JASPER KENT

ÇARIN LANETİ

GERİLİM

JASPER KENT

ÇARIN LANETİ

Rusya, 1855.

Onlar, toprağın altına gömülmüştü.
Ama kana susayanlar sonsuza dek gömülemez...

Çeviri: Samim Sakacı

CAN

JASPER KENT

Çarın Laneti

The Third Section, Jasper Kent
© 2011, Jasper Kent
© 2012, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2012
Bu kitabın 1. baskısı 10000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © Paul Young

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1492-4

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

JASPER KENT

Çarın Laneti

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Samim Sakacı

Jasper Kent, 1968'de Worcestershire'da doğdu. Cambridge'te fen ve doğa bilimleri öğrenimi gördü, kuramsal fizik dalında uzmanlaştı. Bir süre serbest yazılım danışmanlığı yaptıktan sonra, yaklaşık yirmi yıl müzikal tiyatro alanında oyuncu, müzisyen, yönetmen ve besteci olarak çalıştı. *Writer's Cramp (*Yazar Krampı), *Malvolio's Revenge* (Malvolio'nun İntikamı), *The Promised Land* (Vaat Edilmiş Toprak), *Remember! Remember!* (Hatırla! Hatırla!) adında dört müzikli oyun yazdı. Sussex'te yaşayan Kent, büyük ününü edebiyat alanında yaptı. Tarihî fantezi roman türünde bugüne kadar yazılmış tüm kitaplar arasında altıncı büyük yapıt olarak seçilen *Oniki* ve *On Üç Yıl Sonra, Danilov Beşlemesi*'nin ilk iki kitabıydı. *Üçüncü Şube*, dizinin üçüncü kitabı.

Jasper Kent'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Oniki, 2010

On Üç Yıl Sonra, 2011

Annem ve babam için

Yazarın notu

Mesafeler: Verst, bir Rus uzaklık birimidir. Bir kilometreden biraz daha uzundur.

Tarihler: XIX. yüzyıl boyunca Ruslar, tarihlerini eski Jülyen takvimini esas alarak yazmışlardır. Jülyen takvimi, 1850'lerde Batı Avrupa'da kullanılan Gregoryen takviminin on iki gün gerisinden gelmekteydi. Metinde geçen tüm tarihler, Rusların kullanım şekliyle verilmiştir. Örneğin II. Aleksandr'ın taç giyme töreni, Batılı tarih kitaplarında 7 Eylül olarak geçerken kitapta, 26 Aralık 1856'dır.

Karakterler: *Danilov Beşlemesi*'indeki karakterlerin listesi, son sayfada yer almaktadır.

Fransızca ve Almanca konusundaki yardımları için Stéphane Marsan ve Hilary Casey'ye teşekkür ederim.

Romanov hanedanı

Tahta geçen çar ve çariçelerin adı siyah olarak yazılmıştır.
Parantezdeki tarihler, "tahta geçme-tahttan inme" tarihleridir.

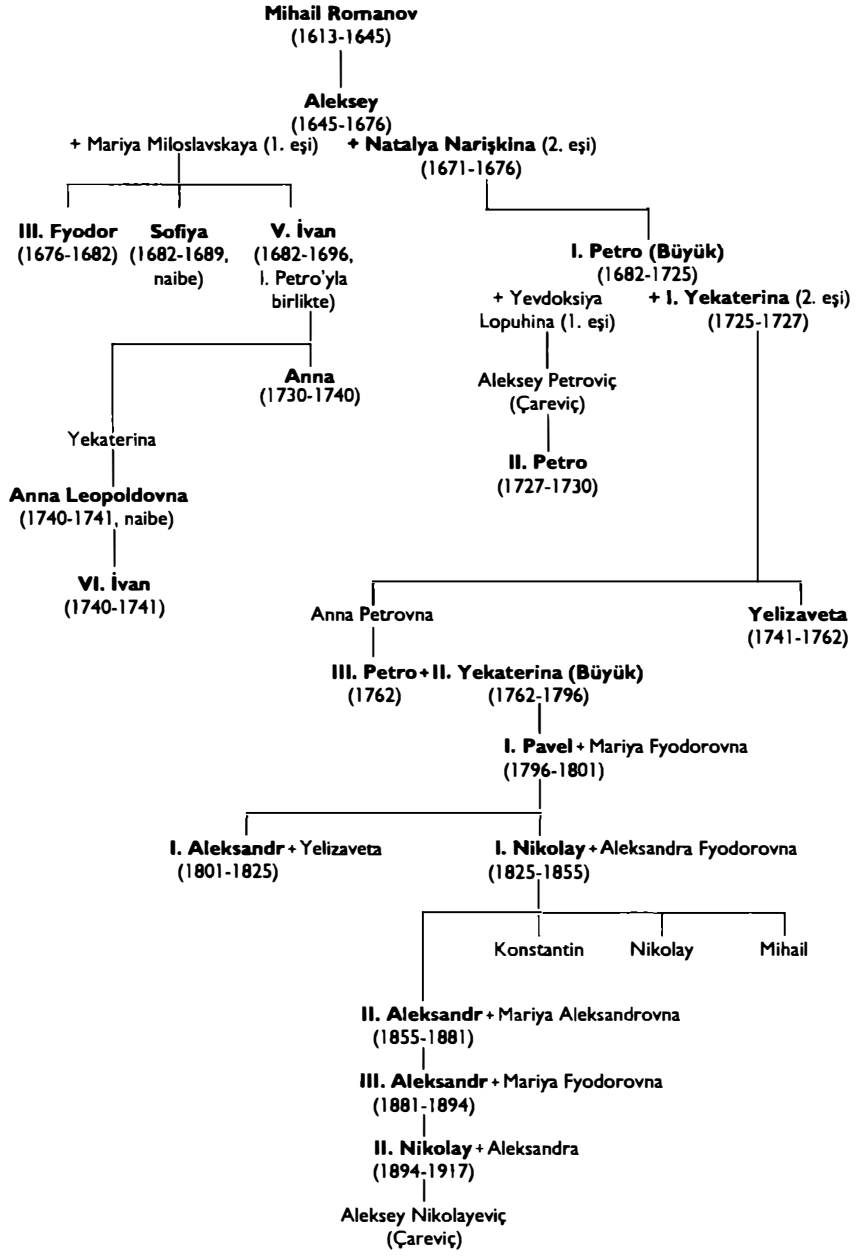

Kırım Savaşı

Rusya 1853 yılında Osmanlı İmparatorluğu'na karşı üç yüz yıl içinde on birinci kez savaşa girdi. Bu defa farklı olan, İngiltere ve Fransa'nın Türklerle ittifak yapması ve böylece Avrupa'nın Napoléon devrinden beri görülmemiş ölçekte bir savaşa sürüklenmiş olmasıydı. Tuna çevresinde, Baltık Denizi'nde, Akdeniz'de, Kafkasya'da, hatta Büyük Okyanus'ta bile önemli çarpışmalar oluyordu, fakat en önemli çatışma alanı, Müttefiklerin Kırım yarımadasındaki Sivastopol'da bulunan Rus donanmasını imha etme girişimine sahne olan Karadeniz'di. Böylece en azından batıda bu çatışma Kırım Savaşı adıyla anıldı.

Savaşın birincil nedeni, Müslüman Osmanlı İmparatorluğu topraklarında bulunan ve Hıristiyanlarca kutsal sayılan yerlerin kontrolünün kimde olacağı konusundaki tartışmaydı; Fransa'nın desteklediği Katolik Kilisesi mi, yoksa Rusya'nın himayesindeki Ortodoks Kilisesi mi? Daha genel anlamda ise, iki taraf arasındaki karşıtlık, Rusya'nın Britanya İmparatorluğu aleyhine genişlemesinden duyulan korkudan kaynaklanıyordu. Rusya, Britanya Hindistanı'na karadan ulaşma olanağına sahipken Britanya bu bölgeye Ümit Burnu'ndan dolaşan dolambaçlı rotayı takip ederek ulaşabiliyordu. Doğu'daki Türk etkisi Rusya'nın tutkularına karşı bir tampon görevi yapıyordu, fakat –Çar I. Nikolay'ın "Avrupa'nın Hasta Adamı" adını verdiği– Osmanlı İmparatorluğu'nun beklenen çöküşü, Rusya'nın Türk topraklarının çoğunu ele geçirebileceği ve alt kıtaya bir adım daha yaklaşabileceği anlamına geliyordu.

Fransızlar bu anlaşmazlıkla pek ilgilenmemekle birlikte, Fransız imparatoru III. Napoléon da İngilizler gibi Rusların deniz yo-

luyla Karadeniz'den geçerek Akdeniz'e ulaşabileceğinden kaygı duyuyordu. Üstelik III. Napoléon Rusya'ya karşı direnmenin, yeni elde ettiği konumunu (1851 yılındaki hükümet darbesi sonrasında imparator olmuştu) güçlendirebileceğini, ayrıca amcası Napoléon Bonaparte'ın 1812 yılında Rusya tarafından yenilgiye uğratılmasının ve Çar Nikolay'ın III. Napoléon'un imparator olma iddiasını layıkıyla tanımamasının öcünü alma fırsatını sağladığını düşünüyordu.

Kutsal yerlerle ilgili müzakereler sırasında I. Nikolay Türklerin kararlılığını sınamak amacıyla Ruslara, Osmanlı İmparatorluğu bünyesinde özerk eyaletler olan ve iki ulusun tarih boyunca sıklıkla uğruna çatışmış olduğu Eflak ve Boğdan'ın işgal edilmesi emrini verdi. Viyana Konferansı'nda Rusya'ya kutsal yerler üzerinde sınırlı otorite sağlayan bir uzlaşma önerildi. Bunu yeterli bulan Rusya söz konusu eyaletlerden geri çekilmeye başladı, fakat Türkiye yeterli bulmadı ve Rusya'ya savaş ilan etti. Geri kalan oyuncular da saflarını belirlemeye başladılar.

Avusturya ve Prusya tarafsız kaldı, fakat 1854 Martı'nda İngiltere ve Fransa birlikte Rusya'ya savaş ilan ettiler. Birlikleri altı ay içinde Kırım'a geldi ve Sivastopol'daki deniz üssünü kuşattı. 1855 yılının sonlarında Sivastopol düştü ve 1856 yılında imzalanan Paris Antlaşması savaşı sona erdirdi. En önemli sonucu, Rusya ve Türkiye'yi eşit derecede bağlayacak şekilde Karadeniz'in askerden arındırılması oldu. Fakat Türkler Akdeniz'de bir sahil şeridine sahipken, Rusya çeyrek yüzyıl boyunca bir güney donanmasından yoksun kaldı.

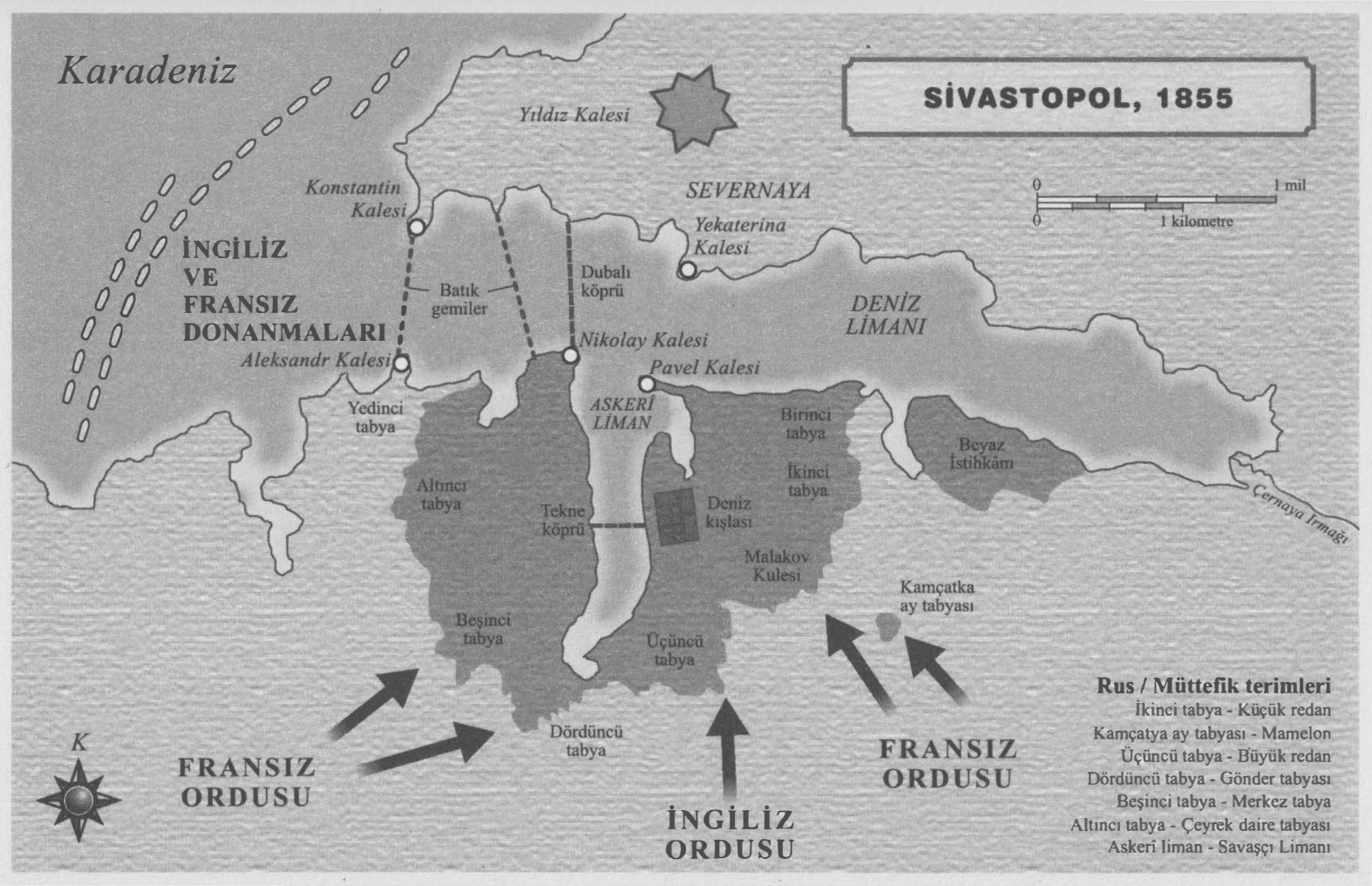
Karadeniz
SİVASTOPOL, 1855
Yıldız Kalesi
SEVERNAYA
Konstantin Kalesi
Yekaterina Kalesi
0 1 mil
0 1 kilometre
İNGİLİZ VE FRANSIZ DONANMALARI
Batık gemiler
Dubalı köprü
DENİZ LİMANI
Nikolay Kalesi
Aleksandr Kalesi
Pavel Kalesi
Yedinci tabya
ASKERÎ LİMAN
Birinci tabya
Beyaz İstihkâm
İkinci tabya
Altıncı tabya
Tekne köprü
Deniz kışlası
Çernaya Irmağı
Malakov Kulesi
Kamçatka ay tabyası
Beşinci tabya
Üçüncü tabya
Dördüncü tabya
K
FRANSIZ ORDUSU
İNGİLİZ ORDUSU
FRANSIZ ORDUSU
Rus / Müttefik terimleri
İkinci tabya - Küçük redan
Kamçatya ay tabyası - Mamelon
Üçüncü tabya - Büyük redan
Dördüncü tabya - Gönder tabyası
Beşinci tabya - Merkez tabya
Altıncı tabya - Çeyrek daire tabyası
Askeri liman - Savaşçı Limanı

Emperyal Majestelerinin Özel İdaresi

1825 yılında tahta çıkışının ardından Çar I. Nikolay bakanlıkların güçlerini ellerinden alıp Emperyal Majestelerinin Özel İdaresi adıyla bilinen kurumda topladı. Bu kurum çeşitli departmanlara veya şubelere ayrılıyordu.

Emperyal Majestelerinin Özel İdaresi bünyesinde yer alan Birinci Şube imparatorun emir ve talimatlarıyla ilgileniyordu. İkinci Şube hukuki düzenlemelerden, Dördüncü Şube ise hayır ve eğitim kurumlarının yönetiminden sorumluydu.

Üçüncü Şube'nin sorumluluk alanı ise siyasi suçlar, sansür, casusluk ve iç baskılardı. O, Çar'ın gizli polisiydi.

1854

Öndeyiş

Ölüm vadisi çok gerilerde kalmıştı.

Owen buna rağmen top ateşinin ritmik gümbürtüsünü hâlâ duyabiliyordu; ardı ardına gelen dört atış, sessizlik, sonra yine, yine ve yine dört atış daha. Omzunun üstünden baktı, fakat hiçbir şey göremedi; ne bir insan, ne de bir at. Başlangıçta altı yüz kişiden fazla olmalıydılar. Şimdi muhtemelen hepsi ölmüştü. Owen atını yavaşlatarak eşkin gidişe geçti.

Topun ritmi değişti; artık dörtlü değil, üçlü salvolar geliyordu. Owen hafifçe güldü. Burada silah yoktu. Atını daha da yavaşlattı ve ritmi yeniden değişen toynak sesleri neredeyse duyulamayacak kadar azaldı. Topların, iki bin dört yüz toynağın çıkardığı gürültüyü yutabilecek kadar güçlü gümbürdediği bir an olmuştu, fakat artık öyle değildi. Owen, Byron'ı durdurdu. At hırıldayarak soluk alıp veriyordu. Byron da başlangıçtan beri kendisine verilen emri sorgulamaksızın dörtnala koşmuştu, Owen da asla sorgulamamıştı. İkisi de yapmamıştı bunu.

Lord Cardigan'ın arkasından vadiden aşağı doğru taarruza geçmiş, her iki yandaki tepelerden üstlerine peşrev mermileri yağarken bile bir an durup onun buyruğunu sorgulamamışlardı. İleride toplar vardı ve ne pahasına olursa olsun onları ele geçirmeleri gerekiyordu, emir böyleydi. Vadinin alt kısmında üstlerine yağan ve yerden

seken top mermileri, birliği darmadağın etmekle tehdit ediyordu, fakat bu sadece o mevkiyi ele geçirmenin ne kadar önemli olduğunu gösteriyordu. Her iki yanda askerler ve atlar düşüyor, kanları Owen'ın yüzüne ve üniformasına sıçrıyordu, ama o ilerlemeye devam ediyordu. Binek hayvanını ya da hayatını yitirmemiş olan herkes gibi Cardigan da ilerlemeye devam etmişti, Owen bu kadarını hatırlıyordu. Rusların toplarına kadar ulaşmışlardı; Owen, Cardigan ve belki de birkaç yüz kişi daha. Ve onların arasına daldıklarında topçuları yere sermek, bu bin yarda uzaklıktaki hedefleri yüz yüze gelmeden vurmak için eğitim almış olan adamları kılıçtan geçirmek çocuk oyuncağıydı. Ruslar korkaklar gibi kaçmışlar, kaçamayanlar ise ölmüşlerdi. İngilizler ağır kayıplar vermiş, fakat ölenlerin silahlarını ele geçirmişlerdi.

Ve sonra bütün bu saldırının anlamsızlığını fark etmişlerdi. Rus topraklarındaydılar ve arkalarında destek yoktu. Takviye kuvvetleri gelse bile kazandıklarını ellerinde tutamayacaklardı, zaten destek geleceğine dair bir belirti de yoktu ortada. Geri çekilme borusu çalınmış ve Hafif Süvari Alayı'nın hayatta kalan askerleri atlarını çevirmişti, fakat yalnızca bir tek kaçış yolu vardı, o da içinden geçerek gelmiş oldukları, cesetlerle dolu vadiydi. Her iki yandaki tepelerde hâlâ top mevzileri vardı ve oradan ayrıldıklarında çok geçmeden buradaki silahların başına tekrar topçular koyulabilirdi. En az kaybettikleri kadar insan daha ölecekti. Yine de bu, seçebilecekleri tek yoldu.

Ama Owen için durum böyle değildi; o geri çekilmemişti. Tam tersine son hızla topların ve onların arkasındaki, İngiliz saldırısının beyhudeliğinin yarattığı şaşkınlıkla hareketsiz kalan süvarilerin arasından ilerlemeye devam etmişti. Bazıları onun düşman topraklarının içlerine doğru at sürecek kadar cesur bir adam, diğerleriyse emirlere itaatsizlik edip yoldaşlarını terk eden bir korkak olduğunu düşünebilirlerdi, ama Owen her ikisi de değildi. Korku onu herhangi bir mantıklı eylem gerçekleştiremeyecek hale getirmişti; hem korkaklık hem de cesaret karar-

lılık gerektirirdi. Hiçbir şey yapmamış, yalnızca Byron'ın istediği yöne doğru dörtnala koşmasına izin vermişti.

Ama bunu kimsenin bilmesine gerek yoktu. Sayım yapılırken 17. Mızraklı Süvari Birliği'nden Teğmen P.E.A. Owen'ın adı ölmüş olduğu varsayılan yüzlerce kayıp askerin arasında geçecekti. İngiliz hatlarına yeterince çabuk geri dönebilirse, olup bitenlerle ilgili soru sorulmazdı. Sadece bir gün daha savaşabilecek sağlam bir asker ve sağlam bir ata sahip oldukları için sevinirlerdi. Bir kişi daha az kaybetmiş veya esir vermiş olurlardı.

Fakat bu henüz kesin değildi. Çarpışmadan sağ çıkmıştı, ama düşman hatlarının içindeydi. Şimdi Balaklava'nın oldukça kuzeyindeydi ve kuzeydoğuya doğru ilerliyordu. Böylesi daha iyiydi. İngiliz kampına geri dönebilmek için geniş bir yay çizmesi gerekiyordu. Sola doğru dönmesi Sivastopol'un ötesine geçmek demekti, ki bu da akıllıca olmazdı. O yüzden sağa dönüp kıyıya doğru ilerleyerek Fransızların ve Tanrı'nın yardımıyla Türklerin de ötesine geçebilirdi. Fakat en azından Türklerle aralarının nasıl olduğunu biliyordu, Fransızları düşman olarak kabul etme alışkanlığını kırmaksa zordu.

Sağ tarafındaki tepeler gözünü korkutmaya başlamıştı bile. Üzerinde yol aldığı topraklar oldukça düzdü ve dört ülkenin orduları geldiğinden beri bu yöndeki bütün ümitler sönmüş olmakla birlikte, çoğunlukla üzüm bağı olarak kullanılan yerlerdi. Ama Owen, güneybatıdan kuzeydoğuya doğru uzanan kayalık tepelerin oluşturduğu hattı ve bu hattı bir saat içinde geçmemesi durumunda da geceyi dışarıda geçirmesi gerekeceğini biliyordu. Zirvelerin arasından geçen kolay bir rota belirleyebilmek amacıyla etrafı gözden geçirdi.

Tekrar birtakım gürültüler duydu, fakat bu defa onların top ateşi olduğu düşüncesiyle aldanmadı. Burada at sırtında olan herkesin Rus olması olasılığı vardı ve Owen'ın omzunun üzerinden fırlattığı bakış bu düşünceyi doğruladı. Üstündeki üniformadan kurtulmak konusunda hiçbir çaba göstermeyecek kadar aptal olduğu için lanet oku-

du, fakat artık çok geçti. Byron hızla dörtnala kalkmakta gönülsüz davranmadı ve katettikleri her yardanın kendilerini muhtemel İngiliz güvenliğine yaklaştırdığını düşünmenin verdiği güçle ileri atıldılar. Beş dakika kadar sonra Owen atını biraz yavaşlattı ve takipçilerini görebilmek için arkasına dönme riskine girdi.

Üç kişiydiler ve aralarında yarım milden fazla mesafe vardı. Kendisine çok çabuk yaklaşabilecek kadar hızlı ilerlemiyorlardı, fakat bu bölgede onu gözden kaybetmeleri olasılığı pek yoktu. Üstelik bu yöredeki diğer Rus birliklerinin nerelerde mevzilendiğini de biliyorlardı. Onu yakalamaları gerekmiyordu, sadece etrafını çevirmeleri yeterdi.

Yol çatallanıyor ve daha az kullanılan tarafta kalan devamı, ilerideki tepelere doğru gidiyordu. Bu daha iyi bir seçim gibi görünüyordu, çünkü Owen'ı onların gözünden saklayabilecek daha fazla dönemece sahipti. Eğer birlikler burada konuşlanmışlarsa, işi biterdi. Bir kasabaya geliyordu. Şimdiye kadar sadece köylüleri görebilmişti, görünüşe göre Tatar olmalıydılar. Owen onların, ister üniformalı, ister üniformasız olsun, bir Rus'u bir İngiliz' den ayırt edebileceklerinden şüpheliydi.

Yol ileride kıvrılıyor ve iki yandaki tepeler sarp kayalıklara dönüşürken dikleşmeye başlıyordu. Owen tekrar arkasına baktı ama takip eden üç atlıyı göremedi. Bu onların vazgeçmiş olduğu anlamına gelmezdi. Her iki tarafında yükselen kayalıklar nedeniyle artık yönünü seçme şansı yoktu. Bunu bilmek için kendisini görmeleri gerekmiyordu.

Artık kasabanın merkezine gelmişti. Sağ tarafında Tatar tarzında inşa edilmiş bir saray vardı. İki kule –onların minare olduklarını tahmin etti– zarif bir şekilde göğe doğru uzanıyordu. Yol kenarında bir kadın ona bakmak için durdu. Yaşlıydı ve cildinin kirden mi, yoksa doğası gereği mi koyu renkli olduğu anlaşılamıyordu. Kadın onun gelişine şaşırmış görünmedi ve bu Owen'ı korkuttu, çünkü kadının askerlerin varlığına alışkın olduğunu düşündürüyordu. Sol taraftaki kayalık, sarayın üstüne

eğilir gibi yol boyunca devam ediyordu. Doğa koşullarının oluşturduğu aşınma nedeniyle bir noktası neredeyse bir yüze, belki de bir kafatasına benzemişti. Owen, şapkasındaki rozetin üzerinde yer alan ve mensubu olduğu alayı simgeleyen kafatasını ve kemikleri düşündü. Bu, Zafer ya da Ölüm anlamına gelirdi ve Owen, zaferle ilgili bütün ümidini yitirmişti.

Kısa bir süre sonra kasabadan çıkmış tepelere doğru ilerliyordu. Son gördüğü yapı kayalıkların kenarına inşa edilmiş bir tür manastırdı. Bir Müslüman köyünün bu kadar yakınında olması tuhaf bir karşıtlık oluşturuyordu. Yol, vadinin sağ tarafına doğru dönmüş ve sol tarafındaki tepe dik bir şekilde alçalıp sonra bir kayalık olarak yeniden yükselmişti. Sağda ise ormanlık dik bir yamaç vardı. Bu Owen'a Balaklava'da at koşturduğu vadiyi anımsattı. Bu vadi daha dar ve dikti, fakat bütün Hafif Süvari Tugayı'nın[1] –veya ondan geri kalanın– emredilmiş olsaydı buraya da neşeyle taarruz edeceğinden hiç kuşkusu yoktu. Tepenin yamacında gizlenmiş, kendisine ateş etmeyi bekleyen bir top varsa, ölüm kaçınılmazdı.

Durup ileri baktı. Şimdi kendisini takip edenlerin hep biliyor oldukları şeyi görebiliyordu. Burası bir çıkmazdı. Yol vadinin ucunda dönüyor ve aksi yöne doğru kıvrılarak bir tür yerleşim yerine ulaştırıyordu. Owen yaprakları dökülmüş ağaçların izin verdiği kadarıyla, buradan gelmiş olduğu yolu görebiliyordu. Üç atlı oradaydı ve yavaş yavaş kendisine doğru yaklaşıyorlardı, fakat onları köye gelmeden önce son gördüğü mesafeden daha yakınındaydılar. Tuzağa düştüğünü biliyorlardı.

Owen atından indi. Önündeki yolu Byron veya herhangi bir at geçemezdi. Dizginleri gevşekçe bir ağaca bağladı ve ikisini de kandırırcasına, ayrılıklarının geçici olduğuna inandırmak için her zamanki gibi hayvanın boynunu okşadı. Yol, üzerinde ağaç ve çalıların tutunamaya-

1. Kırım Savaşı sürerken gerçekleşen Balaklava Çarpışması'nda (25 Ekim 1854) Lord Cardigan komutasında, Ruslara karşı savaşan İngiliz süvari birliği. (Ç.N.)

cağı kadar dik bir bayırın etrafından dolaşıyordu. Onu takip etmesi durumunda kolay bir av olurdu, o yüzden doğrudan görmüş olduğu yapılara doğru giden en dik yamacı tırmanmaya başladı.

Burası bir yerleşim yerinden çok bir kaleydi. Yamacın en üst kısmı yaklaşık yirmi-otuz ayak uzunluğunda dikey bir kayaydı ve tepesindeki yapılara saldırılmasını imkânsız kılıyordu. Kayalık olmayan yerde ise, kapısı olan bir duvar inşa edilmişti ve yol oraya kadar gidiyordu. Owen içeri girebilseydi, kendisini savunma konusunda bir ümidi olabilirdi. Ama yalnızca içeri girebilseydi.

Kapıdan girmeyi denedi, fakat zincirlenmişti. Onu kırarak içeri girmeyi deneyecek zamanı yoktu. Sağ tarafta, duvarla doğal kayaların birleştiği yerde bir kaya çökmesi olmuştu. Owen çökmüş iri kaya parçalarına tırmanarak kısa sürede duvarın tepesinin hizasına kadar çıktı. O anda bir silah sesi duydu ve birkaç yarda ötesindeki kayaya bir mermi çarptı. Owen kendisini duvarın öte yanına fırlattı ve aşağıdaki taşlık patikaya kötü bir şekilde düştü, ama düşüşü hiç yürüyemeyeceği kadar kötü değildi.

İçeride oldukça büyük bir kasaba vardı, kayalıklardaki doğal yapılardan inşa edilmiş evleriyle bir mağara kentti burası. Yapılardan birkaçı bütünüyle insan elinden çıkmıştı, fakat çoğu varoluşunun yarısını insanoğluna diğer yarısını da doğaya borçluydu.

Dışarıdan sesler geldiğini duyarak kayalıktan aşağı baktı. Üç Rus yaklaşıyordu. Kendisi gibi onlar da atlarından inmişlerdi. İkisinin tabancası vardı, fakat Owen onların silahlarının ne kadar ilkel olduğunu biliyordu. Ateş eden diğeri olmalıydı ve tekrar ateş edebilmesi için silahını doldurması gerekiyordu. Owen, Dean and Adams marka toplu tabancasının kabzasını sıkıp gülümsedi. Silaha mermi yüklemeden beş atış yapabilirdi ve yalnızca üç tane hedefi vardı.

Adamlar Owen'ın yukarı çıkmasını sağlayan kaya çökmesinin olduğu yere yaklaştılar. Kendi aralarında kısaca konuştular, fakat Owen konuşmalardan bir şey çıkara-

madı. Adamlardan silahsız olanı tırmanmaya başladı, diğerleri ise kafasını kaldırmaya cesaret eden her şeye nişan almaya hazır bir şekilde kayalığın tepesini gözlediler.

Owen silahını adamlar kendisinin hareketini bile göremeden ateşledi. Ona doğru tırmanan Rus hiç ses çıkaramadan bir çuval gibi arkadaşlarının ayaklarının dibine düştü. Owen ayağa kalkıp kendisine daha yakın olan rakibine nişan alarak tekrar ateş etti. Mermi hedefini bulmadı, fakat adamlar dönemeden Owen tetiği tekrar çekip bir el daha ateş etmeyi başardı.

Elinde ve önkolunda yakıcı bir acı hissetti ve haznesinden geriye doğru patlayan barutun kolunun derisinde meydana getirdiği siyah yanık izlerini gördü. Silahı aşağıdaki kayalara çarptığı zaman meydana gelen takırtıyı duyuncaya kadar onu elinden düşürdüğünü bile fark edemedi. Tabancası artık ulaşamayacağı kadar uzağındaydı ve şükürler olsun ki düşmanlarının da ulaşamayacağı bir yerdeydi. Ama adamlar artık cesaretlenmiş ve kendisine doğru tırmanmaya başlamışlardı.

Owen kaçmaya başladı. Daha önceleri burada yaşamış olanlarca terk edilmiş olan kale yalnızca birkaç yüz yardalık dar bir düzlükteydi. Uzak ucuna ulaşmak daha da zordu. Diğer bir kayalık dikey bir şekilde yirmi ayak kadar iniyor, bunu vadiye inen yüzlerce ayak uzunluğundaki çimenli, dik bir bayır takip ediyordu. Bu tarafta herhangi bir patika görünmüyordu. İstila zamanlarında burası zapt edilemez bir yer olmalıydı.

Owen arkasında bir ses duyarak geri döndü. Adamlardan yalnızca bir tanesi oradaydı ve elinde tabancasıyla düzlüğün bu bölümünü kaplayan mağara ağızlarının arasından ilerliyordu. Owen kılıcını çekti. Adam ateş etti, fakat isabet ettiremedi. Owen kayalık zeminde saldırıya geçti. Rus'un durduğu yer aslında bir mağaranın tavanıydı. Etrafındaki kayalık zeminde her ikisinin de kolaylıkla içine düşebileceği büyüklükte birkaç delik vardı ve görünüşe göre insan eliyle açılmışlardı. Bakıldığı zaman altı ayak aşağıdaki mağara zemini görülebiliyordu.

Rus da kılıcını çekmişti ve Owen'ın saldırısıyla birlikte silahlar bütün güçleriyle birbirine çarptı. Rus, kayadaki deliklerden birine doğru geri çekildi. Owen kılıcını tekrar indirdi, rakibi hamleyi yine bertaraf etti ve Owen'ın kendisini düşürmek istediği tuzağı fark edip üzerinden zıplayarak uzak kenarına geçti. Şimdi düşme riski altında olan Owen'dı, hamlesinin hızıyla öne doğru savruldu ve savunma amaçlı her türlü çabadan vazgeçmek zorunda kalıp bir süre deliğin kenarında kollarıyla dengesini sağlamaya çalışarak bocaladı.

Rus ona doğru bir hamle yaptı ve düşmek üzere olmasına rağmen Owen kendisini kılıçtan uzak tutabilmeyi başardı. Bir anda karşı saldırıya geçmeye hazır duruma geldi. Yaptığı saldırı nedeniyle kendisine aşırı güvenen rakibi, bir ayağını altındaki kayadaki açıklığın üzerinden atmak zorunda kalmıştı. Ve artık ayağını tekrar geri çekebilecek bir pozisyonda değildi. Her iki ayağı deliğin birer yanında, sabit fakat biçimsiz bir şekilde dururken tören yürüyüşünde donup kalmış bir figürü andırıyordu.

Düşse daha iyi olacaktı. Owen kılıcını rakibinin sol koluna indirmek istermiş gibi kaldırdı, ama aslında amacı yalnızca rakibinin kılıcını düşürmekti. Owen darbenin yönünü değiştirdi ve çelik Rus'un üniformasının kaba kumaşını delip geçerek kolayca önde duran uyluğuna saplandı.

Bacağında kendisini taşıyabilecek gücü kalmayan Rus hemen olduğu yere çöktü. Zemin tarafından yutulurcasına aşağıdaki mağaraya düştü ve Owen onun başının taşa çarpmasıyla meydana gelen mide bulandırıcı çatırtıyı duydu.

Biraz sonra başka bir ses duydu, bu bir tabanca sesiydi ve aynı anda omzunun hemen altına saplanan mermiyi hissetti. Kurşun kemiğe isabet etmemişti, ama yara kılıç kullanma yetisini sınırlamaya yeterdi. Takip eden adamlardan sonuncusu düzlükte temkinli bir şekilde kendisine yaklaşıyordu. Owen, rakibinin biraz önce başına gelmiş olan felaketten kendisini kurtarabilmek için zemini kollayarak geri çekildi. Sağ kalmış olan ve kendisinin nereye

gittiğini görebilen Rus daha hızlı hareket etmeye başladı, fakat Owen kayalığın kenarına ulaşıp daha ileri gidemeyeceğini fark ettiğinde hâlâ birkaç yarda uzaktaydı. Owen kolunda hissettiği ağrıyı fark ettirmemeye çalışarak kılıcını kaldırdı. Dövüşmek adına yapabileceği pek bir şey yoktu ve geri çekilemeyeceğini de biliyordu.

Ama hasmına karşı bir avantajı vardı; o, mıntıkayı incelemişti.

Rus yaklaşmakta tereddüt eder gibi görünüyordu, fakat Owen bunun hayatta kalmak için tek şansı olduğunu biliyordu. Sol elini yumruk yaptı ve kollarını sallayarak bağırdı.

"Gel bakalım, lanet olası korkak! Haydi, dövüş benimle!"

Rus'un tek kelime bile anladığından kuşkuluydu, fakat söylediklerinin anlamı açık olmalıydı. Adam kılıcı havada ona doğru koşmaya başladı. Fakat aptal değildi ve kollarıyla havayı döverek uçurumdan aşağı uçmasını izlemek için Owen'ın sadece yana çekilmesinin yeteceği kadar hızlı da koşmuyordu. Ama Owen'ın planı bundan daha incelikliydi.

Hasmı yaklaşırken Owen kılıcını yere fırlattı ve sonra tek hareketle askerin yakasına yapışarak kayalığın kenarından dışarıya doğru bir adım geri çekildi. Rus tek başına olsaydı düşmeden durmayı başarabilirdi, fakat bu kadar intihar niteliğinde bir eyleme hazırlıklı değildi.

Düşüş mesafesi fazla değildi, en fazla dört ayak kadardı. Owen düzlüğün o kenarından ilk defa baktığında kayalığın tepesinin hemen altındaki çıkıntıyı görmüştü. Zemine sert bir şekilde düştü ve başının kayaya çarptığını hissetti, ama bilincini yitirmemeye muvaffak oldu. Rus'un hamlesinin hızıyla Owen'ın yuvarlanması ve rakibini birkaç ayak daha ileri itebilmesi kolay oldu, böylece hasmını kurtarabilecek gizli bir çıkıntı olasılığını da bertaraf etmiş oluyordu. Owen onun ceketinin kollarına yapışmaya çalıştığını hissetti, ama hasmı tutunacak bir yer bulamadı.

Owen birkaç saniyede yukarı tırmandı ve aşağı baktı.

Rus'un bedeni kayalığın altındaki dik, çimenli yamaca çarpmıştı ve şimdi aşağıdaki vadiye doğru yuvarlanıyordu. Sonunda durana kadar otuz saniye geçmiş olmalıydı. Owen bakarken Rus ayaklarının üzerinde doğrulmaya çalıştı, fakat yeniden yere yuvarlandı. Muhtemelen korkunç hasar görmüş, fakat ölümcül biçimde yaralanmamıştı. Ama yürüyecek durumda olsa bile kalenin erişilebilir tarafına doğru dolaşması saatler sürerdi ve o zamana kadar hava kararacağından Owen onu kolayca atlatabilirdi.

Düzlüğe geri dönmek güç değildi. Kaya çıkıntısının bir yerinde, yukarı ulaştıran, kabaca şekillendirilmiş birkaç basamak vardı. Kayalığın ön kısmında, çıkıntının erişim sağladığı çok sayıda mağara ağzı dikkat çekiyordu. Bunların çoğu molozla kapatılmıştı, fakat açık olsalar bile Owen onları keşfetme arzusu duymazdı.

Geriye dönüp kılıç dövüşü yaptığı yere gitti ve rakibinin düşmüş olduğu delikten aşağı baktı, ama hiçbir şey göremedi. Artık akşam olmak üzere olduğundan, aşağıdaki zemini bile seçemiyordu. Etrafı araştırdı ve çok geçmeden daha normal bir mağara girişine benzeyen bir yere inen kabaca yontulmuş birkaç basamak buldu. İçeri girdiğinde hasmının bir kaya yığını üzerinde yatan bedenini gördü. Ölmüştü. Bu muhtemelen hoş olmamıştı. Bacağındaki kan kaybı yavaş olurdu, fakat kan durmazdı. Owen kan izlerinin ne kadar az olduğunu gördüğünde şaşırdı, ama hasmının üzerine yatmakta olduğu kaya parçaları sıkışık bir yığın oluşturmadığından dolayı kan bunların arasından yolunu bulur ve altlarında ne varsa onun üzerine damlardı. Adamın şansı yardım etmişse, düştüğü anda bilincini yitirmiş ve yaşamın damarlarından yere aktığını hissetmemiş olurdu.

Owen mağaranın girişine doğru yürüdü ve kenarına oturup arkasına yaslandı. Elini kolunun üstüne koydu. Kolu kanla ıslanmıştı, fakat yarasının ciddi olduğunu sanmıyordu. Başının zemine çarpmış olan arka kısmındaki ağrı onu daha fazla endişelendiriyor ve genç adam duyularının bulanıklaştığını hissedebiliyordu. Şu anda yapma-

sı gereken tek şey akşam karanlığında bu düzlükten ayrılmak ve İngiliz kampına doğru yola çıkmaktı. Şansı yardım ederse, kendisini götürecek olan Byron'ı hâlâ oralarda bulabilirdi.

Ama önce dinlenmeliydi.

Owen orada ne kadar uyukladığını kestiremedi, ama artık karanlık çökmüştü. Gökyüzündeki ince hilalin mağaranın kapısından ve tavanındaki deliklerden giren ışığı içeride parlak, semavi sütunlar oluşturuyordu. Ay ışığının altında ölü Rus'un cildi, etrafındaki kayalar gibi kurşuni bir renk almıştı.

Cesedin yanında ayakta duran bir adamın silueti görünüyordu.

Düşmanlarından birinin bir şekilde sağ kalmış olduğundan korkan Owen hemen alarma geçti, fakat çok geçmeden korku yerini şaşkınlığa bıraktı. Adam uzun boyluydu ve çok yaşlı görünüyordu. Belki de yaşlı olmaktan ziyade yıpranmış biriydi. Genç bir adam gibi gururlu ve dimdik duruyor, hiçbir zayıflık alameti göstermiyordu, fakat cildi yıpranmış ve kırışıktı. Tüyler ürpertici derecede zayıf, bir deri bir kemik görünüyordu. Owen onun kaburgalarını sayabiliyordu. Dudakları koyu renkli, neredeyse siyahtı.

Adam konuştu. Kulağa Rusça gibi geliyordu.

"*Ya nye gavaryu pa ruski,*"[1] diye kekeledi Owen, bu dilin tek bildiği, kendisiyle çelişen cümlesini kullanarak.

"*En quelle année sommes-nous?*"[2] dedi adam. Owen bu dili oldukça iyi anladı ama yine de tuhaf bir soruydu.

"1854," diye yanıtladı, onun gibi Fransızca konuşarak.

"1854?" Adam aynı dille devam etti. "Yirmi dokuz yıl."

Başka bir şey söylemedi, fakat gülümsüyor gibiydi. Owen onun arkasında aşağıdaki diğer mağaralara uzanan

1. (Rus.) Ben Rusça bilmiyorum. (Y.N.)
2. (Fr.) Hangi yıldayız? (Y.N.)

karanlık bir tünel bulunduğunu fark etti. Öğleden sonra buraya ilk geldiğinde orada yalnızca moloz görmüştü.

"Sen kimsin?" diye sordu.

Adam durup düşündü. Belki de kendisine yirmi dokuz yıldır ilk defa böyle bir soru soruluyordu. Belki de bu kalenin, diğerleri ayrıldıktan sonra geride kalan tek sakiniydi.

"Bana Prometheus derler," dedi sonunda.

"Bu garip bir isim."

"Ben garip bir yaratığım." Prometheus, ölen Rus'un cesedine baktı. "Onu sen mi boğazladın?"

Owen başını salladı.

"Teşekkür ederim," dedi Prometheus. "Fakat bu hepimize yetmez."

"Yetmek mi?"

Prometheus, Owen hiçbir şey söylememiş gibi konuşmasına devam etti. "Paylaşmayı öğrenmemiz gerekiyor." Mağarayı muazzam bir hızla geçerek Owen'a doğru geldi. "Kayaların arasından süzülmezse tadı daha iyi olur."

Prometheus ağzını kocaman açtı ve Owen ilk kez onun sipsivri dişlerini gördü. Kılıcını kaldırdı, fakat Prometheus kılıcın bıçak kısmını sımsıkı kavrayıp Owen'ın kolunu büktü. Owen bir elin başını, diğer bir elin de kolunu tuttuğunu hissetti ve Prometheus'un ağzı genç adamın boynuna doğru uzandı. Owen ne olduğunu göremedi, fakat teslim olmadan önce sanki derisi kuvvetle çimdikleniyormuş gibi hissetti.

Canı çok yanmamıştı. Bir baş dönmesi hissiyle birlikte hem gücünü hem de savaşma azmini kaybetti. Olan bitenin en korkunç kısmı, kan Owen'ın bedenini terk edip Prometheus'un bedenine girerken duyulan ağız şapırdatma ve yutkunma sesleriydi. Aynı zamanda Prometheus'un zihninin birkaç zerreciği de Owen'ın bedenine giriyor gibiydi. Owen dilinde kan tadı alıyor ve bunun kendi kanı olduğunu biliyordu. Çok eskilerden kalan bir susuzluğun yavaş yavaş doyuma ulaştığını hissetti. Bu, tuhaf fakat nahoş olmayan bir ölüm şekliydi.

Ve yine de hemen ölmedi. Prometheus birkaç dakika sonra durdu ve Owen'ı nazikçe mağaranın zeminine yatırdı. Arkasına döndü ve içinden geçerek gelmiş olduğu karanlık tünele doğru seslendi. Birkaç gölge göründü ve mağarada başka siluetler belirdi. Ve Owen onların kendisine o kadar nazik davranmayacağını biliyordu; çünkü o Prometheus'un zihnini biliyordu.

1855

1

Yıldızlardan dökülen ışık hızla aşağı akarak düşebileceği her yere yayılıyor. Bir kısmı göğün karanlığında kaybolacak; bir kısmı geldiğine şahitlik edebilecek hiçbir gözün olmadığı gezegenlere inecek; bir kısmı da Yeryüzü'ne doğru savrulacak. Ve aşağıdaki Yeryüzü'ne bakarken, yeri yıldızların okuması için hazırlanmış devasa bir haritaymış gibi görecek. Mum ışıkları ve lambalarla aydınlanan büyük şehirler, yıldızların ışığı altında parlıyor ve aralarında karanlık, düz çizgiler uzanıyor. Şehirlerin arasında, bu çizgiler boyunca ışık noktacıkları seyahat ediyor, karanlığa doğru dalgalanan alevler ve kıvılcımlar insanoğlunun dizginlediği güce şahitlik ediyor.

Alevlerin arkasında, bir geçit töreni – kırlarda coşkulu bir lokomotifin çektiği, pencereleri mum ışığıyla aydınlanan bir tren, pencerelerin ardında insanlar. Böyle bir pencerenin ardında küçük bir kız oturuyor, alev renkli bukleleri omuzlarına dökülüyor. Başını kaldırıyor ve karşısında oturan, yüzleri yıldızların ışığıyla aydınlanmış iki yetişkine –çok sevdiği anne ve babasına– gülümsüyor. Küçük kız kaşlarını çatıyor, fakat yıldızların ışığı onun çaresizce görmek istediği şeyi görmesi için ancak bu kadarını yapabiliyor. Ama bu yeterli olmuyor.

Küçük kız gözlerini annesinden babasına çeviriyor, sonra yine annesine bakıyor, ama onların yüzü değişmiyor.

Onlar küçük kız için her zaman oldukları şey olarak kalıyorlar – düzgün, kusursuz, düşüncelerini belli etmeyen boş bir ifade.

* * *

Tamara Valentinovna Komarova uyandı. Yalnızdı. İkinci sınıf vagonda birkaç yolcu daha vardı, ama yanında kimse, tanıdığı kimse yoktu.

Rüyalarında annesini ve babasını –gerçek anne ve babasını– eşinden ve çocuklarından daha fazla görüyordu. İster uykuda, ister uyanık olsun Valentin ve Yelena Lavrov'un yüzü onu nadiren üzerdi. Ona karşı iyi davranmışlardı ve hiçbir çocuk bundan fazlasını isteyemezdi, fakat Tamara anımsayabildiği en eski zamanlardan beri onların kendisinin gerçek anne babası olmadıkları inancını taşımıştı. O perili bir evde büyümüştü – içinde, kendilerine karşı en tarifsiz sevgiyi yaşattığı, zihnindeki varlıkları ancak onun annesi ve babası olmalarıyla açıklanabilecek iki insanın anısı vardı. Fakat onlar kendisini gerçek anılar olarak değil, bir aynadaki karanlık yansımalar, gerçekliğin değil, ama belki de bir zamanlar oynamış olduğu bir oyunun anıları olarak ziyaret ediyorlardı; onu sevmiş ve büyütmüş olanların idealleştirilmiş yedeklerini hayal ettiği bir oyun olarak. Bu, bir çocuğun budalalığının hatırasıydı.

Oysa Lavrovların gerçek anne ve babası olmadığını biliyordu.

Bu durum onu Lavrovlardan uzaklaştırmış ve hiçbiri için adil olmamıştı, fakat ne zaman bu konuyu açsa onun kuşkularını saçmalık olarak görüp reddetmişlerdi. Artık otuz üç yaşındaydı ve onların kendisinin yanında olmadığı, bir şeyler öğretmediği, bakıp büyütmediği, her gerçek anne baba gibi üstüne titremediği bir zaman olduğunu hatırlamıyordu, ama onların öz çocuğu olmadığından emin olmadığı bir zamanı da hatırlamıyordu.

Gerçek babasının kimliğini saptadığını düşündüğü kı-

sa bir an olmuştu, Prens Pyotr Mihayloviç Volkonskiy. Birçok küçük kızın babasının bir prens olduğuna inanmak gibi bir hevesi olabilirdi, ama bu fikir on yedi yaşına kadar Tamara'nın aklına gelmemişti ve bir heves de değildi. Bir gün aylak aylak resmî babasının masasını karıştırırken –bunu o yaştaki bütün kızların yaptığını varsayıyordu– Volkonskiy'den gelen ve her yıl olduğu gibi o yıl da kendisinin bakımı için üç bin ruble teslim edileceğini bildiren bir not bulmuştu. Bu yalnızca kendisi içindi. Tamara'nın aklına bunun ebeveyniyle ilişkili olması gerektiğinden başka bir şey gelmemişti.

Ama Volkonskiy babasıysa, annesi kimdi? Onun kendisini büyüten kadın –Yelena Vadimovna Lavrova– olması olasılığı hâlâ vardı. Volkonskiy ile bir ilişkisi olmuş olabilir miydi? Ama durum böyleyse, Valentin Valentinoviç'e yapılan yıllık ödemeler onun bu durumdan haberdar olduğu anlamına gelirdi ve Tamara onun, aldatılmışlığının bunca aşikâr bir yadigârını büyütmekten mutlu olabileceğini düşünemiyordu. Belki de Volkonskiy'in bilinmeyen bir metresinin kızıydı ve Lavrovlara kendi çocukları olarak büyütmeleri için verilmişti. Bu daha münasip ve biraz daha romantik görünüyordu.

Ama şimdi daha iyi biliyordu. Prens Volkonskiy iki yıl önce ölmüştü ve Tamara resmî pozisyonunu onun Petersburg'daki arşivde saklanan bazı evraklarına erişmek için kullanmakta bir beis görmemişti. Bu onun altı ayını almış ve sonunda kendisinden söz edilen –ondan adıyla bile değil, sadece "Moskova'da V.V. Lavrov'un himayesindeki kız çocuğu" olarak bahsediliyordu– tek mektubu bulmuştu. Bu mektuptan Tamara'nın onun kızı olmadığı, fakat Volkonskiy'in kızın "bir ağabey ve takdir görmemiş bir ulusal kahraman" olarak saydığı babası adına bakımı için para sağladığı anlaşılıyordu.

Tamara kısa bir süre oldukça gururlandı, fakat sonradan düşünceleri daha karanlık bir olasılığa yöneldi. Bildiği kadarıyla –bu defa Valentin Valentinoviç'in evraklarından öğrenmişti– Volkonskiy onun yetiştirilmesiyle ilk ola-

rak 1826 yılında, kendisi beş yaşındayken ilgilenmeye başlamıştı. Bu, subay ve er olmak üzere üç bin askerin, çarın kim olacağına karar vermeyi üstlendiği Dekabrist Ayaklanması'ndan hemen sonraydı. Çok şükür ki başarısız olmuşlardı, ama onların arasında ayaklanmanın liderlerinden biri olan ve ceza olarak Sibirya'ya sürgüne gönderilen başka bir Volkonskiy –Pyotr Mihayloviç ile kuzen-enişte akrabalığı bulunan Sergey Grigoroviç– vardı. Pyotr Mihayloviç kuzeninin çocuğuna bakılması için destek sağlıyor olabilir miydi? Tamara, bir Dekabristin çocuğu olabilir miydi? Bu iğrenç bir düşünceydi, ama Tamara ondan kurtulmayı hiç başaramamıştı.

Ama ne düşünürse düşünsün yüreğinde Volkonskiy'lerden birinin babası veya Valentin Valentinoviç'in babası, Yelena Vadimovna'nın da annesi olduğuna inanmadığı apaçıktı. Yoksa neden rüyalarında onların yüzünü görmesindi ki?

Tren her zamanki gibi Valday Tepeleri'ne tırmanırken yavaşlamıştı. Petersburg ile Moskova arasındaki yolun en dik eğimli yeriydi bu bölge. Demiryolu açılalı yalnızca beş yıl olmasına rağmen yönünün değiştirilmesi, tepelerin arasından geçen daha uzun, ama daha az dik bir yol takip etmesi konusunda planlar yapılıyordu. Ve daha şimdiden bunun Çar Nikolay aleyhinde propaganda yapmak için kullanılması yönünde planlar da vardı. Hikâyeye göre Nikolay, Petersburg ile Moskova arasındaki rotayı, en kısa mesafeyi bulmak için harita üzerinde bir cetvel kullanarak kendisi belirlemişti. Ama başparmağı cetvelin kenarından taşmış ve tam Valday Tepeleri'nin olduğu yerde, çizgide bir tümsek meydana gelmesine neden olmuştu. Ve Çar'ın dostlarından hiçbiri bunu düzeltmeye cesaret edememişti.

Tamara, Çar'la hiç karşılaşmamıştı, ama onu gören kişileri tanıyor ve yargılarında kararlı olmasına rağmen aptal olmadığını biliyordu. Dışarıdaki, her türlü havada de-

miryolu için en pratik rotayı belirlemeye çalışan mesaha memurlarını görmüş olan herkes Nikolay'ın böyle ayrıntılı kararlar verebilecek konumda olmadığını bilirdi. Ama Tamara hükümet içinde ve dışında onu bir despot olarak göstermekten hoşlanabilecek çok kişi olduğunu biliyordu, hatta ona yakın kişiler veya kendi oğulları bile olabilirdi bunlar.

Tren şimdiden gecikmişti. Tamara kendi kendine gülümsedi. Beş yıl önce olsa, eski ve yeni başkent arasındaki taş döşenmiş yolda işleyen posta arabalarından birine biner ve yolculuğu günler sürerdi. Şimdiyse yolculuk yirmi dört saatten az sürüyor ve buna rağmen kendisi de dahil herkes birkaç saatlik gecikmeden şikâyet ediyordu.

Tren tepenin zirvesine ulaştı ve yeniden hızlanmaya başladı. Bu ne ilk ne de son yolculuğuydu, ama bugün bir kalıcılık hissiyle birlikteydi. Bugün Petersburg'dan ayrılıyor ve bir kez daha Moskova'da yaşamaya gidiyordu. Moskova onun doğduğu ve –yaşamının ilk yıllarındaki ayrıntılardan herhangi birine inanılabilecekse– büyüdüğü yerdi. Lavrovlar hâlâ orada yaşıyorlardı. Petersburg ise evlendiği ve üç çocuk dünyaya getirdiği şehirdi. Ama o, Tamara'ya bilmeye ihtiyaç duyduğu şeyleri söyleyebilecek şehir değildi.

Yalnızca Moskova –o sönük anıların şehri– yapabilirdi bunu. Burası onun kökenine ait kayıtları bulma olasılığının en yüksek olduğu yerdi. Tamara, Petersburg'un arşivlerini ve oradaki bağlantılarını tüketmişti ve şimdi yoluna devam etmeliydi. Bir şey bulabileceği kesin değildi ama denemesi gerekiyordu, başka ne yapabilirdi ki?

Talihi, Kremlin'deki büyük kütüphanede bulunan mektup ve belgelere ulaşma olanağı sağlayan bir iş bulmakta kendisine yardım etmişti. Buraya yalnızca resmî bir hükümet görevlisi girebilirdi ve kadınların bu tip işlere alınması nadir görülen bir durumdu. Ama Tamara –tatsız olmasına rağmen– Petersburg'da böyle bir iş yapmıştı ve onun doğasının eski başkentte çok farklı olacağından kuşkuluydu. Ayrıca, paraya da ihtiyacı vardı. Evlendikten

sonra babası Volkonskiy'den gelen ödemeleri her zaman –geldiği yeri kabul ettiğini unuturmuş gibi, kendi deyimiyle "babacığından küçük bir armağan" olarak– kendisine iletmişti, fakat Volkonskiy'in ölümüyle birlikte bu sona ermişti. Tamara yokluk çekmiyordu, ama düzenli gelir bir nimetti.

Ayağa kalktı. Sonraki durağa bir saat vardı ve şiddetle bir sigaraya ihtiyaç duyuyordu. Trende sigara içmek serbest olmasına rağmen, bir kadının bu keyfi umumi yerlerde yaşaması kaşların çatılmasına neden olabiliyordu. Vagon boyunca yürüyüp kapıya ulaştı ve açıp gecenin ayazına çıktı. Vagonun ucunda, bir sonraki vagona geçilmesini veya durdukları zaman perona inilmesini sağlayan, kapılı bir parmaklıkla çevrili dar bir platform vardı.

Tamara çantasına uzanıp bir sigara aldı ve kibritiyle yaktı. Vagon freninin yanındaki görev yerinde bekleyen genç kondüktör ona baktı, fakat kuralları çiğnemesiyle ilgili bir itirazda bulunmadı. Olasılıkla buna yüzlerce kez tanık olmuştu. Sonraki durakta jandarmaya haber vermeyi düşünmüş olsa bile, Tamara'nın biletine bakarken onun seyahat yetki belgesini görmüştü ve polisin ona karışmayacağını tahmin edebiliyordu.

Tamara, sigarasından derin bir nefes çekerek ciğerlerine dolan dumanın keyfini çıkardı ve başını kaldırıp yıldızlı göğe, sonra da içinden geçtikleri düz, karlarla kaplı topraklara baktı. Derin bir nefes verdi. Tren –Rus modernliğinin Amerikan mühendislerince imal edilen ve İngiliz rayları üzerinde seyreden bir mucizesi– bütün kusurlarına rağmen karanlık gecede onu saatte yaklaşık kırk verstlik bir hızla her zaman öğrenmek istediği gerçeğe yaklaştırıyordu.

Yaprakları dökülmüş, çıplak dalları şubat karıyla örtülmüş ağaçlardan oluşan düzenli sütunlarıyla Tverskaya Caddesi büyük ölçüde Tamara'nın aklında kaldığı gibiydi. Moskova'ya son gelişinden beri bir yıldan az zaman geç-

mişti, ama Petersburg'a taşınmasından bu yana geçen on iki sene içinde bile değişen pek bir şey olmamıştı. Tamara kilise kümesinin bulunduğu Strastnaya Meydanı'ndan geçip kuzeybatıya, Kremlin'in ilerisindeki ilk ara durağına doğru yöneldi. Meydana adını veren İsa'nın Istırabı Manastırı'nın kapısı ve çan kulesi yeniydi, ama Tamara onların son birkaç yıl içinde yavaş yavaş yükseldiğini görmüştü. Şimdi artık bitmişlerdi ve Tamara pembe renkli duvarları beğendiğini söyleyemezdi. Ama Moskova'nın yenilenmesi gerekiyordu. Anne ve babası –Lavrovlar– sıklıkla savaştan önce ve yangınlar kentin üçte ikisini mahvetmeden her şeyin nasıl olduğundan söz ederlerdi, ama o zamanlar onlar da Petersburg'da yaşıyorlardı ve eski başkenti ancak bir gezgin kadar biliyorlardı.

Vakit erken olmasına rağmen karanlık çökmüştü. Dolaşan insanların ve trafiğin etkisiyle şehirde kar erimişti, ama yakında yine yağardı; kışın en kötü kısmı henüz geçmemişti. Sağ tarafta bir caddeyi geçti, gittiği yerin, yeni evi ve yeni işinin bir sonraki caddede olduğunu biliyordu.

Anacaddeden saparak Degtyarniy Yolu'na girdi. Binayı ayırt etmek kolaydı, kuzeye bakan duvarı manastırınki kadar parlak bir açık leylak rengine boyanmıştı, fakat bu sefer çok uygun düşmüştü. Kentin bu kısmı, 1812 yılındaki yangınlardan kurtulabilmişti. Binanın karşısında küçük bir bank vardı, fakat caddede kimsecikler yoktu. Ortalık karanlık olmasına rağmen, henüz yoğun trafik için çok erkendi. Bu durum sonraki birkaç saat içinde değişirdi.

Tamara demirden yapılmış ağır kapı halkasını kaldırıp kapıyı birkaç kez hafifçe çaldı. Kısa bir süre sonra önünde kafes bulunan göz hizasındaki küçük ahşap kapak içeriden açıldı ve Tamara ışıl ışıl bir çift mavi gözle karşılaştı. Kapak kapandı ve Tamara arka tarafta sürgünün çekildiğini duydu, sonra kapı açıldı ve genç bir kadın göründü. Yirmi yaşlarının başlarındaydı, sarı saçları da mavi gözleri gibi mükemmeldi. Boyu, Tamara'dan biraz daha kısaydı ve bir partiye gidecekmiş gibi giyinmişti. Boynunda siyah kadifeden basit bir tasma kolye vardı.

Tamara'yı tepeden tırnağa süzdü. "Siz Tamara Valentinovna olmalısınız," dedi.

"Doğru. Ya siz?"

"Raisa Styepanovna."

Tamara'yı içeri buyur etti.

Tamara'ya, kızların arasında tamamen güvenebileceği tek kişinin Raisa Styepanovna olduğu söyleneli daha bir saat bile olmamıştı. Trenden iner inmez Kremlin'de günün ilk randevusuna gitmişti. Majestelerinin Özel İdaresi'nin Üçüncü Şube bürosunun nerede olduğu Petersburg'da iyi bilinirdi; adı genellikle, Yaz Bahçesi'nin güney ucundaki, Fontanka Nehri'nin üzerinden geçen köprü kastedilerek, "zincirli köprünün yanındaki bina" olarak anılırdı. Ama Petersburg'da Üçüncü Şube'nin başındakiler –Kont Orlov ve General Dubyelt– gizli polis gücünün, ne kadar az gizli olursa, o kadar etkili olacağına, korkunun şaşırtmacadan daha etkili bir silah olduğuna inanırlardı. Moskova'da teşkilatı Fiilî Devlet Meclisi üyesi Yudin idare ediyordu ve teknik olarak hem kontun, hem de generalin hizmetinde olmasına rağmen, Moskova, onların Yudin'i işleri kendi yöntemleriyle halletmekte serbest bırakabileceği kadar uzaktı Petersburg'dan.

Ve onun yöntemleri, en yüksek düzeyde gizlilik gerektirirdi.

Tamara yalnızca Kızıl Meydan'ın kuzey ucundaki Nikolay Köprüsü'ndeki kapıda hazır bulunması gerektiğini biliyordu. Kendisini oradan alan nöbetçi onu Kremlin'e ve onun çağlar boyunca her biri kendi izini bırakmak isteyen ve hiçbiri yüzyıllar önce kurulmuş duvarları aşmaya cesaret edemeyen çar ve çariçelerin yaptırdığı karmakarışık yapılarına götürdü. Her ikisi de iç kalede görece yeni olan Cephanelik ve Senato'nun arasından yürüyüp Teslis Kapısı'ndan dışarı çıkacakmış gibi döndüler. Son anda tekrar dönen nöbetçi kalın dış savunma duvarının iç kısmından yürüyerek Tamara'yı yeni inşa edilmiş olan

Silahhane'nin köşesindeki küçük, ahşap bir kapıya kadar getirdi. Orada ziyaretçiyi kısa boylu, titiz, saçları dökülmüş bir adam olan Gribov karşıladı ve duvarın temeline doğru inen kısa merdiven boyunca ona eşlik etti.

En aşağıda, Tamara yer altındaki bürosunda sessizce oturan Vasiliy İnnokyentiyeviç Yudin'le tanıştı. Yudin kasıtlı olarak onun gelişini göz ardı etti – bu, emir altındaki bir kişinin kendisini rahat hissetmemesini sağlamak için oldukça sık kullanılan bir numaraydı. Onun yerine, elindeki dergiyi okumaya devam ederek yüzünü Tamara'dan gizledi. Tamara, derginin kapağına baktı fakat yazıları okuyamadı. Sonra bunun Latin alfabesi olduğunu fark etti. Derginin adı *Punch*'tı[1], ama bu sözcüğün hangi dile ait olduğunu tahmin edemedi.

Yudin bir sayfayı çevirdi ve yüksek sesle güldü; böylece Tamara'nın orada olduğunu ilk defa fark etmiş gibi yapıyordu. Kim olduğunu sormadan dergiyi ona uzatarak, sayfanın alt kısmındaki bir karikatüre işaret etti. Karikatürde kilise orgu çalan bir adam görülüyordu. Tamara ancak ikinci kez baktığında, çizilen bu figürle Çar Nikolay'ın kastedildiğini anladı. Şeklin tuhaflığı –ona göre esprinin anafikri– bir çift yarasa kanadı taşımasında ve yakından bakıldığında yine yarasayı anımsatan dik kulaklarının olmasındaydı.

Bunun bir tür sınav olduğu belliydi. Tamara vereceği cevabı düşünerek dergiyi Yudin'e geri uzattı. "Majestelerini neden yarasa olarak çiziyorlar ki?" diye sordu.

"Gerçekten, neden?" Yudin hâlâ, orada görmüş olduğunu düşündüğü mizah nedeniyle sırıtıyordu. "Acaba bizim bilmediğimiz bir şey mi biliyorlar?"

Tamara bir an onun bir savaşın tam ortasında düşman propagandasını okumasının uygun olup olmadığını düşündü, fakat bunun Şube'nin ilgi alanına dahil olduğunu kolaylıkla görebiliyordu.

1. Ünlü İngiliz mizah dergisi. (Y.N.)

Yudin, ona oturmasını işaret etti. Ziyaretçi otururken o da dergiyi masasının çekmecesine koydu. "Leontiy Vasiliyeviç'in yüksek tavsiyeleriyle geliyorsunuz," dedi, Tamara'nın yalnızca General Dubyelt olarak bahsettiği adamı kastederek.

Büro karanlık, nemli ve köhneydi – kesinlikle bina kompleksine yeni eklenmiş değildi. Burada, yer altında, pencereler anlamsızdı. Yudin'in masasını bir yağ kandili aydınlatıyordu ve benzer bir tanesi de arkasındaki tıklım tıklım dolu kitap raflarından birinin üstünde duruyordu. Kış aylarında havanın neredeyse on altı saat boyunca karanlık olduğu bir şehirde yaşayan herkes böyle kasvetli ortamlarda çalışmaya alışkın olurdu, ama Yudin gibi oda seçimini kendisi bu şekilde yaparak mutlu olan çok az insan vardı. Odada, Tamara'nın küf kokusu olarak tahmin ettiği tuhaf bir koku vardı. Burada Moskova Nehri'nin düzeyine yakın olmalıydılar ve Tamara odayı birden fazla defa su bastığını duysa şaşırmazdı.

"Teşekkür ederim, Ekselansları," diye yanıtladı. Dubyelt'in onun için önerdiği rol göz önünde bulundurulduğunda, Yudin'nin söylediği şeyi bir iltifat olarak kabul edip etmeyeceğini bilmesi zordu.

Yudin alçakgönüllü bir havayla elini kaldırdı. "Şu anda Petersburg'da değiliz, Tamara Valentinovna. Sanırım biraz daha az resmî olabiliriz."

Yudin, Tamara'nın beklediğinden daha genç bir adamdı. Onun kırklı yaşlarının sonlarında olduğunu tahmin ediyordu, fakat ona bakarken bundan on yıl veya daha fazla yaşlı olabileceğini fark etti. Kafasını karıştıran adamın saçlarıydı. O kadar derin bir üniforma siyahıydı ki, çok daha yaşlı bir adam olduğunu düşündürecek şekilde boyanmış olduğu aşikârdı. Ama cildinin tonu, saçları ağaran bir adamınkine benzemiyordu. Yasanın bir sivil için emrettiği üzere sinekkaydı tıraş olmuş ve kaşlarını da aynı koyu renkle boyama zahmetine katlanmıştı. Yalnızca lambanın ışığında parlayan kirpikleri soluk renkteydi.

Masasından bir kâğıt alıp baktı. "Bazı çok etkileyici

isimler," dedi. "Ve onlardan tatlı dille aldığınız bazı çok etkileyici bilgiler."

"Erkekler gücün kendilerini çekici kıldığını düşünürler ve güçlü erkeklerin sırları vardır."

"Peki, birkaçını size fısıldamadan bazı sırları olduğunu nasıl gösterebilirler?"

"İş böyle yürüyor," dedi Tamara ifadesizce, Yudin'in onun yaptığı işten hoşlanıyor olduğunu düşünmesi olasılığını önleyebilmek için.

"Cazip buluyor musunuz?" diye sordu Yudin, havadan sudan konuşur gibi. "Gücü?"

Tamara bunların hepsini daha önce duymuştu. Bütün üstleri –hepsi erkekti– yaptığı işin kendilerininki kadar monoton olduğuna inanmaksızın onu bu işe iten şeyi merak ediyordu; o, yaşayabilmesi için bir zorunluluktu. Yine de bir an Yudin'in sorusu üzerinde düşündü. Aklına kocası Vitya'nın yüzü geldi ve yüzünün kızardığını hissetti. Karanlıkta fark edilmezdi. "O tür bir güç değil," diye cevap verdi.

Yudin ısrar etti. "Mutlaka bu adamlarla yatmayı seçebilecek bir durumdaydınız. Bir şekilde onları çekici bulmuş olmanız gerekiyor."

Hiçbir şey anlamıyordu ve Tamara ondan bunu beklememeliydi.

"General Dubyelt buradaki rolümün biraz farklı olacağını düşünmeye yöneltti beni," dedi.

"Öyle mi?"

Yudin bunu çok iyi biliyordu. Tamara, Dubyelt'in adama gönderdiği mektubu görmüştü, fakat o Tamara'nın yapacağı işi nasıl tarif edeceğini açıkça duymak istiyordu.

"Artık genç değilim, Vasiliy İnnokyentiyeviç."

"Hâlâ çok çekicisiniz." Bunu Tamara'nın dosyasındaki bilgileri okumuş gibi söylemişti.

"Bana sorumlu kişi olacağımı söyledi," dedi Tamara, kararlı bir tavırla. Moskova'ya geldiğinde işinin niteliğinin değişme olasılığı her zaman olmuştu. Eğer öyleyse bu konuda yapabileceği pek bir şey yoktu, ama şu anda

elindeki en iyi fırsat denemekti.

"Piyade eri değil de bir subay," diye belirtti Yudin.

"Nasıl isterseniz. Bana bunun Moskova'da yeni bir teşebbüs olduğunu, bir kadının işleri daha az daha az dikkat çekerek yönetebileceğini söyledi."

Yudin yavaşça başını salladı. "Şehrin kuzeyinde bir ev aldık. Yerleşik bir genelev, savaş öncesinden beri öyle." Bir an durdu. "Vatanseverlik Savaşı, yani." Süregelen savaşla 1812'deki arasında bir ayrım yapılması gerekli olmakla birlikte, Tamara süregelen savaşın bir şekilde vatanperverce olmaktan uzak olduğu imasını fark etmeden geçemedi. "Önceki sahibinin başı yasalarla derde girdi," diye devam etti Yudin, "biz de kuruluşu onun elinden aldık. Çok saygıdeğer bir müşteri kitlesi var." Başka bir isim listesi çıkarıp Tamara'ya uzattı. "Tam haşır neşir olmayı isteyebileceğiniz türde adamlar."

"Yani oradaki kızlar ne yaptıklarını biliyorlar mı?"

"Biz devraldığımızda çoğu oradaydı. İşin bir yanını –adamlarını yatağa nasıl atacaklarını– biliyorlar, fakat diğer yanına –orada onları nasıl konuşturacakları konusuna– daha az aşinalar."

"Yani onlara bildiğim her şeyi öğreteceğim."

Yudin omzunu silkti. "Kontrol tamamen sizde olacak – en azından günlük işler anlamında. Orada kendi odalarınız olacak ve mekânı uygun gördüğünüz gibi işleteceksiniz. Sizden tek istediğim şey düzenli bilgi."

Tamara'yı ilgilendiren tek şey bilgiydi, ama Yudin'in terli generallerden ve şehvet düşkünü gizli meclis üyelerinden öğrenmeyi amaçladığı türden değildi. Ama arşivlere olan ilgisinden söz etmek için henüz erkendi. Yudin'in onun yapacağı işle ilgili görüşünün Dubyelt'inki ile örtüştüğünü gördüğünde bir rahatlama duygusu hissetti; şansını zorlamayacaktı.

"Belirli bir konu hakkında mı?"

"Geniş anlamda, üç kategoriye ayırabiliriz. Başlangıç olarak, yabancılar. Oldukça temkinli olabilirler ve tabii ki tam şu sırada ortalıkta pek fazla İngiliz ve Fransız yok, ama

Avusturya'nın nasıl bir yol izleyeceğini öğrenmek yararlı olurdu. Bizimkilerin arasında ise iki tür var. Bir kısmıyla zaten ilgileniyorsunuz: askerler ve çok fazla konuşan bakanlar. Hangilerinin boşboğazlık ettiğini öğrenmemiz ve buna bir son vermemiz gerekiyor." Biraz durdu. "Son olarak da, bize bilmediğimiz şeyleri söyleyebilecek olanlar."

"Örneğin?" Tamara onun neden söz ettiğini tahmin edebiliyordu.

"Dekabristlerin yakalanmasının üzerinden neredeyse otuz yıl geçti. Bu, insanların unutmaya başlaması için yeterince uzun. 1848'i anımsıyor musunuz?"

Tamara birden gözlerinde kıvılcımlar çakarak ona baktı. Onun nasıl öğrenebildiğini, nasıl bu kadar zalim olabildiğini merak etti, fakat sonra 1848'in ona, dünyanın büyük kısmına, kendisi için olduğundan çok farklı bir anlam ifade ettiğini fark etti. Başını salladı.

"Avrupa'nın yarısı devrimin yolundan gitti," diye devam etti Yudin. "Burada olmadı, ama olabilirdi. Bu bizim en büyük korkumuz. Sizden kulak kesilmenizi istediğim konu bu. Kendi hükümetimiz içinde bile devrimci sesler olabilir. Hatta bu bölümde bile."

"Yani yalnızca size mi rapor vereceğim?"

"Leontiy Vasiliyeviç size aksi yönde bir şey söyledi mi?"

Tamara omzunu silkti. Dubyelt bu konu hakkında hiçbir şey söylememişti, fakat Tamara Şube'nin iç politikasını, yapılacak en iyi şeyin kimseyi doğru dürüst haberdar etmemek olduğunu anlayacak kadar iyi biliyordu.

"Öyle bir durumda ona karşı çıkmazdım," dedi Yudin. Bir zarfı Tamara'ya doğru itti. "Burada o mekânla ve çalışanlarıyla ilgili ayrıntılar var. Orada bizim mensubumuz olan diğer tek kişi Raisa Styepanovna Tokoryeva'dır. Onunla rahatça konuşabilirsiniz, ama o sizin emriniz altında olacak."

Başka bir şey söylemedi ve Tamara bundan görüşmenin bittiği sonucuna vardı. Oradan ayrılmak üzere ayağa kalktı. "Teşekkür ederim, Vasiliy İnnokyentiyeviç," dedi. "Bağlantıda kalacağım."

Yudin tekrar konuştuğunda neredeyse kapıya gelmişti. "Ah, şuna da ihtiyacınız olacak."

Tamara arkasına döndü. Yudin masasından ona bir kâğıt uzatıyordu – sarı bir kâğıt. Tamara onu aldı, fakat ne olduğunu görmek için yakından bakmasına gerek yoktu: bir kadını resmî anlamda fahişe olarak tanımlayan sarı bir vesikaydı bu. Tamara onun kızlardan birine, belki de Raisa Styepanovna'ya, ait olduğunu tahmin etti.

"Bu kimin için?" diye sordu.

Yudin bir şey söylemedi, fakat başıyla vesikayı işaret etti. Tamara baktı. Üstünde kendi adı vardı: Tamara Valentinovna Komarova. Hak ediyor olmasına rağmen daha önce böyle bir şeye hiç ihtiyacı olmamıştı, fakat bu her şeyi resmî hale getiriyordu. Yudin onunla oyun oynamıştı. Tamara ona sorar gibi baktı.

"Yüksek rütbeli subayların bile bazen birliklerine destek olması gerekir," dedi Yudin, "özellikle de savaş zamanlarında."

Tamara her şeyin daha farklı olacağını düşünmüş olduğu için kendisine lanet okudu, sonra arkasını dönüp çıktı.

2

Dimitriy kendisini gömülmüş gibi hissediyordu. Her tarafını saran kar, burun deliklerini dolduruyor, gözlerini kamçılıyor, dudaklarının arasından içeri giriyordu. Sanki kara gömülmüş gibiydi, ama öyle değildi. Bu sadece çok geçmeden dinecek bir fırtına sırasındaki kısa bir kar yağışıydı ve o geçtikten sonra etrafını görebilecekti. Düşman ileride bir yerlerde, nehrin diğer tarafındaydı. Fransızlar, İngilizler veya Türkler olabilirdi. Kendi savaşlarına destek bulma ümidiyle Fransızlara dalkavukluk etmek için savaşa katılmış olan lanet Sardinyalılar bile olabilirdi. Dimitriy ayırt edebilecek kadar iyi göremiyordu. Nehri bile göremiyordu, ama orada olduğunu biliyordu.

"Binbaşı Danilov!"

Dimitriy döndü. Yanında, eldivenli elinde bir mesaj tutan genç bir *poruçik*[1] duruyordu. Dimitriy genç adamın kendisini bu fırtınada nasıl bulabildiğini ancak tahmin edebilirdi. Kâğıdı ondan alıp, odaklanabilmek için biraz uzağında tutarak okumaya çalıştı. Gözleri ile çiziktirilmiş yazı arasında kar taneleri savruluyordu, ama ne olduğunu anlaması zor olmadı. Kâğıtta yalnızca üç kelime vardı:

"Cephaneyi idareli kullanın."

1. (Rus.) Rus İmparatorluğu ordusunda teğmene eşdeğer bir rütbe. (Ç.N.)

Dimitriy tam kâğıdı elinde top haline getirmiş yere fırlatmak üzereyken aklına daha iyi bir fikir geldi. Onu cebine koydu. Böyle emirleri görselerdi, Fransızlar ne anlam verirlerdi?

"Cevap verilecek mi, efendim?"

Dimitriy kendi kendine gülümsedi. Daha nükteli ve daha pervasız olsaydı, gerçek duygularını ifade eden bir cevap yollardı. Sadece, "Cevap yok," dedi. *Poruçik* selam verip döndü ve hızla kar tabakalarının arkasında kayboldu.

Bu, düşmanın bu yıl içinde yaptığı ilk saldırıydı ve aptalcaydı. Müttefik hatları Sivastopol'un güneyindeydi ve kıyıdan içerilere kadar uzanıyorlardı. Hedefleri şehirdi ve savunma aceleye gelirse bu işlerine gelecekti. Şehri sivri bir yara gibi ikiye bölen limanda Karadeniz Donanması'nın gemileri demirliydi, İngilizlerle Fransızların burada olmalarının bütün sebebi buydu. Limana açılan Çernaya Nehri doğal savunma hattını doğuya doğru devam ettiriyordu. Düşmanın şehri kuşatmak için yapabileceği en iyi şey nehri geçmekti. Ama bunu denemek için yanlış günü seçmişlerdi.

Dimitriy atından indi ve Rus hatları boyunca yürüdü. Rüzgâr dinmişti ve kar hâlâ yağmasına rağmen, biraz daha ileriyi, neredeyse nehrin diğer yakasını görebilmek mümkündü. Düşman fazla ilerleyemiyordu. Saldırıya bir bombardımanla başlamışlardı. Amaç, Rusları nehrin kuzey kıyısından geriye sürmekti, fakat hedefe ulaşmış olmasına rağmen, onların ilerlemeden haberdar olmasına da neden olmuştu. Kimileri Dimitriy'in neden burada olduğunu bile sorabilirlerdi. O, savaş alanında hizmet etmek için birden fazla nedenle fazla kıdemli olarak addedilen bir karargâh subayıydı; bu değerlendirme onu hasta ediyordu ve saldırı geldiğinde eyleme geçen ilk subaylardan biri olmuştu. Ne ölmeyi ne de öldürmeyi arzuluyordu ama ikisi de karargâhta oturup bunlarla ilgili raporları okumaktan iyiydi.

Kendisine verilen emri iletmeyi dert etmedi. Adamları da kendisi gibi cephanelerinin kıt olduğunu biliyor-

lardı; bunun Moskova'yla aralarındaki ikmal hatlarının berbat durumda olmasına bağlı olduğunu da biliyorlardı. Akdeniz'den geçerek gelen düşman bile Ruslardan daha kolay destek alıyordu. Ve şimdi de İngilizler, Balaklava'daki rıhtımdan başlayan bir demiryolu inşa etmişlerdi. Henüz lokomotifleri yoktu ve vagonları atlar çekiyordu, ama bu, İngiltere'deki imalathanelerden gelen gıda, cephane ve hatta topların bile ilkel bir yolu kullanmaya gerek kalmaksızın cephedeki kırmızı giysili İngiliz piyadelerine ulaştırılabileceği anlamına geliyordu. Eğer Çar Nikolay, Moskova'dan Sivastopol'a veya Simferopol'a, hatta Odessa'ya bir tren yolu inşa ettirmeyi seçmiş olsaydı, o zaman düşman ayak basacak bir yer bulamazdı. Ama Moskova-Petersburg hattı daha prestijliydi ve Çar için önemli olan da buydu.

Dimitriy nehrin karşı kıyısında Fransız istihkâm erlerinin, silah arkadaşlarının karşıya geçmesini sağlayacağını umdukları parçalı dubalı köprüleri kontrol etmeye çalıştıklarını güçbela görebiliyordu. Kolay hedef oluşturuyorlardı, fakat hava onlar için en az mermiler kadar etkili bir engeldi. Dirnitriy onları izlerken bile, çekmekte oldukları bir ip koptu ve bir dubanın üzerinden kamçı gibi savrulup askerlerden birine çarparak nehre düşürdü. Arkadaşları yardım etmek için aşağı uzandılar, fakat tam o sırada tipi şiddetlendi ve Dimitriy ne olduğunu göremedi. Babasının Berezina Savaşı'yla ilgili anılarını ve Napoléon'un birliklerini Rusya'dan çıkarabilmek amacıyla nehrin üzerinde bir köprü kurmak için ümitsizce çabalayışını anlattığını anımsadı. Babası, topladıkları odunlarla inşa ettikleri yapıyı sürekli bir şekilde destekleyebilmek için göğüs hizasına kadar gelen dondurucu suda duran istihkâm erlerine karşı duyduğu hayranlığı saklamamıştı. Ama Dimitriy düşmanına karşı aynı sempatiyi hissedemiyordu. Neticede onlar buraya kendi seçimleriyle gelmişlerdi, ama Rus askerleri –subaylar olmasa bile erler– serfti; çarın veya diğer zengin soyluların malıydılar ve emir ister mısır tarlasında ırgatlık ederken yorgunluktan, ister savaş

alanında bir mermiye hedef olarak ölmek olsun, efendilerinin buyruğuna itaat etmek zorundaydılar.

"Tekne geliyor!"

Dimitriy hangi kartal gözlü gözcünün bağırdığını bilmiyordu, ama nehre baktığında karların arasından bir çıkartma gemisinin pruvasının ortaya çıktığını görebildi. Tam bir emir vermek üzereyken, birliğin yüzbaşısı ondan önce davrandı.

"Sadece tüfekler!" diye bağırdı. "Ateş serbest!"

Dimitriy hemen elini kaldırıp, "Ateş etmeyin!" diye bağırarak emri iptal etti. "Yaklaşmasını bekleyeceğiz."

Yüzbaşı, aynı durumda Dimitriy'in de yapacağı gibi, en ufak bir şikâyette bulunmadan talimatını düzeltti; onlar emir-komuta zincirinin yalnızca birer halkasıydılar. Düzeltilen emir bütün hatta iletildi. Gemideki adamlar ateş etmeye başladılar ve birkaç Rus piyadesi düştü. Dimitriy kulağının hemen yanından geçen bir merminin vızıltısını duydu ve yana çekilmediği için şaşırdı. İngilizlerin yarısında ve neredeyse aynı sayıda Fransız'da daha hızlı doldurulabilen ve misket tüfeklerinden daha hassas *shtutser*'lar vardı. Rus ordusunda ise neredeyse hiç yoktu. Dimitriy onyıllar önce onların kullanıma alınmasıyla ilgili olarak yapılan tartışmaları ve kıdemli subaylardan birinin, hızlı doldurulabilen silahların askerleri yalnızca süngülerine güvenmek yerine daha fazla cephane harcamaya sevk edeceğini söylemiş olduğunu hatırladı. Mücadeleden bu bakış açısı galip çıkmıştı. Askerleri, eğitim sırasında takırdayabilmeleri için misket tüfeklerinin harbilerini ve tutucu halkalarını kasten gevşetmeye cesaretlendiren de bu tavırdı. Merasim alanında beş yüz tüfeğin aynı anda çıkardığı sesi dinlemek güzel bir şeydi, ama savaş alanında bir tanesinin bile isabet kaydedemediğini görmek farklıydı.

Dimitriy'in eli hâlâ, beklettiği bir akorun enfes dalgalanışını olabildiğince geciktiren bir orkestra şefi gibi havadaydı. Gemi yeterince –güvertedeki adamların yaptıkları saldırının başarılı olduğunu hayal etmelerine yetecek kadar– yaklaştığında elini aşağı indirdi ve "Ateş," diye ba-

ğırdı. Emir tekrar bütün hat boyunca yankılandı, bunu silah sesleri izledi. Bu mesafeden bir tek Rus misket tüfeği bile hedefini şaşırmazdı ve onlarda güvertedeki adamlardan çok daha fazla tüfek vardı.

Tekne nehrin kuzey kıyısına hafifçe çarptı, fakat karaya kimse çıkamadı. Bu havada çıkartma yapmaya çalışmak için aptal olmalıydılar. Bütün hatalarına rağmen, Çar Nikolay, Rusya'nın savaşta nasıl mücadele ettiğini anlamış ve bunu çok açık bir biçimde dile getirmişti. "Rusya'nın güvenebileceği iki generali vardır; General *Janvier* ve *Février*.[1]" Bu kadar güneyde olmalarına rağmen bu doğruydu. Napoléon'u mağlup eden Rusya'nın kışıydı ve aynı kış şu âna kadar bu yeni Fransız saldırısını da durdurabilmişti. Ama ocak geçmişti ve şubat en kısa aydı; sonrasındaki on ay boyunca da Rusya Nikolay'ın en sevdiği iki generalinin desteğinden mahrum olarak savaşa devam etmek zorundaydı.

Hattın aşağı taraflarından başka bir bağırış duyuldu. Dimitriy atını mahmuzlayıp ne olduğuna bakmaya gitti. Bu defaki, dubalı köprü yapan istihkâm erlerinin küçük bir başarısıydı – nehrin toplam genişliğinin belki de onda biri uzunluğunda bir bölüm oluşturacak şekilde, iki köprü parçasını iplerle birbirine bağlamayı başarmışlardı. Rus topçusunun ateşi saldırıyı hızla önledi ve saatlerce süren uğraşı ve onu verenleri saniyeler içinde yok etti. Dimitriy oturup sakin bir şekilde izledi. Kar yağışı durmak üzereydi, ama yapacağını yapmıştı. Birazdan karanlık basacaktı ve düşman gece saldırıya geçmezdi. Sivastopol güvenlikteydi; yarına kadar.

Gece fırtına durmuştu ve ertesi gün hava sakin ve açıktı, ama yine de soğuktu ve zemin karla kaplıydı. Nehri geçmek için başka bir girişim olmamıştı – düşman bu

1. (Fr.) Ocak ve Şubat. (Ç.N.)

saldırı rotasını tekrar denemeyi artık iki kez düşünmesini gerektirecek kadar çok asker ve donanım kaybetmişti. Bugün Dimitriy izinliydi ve şehir merkezindeydi. Nikolay Kışlası'ndaki yemek salonunda oturmuş, mektup yazmaya çalışıyordu.

Sevgili Babacığım,

Bu kadar yazabilmişti. Ne ifade etmek istediğini tam olarak biliyordu. Sorun aynı şeyi daha önce farklı şekillerde yüzlerce kez yazmış ve hep aynı yanıtı almış olmasıydı; bu yanıt, yanıtsızlıktı. Başını koltuğa geri yaslayıp bir şey düşünmemeye çalıştı. Bütün rahatladığı zamanlarda olduğu gibi, içi müzikle doluverdi. Bu çocukluğundan beri böyleydi; kafasının içinde kocaman orkestralar ona tanıdık ama yine de yabancı gelen bir müziği çalıyorlardı. Armoni, bildiği armoniydi. Ritimler ve kontrpuanlar, biraz fazla avangard olmaları nedeniyle pek hoş görülmeseler de bir müzik profesörü tarafından doğru olarak kabul edilebilecek türdendi. Ama hepsi orijinaldi. Dimitriy tabii ki iyi bilinen bir ezgiyi de toparlayabilirdi, ama daha önce ne kendinin ne de başka birinin duymuş olduğu kendi eserini ancak müziği içinden akmaya bıraktığı zaman yaratabilmişti. Onun kırk yedi yıllık ömrü boyunca değişmediğine inanmıyordu. Fakat ne olursa olsun bir tek notasını bile kâğıda dökememişti.

Belki bir gün olurdu, ama bunu zorlamayacaktı. Bugün ise, kendini sözcüklerle ifade etmeye çalışıyordu. Babasından en son 1847 yılında haber almıştı. Çok sık haberleşmiyorlardı, fakat ikisi de genellikle senede bir veya iki mektup yazıyordu. 1848 yılı tabii ki önemliydi. Bu, Dimitriy'in annesinin öldüğü yıldı. Kıtlık ve kolera şehri vurduğunda Petersburg'da çok insan ölmüştü. Marfa Mihaylovna kıtlık konusunda kaygı duymasına gerek kalmayacak kadar varlıklıydı, ama hastalık statü dinlemiyordu. Dimitriy onu rahat ettirmek, hatta toprağa vermek için bile eve dönememişti.

Fakat bunun neden Dimitriy'in babasının yazmaya son vermesine sebep olduğunu anlamak zordu. Marfa yıllardır gerçek anlamıyla onun karısı değildi. Otuz yıl önceki Dekabrist Ayaklanması'na katıldıktan sonra sürgüne gönderildiğinde metresi Dominikiya Semyonovna arkasından gitmişti. Dimitriy, babasını Çar'a karşı olan tutumundan dolayı sevmiş, sevgilisini karısına tercih ettiğinden dolayı nefret etmişti. Ama yıllar geçtikçe, birincisindeki kahramanlık, ikincisindeki insani başarısızlığı örtmüştü. Ve gerçekte, eşinin ardından Sibirya'ya gitmemekle seçimi yapan aslında Marfa olmuştu. Kocasının sadakatsizliğini ölümünden çok önce affetmiş ve Dimitriy'den de böyle yapmasını istemişti.

Ve o yüzden Aleksey'in mesafeli sessizliği daha da anlamsız geliyordu. Bunun sansüre bağlı olması olasılığı da vardı. Dimitriy Üçüncü Şube'nin sürgündekilere giden ve onlardan gelen mektupların hepsini okuduğunu iyi biliyordu ve bunun yanı sıra başka şeyler olduğunu da tahmin ediyordu. Fakat mektuplara el konulmasına neden olabilecek şeyler yazmamak konusunda hep dikkatli olmuştu ve babası da aynı şekilde davranacak kadar akıllıydı. İkisi de ne askerî konulardan veya politikadan bahsetmiş, ne de hakkındaki en derin ve samimi sevgilerini ifade etmeden –hiçbir alay belirtisi yoktu– Çar Nikolay'dan söz etmişti.

Dimitriy başını eğip tekrar kâğıda baktı, ama hâlâ kendisini nasıl ifade edeceğini bilemiyordu. Yeterince basitti; sadece, "Ne kadar kısa yazarsan yaz, bana ne kadar hakaret etmek istiyorsan et, ama lütfen hayatta olduğunu bilmem için yaz," demesi gerekiyordu. Ama Dimitriy babasının hayatta olduğunu zaten biliyordu. Ölmüş olsaydı, ona bildirirlerdi. Dekabrist sürgünlerin oğullarına böyle haberler verildiğini biliyordu. Onlardan sadece birkaçının hayatta olduğunu düşünüyordu ve babası da kuşkusuz bunlardan biriydi.

Düşünmeyi bırakıp, çare olmasını ümit ederek tekrar kafasındaki müziği dinlemeye çalıştı. Onun yerine tek

duyduğu şey akortsuz bir piyanodan gelen pek tanımadığı bir çingene melodisi oldu. Prens Galtsin'in odaya girip doğruca piyanonun başına gitmiş olduğunu anlamak için etrafına bakması gerekmedi. Aralarında dile getirilmemiş bir rekabet vardı. Dimitriy ondan daha iyi bir piyanist olduğuna emindi, ama Galtsin'in repertuvarı daha popülerdi; en azından buralarda. Dimitriy gençliğinde köylü müziğinin çekiciliğini fark etmişti, fakat yaşı ilerledikçe bu ona giderek daha sıradan görünmeye başlamıştı. Ama Dimitriy'in zevki sıradan –hatta soylu– bir askerinkiyle de uyuşmuyordu. Kendi performansını daha çok Petersburg'daki hanımefendilere layık buluyordu.

Galtsin sonunda parçayı bitirdi ve alkış sesleri yükseldi. Dimitriy'in tanımadığı bir ses, "*Bis! Bis!*" diye bağırdı, ama o ortamdaki duyguyla hemfikir olduğu düşünülür korkusuyla etrafına bakmadı.

"Belki Mitka bizim için bir şeyler çalar," dedi Galtsin, Dimitriy'in duyabileceğinden emin olmak için sesini yükselterek.

"Bu kadar yetenek alayı şımartıyor," dedi bilinmeyen ses.

"Haydi, Mitka," dedi Galtsin. "Bunu sen de istiyorsun."

Dimitriy ayağa kalkıp döndü ve gözlerini hemen piyanodaki Galtsin'in yanında duran adama sabitledi. Yaklaşık otuz beş yaşlarında bir deniz teğmeniydi. Çoğu insanın onda ilk fark edeceği şey boyuydu, ama Dimitriy ona yaklaşırken gözlerinin aynı hizada olduğunu fark etti. Dimitriy uzun boylu bir adamdı ve bu yeni gelen adam da tam onun dengiydi. Dimitriy'in dikkatini çeken şey onun zayıflığıydı. Dimitriy'in onun üniformasından görebildiği kadarıyla, kol ve bacakları sadece kastan ibaretmiş gibi zayıftı, ama çelimsiz değildi. Boynu ve çenesi kesinlikle antik bir heykelin parçası gibi şekillendirilmişti.

"Anatoliy Vladimiroviç Tyeplov," dedi Galtsin, ikisini tanıştırırken. "Dimitriy Alekseyeviç Danilov."

El sıkıştılar. Tyeplov'un kavrayışı Dimitriy'in beklediği gibi sıkıydı.

"Danilov mu?" dedi Tyeplov. "Aleksey'in..."

"Aleksey İvanoviç Danilov'un oğlu," diye tamamladı Dimitriy. "Dekabristin." Daha önce hiç kimse babasının eylemlerini Dimitriy'e karşı kullanmamıştı. Çar bütün hatalarına rağmen, ne kadar yakın akraba olursa olsunlar, komplocuların yakınlarına leke sürülmemesi gerektiğini bildirmekte titiz davranmıştı.

"Tabii," dedi Tyeplov sevinçle. "Bu ismi bir yerlerde duyduğumu biliyordum." Konuşurken sol elinin parmaklarını olmayan bir yüzükle oynuyormuş gibi hareket ettiriyordu. "Bizim için çalın," diye ekledi, Galtsin yerini boşaltırken.

Dimitriy oturup düşündü. Galtsin gibi kalabalığa yaranmaya çalışmayacaktı. Diğer bütün bestecilerden çok sevdiği ve erken ölümü bazen kendisinde ağlama arzusu uyandıran bir besteci vardı. Yemek masasında oturan subaylar Dimitriy'in takıntısını fark etselerdi, onun eserlerinden sıkılırlardı. Yine de Chopin olacaktı. Ama hangi eseri? Ellerini, başparmakları bir oktav arayla iki pes do'nun üzerine düşecek şekilde tuşların üzerine bıraktı. Parmakları, aralarında hep aynı mesafeyle yukarı doğru gezindikten sonra Chopin'in birinci baladının yavaş, görkemli altı-dörtlüğüne geçti.

Müziğin içinde kendini kaybeden Dimitriy, hızlı, karmaşık arpejlerin ve alttan akan devasa ana temanın keyfini çıkararak onu içine akmaya ve kendisinden taşmaya bıraktı. Müzik ona, bir rüyanın ayrıntıları gibi, bittikten sonra asla tam olarak anımsanamayan bir gizem ve sevinç öyküsü, bir güçlük ve zafer öyküsü anlatır gibiydi. Bu, kendisinin anlatıcı olduğu bir öyküydü ve kendi müziğinde de olduğu gibi aynı anda hem yaratıp hem de tüketemiyordu. Müziğin sona erdiğini duyduğunda kendisini sanki daha yeni başlamış gibi hissetti. Elleri en sondaki pes sol'lerin üzerinde hareketsiz kaldı. Derin bir nefes aldı. Her türlü zaman duygusunu yitirmişti, fakat bu parçayı genellikle on dakikada çaldığını biliyordu. Açılış notalarının "pa-pam pa-pam" seslerini kafasının içinde duy-

duğu ikinci balada geçme isteğine karşı koydu. Galtsin elinde bir bardak votkayla salonun uzak bir köşesinde durmuş, alçak sesle sohbet ediyordu. Diğerleriyse kibarlık adına ancak asgari bir ilgi göstermeyi başarabilmişti.

Yalnızca Tyeplov piyanoya yaslanmış ve yalnızca bütün yaşamı boyunca ilk kez Chopin dinleyen bir insandan beklenebilecek şaşkın bakışlarla Dimitriy'i izlemişti.

Dimitriy Sivastopol'un erimeye yüz tutmuş karlarla kaplı caddelerinde hızla yürüyordu. Kış, beklediğinden daha erken sona eriyordu, fakat o daha kuzeydeki Petersburg'un havasına alışkındı. Önceki sonbaharda kuşatma ilk başladığında, limanın buz tutup şehrin kuzeyiyle güneyi arasındaki yolculuğu kolaylaştırıp kolaylaştırmayacağını merak etmişti.

Ama bu aptalca bir fikirdi, artık iklimi öğrenmişti. Liman donarsa düşmanın buz yüzeyini aşarak şehre yürüyebileceği olasılığını bile hayal etmişti. Korkusu kısa süre içinde geçmişti. İyi nişanlanmış birkaç top güllesi buzu kırar ve gelen birliklerin karaya geri kaçmasını sağlardı.

Sık sık olduğu gibi aklına yine 14 Aralık 1825 geldi. Kendisi görmemişti, ama yalnızca Nikolay aynı taktiği emretsin diye ne kadar çok isyancının buz tutmuş Neva üzerinden kaçmaya çalıştığını duymuştu. Nehrin üzerindeki buz paramparça olmuş ve çok sayıda cesur adam donmuş veya boğulmuştu. Dimitriy aylar boyunca en yakın arkadaşının bu şekilde öldüğünü düşünmüştü. Vasiliy Denisoviç Makarov kendisi için ikinci bir baba gibi olmuş ve sıklıkla onu öz babasından daha iyi anlamıştı. Ayaklanmadan sonra Vasiliy saklanmış, Dimitriy ve annesine Prusya'dan yazmıştı. Sonunda anayurduna farklı bir isimle geri dönmüştü: Vasiliy İnnokyentiyeviç Yudin. Çar Nikolay'ın sağlam bir belleği vardı ve o gün Senato Meydanı'nda bulunmuş biri olarak tanımlanan bir şahsı affetmesi pek olası değildi. Dimitriy bu şekilde tanımlanmamış olduğu için şanslıydı – bunun için hem babasına hem

de Yudin'e teşekkür borçluydu, ama onu kurtarmakla bir korkak durumuna düşürmüşlerdi.

Bugün Dimitriy, Sivastopol'un şu an için gerçek bir tehlike barındırmayan kuzey ucundaki Severnaya'ya gidiyordu. Müttefikler ilk defasında Sivastopol'a kuzeyden gelmişler, savunmasının çok güçlü olduğunu görünce şehrin güneyinden dolaşmış, ancak burada da Yarbay Totleben'in doğaçlama, fakat son derece etkili tahkimatıyla karşılaşmışlardı. Şimdi burada ve anakaraya dar bir bağlantı sağlayan Perekop kıstağına kadar olan bölgede Rus birlikleri vardı. Ama her şey değişebilirdi.

Limanda askerleri ve sivilleri kuzeye taşımaya hazır bekleyen çok sayıda kayık vardı. Dimitriy en yakınındakine atladı ve oturdu. Kürekçi hiçbir şey söylemeden açıldı ve yavaş, kısa yolculuk başladı. Geçişi kolaylaştırmak için bir dubalı köprü inşa edilmesi konuşuluyordu, ama henüz ortada bir şey yoktu. Geri çekilme ihtimali olmaması durumunda askerlerin daha cesurca savaşacağını düşünen birden fazla general vardı. Yine de, Dimitriy'in bugünkü görevinin gösterdiği gibi, firar etmek çok sıradan bir olaydı.

Su sakindi ve yalnızca suya batıp çıkan küreklerin sesi duyuluyordu. Bu Dimitriy için bir rahatlama anıydı. Suya doğru baktı. Sağ tarafında liman ikiye ayrılıyordu. Ana kısmı –Deniz Limanı– doğuya, "Askerî Liman" adıyla anılan daha küçük bir dalı da güneye doğru devam ediyordu. Duyduğuna göre İngilizler ona "Savaş Gemisi Limanı" diyorlardı.

Ama gerçek ilgi odağı batıdaydı. Yalnızca birkaç verst açıkta İngiliz ve Fransız donanmaları bekliyordu. Gerçek tehdidi onlar oluşturuyordu ve ekim ayındaki ilk bombardımanda onların topları en ağır hasarı vermişlerdi. Karada da toplar vardı, fakat onlar gemidekilerin yanında hiçbir şeydi. Donanma aylar boyunca çoğu zaman sessiz kalmıştı, fakat baharda sesleri yeniden duyulurdu. En azından limana ve karadaki deniz birliklerine kolayca ulaşamıyorlardı. Bir tanesi kayığın biraz uzağında, diğeriyse

tam liman ile Karadeniz'in sınırında, suda uzanan iki beyaz, aşkın dalga şeridi buna şahitlik ediyordu.

Dev dalgalar yalnızca aşağıda ne olduğuna dair bir ipucu veriyordu, batık gemiler, donanmanın oraya kadar getirip batırabildiği her şey. Bazen deniz bugünkü gibi sakin olduğunda, bir gemi direğinin veya pruvasının su yüzeyini aştığı görülür ve limana girmeye çalışan gemilerin nihai olmasa da ciddi hasar alabileceklerini anımsatırdı.

Dimitriy kuzey kıyısına ayak bastı ve kayıkçıya zahmetine karşılık birkaç kopek verdikten sonra Yıldız Kalesi'ne doğru yürümeye başladı. Kale, düşman filolarını limandan uzak tutan ve ordularının güneyden saldırıya geçmesini tercih etmelerine neden olan diğer unsurdu. Bu yapı bütün Severnaya'nın aşağı yukarı dörtte birini kaplıyordu; masif taş ve tuğladan oluşan sekiz köşeli bir yıldız görünümündeydi ve güneydeki aceleye getirilmiş tahkimatlardan çok daha korkutucuydu. Karadan ve limandan görülüyor, kuzeyden veya denizden yaklaşmaya cesaret eden her türlü gücü yok etmekle tehdit ediyordu. Ama tehdit etmekten fazlasını yapamıyordu. Yapı neredeyse kırk yıllıktı, yeterli derecede korunmuyor, yeterince asker ve silah barındırmıyordu. Müttefikler saldırıya geçmeyi tercih etmiş olsalardı Severnaya'yı birkaç gün içinde işgal edebilirlerdi, ama çok şükür ki kalenin itibarı ve birazcık da halk arasında yayılan dezenformasyon, onları caydırmıştı.

Dimitriy saat yönünün aksi istikametinde surların etrafında yürürken, uzaktan bakıldığında heybetli görünen şeyin oldukça köhneleşmiş olduğunu gördü. Kapıya gelmişti. Nöbetçiye, "Binbaşı Danilov," dedi. "Yüzbaşı Şulgin'i görmek için geldim."

Şulgin'i bulmak biraz zaman aldı. Nihayet geldiğinde biraz telaşlı görünüyordu. Dimitriy onun ellerinin kirli olduğunu ve tırnaklarının altında çamur bulunduğunu gördü. Şulgin onu kalenin kuzey ucuna götürdü.

"Demek birkaç firar olayınız oldu," dedi Dimitriy, yürürlerken.

"Sanırım raporumda 'kayıp' sözcüğünü kullanmıştım."

"Aynı kapıya çıkar."

"Belki sizin adamlarınızın arasında, Binbaşı," dedi Şulgin pat diye, aralarındaki rütbe farkını unutur görünerek, "ama benim adamlarımın değil. Onlar mühendisti ve bazıları ordudaki en iyi eğitimli adamlardı. Barut kokusunu ilk aldıklarında ortadan kaybolacak insanlar değillerdir." Dimitriy yüzbaşının adamlarına güvenini ancak takdir edebilirdi, ama bunun yanlış olduğunu biliyordu. Korku herkesi etkileyebilirdi, yalnızca bazıları bunu diğerlerinden daha iyi saklamayı öğrenirdi.

Önlerinde yükselen kalın dış kale duvarının iç kısmında yer alan çürümeye başlamış kırık dökük ahşap bir kapı girişine gelmişlerdi. Onun içeri çöküp kendilerini ezebileceği düşüncesi pek hoş değildi. Şulgin kapıyı açtı ve Dimitriy'i önden buyur etti. İçeride duvarın aşağı kısımlarına inen dar bir ahşap merdiven vardı.

"Her neyse," diye devam etti yüzbaşı, inerlerken, "artık kayıp değiller."

"Ama sağlıkta ve afiyette olsalardı, sanırım burada olmazdım."

"Hayır," diye yanıtladı Şulgin kısaca.

Merdivenlerin dibinde Yıldız Kalesi'nden dışarı çıkan alçak bir tünel vardı. Şulgin'in bile sırtını hafif kamburlaştırması gerekti, Dimitriy ise iyice eğildi. Aniden kendini tuzağa düşmüş gibi hissetti. Etrafı şimdiki gibi sinir bozucu bir gömülmüş olma hissi verecek şekilde kapatılmadığı sürece kapalı ortamlardan korkmazdı. Tünel bir maden kuyusu gibi inşa edilmişti, duvarları gevşek topraktandı, yan duvarları ve tavanı az sayıda kalasla desteklenmişti. Dimitriy, tabyaların altında buna benzer yapılarda bulunmuştu.

"Bunu neden inşa ediyorsunuz?" diye sordu.

"Kısmen, düşmanın altını kazmayı ümit ettiğimiz için; daha çok da, bizim altımızı kazıp kazmadıklarını duyabilmek için."

Dimitriy bu kadarını akıl edebilmek için orduda yete-

rince zaman geçirmişti. Kızgınlığını belli etmemeye çalıştı. "Yani, neden burada? Yakında düşman yok ki."

"Ah, bunu Fransızların nereden saldıracaklarını öğrenmeden çok önce kazmıştık," diye açıkladı Şulgin. "Ve bir kez kazdığımızda, artık onları korumamız gerekir."

"Yoksa böyle mi olur?"

"Aynen."

Durmak zorunda kaldılar. Önlerinde tünel bir toprak ve kaya yığınıyla kapanmıştı. Diri diri gömülmeyle ilgili korkularının ne kadar gerçek olabileceğine ilişkin böylesi açık bir kanıt Dimitriy'i daha da rahatsız etmişti, ama aynı zamanda yüzeye ne kadar yakın olduklarını da gösteriyordu. O âna kadar yollarını aydınlatmış olan yağ lambaları artık gereksiz hale gelmişti, çünkü toprak çökmesi nedeniyle açılan delikten gün ışığı giriyordu. Dimitriy'in yüzüne temiz hava çarptı. Derin bir nefes aldı ve rahatladı, ama hâlâ kendi olduğu yerde sağlam kalmış olan ve onu öne eğilmeye zorlayan tünel tavanının yarattığı sıkıntıyı hissediyordu.

İki istihkâm eri –o dar alana ancak bu kadar insan sığabilirdi– yıkıntıyı kazmakla meşguldü ve Dimitriy onun altında ne olduğunu artık görebiliyordu. Koyu renkli toprak tabakasının altından bir insan eli ve kolu görünüyordu.

"Yani tünel çöktüğü zaman ölmüşler," dedi Dimitriy, en azından gövdesi dik durabilsin diye çömelerek.

"Sanırım öyle değil," dedi Şulgin. "Bu olduğunda onlar zaten iki gündür kayıptı."

"Onlar olduğuna emin misiniz?"

Şulgin erlerden birine bağırdı, o da çalışmayı bırakıp yığının kenarına serilmiş olan brandayı geri çekti. Altında bir askerin bedeninin üst yarısı görünüyordu, gerisiyse hâlâ toprağın altındaydı. Brandanın altından çıkan cesedin üstünde çamur kabuklanmıştı, fakat yüzünü onu tanıyan herkesin kimliğini belirleyebileceği kadar temizlemişlerdi.

"Firar ettiler ve burada aşağıda saklandılar," diye öne sürdü Dimitriy, "ve sonra toprak çökmesi onları yakaladı." Bu, kendi arkadaşları tarafından vurulmaktan daha iyi bir sondu, çünkü Dimitriy böyle emretmek zorundaydı.

"Çöküntü meydana geldiğinde burada çalışmakta olan bir asker vardı, Tanrı'ya şükür o kurtuldu. Burada başka kimse olmadığına yemin ediyor."

Şulgin, tavandaki deliğe baktı. Dimitriy de bakıp yüzeye ne kadar mesafede olduğunu kestirmeye çalıştı.

"Aşağı mı düşmüşler?"

"O zaman üstte olurlardı."

Geriye yalnızca bir tek olasılık kalmış olmasına rağmen, Dimitriy bir an düşündü. "Demek ki cesetler tam tünelin üstüne gömülmüşler."

"Zannederim. Bunu yapan her kimse onların yıllarca bulunmayacağını tahmin etmiş, böylece savaş zayiatı olarak kabul edileceklerdi."

İki istihkâm eri aniden geri çekildi ve olabildiğince doğruldu. Bir kol daha ortaya çıkmıştı. Adamlar, her biri bir koldan tutarak kuvvetle çekmeye başladı. Onu önce yavaşça, etrafındaki toprak izin verdiği zaman da hızla dışarı çektiler. Dimitriy yeni bir çökme olabileceği kaygısıyla bir adım geri çekildi, ama her şey sağlam görünüyordu.

Ceset şimdi bir toprak kümesinin üzerinde sırtüstü yatıyordu ve ayakları hâlâ toprağın altındaydı. Kolları askerlerin çektiği gibi başının yan tarafında uzanıyor ve ona sanki teslim oluyormuş gibi bir görünüm veriyordu. Dimitriy, adamın çamurla kaplı darmadağın yüzüne ve berrak mavi gözlerine baktı.

Cesedin yüzüne su serpildi ve Şulgin'in eli, bir çocuğu çay içmeye hazırlayan hoyrat bir dadı gibi, adamın yüzündeki çamuru temizlemeye başladı. Bu yüz de diğeri kadar temizlendiğinde Şulgin durdu ve doğru dürüst görebilmek için başını çevirdi.

"Bu o," dedi. Sesinde bundan şüphe duymuş olduğuna dair en ufak bir belirti yoktu.

"Onları öldüren neydi?" diye sordu Dimitriy.

Şulgin omuz silkti.

Dimitriy uzandı ve Şulgin'in adamın yüzünü temizlemek için kullandığı su kovasını aldı. Cesedin boynunu ve göğsünü ıslattıktan sonra Şulgin'den biraz daha fazla saygı göstererek geri kalan çamuru temizlemeye başladı, fakat koşulların ölü adama saygınlıkla ilgili fazla bir ümit veremeyeceğini biliyordu. Boğaz kısmında çamur özellikle sertleşmişti. Dimitriy, Şulgin'in ellerinin kirli olmasının nedenini sessizce fark ederek tırnaklarını çamurun altına geçirdi ve onu çekti. Çamur kolayca çıktı ama altında bir tabaka daha vardı.

Dimitriy önce önündeki şeye, sonra başını kaldırıp yüzü kendisinin de hissettiği kafa karışıklığının ifadesini taşıyan Şulgin'e baktı. Cesedin boynundaki, Dimitriy'in parmak uçlarıyla düzgünleşmiş olan çamurun yüzeyi artık içbükeydi ve cildin olması gereken düzeyin daha aşağısında olmasına rağmen hâlâ cilt görünmüyordu. Dimitriy tekrar öne doğru uzanıp tıpkı bir kayadaki oyuğu temizler gibi –toprakla kayayı ayırt etmek, toprakla eti ayırt etmekten daha kolaydı– parmaklarıyla daha çok toprağı kazıyıp çıkardı. Şulgin kovadaki geri kalan suyu döktü ve son toprak kalıntılarını da yıkadı.

Dimitriy ayağa kalktı. Başını hafifçe tavana çarptı, fakat dikkatini bakmakta olduğu şeyden uzaklaştırmak için bundan fazlası gerekiyordu.

"Tanrım!" diye tısladı Şulgin. Dimitriy ses çıkarmadı. "Daha önce böyle bir şey gördünüz mü?"

Dimitriy bu soruyu kendine daha önce sormuştu. Aklı otuz yıl öncesine, Moskova'da Malyi Tiyatrosu'nun yakınındaki bir caddeye gitti. Orada bir kan gölünün içinde ölü bir asker, Dimitriy'in geçmişte kaldığını umduğu bir yaratığın acınacak durumdaki kurbanı yatıyordu. Bugünse, yalnızca biraz önce yıkamış oldukları toprakla karışmış eser miktarda kan vardı görünürde. Dimitriy bu defa onun çoğunun ziyan olmasına izin verilmiş olduğundan şüphelendi. Yara aynı o zamanki gibi görünüyordu, fakat çok, çok daha derindi. Hâlâ toprak lekeleri olmasına rağ-

men, çenenin altındaki derin yırtıktan, kopmuş toplardamar ve kas kirişlerinin, hatta kemiğin bile görünüyor olması, ne Dimitriy'in ne de Şulgin'in olan biten konusunda kuşkusunun kalmamasını sağlamıştı.

Adamın boynunun yarısı koparılmıştı.

3

Bu bir kan meselesiydi – Romanov kanı. 143 yıldır böyle süregelmişti.

Yudin, masasından Raisa Styepanovna'ya baktı. Onun bundan haberi yoktu; Yudin onun haberi olmaması için gereken özeni göstermişti. Ama kendisi bunu –Ne kadardır?– yaklaşık kırk üç yıldır, Zimeyeviç onu Rusya'ya isteğini yerine getirmesi için göndermeden önce her şeyi anlattığından beri biliyordu.

Zimeyeviç. Yudin büyük vampirin düşüncesiyle bile bedeninden bir korku dalgasının geçtiğini hissetti. Bir zamanlar müttefiklerdi – ama ikisi de pek başa baş durumda olmadıklarını biliyordu. Yudin o zamanlar bile korkuyordu; bilerek veya bilmeyerek fazla ileri gidebileceğinden ve kendisi doğmadan yüzyıllar önce öldürmeyi, öldürmekten zevk almayı öğrenmiş olan bir yaratığın gazabıyla yüz yüze geleceğinden korkuyordu. Sonunda, yaptıkları ittifak kaçınılmaz bir şekilde sona ermiş ve Yudin canını kurtarıp kaçmıştı. Ama kaçarak Zimeyeviç'i bir an için bile olsa mağlup etmişti. Ve bu ona, eğer iş oraya varırsa, onu tekrar mağlup edebileceği ümidini vermişti. Onun da ötesinde, Zimeyeviç'in sırrını biliyordu.

Zimeyeviç, Çar Petro –Büyük Petro– gibi 143 yıl önce 1712 yılında oradaydı. Bu, Petersburg'un Rusya'nın başkenti olduğu yıldı. İkisi bir anlaşma yapmışlardı. Yudin

hikâyeyi her iki taraftan da, Zimeyeviç'ten ve Petro'nun soyundan gelen Romanovlardan dinlemiş ve her iki tarafa da tam olarak inanmamıştı. Ama o ikisi bir tür anlaşmaya varmıştı.

Bunu nasıl ifade ederlerse etsinler, Petro, Zimeyeviç'e onun türünün bir örneği, geceleri yaşayan ve kanla beslenen bir *vurdalak*[1] olarak katılmayı kabul etmişti. Fakat Petro, Zimeyeviç'i oyuna getirip yolun yarısına kadar gitmiş, Zimeyeviç'ten devasa bilgisini elde etmiş, ama onun hâkimiyeti altına girmemişti.

Fakat Zimeyeviç, Petro'dan kan almıştı ve bu ona, herhangi bir nesilden bir Romanov, Zimeyeviç'in kanını içmeye, sonra da o kan hâlâ bedenindeyken ölmeye ikna edilebilirse, Petro ile başlayan dönüşümün tamamlanabileceği ümidini vermişti. O Romanov bir vampir olarak yeniden doğacak ve Zimeyeviç'in iradesine tabi olacaktı. Ve bu Romanov'un çar olması durumunda bütün Rusya Zimeyeviç'in oyuncağı olacaktı.

Raisa az şey biliyordu, ama onun da bir rolü vardı. Biraz önce ona vermiş olduğu şey minicik bir şey olmasına rağmen, başarıyla başarısızlık arasındaki farkı yaratabilirdi. Yudin Raisa'yı yer altındaki bürosunun loş ışığında inceledi, fakat kadın her zamanki gibi onun bakışlarından kurtulmak için odanın daha karanlık olan tarafına gitti. Orada ahşap bir çekmeceli dolap duruyordu. Üstünde ikisinin de göremediği, ama orada olduğunu bildikleri bir şey vardı. Kazaları önlemek için üstüne koyu renkli bir battaniye serilmişti.

Yudin Raisa'yı uzun yıllardır, bilmeyen bir gözlemcinin onun kadar genç görünen bir kadın için mümkün olabileceğini düşündüğünden daha uzun zamandır tanıyordu. 1818 yılında ilk karşılaştıklarında henüz on yedi yaşında olan Raisa, sekiz çocuklu bir Kievskaya[2] prensinin

1. (Rus.) Vampir. Onları, bu dizinin ilk kitabı olan *Oniki* adlı romandan tanıyoruz. (Ç.N.)

2. Kievskaya Rus, 880 yılında Vikingler tarafından Kiev merkezli özerk bir prenslik olarak kurulmuş, 1230'larda Moğol istilasıyla son bulmuştur. (Y.N.)

beş kızından biriydi. Yudin ise o zamanlar bu adla tanınmıyordu. İlk tanıştırıldıklarında adı Vasiliy Denisoviç Makarov'du.

Arkadaş ve kısa bir süre sonra sevgili oldukları zaman Raisa'ya gerçek adını –Richard Llywelyn Cain– söylemişti ama Raisa o zamana kadar onu söylediği her şeyden kuşku duyacak kadar tanımıştı. Bir süre önce de onun şimdiki adının Vasiliy İnnokyentiyeviç Yudin olduğunu öğrenmişti. Raisa'nın onunla asla ilişkilendirmediği tek isim ise Yudin'in bütün takma adları arasında en çok sevdiği isimdi: Yuda.

Ne yazık ki o, İsa'ya ihanet eden adamın adıyla dolaşırken kimsenin bir kaşını kaldırmadığı bir ülke tanımıyordu – en azından Hıristiyan dünyasında böyle bir ülke yoktu. Belki bir gün doğuya seyahat ederdi, ama Rusya'da kendine Yudin demek bu isme güvenlik içinde yaklaşabildiği son noktaydı. Yuda ismi, paralı asker olarak kılık değiştirip İsa'nın havarilerinin isimlerini almış olan on iki kişilik vampir grubunun üyesi olarak çalıştığı zaman bilerek alınmış açık bir takma addı. Onlar, Rusya'ya Napoléon'un işgalci ordusunun kalıntılarından beslenmek amacıyla gelmiş olmalarına rağmen, Yudin'in kendi gündemi de vardı. Bu çok uzun zaman önce, Raisa Styepanovna ile tanışmadan da önceydi. Kendisi de bir *vurdalak* olmadan önceydi.

"Bunu nasıl buldun?" diye sordu, elindeki cam şişeye bakarak. Bu yaklaşık ortaparmağının iki boğumu uzunluğundaki şişenin ancak yarısını dolduran koyu renkli sıvı, o elini harekete ettirdikçe bir uçtan diğerine doğru akıyordu. Ama bunun önemi yoktu, bu bir nitelik meselesiydi, nicelik değil ve bu kan hayal edilebilecek en üst kaliteye sahipti. Onu avucunda tutuyor olduğunu bilmek bile Yudin'i heyecanlandırıyordu. Bu Romanov kanıydı.

"Kendisini öpmeme izin verdi," dedi Raisa hafif bir sesle, hâlâ altını görebilirmiş gibi battaniyeye bakarak.

"Çareviç[1] sana kendisini mi öptürdü? Bu kadar basit mi?"

Raisa başını çevirip ona baktı. "O bir zampara, hepsi öyle. Daha fazlasını bekledi."

"Peki, aldı mı?"

"Ben istediğimi aldıktan sonra, hayır. Zaten bir partiye geri dönmesi gerekiyordu."

"Fark etmedi mi? Yudin tekrar içinde Aleksandr'ın kanı olan şişeye baktı.

"Belki daha sonra. Bunu dudağından aldım. Hiçbir zaman hissetmezler, değil mi?"

Yudin bunu belirlemek için birçok deney yapmıştı. "Asla" diyebilmek bir abartı olurdu, ama bir *vurdalak* kurbanını yüzeysel acılara karşı uyuşturan bir madde salgılardı. Kendisine gelince, o kimseyi acıdan kurtarma arzusu duymamıştı, Raisa da öyle. Ama bu durumda verilmesi gerekli bir ödündü.

"Kendine ne kadar aldın?" diye sordu Yudin.

"Onun iki katı kadar." Başını ona çevirdi ve biraz surat astı. "Benim de ihtiyaçlarım var."

Yudin bu tip duygularını tamamen yitirmiş olmasına rağmen, Aleksandr'ın Raisa'dan ne kadar etkilenmiş olabileceğini tahmin etmesi kolaydı. Parti, Petersburg'daki Amerikan büyükelçisi tarafından verilmişti. Yudin'in Raisa için bir davetiye temin etmesi sorun olmamıştı. Onun bir şekilde Çareviç'e yaklaşabileceği kesin değildi, ama yeteneklerini açıkça göstermişti. Sonucu da içinde kan olan o küçük şişeydi. Yudin onu masasının çekmecesine koydu.

"Tamara Valentinovna hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu, konuyu değiştirmek için.

Kadın masaya yaklaşıp onun karşısına oturdu. "Onu küçümsüyorum."

"Bu akıllıca mı?"

1. (Rus.) Çarın kendisinden sonra tahta geçecek oğlu, veliaht. (Y.N.)

"Ah, o bilmiyor." Raisa şimdi biraz daha coşkuluydu, sonra yüzüne alaycı bir ifade yerleşti. "Arkadaş olduğumuzu sanıyor."

"Böyle devam et."

"Ne kadar zaman?"

Yudin durup düşündü, ama bir yanıtı yoktu. Planları henüz tam olarak şekillenmemişti. "Şimdilik," verebileceği en iyi cevaptı. "Sonra o senin olabilir. İstiyorsan hepsi senin olabilir."

Raisa'nın gözleri büyüdü. Yudin onun ne düşündüğünü tahmin edebiliyordu ve bu fikir muhtemelen kendisi gibi Raisa'yı da tahrik etmişti. Her zaman genç kanın tadını çıkarmak gerekirdi ve Raisa onunla dolup taşan bir evde yaşıyor ve çalışıyordu. Yudin'in aklından ölüm, dehşet ve kanlı et görüntüleri geçti ve onu hoşnut etti. Belki zamanı geldiğinde Raisa'nın onları kendine ayırmasına izin vermezdi. Belki de onunla paylaşırdı.

"Farklıymış gibi davranıyorsun, ama değilsin," dedi Raisa, onun düşüncelerini tahmin edip araya girerek. Zihinleri, sanki birisi diğerini yaratmış bir araya gelemezdi, ama bunca yıldan sonra Raisa onu rahatsız edecek kadar iyi anlıyordu.

Yudin hafifçe güldü. "Sen ve ben farklıyız. O yüzden hayattayız."

"Onun hakkında ne biliyorsun?" diye sordu Raisa.

"Tamara Valentinovna mı?" İçindeki temel bilgileri mükemmel biçimde hatırlıyor olmasına rağmen, masasındaki dosyaları karıştırdı ve Tamara'nınkini buldu. "1821 yılında Moskova'da doğmuş. Bir kumaş tüccarı olan Valentin Valentinoviç Lavrov ve Yelena Valentinovna'nın kızı. Evli. Petersburg'a taşınmış. Çocukları olmuş. Soyluluk dereceleri değişik *çok sayıda* centilmenle ilişkiye girmeye başlamış. Onlardan biri de kıdemli Üçüncü Şube mensuplarından –hemen eklemeliyim ki ben değilim– biriydi ve böylece çok geçmeden ondan iyi faydalanmaya başladık; tıpkı bütün diğerleri gibi. Geçenlerde Moskova'ya taşınmak istedi..."

"Yeter," dedi Raisa aniden.

Ayağa kalkıp çekmeceli dolabın yanına gitti, battaniyeyi kaldırmak için elini uzattı. Tam tutacakken durdu, arkasına dönüp Yudin'e baktı. "Beni durdurmayacak mısın?" diye sordu. Yudin omuz silkti.

Raisa çekince kumaş yere düştü ve ortaya bir ayna çıktı. Bir özelliği yoktu. Çerçevesi yaldızlı ahşaptandı. Üç ayrı kısmı, üç parçalı bir tablo gibi menteşelerle birbirine tutturulmuştu. Her soylu kadının tuvalet masasını onurlandırırdı, tıpkı bir zamanlar yaptığı gibi.

Spieglein, Spieglein an der Wand,
Wer ist die Schönste im ganzen Land?[1]

Yudin, bu Grimm masalına ait sözcükleri söylerken sırıttı. Bu çok yerindeydi, çünkü Raisa aynayı izliyor, yitirdiği güzelliğini arıyordu. Ama orijinal değildi. Yudin bu sözcükleri yüzlerce kez, onu umutsuz gözlerle bir aynanın önünde dururken yakaladığı her defasında tekrarlamıştı. Kendini tekrar etmekten nefret ediyor, ama bunun onu ne kadar rahatsız ettiğini bildiğinden söylemeye devam ediyordu.

Raisa ona aldırmadı ya da en azından öyleymiş gibi davrandı. Yudin koltuğundan kalktı ve arkasında durup onun gibi aynaya bakmaya başladı. Penceresi olmayan oda yalnızca bir lambayla aydınlanıyordu, yine de her ayrıntı seçilebiliyordu. Yudin'in masası, koltuğu, üst üste duran kitap rafları, yukarıdaki dünyaya ulaştıran basamaklar, aşağıya götüren kapı girişi. Yalnızca kendine ve Raisa'ya ait hiçbir iz yoktu.

"Bana söz vermiştin," dedi kadın.

"Sözümü tutacağım," diye yanıtladı Yudin ve onun kendisine inanmak için fazla bir nedeni olmadığını bilmesine rağmen ciddiydi.

1. (Alm). (Sözün bizdeki karşılığı) Ayna ayna söyle bana, / Benden daha güzeli var mı bu dünyada? (Ç.N.)

"Ne zaman?"

"Nasıl olacağını bildiğim zaman."

"Otuz yıl oldu." Raisa'nın sesi onca yılın bıkkınlığını taşıyordu. "Kendi yüzüme asla bakamadığım otuz yıl."

Yudin'in gözleri aynanın üzerinde dolaştı ve kendi yansıması olduğunu düşündüğü yerde durdu. Oradaydı, bunu biliyordu. Yıllar önce, bir vampirin yansıyan görüntüsünün insan ve vampir tarafından benzer şekilde görüldüğünü, fakat her ikisinin zihninin de bu görüntüyü engellediğini ve onun yerine hiçliği ya da zihnin görmeyi beklediği şeyi koyduğunu kanıtlayan deneyler yapmıştı. Gördüğü ve arkasında bedeninin olması gereken görüntünün kendi zihni tarafından hafıza ve varsayıma dayanılarak yaratıldığını biliyordu. Kapalı bir kapıyı görebiliyordu, fakat bunun nedeni ona son baktığında kapının kapalı durumda olmasıydı. Eğer bir şekilde aşağıdaki odalardaki zavallılardan biri kendilerine yaptıklarının intikamını almak amacıyla merdivenlerden çıkıp sessizce kapıyı açacak olsaydı, bunu fark etmezdi. Hayal gücü onu kapının emniyetli bir şekilde kapalı olduğu yanılsamasını yaşatarak mutlu ederdi.

Arkasına dönüp baktı, fakat kapı –gerçek kapı– hâlâ kapalıydı.

"Yaklaşıyorum," dedi, neredeyse hitap ettiği kişinin kendisi değil, Raisa olduğunu unutarak.

"Benden daha meraklı olduğunu bilmem dışında," dedi kadın, "sana inanmak için bir nedenim yok." Onu tamamen çözmüştü. Yudin aynada kendi yüzünü görmeye hiç meraklı değildi, ama umutsuzca bunu önleyen mekanizmayı anlamaya çalışıyordu.

"Yakında bir teslimat bekliyorum," diye açıkladı Yudin. "Yeni bir parça donanım. İzlanda'dan." Heyecanı gerçekti ve eskisine göre sönüktü. Ama benzer yollardan geçmiş olduğunun ve hep çıkmaz sokaklarla karşılaştığının da farkındaydı. Fikir basitti: bir vampirin yüzünü yansıtabilen bir ayna. Ama yine de çeyrek yüzyıldır onun elinden paçayı kurtarabilmişti.

Raisa aynaya arkasını dönüp ona baktı. "Yani hâlâ güzel miyim?"

"Tabii," dedi Yudin. Raisa'nın hâlâ onun söylediklerini dinlemeye değer bulup bulmadığını merak etti. Bir kere kolaylıkla yalan söyleyebiliyordu ve ikincisi artık muhakeme yeteneğinin kalıp kalmadığını bilmiyordu. Geçiş sürecini tamamlayıp bir *vurdalak* olduktan sonra içindeki her türlü duygulanım ve insani arzu sönmüştü. Yemek ve içmek için duyduğu açlık gibi, bir kadın bedenine dokunma arzusunu da yitirmişti. Yudin bu tip şeyleri her zaman zayıflık olarak görmüştü – dikkatini dağıtıp kendisini gerçekten ilgilendiren şeyden uzaklaştıran temel, hayvani arzulardı. Ama açlıkla birlikte büyük bir aşçının eserinin takdir edilmesi, susuzlukla birlikte mükemmel bir şarabı ayırt edebilen damak tadı, şehvetle birlikte de güzel bir yüze karşı duyulan hayranlık gelirdi. Zihni Raisa Styepanovna'nın güzel olduğunu anlayabiliyordu, ama yüreği hiçbir şey hissetmiyordu. Onu, bir camın arkasından bakar gibi belirsiz görüyordu ve bundan memnundu. Bütün içsel arzularını kaybetmiş ve yerlerine bir tek şeyi koymuştu: kolayca denetleyebileceği bir kan tatma zevki. Peki, kendisinden geriye ne kalmıştı? İçindeki, her zaman sevdiği tek şey: merak.

Raisa ellerini kaldırıp yüzüne dokundu ve parmak uçlarını soluk teninin üzerinde gezdirdi. "Kendimi... yaşlı hissediyorum," dedi.

Yudin dikkatle ona baktı. Gerçekten göremiyordu, ama kendisine güvenemeyeceğini biliyordu. Ve böyle bir olasılık vardı. Bir vampir her zaman genç kalabilirdi, ama yalnızca iyi beslenirse. Raisa'nın gözlerine baktı ve onların gülümsediğini gördü. Onun ne istediğini biliyordu ve kendi bedensel arzularından tamamen kurtulamamış olduğu için onu –ve kendini– hoş görmekten mutluydu. Konuşma Yudin'i susatmıştı.

Dönüp arkadaki kapıya gitti ve ceketinin cebinde bir zincire bağlı olarak duran anahtarı kilide soktu. Kapıyı açtı ve kolunu yana doğru açıp önden gitmesi için Raisa

Styepanovna'yı buyur etti. Raisa eteklerini hafifçe kaldırıp dar taş merdivenlerden inmeye başladı. Yudin arkalarından kapıyı kapattı ve Üçüncü Şube'nin, varlığını Dubyelt'in bile tahmin etmediği bir bölümüne doğru onu izledi

Tamara bu yolculuğu yapması gerektiğini biliyordu. İçinde büyümüş olduğu, hâlâ ebeveynine ait olan evle şu anda yaşadığı ve çalıştığı yer arasında iki verst bile yoktu. Onlara kendisini ziyaret etmelerini *kesinlikle* önermeyecekti. Geri taşındığını söylemek için mektup yazmamıştı ve o yüzden ondan uzun zamandır herhangi bir haber almamışlardı. Kendisi gibi onlar da onun anne ve babası olmadığını biliyorlardı, fakat Tamara'nın onların kendisini –soyağacını sorgulamak için bir neden bulamadığı– ağabeyi Rodyon Valentinoviç kadar çok sevdikleri konusunda şüphesi yoktu.

Kısa yolculuğunun yarı yolu olan Büyük Nikitskaya Caddesi'ne geldiğinde aniden kendini daha gergin hissetti. Bir kapı girişine çekilip bir sigara yakmak üzere parmaksız eldivenini çıkardı. Kibritin parlak alevi yüzünü aydınlattı, ama yakınlarda kendisini görebilecek kimse yoktu. Kendisine vaat ettiği şeyleri bekleyerek sigarasından derin bir nefes çekti ve zehirleyici kükürtsü kokusunun keyfini çıkardı. Ânında sakinleşti. Yanından bir adam geçti ve havada dans eden kar tanelerinin arasından ona baktı. Tamara adamın yüzünde bir hakaret belirtisinin şekillenmekte olduğunu fark etti, fakat adam hızla yanından geçip gitti. İnsanlar istedikleri kadar itiraz edebilirlerdi. Adamı tutuklamaları için Tamara'nın tek kelime etmesi yeterdi. Şimdiye kadar hiç böyle önemsiz şeyler için kullanmamış olmasına rağmen, gücü hissetmenin keyfini çıkardı.

Cesurca caddeye çıktı ve elinde sigarayla yürümeye devam etti. Biraz önce geçip giden centilmen olayında tutuklanma ile tehdit etmenin gereği olmadığını anladı.

O adamı, adam da onu tanımıştı. Onu Degtyarni Yolu'nda en az iki kez görmüştü – hatta şimdi oraya gidiyor bile olabilirdi. *Onun* kötülükleri yanında tütün hiç kalırdı.

Valentin Valentinoviç'le Yelena Vadimovna'nın onu anlamaları için en ufak bir şansları olup olmadığını merak etti. Bunu hiç öğrenemeyeceğini ümit etti. Yelena en azından dinlemeye, belki de yakınlık göstermeye hazır olurdu, ama benzer koşullarda onun, kendi kocasını korumak için bile olsa, aynı şeyi yapabileceğini tasavvur etmek zordu.

Vitaliy İgoreviç, Tamara'nın ilk ve tek aşkıydı. 1840 yılında, o on dokuz yaşındayken evlenmiş ve Petersburg'a taşınmışlardı. Kocası yirmi sekiz yaşındaydı. Katı bir gelenekçi olan bu adam nikâh arifesinde ona güncesini armağan etmişti. Tamara bütün gece uyanık kalıp eşinin daha önceki yedi sevgilisini, kendisine karşı olan duygularını ve gelecekle ilgili ümitlerini –yalnızca kendileriyle ilgili olanları değil, Rusya'yla ilgili olanları da– anlattığı sayfaları okumuştu. Sabah olduğunda, öncekilerde en ufak bir azalma olmaksızın, onu sevmenin önceden hiç tahmin edemeyeceği daha başka biçimleri olduğunu keşfetmişti. Aynı akşam kocasını sevmenin ve onun kendisine karşı olan sevgisini ifade etmesinin başka bir yolunu buldu.

1844 yılında, Milenoçka üç, Stasik yaklaşık bir yaşındayken ve Luka daha hiç hesapta yokken koşullar değişti. O zamana kadar Tamara, kısmen kocasının en heyecanlı destekleyicisi olduğu için, Prens Laryonov'a hep bir ilgi duyduğunu hissetmişti. Vitaliy hekimdi. Varlıklı bir aileden gelmiyordu, Tamara muhtemelen bu evliliğe daha fazla para getirmişti ve bu yüzden çalışma zamanını az gelir sağlayan Askerî Tıp Akademisi'ndeki görevi ve daha kazançlı olan muayenehanesi arasında bölüştürmüştü. Devamlı hastası olan Prens Laryonov Vitya'yı geniş arkadaş çevresine tavsiye ediyor ve zaman zaman muayene faturalarını dikkate almayan arkadaşlarının borçlarını da ödüyordu.

Ama 1844 yılında Laryonov bir gün Vitya'nın akademide olduğu saatlerde Tamara'yı ziyaret etmişti. Bunda alışılmadık bir şey yoktu, ama kendisine anlattığı öykü endişe vericiydi. Akademi hastanesinde birkaç hafta önce bir ölüm olayı olmuştu. Genç bir asker hemen yakınındaki bir topun patlamasıyla korkunç bir şekilde yanarak ölmüştü. Asıl trajedi bunun savaş alanında değil, sadece Volkovo Polye'deki bir topçu eğitimi sırasında olmasıydı. Asker için yapılabilecek bir şeyin kalıp kalmadığı tartışma konusuydu ve Vitya müdahale eden doktorlardan sadece biriydi, ama asker soylu bir ailedendi ve ölüm olayı dallanıp budaklanabilirdi. Tamara bu terimi, Laryonov'un dudaklarında şekillendiği biçimiyle anımsıyordu, "dallanıp budaklanma."

Esasen, Laryonov'un incelikle açıkladığı gibi, Vitya'nın bir daha ne Petersburg ne de Moskova'daki bir evde iyi kabul göreceği yönünde söylentilerin yayılması mümkündü. Sonra da Laryonov bu tip söylentilerin yayılmama olasılığının da bulunduğunu eklemişti.

Tamara geçmişe baktığında Laryonov'un onun verdiği cevabın saflığı karşısında şaşırmış olduğunu fark ediyordu. Laryonov'un endişesi onu gerçekten etkilemişti ve el ele vererek Vitya'nın kariyerini kurtarmanın bir yolunu bulacaklarını ümit etmişti.

"Ne yapabiliriz?" diye sormuştu.

Laryonov gülümsemiş ve Tamara onda ilk kez aşağılık bir şeyin işaretini görmüştü. "Ne kadar güzel söyledin," demişti Laryonov. "Kocanın kaderi bizim –ikimizin birlikte– yapacağımız şeye çok bağlı çünkü."

Aynı anda elini Tamara'nın bacağının üstüne koymuş, yüzüne yarım bir gülümseme yayılmış ve Tamara her şeyi anlamıştı. Laryonov birkaç saniye sonra evi terk ederken, teklifinden sonra Tamara'nın kendisini nasıl hissettiği konusunda bir kuşkusu olamazdı, ama kendine güveniyle ilgili açık vermedi. Tamara'nın bunu Vitya'ya söylemesi gerekirdi, ama bunu dile getirdiğini hayal edemiyordu. Onda Vitya'nın güncesini vermekle göstermiş olduğu

açık yüreklilik yoktu. Yapabileceği tek şey, Laryonov'un yenilgiyi kabul etmesini ümit etmekti.

Üç hafta kadar önce Vitya birkaç –tam olarak dört– hastasının artık onun hizmetine ihtiyaçları kalmadığını söylediğinden söz etmişti. Bu büyük bir maddi kayıptı –Vitya hastalarından hiçbir zaman güçlerinin yettiğinden fazlasını istemezdi ve bu aileler aristokrasinin dış halkalarına mensuptu– ama bir zamanlar kendisine onca güvenmiş olan insanların aniden sırtlarını dönmesi onu üzmüştü.

Tamara durumu hemen anlamıştı. Bu Laryonov'un güç gösterisiydi. Bu aileler kendi başına önemli değildi, ama Laryonov yalanlarını daha saygıdeğer evlerin ahalisine fısıldamaya başlar başlamaz söylentilerin önü alınamaz hale gelirdi.

Tamara ertesi gün Prens Laryonov'u ziyarete gitmişti. Adam uşaklara dışarı çıkmalarını söyledikten sonra onu evin salonunda düzmüştü. Tamara Vitya'yı düşünmeye çalışmış, fakat bu her şeyi daha da kötüleştirmişti. Haftalar ve aylar geçtikçe Tamara hiçbir şey düşünmemeyi öğrenmişti. Ama Vitya artık daha fazla hasta kaybetmemiş, hatta Laryonov'un coşkulu tavsiyeleriyle birkaç yeni hastası olmuş ve Laryonov bunu Tamara'ya hep hatırlatmıştı. Bunun amacı Tamara'nın kendisini daha kötü ve daha fazla onun kontrolü altında hissetmesini sağlamaktı ve bunda başarılı olmuştu.

Bir yıl kadar sonra Laryonov ondan sıkılmış ve bir arkadaşına vermişti – okuyup zevk aldığı ve başkasına tavsiye etmekten mutlu olduğu bir kitap gibi. Ama Tamara Laryonov'un ağzından onun Çar'ın kulağına hiç ulaşmayacağını ümit ettiği sözler duymuştu, o ise Tamara'nın bunları anlatabileceği bir konuma gelebileceğini hayal bile etmemişti. O zamana kadar Laryonov onu çoktan unutmuştu, fakat Tamara sosyetenin belirli bir tabakasına mensup erkekler arasında itibar kazanmış ve bu konuda hiç kimse Laryonov kadar utanmazca davranmazken, Tamara Vitya'nın yeni kazandığı başarının bir şekilde ken-

disininkine bağlı olduğundan kuşku duymamıştı. Ve bunu her düşündüğünde kendisinden daha fazla nefret etmişti. Vitya parlak bir adamdı ve başarılı olmak için onun yardımına ihtiyacı yoktu.

Tamara'nın para karşılığı birlikte olduğu dördüncü adam, Üçüncü Şube'den Fiilî Devlet Meclisi üyesi ve Dubyelt'in sansürle ilgili konulardaki yardımcısı Popov'du. Tamara Popov'a, Popov Dubyelt'e, Dubyelt Orlov'a ve Orlov da Majestelerine söylemişti. Prens Laryonov hızla gözden düşmüş, ama bu geniş bir şekilde duyurulmamıştı. Kendisine ait en küçük –sadece elli serflik– yurtluğa çekilmesine izin verilmişti. Tamara bunun Kazan yakınlarında bir yerde olduğunu anımsıyordu. Petersburg veya Moskova'ya dönerse tutuklanacaktı. Bu Tamara'nın hoşuna giderdi.

Popov da Tamara'nın vücudundan sıkılmıştı, ama kafasından değil. Tamara'yı General Dubyelt'le tanıştırmış ve böylece Tamara'nın sosyete fahişesi statüsü resmen onaylanmıştı. Artık onun için bu durumdan çıkış yolu kalmamıştı – Laryonov'un onun ve Vitya'nın yaşamını mahvetmek için yapabilecekleri Dubyelt'in yapabileceklerinin yanında hiç kalırdı. Ve Tamara onu ülkesi için çalıştığına ve bunun için sıradan bir askerden daha az risk aldığına inandırmıştı.

Sonra 1848 gelmişti.

Tamara durdu. Arbat'ın güneyinde bulunan Lavrov'un evinin –kendi evinin– önüne gelmişti. Elindeki izmariti yere attı, bir tıslama duyuldu ve karlar izmaritin kor halindeki ucunu söndürdü. Büyüdüğü evin kapısı ile kendisi arasında beş yıpranmış taş basamak vardı. Başını kaldırıp yukarıdaki, bir zamanlar kendi yatak odasının penceresi olan pencereye, sonra da dönüp karlarla kaplı caddeye baktı. Onun her zaman karlı olduğunu ve kendisinin hep dışarı bakıp beklediğini anımsadı. Bu, bazen uzaklara giden bir adamın siluetine özlemle, bazen de çok geçmeden geri döneceğini bilmenin heyecanıyla yöneltilen bir bakıştı. Sonra orada caddede, tam şu anda kendisinin

durduğu yerde durup onun gibi pencereye bakmak için başını kaldırmış olan adamı anımsadı. Ama bu başka bir adamdı ve Tamara onu hatırlamaya çalıştıkça bu anı kendini daha fazla korku ve koruma isteğiyle dolduruyordu. Annesini mi korumak istiyordu?

Kapı açıldı ve anıları dağıldı.

"Merhaba, Dubois," dedi, on yedi yaşından beri tanıdığı, kapıyı çalmasına gerek bile kalmadan kendisinin orada olduğunu görmüş olan Fransız uşağa.

"Madam Tamara." Konuşması her zamanki gibi pek bir şey belli etmiyordu, ama Tamara onun şaşırmış ve sevinmiş olduğunu söyleyebilirdi.

Uşak onun şapkasını, paltosunu, eldivenlerini alıp neredeyse koşarak anne babasına haber vermeye gitti. Fazla değişmemişlerdi, en azından onun gözünde. Yelena Vadimovna artık altmış iki yaşına gelmişti, ama kızına hoş geldin demek için koştururken bu hiç belli olmuyordu. Valentin Valentinoviç, kısmen yaşından, kısmen de genellikle daha ölçülü olduğundan, daha yavaş hareket ediyordu, ama kucaklayışı en az Yelena'nınki kadar sıkıydı.

Uzun uzun küçük şeylerden söz ettiler. Önce savaştan, sonra da Tamara'nın ağabeyi Rodyon'dan bahsettiler. Rodyon, Helsinki'deydi. Baltık Denizi'ndeki İngiliz donanmasının Karadeniz'dekinden daha büyük olduğu açıktı, ama o sular bahara kadar deniz taşıtlarının seyrine elverişli değildi. Bütün aile yeni yıl için geri dönmüş ve en büyük oğulları Vadim Rodyonoviç'i eğitimi için Moskova'da büyükannesi ve büyükbabasının yanında bırakmışlardı – yazık ki Tamara geldiğinde o yatmıştı. Sonra ailenin yalnızca Tamara'nın ağabeyiyle ilgili olan kısmından söz ederlerse bunun fazla şey belli edeceğini fark ederek, sohbetin yönünü Tamara'ya doğru çevirmeye başladılar.

Ona nerede yaşadığını sorduklarında Tamara muğlak yanıtlar verdi. Hâlâ hükümet için çalışıp çalışmadığını sordular ve o da çalıştığını söyledi. Hangi daire için çalıştığını sordukları zaman da, "Emperyal Majestelerinin Özel

İdaresi," yanıtını verdi. Hangi bölümde olduğunu sordular, o da, "Dördüncü," diye yanıtladı. Memnun olmuşlardı, fakirlerin eğitimiyle ilgili bir işte çalışmak Tamara için ideal bir meslekti.

"Yine de kabul etmeliyim ki," dedi sonunda Yelena, "bunca yıldan sonra yaşamak için Moskova'ya geri dönmene şaşırdım. Ama bu demek değildir ki, ikimiz de sevinmedik." Yelena onaylamasını bekler gibi kocasına baktı. Tamara sohbeti hem korktuğu, hem de hasretle beklediği konuya döndürme fırsatını kaçırmadı.

"Anne ve babamı araştırmak için geldim," dedi. Kendisini neredeyse onların yanıtından çekiniyor gibi hissediyordu. Her zaman nasıl tepki verdiklerini biliyordu ama yine de devam etti.

"Bizi 'araştırmak,'" dedi Valentin. "Bu hoş bir ifade biçimi." Ama gülüşü zorakiydi – Tamara'nın söylemek üzere olduğunu bildiği şeyi duymaktan kurtulmak için son bir çareydi.

"Yani biyolojik anne ve babamı." Tamara bunun kulağa önemsiz bir şey gibi gelmesi için elinden geleni yaptı. Ancak son anda "gerçek" yerine "biyolojik" kelimesini kullanmayı başarabilmişti. Odadaki hava aniden değişti.

"Ah, Tanrı aşkına Toma, bunun üzerinde yeterince konuşmadık mı?" Yelena konuşurken ayağa kalkmış odayı adımlamaya başlamıştı.

Valentin üzüntüyle başını sallayıp elleriyle bacaklarını ovuşturdu. "Onur kırıcı. Çok onur kırıcı," diye mırıldandı kendi kendine. "Nankörce."

Tamara kendini yine küçük bir kız gibi hissetti. Onları üzmekten hep nefret etmişti, ama bunun bir numara olduğunu öğrenecek kadar büyümüştü artık. Ne zaman yaramazlık yapsa, onu cezalandırmanın en kolay yolu kendilerini hayal kırıklığına uğrattığını hissettirmeleriydi. Ağlamak üzere olduğunu hissetti ama gözyaşlarına hâkim oldu. Bu defa muhtemelen samimilerdi; bir dereceye kadar. O onurlarını kırıyordu ve nankördü – ama bu söz ettiği şeyin gerçekliğini azaltmazdı.

"Bunun için sizleri daha az seviyor değilim," dedi sesindeki ani duygulanışı fark ederek. "Hatta belki de sizi daha çok seviyorum."

"Bu senin içindeki bir çılgınlık," dedi Yelena. "Bir takıntı."

"Bir yılan dişi,"[1] diye mırıldandı Valentin.

"Sizin soyunuzdan olmamam benim için yaptığınız her şeyi daha da değerli kılıyor." Tamara artık yalvardığını hissetti.

"Aynen öyle," dedi Yelena, Tamara'nın önünde durarak. "Bizim kızımız olmasaydın bunu nasıl yapabilirdik?"

"Çünkü sizler iyi insanlarsınız."

"Hah!" dedi Valentin, öncekinden daha yüksek bir sesle. "Dalkavukluk için artık çok geç."

"Ya Volkonskiy'in parası?"

"O senin baban değil." Valentin'in sesi sertti.

"Bunu artık biliyorum, başka birinin adına ödeme yapıyordu."

"Anlatmıştım," diye yanıtladı Valentin sükûnetini korumaya çalışarak. "O senin büyükbabanı tanıyordu. Savaşta birlikte dövüşmüşler. Senin için bir şeyler yapmak istiyordu."

"Benim için, ama Rodyon için değil, öyle mi?"

"Bir erkek hayatta kendi yolunu çizebilir," diye ısrar etti Valentin. "Volkonskiy aynı şeyi söylemek için sana mektup bile yazdı."

"Peki, sen bunu nereden biliyorsun?" diye sordu Tamara. Valentin bocaladı. Tamara'nın onun babası olmadığından kuşkulanmasının diğer bir nedeni de Valentin'in kötü bir yalancı olmasıydı. "Zaten ben Volkonskiy'in evraklarını gördüm, onlar çok farklı bir öykü anlatıyor."

"Sanırım gitsen iyi olacak," dedi Valentin sert bir ifadeyle.

Tamara afalladı. Bu, Valentin'den beklenmeyen bir

1. Shakespeare'in *Kral Lear* adlı yapıtından alıntı: "Bir yılan dişinden ne kadar daha sivridir/ Nankör bir çocuğa sahip olmak!" (Y.N.)

tepkiydi, ama belki de düşündüğü tek şey köşeye sıkıştırılmış olduğuydu. Tamara odanın diğer tarafına baktı, fakat Yelena gözlerini dikmiş, ne kocasına ne de Tamara'ya bakmaya cesaret edebiliyordu.

"İyi o zaman," dedi Tamara, ayağa kalkarak. "Belki de en iyisi bu. Anne. Baba." Onlara bakarken, her ikisi de gözlerini kaçırdı. Bir an sonra onlara hitap etmek için kullandığı sözcüklerin içindeki ironiyi fark etti, dudaklarından o kadar doğallıkla dökülmüşlerdi ki. Arkasını dönüp çıktı. Kendisine yetişmeye çalışan Yelena'nın ayak seslerini duyduğunda neredeyse ön kapıya gelmişti.

"Neden devamlı bu konuyu açıyorsun?" diye sordu annesi. Artık sakin, kararlı ve sağduyulu görünüyordu.

"Çünkü siz hâlâ inkâr ediyorsunuz," dedi Tamara açıkça.

"Peki, bu neden değişsin ki?" Gözleri hem Tamara'nın yüzünü inceliyor, hem de dile getirilmeyen bir şeyi arıyordu. "Prens Volkonskiy duymaya bu kadar hevesli olduğun şeyi söylemeden mezara girmişse, neden bizim daha farklı bir şey yapacağımızı düşünüyorsun?"

Bu, Tamara'nın her ikisinden de bugüne kadar duyduğu, bir itirafa en yakın açıklamaydı, fakat daha fazlası gerekiyordu. "Fakat nasıl sürekli olarak rol yapabilirsiniz?"

"Biz rol yapmıyoruz. Ama yapabileceğimizi düşünüyorsan, sen neden yapamayasın?"

Tamara başını salladı. Yelena onu kendine çekip her iki yanağından öptü. Tamara dönüp kapıyı açtı.

"Yakında yine geleceksin, değil mi?" dedi Yelena.

Tamara başını salladı.

"Ve geldiğin zaman, hepimizin hatırı için rol yap."

"Denerim."

Kapıyı arkasından çekip çıktı. Taş basamaklarda durup bir an düşündü, sonra kendisini gören herkesi kandırabileceğini umduğu göstermelik bir kararlılık ve gurur havasıyla karların içinden yürümeye başladı. Kaçabileceği, kendisini kabul edebilecek güvenli bir yere ihtiyacı vardı. Her çocuğun böyle bir yere ihtiyacı olurdu, otuz üç yaşında olsa bile. Yalnızca bir yetim ebeveynine koşup

dünyadaki bütün dert ve tasayı alıp götürmesini ve sorun her neyse ona bir son vermesini isteyemezdi. Ve bir yetim en azından koşulların kurbanı olduğu düşüncesiyle avutulabilirdi. Tamara için her şey sadece kendi budalalığının bir sonucuydu.

Gözyaşları donarken yanakları sızladı.

4

Biraz ilerisinde bir bomba patlayınca Dimitriy kendisini yere attı. Yeni ve alelacele inşa edilmiş dev toprak set onu ve yakınındakileri korumuştu, ama zeminin sarsıldığını hissetti. Biraz bekleyip ayağa kalktı. Toprak setin içindeki bir delikten düşmanı gözetledi. Bunlar Fransızlardı, görebildiği kadarıyla hepsi öyleydi, ama bu şaşırtıcı bir şey değildi – İngiliz hatları daha güneydeydi. Fransızlar biraz ilerlemiş, artık Rusların misket tüfeklerinin menziline girmişlerdi. Topçuları bir kez daha Rus savunmasını kırmayı denerken, onlar da gizlenmek için her türlü olanağı kullanıyorlardı. Ama alacakaranlığa rağmen koyu mavi renkli üniformaları bembeyaz karların arasında açıkça seçilebildiğinden, Rus askerlerinin arasındaki en kötü nişancıların bile şansı yaver gidebiliyordu. Dimitriy uzakta önce bir siluetin yere düştüğünü gördü, sonra onu bir diğeri takip etti, ardından üçüncüsü de düştü. Ölümcül bir düşmana karşı savaşmak bir tür teselliydi. O düşünceyi aklından çıkarmaya çalıştı, ama yapamadı. Orada gizlenmiş kendisiyle alay etmek için bekliyordu, o kadar basit ve kaçınılamaz bir gerçekti.

Sivastopol'da vampirler vardı.

Bu abes bir fikirdi, ama Dimitriy'in içinden geçen, buna gülmekten ziyade çığlık atma isteğiydi. Bunu düşünmek bile kendisini çaresizce babasına koşup onun gü-

vende olduğunu söylemesini isteyen bir çocuk gibi hissettiriyordu. Bu, çocukluk çağındaki güvenlik gereksinimine geri dönüş isteğinden daha fazla bir şeydi. Dimitriy'in babası gerçekten oldukça akıllı davranan ve onun korkularına gülmeyen dünyadaki tek insandı. Neredeyse bir baba gibi sevdiği Yudin bile *vurdalak*'ların var olduğu düşüncesiyle alay ederdi. Ama Aleksey gülmezdi. O daha önce vampirlerle karşılaşmıştı: Bir kez 1812'de, sonra da 1825'te. İkinci defasında Dimitriy de onlarla karşılaşmış ve Aleksey ona bütün korkunç gerçeği anlatmıştı. Dimitriy kırk yıl boyunca böyle canavarların unutulabileceğini ümit etmişti.

Dimitriy'in iki mühendisin Yıldız Kalesi'nin altında gerçekten nasıl ölmüş olabileceklerine ilişkin şüphelerini burada kimseye söyleyebilmesi mümkün değildi. Kendi kafasında bile, cesetlerin bulunduğu günden beri, bu iki adamın boynunu birtakım delilerin koparmış olduğu yönündeki akılcı kanaat ile bir kez daha bir *vurdalak*'ın açlığını giderdikten sonra geriye bıraktığı insanlık kalıntılarını görmüş olduğu yönündeki derinden hissettiği kesinlik arasında kalmıştı. Dimitriy'in bu tür varlıkların mevcut olduğu konusunda şüphesi yoktu, var olmaları orada olmalarıyla aynı şey sayılmazdı. Uzun zaman olmuştu, tıpkı Rusya ile Fransa savaşa tutuştuğundan beri uzun zaman olduğu gibi. Ama kırk yıl sonra, Fransızlar geri dönmüştü. Belki de *vurdalak*'ı *–le vampire–* birlikte getirmişlerdi.

O ve Yüzbaşı Şulgin bu cinayetlerin bir delinin işi olduğu konusunda hemen fikir birliğine varmışlardı. Dimitriy için bu ayrım tartışmalıydı. Bir vampir birçok yönden sadece kendine has deliliği olan bir insandı. Ama deliler en azından öldürülebiliyorlardı; bir mermiyle veya bir kılıçla. Bir vampir ise daha uzmanlık isteyen yöntemler gerektirirdi. Ama Dimitriy bunları ortaya atmaya başladığı anda *kendisi* deli olarak kabul edilirdi. O yüzden sükûnetle ve tek başına hazırlandı, tıpkı babasının yapmış olduğu gibi. Bütün subaylar ortalıkta serbestçe dolaşan bir deli olduğu konusunda uyarılmış ve birkaçı ölme-

nin bir yolunun daha ortaya çıkmış olmasının ne fark edeceğini düşünüp gülmüştü. Dimitriy dilini ısırmış ve o farkın gerçekten nasıl olabileceğini söylememişti. En azından henüz yalnızca iki kişi ölmüştü. Yaratık belki de sadece... oradan geçiyordu.

O anda Dimitriy'in kaygıları daha somut bir düşmanla ilgiliydi. Düşmanın Çernaya üzerinden yaptığı saldırı başarısız olduğundan beri durum biraz Rusya'nın lehine dönmüş gibi görünüyordu. Şehrin güneydoğusundaki yuvarlak tepeyi ele geçireli daha iki gün olmuş olmasına rağmen şimdiden Kamçatka Alayı'ndan gelen askerlerle güçlendirmişlerdi ve böylece tepenin yeni ismi Kamçatka ay tabyası olmuştu. Bir "meme ucu"na benzediği, her Fransız erkeği tarafından hemen fark edilebileceğinden olsa gerek, Fransızlar ona, *Le Mamelon* adını vermişlerdi. Tepenin yakınlarında yeni savunma hatları oluşturulmuştu ve en kuzeyde olanı Beyaz İstihkâm'dı; Dimitriy –sadece düzenlenişlerini incelemek amacıyla– onları teftiş ederken Fransızlar saldırıya geçmişti. Bu cesur bir hareketti ve –savunmaları henüz tamamlanmamışken Rusları oradan çıkarmaya çalışmak– doğru hamleydi.

Saldırı iki saat önce başlamıştı, karanlık çöktüğünde Dimitriy'in kente geri çekilmek için bolca fırsatı olmuş, ama onları kullanmamıştı. Kendi tarafının hatalı taktikleri şöyle dursun, Fransızların taktiklerini gözlemleyerek bile öğrenebileceği çok şey vardı, ama bu yalnızca bir bahaneydi. Gerçek şuydu ki, Dimitriy son beş yılını bir şey olmasını, bir şeyin yaşamını değiştirip onu ilginç hale getirmesini bekleyerek geçirmişti. Tanrı biliyordu ya; bu, karargâhta gerçekleşebilecek bir şey değildi. Burada sahrada olmak, şansını denemek demekti. Bu düşünceyi kabullenmek zor olsa da, ölümle sonuçlanması durumunda, onun için bir sakıncası olmazdı. Ölmek istemiyordu, ama bu, yeni bir şeyle karşılaşma beklentisi karşısında oynamaya hazır olduğu bir kumardı.

Daha yakınında bir bomba daha patladı ve bu defa Dimitriy kendi isteğiyle yere düşmedi. Bir an yüzü, inşaat

kazısı yapılırken ortaya çıkan ve Beyaz İstihkâm'a adını veren açık renkli killi toprağa gömülü olarak yüzüstü kaldı. Yaralanmamıştı. Ölümden kurtulmuştu. Ama hâlâ yeni bir şey olmamıştı.

"Bana Chopin'den bahsedeceğine söz vermiştin."

Dimitriy başını çevirdi ve gülmesine engel olamadı. Tyeplov etrafındaki savaş alanının gürültüsüne rağmen son derece sakin ve kontrollü bir ifadeyle tepesinde dikiliyordu. Kollarını Dimitriy'e doğru uzatmıştı. Bu kadar savunmasız bir durumda yakalandığı için bir an Dimitriy'in bedeninden bir utanç dalgası geçti. Başında duran kişinin Tyeplov olması karşısında bu hissin iyi mi yoksa kötü mü olduğunu ayırt etmek zordu.

"Şimdi mi?" diye sordu, Tyeplov'un uzattığı eli kavrayıp, ayaklarının üzerine doğrulurken.

Tyeplov başını yana eğdi. "Prens Galtsin'e de sorabilirim."

Dimitriy yanıt vermeye fırsat bulamadan, Tyeplov istihkâm siperlerinin üst kısmındaki platforma giden çürük tahta basamakları çıkmaya başladı. Onun gelişiyle canlanan Dimitriy arkadan takip etti. Yukarıda Tyeplov silahını omzundan indirdi ve iki hasır sepetin arasında pozisyon aldı – bunlar Sivastopol'un savunma hattının önemli bir kısmını oluşturan toprak dolu sepetlerdi. Tyeplov bir atış yaptı ve tüfeğini tekrar doldurmak için toprak sepetinin arkasına geçti. Saniyeler içinde yeniden ateşe hazır hale gelmişti.

"Bu bir *shtutser*," diye bağırdı Dimitriy.

"Bir Minié," dedi Tyeplov, silahını tekrar doldurmak için geri çekilirken; namluya barutu ve mermi çekirdeğini tek bir hareketle yerleştirip hızla içeri tıkmıştı.

"Nereden buldun onu?"

"Bir Fransız'dan aldım," diye açıkladı Tyeplov. "Ölü bir Fransız'dan."

Dimitriy güldü; Tyeplov'u memnun etmekten çok bu öyküyü eğlenceli bulduğundan. "Hak etmişti," dedi, ne kastettiğini tam olarak bilmeden. Toprak sepetlerinin ara-

sındaki aralıktan bakıyordu. Fransızlar tam saldırıya geçmiş, onların siperlerine doğru koşuyorlardı. Dimitriy sağ tarafında bir yerde, belki düşman topçusunun ateşiyle açılmış, belki de Kamçatka'yı savunmaya çalışırken o aceleyle tam kapatılmadan kalmış bir gedik olduğunu fark etti. Piyadeler oraya doğru yönelmişlerdi. Tyeplov'un tüfeğinin gürültüsünü duydu ve askerlerden biri yere düştü. Tyeplov tekrar yerine sindi, fakat saniyeler sonra yine nişan alıyordu. Bir asker daha düştü.

"Bir tur ister misin?" diye sordu Tyeplov, tüfeğini doldururken.

Dimitriy gülümsedi ve kendisine uzatılan tüfeği aldı. Bu ona babasının kendisine ilk kez bir silah verdiği günü anımsattı, ama o zamanlar etrafta bir sülünden daha tehlikeli bir düşman yoktu. Toprak sepetlerinin arasından uzanıp koşmakta olan Fransızlardan birini gözüne kestirdi. Tetiği çekti ve silahın geri tepişini hissetti ama asker koşmaya devam ediyordu.

"Biraz yükseğe nişan alıyorsun," dedi Tyeplov silahı Dimitriy'den alıp, yükledikten sonra geri verirken.

Dimitriy hiçbir zaman iyi bir nişancı olmamıştı –bu bir süvari için zorunlu bir yetenek değildi– ama bunun gibi bir silahla atış yapabilme yeteneği her subayın çok arzulayacağı bir şeydi. Başka bir düşman askerini gözüne kestirip Tyeplov'un öğüdünü dinleyerek tekrar ateş etti. Asker ânında düştü. Dimitriy onun boynundan akan kanın karları ıslattığını ve kollarının saldırıya devam etmek ister gibi öne doğru açıldığını görebildi. Güldü ve Tyeplov'un hafifçe sırtına dokunduğunu hissetti. Tüfeği geri uzattı, Tyeplov da hemen tekrar doldurdu.

"Baban da bir zamanlar bayağı Fransız öldürmüş diye duydum," dedi Tyeplov. "Gerçek bir Rus kahramanı."

Dimitriy ateş ederken tüfeğin namlusunu aşağı eğdi ve mermi kimseye zarar vermeden kara gömüldü. Bir anda bir farkındalık ve onunla beraber gelen hayal kırıklığını hissetti. Demek ki mesele buydu. Tyeplov ağız arıyordu ve bunu yüksek olasılıkla Üçüncü Şube hesabına

yapıyordu. Çar Nikolay, Dekabristlerin ailelerinin herhangi bir saldırı konusunda masum olduklarını iddia ediyor olabilirdi, ama bu onları duydukları sempatiyi ifşa etme tuzağına düşürmeyi denemeyeceği anlamına gelmezdi. Yine de bunların hiçbiri Dimitriy'in Tyeplov'un gerçekte ilgilendiği şeyi keşfetmiş olmakla yaşadığı üzüntünün derinliğini tam olarak açıklayamıyordu.

"Bir süreliğine öyleydi," dedi Dimitriy, "ama sonunda hepimizi küçük düşürdü. "Bu, tam olarak gerçeğin tepetaklak edilmesiydi. Dimitriy, Aleksey'in bir asker ve daha da kötüsü, tam da Tyeplov gibi bir casus olduğunu düşündüğü zamanlarda, ona pek saygı duymazdı. Ancak Aleksey'in kendini Rusya'ya hak ettiği yönetimi getirmeye adamış bir topluluğun üyesi olduğunu öğrendiğinde onu bir kahraman olarak görmüştü. Tyeplov, silahı Dimitriy'e geri verdi ama o elini kaldırarak reddetti. Yaptıklarından, bir insanı böyle kişilikten uzak bir şekilde öldürmekten zevk aldığından dolayı kendisini çok kötü hissediyordu. Bu Dimitriy değildi; bunu yalnızca Tyeplov'u memnun etmek için yapmıştı – onunla birlikte ve onun gibi olmak için.

Tyeplov omuz silkti ve kendi nişan aldı. "Buna inanmıyorsun," dedi güvenle ve tekrar ateş etti.

"İnanıyorum." Dimitriy oyun oynamayacak kadar akıllıydı. Daha önce hiç karşılaşmamış olmasına rağmen, bu hükümet ajanlarının pek kurnaz olmadıklarını duymuştu. En iyisi onların imalarına basit kesinliklerle yanıt vermekti.

Fransızlar artık geri çekiliyorlardı. Belli ki o gedik başarıyla savunulmuştu ve artık Rus silahlarından kaçmaktan başka çareleri kalmamıştı. Tyeplov hedefini hiç şaşırmadan sevinçle arkalarından ateş etti.

"Babanın karşılaştıkları en cesur adam olduğunu söyleyen arkadaşlarım var."

"Onu tanıyorlar mıymış?" Dimitriy şaşkınlığını –veya merakını– gizleyememişti.

Tyeplov tekrar ateş etti, bir asker daha düştü. "Ah, evet. Uzun zaman önceymiş, tabii."

Çarpışma artık bitmişti. Geride kalan birkaçı dışında Fransızların hepsi hatlarına geri çekilmişlerdi. Tyeplov tekrar ateş etti ve onlardan birini vurdu. "Ama baban pek fazla ateşli silah kullanan biri değildi, değil mi?" Tyeplov siperin arkasından çekildi ve yapılacak daha fazla bir şey olmadığına karar vermiş olacak ki, merdivenlerden indi.

"Ne demek istiyorsun?" Babasının kendini, kılıçla bir misket tüfeğiyle olduğundan çok daha rahat hissettiğini bilmesine rağmen, Dimitriy'in sesi gücenmiş gibi geliyordu.

"Elinden dolayı," diye açıkladı Tyeplov. Döndü ve tüfeği Dimitriy'in önündeki basamağa doğru çevirdi. Tüfeği kavramış olduğu garip tutuş şeklini göstermek için namlunun ağzını aşağı yukarı salladı. Sol elinin son iki parmağı avucunun içine doğru kıvrılmıştı ve silahı sadece işaretparmağı ve başparmağının arasında tutuyordu. Bu tam olarak, son iki parmağı bir Türk kılıcı tarafından uçurulmuş olan Aleksey'in tüfeğini tutuş biçimiydi.

"Gerçek adını öğrenmeden çok önce," dedi Tyeplov, hâlâ tüfeği ona doğru tutarak, "ona bir isim takmışlardı."

"İsim mi?" Dimitriy merdivenlerden indi ve tüfeğin namlusunu yana itti. Ortalık artık tamamen sessizleşmişti ve Tyeplov'dan uzaklaşıp şehre dönmek istiyordu, fakat daha fazlasını öğrenmek için yanıp tutuşuyordu.

"Elinden dolayı," dedi Tyeplov yine. "Takma adını bu şekilde almış."

"Hangi takma ad?" diye sordu Dimitriy.

Tyeplov gözlerini bir yandan diğerine çevirdi, yumuşak bir ton ve saygılı bir ifadeyle, "Üç Parmaklı Adam," diye cevap verdi.

İlgili makama,

Lütfen bu mesajın hamili Tamara Valentinovna Komarova'ya Prens Volkonskiy'le ilgili bilgilere tam erişim izni veriniz.

L.V. Dubyelt

Tamara elini uzattı ve Gribov mektubu geri verdi. Tamara, mektubun tarihsiz olduğunu fark etmemesi için Gribov'un ona çok uzun bakmasını istememişti. Bir zamanlar üstünde bir tarih vardı –2 Ekim 1852– ama Tamara onu yerinde bırakmış olsaydı, ilettiği aciliyet hissinin etkisini azaltabilirdi. Sayfanın üst kısmına atılan basit bir bıçak kesisi onu ortadan kaldırmaya yetmişti. Tarihle ilgili sorulardan sonra, Dubyelt'in tam olarak hangi bilgilere erişimi onaylamış olduğuna ilişkin sorular gelebilirdi. O, Petersburg'daki arşivi kastetmişti, ama Tamara onun Moskova'dakini de kastetmemiş olması için bir neden göremiyordu. Kesinlikle Gribov'a karşı gelmek anlamında bir şey söylemezdi. Tam olarak hangi Prens Volkonskiy'in kastedilmiş olduğu konusundaki muğlaklığa da –Dekabrist sürgün Sergey Grigoroviç mi, yoksa İmparatorluk Meclisi'nin bakanlarından Pyotr Mihayloviç mi?– dikkat çekmezdi, bu ayrımı Dubyelt başlangıçta yetkilendirme imzasını attığı zaman bile açıklamamıştı. Tamara her iki prensle de ve bunun yanı sıra çok daha fazlasıyla da ilgileniyordu.

Gribov ayağa kalktı, masasını zayıfça aydınlatan lambayı alıp kapıya doğru yürüdü. Tamara onu izlemek için başını çevirdi, fakat adam parmağıyla işaret edinceye kadar onun kendisini izlemesini istediğini anlayamadı. Ayağa kalkıp onun arkasından bürodan çıktı.

"Umarım tedbirli olmamın sizce bir sakıncası yoktur," dedi Tamara'ya. Tamara bunun işe yarayacağını düşünmemişti, ama sonuçta Gribov da her memur gibi üstlerinden korkuyordu. Önce ona sormuş, o da hayır demişti. Sonra Gribov'a mektubu göstermişti. Yudin'in bürosunda olmadığını söylemişti, aksi takdirde Gribov bu kararın sorumluluğunu üstlenmemek için dosdoğru ona giderdi. Ama Yudin yokken, kişisel olarak doğrulamak için fazla uzakta olan General Dubyelt'ten gelen bir mektubun Gribov'un aklını çelmesi kesin gibi görünmüştü. Ve sonunda Gribov tam Tamara'nın ümit ettiği gibi tepki vermişti. Gribov gibi adamları bilirdi – erkekleri tanırdı.

"Bana kalsa, herkese izin verirdim," diye açıkladı Gribov, yürürlerken. "Böyle güzel bir kütüphane, sır olarak saklanmamalı." Yudin'in inine inen karanlık taş merdivenlerin en üst basamağına gelmişlerdi. Ve onun karşısındaki kapı Kremlin'in açık havasına açılıyordu. Önlerinde üstüne duvar halısı –Fransız veya Ortaçağ kökenli bir şeyin kopyasıydı, üstündeki desende bir bakire ile bir tekboynuz ve bir aslan görülüyordu– asılmış bir çıkmaz vardı. Kadının saçlarının kızıllığı Tamara'ya biraz kendini hatırlattı, fakat halıdaki küçük beden ve gerdan Tamara'dan çok Raisa'yı çağrıştırıyordu. Tekboynuz kibirle kadının elinde tuttuğu aynaya bakıyordu, fakat aynadaki yansımayı ancak bir anlığına görebildi, çünkü Gribov önündeki perdeyi açmış ve Tamara'nın orada olduğunu bilmediği bir kapı ortaya çıkmıştı. Gribov kapıyı ağır bir demir anahtarla açtı.

Kapının arkasında Yudin'i ziyaret etmek için kullanmaları gerekenden daha uzun, daha dar ve çok, çok daha eski bir merdiven vardı. Gribov önden gitti ve önlerindeki yol yukarıdaki gün ışığının anısı unutulana ve her türlü yön duygusu yitirilinceye kadar dönüp dolaştı. Merdivenler uzun düz bir koridorda son buldu ve Tamara onun kendilerini Kremlin'in altına götürdüğünü tahmin etti, çünkü dışarıya açılıyor olması anlamsız olurdu. Muhtemelen diğer girişlere açılan başka koridorlar da gördüler, ama Gribov onları göz ardı etti. Sonunda başka bir kapıya geldiler ve Gribov diğer bir anahtarla onu açtı. Sonra Tamara'yı önden buyur etti. Orası Tamara'nın herhangi bir ayrıntıyı seçemeyeceği kadar karanlıktı, ama çok büyük bir mekânda olduğunu hissetti. Sonra Gribov yanına gelip lambasını yaktı ve etraf aniden aydınlandı.

Tamara diliyle şaşkınlık ve hayranlık ifade eden bir ses çıkardı ama kendisini sözle ifade edemedi.

"Güzel, değil mi?" dedi Gribov, biraz bekledikten sonra.

Tamara ancak başıyla onaylayabildi. Salon kendisinin görebildiğinden daha ileriye uzanıyordu. Burada, tavandaki tonozlarla birleşen, düzenli bir şekilde konumlandı-

rılmış belki elli veya daha fazla tuğla sütun vardı ve üstlerinde Kremlin'in artık hangi yapıları varsa onun ağırlığını paylaşıyorlardı. Tamara onların kalenin kendisi kadar eski olduklarını tahmin etti. Ama en büyüleyici olan şey, sütunların arasındakilerdi; belgeler –milyonlarca değilse bile, binlercesi– masaların üzerinde yığılmış veya raflara tıkılmış halde duruyordu. Bunlar Petersburg'da gördüklerinin on katıydı.

"Burası IV. İvan'ın buyruğuyla yapılmış," dedi Gribov, Tamara'nın kütüphanenin yaşıyla ilgili tahminini düzeltircesine. "Liberia'yı[1] –Bizans'ın bütün toplanmış bilgisini– koruması için inşa edilmiş."

Tamara bununla ilgili hikâyeler duymuştu, ama onların efsane olduklarını düşünmüştü. Burası, Moskova'nın, Bizans ve Roma'nın kendisinden sonra (ne Türklere ne de –daha da kötüsü– Papa'ya emanet edilebilecek bilgileri barındıran, Hıristiyanlığın yeni merkezi) Üçüncü Roma olma iddiasını güçlendirmek için inşa edilmişti.

"Bu o mu?" diye fısıldadı Tamara. "Burası mı?" O, çok daha yeni belgelerle ilgileniyordu, fakat bulabileceklerini düşündüğünde heyecanını dizginleyemiyordu. Kendisini evlat edinen babası Valentin Valentinoviç'i düşündü ve onun kitap sevgisinin kendisinin ne kadar büyük bir parçası haline gelmiş olduğunu fark etti. O, Tamara'nın burada bulunmasını çok kıskanırdı.

"Hayır." Gribov Tamara'ya cevap verirken, buraya getirdiği herkesle aynı rutini takip edermiş gibi gülümsedi. "Bir zamanlar belki ama yüzyıllardır artık değil. Bizans belgeleri götürüldü. Tahminime göre buraya yakın başka bir mekân var, hatta aramızda sadece bir tek duvar bile olabilir," –konuşurken uzanıp tuğlaları okşadı– "fakat oraya nasıl ulaşılabileceğini bilmiyorum. Belki Majesteleri biliyorlardır. Belki de onun ataları bir zamanlar biliyorlar-

1. Son Bizans kralının yeğeni Sofiya, III. İvan'la evlenince beraberinde Vatikan'a kaptırmak istemediği 800 nadir yazma eseri Moskova'ya götürmüştür. Akıbeti bilinmeyen bu eserlerin tümüne *liberia* denir. (Y.N.)

dı, ama bu sırrı kendilerinden sonra gelenlere aktarmayı unuttular."

"Ama benim aradığım kayıtlar burada, değil mi?" diye sordu Tamara, zihnini yalnızca amacına odaklayarak.

"Büyük Petro zamanından beri topladığımız her şey burada, Petersburg'da olmayan her şey."

"Bu tam benim ihtiyacım olan şey."

"Sizi onlara bırakıyorum," dedi Gribov. Sesinde bir zafer imasından fazlası vardı – çok fazla bilginin, çok az bilgi kadar yararsız olduğu bilgisi. Ama Tamara heyecanlıydı. Kendisine babasının kitaplığını karıştırma izni verildiği zamandan beri kitaplara neredeyse fiziksel bir ilgi duymuştu: Onları koklamak, hissetmek, kendini içinde bulacağı yeni dünyaları hayal etmek istemişti. Burası onun için bir rüyaydı.

"Teşekkür ederim," dedi Gribov'un zafer duygusunu zayıflatmak amacıyla beğenisini yalnızca biraz abartarak. "Volkonskiy'i nerede bulabilirim?"

Gribov elini öne doğru uzatıp salladı. "Kim bilir? Bir kısmı sınıflandırılmış, bir kısmı da sınıflandırılmamış. Çoğu geldiği zaman bırakıldığı yerde kalmış. Arkalara doğru olanlar gerçekten çok eski." Kapıya yakın bir masadan bir mum aldı ve lambasına yaklaştırıp yaktı. "Yardım etmek için kalırdım, ama takdir edersiniz ki bu benim tek görevim değil."

Tamara arkasında onun adımlarını duydu, sonra kapı kapandı. Yolunu aydınlatması için mumu almış, lambayı Tamara'ya bırakmıştı. Tamara birden kendisini mezara gömülmüş gibi hissetti, fakat etrafına baktığında Gribov'un anahtarları yanındaki masanın üzerine bırakmış olduğunu gördü. Lambayı alıp salonda geçmişe doğru ilerledi. Önünde zorlu bir görev vardı, ama kendini önceki yıllardan çok daha ümitli hissediyordu. Ebeveyniyle ilgili gerçek bu yüksek, tonozlu tavanın altında bir yerde değilse, başka nerede olabileceğini hiç düşünemiyordu.

Kızıl Meydan'da dev bir çanın sesi yankılandı ve çoğu kişi aldırmadı. Moskova Köprüsü'yle Aziz Vasiliy arasındaki tepeyi tırmanan Yudin etrafındakilerden biraz daha fazla tepki verdi, bu kadar geç olduğunu fark etmemişti. Bir *vurdalak* için zaman hayati bir mesele olabilirdi. Tabutuna veya karanlık, gözlerden uzak bir yere gecikerek dönmek ve gündoğumunun ilk ışıklarına yakalanmak aptalca ve nahoş bir ölüm şekli olurdu. Ama onun, güneşin konumunu bildiren saatlere ihtiyacı yoktu. Akşam karanlığıyla şafak zamanlarında onun varlığını, ufuk çizgisinin hemen altında pusuya yatmış ve aniden üstüne atılıp kendisini kapabilmek için fizik yasalarının bir anlığına değişmesini ümit eden bir kurt gibi beklediğini hissedebiliyordu. Ama Yudin fizik yasalarına dünyada her şeyden, hatta kendi içgüdülerinden bile daha fazla güvenirdi.

O anda bu yasalar Güneş'in Yeryüzü'nün uzak taraflarında bir yerlerde olduğunu söylüyorlardı, o yüzden Yudin geç kalabilirdi, bundan pek fazla korkmasına gerek yoktu. Mesih Kulesi'nin saatine baktı, bunun için başını biraz kaldırması yetti, çünkü onun tam altındaydı. Ama henüz saat başı değildi, hatta çeyrek de değildi ve duyduğu çan sesi saatin ayırt edilmesi kolay tınısına benzemiyordu. Muhtemelen Kremlin'in içindeki birçok kiliseden birinden gelmişti.

Kolunun altındaki tahta kutunun sapını daha kuvvetle kavradı ve içindekileri kullanma hevesiyle kulenin altındaki kapı girişinden geçti. Bu onun sahip olduğu en kıymetli şeydi: Çıfıtkale'nin altındaki derin mağaralardaki laboratuvarından kaçarken kurtarabildiği birkaç şeyden biri olan mikroskobu. Orada Kırım'da savaş aylardır devam ediyordu, fakat onun sık sık uğradığı yere yakın bir yerde herhangi bir olay olduğunu duymamıştı. Oraya şimdi gitseler ne bulurlar diye merak ediyordu. Orada sevgi dolu anılarını bırakmıştı, ama bilimsel araç gereçlerini artık evde saklıyordu. Burası, Zamoskvoriçye'deki ırmağın güneyinde, nadiren ziyaret ettiği bir yerdi ama yararlıydı. Sahip olduğu şeylerin çoğunu depoladığı bu evin

bodrumunda, Kremlin'in altındaki, daha düzenli ziyaret ettiği uyuma yerine gidemediği zamanlarda, gündüz saatlerinde yatabileceği bir tabut vardı. Bu, onun şehirdeki tek sığınağı değildi.

Raisa, Çareviç'in dudağından bir uzman gibi hiç hissettirmeden aldığı kan örneğini kendisine vereli neredeyse bir hafta olmuştu. Sonrasındaysa, Çareviç belki de dudağında bir yara olduğunu fark etmiş ve bunu Raisa ile olan gizli buluşmasıyla ilişkilendirmişti. Ama öyle olsa bile, bunu Raisa'nın böyle kuvvetli bir figürle karşılaşmanın uyandırdığı ihtirası dizginleyememiş olmasıyla açıklardı. Peki, "Romanov Hıyaneti" ile ilgili ne kadar bilgisi vardı? Amcası ve adaşı I. Aleksandr her şeyi anlamıştı. Bu bilgi tabii ki en çok tehlikede olanlara iletilirdi. Genç Aleksandr elini kaldırıp dudağındaki yarayı hissettiği zaman bağlantıyı kurabilir miydi? Fark etmezdi. Yudin'in elinde onun kan örneği vardı ve onu hemen inceleyebilirdi.

Yudin keşiflerinin çoğunu yıllar önce, o mağaralarda çalışırken yapmıştı. Zimeyeviç, Romanov kanına sahipti – Büyük Petro'nun gönüllü olarak kendisinden içilmesine izin verdiği kana. Bununla birlikte her Romanov, yalnızca Zimeyeviç'in kanının birkaç damlasını içmekle, onun gibi olma tehlikesi altına girmişti. Yudin'in yardımıyla, Nikolay'ın kardeşi Çar I. Aleksandr'da neredeyse başarılı olacaktı. Ama Aleksandr'ın ölümü onu kurtarmıştı.

Ve sorun da buradaydı. Yudin her Romanov kuşağında ancak bir tek başarı şansı olduğunu keşfetmişti. Zimeyeviç gücünü Aleksandr üzerinde uygulamayı denemiş, ancak başarısız olmuştu. Bu da aynı şeyi Nikolay veya Aleksandr'ın diğer herhangi bir kardeşiyle deneyemeyeceği anlamına geliyordu. Şans sonraki kuşağa geçmişti: Aleksandr, Konstantin ve diğerlerine.

Yudin gülümsedi. Çar Nikolay duygusal bir adamdı. Babası Çar Pavel'in dört oğlu olmuş ve onlara sırasıyla Aleksandr, Konstantin, Nikolay ve Mihail adlarını vermişti. Nikolay'ın ise dört oğlu olmuş ve onlara sırasıyla Aleksandr, Konstantin, Nikolay ve Mihail adını vermişti.

İlk erkek kardeş grubu Pavloviç, ikincisiyse Nikolayeviç soyadını taşıyordu. Zimeyeviç dikkatini Nikolayeviçlere yöneltecekti, ama henüz değil. Onlardan biri çar olana kadar değil. En yüksek olasılıkla bu Aleksandr olurdu, ama kim bilebilirdi ki? Eğer Zimeyeviç son hamlesini çok erken yaparsa, genç çareviç asla çar olabilecek kadar yaşamayabilir ve bir kuşak şansı daha yitirilmiş olurdu. Zimeyeviç her şey kesinleşinceye kadar beklerdi.

Peki, Yudin ne yapardı? O ve Zimeyeviç artık müttefik değillerdi – bunun çok uzağındaydılar, ve Zimeyeviç düşman olarak hafife alınabilecek biri değildi. Yudin için iki seçenek var gibi görünüyordu: yardım ederek Zimeyeviç'in lütfunu kazanmak veya onu ebedî olarak mağlup etmek.

Henüz karar vermemişti. Ve karar vermek için bilgiye ihtiyacı vardı. Acelesi yoktu. Nikolay'ın sağlığı yerindeydi ve önünde daha yıllar vardı. Öldüğü zaman oğullarının kanı büyük önem kazanırdı, fakat şimdilik bu sadece bir merak konusuydu. Yudin böyle konulardan zevk alırdı.

Çan ikinci defa çaldı. Şimdi ses Kremlin'in duvarlarından yansımamıştı, Yudin sesin nereden geldiğini daha iyi anladı: neredeyse tam önündeki – Meryem Ana'nın Göğe Kabul Kulesi. Çalan, Göğe Kabul Çanı'nın kendisiydi. Oradan geçenlerden bazıları, çanın günün bu saatinde çalmasına şaşırarak baktılar, fakat Yudin yoluna devam etti. Mikroskobuyla kan örneği yanındaydı ve onları kullanmak istiyordu. Şimdi tam çan kulesinin önündeydi ve bürosu birkaç dakikalık uzaklıktaydı.

Kafasının arkasında bir yerlerde –ufkun altında pusuya yatmış güneş gibi– bir anı saklanmış bekliyordu. O çanla ilgili, şimdi anımsayamadığı bir gelenek vardı. Üç kez çalması gerekirdi. Yaşamı boyunca veya en azından Rusya'ya geldiğinden beri, bu daha önce bir kez olmuştu, fakat o Rusya'da olmadığından duymamıştı. Çan sesi nadiren gerçekleşen bir olayı –her şeyi değiştiren bir olayı– haber verirdi.

Çan üçüncü bir kez çaldı ve Yudin hatırladı. Yürüme-

ye devam etti, ama yalnızca onu durdurabilecek irade gücünden yoksun olduğu içindi bu. Zihni sadece farkına varmış olduğu, etrafındaki her şeyi önemsiz kılan, Rusya, Romanovlar ve en çok da kendisi için sonuçları olabilecek o dehşet verici şeye odaklandı. Göğe Kabul Çanı'nın üç kez çalması kesin ve apaçık bir mesajı iletirdi – Çar'ın ölmüş olduğunu. En son 1825 yılında çaldığında Yudin çok uzaklarda, güneyde Taganrog'daydı ve Çar Aleksandr'ın –bu bir tesadüf değildi– ölüm döşeğinin yakınındaydı. Zimeyeviç'le birlikte bir teknedeydi ve bayrakların yarıya indirildiğini görmüştü. Zimeyeviç'in Aleksandr'la bir bağlantı hissedemediğini, çarın bir *vurdalak* olarak yeniden doğmayacağını ve normal bir ölümle bu dünyadan ayrıldığını bildirdiği zaman duyduğu dehşeti anımsadı.

O an Yudin ve Zimeyeviç'in yollarının ayrıldığı noktayı işaretlemiş ve neredeyse Yudin'in hayatına mal olmuştu. Zimeyeviç'in ödemesi gereken bedel sadece bir erteleme olmuştu, bir kuşak daha geçmeden II. Aleksandr'ın "Bütün Rusya'nın Çarı" olarak egemenliği ilan edilmeden önce "Romanov Hıyaneti"nin acısının çıkarılamayacağını biliyordu. İşte o gün gelmişti ve Yudin tamamen hazırlıksızdı.

Koşmaya başladı.

Oğlan tıpkı babası gibiydi ve aynı mizaca sahipti. Tamara'nın yeğeni kapıyı çalmadan Lavrovların salonuna girip, "Duydunuz mu?" diye bağırdı ve soluklanmak için biraz bekledi.

"Vadim Rodyonoviç, bu ne cüret?" Valentin'in torununa böyle sertçe bağırması Tamara'ya çocukluğunda onun aynı sebeplerle kendisine ve Rodyon'a da böyle bağırmış olduğunu anımsattı. Ama Vadim'in gelişi, ortamdaki rahatsız edici sessizliği kırarak kendisini rahatlatmıştı.

Vadim konuşamayacak kadar nefes nefese kalmıştı ve sadece durmuş, hızla soluk alıp veriyordu. Tamara onu son gördüğünden beri dört yıl geçmişti. Ona kendi oğulları Stasik ve Luka'nın nasıl büyüdüklerini hatırlatıyordu

ve Tamara böyle düşüncelerin kendisini üzmekten çok sevindirdiğini fark ettiği zaman şaşırdı. Yine de gözyaşları sık sık ziyaret ediyordu onu.

"Ama duydunuz mu?" diye sordu Vadim yine.

"Neyi duyduk mu, Vadya?" diye sordu Tamara hafifçe gülerek.

"Haberleri. Petersburg'dan telgrafla gelmiş."

"Hangi haber?" Yelena'nın sesi, Tamara'nınkinden daha tedirgindi.

"Ölmüş," dedi Vadim soluk soluğa. "Majesteleri ölmüş."

Üç yetişkin, oğlanın yüzüne bakıp onun doğruyu söyleyip söylemediğini anlamaya çalışır ve haberin doğru olmaması için dua ederken kısa bir sessizlik oldu, fakat bunun hiçbir Rus'un, bir çocuğun bile, hakkında şaka yapamayacağı bir şey olduğunu hatırlamaları uzun sürmedi. Yelena yüzünü elleriyle kapatıp inledi.

"Zavallı adam," dedi Valentin. "O zavallı aile."

Tamara habere verdiği tepkiye şaşırdı. İlk düşüncesi bunun politik sonuçlarına, Aleksandr Nikolayeviç'in Üçüncü Şube'ye babasından çok daha az dostça bakacağı gerçeğine ilişkindi. Şube'nin gücünde meydana gelecek her türlü azalmanın veya belki de dağıtılmasının neden olabileceği şeylerle ilgili kişisel sorunlarının ötesinde, Tamara bunun ülkenin düşmanlarının yararına olacağına yürekten inanıyordu. Ama sonra gözlerinin yaşardığını ve karnına bir ağırlığın oturduğunu hissetti. Valentin Valentinoviç haklıydı, hem o adam, hem de ailesi hakkında. Nikolay ülkesini idare edebilecek güce sahip olan bir adamdı. Yalnızca elli sekiz yaşındaydı.

Tamara odada etrafına baktı. Bu, çok Rus özellikli bir atmosferdi ve haber yayılırken ülke boyunca her evde sanki aileden biri ölmüş gibi özel bir kederle sahnelenecekti. Oldukça delice ve oldukça güzeldi. Tamara annesinin yanına gidip yanında diz çöktü ve elini ellerine aldı. Kimse konuşmuyordu. Annesi yüzünde zoraki bir gülümsemeyle onun saçlarını okşadı. Babası ellerini bacaklarının üstüne koymuş sessizce oturuyor ve başını sağa

sola sallıyordu. Kafası karışmış görünen Vadim haberin kendisinde yarattığı heyecanla herkeste neden olduğu kederi bağdaştırmaya uğraşıyordu.

Tamara aniden dört yaşına geri döndü. O yaşını çok iyi hatırlıyordu, çünkü bu yaşlı Çar I. Aleksandr'ın öldüğü zamandı. O zamanlarda haberler daha yavaş yayılırdı, ama onlara birkaç gün içinde ulaşmıştı. O sırada Vadim gibi diğerlerinin kederini anlayamayacak kadar küçüktü, ama Yelena'yla Valentin'in tam şimdi olduğu gibi göründüklerini anımsıyordu.

Belki de ilk kez onların ileri yaşının görkemini takdir etti ve neden bu kadar etkilendiklerini anladı. Onlar sadece Nikolay'ın değil, Aleksandr'ın ve ondan önce babası Pavel'in, hatta belki Yekaterina'nın ölümünün de yasını tutuyorlardı. Onlar o zamanlar, kendisinin Aleksandr'ın ölümünde olduğu yaşlarda olmalıydılar. Belki de bu yeni çarın hükümranlığının sonunu görebilecek kadar çok yaşamayacaklarının farkına varıyor veya en azından bunu ümit ediyorlardı.

Ve o dört yaşındaki zihnin uzak köşelerinden başka bir düşünce, bir ümidin –fakat onun gerçekleşmiş olmasının değil– anısı çıkageldi. Çar'ın öldüğünü duyduğunda bir çocuk olarak onu en çok etkilemiş olan şey bir üzüntü hissi değil, bu haberin babasının –gerçek babasının– eve dönüyor olabileceği anlamına geldiğini fark etmiş olmasıydı.

5

İmparatorluk ordusu haberi şaşırtıcı bir biçimde iyi karşıladı. Çar'ın ölümü kuşatma altındaki Sivastopol şehrinin günlük yaşamında bir fark yaratmadı. Düşman topları ne imparatorun ölümünü dikkate alarak susmuş, ne de yeni hükümdarın tahta çıkışının onuruna bir selamlama atışı yapmıştı. Çokları Çar Aleksandr'ın sonunda acınacak durumdaki başkomutan Prens Menşikov'u değiştirip yerine Prens Gorçakov'u getirmiş olmasına memnun olmuştu, ama gönderilen emirleri okuma zahmetine katlananlar çok geçmeden bunun yeninin ilk eylemi değil, eskinin son eylemi olduğunu fark ettiler. Bazı askerler ölen imparatorlarının ardından gözyaşı dökmüştü, ama subaylar arasında yalnızca kendisini şahsen tanıyanlar onun ölümüne gerçek duygusal tepkiyi verdiler.

Dimitriy, merhum Çar Nikolay'la hiç tanışmamıştı, ama ilk defası, 1825 Aralık ayında Senato Meydanı'nın güney ucunda atının üzerinden onun mutlak gücüne karşı gelme cesaretini gösteren binlerce iyi adamın üzerine ateş açılması emrini verirken olmak üzere, onu birkaç kez görmüştü. Sonuçta Nikolay'ın gücü galip gelmiş ve Dimitriy onu hiç affetmemişti.

Ama Dimitriy bununla ilgili hiçbir şey yapmamıştı. Kendisinin, diktatörünü ortadan kaldırarak Rusya'yı özgürlüğüne kavuşturan yalnız bir suikastçı olduğu hayalini

kurmuş, ama ne eyleme geçmiş ne de bir plan hazırlamaya başlamıştı. Kendisi gibi başkalarının da –orduda veya başka bir yerde– olduğunu tahmin ediyordu, ama bir sonuca varabilmek için birlikte çalışılması gerektiğini düşünüyordu. Ve Dekabristlerin düşüşü sonrasında böyle şeyler söylemeye cesaret edebilen çok az insan kalmıştı. Üçüncü Şube her yerdeydi ya da insanlar –ve Dimitriy– böyle olduğunu düşünüyorlardı ve bu da yeterliydi. Kimse bir şey yapmamıştı. Sonunda Nikolay bir üşütme neticesinde ölmüştü. General *Février* hain çıkmıştı.

"Sen İmparnikol'ün ölümüne üzülmesini beklediğim son kişisin."

Dimitriy başını kaldırdı. Tyeplov'du. Her iki elinde de birer kadeh brendi vardı. Bir tanesini Dimitriy'e verdi.

"Ona böyle söylememelisin," dedi Dimitriy alçak sesle. '*Empereur Nikolai*'nin basit bir kısaltması olan bu isim kendi başına özellikle küçük düşürücü değildi, ama Çar'ı uzun zamandır eleştiren sürgün Aleksandr Herzen'in en sevdiği lakaptı.

"Burada senden ve benden daha fazla umursayan kimse yok," dedi Tyeplov, onun yanına otururken. Dimitriy etrafına baktı. Muhtemelen bu doğruydu. Orada Dimitriy'le aynı düşüncede olan kimse varsa da bunu kendisine saklardı, ama bu kadar önemsiz bir hakarete zaten pek itiraz eden olmazdı.

İki hafta önce olsa Dimitriy, Tyeplov'un gidip Üçüncü Şube'deki amirlerine haber verebilmek için ona daha haince bir şeyler söylemeye teşvik eden bir yem attığından kuşkulanırdı, ama artık bundan şüpheliydi. Tyeplov bir hükümet casusu olmak için fazla açık ve sempatikti. Onunla birkaç kez akşam yemeği yemişlerdi. Anatoliy Vladimiroviç Tyeplov –Dimitriy'in hitap şekliyle "Tolya"– harika bir eşlikçiydi. Dimitriy birçok yönlerden onu, zihnini kendi bilgisi, büyüleyiciliği ve zevk anlayışı ile doldurabileceği bir çocuk gibi görüyordu. Tyeplov hiç de aptal değildi, ama eğitiminde birkaç dev boşluk vardı. Diğer yandan, bazı alanlarda Dimitriy'in hayal bile edeme-

diği fikirleri vardı. Onunla konuşmak, kendisinden bir şeyler öğrenilebilecek, ama karşısındakinden bir şeyler öğrenmeye de itiraz etmeyen açık fikirli bir babayla konuşmak gibiydi. Dimitriy kendi babası Aleksey'i bu tip bir iletişimin gerçekte ancak tek yönlü olabileceği bir yaşta kaybetmişti. Yudin'le birlikteyken bile, hep ona önceden bilmediği bir şey söyleyebilmesi olasılığının düşük olduğu hissine kapılmıştı.

Ama Tyeplov'un bir babaya hiç benzemeyen başka özellikleri de vardı. Öncelikle, Dimitriy'den en az on beş yaş küçük olmalıydı. Ve ne Aleksey ne de Yudin, Dimitriy'in zihnini Tyeplov kadar ayrıcalıklı bir şekilde meşgul edebilmişlerdi.

"Zaten üzülmüyordum," dedi Dimitriy brendisini yudumladıktan sonra, "hatırlıyordum."

"14 Aralık 1825," dedi Tyeplov sadece.

"Herkes böyle düşünüyor. Sonunda, başlangıcı düşünüyoruz."

"Oradaydım," dedi Dimitriy. Bu aptalca bir itiraftı, fakat her nedense ağzından kaçırmıştı.

"Babanla birlikte mi?"

Dimitriy başını salladı. "Ve benim için baba gibi olan bir arkadaşla."

"Ne oldu?"

Dimitriy ona baktı. Bu, daha önce Yudin dışında kimseye anlatmamış olduğu bir şeydi, Tyeplov'un gözlerinde beliren endişe Dimitriy'in içini boşaltma isteğini dayanılmaz hale getirdi.

"Babam ve ben diğerleriyle birlikte Senato Meydanı'ndaydık ve inandığımız şey uğruna ölmeye hazırdık. Sonra Vasiliy Denisoviç, o arkadaşımız gelip bize katıldı."

"O da mı devrimciydi?"

Bu düşünce Dimitriy'i gülümsetti. "Ah, hayır. Vasiliy böyle şeylerle ilgilenmiyordu."

"Öyle mi?"

"O gün öldü." Tyeplov'a yalan söylemek Dimitriy için nefret verici bir deneyim oldu, ama yaşadığını ve adını

değiştirdiğini öğrendiği zaman Yudin'e bir söz vermişti.

"Devam et."

"Babam ve Vasiliy bana oradan gitmem için yalvardılar –hatta Vasiliy annemi bile getirdi– ve böylece ben de oradan ayrıldım. Yürüyüp giderek onları orada bıraktım."

"Bu onları çok rahatlatmış olmalı."

"Öyle mi dersin?" diye sordu Dimitriy memnun bir tavırla. Yudin hep bir şeyler anlatırdı, ama Aleksey'in düşünceleri hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Denetimciler Dimitriy'in o gün nerede olduğuna ilişkin en ufak bir ipucunun bile üstüne atlarlardı.

Tyeplov başını sertçe salladı. "Peki, ne yaptın?"

"Eve gittim – ama dolambaçlı yollardan. Her yerde birlikler vardı, bazıları Nikolay'ın, bazıları da bizim tarafımızdaydı, ama ben her ikisine de gitmek istemedim. Neva'yı aşıp Vasilevskiy Adası'na, sonra Petrogradskaya'ya ve sonunda buzların üzerinden anakaraya geçtim. O zamana kadar silahlar susmuştu. Vasiliy ölmüş, babam da tutuklanmıştı."

"Nasıl öldü?"

"Vurulmuş. Bunu uzun zaman sonra öğrendim. Babam ona yardım etmeye çalışmış. Ama buz kırılınca o sulara gömülüp kaybolmuş." Bu kadarı doğruydu. Dimitriy bu öyküyü çeşitli tanıklıklara ve sonunda da Yudin'den duyduklarına dayanarak bir araya getirmişti. Babası ona bunu hiç yazmamıştı.

"Cesedini bulabildiler mi?"

Dimitriy başıyla olumsuzlayıp elindeki kadehe baktı. Tyeplov'un gözlerine bakıp, bu kadar açık açık yalan söyleyemezdi. Yine de bu bir anlamda doğruydu. Cesedi bulamamışlardı, çünkü Yudin hayatta kalmıştı. Kurşun sıyırıp geçmişti ve suya düştükten hemen sonra onu çıkarmışlardı. Şehre ulaşıp kaçmayı başarmıştı. Bunları Dimitriy'e yıllar sonra döndüğü zaman anlatmıştı.

"Peki ya baban?"

"Tutuklandı. Yargılandı. Sürgüne gönderildi. Onu bir daha hiç görmedim."

"Hapisteyken bile mi?"

"Hayır." Aleksey dahil herkes en iyisinin Dimitriy'in sempati duyduğu taraf konusunda hiç kuşku uyandırmamak olduğunu söylemişti.

"Peki, ne yaptın?"

Hiçbir şey, diye düşündü Dimitriy, olağan listeyi saymadan önce.

"Orduda kaldım. İmparnikol'ün sadık bir tebaası oldum. Ona karşı ayaklananları bastırdım. Anneme baktım. Hiçbir şey. Hiçbir şey. Hiçbir şey.

"Çocuk?"

Dimitriy başını salladı. "Ya sen?"

"Hiç evlenmedim."

"Hayır, hayat hikâyeni kastettim."

"Ah!" dedi Tyeplov. "Bir öyküm var tabii."

Dimitriy bunu dinleyemeyecekti, en azından o sırada. Salonda biri, "Anatoliy," diye seslendi. Tyeplov baktı ve Dimitriy arkadaşının bir anlığına kaşlarını çattığını düşündü. Bu Dimitriy'in kendi rahatsızlığının, Tyeplov'un arkadaşlığına ilişkin kıskançlığının yansımasıydı.

"Affedersin," dedi Tyeplov ayağa kalkarken. "Gel. Bize katıl."

Dimitriy biraz düşündü, fakat Aleksey, Yudin ve otuz yıl önceki olayların anısı onu karanlık bir ruh haline sokmuştu. Kalkıp piyanoya doğru yürüdü ve Beethoven çalmaya başladı; bu onun ruh haline uyuyordu ve Tyeplov'un hoşlandığını da biliyordu. Tyeplov'u onu çağırmış olan iki subayla –bir *štabs*[1] yüzbaşı ve bir *poruçik*– sohbet ederken izledi. Tuşlara bakmasına gerek yoktu; gözlerini arkadaşına sabitledi, Tyeplov'un gözleri kendisine yöneldiği zaman biraz daha tutkulu çaldı.

Yudin, ânın tadını çıkarmayı seçmişti. Haber ulaştıktan sonraki günlerde çok meşguldü, fakat mikroskobunu

1. (Rus.) Piyade. (Y.N.)

kurup sonunda Raisa'nın kendisine getirmiş olduğu şeydeki hassas ayrıntıyı incelemek için bir saat bile ayıramayacağı kadar da yoğun değildi. Fakat böylesine muhteşem bir gözlem kendisine ayrılan zamanı değil, adanmış zamanı hak ederdi. Acele yoktu. Yudin, Aleksandr'ın kanını tam babası ölürken inceleyebilseydi, o zaman benzersiz derecede harika bir şeyi görebilirdi, fakat haber manyetik telgrafla ulaşmış olsa bile, Moskova'ya ulaşıncaya kadar geçen zaman içinde o an geçip gitmişti ve günler alan bir gecikme dakikalık bir gecikmeden daha kötü değildi.

Yudin kendini kontrol etti. Bu bir varsayımdı. Onun için, Aleksandr'ın yeni kavuştuğu statüsünün Petersburg' daki bedeninden bir anda Moskova'daki kan örneğine taşınabileceğini düşünmek ışığın sonsuz bir hızla hareket ettiğini veya hiç hareket etmediğini söylemek kadar aptalcaydı. Bu transferin hızının tespit edilebilmesi için yeni bir deney yapılması gerekiyordu, ama şimdi bunun sırası değildi. Yudin'in ilgisini çeken daha iyi şeyler vardı: bir Romanov'un kanı – yeni çarın kanı.

Ondan hangi sırlar öğrenilebilirdi? I. Aleksandr'da başarısızlıkla sonuçlanan entrikaların hiçbiri olmadan Aleksandr'ı bir *vurdalak* haline getirmek için gereken dönüşümü hızlandırmanın bir yolunu bulabilecek miydi? Eğer Zimeyeviç'e bunun mekanizmasını sunabilirse o zaman her şey affedilirdi. Veya belki de keşfettiği şey farklı bir yönde kullanılabilirdi. Belki süreci tamamen tersine çevirmenin mümkün olduğunu keşfeder ve böylece Romanovların bu derdine sonsuza dek çare bulabilirdi. Rusya'nın hükümdarlarına karşı bir yakınlık hissetmiyordu, ama böylesi bir deva için büyük miktarlar ödeyebilir ve onu Zimeyeviç'ten koruyabilirlerdi. Diğer yandan Zimeyeviç de bu devayı onlardan uzak tutabilmek için ödeme yapmaya hazır olabilirdi. Yudin açık artırmada fiyatın gözlerinin önünde hızla yükseldiğini hayal etti.

Bu fikrin keyfini çıkarmak için bir an daha bekledi, sonra çalışmaya başladı. Masasını boşaltıp mikroskobu kutusundan çıkardı. Pirinçten imal edilmiş kısımları biraz

kararmıştı, ama bununla sonra ilgilenebilirdi. Sonra elinin altındaki bütün mumları ve lambaları topladı –hatta birkaç tane daha bulmak için Gribov'un odasına bile gitti– ve onları yakıp masanın diğer tarafında olabildiğince birbirlerine yaklaştırdı. Sonra mikroskobun kutusunun alt kısmındaki küçük çekmeceden bir mercek çıkardı. Bu oldukça büyük ve sıradan, ayaklı bir büyüteçti. Onu lambalarla mikroskobun arasına koydu ve pozisyonunu ayarlamaya başladı.

Bu, bir vampir olduktan sonra farkına vardığı en dehşet verici şeylerden biri olmuştu. Bir an için bir daha asla mikroskop kullanamayacağından korkmuştu. Mikroskoplar ışığa ihtiyaç duyardı – ve bu, çoğunlukla güneş ışığı şeklinde bol miktarda bulunabilen bir hammaddeydi, ama bir vampirin kullanamayacağı bir şeydi. Her mikroskobun –Yudin'inkinin de– inceleme platformunun altında küçük bir ayna olurdu. Ayna, açısı değiştirilerek güneş ışığını incelenen örneğin içinden geçirecek şekilde ayarlanırdı ve ışık en sonunda büyütme görevi gören bir mercekler dizisinin içinden geçerek insan gözüne ulaşırdı.

Yudin bunu bir kez denemişti. Bu, o zamana kadar deneyimlediği en hoş ıstırap olmuştu. Güneş ışığının kendisinin değil, aynanın üstüne düşebilmesi için perdeyi biraz aralamıştı, fakat mikroskoptan gelip gözüne ulaşan ışık bir vampirin vücuduna düştüğünü gördüğü her türlü ışıktan daha yoğundu. Sadece insan olduğu zamanlarda, Çıfıtkale'nin altındaki mağaralarda ışığın vampirler üzerindeki etkisini araştırmak için birçok deney yapmıştı. Ama zaman değişmiş ve bu defakini kendi üzerinde yapmak zorunda kalmıştı.

O gözü tamamen kör olmuştu. Elini ona doğru kaldırdığı zaman orada sadece artık iyileşmeye başladığını bildiği kanlı bir delik bulabilmişti. Etkiyi görmek için aynaya bakamamıştı. Eliyle başının arkasına dokunmuş ve orada da bir delik hissetmişti. Işık, kafatasının içinden her şeyi yakarak geçmişti. Ve yine de, bir dakikadan daha az bir zamanda Yudin normale dönmüştü. Yara iyileşmiş,

gözü normal görmeye başlamış ve kısa bir süre tahammül etmek zorunda kaldığı korkunç şekilsizliğinden eser kalmamıştı. Acıyı dayanılabilir kılan şey, kalıcı bir hasar kalmayacağını bilmesiydi.

Yudin birkaç ileri deney yapmış ve suni ışığın yeterli bir çözüm olduğunu keşfetmişti. Bu ışık güneş kadar değil, ama örnekleri incelemesine yetecek kadar parlaktı. Büyüteci aynanın yakınındaki lamba ve mumların görüntüsüne odaklayarak son ayarlamaları yaptı. Sonra mikroskop lamını hazırladı.

Aleksandr'ın kanının yalnızca bir damlasını döktü. "Çarın kanı," diyerek kendini düzeltti. Raisa'nın ısırığıyla doğal olarak eklediği pıhtılaşmayı engelleyici maddeler sayesinde kan hâlâ sıvı durumdaydı. Damlanın üstüne ince bir mika koydu ve kan tabakası mikanın altında içinden ışık geçebilecek kadar ince hale gelinceye kadar yayıldı. Yudin, lamı mikroskobun altına koyup bakmak için eğildi.

Kan tamamen normal görünüyordu.

Bu beklenen bir şeydi. Yudin daha önce Romanov kanını hiç böyle inceleme fırsatı bulmamış olmakla birlikte, bunu mümkün kılan koşullar eşsiz değildi. O bu koşulları Kırım'daki laboratuvarında da yaratabilmişti. Yudin bir vampirin bir insanın kanını neredeyse onu öldürecek noktaya kadar içmesine izin vermişti. Sonra adamı beslemiş ve çocuğunun kanını incelemişti. O, herhangi bir insanın kanı gibi görünüyordu, fakat çocuğa içmesi için orijinal vampirin kanı verilip sonra öldürüldüğü zaman o bir vampir olmuştu. Bu tam I. Aleksandr için planladıkları, kuşkusuz Zimeyeviç'in de yeni Aleksandr için planladığı gibiydi.

Yudin kanın bir dereceye kadar değişmiş olduğunu tahmin etti, ama bu içsel bir değişiklikti veya belki de mikroskopla görülemeyecek kadar küçüktü. Fark etmezdi – deneyleri bu noktada sona ermemişti, bu da öyleydi. Çekmeceli dolaba doğru yürüyüp en üstteki çekmeceyi açtı. İçinde her biri özenle etiketlenmiş birkaç şişe vardı. Onlardan birini aldı. Bu, içinde Aleksandr'ın kanı bulunan şişeden daha büyüktü, ama diğer yandan gönüllü

olarak bağışlanmıştı. Yudin onu elinde tutarken bile korkuyla karışık bir saygı duydu. Zimeyeviç'in ondan bu kadar nefret etmesinin, ama yine de ona karşı bir şey yapmaktan korkmasının nedeni buydu. Neredeyse onu parmaklarının arasında tutmak bile kutsaldı: Bu, vampir Zimeyeviç'in kanıydı. Ona müthiş bir güç sağlıyordu. Zimeyeviç'e en korkunç acıyı çektirmek için sadece gündüz olmasını bekleyip onu ışığa fırlatması yeterdi ve güneş bedeninin bu küçük parçasını yakarken onun nerede olduğunun hiçbir önemi yoktu. Zimeyeviç kendi damarlarında dolaşan kan yanıyormuş gibi hissederdi. Ama hızla iyileşirdi ve aniden savunmasız duruma düşen Yudin olur, Zimeyeviç'e karşı sahip olduğu tek gücü ebediyen kaybederdi. Onunla birlikte, deney yapma gücünü de yitirirdi.

Aleksandr'ın kan örneğine Zimeyeviç'in kanından bir damla ekledi ve bu ancak her kuşakta bir kez gerçekleşebilen ânı gözleyebilme beklentisiyle dudaklarını yaladı. Çok daha büyük bir ölçekte bu, Zimeyeviç'in kanını içmesi durumunda Aleksandr'ın vücudunda gerçekleşecek olan şeydi. Yudin masasında yan tarafta duran not defterini açıp not almaya hazırlandı.

Zimeyeviç'in kanındaki kırmızı hücreler Aleksandr'ınkilerden oldukça farklıydı. Bu sadece vampirlerle insanlar arasındaki bir farktı ve Yudin bunu daha önce birçok defa gözlemlemişti. Aleksandr'ınkiler disk şeklindeydi ve orta kısımları hafifçe basıktı. *Vurdalak* hücreleriyse onlardan – en az yarısı kadar– daha büyüktü ve tamamen düzgündü.

Bir şey görememekle birlikte, sonraki gözlemi önemliydi. Kan önceden Zimeyeviç tarafından alınmış bir Romanov kanı değil de, yalnızca insan kanı olsaydı, o zaman vampir hücreleri insan hücrelerine saldırırlardı. Güçlü bir insan küçük bir dozun üstesinden gelebilmesine rağmen, bu kadar çok sayıda olmaları durumunda kazanırlardı. Yudin "saldırı" sözcüğünü kullanıyordu, fakat kesin mekanizma belli değildi; yine mikroskopta görülemeyecek kadar küçüktü. İnsan hücreleri öylece kaybolup giderdi. Ama burada öyle olmadı.

Çok daha olağanüstü bir şey oldu. Hücreler birleştiler. Yudin hayal gördüğünü düşünüyor olmasına rağmen, neredeyse vampir hücreleri insan hücrelerini baştan çıkarıyor gibiydi. Onlarla mücadele ediyor, sonra büyüyüp etraflarını sarmaya başlıyorlardı. Ve sonra, bir pencere camına düşen iki yağmur damlasının bir araya gelip aniden tek damlaya dönüşmesi gibi, bu hücrelerden mükemmel bir küre şekline sahip bir tek hücre meydana geliyordu. İki dakika içinde Yudin kan örneğinde başka tür hücre göremez oldu.

Bunu, her bir küre biçimli hücrenin tekrar bölünüp, kendisini oluşturanlara benzeyen iki –bu defakiler daha büyük olacak ve ortalarında çukur bulunmayacaktı– hücre meydana getireceği üçüncü aşama izleyecekti. Bunların ikisi de vampir hücresi olacaklardı. Yudin onları daha önceleri yüzlerce kez görmüştü, ama kanların sahipleri hiç bu kadar ünlü değillerdi. Bir Romanov'un kanının durmadan çoğaldığına şahitlik etmek üzere olduğu düşüncesi Yudin'i titretti.

Bekledi.

Saatine baktı.

Süreç, küre biçimli hücreler oluştuktan sonra bir dakika içinde başlamış olmalıydı.

Biraz daha bekledi.

Beş dakika sonra kalktı. Sanki suçlu oymuş gibi kızgın gözlerle mikroskoba bakarak masanın etrafında dolaşmaya başladı. Bütün not defterlerinin yanında olmasını isterdi ama onlar evde kalmıştı. Olasılıkları aklından geçirdi.

Aniden aklına bir fikir geldi. Aleksandr, bir Romanov değildi. Rus çariçelerinin de çarlar kadar rastgele yatak ilişkilerinin olabileceği bir sır değildi. Bu Zimeyeviç için devamlı bir korku kaynağı olmuştu – günün birinde Romanov kanı taşımayan ve kendisinin hiçbir şekilde kontrol edemeyeceği bir piçin tahta geçmesi. En olası aday, sayısız âşığı olan ve sözde oğluna pek sevgi göstermemiş bir çariçe olan Büyük Yekaterina'nın oğlu Çar Pavel'di. Ama Pavel'in oğlu I. Aleksandr'ın bir Romanov olduğu

şüphe götürmezdi. O Zimeyeviç'in gözlerinden görmüş ve *vurdalak* da onun zihnini etkileyebilmişti. Ama bu ne Aleksandr'ın kardeşi Nikolay'ın, ne de Nikolay'ın oğlunun gerçek bir Romanov olduğunu kanıtlardı.

Yudin kendini budala gibi hissetti. Görmüş olduğu kan Romanov kanı olmasaydı, o zaman küre biçimli hücreler oluşmazdı. Normal bir insan kanının bir vampirin kanıyla karıştığı zaman olduğu gibi, kırmızı kan hücreleri telef olurlardı. Yani eğer bu Romanov kanıysa, o zaman belki de Aleksandr'a ait değildi. Onun erkek kardeşlerine veya oğluna aitse, o zaman tıpkı Aleksandr'da olması gerektiği gibi tam reaksiyon göstermiş olması gerekirdi. Nikolay'ın kanı olabilir miydi? Bu, gözlemlere uyardı. Nikolay, önceden erkek kardeşine karşı yapılan girişim sayesinde artık etki altına alınamayan bir Romanov kuşağındandı – Zimeyeviç gücünü her kuşakta ancak bir tek çocuk üzerinde odaklayabiliyordu. Bu da küre biçimli hücrelerin oluşması, ama bölünmemesi demek olurdu, değil mi? Yudin başvuru kitaplarını yanına almamış olduğu için lanet okudu. Peki, ama Raisa neden Nikolay'ın kanını alıp oğlununki gibi göstermiş olsundu ki? Yudin'e yalan söyleme riskini göze alamazdı. Ve onun Çar'dan bir öpücük çalabilme şansı, aynı şeyi oğluyla başarma şansından çok daha düşüktü.

Sonra bir anda her şey netleşti. Farkına vardığı şey Yudin'i dondurdu. Diğer bütün olasılıkları elemişti ve ne kadar imkânsız görünse de, geriye bir tek açıklama kalıyordu.

Aleksandr, Zimeyeviç'in kanından tam anlamıyla etkilenmemişse, o zaman –mantık dışı olduğu kadar da kaçınılmaz bir şekilde– Çar Nikolay ölmüş olamazdı.

Yudin, başını eğip kendi ıslak mezarına baktı. Neredeyse otuz yıl olmuştu, ama soğuğu hatırlıyordu. O zamanlar Neva Irmağı'nın yüzeyi donup kaskatı olmuştu. Bugün hâlâ Finlandiya Körfezi'ne doğru yüzen buz kütleleri vardı

ama aralarından masmavi sular görülebiliyordu. Yudin dönüp arkasına baktı. *Bronz Atlı* onun varlığından habersiz yıldızlara bakıyordu. Heykel, 1825 yılında bu isimle anılmıyordu. Büyük Petro'nun heykeli, ancak Puşkin şiirini yazdıktan sonra şimdi bilinen adını almıştı. Yudin bu heykelin manasını anlayan az sayıdaki kişiden biriydi.

Petro'nun atının toynaklarının altında çiğnenmiş bir yılan yatıyor ve bu sahne, Aziz Georgiy ile ejderhayı anımsatıyordu. Gerçekte yılan, Zimeyeviç'i temsil ediyordu – bu sözcüğün kelime anlamı "yılanın oğlu"ydu. Petro, 1712 yılında tam bu noktada vampiri oyuna getirmiş ve bilgisini çalmış, ama böyle yaparak kendi soyundan gelenleri bir kan lanetinin kurbanları olmaya mahkûm etmişti.

Burası aynı zamanda Dekabristlerin Çar Nikolay'a karşı ayaklandıkları yerdi. Yudin eski düşmanı Aleksey'le birlikte onların arasındaydı. Silahlar ateş açtığı sırada heykelin yanındaydılar. Yudin oradan onların izlerini takip etmişti. Önden giderken Aleksey'in kendisi için bir şey planladığından kuşkulanmıştı, ama bu, tabanca kullanmak kadar incelikten uzak bir şey olamazdı. Yudin Galernaya Caddesi'nden aşağı koşmayı düşünmüş, fakat imparatorluk muhafızlarının yetişmesi durumunda oranın bir atış poligonuna dönüşeceğini görmesi için kısa bir bakış fırlatması yeterli olmuştu. Onun yerine, birçok kişinin, kalın, sağlam buz tabakasını aşarak kaçmaya çalıştığı nehre doğru yönelmişti.

Bu akşam etrafta kimse yoktu. Nehrin buzları rıhtıma yapışmıştı, fakat onca yıl önce aşağı atlamış olduğu yerde Yudin nehrin karanlık, soğuk sularını görebildiği bir delik fark etti. İleri doğru yürüdü ve buzlu sular onu bir saniyeden daha kısa bir sürede yuttu. Eğer gören kimse olmuşsa, bunun bir intihar olduğunu düşünürlerdi, ama cesedi bulunmazdı, tıpkı otuz yıl önce bulunamadığı gibi. Ondan 113 yıl önce Zimeyeviç'in cesedinin de bulunamadığı gibi.

Yudin suyun altında hemen hemen hiçbir şey görmeden yüzerken Zimeyeviç'in de Çar'la olan karşılaşmasın-

dan sonra hayatının tehlikede olduğundan korkarak kendini buralarda bir yerde suya atmış olduğunu hatırladı. Vampirlerin sudan nefret ettikleri yönünde söylenceler vardı, fakat gerçekte iyi yüzücü olmak için gereken birçok özelliğe sahiplerdi. Vücut sıvılarını kaskatı olacak kadar dondurmadığı sürece soğukla bir sorunları yoktu ve havaya çok az ihtiyaçları vardı. Tabii ki nefes almaları gerekirdi, ama bu olmadan da hayatta kalabilirlerdi, tıpkı insan kanı ve eti tüketmedikleri zaman da hayatta kalabildikleri gibi. Nihayetinde, bunlardan birinden mahrum olmaları onlarda derin bir bilinç kaybına sebep olabilirdi, ama öldürmezdi. Yudin suyun altında çok uzun süre kalırsa, gücünü yitirerek dibe çökerdi ve orada rahatsız edilmeden kalabilirdi. Belki yüzyıllar sonra bir balıkçı dibi tararken onu bulup çıkarır ve Yudin serin, taze havayı içine ilk çekişiyle birlikte sular saçıp öksürerek kendine gelir ve açlığını hissedip kurtarıcısı ve ilk tayını olan o balıkçıyı karşısına çıkaran talihe şükrederdi.

Ama Yudin bu kadar aptalca davranmazdı. Planladığı yolculuğu, nefes almak için su yüzüne yalnızca iki veya üç kez çıkarak yapabileceğini biliyordu. Bu da onun yaklaştığının görülemeyeceği anlamına geliyordu. Ama akıntıya karşı yüzmesi gerektiğinden yine de zorlu bir yolculuktu. Suya atladığı zaman Zimeyeviç'in hangi yöne doğru yüzmüş olduğu konusunda bir fikri yoktu, ama denize doğru olduğunu tahmin ediyordu. Onun amacı Rusya'dan en hızlı şekilde uzaklaşmaktı. Yudin'e gelince 1825 yılında bir gayesi, amacı yoktu. Buzun üzerinde kaçarken Aleksey'in kendisini vurup ölümcül bir şekilde yaralamış, ama öldürememiş olduğunu hatırladı. Sonra Aleksey kalabalığın önünde rol yapmaya başlamış, askerlerden birinin tüfeğinden çıkan mermiyle düşen arkadaşına yardım ediyormuş gibi davranmıştı. Konuşmuşlar ve Aleksey çevirdiği dolapla ilgili olarak onunla dalga geçmişti, ama ayrıntılar bulanıktı. Yudin, daha önce kendisinin kanını içmiş olan *vurdalak* Kiyeşa'dan aldığı kanı içmişti. Bu Yudin'in sağ kalmak, kendisi gibi bir yaratık

haline gelmek için tek ümidiydi. Sonra, ölümle birlikte, hafıza durmuştu.

Su yüzeyine çıktı ve yönünü kontrol etme fırsatını bulabildiğine memnun olarak nefes aldı. Kış Sarayı'yla deniz fenerlerinin arasında bir yerde, tam Büyük ve Küçük Neva'nın ayrıldığı noktadaydı. Uzaktaki hedefini hayal meyal görebildi. Tekrar suya daldı ve ıpıslak bir şekilde hayata yeniden dönüşünü anımsadı.

En büyük korkusu hafızasının sebat etmesi olmuştu. Konuştuğu bütün *vurdalak*'lar bu yeni hallerine dönüşmeden önce oldukları varlıkla aynı varlık –aynı kişi– olduklarını iddia etmişlerdi. Onlar için bunu söylemek kolaydı, ama Yudin her zaman bir vampirin, kurbanının fiziksel bedenine el koyup önceki sahibinden kurtularak sadece kendisini orijinalin bir devamı olarak göstermek amacıyla ondan yeterli miktarda anıyı devralan başka bir yaratık olup olmadığını merak etmişti. Yudin kendi üzerinde yapması gereken ve tek diğer olasılığın kendi ölümü olacağı âna kadar geciktireceği bir deney dışında bu durumun şu veya bu şekilde olduğunu kanıtlayabileceği bir deney bilmiyordu.

Yudin, Helsinki'nin doğusunda, kıyıya yakın yayılmış birçok adadan birinde kendine gelmişti. Ölümünün üstünden bir aydan biraz fazla zaman geçmişti. Bu, dönüşüm için olağandışı sayılabilecek bir süre değildi. İdeal olarak bir vampir güneş ışığından korunduğu ve gece olduğunda çıkabileceği kendi insan mezarında uyanırdı, ama Yudin'in bedeni öylece kıyıda uzanmış ve güneş ışığına maruz kalmıştı. Çok şükür ki, doğa bu tip risklere karşı koruyordu. Vampirin bedeninin en ufak güneş ışığına karşı bile duyarlı hale gelecek şekilde değiştiği son dönüşüm evreleri her zaman gece gerçekleşirdi. Yudin bunu deneylerinden ve deneyimlerinden biliyordu. Bir *vurdalak* olarak geçireceği ilk günün şafağı sökmeden çok önce bir mağaraya sığınmıştı bile.

Başını tekrar sudan çıkardı. Artık çok yaklaşmıştı. Petropavlosk Kalesi ileride duruyordu. Yudin tam Alek-

sey'in de aralarında bulunduğu Dekabristlerin yolculuklarına başladıkları iskelenin önündeydi. Aralarında bir miktar mesafe olan iki nöbetçi gördü. İkisi de özellikle tetikte görünmüyordu. Karadan gelecek bir baskınla gafil avlanma tehlikesi nedeniyle kalenin uzak kısmında daha fazla nöbetçi vardı, ama nehir tarafından düşman ancak bir gemiyle gelebilir ve kale duvarlarına yaklaşmadan önce kolayca fark edilirdi; ya da en azından onların düşüncesi buydu.

Bir dahaki yüzeye çıkışında Yudin iskelenin kemerlerinden birinin –karaya en yakın olanının– altındaydı. Üstünde nöbetçilerden birinin ayak seslerini duyabiliyordu. Burada su, yüzmesini gerektirmeyecek kadar sığdı.

"İmdat!" diye bağırdı zayıf bir sesle. Nöbetçinin adımlarını duydu, ama gerisi gelmedi. "Yardım edin!" diye bağırdı, biraz daha yüksek bir sesle.

"Kim var orada?" diye bağırdı nöbetçi.

"Lütfen!" diye yalvardı Yudin hüzün dolu bir sesle, sonra yüzü su yüzeyinin birkaç santim altında, kendini suya bıraktı.

Yudin sesin nereden geldiğini anlamak isteyen nöbetçinin iskelenin kenarından uzanan bulanık siluetini gördü. Tam o anda ayaklarıyla nehir yatağından destek alarak yukarı doğru fırladı. Yukarı uzattığı elleriyle adamın başını yakaladı. Bir eliyle yakasını, diğeriyle de kulağını yakalayabilmişti. Yudin bir anda, öne doğru eğilmiş olduğu için dengesini kaybeden askerle birlikte suya geri yuvarlandı. Neredeyse hiç ses çıkmamıştı. Adam suyun altında birkaç saniye kadar mücadele etmeye çalıştı, ama dişleri çok geçmeden aradığı yeri bulan Yudin nehir suyuyla biraz seyrelmiş olarak ağzını dolduran taze kanın enfes sıcaklığını hissetti. Ama kendisini pek fazla şımartmadı. Cesedi iskelenin altına doğru çekti ve akıntının onu oradan çok hızla çıkarmamasını ümit etti. Karanlık bir iz gibi suda gezinir ve yüzen buz kütlelerinin önüne geldiği zaman görünür hale gelebilirdi, ama yine de diğer nöbetçinin onu görebilmesi için gözlerinin oldukça kes-

kin olması ve kendisine kalan zamandan oldukça fazlasına sahip olması gerekirdi.

Yudin sudan dışarı baktı. İskelenin diğer tarafında, ikinci nöbetçi Narişkin tabyasının köşesini dönüyordu. Yudin sudan çıkıp yukarıdaki yolda hızlı adımlarla yürüdü ve ıslak ayaklarının sesinin kimsenin dikkatini çekmemesini ümit etti. Sırtını kalenin tahkimatlı siperine dayayıp nöbetçinin geri dönüp dönmediğini anlamak için ayak seslerini dinledi ve adamın boyunu tahmin etmeye çalıştı.

Yaklaşan ayak sesleri duydu ve taş duvarın arkasından askerin ayağı göründü. Yudin yumruk yaptığı elinin tersiyle tek darbe indirdi. Adamın burnu kırılırken gelen çatırtı duyuldu. Yudin aslında onun boynunu hedeflemişti, ama bunun bir önemi yoktu. Nöbetçi olduğu yere çöktü ve Yudin onu yere yığılmadan yakaladı – dışarıdan bakan birisi ona yardım ettiğini düşünebilirdi. Sudan çıkmış ve rahatsız edilme ihtimali daha düşük olan Yudin bu beslenme fırsatını kaçırmadı. Bilincini yitirmiş durumda yatan nöbetçinin üstüne eğildi ve adamın ağzından alıp kırık burnundan verdiği düzensiz nefesini dinledi.

Yudin'in dişleri adamın boğazından rahatça geçti, ondan sonrası artık kolaydı. Umutsuzca yaşama tutunmaya çalışan insan yüreği çalışmaya devam ederek yeni açılan yaraya kan pompalamaya devam etti. Yudin'in ara ara yutkunması gerekti ve sonunda doydu.

İştahı geçtikten sonra içinin yarısı boşalmış bedeni iskelenin altına, diğer arkadaşının yanına doğru itti. Adamın şuuru kapalı olduğu için mutluydu, aksi takdirde onun çektiği acının keyfini çıkarmakla çok fazla oyalanabilirdi. Biraz önceki gibi içmek, sadece kaşınan bir yeri kaşımaktı – ve bir keyif değil ancak bedensel bir doyum vaat ederdi. Tüketmiş olduğu kan sonraki günlerde, hatta haftalarda kendisini daha güçlü hissetmesini ve daha genç görünmesini sağlardı, ama ani etkisi onu yorgun düşürür ve tembelleştirirdi; tatmin olmak – nefret verici bir histi.

Ama bu aşılabilirdi. Yudin taş duvara baktı. Belki de kendi boyunun altı katıydı ve tam tepesinde bir çıkıntısı

vardı. Kavisli delikler topların nehre yöneltilmesini sağlar, ama kalenin içine girilmesine izin vermezlerdi. Taş yapıda bilerek açılan deliklerden etraf gözetlenebilirdi, ama onlar ancak bir sıçanın geçebileceği kadar dar olurlardı.

Yudin tırmanmaya başladı. Bu, bir vampir olarak uyandıktan birkaç saat sonra, vurmuş olduğu sahili çevreleyen kayalara tırmanırken keşfetmiş olduğu ve çok ihtiyaç duyduğu olağanüstü bir yetiydi. Ağırlığını düzgün kesilmiş taşların arasındaki her türlü çatlağa sokabildiği parmaklarına verip duvara yakın bir şekilde tırmanıyordu. Islak giysilerine rağmen hızla hareket ediyor ve üstünden akan su granit duvarda iz bırakıyordu. Yudin bir sümüklüböcek gibi göründüğünü düşündü.

Tahkimatın tepesine vardığında etrafına bakındı. Nihai hedefi, isimleri kaleye de verilmiş iki azize ithaf edilmiş olan Svitoy Pyotr ve Svitoy Pavel Katedrali'ydi. Göğe doğru yükselen çan kulesi sadece altındaki kilise değil, bütün adaya göre fazlasıyla orantısızdı. Yudin kimseyi göremedi, fakat içeride nöbetçilerin devriye gezdiğini biliyordu. Onların hakkından gelebilirdi, ama temel gereksinimlerinin yine dikkatini dağıtmasını istemiyordu.

Yere atladı ve darphaneyle komutanın evinin arasındaki gölgeliklerden sürünerek geçerken, Aleksey'in diğer Dekabristlerle birlikte sorgulandığı ve geri kalan komplocuların isimlerini vermesi için işkence gördüğü yerin burası olduğu aklına gelince gülümsedi. Aleksey en azından bir tek ismi vermemek adına direnirdi: oğlununkini. O zaman bile Dimitriy'i kaybetmiş olduğunu ve kendisi metresiyle birlikte gittiğinde ona Yudin'in baktığını düşünmüş olabilirdi; tıpkı karısı Marfa için de söz konusu olduğu gibi. Aleksey bunu da biliyordu. Şimdiyse bu, her türlü iletişimden uzak durumda olan ve oğlu ile en amansız düşmanı arasındaki ilişkinin nasıl gelişmiş olduğunu merak etmekte olan Aleksey için çok hoş bir işkenceydi. Dimitriy sonunda bu aşağılanma ile yüzleşecek ve Yudin, Aleksey'in bunu öğrendiğinden, daha da iyisi ona tanıklık edeceğinden emin olacaktı. Ama o gün artık yakın olma-

lıydı, çünkü Yudin gibi Aleksey de artık yaşlı bir adamdı. Yudin bunu daha iyi taşıyordu.

Birkaç nöbetçiden rahatça kurtulduktan sonra çok geçmeden katedralin sarı duvarının önünde, çan kulesinin ayağının dibindeydi. Petro burayı 1712'de kurmuştu. Romanov ailesinin işin aslını bildikleri iddiasında bulunan bazı üyeleri onun bunu özellikle Zimeyeviç'i mağlup etmesini sağladığı için Tanrı'ya teşekkür etmek amacıyla yaptığını söylerlerdi, ama bu öykü büyük ölçüde söylence ile propagandanın bir karışımıydı. Rus özellikli olmaktan oldukça uzak bir kiliseydi ve Petersburg'dan çok, içinde dünya hakkında hiçbir fikri olmayan yaşlı bir adamın Latince seslendirdiği antik hurafelerin duyulmasının beklendiği Roma'ya uygundu. Gerçekte bu dil Latinceden çok Kilise Slavcası olurdu, ama içeriğinin anlamsızlığı aynı kalırdı. Katedral savunma amacıyla yapılmamıştı, bunu kalenin duvarları halledederdi, fakat yine de korunması gerekiyordu; kapıdan girmek akıllıca olmazdı.

Yudin çan kulesine tıpkı kale duvarına olduğu gibi kolayca tırmandı. Çok geçmeden ana binanın çatısından daha yükseğe çıkmıştı. Yaldızlı çan kulesinin üstünde elindeki haçı göğe doğru kaldıran bir melek vardı. Yudin'in o kadar yükseğe çıkmasına gerek yoktu. Bir pencereyi kırdı ve kulenin içine girdi. Orada döne döne aşağıdaki kiliseye inen bir taş merdiven vardı.

Aşağıda, çarını seven her Rus'un muhteşem bulacağı bir görüntü vardı. Mermer sütunlar, parlak duvarlar ve tavan binlerce mumun ışığıyla aydınlanmıştı. Mihrabın üzerinde sadece basit bir duvar değil, onun içine yerleştirilmiş bütün bir yapı olan, ikon duvarı yükseliyordu. Ama hepsi sadece dekorasyondu. Kilisenin ortasında, ikon duvarının önünde, etrafı mumlarla çevrili bir kaidenin üzerindeki tabutta soğuk, hareketsiz, sessiz bir beden yatıyordu. Yudin onu görmek için gelmişti.

Bir sesin mırıldandığını duydu. Ana kapının yanında alçak sesle sohbet eden iki asker duruyordu. İhtiyacından çok fazlasını tüketmiş olmasına rağmen, Yudin yine du-

daklarında kan tadı hissetti. Buna direndi. Kendisini fark ederlerse, onları halledebilirdi, ama yaşamalarına izin vermek daha akıllıca olurdu. Yarın Romanov ailesinin hayatta olan neredeyse bütün üyeleri kendilerinden olan birine saygılarını sunmak için kiliseyi doldururlardı. Onlardan en az bir tanesinin Zimeyeviç'le olan eski anlaşmadan haberi olması gerekiyordu. Yudin onun kim olduğundan emin değildi, ama bu hikâyenin kaybolup gitmesine izin vererek çocuklarını başlarına gelebilecek şeyler konusunda cahil bırakmayı düşünecek kadar aptal olamazlardı. Üstlerinde bu kadar aşikâr bir şekilde bir *vurdalak*'ın izlerini taşıyan cesetlerin bulunması, gereksiz bir şekilde onları şüphelendirebilir ve savunmaya geçmelerine yol açabilirdi.

Yudin kuzey koridoru boyunca yürüyerek kilisenin orta kısmının etrafında dolaşıp Çar Nikolay'ın cansız bedenine olabildiğince yaklaştı. En azından resmî olarak orada yatan beden onundu. Yudin'in kuşkuları vardı. Ama yine de, Nikolay neden kendisi için sahte bir ölüm sahnelemiş olsundu ki? Bunun Romanov soyuyla bir ilişkisi var mıydı, yoksa ilgisiz bir şey miydi? Hatta o buna gönüllü olarak katılmış veya yeni çar Aleksandr, tahtı zorla ele geçirmiş ve baba katili olmayı içine sindiremeyerek onu bir yere hapsetmiş olabilir miydi? Eğer bu doğruysa, o zaman II. Aleksandr yüzyıllardır süren aile geleneğini ihlal etmiş olurdu.

Ama her şey Nikolay'ın ölümünün gerçek olup olmadığına dayanıyordu. Yudin hâlâ koyu bir sohbete dalmış görünen iki muhafıza bakıp kendisini görmemeleri için tabutun arka tarafında kalacak şekilde yere sindi. Biraz sonra onun yanına geldi. Ayağa kalkıp içine baktı.

Kesinlikle Nikolay'a benziyordu. Yudin'in onu son gördüğü zamanki halinden daha yaşlı ve biraz daha şişman görünüyordu, ama bu mumyalama işlemine bağlı olabilirdi. Bıyığı özenle yağlanmış, saçları yaşadığı zamanlarda olduğu gibi, başının kelleşmeye başlayan kısmını gizlemek için öne doğru taranmıştı. Yudin elini onun alnına

koyup soğukluğunun tadını çıkardı ve kuşkusuz ölmüş olduğunu doğruladı.

Burada yatan tabii ki onun bir benzeri de olabilirdi. Yaklaşık olarak aynı boya ve görünüme sahip olan herhangi birisi tabii ki çarın uğruna bu nihai fedakârlığı yapmaya ikna edilebilirdi ve muhtemelen kendisine bir seçme şansı da verilmezdi. Kan her şeyi açıklardı, ama Yudin cesedi korumak için atılan ilk adımın kanın vücuttan uzaklaştırılması olduğunu bilecek kadar anlıyordu bu işten. Yanak kısmındaki kırmızı ton, savurganca olsa da tamamen meşru bir vampirliğin sonucunu gizlemeyi amaçlayan makyajın eseriydi. Ama bir doku parçası da yeterli bilgiyi sağlayabilirdi.

Yudin elini ıslak cebine sokup deriden yapılmış ufak bir kutu çıkardı. İçinde bir neşter vardı. Hassas bir aletti ve bu iş için idealdi. Doku parçasının çok büyük olması gerekmezdi, ama yine de fark edilmeyecek bir yerden alınması gerekiyordu. Peki, neden bu kadar hassas davranıyordu? Yudin aniden cesede, sevdikleri kişiyi toprağa vermek için gelen bütün Romanovların asla yanlış anlayamayacağı bir şekilde, alnına bir tek kelimeyi –Zimeyeviç– kazıyarak hakaret etmek için dayanılmaz bir istek duydu. En önde gelen *vurdalak*'ın Romanov gücünün tam kalbine kadar girebildiği düşüncesi onları korkuturdu.

Yudin sessizce güldü ama direndi. Cesedin sol kolunu kaldırıp el ayası yukarı bakacak şekilde çevirdi, sonra giysinin kolunu biraz çekip onunla eldiven arasındaki beyaz cildi açığa çıkardı. Kimsenin bakmayacağı bu bölgeye makyaj yapmayı düşünmemişlerdi. Altındaki az miktar yağla birlikte bir parça deri kesip bir cam tüpe koydu, onu da deri kutuya yerleştirdi.

Arkasına döndü. Yarın dev bir kalabalığın önünde Nikolay katedralde babası Pavel, büyükannesi Yekaterina ve hepsi olmasa da çoğu aynı Romanov kanını ve lanetini taşıyan diğer sayısız çar ve çariçenin yanında toprağa verilecekti. III. Petro, Zimeyeviç'le birlik olmak istemiş, fakat eşi Yekaterina bunu önlemiş ve kendisi hükümdar

olmuştu. Ruhu öyle olmasına rağmen, Romanov kanından değildi. I. Aleksandr'da amaçlarına çok yaklaşmışlardı. Hatta o Zimeyeviç'in kanını bile içmişti, ama ondan kurtulabilecek kadar uzun yaşamıştı. Onun cesedi de, ölümün kendisini bulduğu Taganrog'dan başlayan uzun ve yavaş yolculuk sonrasında buradaki yerini almıştı.

Eğer bir gün Zimeyeviç istediğini elde ederse, gömülmüş olmasına rağmen katedralin mahzenindeki mezarında uyanıp Rusya'yı sonsuza kadar yönetmek üzere efendisinin yanındaki yerini almak için yukarı çıkan bir çar olacaktı orada. Bu çar II. Aleksandr olabilir miydi? Yudin bunu bilmiyordu. Mikroskobun altında gördüğü şeyi anlamamıştı, ama cebindeki bu doku parçası her şeyi açıklayabilirdi. Onu incelemek için sabırsızlanıyordu.

Geldiği yoldan geri döndü.

6

"Neden bir aynan yok?"

Tamara geldiğinden beri geçen haftalar içinde bütün kızların odalarını olduğu gibi Raisa'nın odasını da birden fazla defa ziyaret etmişti, ama daha önce bu kadar evrensel hale gelmiş bir şeyin olmadığı bir oda görmemişti. Yatağa oturmuş, uzun sarı saçlarını tarayan Raisa'yı izliyordu arkasından. Önünde, diğer odalardakine çok benzeyen bir makyaj masası duruyordu, fakat aynası yoktu.

"Kibir," dedi Raisa sadece.

"Kibir mi?" Tamara, Raisa'nın kibirli olduğundan, istikrarlı bir şekilde bu kadar sık ziyaret edilen her kadının böyle olduğundan kuşkulanılabilir düşüncesine itiraz etmezdi, ama bu orada bir aynanın olmamasını izah etmiyordu. "Eğer kibirli olsaydın, eminim ki çok sayıda aynan olurdu."

"İrina Karlovna gibi mi?" Raisa kısaca kendi odasıyla meslektaşının odasını birbirine bağlayan kapıyı işaret etti, ama Tamara onlardan herhangi birinin bu kapıyı kullandığından kuşkuluydu, Raisa ve İrina arkadaş değildi.

Tamara güldü. "Aynen öyle!" İrina'nın odasının duvarları aynalarla kaplıydı. Hatta tavana bir ayna yerleştirilmesini bile istemişti ama Tamara, Yudin'in bunun parasını ödeyip ödemeyeceğini sorma fırsatını bulamamıştı henüz.

"O aynalar aslında kimin işine yarıyor sence? İrina'nın mı?"

"Belli ki müşterilerinin." Yoksa Tamara onların parasını ödemezdi.

"Peki, o centilmenlerin aynada neye baktığını düşünüyorsun?"

"İrina'ya mı?" diye tahminde bulundu Tamara, Raisa'nın nereye varmak istediğini biliyor olmasına rağmen.

"Bunun için aynaya ihtiyaçları yok. Orada oldukları süre boyunca bu adamlar yalnızca kendilerine bakarlar. İrina'nın tatlı dili sayesinde eşleriyle yıllardır yapamadıkları bir şeyi başardıklarına inanamıyor ve onun omzunun üzerinden kontrol etmeye devam etmeleri gerektiğini düşünüyorlar."

Tamara güldü.

"Onların bana bakmasını tercih ederim," diye devam etti Raisa. "Yine de ayna istemem. Sırf kibirden."

Bu iyi bir öyküydü, ama iyi bir açıklama değildi. "Peki, makyajını nasıl yapıyorsun?" diye sordu Tamara.

Raisa sandalyesinde kımıldandı. Elinde enfes bir ruj kabı vardı, *Rallye and Company's finest*. Bir fırça alıp kaba daldırdı ve dudaklarına sürmeye başladı. Elleri hiç tereddüt etmedi ve dudakları birkaç saniye içinde mükemmel bir kiraz kırmızısıyla renklendi; soluk, pudralı ciltle rujlu dudakların arasında, bir feldmareşalin haritada iki devlet arasına çektiği kadar düzgün bir çizgi vardı. Sonra başka bir kap aldı, diğer bir fırçayla gözlerinin doğal safir rengini ortaya çıkaran soluk mavi gölgeler çekti gözkapaklarına. Yine eli bir kez bile titremedi.

"Pratik," dedi işi bittiğinde.

"Seni bunu trende yaparken görmek isterdim," dedi Tamara.

Raisa cevap vermeye fırsat bulamadan kapı çalındı. Gelen Nadya Vitalyevna'ydı. O meraklı bir kızdı. Genelevdeki kızlardan beklenen işin doğası konusunda herhangi bir kaygısı olmayan ve gençliğine borçlu olduğu cazibesine rağmen, onda kendisini müşterilerin çoğu için ol-

dukça çekicilikten uzak kılan bir özellik vardı. Tamara ona ilgi gösteren erkeklere hiç güvenmiyordu ve böylece Nadya orada bir hizmetçi konumuna düşmüştü. Belki de peşinde olduğu iş için daha uygun bir insana dönüşebilirdi.

"Korgeneral Yelagin sizi görmek istiyor."

Raisa gözlerini devirdi, fakat Tamara, Yelagin'in sıradan bir müşteri olmadığını biliyordu. "O, Yudin'in listesinde," dedi. Yudin'in her türlü hoşgörünün gösterilmesinde ısrarcı olduğu bazı subaylar vardı. Bunun nedeni onlardan hoşlanıyor olması değildi. Tamara ayağa kalkıp kapıya doğru yürürken Nadya, Raisa'nın konuğunu getirmeye gitti.

"Her şey vatan için," dedi Raisa, dalga geçer gibi bir selam vererek.

Tamara ona bakıp güldü, sonra işlerini yapmaya gitti.

Bu Nikolay'ın cesediydi.

En azından bir Romanov'un ve Nikolay'ın kuşağından birinindi – bu da diğer olasılıkları oldukça azaltıyordu. Yudin, Kremlin'in altındaki bürosuna dönüp katedraldeki cesetten aldığı deri ve yağ parçasını incelemişti. Cenaze artık gömülmüş, ailenin geri kalanları gözyaşları içinde ona veda etmişlerdi ve Yudin, gömülen kişinin gerçekten Nikolay olduğundan onlar kadar emindi.

Aldığı örneği hamur haline gelinceye kadar havanda dövmüş, sonra yağla karıştırıp mikroskop camının üstüne yayabileceği bir sıvı haline getirmişti. Sonra Zimeyeviç'in kanından birkaç damla ekleyip incelemişti. Ne kadar az bir kısmı söz konusu olsa da, bu değerli kanı her kullandığında sinirleri geriliyordu. Sonsuza kadar dayanmazdı. Yudin onu, sonunda Nikolay öldüğü zaman yararlı olacağı beklentisiyle otuz yıldan fazla bir zamandır idareli kullanmıştı ve yararlı olduğu çıkmıştı ortaya, ama nihai anlamda değil. Yudin'in yaptığı her keşif yalnızca daha fazla soru çıkarmıştı karşısına.

Şu andaki gözlemi oldukça sıkıcıydı ama bilgi sağla-

mıştı. Hiçbir şey olmamıştı. Normal insan kanıyla olduğu gibi, normal insan dokusuyla karşılaştıkları zaman da vampir hücreleri insan hücrelerini harap edip öldürerek ortadan kaldırırlardı. Vampir ve insan hücreleri bir arada ve hayattaydılar. Yudin'in Aleksandr'ın hücrelerinde daha önce gözlemlediği gibi birleşmemişlerdi, çünkü onlar kan hücreleri değildi, ama ani bir imha olayının gerçekleşmemesi yeterliydi.

Not defterlerinin olduğu yere gidip tekrar kontrol etti. Onları şimdi Zamoskvoreçye'deki evinden getirmişti ve içlerinde çeşitli varlıklar üzerinde onca yıldır yaptığı deneylerin sonuçları vardı. Defterlerden bazıları kötü durumdaydı ve sadece sürekli kullanıldıklarından dolayı değil, aynı zamanda hareket kabiliyetinin Yudin'in tek hayatta kalma şansı olduğu zamanlarda yer altında saklanmış olduklarından dolayı da hırpalanmışlardı. Burada Moskova'daki yerleşik yaşamanın kendine göre faydaları vardı.

Yine de kitaplardan, şu anda başvurduğu dahil olmak üzere, ikisi yıllara oldukça iyi direnmişlerdi. Hafif, esnek ve olağanüstü dayanıklı bir maddeyle kaplanmışlardı. Bunlarla başlayarak bütün kitapları böyle, canlı bir vampirin derisiyle, ciltlemeye başlamıştı. Buna özellikle pratik olduğunu düşündüğünden değil, daha çok eğlence için başlamıştı, ama derinin yalnızca iki şekilde hasar görebildiği çıkmıştı ortaya: güneş ışığına maruz kalabilirdi (ki Yudin'in bunu kendini de riske atmadan başarabilmesi mümkün değildi) veya derinin alındığı vampir ölebilirdi. Daha önce bu amaç için üç tanesini kullanmıştı. İkisi ölmüştü, bir tanesini Yudin kendi elleriyle öldürmüş, Aleksey'in ve herkesin yaşamı kurtulmuştu.

Derisi o son iki kitabın kaplanması için kullanılmış olan üçüncü yaratık Yudin'in alelacele terk etmek zorunda kaldığı yerde, Çıfıtkale mağara kentinin altında gömülü olarak kalmıştı. Yudin oraya inen bütün tünelleri kapatmak için patlayıcılar kullanmış ve böylece üzerlerinde deney yaptığı *vurdalak*'lar gömülü kalmışlardı. Açlıktan kıvranabilirlerdi, ama ölmezlerdi. Onun yerine basitçe

uyur duruma geçer, dudaklarında tekrar insan kanını hissedecekleri, kendilerine yeniden canlanma gücünün verileceği güne kadar etraflarında olup biteni fark etmeden, bilinçsiz bir şekilde yatarlardı. Savaş bu kadar yakın olmasına rağmen, bu pek muhtemel bir senaryo değildi. Günün birinde bir kâşifin o mağaraları kazıp o sıska bedenleri güneş ışığına çıkararak sonsuza kadar mahvetmesi çok daha yüksek bir olasılıktı. Ama Yudin'in not defterleri hâlâ itinayla ciltlenmiş durumdaydı ve eski tutsağının o mağaralardan birinin derinliklerinde hâlâ bir anlamda canlı olarak beklediğini biliyordu.

Yudin aradığı kaydı kontrol etti. Nisan 1824 tarihini taşıyordu. Tam olarak, biraz önce gözlemlemiş olduğu şeyi tarif ediyordu. İnsan dokusu Romanovlara ait değildi ve vampir kanı da Zimeyeviç'inki değildi, ama bir şey fark etmezdi. Biyolojik açıdan ne ailenin ne de düşmanının bir özelliği vardı, sadece statüleri açısından özeldiler. Yudin ayrıntıları okudu ve o zaman yapmış olduğu şeyle şimdiki arasında bir fark bulamadı. Hatırlamaya çalıştı, ama şu anda elyazısıyla tarif edilmiş olarak gördüğü deneyi yapmış olduğunu anımsayamadı, o zamanlar yapmış olduğu düzinelerce deneyden biriydi. Not alma konusunda gösterdiği titizlik için kendi kendisini sessizce tebrik etti; o tarihlerde ne kadar yaşayacağını veya belleğinin ileride ne kadar zayıflayacağını bile bilmiyordu.

Ama yine de o zamanlarda hata yapmış olması olasılığı hep vardı. Bunun nasıl olabileceğini bilmiyordu, ama yanılmaz olduğunu düşünecek kadar ahmak değildi. Yeniden üretmek suretiyle, notların doğruluğunu teyit etmek kolaydı. Vampir kanı olarak kendi kanını, Raisa'nınkini veya yıllar içinde toplamış olduğu çeşitli diğer örneklerden birini kullanabilirdi. İnsan kanına gelince, ondan bol miktarda vardı, yoksa nasıl yaşardı?

Masasından birkaç şey alıp bir anahtar çıkardı ve üstü örtülmüş aynanın karşısında duran ağır, ahşap kapıya gitti. Kapı açıldığında binanın daha alttaki eski kısımlarına inen taş merdivenler göründü. Yanındaki malzemeleri son

bir defa gözden geçirdi: bir porselen kâse, bir neşter, düdüğe benzeyen içi boş bir cam çubuk. İhtiyaç duyduğu her şey bu kadardı.

Merdivenlerden aşağı indi.

Artık nisan gelmişti, son çar öleli iki ay olmuştu ve baharın yolda olduğu belliydi. Henüz erimemiş karlar düzenli olarak caddelerin köşelerine toplanıp yığılıyor, yollar ve kaldırımlar yavaş yavaş temizleniyordu. Karanlık basmış olmasına rağmen, hava hâlâ Raisa ve Tamara'nın Moskova caddelerinde yürürken kalın paltolara veya eldivenlere ihtiyaç duymayacakları kadar ılıktı.

Ama ümit ve iyimserlik bağlamında da bahar gelmişti ve şehirde bu duyguyu paylaşan pek çok kişi vardı. Yılın bu zamanı için pek alışılmadık bir durum değildi, ama insanlar şu anda yalnızca yeni bir mevsimin değil, yeni bir çağın da beklentisi içindeydiler. Tamara kendi payına bu inancı paylaşmıyordu. O Nikolay'ın beraberinde getirdiği kesinlikleri tercih ederdi. Aleksandr değişim istiyordu – tıpkı amcası ve adaşının istemiş olduğu gibi. Serflere özgürlük verilmesi bile konuşuluyordu. Tamara'nın kuşağından olanlar arasında bunu hayal eden çok kişi vardı, fakat her köşede casuslar olduğu bilindiğinden, Nikolay'ın iktidarı sırasında dile getirememişlerdi. Kimse onun bir casus olduğundan kuşkulanmamıştı ve onunla konuşmuşlardı, ama o onları bu gibi şeyler için ihbar etmemişti.

Kimsenin anlamıyor göründüğü şey özgürlüğün, açlıktan kıvranma özgürlüğü olduğuydu. Tabii ki azat edilen çok sayıda yetenekli serf başarılı olacak ve toplumda yükselecekti, ama bunun bedelini kim ödeyecekti? Eski sahipleri olamazdı, zenginler yalnızca kendilerini düşünürlerdi. Arkalarında bıraktıkları –üstlerine basıp geçtikleri– ve onyıllar boyunca ırgat gibi çalışmış olan insanların yaşamı dayanılamayacak ölçüde kötüleşecekti. Tamara düzeni tercih ederdi. Çar herkesi, hem serfleri hem de soyluları korumak için vardı. Özgürleşmenin yarattığı

kaos ortamında bunu nasıl başarabilirdi ki? I. Aleksandr, içgüdülerinin aksine işleri oluruna bırakmaya ikna edilmişti. Aynısı belki de II. Aleksandr'da da başarılabilirdi.

"Geç oluyor," dedi Raisa.

"Birisini mi bekliyorsun?" diye sordu Tamara.

"Hayır ama..." Raisa, bu "ama"yı açıklayamadı.

"Başaracaklar," dedi Tamara.

Öyle olsa da, adımlarını sıklaştırdı. Tverskaya Caddesi'nin diğer tarafında Raisa'yı görüp el salladığı sırada da hızlı hızlı yürüyordu zaten. Yalnızca birkaç dakikadır birlikteydiler. Tverskaya Caddesi'nden Kızıl Meydan'a doğru yürürlerken Tamara karşıdan gelen bir aileye yol vermek için caddeye doğru bir adım yana açıldı. Yetişkinler onun yaşlarındaydılar. İki eliyle anne ve babasının ellerini kavramış olan ve neredeyse vücudunun ağırlığını taşımasına bile gerek kalmayan küçük erkek çocuğu dokuz yaşlarında olmalıydı. Aile yanlarından geçerken Tamara, onlara bakmak için başını çevirdi.

"Çocukları seviyorsun, değil mi?" dedi Raisa.

Tamara başıyla onayladı. "Petersburg'da üç çocuğum vardı." Bunu düşünmeden söylemişti. Bu yalnızca kendisini ilgilendirirdi ve öyle de kalmasını istiyordu. Diğer yandan, bazen bu konudan bahsetmek için büyük bir arzu duyduğu zamanlar da oluyordu. Lavrovlar tabii ki biliyorlardı, ama hem ebeveyn olarak reddedip hem de nasıl çocuklarından söz edebilirdi onlara?

Raisa ona kaçamak bir bakış fırlattı. Rüzgâr kuvvetlenmişti ve başlarını eğerek yürümeleri daha kolaydı. Bu Tamara için uygundu. Onun konuşmaya ihtiyacı vardı, ama hitap ettiği kişinin tepkisini görmemesi bağlantısız kalmasına yardım ederdi. Raisa en zor koşullarda bile hislerine hâkim olabilirdi, ama böylesi daha az rahatsızlık verirdi.

"Onları orada mı bıraktın?" diye sordu Raisa.

"Bırakmak mı? Galiba öyle yaptım. Atlatmak altı yılımı aldı."

"Orada sadece altı yıl mı yaşadın?"

"Hayır, orada on dört yıl yaşadım," diye açıkladı Tamara. "Son altı yılında ayrılmak istedim."

"Ne oldu?"

"1848."

"Devrimler yılı mı?"

Tamara hafifçe güldü. "Bizim için önemini mi soruyorsun?" Bir an sustu ama Raisa'ya her şeyi anlatacağını biliyordu. "1848 yılında Vasilevskiy Adası'nda nehri gören bir evde oturuyorduk. Kocam Vitaliy doktordu ve üç çocuğumuz vardı; Milena, Stanislav ve Luka. Luka henüz iki yaşındaydı."

"Kulağa cennet gibi geliyor."

"Öyleydi." Söylediği şey Tamara'nın sesine pek yansımamakla birlikte, bu doğruydu. O sıralarda Laryonov'dan uzaklaşmış, onun çöküşüne şahitlik etmişti ve Dubyelt kimi işaret ederse –sayıları pek fazla değildi– onunla yatıyordu. Ama bunu unutmayı başardığı, Vitya veya çocuklarla birlikte olduğu zamanlarda mutluydu.

"Vitaliy başarılı mıydı?"

"Çok. O iyi bir doktordu."

"Peki, ne oldu?"

"Kolera." Tamara bu sözcüğü ancak fısıldayabilmişti.

"Anlıyorum."

"Her yerdeydi. Her caddede, bazı yerlerde her evde can alıyordu."

"Şehirden ayrılamıyor muydunuz?"

"Vitya bunu yapmam için yalvardı. Onun kalması gerekiyordu, bu onun mesleğiydi. Birçok hayat kurtardı, bunu biliyorum."

"Ama sen gidemedin."

"Onunla birlikte olmak istiyordum, ama sonunda o galip geldi. Ayaklanmalar başladığı zamandı, Haziran ayındaydı. Herkesin Samanpazarı'nda toplandığını gördüm. Vitya, bunun işleri kötüleştireceğini söyledi – herkes toplanıyordu. Çar Nikolay onlara hitap etti ve sakinleştirmeye çalıştı, ama o zamana kadar biz toplanmaya başlamıştık. Vitya kendinden çok emindi – bize söylediği

şeyi yaparsak hiçbir şeyin ters gitmeyeceğini söyledi. Onun bana sarılıp her şeyin yolunda gideceğini, doktorların bu hastalığa nadiren yakalandığını söylediğini hatırlıyorum. Yalan söylüyordu ama haklıydı."

"Böylece onu bıraktın?"

Tamara başını salladı. "Pavlovsk'a gidiyorduk, fakat trendeyken Stasik'te belirtiler ortaya çıkmaya başladığında henüz pek fazla yol almamıştık." Tamara sıcak ve havasız vagonda oğlunun ishalinin kötü kokusunu hissettiğini ve kondüktörün bunu fark edip hastalık kapacağından korkarak onları trenden atmamasını ümit ederek oğluna sıkıca sarıldığını hatırladı. Vitya'nın tavsiye ettiği gibi, ona su içirmeye çalışmış ve diğer çocukların da içtiğinden emin olmuştu. Ama işe yaramamıştı.

"Biz oraya varamadan öldü." Oğlu kollarında vagondan inmiş ve bağırarak bir doktor aramıştı, ama ona yaklaşmak bile istememişlerdi. Sonunda biri gelip çocuğa bakmış ve onun ölmüş olduğunu söylemişti. Tamara cansız bedeni peronda yere bırakmış ve kendi babasının yaptığı gibi –bir an neredeyse onun yüzünü hatırladığını hissetmişti– alnından öpmüştü. Sanki oğlu kendisinden koparılırmış gibi ağlarken acısını Stasik'i içinde büyüttüğü karnında hissetmişti. Sonunda ağlaması durmuş ve oğlunun cesedini götürdüklerini görmüştü, içindeki acı ise sona ermemişti. Onu yatağına yatırırlarken içini delen bir bıçak gibi büyümüş, büyümüştü.

"Ben de hastalandım," dedi Raisa'ya, tekrar arkadaşının gözlerine bakabildiğine sevinerek. "O iki günle ilgili olarak, hissettiğim acı ve koku dışında fazla bir şey anımsamıyorum. En kötüsü de yaşlı bir kadın gibi kendi pisliğinin içinde yatıyor olmaktı. İyileştiğimi gördükleri zaman, bana ne kadar şanslı olduğumu söylediler."

"Öyleymişsin."

"Sonra bana Milenoçka'nın öldüğünü söylediler. O benimle aynı zamanda hasta olmuştu ve ben fark etmemiştim bile. Vitya'nın cenaze için kalkıp gelmesini istedim, ama bana bunun çabucak yapılması gerektiğini söy-

lediler. Stasik'i çoktan gömmüşlerdi ve nerede olduğunu hiç öğrenemedim. Hep aradım. En azından Milenoçka'nın nerede olduğunu biliyorum." Tamara bunu biliyordu ama Milena'nın yalnız olmadığını da biliyordu. Bir toplu mezar hazırlamışlardı. Bir yoksul mezarı değildi – bu bir para meselesi değildi. Tamara bundan bahsederken, sanki çocuklarının gittiği okulla böbürlenirmiş gibi, her zaman bunu belirtirdi. O kadar çok sayıda insan ölmüşse, işlerin çabucak halledilmesi gerekirdi, hepsi bu kadardı. Belki Stasik'in cesedi de aynı mezarın dibindeydi, böyle olmasını ümit etmek tuhaftı.

"Yani yalnızca sen ve Luka kaldınız?"

"Bir süreliğine. Sonbaharda Vitya bana yazıp ortamın güvenli olduğunu bildirdi. Saklamaya çalışıyordu, ama sadece yazısından bile onun değişmiş olduğunu tahmin edebiliyordum. Konu sadece Milenoçka ve Stasik değildi; şehirde çok fazla insanın öldüğünü görmüş olmalıydı."

"Böylece Petersburg'a geri mi döndün?"

Tamara başını salladı. "Olabildiğince çabuk."

"Vitya nasıldı?"

"Ölmüştü." Bütün konuşma boyunca Tamara ilk kez duygularının sesine sızmasına izin verdi ve sözleri kendisine bir ağıt gibi geldi. Kendine hâkim olabilmek için derin bir nefes aldı. "Koleradan değil, doğrudan ondan değil. Cinayetti, bu kadar basit. Hastalarından biri – para almadan tedavi ettiği bir köylü Vitya'nın parasının olduğunu düşünmüş. Biz geri dönmeden birkaç gün önce onu bıçaklamış." Özgürlük, öldürme özgürlüğüydü.

"Adamı yakaladılar mı?"

"Tanrı yakaladı. O gerçekten hastaydı ve ölmesi bunun kanıtı oldu. Vitya onu kurtarabilirdi."

"Lukan vardı," dedi Raisa. Sesinde teselli edici bir ifade yoktu.

"Hayır, Luka da öldü." Bu bir yalandı; bal gibi yalandı ama kimse sorgulamamıştı. Tamara buna neredeyse kendisi de inanıyordu veya bunu yapabilmeyi diliyordu.

"Tanrım," diye mırıldandı Raisa.

"Aynı şeyi, hatta daha da kötüsünü, yaşayan binlerce insan var," dedi Tamara.

"Köylüler," dedi Raisa.

Bu doğruydu; hastalıklar ve kıtlık, serfleri her zaman daha fazla vururdu. Özgürlük bunu değiştirmezdi. Özgürlük, ölme özgürlüğüydü. Raisa, onların buna dayanmaya alışacağına dair ortak görüşü ifade etti. Onlar alışırsa, Tamara da alışırdı.

Tverskaya Caddesi'nden Degtyarniy Yolu'na saptılar. Rüzgâr hafiflemiş ve pencerelerdeki lambaların aydınlığında hafif hafif kar atıştırmaya başlamıştı. Ama tutmayacaktı.

"Sonunda evdeyiz," diye mırıldandı Tamara, sonra bir an söylediği şeyi düşündü. Ev olarak adlandırdığı, koşullar nedeniyle veya kendi isteğiyle ayrılmak durumunda kaldığı çok yer vardı. On haftadır oraya gitmemişti ve onun ev olduğunu düşünmek kendisini şaşırtmıştı. Raisa'ya bakıp gülümsedi. Raisa'nın yüzü tuhaftı, fakat bir şey söylemedi.

Tamara ancak sokak kapısına yaklaşıp bir görevli olmadığını ve kapının ardına kadar açık olduğunu gördüğü zaman bir şeylerin yolunda olmadığını anlamaya başladı.

İçeri girdiklerinde Nadya Vitalyevna ağlamak üzereydi. Merdivenlerin tepesindeki, kızların çoğunun odasına açılan sahanlıkta duruyordu. Tamara ve Raisa birkaç saniye içinde onun yanına çıktılar ve kız kendisini Tamara'nın kollarına attı.

"İrina Karlovna," dedi, pürüzlü sesiyle.

"Ne oldu ona?" diye sordu Tamara.

"Kapısı kilitli. Cevap vermiyor."

"Burada olmadığını mı söylüyorsun?" diye tahmin etti Raisa.

"Hayır," dedi Nadya. "İçeri girdiğini gördüm."

"Neden yedek anahtarı kullanmadın?" diye sordu Tamara.

Nadya burnunu çekti ve gözlerini Tamara'dan ayırıp Raisa'ya, sonra tekrar Tamara'ya baktı.

"İçeri girmek için bendekini kullanabiliriz," dedi Raisa, kızın sessizliğine öfkelenerek. İki odayı birbirine bağlayan kapıyı kullanmak Tamara'nın aklına gelmişti, fakat Raisa konuşurken kendi kapısının kolunu denedi, ama başarılı olamadı.

Tamara Nadya'ya döndü. "Anahtarlar nerede?" diye ısrar etti.

"İrina benden onları istedi," diye hıçkırdı Nadya. "Yapmamam gerektiğini biliyordum. Belki cevap verir ya da siz gelirsiniz ümidiyle yarım saattir onun kapısıyla evin kapısı arasında mekik dokuyorum."

Tamara koşarak merdivenlerden inip kendi odasına gitti. Oradan bütün kapıların anahtarlarının bulunduğu anahtar destesini alıp tekrar yukarı koştu. Nadya ve Raisa bekliyorlardı.

"Müşterisi var mıydı?" diye sordu Tamara.

"Bir yüzbaşı geldi ve onunla görüşmek istedi," dedi Nadya. "İşte o zaman kapıya cevap vermedi."

"Yüzbaşı nerede şimdi?"

"Bilmiyorum. Onu tanımıyorum. Kalmadı."

"Buna bahse girerim," diye mırıldandı Raisa.

Kapıya gelmişlerdi. Tamara anahtarı kilide soktu. Nadya içeri girmeye hazır bir halde yanında duruyordu, fakat Raisa içeride neyle karşılaşabileceklerini bilgece tahmin ederek, geride kaldı. Tamara önce Nadya'ya sonra ona baktı, Raisa kızın elini tutup onu biraz geri çekti. Tamara anahtarı çevirdi ve kapıyı açtı.

Aynalar işe yaramadı. Kapıdan dolayı Tamara yatağı hemen göremedi, hatta odaya girdiği zaman bile ancak gözucuyla görebildi. Ama Tamara, İrina'nın çok sevdiği aynalarda, tıpkı genç kadının istemiş olduğu gibi, yatağın üzerinde yatan şeyi tekrar tekrar gördü.

Bu, hangi görüş açısının modelinin güzelliğini tam manasıyla yansıtacağına karar veremeyen bir sanatçının o modelin hazırlık niteliğinde bir dizi eskizini yapmasına

benziyordu. Ama aynalar sahneyi tam, canlı renkleriyle gösterebilme avantajına sahipti.

Bazı açılardan İrina başını ağırbaşlı bir biçimde yana eğmiş gibi görünüyordu.

Diğer açılardan bakıldığında ise, bacakları, vücudunun geçimini sağlayan ve yüksek olasılıkla ölümüne neden olan yerleri görülecek şekilde aralanmış bir şehvet düşkününe benziyordu. Ama asıl dikkati çekenler, onun sessiz ve soluk yüzünün, Tamara'ya bakan ve onu tanımayan gözlerinin izlendiği yansımalardı. Tamara'nın baktığı yerde, o genç ve çocuk görünümlü yüzün hemen altında, çeneyle köprücükkemiğinin arasında, insan postuna bürünmüş bir canavarın genç kadının bir zamanlar son derece zarif olan boynunda yırtarak açtığı geniş, kıpkırmızı bir yarık vardı. Tamara'nın odada başka bir yere bakarak bu kanlı tabloyu görmekten kaçınma şansı yoktu.

Dışarıdan Raisa'nın, "Hayır!" diye bağırdığını duydu ve Nadya'nın yanına gelmiş olduğunu fark etti. Kız aynalara hiç bakmadan, doğrudan yatağa döndü.

Odayı dolduran düzenli, acı dolu çığlıklar Tamara'ya bir lokomotifin düdüğünü hatırlattı.

7

"Şimdi de," dedi Valentin Valentinoviç, "tercih gözetmeden sırasıyla herkes için kadeh kaldıralım. Sevgili kızımıza ve şehrimizin sevgili azizine. Bir ejderha avcısına ve bir erkek kalbi avcısına." Çok az şarap içmiş olmasına rağmen, biraz sarhoştu, ama Tamara bunu önemsemedi. O daha fazla içmiş, fakat yararlı bir etkisini görememişti. "Tamara'ya ve Aziz Georgiy'e!"

"Tamara'ya ve Aziz Georgiy'e!" Bu duygu, Yelena ve küçük Vadim'in sesinde yankılandı. Tamara yalnızca o üçüyle birlikte olmaktan mutluydu.

Aziz Georgiy Günü'ydü. O Moskova'nın koruyucu aziziydi ve bütün ülkede büyük saygı görürdü. Önlerindeki masada biraz önce keyfini çıkardıkları geleneksel kuzu kızartması yemeğinden geriye kalanlar duruyordu. Ama bugün eğer Aziz Georgiy Günü idiyse, aynı zamanda kaçınılmaz olarak Tamara'nın da doğum günüydü. İrina Karlovna öldürüleli beş gün olmuştu. Tamara artık otuz dört yaşındaydı. İrina'ysa yirmi bir.

Bunu onlara anlatamazdı. Kendisinin nerede çalıştığını ve ne yaptığını bilmiyorlardı. Ortalıkta dolaşan dedikodulardan, arkadaşlarından veya hizmetkârlarından cinayetle ilgili bir şeyler öğrenmiş olabilirlerdi, fakat İrina'nın cesedinin bulunmasını izleyen saatlerde Yudin olayların kontrolünü eline almıştı ve onun içgüdüsü ise gizlilik-

ti. Normal polis gücünün bu suçu araştırmamasını sağlamak onun için basitti, onlar İçişleri Bakanlığı'na karşı sorumluydular. Onların yerine Jandarma Kuvvetleri'ne haber vermişti. Onların en üst düzeydeki komutanı, aynı zamanda Üçüncü Şube'nin de şefi olan Kont Orlov'du. Bu bir tesadüf değildi. Resmî anlamda bu ikisi ayrı kurumlar olmasına rağmen, aynı kişi tarafından idare ediliyor olmaları gerçeği belli ediyordu. Jandarma Kuvvetleri Üçüncü Şube'nin üniformalı yüzüydü.

Yudin, Degtyarniy Yolu'na gelen jandarmalarla konuşurken, yüzbaşılarının mavi üniforması ve tüylü şapkasına rağmen, sorumlu kişinin kim olduğu belliydi. Yudin, İrina'nın intihar ettiğini öne sürmüştü. Tamara genç kızın motifini ve yöntemini sorgulamıştı, fakat Yudin bu fikre, İrina'nın anahtarlarını almak için ısrar ettiği kilitli bir odada tek başına ölü bulunması karşısında bunların müphem kuşkular olduğunu belirterek karşılık vermişti. Fakat Tamara odada hiçbir anahtar bulunmadığına işaret etmişti, ayrıca orada silah olarak kullanılabilecek bir şey de yoktu. Yudin olayın bir bilmece olduğunu kabul etmiş, fakat eğer İrina bir erkekle birlikte idiyse, neden kimsenin o adamın ayrıldığını görmemiş olduğunu sormuştu.

Sonunda Tamara, Yudin'in bu cinayeti soruşturulmadan bırakmak için kendine göre sebepleri olduğunu kabul etmişti. Bu, işleri olumsuz etkilerdi. Böyle bir cinayet müşterilerin geneleve gitmekten çekinmelerine yol açabilirdi. Böyle yüksek statülü müşterileri ve o yüzden de kaybedecek çok şeyi olan bir genelev için bu, bilgi akışının tamamen kesilmesi anlamına gelebilirdi. Eğer Yudin, bütün bu belirsizliğin ötesinde, İrina'yı kimin öldürdüğünü biliyor olsa bile, kimseyi kuşkulandırmamak için bunu gizli tutabilirdi. Böyle olması durumunda, Tamara bir ipucu bulup bulamayacağından kuşkuluydu.

Başını kaldırıp Valentin Valentinoviç'e baktı ve onun yerine masanın diğer tarafından şerefine kadeh kaldıran öz babasının görüntüsünü koymaya çalıştı. Oturdukları yemek odasında Tamara'ya ne gerçek babasını ne de an-

nesini çağrıştıracak bir şey vardı; aynısı aşağıdaki diğer tüm odalar için de geçerliydi. Ve yine de bu mekânın verdiği sakin aşinalık hissi büyük bir lütuftu. Tamara konuşmalara pek katılmamış, sadece arkasına yaslanıp keyfini çıkarmıştı. Aklının bir köşesinde acilen bir sigara içme isteği vardı, ama bunu orada yapamayacağını biliyordu. Bu onun canını pek sıkmadı. Bu arada konu savaştan açılmıştı. Valentin torununa kuzeyde olup bitenlerden ve dolayısıyla da çocuğun babasından söz ediyordu.

"İngilizler tabii ki Baltık havzasına ikinci bir keşif kuvveti gönderdiler."

"Ama babam onları durdurur."

"Mutlaka. Petersburg'u almadan önce Helsinki'yi almaları gerekir. Ve Helsinki'yi almak için Sveaborg'u mağlup etmeleri gerekir ki orada da devreye Rodyon giriyor."

"Tıpkı babam gibi konuşuyorsun," dedi Yelena sevecen bir ifadeyle gülerek. "Bonaparte Moskova'yı almadan önce, Smolensk'i ele geçirmek zorunda. Smolensk'ten önce ise Vitebsk'i alması gerekiyor. Vitebsk'ten önce de Vilna'yı."

Valentin'in yüzünde hoşnutsuz bir ifade belirdi. Torunu onun hatasını zaten fark etmişti. "Ama Bonaparte Vilna'yı almıştı," dedi ağırbaşlı bir tavırla, "ve sonra Vitebsk'i, Smolensk'i, sonra da Moskova'yı."

Tamara, "Sonra da Vadim Fyodoroviç onu sepetledi," dedi yeğenine gülerek, "tıpkı şimdi Rodyon Valentinoviç'in yapacağı gibi." Tamara bir şekilde hayalindeki babasına dönüşen centilmen erkek görüntüsünü belki de Vadim Rodyonoviç'in büyük büyükbabası Vadim Fyodoroviç'in anlattığı öykülerde buluyordu. O ailenin gerçek kahramanıydı; bu hem kızı Yelena, hem de Valentin için böyleydi.

"Sadece Vadim değil," diye ekledi Vadim Rodyonoviç. "Onlar dört kişiydi: Vadim, Maks, Dimitriy ve Aleksey. Hepsi birlikte yaptı." Tamara gibi onun da bu öyküleri bildiği belliydi, belki de daha iyi biliyordu. Tamara, Vadim Fyodoroviç'in kahramanlıklarıyla ilgili yeterince şey biliyordu, ama Maks'ın, Dimitriy'in ve Aleksey'in yaşam-

larını anımsamak daha zordu. Onlar sadece Vadim ve arkadaşlarıydı – diğer üçünün serüvenleri Tamara'nın zihninde tek bir bütün halinde birleşiyordu.

Tuhaf bir sessizlik oldu. Valentin, Yelena'ya baktı, küçük Vadim'se mutluydu ve farkına varmadı. Sebep açıktı – yaşlı Vadim, Bonaparte'tan kurtulabilirdi, ama süreç içerisinde ölmüştü. Rodyon büyükbabasının ölümünden birkaç gün sonra doğmuştu, Tamara ise dokuz yıl sonra. Fakat hakkında duyduklarından sonra, Tamara'nın ailenin gerçekten bir parçası olmayı dilemesinin nedeni herkesten çok Vadim'di.

"Ve şimdi II. Napoléon daha fazlası için geri geliyor," dedi Valentin, endişeyle.

"Üçüncü," dedi Vadim.

"O kendisine 'üçüncü' diyor," dedi Valentin sinirlenerek, "fakat sadece Fransa imparatoru olduğunu iddia eden ikinci bir kişi."

"Ve de sonuncu," diye ekledi Tamara.

"Hah!" dedi Valentin, Tamara'dan beklemediği vatanseverlikten etkilenerek. "Evet." Ayağa kalkıp bardağını kaldırdı. "Yine kadeh kaldıralım. Toma'ya, Aziz Georgiy'e ve Son Napoléon'a."

Diğerleri hep bir ağızdan katıldı. "Son Napoléon'a."

Sivastopol'da Aziz Georgiy Günü yaygın bir şekilde idrak edilmedi. Moskova'dan gelen subaylar ellerinden geldiğince iyi bir kutlama yapmak için bir araya geldiler, ama eğlenceli bir akşam geçirileceği yönündeki her türlü beklenti kentin dışında kendilerini yok etmeyi bekleyen binlerce Fransız ve İngiliz'in bulunduğu gerçeğiyle birlikte yok oldu. İngilizlerin Aziz Georgiy'e Moskovalılar kadar saygı gösterdiği doğruydu, ama bu onların kararlılığını azaltmıyordu. Ve Dimitriy'in subay arkadaşlarına birden fazla kez belirttiği gibi, bunun asıl nedeni İngilizlerin takvimlerindeki saçmalıklardan dolayı Aziz Georgiy Yortusu'nu on iki gün önce kutlamalarıydı.

Koşullar hiç de keyifli olmamasına rağmen, Dimitriy o akşam Tyeplov kendisine arkadaşlık ettiği için memnundu. Dimitriy'e tekrar, bu defa dördüncü tabyada, Totleben'in savunması –ve adamlarının moralini, inceleme– görevi verilmişti ve bu, dağıtılan görevler arasında en zoru olarak kabul ediliyordu. Kışlada konuşurlarken Tyeplov onunla birlikte gelmek istediğini söylemişti. O akşam herhangi birinin eşlik etmesi bile Dimitriy'i sevindirirdi ve bu kişinin Tyeplov olması ise çok daha farklı bir şeydi.

Kış tamamen çekilmişti ve bir süre önce donla buzlanan caddeler artık çamur içindeydi. Ara sıra zemine gömülmüş top gülleleri görülüyordu. Top güllelerinin kent merkezine kadar ulaşabilmesi pek alışıldık bir durum olmamakla birlikte, hiç duyulmamış bir şey de değildi, ama çoğu buraya ancak kazara düşerdi. Müttefikler Sivastopol'u ele geçirmelerini önleyen şeyin Totleben'in surları (içindeki yapılar ve insanlar değil) olduğunu biliyorlar ve o yüzden ateşi onlara yoğunlaştırıyorlardı. Dimitriy ve Tyeplov Askerî Liman'ın kıyısında yürür ve tabyaya doğru yaklaşırlarken, yerdeki fırlatılmış demir güllelerin sayısı da arttı. Ruslar bu gülleleri toplayıp yeniden kullanıyorlardı ve her bombardımanda yerlerine yenileri geliyordu. Bugün ateş açmamışlardı, en azından henüz durum böyleydi.

Şehirden çıkarken dar bir hendeğe dönüşerek alçalan yolun her iki tarafına, kazıp çıkardıkları toprağın yeniden aşağıya dökülmemesi için aralıklı olarak kalaslar dikmişlerdi. Burası yapı olarak Yıldız Kalesi'nin altındaki, Dimitriy ve Şulgin'in o korkunç keşfi yaptıkları tünele çok benziyordu – tek farkı bir tavanının olmamasıydı. Dimitriy serbestçe ayağa kalkabildiği için o gömülmüş olma korkusunu hissetmedi, yoksa mutlaka üstüne çökerdi.

Tabyaya yaklaştıkça hendeğin kenarlarının toprak dolu sepetlerle güçlendirilmiş olduğu görülüyordu. Bunlar bir bomba patlamasının bir kısmını, bazen de doğrudan çarpan bir güllenin etkisini emebiliyorlardı. Onların kendilerinin de aşağı devrilip savunma yapan askerleri ezme teh-

likesi yarattığı zamanlar olmuştu, fakat çoğunlukla güvenli bir şekilde bağlı olarak yerlerinde dururlardı.

Hendek yokuş yukarı devam ediyor ve dördüncü tabyanın iç duvarına ulaşarak sona eriyordu. Onu diğerlerinden ayırt ettiren pek fazla özellik yoktu. Daha cesur görünen birkaç adam üst kısmından düşman hatlarını gözetliyordu. Çoğu oturmuş, soğuktan kollarını kendi vücutlarına sarmış durumdaydı. En azından bugün yağmur yoktu ve rüzgâr da pek şiddetli değildi. Dimitriy gördüğü ilk askerle konuştu.

"Komuta subayınız nerede?"

Asker –neredeyse çocuk yaştaydı– başını kaldırıp baktı, ama Dimitriy'in rütbesinden etkilenmiş görünmedi. "Deniz kazamatında[1]." Parmağıyla tabya duvarına paralel giden başka bir hendeğe işaret etti. Dimitriy onu azarlamak istemedi, Tyeplov'la birlikte hendeği takip ettiler. Sonuna geldiklerinde karşılarına ahşap bir kapı çıktı. Hemen yanında, oturmuş pipo içen bir denizci vardı.

"İçeri girebilir miyiz?" diye sordu Dimitriy.

"Bir saniye, efendim." Önceki arkadaşına göre rütbe algısı daha gelişmiş olan denizci bir anda iki ayağının üzerine dikilivermişti. "Geldiğinizi haber vereyim." Kapıyı açtı ve başını içeri soktu. Hemen sonra hazırola geçerek kapıyı ardına kadar açtı ve iki subaya girmelerini işaret etti.

Dimitriy daha önce bu kazamata hiç girmemişti. Her tabyada bir tane, hatta bazılarında birkaç tane olurdu. Dışarıdan bakıldığında, kapısı dışında, toprak tabyasının bu kısmının geri kalanı kadar sağlam inşa edilmiş olduğuna ilişkin bir ipucu yoktu, fakat içerisi hem hava koşullarına karşı koruyan hem de görece emniyetli bir sığınak teşkil eden kocaman bir odaydı.

Daha önce ziyaret etmiş olduğu diğerleriyle kıyasladığında, orada gördüğü dekorasyonun ihtişamı Dimitriy'i etkiledi. Yerler parkeyle kaplıydı, aşağısı kurtarmıyordu;

1. (İt.) *Casamatta.* Sur duvarının içindeki silahlı, korunaklı, kapalı mevzi. (Ç.N.)

bazı yerleri biraz bombe yapmıştı, fakat başka yerlerde gördüğü toprak veya kalas döşenmiş zeminlerin fersah fersah ötesindeydi. Her iki tarafındaki duvarların önünde, bir miktar mahremiyet sağlayan perdeli birer yatak vardı. Yataklardan birinin olduğu köşede bir Meryem Ana ikonu asılıydı ve önündeki sandalyenin üstünde pembe bir lamba yanıyordu. Yataklardan birinde, üstündeki *miçman*[1] üniformasını çıkarmadan uzanmış bir deniz subayı uyuyordu. Kazamatın ortasındaki masanın yanında biri oturmuş, diğeri ayakta, her ikisi de Dimitriy'den en az on yaş genç iki piyade subayı vardı.

Ayakta duran subay, Tyeplov'u eski bir arkadaşı gibi kucaklayarak, "Anatoliy!" diye haykırdı. Sonra Dimitriy'e dönüp elini uzattı. "Sanırım tanışmıyoruz."

Önceki haftalardan birinde tanışmışlardı ve Dimitriy'in Tyeplov'la olan konuşması yarıda kesilmişti. Dimitriy bundan söz etmemeyi uygun buldu. Onun yerine sırt çantasını kapının yanına koyup diğer subayın elini sıkmaya gitti.

"Ben, *Ştabs* Yüzbaşı Mihaylov," dedi adam, "ve bu da Teğmen Wieczorek." Dimitriy Rusya için savaşan Polonyalılara karşı hep kuşku duymuştu. Birden fazla üst rütbeli Polonyalı subay Türklerin tarafına geçmiş ve ihanetini gizlemek için Türk ismi almıştı. Dimitriy, "Sultan'ın Kazakları"nın önde gelenlerinden biri olan ve Sadık Paşa adıyla bilinen kişinin Micha Czaykowski adlı Polonyalı bir dönek olduğunu adı gibi biliyordu. Ama Wieczorek'i vatandaşlarının standartlarıyla yargılamak adil değildi; ne de olsa o hâlâ buradaydı. "Ve şu ahlaksız da," diye devam etti Mihaylov, masadan bir somun ekmek alıp yataktaki denizciye fırlatarak, "*Miçman* İgnatyev," dedi. Ekmek parçası göğsünden seken İgnatyev tepki vermedi. "Bir bardak Bordeaux'ya ne dersiniz?" diye sordu Mihaylov, masadan kaldırdığı şişeyi onlara doğru sallayarak.

1. (Rus.) Rus İmparatorluk ordusunda deniz astsubayı. (Ç.N.)

Dimitriy çok kısa bir an için bile olsa Mihaylov'un gerçekten Bordeaux'yu kastettiğini ümit etmek istedi; fakat içinde sadece yöresel Kırım mahsulünün bulunduğunu görebilmek için şişeye yalnızca kısaca bakması yeterli oldu. Bu, o kadar sık duyduğu bir espriydi ki, artık mizahi bir tarafı kalmamıştı. Yine de, o da Tyeplov gibi bir bardak içmeyi kabul etti.

"Sanırım daha önce cephede bunun gibi bir şey görmedim," dedi Dimitriy, etrafına bakıp odayı tekrar dikkatlice inceleyerek.

"İnsanın standartlarını koruması gerek," diye cevap verdi Mihaylov.

"Sanki bir taşra centilmeni evini bir mağaraya taşımak istemiş gibi duruyor. Değil mi, Tolya?"

"Tamamen benzersiz," dedi Tyeplov, yüzündeki gizemli gülümsemeyle bir an durduktan sonra.

"Buralar hareketli mi?" diye sordu Dimitriy.

Mihaylov, Wieczorek'e baktı ve soruyu o yanıtladı, "İki gündür bir şey yok." Dimitriy onun konuşmasında Polonya aksanı sezemedi.

"Sanırım bu bir lütuf," dedi Tyeplov.

"Vadesi dolmak üzeredir," diye seslendi İgnatyev yataktan.

"Kış boyunca ortalık sessizdi," dedi Dimitriy.

"Artık bahar geldi," dedi İgnatyev ve doğrulurken bıyığını düzeltti. "Vazgeçmeyecekler."

Mihaylov öne doğru uzanıp Dimitriy'in bardağını tekrar doldurdu. Dimitriy bardağını ne kadar hızlı boşalttığını hiç fark etmemişti. Eğer Bordeaux idiyse, o zaman yolculuğu iyi geçmemişti. Bahçesaray'daki üzüm bağlarıyla burası arasındaki kısa seyahat de iyi gelmemişti. Buna rağmen Dimitriy, tadının olmasa da, boğazından geçerken verdiği hissin keyfini çıkardı.

"Dinleyin!" dedi İgnatyev aniden. Hepsi sustu. Çıt çıkmıyordu. Dimitriy konuşmak için nefes aldı, fakat İgnatyev parmağını dudaklarına götürerek susmasını işaret etti. Sonra tepelerindeki tavana düşen bir şeyin sesi duyuldu.

"Top güllesi," dedi Mihaylov, Dimitriy'in tahminini doğrulayarak.

"Geldiğini duydun mu?" diye sordu Dimitriy kuşkulu bir sesle.

"Buna alışıyorsun."

Kazamatın üstündeki zemini sallayan ikinci bir darbenin sesini duydular. İgnatyev yataktan fırladı, Mihaylov ile Wieczorek ise kalın paltolarını giymiş ve kapıya yönelmişlerdi bile. İgnatyev çok geride kalmadı. Dimitriy savaşa katılmak için dışarı koşmaya bu kadar hevesli çok subay tanımıyordu. O da onlar kadar şevkle eyleme geçti. Tyeplov hemen peşindeydi.

Dışarıda, oraya ilk geldikleri zaman gördükleri bariz uyuşukluk havası tamamen dağılmıştı. Kapıda oturan denizci daha yiğitçe görev yapabileceği bir yer aramaya gitmişti. Soğuktan korunmak için bir araya toplanmış olan topçuların hepsi yerlerine geçmiş, düşmanın ilerlemesi durumunda şanslı bir atış yapmanın veya bir ya da daha fazla düşman topçusunu etkisiz hale getirmenin hesabını yapıyordu. Dimitriy düşmanın ilerleme girişiminde bulunup bulunmadığını kontrol etmek için duvardaki en yakın yarığa doğru gitti. Arkalarından ve yan taraflarından şiddetli ve düzenli patlama sesleri geliyordu, Dimitriy bunların birleşik Fransız ve İngiliz saldırısına yanıt veren kendi topları olduğunu biliyordu.

Yaklaşık olarak dakikada iki kez yakınlarında bir yerde bir ıslık sesi, ardından da hendeklere atılan bir top güllesinin düşme sesini duyuyordu. Bunlar ziyan olan atışlardı. En iyi ihtimalle bir-iki askeri öldürür veya sakat bırakırdı – bu kadarcık bir kazanç için bir sürü gülle ve barut harcıyorlar, ama setlere hiçbir zarar veremiyorlardı. Biraz sonra Dimitriy bir top güllesinin bir insan üstündeki etkisini gözleriyle gördü. Bir *ryadovoy*[1] ön saflardaki tüfeklilerin silahlarını yeniden doldurmalarına yardım etmek

1. (Rus.) Er. (Y.N.)

için elinde barut torbaları ve saçma ile hendeklerin içinden tabyanın kenarına doğru koşuyordu. Dimitriy neredeyse atıldığı topun ağzından çıktığı sıradaki hızıyla havadan hızla inen gülleyi göremedi bile.

Gülle, *ryadovoy*'un tam alnına isabet etti ve pek bir dirençle karşılaşmadı. Adamın kafatası yüzlerce parçaya ayrılarak dağıldı ve gülle arkasındaki çamura saplandı. Bedeni öne doğru düşerken ellerinde hâlâ taşımakta olduğu cephane vardı. Dimitriy yanağına ılık ve nemli bir şeyin sıçradığını hissetti. Onu sildi ve hiç bakmadan parmaklarını toprağa silkeledi. Tam o sırada başka bir atışın vızıltısının yaklaştığını, sonra da seğirmekte olan o başsız bedeni görmesini imkânsız kılan bir duman ve çamur bulutunu kaldıran patlamayı duydu. Dimitriy başkalarının da yaralandığını, fakat bazılarının hayatta kalma ümidinin olduğunu bilerek hendeğe geri koştu. Zemin diğer bir patlamayla sarsılınca Dimitriy sabit kalabilmek için duvara yapışıp tırnaklarını toprağa geçirirken tuhaf bir rahatlama hissi duydu.

Patlamanın kaldırdığı toz bulutu hızla kaybolmaya başlarken hendek boyunca yarattığı hasar gözler önüne serildi. Dimitriy, Tyeplov'un yüzünde bir acı ifadesiyle öne doğru eğildiğini görünce bir an kaskatı kesildi, fakat arkadaşı çok geçmeden doğrulduğunda onun yaralanmamış olduğunu anladı. Tyeplov'un kaygıyla izlediği yere düşmüş beden için aynısı söylenemezdi. Dimitriy onun Polonyalı Wieczorek olduğunu fark etti. Sol kolu yoktu. Dimitriy güllenin isabet etmiş olduğu yerde, dirseğin hemen üstünde, darmadağın olmuş kanlı bir güdük gördü. Wieczorek'in yüzünde böyle bir yaralanmanın neredeyse kesin olarak ölüm anlamına geldiğini bilen bir adamın kararlı metaneti vardı. Tyeplov başını çevirip Dimitriy'in gözlerine baktı.

Artık Rus toplarının sesi artmış ve Müttefik top ateşinin sesini bastıracak düzeye gelmişti, fakat hemen yakınlarına isabet eden atışların sesi hâlâ duyuluyordu. Dimitriy başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Bir an bir yıldız yağ-

muru gördüğünü sandı, ama bunlar sadece erken patlayan ve gökyüzüne ateşten izler çizen bombalardı. Sonra yeni bir ses, aşağı doğru düşen büyük bir şeyin ıslığı duyuldu ve Dimitriy'e onun bahtsız hedefinin kendisi olduğunu düşündürecek kadar yakına düştü. Dimitriy yüzüstü yere kapaklandı ve bir şeyin toprağa saplanırken çıkardığı sesi duydu.

Ayaklarının üzerinde doğrulup etrafına baktı. Hendeğin biraz aşağısına bir bomba düşmüştü ve yavaş yavaş, fakat gayretle sahibine koşan bir köpek yavrusu gibi kendisine doğru yuvarlanıyordu. Dimitriy onun kor haline gelmiş fitilini görebildi, fakat patlayıncaya kadar ne kadar zamanı kalmış olduğunu kestiremedi. Bunun olması durumunda bir demir gülleden çok daha büyük hasara yol açacağı kesindi.

Dimitriy o anda hiç ölmek istemediğini, fakat hareket etme gücünü tamamen kaybettiğini fark etti. Daha önce hiç yaşamamış olduğu bir dehşet duygusu kapladı bedenini. Yarı ayakta yarı emekler durumda hareketsiz kaldı ve saniyeleri sayarak kıvılcımlar saçan fitile baktı. Sonra bir şey göremez oldu ve bedeninin yalnızca patlayan bir bombanın neden olabileceği ani bir darbeyle sarsıldığını hissetti. Dimitriy patlamanın etkisiyle hendeğe yuvarlandı, sonra da şaşırtıcı bir şekilde kazamata doğru dönen köşenin arkasına ulaştı. Oraya savrulmamıştı, taşınmıştı.

Kazamatta onu parke zeminin üstüne yatırdılar ve Dimitriy hemen başının üstünde birinin hareket ettiğini hissetti. Göremiyordu, fakat kokusundan –bu, önceki haftalarda bilinçaltıyla algılamış olduğu bir kokuydu– onun Tyeplov olduğunu anladı. Bir an sonra bir patlamayla sarsıldılar. Dimitriy kapıdan içeri yağan ve sert ahşap zemine çarpan molozların sesini duydu, fakat bomba onlara ciddi bir hasar veremeyecek kadar uzakta patlamıştı.

Tyeplov hemen ayağa kalktı. "Gidip bir bakacağım," dedi, Dimitriy'in onun kim olduğu konusunda bir kuşkusu varsa gidermek ister gibi. Dimitriy sırtının üstünde yuvarlandı ve ellerini kullanarak kapı girişinden uzaklaşma-

ya çalıştı. Sonra arkasındaki duvarı hissetti ve durup, dizlerini göğsüne çekip elleriyle kavradı. Bütün vücudu sarsılıyordu, ama bunun nedeni dışarıdaki bir patlama değil, kendi bedeniydi.

Dimitriy derin derin nefes aldı ve müziği, çocukluğundan beri bildiği gizli arkadaşını ve avutucusunu, hissetmeye çalıştı. Onun parçalarını duyabildi, fakat her bir parçası ya bir Rus topu ya da bir Fransız bombasının neden olduğu bir patlamayla kesintiye uğruyordu. Müziğini dinlemek için uğraştıkça dışarıdaki patlamalar daha şiddetli hale geldi. Başını dizlerine dayamıştı, fakat ağlayamıyordu bile. Ne korkusunun kaynağını ne de niçin bu kadar ani geldiğini bilebildi.

"Dışarısı cehennem gibi," dedi Tyeplov içeri girerken. Dimitriy başını kaldırmadı. "Çok ölü var ve toprak setler hep hendeğe kaymış. Neredeyse gömülmüş durumdayız. Bize ancak saatler sonra ulaşabilirler."

Devam eden top ateşinin arasında Dimitriy yaklaşan adım sesleri duydu ve Tyeplov'un yanına oturduğunu algıladı. Onun varlığı çok rahatlatıcıydı. Dimitriy omuzlarında bir kolun dokunduğunu ve kendisini çektiğini hissetti, başını Tyeplov'un göğsüne dayadığında onun kalp atışlarını duydu. Kafasının içinde hâlâ müzik yoktu, fakat Tyeplov'un kolları onu sıkıca tutarken müziksiz de başarabileceğini biliyordu.

* * *

Tamara, Degtyarniy Yolu'na döndüğü zaman vakit gece yarısına yaklaşıyordu. Vadim bu saatlere kadar uyanık kalmak için çok küçük, Tamara'nın anne babası ise çok yaşlıydı. Akşam yemeğinden sonra uzun uzun sohbet etmişlerdi fakat Valentin uyuklamaya başladığı zaman Tamara gitme vaktinin geldiğine karar vermişti. Evin kapısı arkasından kapanır kapanmaz bir sigara yakmıştı ve şu anda ikincisini içmekle meşguldü.

Onlarla birlikteyken ebeveynlik konusunu açmamıştı ve bir daha açacağından da şüpheliydi. Yelena'nın da dediği gibi, eğer şimdiye kadar ona bir şey söylememişlerse gelecekte de söylemeleri olasılığı düşüktü. Yine de Tamara bu konuyu konuşmaktan hoşlanabilirdi. Son aylarda bu, iş dışında onu meşgul eden başlıca konu olmuştu. Gribov'dan erişim iznini aldıktan sonra arşivde uzun saatler geçirmişti, fakat bunun fazla bir yararı olmamıştı. Volkonskiy'le ilgili, hatta kendisi tarafından yazılmış mektuplar ve belgeler vardı, fakat Tamara'ya zaten bildiği şeylerden fazlasını kazandırmamışlardı. Ama henüz yeterince yol almamıştı. Kabaca 1820 yılına, onun doğumundan bir önceki yıla ait belgelerle işe başlamış ve henüz ancak 1825 sonbaharına kadar gelebilmişti. Volkonskiy o zamanlar daha ödemelere bile başlamamıştı. Aramaya devam edecekti.

Kapıya yaklaştı ve zili çalmak üzere elini kaldırmadan önce sigarasını bir çukura attı. Daha hâlâ iş saatlerindeydiler ve cumartesi akşamı her zaman popülerdi, o yüzden henüz herkesin uyanık olmasını bekliyordu. İrina öldürüldüğünden beri hepsi biraz daha dikkatli davranır olmuştu. Hatta İsak adında bir kapı görevlisi bile almışlardı – onu Yudin bir yerlerden bulmuştu. Tamara neden belki de onun İrina'nın ölümünü önleyebilecek olduğunu düşündüklerini anlayamıyordu, ama görüntüsünün katili eve girmeden önce bile korkutabileceğini tahmin ediyordu.

Bir ses duydu. Eli kapıya birkaç santim kala dondu. Arkasından ayak sesleri geliyor ve onlara kaba, hırıltılı bir soluma sesi eşlik ediyordu. Kolunu yana düşürüp İrina'nın ölümünden beri çizmesinde taşıdığı bıçağa uzanmaya hazır bir şekilde bekledi. Arkasına dönemeden bir kolun omzuna dokunduğunu hissetti.

"Ben içeri girmezdim, canım."

Tamara o eli yakalayıp kendisinden uzaklaştırdı ve arkasına döndü. Yaşlı bir kadındı, Tamara'nın annesinin –üvey annesinin– yaşlarında olmalıydı, ama yaşını onun kadar iyi taşıyamıyor gibi görünüyordu. Atkuyruğu yaptığı uzun saçları ağarmıştı ve büyük kısmı paltosunun altına sak-

lanmıştı. Kamburu vardı ve Tamara'nın yüzüne bakabilmek için başını kaldırması gerekiyordu. Çar Aleksandr'ın, babasının uygulamış olduğu kontrolü yitirdiğini hissediyorlarmış gibi, caddelerde artık böyle dilenciler giderek artıyordu.

"Defol git!" diye çıkıştı Tamara.

Kadın başını kaldırıp sakin bir ifadeyle ona baktı. Tamara onun, kendisine sarf edilen sözcükler karşısında hafifçe irkilmiş olduğunu gördü, fakat buna, hatta çok daha kötüsüne, alışkın olmalıydı.

"Burası sana göre bir yer değil," dedi kadın. Elini kaldırıp Tamara'nın koluna koydu fakat Tamara onu yine sertçe itti.

"Buna ben karar veririm."

"Böyle bir yerde çalıştığını duysaydı annen ne derdi?"

Tamara burnundan derin bir nefes aldı ve yaşların gözlerine hücum ettiğini hissetti, fakat onlara izin vermedi. Bu soru onun için yeni değildi. Onu ilk kez Laryonov, üçüncü defa birlikte olduklarında –tam ortasında– sormuştu ve Tamara kendisini asla daha fazla aşağılanmış hissedemeyeceğine inanmıştı. O günden beri bu soruyu kendisine hiç sormamıştı. Bu soru yapmakta olduğu her şeyi yalanlıyordu. Anne ve babasını arıyordu, ama onları bulunca ne yapacaktı? Onların kendisinden vazgeçip Lavrovlara vermeleri için zaten yeterince nedeni varken, bir de geçimini nasıl sağladığını öğrenirlerse ne düşünürlerdi? Tamara bahaneler bulabilirdi, ama anne ve babasını tekrar tekrar hayalinde canlandırdığı zaman tepkilerini tahmin edebiliyordu; babası öfke, annesi utanç hissedecekti.

"Cehenneme kadar yolun var!" diye bağırdı ve kapıya döndü.

Bir anda söylediği şeye pişman oldu. Gereksiz yere bu kadar kaba davranmak onun tabiatında yoktu. Omzunun üzerinden, gözlerini kendisinden ayırmamış olan kadına baktı. Yüzü çok sakindi – tıpkı Yelena Vadimovna'nın Tamara'yı yalan söylerken yakaladığı zaman yüzünde belirenlere benzeyen, bilen bakışlardı bunlar.

"Onun ölen ilk kişi olmadığını biliyorsun," dedi kadın.

Hâlâ kızgın olan Tamara yavaşça arkasına döndü, ama merakı uyanmıştı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Pazartesi günü öldürülen kız... Daha önce de olmuştu."

"Ne zaman?"

Kadın başıyla caddenin karşı tarafındaki bankı işaret etti. Orası oturup konuşmak için uygun görünüyordu. Karşıya geçerlerken Tamara yaşlı kadının kendisine ayak uydurabilmesi için adımlarını yavaşlattı.

"Ne zaman?" diye tekrarladı Tamara, oturdukları zaman.

"Adın ne?" diye karşılık verdi kadın.

Tamara dişlerini sıktı ve sakin kalmaya çalıştı. Yaşlı şey muhtemelen sadece gevezelik etmek istiyordu veya sonunda para isteyecekti. Ama pekâlâ İrina'nın ölümüyle ilgili bilgi de verebilirdi. Tamara bu şansı göz ardı edemezdi. "Tamara Valentinovna Komarova."

"Tamara mı? Yakında isim günün geliyor."

Bu doğruydu; 1 Mayıs'ta Azize Tamara'nın yortusu vardı – Gürcistan'ın ilk kraliçesi. Tamara gençken onu kutlarlardı, artık o kadar büyük çaplı bir kutlama yapılmıyordu. "Bugün benim doğum günüm," dedi kendi isteğiyle, bunu bir yabancıya açıklamak istediğine kendisi de şaşırarak.

Yaşlı kadın konuşmaya başlamadan önce onu incelemek için durdu. "Eğer bir oğlan olsaydın sana o azizin, Georgiy'in ismini verirlerdi."

"Sanırım öyle olurdu," dedi Tamara. Bir önemi olduğundan değil, ama sormak Tamara'nın hiç aklına gelmemişti. Valentin ve Yelena onun anne ve babasının neyi yapıp neyi yapmayacağıyla ilgili bir soruya nasıl cevap verebilirlerdi ki? Bu konuyu açmak bile sadece başka bir tartışmaya yol açardı. Tamara önceki konuya geri döndü. "Cinayet hakkında ne biliyorsun?.." diye sordu kadına, adıyla hitap edemediği için sesini alçaltarak.

"Natalya."

"Natalya."

"Natalya Borisovna Papanova," diye açıkladı kadın. "Hayatım boyunca Moskova'da yaşadım. Evli misin? Çocukların var mı?"

Tamara bu soru karşısında tedirginliğini gizleyemedi. "Lütfen," dedi. "Cinayetten söz et."

Natalya, Tamara'nın kendisine sorulan sorulara karşılık vermeyerek sakladığı sırları keşfetmek ister gibi süzdü onu. Sonra hemen bundan vazgeçti. "Bütün hayatım boyunca burada yaşadım," diye tekrarladı. "Ve şurası," diye işaret etti eliyle," her zaman bir fuhuş yuvasıydı."

"Peki, orada başka cinayetler de mi işlendi?"

"Sadece bir tane. Burada bir tane. Benim bildiğim." İlerideki Tverskaya Caddesi'ne doğru, belki de geçmişe doğru bakıyordu. "Margarita Kirilovna – adı buydu." Başını kaldırıp bir pencereye baktı. "Boğazı kesilmişti; yırtılmış olduğunu söylediler."

Tamaranın aklına İrina'nın aynalardan tekrar tekrar yansıyan görüntüsü geldi ve garip bir şekilde Natalya'nın asla böyle bir şeye tanık olmamış olduğunu ümit etti. "Pazartesi günü aynısı olmuştu," diye fısıldadı.

"Ben de öyle duydum."

"Bu ne zamandı?" Tamara ilk cinayetle ilgili hiçbir şey duymamış olduğuna hayret etti.

"Fransızlar gittikten hemen sonraydı."

"Ne?"

"İşgalin tam ortasında kalmıştık, babam ve ben."

"İşgal mi?" Tamara onun ne kastettiğini tahmin edebiliyordu, ama bu fikir ona saçma geliyordu.

"Fransızlar. Bonaparte."

Tamara ayağa kalkmıştı. "Yani 1812'de mi? Lanet olsun, bununla ne ilgisi olabilir ki?"

"Bu aynısı. Tam aynısı – o zamanki ve şimdiki."

Bu kadın kesinlikle deliydi, umutsuzca geçmişini yeniden yaşamaya çalışan bir deli. Yıllar önce –kırk yıldan uzun bir zaman önce– belki de bir cinayet işlenmişti. Bunun İrina'nın ölümüyle bir ilgisi yoktu.

"Seni yaşlı, aptal inek," diye bağırdı Tamara, tongaya dü-

şürüldüğü için kendisine kızarak. "Bunu kim umursar ki?"

"Sıra sana gelecek," dedi Natalya. "Lütfen bana kulak ver, Toma."

Kadının yalnız olduğu açıktı, fakat Tamara'nın ona ayıracak vakti yoktu. Elini çantasına uzatıp bir gümüş ruble çıkardı. Onu Natalya'ya uzatırken, "Seninle konuşamam," dedi. "Üzgünüm. Al bunu."

Yaşlı kadın, bilinçli olmaktan çok reflekse benzeyen bir hareketle elini uzatıp parayı aldı. Tamara arkasını dönüp eve doğru yürüdü. Kapıyı yumrukladı ve içeri girmesine izin verilmeden önce kapının ön yüzündeki kafesin arkasından İsak'ın basık, geniş, ifadesiz yüzünün kendisini gözetlediğini gördü. Tam kapı arkasından kapanırken Tamara, caddede yankılanan o tek sözcüğü duydu.

"Toma!"

Bürosuna gitti, ama mum yakmadı. Karanlıkta pencerenin yanında durup banka baktı. Natalya sessizce orada oturmuş genelevin pencerelerini inceliyordu birer birer. Biraz sonra mavi üniformalı bir jandarma yavaş yavaş yürüyerek önlerinden geçti. Yudin'in soruşturmayla ilgili yasağına rağmen, en azından göz kulak olması için arada sırada bir devriye gönderiyorlardı. Adam yaşlı kadını pek dikkate almadı ama o adamı fark etti. Ayağa kalkıp yaşlı bacaklarının izin verdiği ölçüde hızla uzaklaşmaya başladı ve caddeden ayrılırken yere bir şey, lamba ışığı altında gümüş gibi parıldayan bir şey fırlattı.

Dimitriy bombardımana rağmen dik kalmayı başarmış olan yağ lambasının zayıf ışığıyla aydınlattığı tavana baktı. Tyeplov, bir eli Dimitriy'in karnında, yüzü onun çıplak göğsüne yaslanmış uyuyordu. Dimitriy onun kurumuş dudaklarının cildine dokunduğunu hissedebiliyordu. Dışarıda silahlar susmuş ve müzik geri dönmüştü; bu, Dimitriy'in daha önce kafasında hiç duymamış olduğu tuhaf bir müzikti. Neşeli – onu tarif eden uygun sözcük buydu.

Gözlerini indirdi, ama yattığı pozisyonda diğer adamı görebilmesine imkân yoktu. Onu uyandırma korkusuyla hareket etmeye cesaret edemedi. Dimitriy'in eli Tyeplov'un onun karnının üstüne uzatmış olduğu uyluğunun dış kısmının üstündeydi, Tyeplov'un diğer bacağıysa Dimitriy'in altında geriye doğru kıvrılmıştı. Tyeplov'un vücudu Dimitriy'in düşündüğü kadar biçimliydi. Uyluk kaslarının gerginliği o uyurken bile hissedilebiliyordu. Ve yine de Dimitriy'e çok nazik davranmış, tatlı sözlerle ayartırken gözlerini onun gözlerinden hiç ayırmamıştı. Bu, kesinlikle daha önce yapmış olduğu ve iyi anladığı bir şeydi. Roller kabul edilebilir bir şekilde tersine dönmüştü. Müzik hakkındaki sohbetlerinde Dimitriy, Tyeplov'u kendisinin uzundur bildiği deneyimlerle tanıştırma ve bir başkasının da başlangıç yaptığını görerek onların keyfini tekrar çıkarma zevkini tatmıştı. Şimdi de Dimitriy, tamamen aşina olduğu hislerin tadını çıkarması için kendisine yardım eden Tyeplov'un da aynı zevki almış olduğunu ümit ediyordu.

Bu karşılaştırma –müzik ve seks– Dimitriy'i gülümsetti. Bu ikincisi, çoğu insan için kolaylıkla anlaşılabilir bir şeydi ve asıl açıklama ve analoji gerektiren şey müzik olurdu. Dimitriy seksi de yeterince anlıyordu veya anladığını düşünüyordu ve o zamana kadar ondan sıkılmıştı, ta ki bugün, görünüşe göre, yeniden keşfedinceye kadar. İlk defasını hatırlıyordu: 16 Aralık 1825 – babası tutuklandıktan ve Yudin kaybolduktan, boğulmuş olduğu kabul edildikten iki gün sonraydı; Dimitriy'in buz tutmuş nehir üzerinde kaçıp onlarla aynı kaderi paylaşmaktan korkarak saklanmaya başladığı günden iki gün sonra. Petersburg'da, Kriyukov Kanalı'na bakan bir genelevde bir fahişeyle birlikte olmuştu. Kadın pahalıydı, fakat Dimitriy'in o zamanlar gelecekten yana pek bir ümidi ve parasını saklamak için pek bir nedeni yoktu. Her an tutuklanmayı bekliyordu ve serbest kalsa bile, olmasına izin vermiş olduğu ve kaçmak zorunda kaldığı şeyden dolayı duyduğu utanç yaşamını değersiz hale getiriyordu. Ama

kadına verdiği paraya değmişti. Bu ilk ve en iyi deneyimiydi. İronik olan şuydu ki, bu deneyim sonraki bütün deneyimlerini karşılaştıracağı bir mihenk taşı oluşturmuş ve onlar hep eksik kalmıştı – bugüne kadar.

Buna biraz yaklaşabilen tek diğer deneyimini, karısı Svetlana ile yattığı zaman yaşamıştı. Evlenmelerine sadece iki ay kalmışken, yasağın –sona ermesine on dört gün kalmış olmasına rağmen– cazibesi onlara büyük bir heyecan vermişti. O zaman Dimitriy bir öğretmen, Svetlana ise her şeyi öğrenmeye hevesli bir bakireydi. Svetlana o zamanlar, Chopin'i keşfeden Tyeplov, birkaç dakika önceki Dimitriy gibiydi. Ama evlilikleri devam ederken seks giderek sıradanlaşmış, her ikisi için de giderek sadece bir tatmin meselesi haline gelmişti. Diğer erkeklere gelince, Tyeplov, Dimitriy'in bir miktar cazibesine kapıldığını düşündüğü ilk subay arkadaşı değildi, fakat daha önce hiç böyle davranmaya zorlandığını hissetmemiş ya da bunun eyleme geçmeyi gerektiren bir şey olduğunu düşünmemişti. Bugün bile eyleme geçen Tyeplov olmuştu, Dimitriy değil.

Sessizlik menteşelerin gıcırtısıyla bozuldu. Dimitriy hayatında hiç bu kadar hızlı hareket etmemişti. Daha kapı açılmadan yataktan fırlayıp kazamatın diğer tarafına koştu. Ne kadar zamandır Tyeplov'la birlikte orada olduklarını bilmiyordu, ama insanların çöken hendekteki kalıntıları kazıp çıkabilmelerine yetecek kadar uzun zaman geçmiş olması onu şaşırttı. Dimitriy, Tyeplov'la birlikte bulunmalarının sonucunu tam olarak kestiremiyordu, ama iyi olmayacağı kesindi. Şimdi bile, Tyeplov karşıdaki yatakta uyurken ve giysiler ortalığa saçılmış haldeyken kendisinin masum görünmeye çalışarak öylesine karşıdaki duvara yaslanmış durması bile onları kurtaramazdı. Ama yapabileceği pek bir şey yoktu.

Kapı Dimitriy'in onu açan kişiyi görmesini engelledi, fakat arkasında bir ses tısladı: "Kimse var mı?"

Dimitriy hiç ses çıkarmadı, Tyeplov'unsa dünyadan haberi yoktu. Kapının arkasından bir gölge çıktı. Loş ışık-

ta bile Dimitriy onun *Ştabs* Yüzbaşı Mihaylov olduğunu fark edebildi. Dimitriy'in bulunduğu tarafa bakmadı, ama yatağa doğru yaklaştı. Arkasından başka birisi, Teğmen Wieczorek, girdi ve kapıyı sessizce kapattı.

Bu iki adamın yatağa yaklaşma şeklinde, sanki gizlice sokuluyorlarmış gibi tüyler ürpertici, neredeyse hayvani bir şey vardı. Sonra Dimitriy, Wieczorek'in kolunu hatırladı. Dimitriy onu son gördüğünde sol kolu tamamen kopmuş ve geriye sadece parçalanmış bir kalıntısı kalmıştı. Ve şimdi ise, biraz önce kapıyı kapatırken olduğu gibi, onu gayet güzel kullanabiliyor gibi duruyordu. Dimitriy'in babası bir zamanlar kolu bir kılıç tarafından uçurulan Andrey isimli bir *vurdalak*'ın o kolunun yeniden büyümüş olduğunu anlatmıştı. Dimitriy de bir vampirin paramparça olmuş elinin parmaklarının santim santim kendilerini onardıklarını gözleriyle görmüştü. Öyle görünüyordu ki, önceki kurbanlarını Yıldız Kalesi'nin yanına gömen yaratıklar yola devam etmemişlerdi. Wieczorek onlardan biriydi. Mihaylov'un da diğeri olduğundan kuşku duymak için bir neden yoktu.

Dimitriy sessizce kapının yanına bırakmış olduğu sırt çantasına yaklaştı. İki vampir hâlâ yatağa yaklaşıyorlardı. Bu yaratıkların duyularının çok güçlü olduğu söylenirdi, yoksa bu bir efsane miydi? Kesinlikle Dimitriy'i fark etmiş görünmüyorlardı. Belki de sürekli devam eden top sesleri kulaklarını sağır etmişti. Dimitriy çantasını yakalayıp elini içine soktu. Tam o anda Mihaylov yatağı yarım örten perdeyi yana çekti. Tyeplov, Dimitriy'in çok kısa bir süre önce tutkulu öpücükler kondurduğu ve iki canavarın kokuşmuş açlığı karşısında tamamen savunmasız kalan boynu ve çıplak sırtıyla arkası dönük olarak uyuyordu.

"Ondan uzak durun," diye gürledi Dimitriy.

Vampirler onun cümlesi neredeyse bitmeden arkalarına döndüler. Wieczorek, çırılçıplak duran Dimitriy'i tepeden tırnağa süzdü. Dudaklarında bir gülümseme belirdi. "Binbaşı Danilov, beni şaşırtıyorsunuz."

"Sizin ne olduğunuzu biliyorum."

"İyi," dedi Mihaylov. "Bu bizi bazı açıklamalardan kurtarır."

"İnkâr etmeyecek misiniz?"

"Neyi?"

"Birer..."

"Söyle şunu..." diye ısrar etti Mihaylov.

"*Vurdalak* olduğunuzu!"

Dimitriy sırt çantasını göğsüne yapıştırmıştı, fakat konuşurken onu kavramış olduğu sol elini aşağı indirip sağ elinde tuttuğu şeyi gösterdi: tıpkı babasının ona oyuncak olsun diye yonttuğuna benzeyen küçük, keskin bir tahta kılıçtı bu. Yıldız Kalesi'nin altındaki tünelde o iki boğazı parçalanmış kurbanı gördükten sonraki birkaç saat içinde Dimitriy hemen kendisine yeni bir tane yontmuş ve nereye giderse gitsin yanında taşımıştı.

Mihaylov ve Wieczorek aniden donakalıp Dimitriy'in elinde salladığı silaha baktılar.

"İnkâr etmiyoruz," dedi Mihaylov. "Ve bizim hakkımızda nasıl bu kadar çok şey bildiğini sormama gerek yok."

"Bir askere göre pek bilgili değil," diye ekledi Wieczorek.

Mihaylov gülümsedi ve Dimitriy sorar gibi Wieczorek'e baktı.

"Sayıca üstün durumda değilsin, Danilov," diye açıkladı Polonyalı. "O küçük çubuğu sallayıp durman bunu değiştiremez."

"Belki öyle," dedi Dimitriy, "ama..."

Başka bir şey söylemeye zamanı olmadı. Tam o anda Wieczorek, Dimitriy'in kendisini savunacak kılıcını tuttuğu sağ tarafından bir hamle yaptı. Dimitriy bir adım geriye çekilirken bir şeye takılıp yere düştü ve elindeki çantayı bıraktı. Çantanın içindeki her şey yere saçıldı, onların arasında çok yakınına düşen tabancası da vardı. Dimitriy hemen tabancasını yakaladı ve sol eli sağ elinden daha da fazla titremesine rağmen Mihaylov'a doğrulttu.

İki vampir hareketsiz kalıp ne yapacaklarını düşünerek birbirlerine baktı. Dimitriy onların kendisini mağlup et-

mekte pek fazla zorlanmayacaklarını düşünüyordu. Şimdi, bu canavarların sadece bir tanesinin bile şehirde bulunabileceği ihtimaline karşı ne kadar hazırlıksız olduğunu fark ediyordu. Titreyen ellerinde korkuyu hissediyor ve kendisini o tahta kılıçla savunmanın ne kadar zor olduğunu anlıyordu. Yine de, bacaklarını toplayıp ayağa kalkmaya çalıştı. Mihaylov onun en fazla bir kol boyu uzağındaydı ve silahın namlusu neredeyse burnuna dayanmıştı.

Dimitriy birinin, "Mitka," diye bağırdığını duydu ve Tyeplov'un uyanmış olduğunu fark etti. Arkadaşını kurtarma arzusu kendisiyle ilgili kaygılarına üstün geldi. Kaçması için yalvarmak üzere başını Tyeplov'a çevirdiği anda Mihaylov harekete geçti. Dimitriy tetiği çekmek için bilinçli bir hareket yapmadı, ama silah yine de ateş aldı. Patlama sesi Dimitriy'in ağzından yükselen korku çığlığını boğdu. Mihaylov'un yüzü o patlamanın içinde kayboldu. Arkaya, Tyeplov'a doğru düştü ve Dimitriy, Wieczorek'in gözleriyle onu takip ettiğini gördü.

Dimitriy'in içi dehşet ve nefretle doldu, ama kendisini hangisinin daha çok yönettiğini tahmin edemedi. İleri doğru atılıp Wieczorek'i omzundan yakalarken tabancası elinden düştü. Sol eliyle kendisine doğru çektiği Wieczorek'e savurduğu tahta kılıcı hedefini bularak ilerledi ve ancak kabzasına kadar Wieczorek'in karnına gömüldüğünde durabildi. Dimitriy parmaklarının sıcak kanla ıslandığını hissetti ve gözleri vampirinkilerle buluştu. Kılıç kalbin yakınına isabet etmemişti ve bu yara ona, Dimitriy'e bir sıyrığın verebileceği kadar zarar vermişti.

Dimitriy kılıcı geri çekti ve hamlesinin ne derece ölümcül olacağını kestiremeden bu defa yukarı doğru açı vererek tekrar sapladı. Dudaklarından yükselen, "Geber, lanet olasıca!" nidası canavara olduğu kadar kendisine de çok cılız geldi. Wieczorek bir eliyle Dimitriy'in kolunu kavradı, diğerinin tırnaklarını da göğsüne geçirdi. Dudakları geri çekilince keskin dişleri göründü ve başı Dimitriy'in boğazına doğru uzandı.

Dimitriy paniğe kapıldı ve kaçmak vampirin aklına en

son gelecek şey olmasına rağmen, kaçmaması için hâlâ bırakmamış olduğu omzundan tutarak kılıcını vahşi bir şekilde yaratığa saplamaya başladı. Kılıç bazen yaratığa hiç isabet etmiyor veya bir kaburgasından sekiyordu. Bazen de Dimitriy onun etini deldiğini hissediyordu, fakat yaratığın kalbine nişan alma amacını tamamen bir yana bırakmıştı ve hareketleri sonunun yaklaşmakta olduğunu hisseden birinin son çırpınışlarını andırıyordu. Rakibinin karnına tekrar tekrar sayısız darbe indirdi, fakat bunların bir etkisi olmadı. Wieczorek'in dişleri hâlâ yaklaşıyordu.

Sonra bir anda ortalık sakinleşti. Dimitriy, vampirin gövdesine isabet etmelerine rağmen, kılıcının son iki darbesinin hiçbir dirençle karşılaşmadığını fark etti. Kılıcı olduğu yerde, yaratığın bedeninde bıraktı; silahın kabzasını sıkıca tutan parmakları artık hissizleşmişti. Wieczorek'in kolları yana düştü ve Dimitriy'in hâlâ onun omzunu tutmakta olan eli, rakibi yere yığılırken yavaşça kapandı. Sanki küçük bir çocuk, gücünü göstermek istercesine elinde tuttuğu kuru yaprakları parmaklarıyla eziyor gibiydi. Aşağı düşmeye başlayan kollar bir daha eski yerlerine dönmedi. Dimitriy'in parçalamış olduğu omza bağlanan sağ kol, Wieczorek'in giysisinin kolundan kayarak yere düştü ve sessizce darmadağın oldu. Sol kol yere daha yavaş düştü, önce el dağıldı ve beden çürümeye devam ederken giysinin kolundan birkaç saniye boyunca gri bir toz döküldü.

En olağanüstü olan, Wieczorek'in yüzüydü. Birkaç dakika önce Dimitriy'i tehdit eden hayvani hırıltı, başın yan kısımları dökülmeye başlarken katıksız bir ıstırap ifadesine dönüşerek yok olup gitti. Komedi maskesi, trajedi maskesine dönüştü. O büyük dişler ağzın arka tarafına düşüp dağılmakta olan dilin yanından aşağı döküldüler. Wieczorek'in yüzünün kurumuş kalıntıları da fırtınaya tutulmuş yağmur damlaları gibi omuzlarından aşağı döküldü. Süreç yavaş işliyordu ve seyretmesi çok keyifliydi, ama bir Fransız güllesine hedef olan o genç *ryadovoy*'un bedenindeki yıkımdan daha az ölümcül değildi.

Bir süre sonra Dimitriy'in elinde sadece koyu yeşil renkli bir tunik ve kılıcının ucunda da saplanmış olduğu beyaz pamuklu gömleğin bir parçası kaldı. Wiezcorek'in geri kalan giysileri yerde küçük bir yığın oluşturmuş, parke zeminin üzerine de ince, gri bir toz tabakası yayılmıştı.

Dimitriy nefes almaya çalıştı, ama ağzından ancak hüzünlü bir inilti çıkabildi. Kolları tıpkı Wieczorek'inkiler gibi yanlara düştü ve elinden bıraktığı tahta kılıcın yere düşerken çıkardığı takırtı duyuldu. Dimitriy, Tyeplov'un, onun neden bu kadar acımasız bir şekilde saldırdığını ve Mihaylov'un nasıl sağ kalmış olduğunu anlayamayacağını düşündü. Sonunda Dimitriy'in akciğerleri çalışmaya başlayıp derin bir nefes almasına izin verdiler. Daha normal nefes almaya başladı ve Mihaylov'un yüzünü incelemek için onun yanına gitti.

Yüz yoktu. Altdudak yerindeydi, ama üstünde bir zamanlar kafatasının durduğu yere kadar genişletilmiş kocaman bir ağız olduğu sanılabilecek, alın bölgesinde sona eren ve kısa saçların bir bıyık gibi üstüne düştüğü bir delik vardı. Burundan ve gözlerden eser yoktu. O boşlukta Dimitriy'in yorumlamaya çalışmadığı kanlı bir felaket duruyordu. Dimitry'i daha çok endişelendiren şey, ilk baktığı andan itibaren geçen süre içinde bile kaşların yeniden şekillenmeye başlamış oldukları oldu. Tıpkı yıllar önce görmüş olduğu gibi, yaratık kendi kendisini iyileştiriyordu.

Dimitriy her iki tarafına bakınarak umutsuzca yere düşürmüş olduğu kılıcını aradı, ama çok geçti. Mihaylov önünü görmeksizin el yordamıyla Dimitriy'in vücudunda tutabileceği bir şey bulmak için ileri hamletti, fakat yalnızca ona dokunabildi. Bomboş yüzü Dimitriy'e doğru yaklaşırken Dimitriy görmek istemediği şeyden kaçmak için başını çevirip gözlerini kapattı, fakat burnuna onun çürük, tuhaf kokusu geldi. Dikkatinin dağılması Mihaylov'un kaçmasına yetti. Kazamatın iç düzenlemesiyle ilgili hatırladıkları sayesinde kapıya giden yolu buldu. Kapıyı elleriyle yoklayıp kolunu aradı. Hâlâ biraz zaman vardı. Dimitriy kılıcını aldı.

"Hayır, Mitka! Hayır!" Tyeplov konuşurken eliyle onu engellemek ister gibiydi. Dimitriy tereddüt etti ve Tyeplov'un yüzüne baktı, beklendiği gibi gözlerinin, burnunun ve ağzının olduğunu görünce rahatladı.

Bu kadar süre Mihaylov için yeterliydi. Kapının çarptığı duyuldu ve Dimitriy ile Tyeplov yalnız kaldı.

8

Birbirlerine sarılmışlardı. Dimitriy titriyordu, Tyeplov'un vücudunun sıcaklığı bunu hafifletemiyordu.

"Mitka, ne yaptın?" diye tısladı Tyeplov.

"Ne gördün, Tolya?" diye sordu Dimitriy. Bu önemli bir soruydu. Tyeplov makul bir açıklaması olmayan ne kadar çok şey görmüşse, Dimitriy'in de neler olup bittiğiyle ilgili kendi delice açıklamasını yapması o kadar kolay olacaktı.

"Mihaylov'u vurduğunu gördüm," diye kekeledi Tyeplov. "Wieczorek'i bıçakladığını gördüm. Ve... Wieczorek nerede?"

Dimitriy ayağa kalkıp elini Tyeplov'a uzattı. Aniden çıplak olduklarını fark etti. Tyeplov ayaklarının üzerinde doğruldu ve Dimitriy onu Wieczorek'in giysilerinin olduğu yere götürdü. Dimitriy kendi pantolonunun çıkarmış olduğu yerde durduğunu, o giysi yığınının altından göründüğünü fark etti. Giysileri kaldırıp tozlarını olabildiğince silkeledi.

"Bu Wieczorek mi?" diye sordu Tyeplov, yüzünden derin bir dehşet ifadesi geçerken.

"Ne olup bittiğini gördün, Tolya. Sadece bir tanesi kaçabildi."

Tyeplov başını salladı ve birkaç saniye düşündü. Sonra daha sakin bir ifadeyle Dimitriy'e döndü. "Nasıl oldu bu?"

"*Vurdalak*'lar," dedi Dimitriy kısaca. Dimitriy, Tyeplov'un çocukken duymuş olduğu bütün hikâyelerin tekrar su yüzüne çıkmasını sağlaması için bu sözcüğün tam olarak etki etmesini bekledi ki onların üstüne atlasın ve Tyeplov'u Fransızların Borodino'da yol açtığı dehşetle ilgili efsanelerin birer masal olmadığına inandırabilsin. Bu Dimitriy'in daha önce de yapmış olduğu bir konuşmaydı ve o sırada babasıyla konuşuyordu, fakat o defasında kuşkularla dolu saf kişi kendisi, maharetli ve deneyimli canavar avcısı ise babasıydı. Yeni bir rol değişimi olmuştu, ama bu defa söz konusu olan şey, arkadaşını sevindirmek ve ilgisini çekmek için yararlandığı Chopin değildi. Bu konum Dimitriy'i heveslendirmiyordu, çünkü en azından o babası gibi deneyimli bir vampir avcısı değildi. Bütün yaşamı boyunca sadece bir tek *vurdalak* –kalıntılarının üzerinde şu anda durduğu yaratık– ortadan kaldırmıştı.

"Sen delisin," dedi Tyeplov nefes nefese.

Dimitriy etrafına bakınarak giysilerini aradı ve giyinmeye başladı. Eğer bu vampirler hendekten geçip gelebilmişlerse o zaman, normal ölümlülerin de çok geçmeden bunu başarabileceği gelmişti aklına. Onlar, Tyeplov'un ve kendisinin hayatı için o kadar büyük bir tehdit oluşturmazlardı, ama iki erkeği bu durumda bulunca mutlaka tepki verirlerdi. Tyeplov, Dimitriy'i izledi.

"Peki, sen nasıl açıklıyorsun?" diye sordu Dimitriy, gömleğini düzeltirken.

"Benim... benim bir açıklamam yok."

"Ama benimki delice?"

"Öyle olmalı," diye bağırdı Tyeplov, Dimitriy'den çok kendisini ikna etmeye çalışır gibi.

"Sence buraya neden geldiler?"

"Buraya komuta ediyorlar. Bu onların kazamatı."

"Onlar buraya beslenmeye geldiler," dedi Dimitriy.

"Beslenmeye mi?"

"Dinle beni, Tolya." Dimitriy, çoraplarını giymekte olan Tyeplov'un yanına oturdu. "Bu ayın başında bana Severnaya'da iki ceset gösterdiler. Boğazları parçalanmıştı. Bu-

nu yapanlar o ikisi olmalı. Bize de aynı şeyi yapmayı düşünüyorlardı."

"Bundan emin olamazsın."

"Sence beklemeli miydim?"

"Hayır, ama..."

"Wieczorek'in nasıl öldüğünü gördün. Mihaylov'un ise nasıl *ölemediğini* gördün, Tanrı aşkına. Daha ne yapacaklardı?"

Tyeplov, Dimitriy'in savını kabul etmiş gibi görünüyordu. Sonraki sorusu farklı bir yöne doğru kaydı. "Sen nasıl bilebiliyorsun? Yani, sorguluyor değilim, ama sen nasıl bu kadar şey bilebiliyorsun?"

"Onlarla daha önce karşılaştım," dedi Dimitriy. "Otuz yıl önce. Babam da ondan on yıl önce onlarla mücadele etmişti." Dimitriy, "babam" sözcüğünü telaffuz ederken birden yeniden gurur duydu.

"O yaratıklarla mı?"

"Wieczorek ve Mihaylov değil, ama onlara benzeyen yaratıklarla." Dimitriy'in karşılaşmasında onlar gibi sadece tek yaratık vardı, ama bunu kabul etmek yarar sağlamazdı.

"Peki, ne yapacağız?" diye sordu Tyeplov.

"Mihaylov'u bulacağız ve onu öldüreceğiz." Dimitriy kendisine yine babasını hatırlattı. Yudin asla her şeyi böyle basitçe siyah ve beyaz olarak görmezdi. Çoğu durumda bu onu daha iyi olan adam yapardı, ama burada değil.

"Ama ölümcül bir şekilde yaralandı. Zaten çok geçmeden ölür."

"İyileşecektir," dedi Dimitriy.

"Ve sen de onu aynı Wieczorek'i öldürdüğün gibi mi öldüreceksin?" Tyeplov'un sesi hissettiği panikle titriyordu.

"Başka yolları da var." Tyeplov, Dimitriy'e öyle safça sorar gibi baktı ki, Dimitriy açık konuşmadığı için kendisini rahatsız hissetti. "Halk masallarını anımsa," dedi. Tyeplov'un yüzüne bakarken o güne kadar *vurdalak*'larla ilgili duymuş olduğu bütün efsaneler birer birer aklından geçti. Dimitriy'in tahmin edebildiği kadarıyla korku, bu

yaratıkları ortadan kaldırma yolları akla geldiği zaman dehşete dönüşüyordu: kalbi tahtadan bir bıçakla deşmek, kafasını kesmek, güneş ışığına maruz bırakmak.

"Hayır!" diye bağırdı Tyeplov, ani bir heyecanla.

Dimitriy bir an onu küçümsedi, fakat duygudaşlık hissi Tyeplov'un –herkesin– doğasında vardı. Yalnızca Dimitriy –ve babası– gibi insanlar bu tür kuşkuları silmeyi başarmalarına yetecek kadar şey bilirlerdi. Ama Tyeplov'u ikna etmeye çalışmak şu anda bir fayda sağlamayacaktı. Dimitriy topuğunun üzerinde dönüp kazamattan dışarı doğru yürürken Mihaylov'un çok avantajlı bir duruma gelmemiş olmasını ümit etti.

Yakında şafak sökecekti. Doğuda lacivert bir renk almış olan gökyüzünün diğer tarafları hâlâ simsiyahtı. Ama ortalık etrafı biraz görebilecek kadar aydınlanmıştı. Tabyanın yarısı yok olmuştu. Dimitriy'in düşman toplarını izlemek için çıktığı tahkimatın tam ortasında dev bir yarık vardı. Ortalığa dağılmış toprak sepetlerinin arasında şaşkın bakışlarla etrafı izleyen bir piyade yüzbaşısı duruyordu. Onun etrafında bazı askerler setleri onarıyor, bazıları da ölü ve yaralı arkadaşlarının arasında dolaşıyorlardı.

Dimitriy, Mihaylov'un peşine düşmeyi ne kadar isterse istesin, buradaki işler daha acildi. Aniden insani bir mücadele beklentisiyle canlandığını hissetti.

"Yüzbaşı," diye bağırdı. Subay hazırola geçti. "Durum nedir?"

"Ne kadar can kaybımız olduğunu Tanrı bilir, efendim. Duvarlarda üç yerde gedik açıldı. Şuradaki en kötüsü. Mühendis istettim."

"İlerlediklerine dair bir belirti var mı?"

"Hayır, efendim."

Dimitriy, Fransızların saldırması durumunda keskin nişancıların yerlerinde olduğundan, toprak setlerin onarımının düzenlendiğinden ve yaralıların şehirdeki sahra hastanesine taşındığından emin olmak için tabyanın darmadağın olmuş kalıntılarının arasından hat boyunca yürüdü. Ölülere gelince, onları gömebilecekleri bir yer yoktu. Bunun

için emir vermesi gerekmiyordu, ama adamları prosedürü biliyorlardı; cesetlerin çoğu, Fransızların sonunda ilerlemeye karar verdikleri zaman aralarından emeklemek zorunda kalmaları için toprak setlerin yan taraflarına yığıldı.

Dimitriy kazamata saatler sonra dönebildi. O zamana kadar Tyeplov gitmişti.

Yaşlı kadın deli olmalıydı. Tamara bunu kendisine defalarca tekrarladı. Onunla konuştuğundan beri bir haftadan fazla zaman geçmişti, ama bu konuşmayı aklından çıkaramıyordu. Parlak, güneşli bir gündü –yaz olmasa da, bahar kesinlikle gelmişti– ve onu yer altında, Kremlin'in gizli kütüphanesinin kasvetli belgeleri arasında geçirmek yazık olurdu, fakat haftalardır biraz araştırma yapacak fırsatı ancak bulabilmişti.

Gribov hâlâ Tamara'nın yaptığı işin beyhudeliğiyle eğleniyor görünüyordu. Tamara'yı gönülsüzce buraya indirmeye hazır olmasının tek nedeni onun başarısızlığının keyfini çıkarmaktı.

"Prens Volkonskiy'le ilgili bir ilerleme var mı?"

"Pek yok."

"Peki, en azından ne aradığınızı biliyor musunuz?"

Dile getirmese bile, yakın zamana kadar Tamara'nın bu soruya vereceği cevap basitti – anne ve babası, ama en azından şu anda dikkati başka bir şeyi aramaya yönelmişti.

"Polis kayıtlarını burada mı tutuyorsunuz?" diye sordu.

"Tabii ki Üçüncü Şube ve Jandarma kayıtlarımız var. İçişleri Bakanlığı'na gelince... Şanslı sayılabilirsiniz. Hepsinde olduğu gibi onlar da geliş sırasına göre sıralanmış durumda."

"1812'ye ait kayıtlar nerede?" diye sordu Tamara, arayışının aptalca olduğunu bile bile.

"1812 mi?" Gribov'un sesinde alaycı bir ifade vardı. "Bir şeyler bulabilirsiniz." Raflardan birine doğru baktı, sonra aniden sola döndü. Tamara onu takip etti. Üstüne,

bazıları kurdeleyle, bazıları iple bağlanmış, bir kısmı da öylece duran çok sayıda kâğıt yığılmış bir masaya geldiler. Gribov raflardan birinin yanına gidip ciltli bir kitap çıkardı ve kapağını inceledi. "Bu, 1814. Hepsi buralarda bir yerde olmalı."

"Teşekkür ederim," dedi Tamara kısaca. Bir sandalye çekip masaya oturdu ve önünü boşalttı.

"Tabii ki Volkonskiy'lerle, hiçbiriyle, ilgili bir şey bulamayacaksınız. İkisi de cephede savaşıyordu."

"Biliyorum," dedi Tamara.

Gribov lambayı masaya koydu ve karanlıkta kayboldu. Tamara tarihlerine bakarak veya içindekileri tahmin ederek hızla belgelere göz atmaya başladı. Gribov'un uzaklaşan ayak seslerinin aniden kesildiğini fark etti. Başını kaldırıp baktı ve Gribov'un siluetinin kapı girişinin ardında kaybolduğunu gördü. Hemen ardından kapanan kapı sesi geldi. Tamara yaptığı işe döndü.

Natalya, olayın Fransızlar gittikten hemen sonra olduğunu söylemişti ve kurbanın adı Margarita'ydı. Tamara daha fazla ayrıntı bulabilmek amacıyla belleğini yokladı. Margarita Kirilovna – baba kökenli adı buydu, fakat soyadı değildi. Ama tarih faydalı oldu. Fransızlar, Moskova'yı 1812 Ekimi'nde terk etmişti. Bu, tasavvur edilemez bir zamandı. Fransız askerlerinin –herhangi bir yabancı gücün– kentin caddelerinden geçtiği düşüncesi bir masal gibi görünüyordu. Bugün Rusya yine Fransa'yla savaşıyordu, fakat anavatanla ilgili bir risk algısı sezilmiyordu. Ülkenin genç erkeklerini savaşa göndermek o yüzden bu kadar kolay görünüyordu. Savaş gerçekdışı bir şeydi – yabancıydı. 1812'yi hatırlayan ve sayıları giderek azalan az sayıdaki kişi her şeyi daha farklı görürdü.

Tamara sandalyesinde geri yaslandı ve kendisine bunu neden yaptığını sordu. Natalya yaşlı bir kadındı, bütün bu hikâyeyi uydurmuş veya en azından tarihleri karıştırmış olabilirdi. Eğer haklıysa, bu iki cinayetin birbiriyle nasıl bir bağlantısı olabilirdi? Tamara zamanını boşuna harcıyordu. Burada aşağıda yapması gereken şey anne ve

babasını aramaktı, katillerin peşine düşmek değil, özellikle de Yudin katilin gizli kalmasına bu kadar hevesliyken.

Sonra İrina'nın yüzünü düşündü, onun dinginliğini ve aldığı korkunç yaraları. Bunun bir soruşturmayı hak ettiği kesindi. Ve ne Yudin ne de jandarmalar bunu yapmaya hazır değilse, o zaman iş kendisine kalıyordu. Ve Yudin'in itiraz etmesi zor olurdu; o İrina Karlovna'nın katilini önemsemeyebilirdi, ama Tamara'nın soruşturduğu şey bu değildi. Fakat Tamara'nın Margarita Kirilovna'nın ölümünü araştırmasını eleştiremezdi.

Tamara en yakınında duran kâğıdı –bu bir mektuptu– aldı ve okumaya başladı.

"İrina Karlovna'yı neden öldürdün?"

Yudin bunları söylerken Raisa kaskatı kesildi. Yudin'in ofisinde duvara dayalı duran ve yüzünü yansıtmayan aynaya bakmaya devam etti ama o aptal değildi. Yudin'in onun vereceği tepkiyi gözlemlediğini ve bu soruyu sormak için onun yanıtını iyi değerlendirebileceğini düşündüğü ânı seçtiğini biliyordu.

"Nasıl anladın?" dedi, reddetmeyi denemeden.

Yudin ona bakmaya devam etti, Raisa da ona tekrar bakmaktan kaçındı. "Ben sadeliğe inanırım," diye açıkladı Yudin. "Bir kadın öldürüldü ve bunun bir vampirin işi olduğu oldukça açık. Aradaki bağlantı kapısının açıldığı diğer odada ise bir vampir kalıyor. Bunun için Dupin[1] olmak gerekmez."

"Yalnızca ikimiz değiliz," dedi Raisa sonunda Yudin'e dönerek. "Muhtemelen Moskova'da yalnızca biz yokuz."

"Bir şeyler mi duydun?" Yudin ilgilenmiyormuş gibi görünmeyi başararak sormuştu bu soruyu.

"Hayır. Ve duymuş olsam bile haklısın. Basit bir açıklama uygun olur."

1. Edgar Allan Poe'nun yarattığı bir dedektif karakteri. İlk olarak *Morg Sokağı Cinayeti* adlı eserinde görünür. (Ç.N.)

"Neden yaptığını hâlâ söylemedin."

"O benim mahzene indiğimi duydu. Tam olarak bilmiyordu, ama bir şeylerden şüpheleniyordu. Sonra beni odasına çağırdı. Aynalar ona her şeyi anlattı."

"Daha dikkatli olmalıydın," dedi Yudin.

"O zaman ne zevki kalır ki?"

Yudin onu kınamakta zorlandığını hissetti. Birlikte hayatta kalmışlardı, aralıklı olarak otuz yıl boyunca. Raisa tedbirli olmasını bilirdi. "Bana söylemeliydin," diye mırıldandı Yudin, isteksizce.

"Halledebileceğini biliyordum."

"Oradaki mezarın hâlâ güvenli mi?"

Raisa başını salladı. "Birine anlatacak kadar zamanı olmadı."

Yudin ona baktı. Raisa'nın yüzü sararmış görünüyordu ve gözlerinin etrafında çizgiler vardı. "Şu anda aç mısın?"

"Sadece yorgunum."

Yudin bir lamba aldı ve aynanın karşısındaki kapıya gidip kilidini açtı. Biraz aşağı indikten sonra merdiven ikiye bölündü. "Karnın açsa sola, uyumak istiyorsan sağa," dedi Yudin. Raisa tereddüt etti, sonra sağa döndü. Daha aşağıda bir kapı vardı. Yudin onu açtı ve içeri girdiler.

Şimdi tam onun bürosunun altındaydılar. Odada neredeyse hiçbir şey yoktu – pencere yapılamayacak kadar derindeydi. İleriki ucunda biraz önce geçtiklerine çok benzeyen başka bir kapı vardı. Irmağın kokusu burada daha güçlüydü, fakat bu ikisini de rahatsız etmedi. Tam ortada iki tane pahalı ve artık eskimeye başlamış iki tabut vardı. Uzun süre dayanmaları için yapılmışlardı.

Raisa oraya doğru gitti ve soldaki daha küçük olanının içine girdi. Bu, Yudin gibi engin deneyime sahip olan biri için bile tuhaf, belki de biraz sinir bozucu bir görüntüydü. Hiçbir insan, açıkça oradan bir daha hiç kalkamayacağı fikrine göre tasarlanmış olan bir yapıya gönül rahatlığıyla uzanamazdı. Ama bu Raisa'yı bir an bile endişelendirmedi. Uzanıp gözlerini kapattı ve yan tarafında duran

ağır kapağı kullanma zahmetine girmedi. Yudin yanına gidip ona baktı. Raisa bilincini yitirmişti, neredeyse nefes bile almıyordu. Yudin elini onun göğsüne koyacak olursa kalp atışlarını hissetmeyeceğini biliyordu.

Arkasına dönüp odadan çıktı ve kapıyı arkasından kilitledi. Kapının mekanizması kendi icadıydı ve uyandığı zaman Raisa'nın odadan çıkmasına izin verirdi, ama odaya birinin girmesine engel olurdu. Bu da güven içinde uyuyabilecekleri ve gömülmüş olmaktan korkmalarına gerek olmadığı anlamına gelirdi.

Yudin masasındaki mektuplara baktı – hepsi sayıları giderek azalan ve Sibirya'da hayatta kalmaya çalışan sürgünlerden geliyordu. Görünürde Aleksey'den gelen bir şey yoktu – bugünlerde oğluna giderek daha az yazar olmuştu ve bunun sebebi kuşkusuz oğlunun hiç cevap yazmamasıydı. Ya da en azından, yazıyor olsa bile, Yudin onlara el koyuyor ve ortadan kaldırıyordu. Ama Aleksey aptal değildi. Arkadaşı olan diğer bir sürgünü ikna edip onun mektuplarından birinin arasına bir şeyler sıkıştırabilirdi. Her halükârda bütün mektupların kontrol edilmesi gerekiyordu, ama hemen değil. Onları gidecekleri yerlere teslim etmenin acelesi yoktu.

Aleksey ve Degtyarniy Yolu'ndaki cinayetle ilgili düşünceleri zihninde birbirine karışmaya başladı. Aynı evde Aleksey'in metresi, şirin –bugünlerde muhtemelen artık pek şirin değildi– Dominik'de yaşamış ve çalışmıştı. Yudin Aleksey'i adamakallı enayi yerine koyduğu zamanları anımsayınca gülümsedi. Çok basit olmuştu; Yudin, Aleksey'in izlediğini bilerek kendisinin ve bir kadının katıldığı küçük bir maskaralık sahnelemişti. Ama Aleksey'in hiçbir zaman saptayamadığı şey, bu kadının sevgilisi Dominik mi, yoksa başka biri mi olduğuydu. Bu, Aleksey'i Dominik'in bir vampir haline gelmiş olduğuna ve kendisini ona gönüllü bir kurban olarak sunmaya ikna etmek için yeterli olmuştu. Yudin, Aleksey'in ne kendisinin ne de metresinin yaşayan ölülere katılmış olduğuna uyandığı sahneyi hayal edince kıkırdadı. Yudin buna şahit olma-

mış ve ayrıntılarını duymamıştı. Sadece gerçekleşmiş olması gerektiğini biliyordu, çünkü böyle olmasını planlamıştı. Aleksey'i öyle bir *prostak*[1] yerine koymuştu ki, şimdi bile geriye baktığında bunun hayatının en keyifli ânı olduğunu düşünüyordu.

Ama bunu düşünmek Yudin'in aklına başka bir anıyı, on üç yıl sonrasına ait bir anıyı getirdi – Yudin buz tutmuş Neva'nın üzerinde, Aleksey'in tabancasından çıkan bir mermi kalbine gömülmüş olarak onun kollarında yatıyordu. Aleksey aynı kelimeyi, neredeyse aynı terimi kullanmıştı.

"Yo hayır, bu öyle sıradan bir şah-mat değil Yuda," demişti Aleksey. "Sen oyuna geldin –*prostak* yerine kondun– şimdi sana olan biteni anlatacağım."

Aleksey, Yudin'in ölürken bile, bir tür, yaşamı seçtiğini biliyordu. Boynunda asılı duran şişeyi –içinde vampir kanı olan ve ölse bile bir *vurdalak* olarak tekrar hayata dönmesini garanti altına alacak olan şişeyi– kavramış ve içmişti. Yine de Aleksey'in kendisini nasıl oyuna getirmiş olabileceğini öğrendiğinde gerçekten büyülenmişti.

"Devam et Lyoşa," demişti kanı içtikten sonra, "devam et." Birdenbire ilk defa olarak her bir kelimeyi hatırladı.

"Yuda," demişti Aleksey, oradaki merminin verdiği acıyı artırmak ister gibi göğsüne vurarak, "seni yendim." O zaman bile, onun kendisini öldürmekten daha büyük bir zafer kazanmış olduğunu kastettiği açıktı.

"Devam et, Lyoşa," diye ısrar etmişti. "Bana anlatmak istediğin neyse, anlat bakalım." Ve sonra, "Lütfen Lyoşa, ölmek üzere olan bir insanın son isteğini yerine getir," demişti.

Ve sonra Yudin, Aleksey'de bir değişiklik olduğunu fark etmişti, Aleksey'in bedeninin kaskatı kesilmesi her zaman kuşkulandığı, fakat hiçbir zaman emin olamadığı şeyi, Yudin'in ne yaptığını ve orada, o soğuk, buz tutmuş

1. (Rus.) Keriz. (Ç.N.)

nehirde ölse bile yeniden doğacak olduğunu tahmin ettiğini gösteriyordu. Yudin yine de ısrar etmişti.

"Lütfen, anlat. Beni nasıl oyuna getirdin?"

Ve o noktada Aleksey yumuşamış, hikâyesini değiştirmişti. Yudin onun gülümsediğini anımsadı. "Seni oyuna getirmedim, Yuda. Numara yapıyordum, ama sana yalan söyleyecek değilim. Seni oyuna getirebilecek kadar kurnazca bir hileyi hiç beceremedim."

Geçmişte Yudin'in bu anla ilgili anıları hep bulanıktı, çünkü o ölüme çok yakındı. Ama şimdi her şeyi büyük bir berraklıkla anımsayabiliyordu. Ve Aleksey'in tam o anda sarf etmiş olduğu sözler Yudin'in çok daha yakın zamanda kafa yorduğu diğer bir bilmeceyi anlamlandırdı: Çar Aleksandr'ın kanının durağanlığını. Aleksey'in sahte veya belki de gerçek hilesinin bununla nasıl bir ilişkisi olabilirdi? Yanıt tarihte gizliydi. Buz tutmuş Neva'nın üzerindeki o sahne Aralık 1825'te, Çar I. Aleksandr'ın ölümünden tam bir ay sonra gerçekleşmişti.

Ve işte meselenin merkezinde olan şey buydu, II. Aleksandr'ın kanının Zimeyeviç'in kanına karşı bağışık olmasının nedeni; Aleksey'in ifşa etmek istediği, fakat Yudin'in ölmeyeceğini fark ederek gizlemiş olduğu hile; neredeyse otuz yıl korunacak olan hile.

Ama hile artık sona ermişti. Yudin her şeyi anlamıştı. Oldukça basit bir fikirdi, fakat her şeyi açıklıyordu. Çar Nikolay, 1855 Şubatı'nda Petersburg'da ölmüş olabilirdi; ama Romanov kanı açısından bunun hiçbir anlamı yoktu.

Gerçek şuydu ki, onun selefi olan ve 1825 yılında Taganrog'da öldüğü varsayılan Çar I. Aleksandr, o zaman ölmemişti, hatta aslında hiç ölmemişti. Tek açıklama buydu – ve mükemmel bir şekilde anlamlıydı.

Napoléon Bonaparte'ı yenen, Bütün Rusya'nın çarı Aleksandr Pavloviç hâlâ hayattaydı.

"Madam Komarova."

Tamara hemen uyanıp doğruldu, fakat zihni hâlâ bi-

raz bulanıktı. Etrafına bakındı ve biraz önce konuşan adamı gördü. Onu tanıdı, ama kim olduğunu çıkaramadı. Kısaydı, boyu neredeyse Tamara'nınki kadardı. Pek az olan saçları kırlaşmıştı. Gözlüklerinin ardından Tamara'ya bakan gözleri sararmış görünüyordu.

"Gribov," diye mırıldandı, bu ismi nereden hatırladığını bile bilemeden. Tekrar etrafına baktı. Çok büyük bir odadaydı. Loş ışıkta bile içerisinin kitap ve belgelerle dolu olduğunu görebiliyordu. Nedenini bilmiyordu, ama onlardan bir tanesi kendisi için tahmin edilemez derecede önemliydi.

"Uyuyakalmışsınız," dedi Gribov. "Bütün gece burada kalmış olmalısınız." Tamara'nın oturduğu masadaki kitapları ve kâğıtları derleyip toplamaya ve üstüne yatarak buruşturmuş olduklarını düzeltmeye başladı.

"Hayır!" diye bağırdı Tamara, hafızası hızla yerine gelirken "Bir şey buldum."

"Prens Volkonskiy'le ilgili mi?"

Tamara o kadarını hatırlamıyordu, ama öyle olmadığından kuşkulandı. Neredeyse bir aydır 1812 yılına ait olan belgeleri tarıyordu, Fransız işgaline rağmen Gribov'un belirttiğinden çok daha fazla belge vardı. Dün gece, geç saatlerde bir şey bulmuştu. Neyi aradığını bilmeden aramaya başladı, üstünden geçmiş olduğu belgeleri yere atıyordu. Gribov hamaratça onu takip etti ve attığı kâğıtları topladı.

"Buldum," dedi sonunda Tamara.

Onu Gribov'a uzattı. Gribov yukarıdan aşağıya iki kez inceleyip Tamara'ya geri verdi.

"Peki, bu nasıl yardımcı olacak?" diye sordu.

Tamara anımsayamadı. Kâğıda tekrar bakıp bir gece önce o kadar heyecan verici olan şeyin ne olduğunu hatırlamaya çalıştı. "Geçen ay Degtyarniy Yolu'nda işlenen cinayeti hatırlarsınız," dedi.

"Maalesef," dedi Gribov.

"İşte bu da başka bir cinayete ait olan bir polis raporu. 11 Kasım 1812 tarihli."

"Yani?"

"Yani aynısı, tam aynısı," dedi Tamara, belgeyi incelemeye devam ederken.

Aslında tam bir benzerlik yoktu. Kurban, Margarita Kirilovna, Degtyarniy Yolu'ndaki bir genelevin üst katındaki bir odada bulunmuştu. Sadece aynı bina olabilirdi, hangi oda olduğunu söyleyebilmek mümkün değildi. Kadının boynunda –tıpkı İrina Karlovna'da olduğu gibi– derin yırtıklar vardı ve ölüme bunların sebep olduğu düşünülüyordu. Ama arada bir fark vardı. Margarita Kirilovna'nın göğsünde de bir yara vardı; o, göğsünden bıçaklanmıştı. İrina'da ise böyle bir yaralanma yoktu. Raporda, üzerinde bir kanama bulunmadığından dolayı, bu son yaranın ölüm gerçekleştikten bir süre sonra açılmış olduğunun düşünüldüğü yazıyordu. Fakat yalnızca bir budala bu tek farklılığa bakarak mevcut benzerlikleri göz ardı ederdi.

"Arada bir bağlantı olabileceğinden mi şüpheleniyorsunuz?" Çoğu kişi bu soruyu inanmaz bir havayla dile getirebilirdi, ama Gribov soruşturur gibi ifade etmişti.

"Bilmiyorum," dedi Tamara, okumaya devam ederken. "Bilmiyorum."

Ama ne bulacağını biliyordu. Sayfanın en altında bir tanık listesi vardı – üç kişiydiler. Tamara not defterini açıp isimleri yazmaya hazırlandı; fakat bunu geçen gece yapmış olduğunu gördü. Belgeyi kontrol etti ama hata yapmamıştı. Kırk yıl önce işlenmiş bir suça tanıklık etmiş olan üç kişi vardı elinde:

Pyotr Pyotroviç Polyakov
Dominikiya Semyonovna Beketova
Aleksey İvanoviç Danilov

9

Tamara yaptıklarını gözden geçiriyordu. Vatanseverlik Savaşı zamanıyla ilgili bölümden 1820'li yıllarla ilgili olan bölüme geçmiş ve orada gençlik yıllarına ilişkin çok az şey bulabilmişti. Ama o kayıtların arasında o zamanlar pek ilginç gelmemiş olan bir şeye rastlamıştı. Bunun anne babasını bulması açısından bir önemi yoktu, fakat şu ara cinayetlerle, 1812 ve 1855'teki ve belki de 1825'tekiyle daha çok ilgileniyordu.

Dosyanın nasıl göründüğünü hatırlayamadı, ama onu nerede bulmuş olduğu konusunda bir fikri vardı. Onu soldaki duvarın sonunda duran bir kitaplığın üstten ikinci veya üçüncü rafında bulmuştu. 1825 yılına ait üç kitaplık vardı ve hepsi birbirine benziyordu. Dosyayı durduğu yerden çektiğini net olarak hatırlıyor ve konumunu yaklaşık olarak biliyordu, ama hangi rafta durduğunu ancak tahmin edebilirdi.

Onu üçüncü dosya dolabında bulmuştu.

Cinayetler. Moskova. 1825. Faili meçhul.

Yirmi iki ayrı vaka kayda geçmişti, çoğu kadındı ve çoğunda bariz şüpheli –yasal veya resmî olmayan– eşleriydi. Bu ölümlerin faili meçhul olarak kayda geçmesi, kanıt bulunamamasından çok erkek cinsiyetin tabiatında

bulunan, dile getirilmeyen farmasonluğunun bir yansımasıydı. Fakat Tamara'nın dikkatini çeken şey bu değildi. Kayıtlar genç kadın ölümleriyle ilgili olabilirlerdi, fakat bu ölümlerin kesin nedenleri, Margarita Kirilovna hakkında okuduğu veya kendisinin İrina Karlovna olayında doğrudan görmüş olduğu şeylerle bağdaşmıyordu.

Sonra, aylar önce yalnızca bir kez kısaca görmüş olduğu ve net bir şekilde anımsadığı belgeyi buldu. Bu belge 29 Eylül 1825, Salı gününe tarihlenmişti ve Kızıl Meydan'da cesedi bulunan bir Kremlin muhafızıyla ilgiliydi. Ceset tam olarak, Aziz Vasili Blajenni Katedrali'nin kuzeyindeki, yıllar önce imparatorun buyruklarının okunduğu, etrafı daire şeklinde çevrili Lobnoye Mesto'da bulunmuştu. Bu vakada kurban bir erkekti ve cesedi açık havada bulunmuştu. Bu ölümü Tamara'nın ilgilendiği diğer iki cinayete bağlayabilecek pek bir şey yoktu, ama hata kabul etmez şekilde tanıdık gelen bir şey vardı: ölüm şekli.

Adamın boğazı dişli bir bıçakla kesilmiş ve oradan avuç dolusu et eksilmişti. Yara boynun sadece sol tarafına sınırlıydı. Margarita Kirilovna hakkında yazılan rapor bu son nokta bağlamında net değildi, fakat Tamara onun İrina için geçerli olduğunu kesin olarak hatırlıyordu.

Dosyayı incelemeye devam ederken bir dizi benzer cinayet buldu; bunlar bir tek yerde yoğunlaşmış değillerdi, bütün Moskova'ya dağılmışlardı, ama belirli bir zamanda yoğunlaşmışlardı. Beş ölüm olayı daha olmuş ve bunların hepsi 1825 Eylül sonuyla Ekim başı arasına denk gelen hafta içinde meydana gelmişti. Biri dışında bütün kurbanlar erkekti. İlk kurban bir uşaktı. Cesedi Büyük Bronnaya Caddesi'nde bulunmuştu. Burası Degtyarniy Yolu'na uzak değildi, ama bunun pek bir anlamı yoktu. İkinci vaka, belki de kurbanın statüsü nedeniyle en ayrıntılı olanıydı. Bu bir prensti – Prens Viktor Markoviç Kavyerin. Cesedi şehrin doğusunda, Kitay Gorod'da bulunmuştu. Hatta yaraları gösteren bir eskiz bile çizilmişti – ve onlar yine Tamara'nın gözleriyle görmüş olduğu yaraya benziyorlardı. Ayrıca prensin yaşam tarzı da

kısa bir şekilde aktarılmıştı. "Eşcinsel" sözcüğünün altı üç kez çizilmişti.

Tek kadın kurbanın cesedi nehirde yüzerken bulunmuştu. Onun adı bile yazılmamıştı ve yaraları hakkında çok az bilgi vardı, ama Tamara'yı ikna etmek için yeterli olmuştu. Bu, başka birinin ilgisini uyandırmak için de yeterli olmuştu. Kâğıda, üstünde "V.M.K. ile karşılaştırılacak" yazılı bir not çiziktirilmişti. Prens Kavyerin'in yaralarıyla olan benzerlik not edilmişti, ama bunun ötesinde hiç kimse bu beş cinayeti birbiriyle ilişkilendirmek için bir çaba göstermemiş gibi görünüyordu.

Son cinayet, 3 Ekim'de işlenmişti. Obukov adlı bir süvari yüzbaşısının cesedi Malyi Tiyatrosu'nun olduğu caddede bir kan gölünün içinde yatarken bulunmuştu. Boyundaki yara çok az ayrıntı verilerek tarif edilmişti, ama Tamara'nın daha özenli bir soruşturmanın yavaş yavaş tanımaya başladığı bütün ayırıcı özellikleri ortaya çıkaracağı konusunda kuşkusu yoktu. Raporu gözleriyle tararken iki tanık ismine rastladı – onlar da süvari yüzbaşısıydı. Birincisi –Teğmen Batenkov adında biriydi– Tamara'ya bir şey ifade etmiyordu, fakat ikinci ismi gördüğü anda heyecanla dilini şaklattı.

Albay Aleksey İvanoviç Danilov (O.K.)

Kırk yıl arayla ölmüş olan Margarita Kirilovna ve İrina Karlovna'nın ölümlerinin benzerliği hangi tesadüfe bağlı olursa olsun, hem 1812 hem de 1825 yılında işlenen cinayetlerde aynı Aleksey İvanoviç Danilov'un şahit olarak kaydedilmesine neden olan tesadüfün yanında hiç kalırdı. Üstelik soruşturmayı yürüten memurun Danilov'un adından sonra özenle not ettiği iki harf, her iki cinayette de neden tam bir soruşturma yapılmamış olduğunu da açıklıyordu.

O.K., *Osobennaya Kantselyariya* demekti, Özel İdare. Bu Tamara'nın kendi teşkilatı olan Üçüncü Şube'nin öncülüydü ve Üçüncü Şube birkaç ay önceki son cinayetten

sonra onun yerini almıştı. Danilov'un normal polis kuvvetlerini, fazla zarar verebilecek herhangi bir şey ortaya çıkarmadan önce kışkışlaması, Yudin'in İrina cinayetiyle ilgili soruşturmayı yöneterek hiçbir sonuca varmamasını garanti altına alması kadar kolay olurdu.

Bu, Danilov'un –Yudin için de geçerli olduğu gibi– katil olduğu anlamına gelmezdi, fakat onun hem 1812'de, hem de 1825'te oralarda olması bir açıklama ve onun da ötesinde şu basit soruya bir yanıt verilmesini gerektiriyordu: Danilov şimdi neredeydi?

Tamara'nın elindeki belgelerde, bir bakıma yanıt olabilecek küçük bir bilgi kırıntısı vardı. Danilov'un ismine işaret eden dev bir ok vardı ve diğer ucunda, farklı bir el tarafından yazılmış tek sözcük bulunuyordu:

Декабрист[1]

Albay Aleksey İvanoviç Danilov, Çar'a, pek onun konumundaki bir adamdan beklendiği kadar sadık değilmiş gibi görünüyordu. Açıkça belli olduğu üzere –muhtemelen orijinal raporun yazılmasından yalnızca birkaç ay sonra– onun bir Dekabrist olduğu ortaya çıkmıştı.

Yudin burnundan soluyordu. Aptal durumuna düşmüştü. Aleksey'in buna kafası basmazdı –onda bu kadar hayal gücü yoktu– ve yine de otuz yıl boyunca Yudin'i, hatta Bütün Rusya'yı, Çar I. Aleksandr'ın Taganrog'da ölmüş olduğuna inandırmayı başarmıştı. Bütün dünyayı da.

Akla sığmayacak bir şeydi, ama yine de Yudin'in yeni çarın kanında gözlemlemiş olduğu her şeye anlam kazandıran tek, basit açıklamaydı. Eğer I. Aleksandr bir yerlerde yaşıyorsa, o zaman Zimeyeviç'in Romanovlar üzerinde uygulayabileceği her türlü güç yalnızca ona odaklana-

1. (Rus.) Dekabrist. (Y.N.)

bilirdi. Yudin, Zimeyeviç'in bunu akıl edip etmediğini merak etti. Bunun önemi yoktu. Zimeyeviç Aleksandr'ı takip edip bulsa ve onu bir *vurdalak* haline getirecek süreci tamamlasa bile, pek bir yararı olmazdı. Rusya'da iktidar kardeşi Nikolay'ın ve şimdi de yeğeni II. Aleksandr'ın eline geçmişti. I. Aleksandr önemsizleşerek yenilmez olmuştu. Yudin buradaki dehaya kahkahalarla güldü.

Gribov dönüp ona baktı, fakat bir şey söylemedi. Kremlin'in arşivlerine giden derin, karanlık koridorda yürüyorlardı. Bu koridor Yudin'in büro seçimini kolaylaştırmış olan önemli bir konfordu – kalenin altındaki bütün tünel ve geçit ağına kolayca erişmesini sağlıyordu. Yudin hiç gün ışığına çıkmak zorunda kalmadan her yere gidebiliyordu. Bu kısa yolculuğa çıkmadan önce karanlığın sağladığı güvenliği beklemek sabrını zorlayacak olsa bile, Yudin bunu başarırdı. Aleksey'in, Aleksandr'ın ve Tanrı bilir başka kimin yıllardır kendisine güldüğü düşünülecek olursa, birkaç saatin ne önemi olabilirdi ki?

Ve işte bu "başka kim" en önemlisiydi. Bu dalaverenin içinde başkaları da varsa –ki öyle olmalıydı– o zaman Aleksandr'ın nerede olduğunu hâlâ biliyor olabilirlerdi. Şimdi yetmiş yedi yaşında olmalıydı. Her an ölebilir veya belki beş-on yıl daha yaşayabilirdi. Bu, Yudin'in tahammül edemediği bir belirsizlikti.

Kütüphanenin kapısına gelmişlerdi. Gribov kapıyı açıp içeri girdi. Bir sürü rafın arasından bir lambanın ışığını gördü. Gribov'un kapının kilidini açmamış olduğunu da fark etmişti.

"İçerde biri mi var?" diye sordu.

"Madam Komarova," diye yanıtladı Gribov.

Yudin homurdandı. Tamara'nın neyin peşinde olduğunu merak ediyordu, fakat zihnini en çok meşgul eden şey bu değildi. "Aleksandr Pavloviç'in son günleriyle ilgili her şeyi görmek istiyorum," dedi.

Gribov onu karmakarışık duran kitap ve belgelerin arasından büyük salonun sağ taraftaki, her şeyin çok daha düzenli yerleştirilmiş olduğu kısmına götürdü.

"İmparator aileleriyle ilgili olan belgeler çoğundan çok daha iyi düzenlenmiş durumda," diye açıkladı Gribov. "Ama yine de..."

Yudin, Gribov'un eliyle işaret ettiği yöne doğru ilerledi ve ikisinin de boyunu aşan, kendi boyunun üç katı genişliğinde dev bir kitaplığın önüne geldi. İçinde düzensiz yığınlar halinde yerleştirilmiş kitaplar, belgeler ve dosyalar vardı.

"Hepsi bu kadar mı?" diye sordu.

Gribov, dokundurmayı anlamadı. "Bunlar tahtta olduğu zamana ait belgeler. İlginizi çekerse gençliğine ait belgeler de var."

"Bu kadarı yeter."

"Kalıp yardım edebilirim."

Bu, Yudin'in istediği son şeydi. "Hayır," diye yanıt verdi. "Ben hallederim. Ama burada aşağıda kalın. Size ihtiyacım olursa çağırırım."

Gribov uzaklaştı ve saniyeler içinde gölgelerin arasında kayboldu. Aleksandr, yirmi üç yaşında çar olmuştu. Yudin'in önündeki raflarda onun erişkin yaşlarına ait belgeler vardı,en azından Aleksey'in dalaveresine kanmış olanların gözünde bu böyleydi. Çok şükür ki, Yudin yalnızca bu yaşamın son günleriyle ilgileniyordu ve aradığı şeylerin en alttaki rafın sağ tarafında olduğunu tahmin ediyordu. Diz çöküp birkaç cilt, broşür ve belge çıkarıp yanına yere koydu. İşi bitince onları masaya götürüp lambanın ışığında okudu.

Aleksandr'ın kendisinin yazmış olduğu ve eşi Yelizaveta Alekseyevna'dan gelen çok sayıda mektup vardı, ama onlar Yudin'in aradığı türde ayrıntılardan yoksunlardı. Robert Lee adından İskoçyalı bir doktorun sadece önceki yıl yayınlamış olduğu bir açıklamanın kopyası vardı – o da Yudin'in bir zamanlar "Cain" adıyla kayıtlı olduğu Kraliyet Derneği'nin bir üyesiydi. Tanışmıyorlardı. Lee, Aleksandr'la ölümünden birkaç hafta önceki kısa bir ziyaret dışında görüşmemiş gibi görünüyordu. Güncesindeki diğer her şey ikinci elden ve İngiliz dinleyicile-

re keyif verecek türden dedikodulardı.

Baron Korff'un resmî olay yorumları daha ayrıntılıydı, fakat yine olayların üzerinden çok zaman geçtikten sonra yazılmıştı. Bunun amacı açıktı: Nikolay'ın kardeşinin yerine geçmeye hakkı olup olmadığı konusunda ortalıkta dolaşmaya devam eden şüpheleri gidermekti. Bu amaç doğrultusunda, Aleksandr'ın ölümüyle ilgili ayrıntılara pek fazla girmiyordu.

En yararlı belgeler, Aleksandr'ın iki kişisel doktoru Doktor Wylie ve Doktor Tarasov'un günceleriydi. Bu belgelerin buraya nasıl gelmiş olduklarını tahmin etmek zordu, ama Çar'ın son saatleriyle ilgili çok ayrıntı aktarıyorlardı ve Yudin bunların pek azına güveniyordu. Bunların resmî olay öyküsüne uygun olarak tekrar yazılmış oldukları açıktı, çünkü ikisi de net bir şekilde Majestelerinin 19 Kasım 1825 tarihinde ölmüş olduğunu belirtiyordu ki, Yudin bunun doğru olmadığını biliyordu. Bu iki doktorun kendilerinin de bu maskaralığın kurbanları olduğu düşünülebilirdi, ama Yudin bunun pek mümkün olmadığını hissediyordu.

Yudin, Aleksandr'ın ölmüş olduğu aldatmacasını doğrudan belgeleyen bir açıklama bulmayı beklemiyordu, ama birkaç saat sonra kendisine gereken her şeyi bir araya getirmişti –Aleksandr'ın vefatında orada hazır bulunan kişilerin– ki bunların en azından bazılarından dalavereye yardım etmesi istenmiş olabilirdi – listesi: Çariçe, Baron Diyebiç, Dr. Wylie, Dr. Tarasov ve Prens Volkonskiy. Ve tabii ki, Aleksey. İşte burada Wylie ve Tarasov'un günce lerinden kuşku duymak için diğer bir neden daha vardı – ikisi de Taganrog'da geçirdiği günler ve Kırım'a yapılan geziler sırasında Aleksey'in, Çar'ın maiyetindeki kişilerden biri olduğundan hiç söz etmiyorlardı. Eğer anı yazılarından bu gerçeği çıkarmayı başarabilmişlerse başka neyi atlamış olabilirlerdi ki?

Yudin listeye tekrar baktı. Umut kırıcıydı. Çariçe kocasından bir yıl sonra ölmüştü. Bu başlı başına kuşkulu bir durumdu. Bu ölüm, onun sevdiği adama kavuşabil-

mesi için yapılmış bir hile olabilir miydi? Yudin bundan kuşkuluydu, fakat Çariçe şu anda ister Aleksandr'la birlikte olsun, ister mezarında çürüyor olsun, mevcut soruna herhangi bir yardımı olamazdı. Volkonskiy de ölmüştü – 1852'de. Yudin'in anımsayabildiği kadarıyla Diyebiç de ölmüştü. Doktorlara gelince, onları bilmiyordu.

Kendisine gereken bilgiye ulaşması için sadece biraz daha araması yeterliydi – bu kütüphane her türlü bilgiyle doluydu. Haklıydı, Diyebiç 1831'de koleradan ölmüştü. Wylie daha uzun yaşamış ve geçen sene seksen beş yaşında ölmüştü. Geriye, Yudin'e onca yıl önce gerçekleşmiş olan olaylarla ilgili bilgi verebilecek sadece iki kişi kalmıştı: Tarasov ve Danilov. Şimdi ikisi de yaşlı adamlardı. Yudin, Aleksey'in yerini biliyordu; dört bin verst uzakta, Sibirya'daydı. Bu kadar uzak olması pek olası olmamakla birlikte, Tarasov'un nerede olabileceğine dair hiçbir fikri yoktu. Ama işe koyulabilirdi, bu iki adamla ilgili biraz daha fazla bilgiye ihtiyacı vardı.

Tamara gölgelerin arasından bir siluetin geçtiğini gördü. Daha önce sesler duymuştu, fakat artık ortalık sessizdi. Cepsaatine baktı. Saat ağırdı ve bir kadın için uygun bulunmayabilirdi. Vitya'nın saatiydi ve kendisini hiç yalnız bırakmayan iki eşyasından biriydi. Diğeriyse, boynunda taşıdığı gümüş zincirin ucuna asılı olan küçük, oval bir İsa ikonuydu. O, kendini bildi bileli Tamara'daydı. Kurtarıcı'nın müşfik gözlerine baktığı zaman aklına gerçek babası geliyordu, ama bunun neden olduğunu hatırlayamıyordu. Vitya'nın saati ona vaktin neredeyse gece yarısı olduğunu bildirdi. Degtyarniy Yolu'ndaki eve gidip işlerle ilgilenmesi gerekiyordu, ama onsuz idare edebilirlerdi. Burada çok daha mutluydu.

Tamara hareketi tekrar fark etti ve bunun sadece Gribov olabileceğini tahmin etti. O da geç saatte buradaydı, fakat Tamara buna memnun oldu. Gribov, Tamara'nın onu görebileceği noktaya gelinceye kadar yola devam et-

mişti. Bir süre sonra Tamara onu tekrar görmüştü. Karanlık kütüphanede bağırmak doğru olmazdı, o yüzden Gribov'a yetişmesi birkaç dakikasını aldı.

"Arkadiy Osipoviç," dedi, yumuşak bir sesle.

Gribov arkasına döndü ve yüzüne hafif bir gülümseme yayıldı. "Hâlâ burada mısınız?" diye sordu. "Bunu, 'incelemeleriniz meyvesini vermiş' olarak kabul ediyorum."

Tamara onun gülümsemesine karşılık verdi. "Bir yere kadar," dedi ihtiyatla. "Beni başka bir şeye yönlendirdiler."

"Öyle mi?"

"Dekabrist Ayaklanması'na katılan herkesle ilgili kaydımız vardır diye düşünüyorum."

"Elbette. O türden adamlarla ilgili bilgileri toplamak ve düzenlemek bu bölümün varoluş nedenidir. En büyük dikkat bu gibi belgelere sarf edilir."

"Bana gösterebilir misiniz?"

Gribov lambasını önünde tutarak yolu gösterdi, ama o kadar hızlı yürüyordu ki, gözleri bağlı bile olsa yolunu bulabileceği düşünülebilirdi.

"İşte geldik," dedi.

Gribov o görebilsin diye lambasını yukarı kaldırırken Tamara raflara baktı. İyi düzenlenmişlerdi ve dosyaların hepsinin üstünde ait oldukları kişinin adı vardı. Tamara onları gözden geçirirken alçak sesle isimleri de okudu. "Grigoryev, Gusev, Demidov, Dimitriyev. Ah!"

"Bir sorun mu var?" diye sordu Gribov.

"Burada yok galiba." Raf tıklım tıkış dolu değildi ve dosyanın olması gereken yerde bariz bir aralık yoktu. Tamara neredeyse rastgele taramaya başladı.

"Hangi ismi arıyorsunuz?"

"Danilov," dedi Tamara.

Gribov kitaplığın sonuna kadar gitti ve oraya iğnelenmiş olan listeyi inceledi. "Listede kesinlikle bir Danilovumuz var," dedi.

"Nerede o zaman?" dedi Tamara pat diye; sonra da tedirginliğini Gribov'a açık ettiği için pişman oldu.

"Bende." Bu Gribov'un sesi değildi – derinden geliyor-

du ve sakindi, ama yine de tanıdıktı. Tamara ve Gribov sesin geldiği yöne döndüler. Yan taraflarında bir raf bloku daha vardı, fakat lambanın titreyen ışığı arkalarından geliyordu. Tamara etrafına baktı ve biraz önce duyduğu sesin sahibini gördü; bir masada oturuyordu ve önünde bir dosya vardı.

Bu Yudin'di.

"Kâğıt oynamak isteyen var mı?"

Dimitriy başını çevirdi. Bu, Volgin adında bir deniz *podporuçik*'iydi[1]. Yemekhaneye yeni gelmişti ve elindeki kâğıt destesini sallıyordu.

"Ben varım," dedi Dimitriy hemen. Yeter ki kafasını dağıtacak bir şey olsundu. Kazamatta, Wieczorek ve Mihaylov'la olan karşılaşmasının –ve Tyeplov'la olan oldukça farklı karşılaşmasının– üstünden bir aydan fazla zaman geçmişti. Wieczorek ölmüştü, Dimitriy, Mihaylov'u görmemiş ve onunla ilgili bir ölüm haberi de almamıştı. Tyeplov'u da görmemişti ve kendisini endişelendiren şey de buydu.

"Çocuk işi," dedi diğer bir ses.

Volgin, kâğıt destesiyle hafifçe adamın burnuna vurdu. "Ne oynamak istersin?"

"*Preferans*,"[2] diye kesin bir yanıt geldi.

"Beni de sayın," dedi bir yüzbaşı, bardan o tarafa doğru ağır ağır gelirken.

"Binbaşı Danilov, siz de mi?" diye sordu Volgin.

"Neden olmasın," dedi Dimitriy. *Preferans* pek de kafa dağıtacak bir oyun değildi, ama Dimitriy bunu sorun etmedi. Sandalyesini masaya doğru çekti. Diğer iki oyuncu da kendilerini tanıttı – İlyin ve Manin.

Volgin kâğıtları dağıtırken İlyin, bir kâğıt parçasına

1. (Rus.) Rus imparatorluk ordusunda kıdemsiz teğmen. (Ç.N.)

2. Rusya'da XIX. yüzyılda popüler olan, genellikle üç oyuncu (daha fazla da olabilir) ve otuz iki kartla oynanan, kozlu, kontratlı bir kâğıt oyunu. (Ç.N.)

puanları kaydetmek üzere bir diyagram çiziktirdi. Kâğıdı, üstündeki her bir üçgen tam olarak ilgili oyuncunun karşısına gelecek şekilde masaya koydu. Dimitriy, açılış konuşmasını sinek yedilisiyle kazandı ve sinekleri koz olarak tuttu. Üç rakibi de savunmaya çekildi. Dimitriy destenin geri kalanından iki kart çekti: sinek onlusu ve karo ası – sonuncusunun üstünde, yuvasının üzerinde kanatlarını açmış halde duran bir pelikanı tasvir eden ve alınan verginin imparatorluk yetimhaneleri için kullanıldığını gösteren bir vergi mührü vardı. Dimitriy masaya iki düşük maça kâğıdı attı.

Tam ilk elinin kartlarını çekerken, masa yakında bir yere düşen bir bombanın etkisiyle sallandı.

"Bu gemilerden birinden geldi," dedi Volgin. Diğerleri başlarıyla onayladılar.

Top sesleri devam etti. Dimitriy elini oynadı, fakat konsantre olamıyordu. Kontratı yaptı, fakat fazladan kazanacak eli olduğunu herkes anladı. İlyin onun puanını not etti. Kâğıt dağıtma sırası Dimitriy'deydi. Kimse açılış konuşması yapmayınca herkes pas geçti ve her oyuncu mümkün olduğunca az el almaya çalıştı.

"Geçen gün konuştuğum bir arkadaşım," dedi Volgin, oynamaya devam ederlerken, "hepimizin eve dönmemiz gerektiğini düşündüğünü söyledi."

"İyi fikir," dedi Manin. Dimitriy masanın sallandığını hissetti ve başka bir bombanın patladığını düşündü, fakat başını kaldırdığında sarsıntıya Manin'in bu fikre katıldığını vurgulamak amacıyla masaya indirdiği yumruğunun sebep olduğunu anladı. Dimitriy rastgele bir kâğıt attı ve beklemediği halde bir el aldı.

"Her iki tarafın da önce bir adamı eve göndermesi gerektiğini söylüyor," diye devam etti Volgin, "sonra bir diğerini, sonra yine bir diğerini, ta ki geriye hem onlardan hem de bizden yalnızca birer kişi kalıncaya kadar."

"Düello," dedi İlyin.

"Savaşlar böyle bitmez," dedi Manin, "böyle başlar."

"Ama hayatlar kurtarılabilir," diye araya girdi Volgin.

"Hile yaparlardı," dedi Dimitriy.

"Kazanırlarsa yapmazlar," diye yanıt verdi İlyin.

"O zaman biz yapardık." Dimitriy'in son yorumu, meseleyi çözmüş görünüyordu. Eli tamamladılar. Dimitriy sadece bir el aldığı için mutluydu ama şanslı olduğunu biliyordu. İlyin hiç almamıştı, geri kalanlar ise diğer iki kişi arasında dağılmıştı. İlyin kâğıtları dağıttı.

"Karo altılı," dedi Manin, açılış olarak.

Volgin, "Yedi maça," diyerek devam etti.

Dimitriy elini gözden geçirdi. Uzakta patlayan bir bombanın sesi odayı doldurdu, ama bu defa yer sallanmadı. Dimitriy aldırış etmedi. "Sekizli, koz değil."

Yanında birinin derin bir nefes aldığını duydu. Odaya kimin girdiğini görmemişti, fakat böyle sözel olmayan bir biçimde bile olsa, bir oyuncunun eliyle ilgili yorum yapmak büyük kabalıktı.

"Beşinci oyuncu!" dedi Manin, yeni gelmiş olan ve Dimitriy'in arkasında duran adama bakarak.

"Masa altına!" dedi diğer ikisi bir ağızdan, oraya doğru işaret ederek. Bu istenmeyen bir yoruma verilen olağan yanıttı. Dimitriy adamın oradan uzaklaştığını ve bara doğru yöneldiğini hissetti. Manin dokuz karo deklare etti ve kimse karşılık vermedi. Dimitriy ancak ondan sonra yeni gelen adama gözucuyla baktı. Aniden kanı donarak arkasına döndü ve gözlerini elindeki kâğıtlara sabitledi.

Bu dördüncü tabyadaki kazamatta kısaca görmüş olduğu *Miçman* İgnatyev'di. O zamanlar Mihaylov ve Wieczorek'le oldukça sıkı fıkı gibi görünüyordu, ama sonradan onlarla birlikte geri dönmemişti. Dimitriy yine de İgnatyev'in onlar gibi bir *vurdalak* olması olasılığını göz ardı edemezdi.

İgnatyev, Dimitriy'in bulunduğu yöne doğru bakmıyordu. Odaya girdiğinden beri Dimitriy'in hep arkasında kalmıştı ve Dimitriy'in ona bakmak için başını çevirdiği kısa an dışında onu görme şansı yoktu ve sonra da zaten oradan def edilmişti. Eğer Dimitriy'i görmüş ve tanımış olsaydı, mutlaka bir tepki verirdi. Tam İlyin puanları sa-

yarken İgnatyev hızla salondan çıktı.

Dimitriy hemen ayağa kalktı. "Benden bu kadar," dedi.

"Ama öndesin," diye yakındı Manin.

"Bize geri kazanmamız için bir şans ver," diye ekledi Volgin.

"Sizde kalsın," dedi, sandalyesinin yanına bırakmış olduğu sırt çantasını alıp kapıya doğru yürürken.

Arkasından "*Çudak*!"[1] ve "Zaten üç kişiyle oynamak daha iyi," gibi yorumlar mırıldandıklarını duydu, biraz sonra dışarıdaydı.

İnsanın hiçbir şey yapmak istemeyeceği ılık bir geceydi. Deniz yakın olmasına rağmen, hava sisli ve nemliydi, bu Dimitriy'e Moskova'yı hatırlattı. Dışarıda topların sesi daha da artmıştı. Dimitriy patlamaların duyulduğu yönü, güney ve doğu yönünde karadan mı, yoksa denizden mi geldiklerini, net bir şekilde ayırt edebiliyordu. Göğü aydınlatan parlamaları saniyeler sonra patlama sesleri izliyordu ve ateş belirli bir atışın belirli bir parlamayla eşleştirilemeyeceği kadar yoğundu.

İgnatyev ortalarda görünmüyordu. Dimitriy yemekhaneden ayrıldıktan sonra Askerî Liman'ın kıyısına gelmişti. Hemen karşıda, liman boyunca uzanan tekne köprüsü şehrin doğu ve batı yakalarını birbirine bağlıyordu. Liman sakindi, fakat tekneler suda aşağı yukarı salınıyorlardı. Biraz önce biri koşarak geçmişti. Dimitriy takip etti.

Batıda çok sayıda küçük cadde vardı. Dimitriy köprünün sonuna en yakın olanını seçti ve hızla yürümeye başladı. Gemilerden atılan, şehri değil, onun ötesindeki tabyaları hedefleyen bir bomba tam Dimitriy'in üzerinde bir meteor gibi gökte süzüldü. Dimitriy bombanın hedefinde patladığını duydu ve orada gerçekleştirdiği katliamı düşünmemeye çalıştı.

Kesen bütün sokaklarda sağına ve soluna bakarak cadde boyunca yürümeye devam etti. Bütün bölgede nere-

1. (Rus.) Oyunbozan anlamında bir terim. (Y.N.)

deyse kimse yoktu – tahkimatlarda görevli olmayan herkes güvenlik nedeniyle kapalı yerlere çekilmişti. Dimitriy birkaç kişi gördü, fakat İgnatyev'i bulamadı. Yanından geçtiği binaların, ya top güllelerinin yarattığı hasarı alelacele onarmak maksadıyla ya da sadece sahipleri kaçmış olduğu için, tahtalar çakılarak kapatılmış olduğunu gördü.

Sonunda aradığı kişiyi buldu. İgnatyev artık yalnız değildi. Yanında sivil giyimli başka bir adam yürüyordu. İgnatyev bir kurban mı, yoksa bir arkadaşını mı bulmuştu? Dimitriy bir sonraki bina bloku boyunca hızla koşup İgnatyev'i görmüş olduğu yere paralel giden yola saptı. Sokak boyunca koştu, sonra bir sonraki kavşak yerinde önlerine çıkabilmek için sağa döndü. Terk edilmiş evlerden birinin kapı girişine sinerek bekledi. Alçak sesle konuşan kişilerin yaklaştığını duydu.

Yanından geçerlerken onların artık üç kişi olduklarını fark etti. Üçüncü adam muhtemelen daha önce de oradaydı, fakat gölgeler onu saklamıştı. İgnatyev gibi onun üstünde de denizci üniforması vardı ve diğer ikisinden daha uzundu. Sanki bir yere götürülüyormuş gibi aralarında yürüyordu. Dimitriy onun yüzünü göremedi.

Üç adam pek uzağa gitmediler. Dimitriy'in durduğu yerin biraz ilerisinde, karanlıkta gizlenmiş evlerden birinin kapısında durdular. Komşularıyla karşılaştırıldığında bu ev makul bir tamir görmüş sayılabilirdi ve olasılıkla içinde hâlâ yaşanıyordu. İgnatyev kapının kilidini açtı ve diğer ikisine girmelerini işaret etti. Tam o anda başlarının üzerinde hedefini ıskaladığı açıkça belli olan bir bombanın ıslığı duyuldu. Birkaç cadde öteye düştüğü zaman yer sarsıldı ve ortalık aydınlandı. Yüzleri patlamanın ışığıyla aydınlanan üç adam bakmak için döndükleri anda Dimitriy zaten kuşkulanmış olduğu şeyi gördü.

Ortadaki adam Tyeplov'du.

"Aleksey İvanoviç Danilov."

Yudin konuşurken Tamara'nın gözlerine baktı. Onun

tepkisini ölçmeye çalışıyordu, ama bir sonuç çıkaramadı. Bu isim dudaklarında, en azından bu şekliyle, tuhaf duruyordu. Zihninde o adam hep, "Lyoşa"ydı, fakat ondan bu kadar tanıdıkmış gibi bahsetmek çok fazla şey ifşa edebilirdi. Tamara'nın onunla ilgileniyor olması bile yeterince şüphe çekiyordu. Bu tamamen masum bir şey olabilirdi – fakat Yudin masumiyete inansaydı bu yaşa kadar gelemezdi.

Tamara soruya soruyla yanıt verdi. "Evet, Vasiliy İnnokyentiyeviç?"

Yudin oyun oynamak istemiyordu. "Onunla neden ilgileniyorsunuz?"

"Bir cinayete tanık olmuş," dedi sadece Tamara.

Yudin neredeyse gülecekti. Lyoşa'nın İrina Karlovna'nın ölümüyle bir ilişkisi olabileceği düşüncesi saçma ötesiydi. Ama asıl konu bu değildi. "Size meslektaşınızın ölümünü soruşturma yetkisi verdiğimi hatırlamıyorum."

"O cinayet değil. 1812 yılında işlenmiş bir cinayet. Ve 1825 yılındaki diğer bir cinayet."

Yudin, Tamara'nın durumunu değerlendirdi. Onun alışıldığı üzere lamba ışığıyla aydınlatılmış bürosunda oturuyordu ve dışarıda gece olmuştu. Kapıya kendisinden daha yakındı, fakat koşsa bile onu kolayca yakalayabilirdi. Onu Gribov getirmişti ve çığlığını duyabilirdi, ama gerekirse onu da halledebilirdi. Bunların hiçbiri gerekli değildi – henüz. Tamara'nın buraya gelip kendisine bunu söyleyebiliyor olması, onun ne kadar az şey biliyor olduğunu gösterirdi. Yudin kendini güvende –aynı zamanda da büyülenmiş– hissetti.

"Açıklayın," dedi.

"1812 yılında tam Fransızlar çekildikten sonra bir cinayet işlenmiş. Bir fahişe. Degtyarniy Yolu'nda. Adı Margarita Kirilovna'ymış."

Tamara, Yudin'i iyice konunun içine çekebilmek için her bir gerçeği aklına yazmak ister gibi tek tek söyledi. Yudin, 1812 yılında Margarita Kirilovna'nın öldürüldüğünü çok iyi biliyordu – onu öldüren ve bunu bir vampirin

işiymiş gibi gösteren kişi kendisiydi. Paralel olacak şekilde kabzalarından birbirine bağlanmış aynı tip iki bıçaktan oluşan, kendi yaptığı bir silahı kullanmıştı. Bıçakların üst kenarları testere dişliydi, alt kenarları ise tıraş bıçağı kadar keskindi. İkisinin de harika birer sivri ucu vardı. Bunu bir vampirin dişlerini taklit etmek için yapmıştı ve şimdi bir vampir olmasına rağmen, bazen hâlâ bu silahı kullanmayı tercih ediyor ve onu hep yanında taşıyordu. Bu, o çalışırken kurbanının gözlerine bakmasını sağlıyordu. Onu Margarita'ya çevirdiği anda kadının hissetmiş olduğu şaşkınlığı ve dehşeti hatırladı. Tamara'ya gerçeği anlatmayı ve *onun* yüzünde de aynı ifadeyi görmeyi düşündüğünde, içini büyük bir heyecan kapladı, fakat kendini tuttu. "Fahişeler hep öldürülür," diye yanıt verdi.

"Onun yaraları neredeyse İrina Karlovna'nınkilerin aynısıymış."

"Neredeyse mi?" Yudin, "Ben öyle hatırlamıyorum," diye eklememek için kendini zor tuttu, ama bu farkların ne olduğunu merak etmişti.

"O göğsünden de bıçaklanmış."

Yudin bunun Aleksey'in eseri olduğunu varsaydı. Her şeyin bir *vurdalak*'ın işi gibi görünmesini sağlamakla iyi bir iş yapmış olduğu açıktı – Aleksey'in önlem almasına yetecek kadar iyiydi. "Peki, Danilov bu işe nasıl karışmış?"

"Cesedi o bulmuş."

"Katili yakalamışlar mı?" Bu, keyif verecek kadar gereksiz bir soruydu.

Tamara başını salladı. "Hayır, fakat yalnızca bu değil. 1825'te beş cinayet daha olmuş."

"1825'te düzinelerce cinayet oldu," diye karşılık verdi Yudin hemen.

"Hepsinde de ölüm nedeni benzer bir boğaz yaralanmasıymış. Bunlardan birinde de cesedi bulan kişi Aleksey İvanoviç Danilov'muş."

Yudin bir kaşını kaldırdı ve bunun şaşkınlığının gerçek nedenini gizlemesini ümit etti. Aleksey'in, 1825 yılında çok çalışmış olduğu kesindi. Çıfıtkale'ye gelmiş ve

Yudin'in bütün çalışmalarının mahvedilmesine yardım etmiş, Taganrog'da I. Aleksandr'ı ölümden daha kötü bir kaderden kurtarmış ve Petersburg'da Dekabrist Ayaklanması'na katılmıştı. Yudin bütün bunları biliyordu, çünkü o da oradaydı. Moskova'da hiç bulunmamıştı, fakat görünüşe göre Aleksey orada da aylaklık etmemişti.

"1825'te ne zaman?" diye sordu.

"Ekim başında."

Bu, ülkenin güneyindeki olaylardan önceydi. Aleksey'i oraya getiren şey bu olmalıydı. "Anlıyorum," dedi Yudin. "Ve şimdi de onun geri gelip İrina Karlovna'yı öldürmüş olduğunu mu düşünüyorsunuz – eski günlerin hatırına."

"Bunu pek olası bulmuyorum."

"Çünkü?"

"Çünkü o Sibirya'da."

"Bundan emin misiniz?"

"Bunu kontrol etmeye gelmiştim."

Yudin bir an düşündü. Tamara'nın anlattıklarından fazlasını bildiğinden kuşkuluydu, ama yine de araştırması etkileyiciydi. Ve şimdi ikisinin de Aleksey'le ilgileniyor olması faydalı olabilirdi. Tamara'nın soruşturması Yudin' in kendi soruşturmasını gizleyebilirdi, fakat onun Aleksey'in kaderine terk edilmesini sağlayabilecek başka istihbarat hatları da vardı.

"O hâlâ orada – İrkutsk'ta."

"Ailesi var mı?"

"Karısı öldü. Bir oğlu var, Dimitriy." Yudin Tamara'nın bunu zaten bilip bilmediğini anlayabilmek için biraz ara verdi. Tamara bir şey söylemedi, ama yakında bunu öğrenirdi. "Onu şahsen tanıyorum."

Tamara başını hafifçe yana eğdi. Şimdi de o Yudin'i değerlendirmeye çalışıyordu, ama bir şey keşfedemedi. "Peki, nerede o?"

"Sivastopol'da. Orduda. Bu, suç mahallinde olmadığına dair yeterince iyi bir kanıt mı?"

"İrkutsk kadar değil." Yudin onun ciddileşip ciddileşmediğini anlayamadı. "Kaç yaşında?" diye sordu Tamara.

"Yaklaşık elli." Yudin onun nereye varmak istediğini anlamıştı. "Bu da onun ilk cinayet sırasında beş yaşlarında olduğunu gösterir." Kendisini adamı korurken bulması Yudin'i eğlendirmişti.

Tamara gülümsedi ve Yudin artık onun kendisiyle dalga geçtiğinden oldukça emin oldu. "Bu arada, siz neden ilgileniyordunuz?" diye sordu Tamara

Yudin bu soruyu bekliyordu. "Tahmin edebileceğiniz gibi ben sürgünlerin yazdığı ve onlara gelen bütün mektupları okurum ve buna Danilov'unkiler de dahil."

"Ve?"

"Bir isimden bahsediyordu – olasılıkla diğer bir komplocu, diğer bir Dekabrist."

"Kaçanlardan biri mi?"

"Kaçışı pek uzun sürmeyen biri."

Tamara tatmin olmuş görünüyordu. Diğer adamın adını sormadı, zaten öyle olsa bile Yudin söylemeyi kabul etmezdi.

"Ona karşı bir dava açılmasını sağlayabileceğinizi düşünüyor musunuz?"

"İtiraf edecek."

"Bu kadar basit mi?"

Yudin gülümsedi. Tamara gerçekten bu kadar saf olabilir miydi? Yaptığı iş bugüne kadar ona Üçüncü Şube'nin ancak bir yönünü tanıtmıştı, fakat haklarında bilgi verdiği adamlara gözaltına alındıkları zaman ne olduğunu kesinlikle tahmin ediyor olmalıydı. Bu kadının hamurunun ne olduğunu görme zamanı gelmişti.

"Size bir şey göstereyim," dedi Yudin. Tamara şaşırarak baktı, fakat başka bir şey söylemedi. Yudin anahtarını çıkardı ve açmak için kapıya gitti. "Buradan."

Tamara ayağa kalktı ve onu izledi. Yudin geri çekildi ve Tamara'nın önden gitmesine izin verdi. Tamara'nın taş basamaklarda yankılanan ayak seslerinin durduğunu duydu. Merdivenin bölündüğü noktaya gelmişti. Yudin onun tabutları görmesini planlamamıştı. Görecekleri yeterli olacaktı – Yudin'in onun yüzündeki ilk korku ifadesinin

keyfini çıkarmasına yetecekti. Bunlar, birlikte yapacakları ve Tamara'nın her şeyi anlayacağı, onun dehşetine kapılacağı ve içinde yalnızca korku hissederek öleceği yolculuğun başlangıç adımlarıydı. Şansın yardımıyla bu yolculuk Yudin'in her anının tadını çıkaracağı uzun bir yolculuk olacaktı.

"Soldan aşağı," dedi hafif bir sesle.

Tamara inmeye devam etti ve Yudin kapıyı arkasından çekip onu izledi.

10

"Tolya!" Dimitriy ahşap kapıya yumruğunu indirip tekrar bağırdı. "Tolya!" Birkaç saniye cevap gelmesini bekledi, fakat bunun kibarca ayak seslerini dinleyip uşağın kapıyı açmasını ve ziyaretinin sebebini sormasını bekleyeceği durumlardan biri olmadığını biliyordu.

Caddenin karşı tarafından bağırmakta bir an tereddüt etmişti ve tam bağırdığı sırada da bir bomba sesi onun sesini bastırmıştı. Sonra Tyeplov ve diğer iki adam kapının ardında kaybolmuşlardı. Tyeplov, vampirlerin varlığı konusunda önceden uyarılmıştı ve kuvvetli bir adamdı, fakat hem İgnatyev'in hem de görmüş olduğu diğer adamın *vurdalak* olması durumunda kendisini koruyamazdı.

Dimitriy birkaç adım geri çekilip tam ortasını hedefleyerek omzuyla kapıya yüklendi. İşe yaramadı. Tekrar denedi, ama ancak kendisine zarar verebildi. Kapının önünde durup bir tekme attı, fakat bu da etkili olmadı. Caddeye çıktı. Büyük bir binaydı. Sokaktaki evlerin hepsi geriye doğru oldukça genişti ve bu binanın ön kapısının her iki tarafında pencereler vardı. Hiçbirinde ışık görünmüyordu. Dimitriy kapıya geri gidip sağ taraftaki pencerenin çıkıntısına tırmandı. Binaya arkasını dönüp sırtını cama yasladı, güçlükle pencerenin çerçevesine tutunup ayağını kaldırdı.

Biraz durdu. İgnatyev'in vampir olduğundan emin bi-

le değildi; olan bitenin tamamen farklı bir açıklaması olabilirdi. Binaya zorla girip odaları teker teker arayabilir ve üç adamı sakin sakin kâğıt oynarken bulabilirdi. Tyeplov onun takıntılı ve duygusal yakınlık hissettiği kişinin başkalarıyla iyi vakit geçirmesine bir an bile tahammül edemeyen kıskanç bir âşık olduğunu düşünürdü. Daha da kötüsü, Dimitriy üç adamı gerçekten kıskanmasına neden olabilecek bir durumda da bulabilirdi. Bundan habersiz yaşamayı tercih ederdi.

Ama bunların hiçbiri bahane olamazdı. Tyeplov ölecek olursa, Dimitriy'in onun yardımına koşamamasının nedenlerini öğrenemezdi, ama Dimitriy hepsini tekrar tekrar duyardı ve her defasında daha az ikna edici gelirdi kulağına. Bununla yaşayamazdı. Topuğuyla arkaya vurdu ve camın kırıldığını duydu. Arkasına dönüp kırık camların arasından evin içine süzüldü.

Oda sıradandı – bir tür çalışma odasıydı, ama Dimitriy onu karıştırmakla vakit kaybetmedi. Tek yararlı gözlemi onun boş olduğunu tespit etmekti. Sol köşesinde bir kapı vardı. Dimitriy sırt çantasını alıp tahta kılıcını ve tabancasını çıkardı. Bir merminin bir vampiri öldüremeyeceğini biliyordu, ama geçici bile olsa bir vampiri etkisiz hale getirmek konusunda ne kadar etkili olduğunu da biliyordu.

Kapı bir koridora açılıyordu. Burası daha karanlıktı. Dimitriy etrafına baktı ve ön taraftaki kapının kapalı olduğunu gördü. Evin arka tarafına doğru ilerledikçe koridora daha başka kapıların da açıldığını fark etti. Dimitriy'in girdiği yerin tam karşısındaki tarafta aşağı doğru inen bir merdiven vardı.

"Tolya!" diye bağırdı tekrar, sonra kulak kesildi. Yanıt yoktu. Yanından geçtiği kapıların hepsinin alt kısmını kontrol ederek koridorda ilerledi, fakat hiç ışık sızmıyordu. Top ateşi ve bomba sesleri burada daha az duyuluyordu, ama yine de kentin düşüşünü bir adım daha yaklaştıran her bombanın düşüşünde bina tekrar sallanıyordu. Koridorun sonundaki odalardan birinin kapısının altın-

dan ışık sızıyordu. Dimitriy elini kapı kolunun üstüne koyup dinledi.

"Tolya!" Hâlâ sessizlik vardı. Dimitriy kapıyı hızla açtı. Burası bir mutfaktı. Bir rafın üzerinde neredeyse tükenmek üzere olan bir mum yanıyordu. Artık evin arka tarafına gelmişti. Pencereler, arkasında bazılarının penceresinde ışıklar görünen başka evler bulunan bir avluya bakıyordu.

Bir ses duyuldu, başka bir odadan geliyormuşçasına boğuktu. Bir çığlık olabilirdi; bir kedi de olabilirdi. Bunu tam yukarıdan gelen kuvvetli bir düşme sesi izledi. Dimitriy dönüp hızla merdivene koştu, daha hızlı hareket edebilmek için kılıcını ve tabancasını tuttuğu ellerini öne arkaya sallayarak basamakları üçer üçer çıktı. Merdiven sahanlığı aşağıdaki koridor gibi dar ve uzundu. Dimitriy onu boylu boyunca kat etti, fakat sonunda kendini bir pencerenin yanında buldu. Dışarı baktı ve eve gelirken geçtikleri caddeyi gördü. Arkasına dönüp geri koşarken her iki yandaki kapılara dikkat etmeden, tam mutfağın üzerinde olabileceğini düşündüğü kapıyı bulmak için aşağıdaki odaların yerleşimini gözlerinin önünde canlandırmaya çalıştı.

Koridorun ucunda, tahmin ettiği konumda bulunan bir oda vardı. Kapısının sadece altından değil, bir yanından ve anahtar deliğinden de ışık sızıyordu. Dimitriy hızını hiç kesmeden kapıyı itti ve odaya daldı. Gördüğü şey karşısında donakaldı.

Sahne bir resim gibi düzenlenmişti, evsel bir iç sıkıntısının, sanki de Hooch'un[1] elinden çıkmış, kristalleşmiş haliydi. Adamların üçü de odadaydı. Tyeplov lavabonun önünde durmuş, yüzünü örten ıslak ellerinin parmaklarının arasından Dimitriy'in aynadaki yansımasına bakıyordu. Odanın diğer tarafındaki yatağın yanındaki çizgili bir kilimin üstünde meçhul bir sivilin bedeni yatıyordu. Başı

1. Pieter de Hooch: 1629-1684 yılları arasında yaşamış Hollandalı ressam. (Ç.N.)

Dimitriy'e daha yakındı ve gözleri kendisine yardım etmesini ister gibi Dimitriy'e bakıyordu.

Ona artık yardım edilemezdi. Boynunda canlı ve kıpkırmızı bir yara vardı. Halıya akmış bir kan şeridi boğazının tam olarak neresinden parçalanmış olduğunu gösteriyor ve toplardamarından küçük nabız atışlarıyla sızmaya devam ederken, giderek yorulan kalbi aptalca son âna kadar görevini yapmaya çalışıyordu. Adamın ölü olarak kabul edilip edilemeyeceği şüpheliydi.

Onunla, görünüşe göre Dimitriy'in gelişiyle hâlâ donakalmış durumda olan Tyeplov'un arasında İgnatyev duruyordu. Bir dizinin üzerine çökmüş durumdaydı ve gecenin ilk kurbanından ikincisine doğru yaptığı hamlenin tam ortasındaydı. Bundan saniyeler önce ölmekte olan adamın üzerine çömelmiş, o ölümcül yarayı açıyor ve akan kanın tadını çıkarıyor olmalıydı. Şimdi dönmüştü. Sol bacağı bükülü durumdaydı ve ayağı odanın diğer yanındaki masum ve görmeyen Tyeplov'a doğru yapacağı hamleye hazır durumdaydı. Bu da İgnatyev'in yüzünün tamamen Dimitriy'e dönük olması demekti ve Dimitriy bu yüzde onun biraz önce yaptığı iğrenç şeyin kalıntılarının bütün ayrıntılarını gördü. Çenesi kanla kıpkırmızı olmuştu. Yarı açık olan ağzının kenarından kanla karışık salyalar akıyordu. Normalde sarışın olan bıyığının kana bulanmış kısımları koyu renkli bir şerit halini almıştı. Sakalının kıllarına Dimitriy'in tam olarak ne olduğunu anlayamadığı başka bir madde de bulaşmıştı.

"Tolya!" diye tısladı Dimitriy.

Tyeplov doğrulup döndü, önce Dimitriy'e sonra da İgnatyev'e baktı. Yüzü dehşetin simgesi gibiydi. İgnatyev artık ayağa kalkmış ve Dimitriy'e doğru hareket etmek üzere yönünü değiştirmişti. Dimitriy bu defa kazamattaki dövüş sırasındaki kararsızlığın zerresi bile olmadan ateş etti. Mermi İgnatyev'in boynunu delip geçti. Arkasındaki şömine rafında duran vazo darmadağın oldu ve parçaları yere yayıldı. Dimitriy yaranın İgnatyev'in âdemelmasının hemen altında olduğunu gördü.

Vampir bir adım geri çekildi, ama mermi namlunun hemen birkaç santim ötesinde duran Wieczorek'in yüzünde gösterdiği mahvedici etkiyi göstermemişti. Dimitriy yaratığın göğsüne saplamak üzere sağ elinde tuttuğu tahta kılıcı sıkıca kavradı, ama elinin nasıl titrediğini hâlâ fark edebiliyordu. Konuşmaya –Tyeplov'u uyarmaya– çalıştı, fakat ağzından hiçbir ses çıkaramadı. Yana doğru bir adım atarak İgnatyev'le silahsız arkadaşının arasına girdi. İgnatyev yüzü hep Dimitriy'e dönük olarak dönmeye başladı. Ağzı artık kapalıydı, bıyığında ve çenesinde kurumuş olan kan onun aşağılık doğasının şaşmaz bir işaretiydi. Ve bu, ölüm kalım savaşına hazırlanan Dimitriy'in azmini daha da kamçılıyordu.

Ama İgnatyev saldırmadı. Ellerini açıp barış istermiş gibi yukarı kaldırdı. Yüzünde, sanki Dimitriy'e şimdi ne yapması gerektiğini sorar gibi bir dağılmışlık ifadesi vardı. Dimitriy, *vurdalak*'ın güdülerini derinlemesine incelemekle vakit kaybetmedi. Bu bir kurnazlık veya bir zayıflık işareti olabilirdi. Dimitriy ikincisine oynadı ve öne doğru bir adım attı.

Oda bir anda kayboluverdi. Arka ve yan duvarlar, yatak, şömine rafı, şömine ve zeminin yarısı gitmişti. İgnatyev de gitmişti. Dimitriy ayaklarının altındaki zeminin kaydığını ve düşmeye başladığını hissetti ve onu kollarının altından sıkıca kavrayıp geri çeken Tyeplov'un elleri kurtardı.

Biraz önce dışarıda patlayan bombanın sesi bütün odayı doldurmuştu, fakat ses onun daha somut etkileriyle karşılaştırıldığında önemsizdi. Dimitriy dışarıdaki yıldızlı geceye baktı ve biraz ileride buna benzeyen diğer evlerin duvarları parçalanmış odalarını gördü. Top, burayı vurabilmek için hedefini ciddi biçimde ıskalamış olmalıydı ve binalardan en az birinin sakinleri tamamen gafil avlanmıştı: karşıda üstünde geceliğiyle yatak odasının duvarına yapışmış duran bir kadın vardı ve önünde yalnızca üzerinde durabileceği kadar bir zemin kalmıştı. Aşağıya –Dimitriy'in tahminine göre– çöken odanın kalıntılarının arasında yatan kocasına bakıyordu. Adam elini ona doğru

uzattı, sonra arkaya doğru düştü ve hareketsiz kaldı.

Dimitriy açılan kraterden aşağı baktı. Bir yatak odasıyla mutfağın bileşiminden oluşan moloz yığının içinde iki kişi yatıyordu. Bir tanesi bomba çarpmadan önce ölmüştü. Tuhaf bir şekilde etrafındaki kaostan hiçbir zarar görmemiş olan ahşap bir masanın üstünde yatıyordu. İgnatyev, Dimitriy'in tam altındaydı ve karnına iğne saplanmış bir böcek gibi debeleniyordu. Altındaki zemin bir yer kapağı gibi açılmış ve Dimitriy'e yakın olan tarafı asılmış gibi olduğu yerde kalmıştı. İgnatyev ise bacağı yüzeydeki bir yarığa girinceye kadar aşağı doğru kaymıştı. O noktada dönüvermiş olmalıydı, çünkü şu anda bacağı döşeme tahtalarına sıkışmış olarak neredeyse tepetaklak asılı durumdaydı ve uyluk kemiğinin darmadağın olduğu açıktı. Parmakları yukarı tutunmaya çalışıyor, ama onu kurtarmak için bir şey yapamıyorlardı.

Dimitriy onun bir süre sonra kaçacağını biliyordu. Canavarın işini şimdi, savunmasız olduğu sırada bitirmeliydi. Darmadağın olmuş mutfağa inmenin bir yolunu aradı ve en hızlı ya da en azından en güvenli olanın en geleneksel yol olduğuna karar verdi. Arkasına dönüp, donmuş bir halde duvara yaslanmış duran ve zaten başka bir şeyi amaçlamayan Tyeplov'a, "Burada kal!" diye bağırdı. Dimitriy odadan çıkıp merdivenlere yöneldi ve bir çırpıda aşağı indi. Çok geçmeden mutfakta İgnatyev'le yüz yüzeydi, birbirlerini baş aşağı görmeleri dışında tabii.

Dimitriy ne yapacağını düşündü. Eğimli zemine yaslanmış onu izliyor ve bekliyordu. İki seçenek vardı. Yaratığa tahta kılıcını saplayabilirdi veya çelik kılıcıyla kafasını kesmeyi deneyebilirdi. Birincisi Dimitriy'e daha güvenilir seçenek olarak göründü, fakat İgnatyev'in göğsü güçlü bir darbe indirebilmesi için fazla yüksekte duruyordu. Dimitriy etrafına baktı. Mutfak masası hemen yakınındaydı ve İgnatyev'in –şükürler olsun ki– son kurbanı da onun üstünde yatıyordu. Dimitriy onu biraz yana doğru çekmeyi başarabilirse, üstüne çıkıp tahta kılıcını canavarın kalbine saplayabilirdi.

Masayı sol eliyle tutup biraz uğraştı. Ama onu kımıldatamadı. Başını kaldırıp tekrar İgnatyev'e baktı ve onun hâlâ hareket edebilecek durumda olmadığını gördü. Tahta kılıcını kolayca ulaşabileceği şekilde masanın üstüne bıraktı ve bu defa iki eliyle asılıp tekrar tekrar çekti.

Üçüncü denemede masa hareket etti, ama yukarıdaki tavanın geri kalanıyla birlikte. Masa bir şekilde duvarın geri kalan kırılgan kısmını destekliyordu, fakat Dimitriy'in de yardımıyla bu destek ortadan kalkmış ve binanın o kısmının çöküşü tamamlanmıştı. Dimitriy geriye doğru fırlatıldı, fakat masanın altına yuvarlanmayı başardı, bu da molozların onu yaralamasını önledi.

Saniyeler içinde tekrar sessizlik hâkim oldu ve Dimitriy gizlendiği yerden çıktı. Olabildiğince hızlı ayağa kalkıp etrafına bakındı. Eğimli duran zemin tamamen aşağı düşmüş ve İgnatyev tuzaktan kurtulmuştu. Ağırlığını bir bacağına vermiş, ayakta duruyordu, kemikleri un ufak olmuş diğer bacağı ise kullanılamayacak durumda, imkânsız bir açıyla kıvrılmış duruyordu. İgnatyev elinde Dimitriy'in tahta kılıcını tutuyordu. Önce sekerek yaklaşmaya çalıştı, fakat Dimitriy onun sol bacağının giderek düzelmeye ve daha fazla ağırlık taşımaya başladığını gördü. İgnatyev elindeki tahta kılıca bakıp sırıttı ve onu ince bir dalı kırar gibi iki parça edip yan tarafındaki molozların üstüne fırlattı. Sırıtışı bütün yüzüne yayıldı ve Dimitriy onun hâlâ kanlı kesici dişlerini gördü. Yukarıdaki odadayken üstüne nasıl bir kararsızlık çökmüş olursa olsun, düşerken hepsi unutulmuştu. Artık Dimitriy'e yaklaşırken gözlerinde sadece açlık ve nefret vardı. Dimitriy kılıcını çekti ve kendisini savunmaya hazırlandı, fakat kaderin kendisi hakkında verdiği karardan kurtulabilmek için yapabileceği pek fazla şey olmadığını biliyordu.

"Hayır!"

Ses yukarıdan gelmişti. İkisi de yukarı baktı ve sesin sahibinin, mahvolmuş yatak odasının zemininde hâlâ ayakta durabileceği kadar küçük bir alan bulabilmiş olan Tyeplov olduğunu gördü. İgnatyev birkaç saniye ona baktı, sonra

dikkatini yeniden Dimitriy'e yöneltti. Bacağı tamamen iyileşmiş gibiydi ve yürüyüşü de oldukça normaldi.

"Hayır!" diye yankılandı Tyeplov'un sesi yeniden.

İgnatyev, Dimitriy'e küçümseyici bir bakışla son defa baktı ve arkasına döndü. Çökmüş duvarların arasından güçlükle ilerledi ve evin arkasındaki avluya çıktı. Evi yanındaki binadan ayıran duvar yok olmuştu. İgnatyev de çok geçmeden kayboldu. Dimitriy onu takip etme isteği duymadı. Başını kaldırdı ve Tyeplov'un yüzünün yukarıdaki tavanda açılmış olan deliğin kenarında kaybolduğunu gördü. Merdiven sahanlığından gelen ayak seslerini duydu ve üzerinde hâlâ bir ceset yatan masanın üstüne tırmanıp koridora doğru yöneldi.

Merdivenleri yarısına kadar çıktığı sırada bir camın kırıldığını duydu ve yukarı ulaştığında caddeye bakan pencerenin parçalanmış olduğunu gördü – Dimitriy'in aşağıdaki pencereye yaptığı gibi basitçe kırılmamıştı, paramparça olmuştu. Tyeplov oradan atlamıştı. Dimitriy durup pencerenin parçalanmış kalıntılarının arasından dışarı baktı ve ince yapılı bir adamın caddede koşarak kaybolduğunu gördü.

"'Şeşkovskiy'in Odası'nı[1] duymuş olmalısınız."

Yudin bu soruyu taş merdivenin dibine ulaştıklarında sormuştu. Kısa, dar bir koridorda duruyorlardı. Yan taraflarındaki taş duvarlar yukarı doğru devam ediyor ve tavanda Yudin'in neredeyse başının değeceği kadar alçak bir kemer meydana getiriyorlardı. Duvarlar ise onun omuzlarından ancak biraz daha genişti. İkisi birden geçmek isteseler yan durmaları gerekirdi ve o zaman bile birbirlerine fazla yakın olurlardı. Yudin'in elindeki lambadan başka bir ışık yoktu ve duvarları pırıl pırıl aydınlatıyordu. Taş zeminde sığ su birikintileri vardı. Geçiş yolu-

1. Gizli polisin resmî olmayan başkanı Styopa Şeskovskiy'in insanları sorguladığı ve kırbaçladığı oda. (Y.N.)

nun yan taraflarında üç küçük ahşap kapı vardı, bir diğeriyse koridorun uzak ucundaydı.

"Bir efsane," diye yanıt verdi Tamara ilgisizce.

"Mümkün ama yararlı bir efsane. Bazıları zincirli köprünün yanındaki binada o odanın hâlâ durduğunu söylüyorlar."

"Mümkün değil," diye yanıt verdi Tamara, kendini en mantıklı haliyle görünmeye zorlayarak.

Yudin'in gülümsediğini göremedi, ama sesinden fark etti. "Bununla birlikte, büyüleyici bir işkence yaklaşımı. Şüpheli bir sandalyeye oturtulur ve Şef Sekreter Şeşkovskiy onunla oldukça dostça bir sohbete başlar. Sonra görünmeyen bir manivela kolu çekildiği anda adam sandalyesiyle birlikte aşağı düşer ve uzman bir ekip kanatıncaya kadar adamın alt kısımlarını kamçılar." Bir anahtar çıkarıp en yakındaki kapıyı açtı ve eliyle Tamara'yı içeri girmeye davet etti. "Sonra da Şeşkovskiy sorguya devam eder."

Oda –belki de hücre olarak tanımlamak daha doğru olurdu– geldikleri koridora kıyasla oldukça büyük sayılırdı. Yalnızca bir tek mobilyası vardı: bir sandalye. Tamara zemini inceleyerek temkinli bir şekilde ona doğru yürüdü, ama zemin yeterince sağlam görünüyordu. Hücrenin ortasına gelince sandalyenin tam olmadığını gördü – o, sadece oturma yeri çıkarılmış olan ahşap bir çerçeveden ibaretti.

"Benim eserim," dedi Yudin. "Çok daha basit, bütün o kullanışsız teknik aksam yok."

Tamara dönüp ona baktı. Yudin'in elinde, arkasına gizlemiş olduğu bir kamçı vardı. Duvarlarda ise başkaları asılıydı. Yudin onun uçlarında birer küçük kurşun top olan üç meşin ipini okşadı. Tamara onun korkusunu göstermesini istediğini biliyordu, ama korku hissetmiyordu.

"Buna *pliet*[1] derler," dedi Yudin. "Majesteleri *–merhum* Majesteleri– bu kırbaç tipinin bizim kullanabileceğimiz tek kırbaç olması için kanunu değiştirmişti."

1. (Rus.) Kırbaç. (Y.N.)

"Ve siz de Majestelerine itaatsizlik etmezdiniz," dedi Tamara, Yudin'in arkasındaki duvarda asılı duran ve sözlerini yalanlayan çok sayıdaki kamçıya bakarak.

"Bizler Majestelerinin hizmetindeyiz."

"Ve eminim ki, o burada aşağıda yaptığınız her şeyi onaylamıştır."

"Onaylamazlık etmezdi."

"Halefi onaylamayabilir ama." Tamara Yudin'in yüzüne bakarak konuşuyordu. Yudin onun söylediklerinin üstünde durmuyor gibi görünüyordu.

Yudin lambayı alarak dışarı çıktı ve oda karanlığa gömüldü. Tamara arkasına takılıncaya kadar, o karşıdaki kapıyı açıp içeri girmişti bile. Bu hücrenin büyüklüğü ve görünümü diğerinin aynıydı, ama ilk bakışta boş gibi görünüyordu.

"Bu odaların tarihi, III. İvan'a kadar uzanır," diye açıkladı Yudin. "Özellikleri tamamen orijinal değildir, ama fikir daha da gerilere tarihlenir." Yukarıya ve odanın ortasına doğru baktı. Tamara ilkin bir şey göremedi, sonra lambanın ışığı birtakım madenî yapıları aydınlattı ve Tamara tavandaki halkalara asılı bir çift demir kelepçe gördü. Yudin oraya doğru yürüdü ve elini kaldırdı. Dirseğini tam olarak açmasına gerek bile kalmadan avucunu üstünde duran tavana yapıştırdı. "Ne yazık ki insanlar bugünlerde çok daha uzun boylu," dedi.

Oradan ayrılırlarken, Tamara yerde madenî kelepçelerin altına özenle yerleştirilmiş bir çift koyu leke gördü. Yudin'in açıkça beklediği korku ve iç bulantısını hâlâ hissetmiyordu – çoğu kadının tepkisi böyle olurdu. Pavlovsk'a giden treni, kucağındaki Stasik'in ufacık bedenini ve onun giysilerinden gelen berbat kokuyu düşündü. Yudin ona henüz gökyüzündeki Tanrı'nın göstermiş olduklarıyla yarışabilecek bir şey göstermemişti.

"Tabii ki," diye devam etti Yudin, "bunların da kendine göre avantajı var." Duvarlardan birindeki orta kapıyı açtı. Kapının arkasındaki mekân çok küçüktü. Burada ancak bir çocuk ayakta durabilirdi. "Eski günlerde burası

oldukça geniş bir mekânmış." Yudin kasten alçak sesle konuşuyordu. "Şimdilerde ise bir adamın direncini birkaç saat içinde kırabilir." Kapıyı kapattı. "Karşıdaki de bunun tam aynısı."

Yola devam ettiler. Koridorun sonuna gelmişlerdi, her iki taraflarında ve önlerinde bir kapı vardı. Yudin soldaki kapının kilidini açtı, fakat kapıyı kapalı bıraktı. "Buraya girmeyeceğiz," dedi. Kapıyı araladı ve lambayı içeri uzattı. Binlerce minicik ses aynı anda ciyaklamaya başladı, sivri pençelerin taş zemini tırmaladığı ve pullu kuyrukların yerlerde süründüğü duyuldu. Yudin lambayı elinde ileri geri salladı ve önlerinde yüzlerce çift göz parladı.

Yudin kapıyı hızla kapattı. "Korkularını çok çabuk yeniyorlar," dedi. "Özellikle de karınları açsa. İnsanların korkusu daha uzun sürüyor."

Tamara, Yudin'in kendisinde uyandırmaya çalıştığı korkuyu hâlâ hissetmiyordu. Daha önce de sıçan görmüştü – caddelerde, nehrin kenarında, raylar boyunca koşanları, tren istasyona girerken peronun altına kaçanları. Tüm diğer yaratıklar gibi onlar da hayatta kalabilirlerdi ve insanoğlu için oluşturdukları en büyük tehdit onun besinini çalmalarıydı, tıpkı insanların da onların besinlerini çaldığı gibi. Ama Tamara'nın aklı başındaydı – ve Yudin'in tutsağının bu ruh durumunu, onu bu odaya getirmeden çok önce ortadan kaldırmış olacağını biliyordu.

"Bunları bana neden gösteriyorsunuz, Vasiliy İnnokyentiyeviç?" diye sordu.

"Çünkü ilginizi çekmiş gibi görünüyordu."

Tamara hafızasını yokladı, ama onda bu izlenimi yaratabilecek bir şey söylemiş olduğunu anımsayamadı. "Öyle mi?" diye sordu.

"Bir suçu soruşturmaya başladığınız zaman. Soruşturma tutuklamaya, tutuklama sorgulamaya ve sorgulama da itirafa götürür."

"Kişi suçluysa."

"Değilse de, bir arkadaşını ihbar etmeye. Her halükârda soruşturmanız burada bir sonuca ulaşır. Buna hazır mısı-

nız?" Bu soruyu sorarken koridordaki karşı kapıya gidip açmaya başladı.

"Burada ne var?" diye sordu Tamara, koridorun en sonundaki kapıyı işaret ederek. O diğerlerinden farklıydı, daha dayanıklı görünüyordu ve üstünde destek görevi yapan demir şeritler vardı. Kilide ek olarak, farklı yüksekliklerde, kapının sıkıca kapanmasını sağlayan üç ağır sürgü vardı. Ve diğer kapılardan farklı olarak göz hizasında içeriyi gözetlemeyi sağlayan bir deliği yoktu.

Yudin önce kapıya sonra Tamara'ya bakıp sessizce düşündü. Dudakları hiç hareket etmemiş olmasına rağmen yüzü gülümser gibiydi ve gözlerine bir heyecan, hatta neşe ifadesi yerleşmişti. Sonra, bu ifade bir anda kayboldu ve arkasına dönüp diğer kapıyı açmaya koyuldu. "Belki başka bir gün," dedi aceleyle, sonra Tamara'ya göstermekten daha mutlu olacağı diğer odada gözden kayboldu. Bu, Tamara'ya Mavi Sakal'ın[1] öyküsünü hatırlattı.

Tamara onun ardından içeri girmeden önce bile oradan gelen damlama sesini duyabiliyordu. Odaya girdiğinde ilk izlenimi orada bir tabut bulunduğu oldu. Yan duvara bitişikti ve taştan yapılmıştı – bir tabuttan çok lahite benziyordu. Yan tarafındaki duvardan çıkan kurşun borudan akan su onu neredeyse ağzına kadar doldurmuştu. Bu ne bir tabut ne de bir lahit, diye düşündü Tamara, bu bir banyo küveti. Yan tarafındaki küçük bir delik suyun dışarı akmasını sağlıyor ve böylece taşmasına engel oluyordu. Küçük bir oluktan akmaya devam eden su duvardaki ikinci bir delikte kayboluyordu. Su lağım kokuyordu.

"Bunu yapmaya hazır mısınız?" diye tekrarladı Yudin. "İstediğiniz bilgiyi alabilmek için ne gerekiyorsa yapmaya?"

Tamara düşündü, fakat sırlarını öğrenmek amacıyla bir adamı buraya aşağıya getirme ihtimalini değil. İrina Kar-

1. Charles Perrault'nun yazdığı, 1697 yılında yayımlanan bir Fransız halk masalı. Şiddet uygulayan ve eşlerini öldüren bir soylu ile bu akıbetten kurtulmaya çalışan eşinin öyküsünü anlatır. (Ç.N.)

lovna'nın yataktaki görüntüsünü, Margarita Kirilovna'nın hemen hemen aynı durumdaki halini ve ölmüş olan tüm diğerlerini düşündü. Onları öldürenler bunu yapmaya cesaret edebilmişlerse, onun gerçeği öğrenme cesaretini gösterememesi adil olur muydu?

"Eğer gerekirse."

Suyun kokusu daha da artmış, bütün odayı doldurmuştu.

"Çoğu insan boğulmaktan her şeyden fazla korkar," dedi Yudin arzuyla, dalgalanan suya bakarak. Sonra başını kaldırıp doğrudan Tamara'nın gözlerine baktı. "Danilov yetmiş dört yaşında. Yaşlı bir adamı buraya getirebilir misiniz?"

"O İrina'nın katili değil."

"Ama kim olduğunu biliyor olabilir."

"O zaman bana söyleyecektir."

"Sırrını otuz yıldır korudu," diye ısrar etti Yudin.

Tamara onu düzeltti. "Kırk beş yıl," dedi. Nefes alması giderek zorlaşıyordu. Bu leş kokusu, ona Petersburg'u ve 1848'i hatırlatıyordu.

Yudin belli belirsiz gülümsedi, sonra yine kokusundan etkilenmiyor gibi göründüğü suya baktı. "Bildiğim kadarıyla su Neglinnaya'dan geliyor ve Moskova Irmağı'na akıyor olmalı. Tabii ki bugünlerde çok pis ama bu sadece etkisini artırıyor."

Tamara ağzından nefes almaya çalıştı, fakat koku burun deliklerini tamamen doldurmuş ve çaresiz kalmıştı. Midesinin kalktığını hissetti ve bastırmak için ağzını sıkıca kapadı, bu da onu pis havayı artık dayanamayıncaya kadar burnundan solumaya devam etmeye mecbur etti. Sonunda arkasını dönüp kaçtığı zaman Yudin'e ümit ettiği tepkiyi verdiğini biliyordu, fakat onun tahmin edebileceği bir nedenden dolayı değil. Sebep sadece kokuydu, 1848 yılında Petersburg'u dolduran ve beraberinde kolerayı getiren koku. Nehirlerden, kanallardan ve caddelerden evlere yayılmış ve çocuklarını ondan almıştı. Bir yarısı, o çürümüşlüğü derin derin içine çekmeyi ve ailesini alan has-

talığın kendisini de alması için orada kalmayı istiyordu ve kaçmasının sebebi hastalıktan değil, bu pis kokunun beraberinde getirdiği anılardan korkuyor olmasıydı.

Hücreden çıkıp Yudin'in lambasından uzaklaştığı anda kendisini karanlıkta buldu. Yanlış yöne saptı ve eliyle kendisine yasaklanmış olan kapının ahşabına dokunduğunu hissetti. Diğer taraftan bir ses –yardım çağıran bir ses– geldiğini sandı, fakat bunun sadece yıllar önce ölüm halinde yattığı sırada Stasik'ten gelen ağlama sesinin bir yankısı olduğunu fark etti. Dönüp hızlı adımlarla diğer yönde ilerlerken parmaklarıyla duvarlara dokunarak geçtiği koridorları saydı. Ayağı taş merdivenin ilk basamağına takıldığında tökezledi, fakat ellerini uzatıp duvarlardan destek alması düşmesini önledi.

Merdivenleri tıpkı çocukluğundaki gibi öne doğru eğilmiş, önündeki basamaklara dokunarak ve yarı emekleyerek çıkarken ellerine bulaşan kiri önemsemedi ve karanlıkta göremediği için neredeyse memnun oldu. Basamaklar düzleştiği zaman Yudin'in bürosuna gelmiş olduğunu düşündü, fakat merdivenin küçük bir sahanlıkta ikiye bölündüğünü hatırlıyordu. Sağa döndü ve çok geçmeden önünde tekrar yukarı çıkan basamaklar olduğunu hissetti.

Sonunda önüne başka bir kapı çıktı. Tamara onu itti, ama açamadı. El yordamıyla bir kapı kolu veya mandal aradı. Sonunda eline madenî bir şey geldi. Onu çekince kapı açıldı. Nihayet Yudin'in bürosuna gelmişti ve orası biraz aydınlıktı, ama Tamara kaçmaya devam etti. Odayı geçip kendisini yer yüzeyine çıkaracağını bildiği merdiveni tırmanmaya başladı. Çok geçmeden karşısına yeni bir kapı çıktı ama bu defa onu kolayca açtı. Kendini dışarı attı ve soğuk, temiz gece havasını derin derin içine çekti. Biraz sonra nefes alıp verişi yavaşladı.

Yudin'in yanına gelmesini bekledi, fakat o gelmedi. Aşağı –sadece bürosuna kadar– inip onunla konuşması gerektiğini biliyordu, fakat bunu yapamadı. Onun yerine eve doğru yürümeye başladı. Aşağıdaki pis kokuyu hâlâ

burun deliklerinde ve dilinde hissediyordu. Bir sigara yakıp kokuyu ve anıları def etti.

Dimitriy, lojmanına gelip yatağına uzandığında gecenin geç saatleriydi, fakat uyku tutmadı. Düşman bombardımanı sona ermek üzere gibi görünüyordu, fakat aralıklı olarak devam eden patlamalar uyumasına izin vermiyordu; bunda ruh halinin de etkisi vardı tabii.

Olup bitenler çok esrarengizdi. Dimitriy, İgnatyev'in insafına kalmış ve yaratık yine de onu öldürmemişti. Üstelik İgnatyev, Tyeplov'un talimatıyla vazgeçmişti. Tyeplov ona neden emir versindi ki? Ve İgnatyev neden itaat etsindi? Açıklama, karanlıkta yatar ve tavana bakarken zihnine dolan görüntüyle birlikte geldi.

Bu, yatak odasındaki, patlamadan önceki sahneydi – yerde ölü bir adam yatıyor, İgnatyev dudaklarından kanlar akarak arkasına dönüyor ve Tyeplov elleri yüzünde, lavabonun önünde duruyordu. Dimitriy zihnini bu görüntüye eşlik edecek bir müzik yaratmaya bıraktı, fakat ortaya çıkan ezgi tuhaf bir şekilde tasasızdı; klarnetler ve pikololar melodinin üzerinde dans ediyor ve Dimitriy'e gülüyorlardı. Ve bunun için iyi bir nedenleri vardı, çünkü tabloda Dimitriy'in büyük bir budala olduğunu kanıtlayan bir şey vardı.

Yatak odasının duvarındaki, lavabonun üzerine asılmış olan aynada Tyeplov'un yansıması görülmüyordu.

Dimitriy onu gün ışığında hiç görmemişti. Tyeplov'u sonradan vampir oldukları ortaya çıkan adamlarla –Mihaylov, Wieczorek ve şimdi de İgnatyev– arkadaşlık ederken görmüştü. Mihaylov ve Wieczorek'in kazamatta onların yanına gelmesinin nedeni iki vampirin iki insanla kendilerine ziyafet çekmek istemesi değildi. Onlar sadece Tyeplov'un kurnazlık ederek kendisine ayırmış olduğu kanın tadına bakabileceklerini ümit ettikleri için gelip ona katılmak istemişlerdi.

Dimitriy başka bir yönden de aptal durumuna düştü-

ğünü hissediyordu. Kendini yaşlı bir şehvet düşkünü tarafından kandırılmış genç bir bakire olarak düşünmek o kadar saçmaydı ki, buna güldü. Tyeplov onu sadece bedeni için istemişti. Bu, normal anlamda gerçek olsaydı, Dimitriy için sakıncası olmazdı; o pohpohlanması ve baştan çıkarılması gereken bir romantik değildi. Tyeplov nasıl onun bedeninin keyfini çıkarmışsa, kendisi de Tyeplov'un bedeninin keyfini çıkarmıştı. Ama birlikte geçirdikleri gece, Tyeplov için baştan çıkarmanın hedefi değil, sadece bir aşamasıydı ve Dimitriy'in zevk almayı imkânsız bulacağı son emeline sıra geldiğinde onun direncini kırmanın bir yoluydu.

Aynı şey o gece de olmuş olmalıydı. Zavallı kurbanları kim olursa olsun, Dimitriy, Tyeplov ve İgnatyev'in ancak onu kendisinin de deneyimlemiş olduğu hazları vaat ederek ayartmış olduklarından şüphelenebilirdi. Tyeplov belli ki Dimitriy'de yaptığı hatalardan bir şeyler öğrenmiş ve İgnatyev'in hızla saldırmasına izin vermişti.

Yatak aniden sarsıldı. Biri Dimitriy'in yanına oturmuştu. Dimitriy karanlıkta ancak bir siluet görebildi, fakat Tyeplov'un kokusunu çok yakından tanıyordu. Bir parmağını Dimitriy'in dudaklarının üstüne koymuştu.

"Tahmin etmiş miydin?" dedi Tyeplov, yumuşak bir sesle. Parmağını biraz daha orada tutup sonra Dimitriy'in konuşabilmesi için geri çekti. Dimitriy durumun basitliğinden dehşete düşmüş bir halde hareketsiz kaldı. Konuşmanın, baştan çıkarmanın veya insanları kentin sakin bir caddesine götürmenin gereği yoktu. Tyeplov odasına gelmişti, onu öldürebilir, bir çırpıda yalayıp yutabilirdi ve Dimitriy buna karşı hiçbir şey yapamazdı. Vampirlerden birini savuşturabilse bile, İgnatyev yakınlarda bir yerde olabilirdi.

"Arkadaşın nerede," diye sordu, sakin, acı bir tonla.

"Yalnızım."

"Sana neden inanayım?"

"Neden yalan söyleyeyim?"

"Daha önce de söyledin."

Dimitriy, Tyeplov'un yanına uzandığını ve kolunu göğsüne koyduğunu hissetti. Yüzü artık çok yakınındaydı ve nefesini yanağında hissediyordu. Nahoş bir kokuydu, çürümüş et kokusunu andırıyordu. Dimitriy bunu daha önce fark etmemiş olduğuna şaşırdı, ama sonra önceki karşılaşmalarında Tyeplov yeni yemek yemiş olmadığını hatırladı.

"Söyledim mi?" dedi Tyeplov.

Dimitriy hatırlamaya çalıştı. Belki de söylememişti. "Beni kandırdın."

"Buna mecburdum. Wieczorek'e ne yaptığına bir bak."

"Sen de bu akşam o zavallı adama yaptığına bir bak. Bana neden numara yaptın?"

"Sen farklısın."

Dimitriy bir an şiddetle Tyeplov'un kendisini içtenlikle sevdiğini, insan kanını tutkuyla arzulamasına rağmen, ona karşı olan derin duygularının temel içgüdülerine direnmesini sağladığını ve Dimitriy'in böyle bir yaratığa karşı hissettiği doğal tiksinme duygusunu aşarak onun hislerine cevap vermesini ümit ettiğini söyleyeceğinden korktu. Bu, iğrenç bir fikirdi. Korkunçtu. Bir insanla bir canavarın birlikteliği, canavarın kendisinden daha kokuşmuş bir şeydi.

"Farklı mı?" diye sordu Dimitriy.

"Suçsuz olmana rağmen, babalarının günahı için sen ıstırap çekmek zorunda kalıyorsun."

"Mesele babam mı?" Dimitriy, Tyeplov Aleksey'le bu kadar ilgilendiğinden beridir bir şeylerden kuşkulanmıştı. "İntikam alabilmen için fazlaca uzak olduğundan dolayı mı öcünü benden almak istiyorsun?"

"Tam tersi. Bizi kurtaran kişi, üç parmaklı bir adamdı. Onun oğlu, intikamımızın aracı olacak."

"Babam sizi kurtardı mı?"

"Hapisteydik ve Cain adında bir adam bize işkence ediyordu. Baban bizi özgürlüğümüze kavuşturdu, ya da en azından bunu denedi."

"Nerede?"

"Buraya yakın bir yerde, Çıfıtkale denilen bir yerde."

"Ne zaman?"

"1825'te."

Her hilede olduğu gibi bu da gerçeğe dayanıyordu. 1825 yılında Aleksey bir vampirin, Kyeşa'nın peşine düşüp Kırım'a gitmişti. Döndüğünde olan biteni pek anlatmamıştı ve I. Aleksandr'ın ölümü çok daha ivedi görünen bir olaylar zincirini başlatmıştı. Ama ondan önce Dimitriy babasının vampirlerden nefretle bahsettiğini ve bir insana karşı onların tarafında olmayı saçma bulduğunu söylediğini duymuştu.

"Peki, intikam almak şimdi mi aklına geldi?"

"Cain bize kazık attı, biz gömülü kalmıştık. Daha yeni kurtulduk."

"Artık biraz yaşlanmıştır," dedi Dimitriy. "Ölmüş olabilir."

"Bizim gibi oldu."

"Bir *vurdalak* mı?"

Tyeplov başını salladı; karanlıkta yüzü neredeyse hiç görünmüyordu. "Bize yardım edecek misin?"

Bu saçmaydı. Dimitriy'den Rusya'yla Fransızlar arasında değil, hatta bir insanla bir canavar arasında da değil, bir *vurdalak*'la diğer bir *vurdalak* arasındaki savaşta taraf olması isteniyordu. Aleksey'in geçmişte onlardan yana olmuş olduğu doğru olsa bile, bu şimdi Dimitriy'in de aynı şeyi yapması gerektiği anlamına gelmezdi. Temelde bütün bu yaratıklar bir tek kaderi hak ederlerdi, ölümü. Ama Dimitriy'in daha acil olan endişeleri vardı.

"Arkadaşın olduğumu sanıyordum," dedi.

"Öylesin," dedi Tyeplov kararlı bir şekilde. "Bir arkadaş edinebileceğim ölçüde."

"Benimle istediğini elde etmek için arkadaş oldun."

"Ben *senin* ne istediğini algıladım," dedi Tyeplov.

Dimitriy, Tyeplov'un söylediği şeyin gerçekliğini inkâr edemezdi, fakat bu sadece Tyeplov'un onun zayıf tarafını ortaya çıkarmakta başarılı olduğunu gösterirdi. Dimitriy nihai amacı yine yanlış tahmin etmiş olmakla

birlikte, her şey bir baştan çıkarma meselesiydi. Tyeplov –herhangi bir anlamda– onun bedenini istemiş olsaydı, onu alırdı. Dimitriy onun bir şehvet ifadesine isteyerek yenik düşer ve karşısındakine direnebilecek durumda olmazdı. Ama Tyeplov onu istismar etmenin üçüncü bir yolunu bulmuştu.

"Sana yardım etmeyeceğim," dedi Dimitriy usulca.

"Ne?"

"Sen bir vampirsin," dedi Dimitriy. Bunu hem mecazi olarak, hem de asıl anlamıyla söylemişti. "Başka bir vampirden intikam almak istiyor olman beni neden ilgilendirsin? Hepiniz cehennemden çıkıp gelmişken nasıl biriniz haklı, diğeriniz haksız olabilir ki? Umarım hepiniz geberirsiniz ve seni bir daha görürsem ölümün benim elimden olur." Sesinin, tutkusunun gücüyle ters düşen sükûneti Dimitriy'i şaşırttı, ama bunun bütün vampirlere karşı duyduğu nefretten kaynaklanmadığını biliyordu. Fazla önemi olmamasına rağmen, o zaten vardı. Ama şu anda Dimitriy'i harekete geçiren şey, özellikle bir *vurdalak*'a karşı hissettiği duyguların derinliğiydi.

Tyeplov ayağa kalktı. Dimitriy onun perdelerin önünde duran siluetini görebiliyordu. "Baban farklı düşünüyordu," dedi.

"O zaman babam aptalmış." Dimitriy kendi sözlerine ve nedendir bilinmez Tyeplov'un sözlerine de inanıyordu. Aleksey'le ilgili bütün hikâye bir fantezi olabilirdi, fakat Tyelov'un ona gelmiş olmasıyla uyuşuyordu. Yaşamı boyunca, babasıyla ilgili görüşüne akla gelebilecek her tür duygu eşlik edebilmişti, ama şu anda Dimitriy ondan nefret ediyordu – bir zamanlar bu yaratığın yanında yer alarak gösterdiği zaaf ve o zayıflığın günün birinde çocuğunun da yakasına yapışabileceğini düşünemeyecek kadar ileri görüşlülükten uzak olmasıydı bu nefretin sebebi.

"Babanla konuşmalısın," dedi Tyeplov. "Ona mektup yaz."

"Buna vakit bulursam, senden mutlaka bahsederim."

Tyeplov susup başını yana eğdi. "O beni bu isimle ta-

nımıyor," dedi. Alayı fark etmemek belki vampirlerin doğasında vardı, belki de yalnızca onda.

"O zamanlar sana ne derdi?" Dimitriy'in sesi küçümseyiciydi, fakat Tyeplov yine fark edemedi.

"Hiç konuşmadık, ama beni tanıyabileceği bir isim var."

"Hangi isim bu?"

"Prometheus."

11

Tyeplov gitmişti. Odasından çıkıp gittikten sonra ne Dimitriy ne de konuştuğu başka biri, Tyeplov'u bir daha görmemişti. İgnatyev ve Mihaylov'u da gören kimse olmamıştı. Dimitriy boğazı parçalanarak öldürülmüş kimselerle ilgili hikâyeler de duymamıştı, ama mutlaka çok daha fazla kişi öldürülmüştü. Odasında Tyeplov'la –Prometheus'la– konuştuğundan beri iki ay geçmişti. Başka bir şey söylememiş, Dimitriy'e zarar vermeye çalışmamış, Dimitriy de ona zarar verecek bir şey yapmamıştı. Elinde bunu mümkün kılacak bir silah yoktu ama olsaydı bile denemeyecekti.

Babasına yazmayı düşünüyordu ama ne anlamı vardı ki? Olayları sansürün şüphesini uyandırmadan nasıl tartışabileceklerini bilmiyordu. Ve Aleksey daha önce ona cevap vermeye tenezzül etmediyse bunu şimdi neden yapsındı ki?

Sonraki haftalarda topların gümbürtüsü durmuş, yine başlamış, sonra tekrar durmuştu. Bugün bir kez daha ateşe başlamışlardı. Petersburg'a gönderilen resmî raporlarda bunun altıncı bombardıman olduğu bildiriliyordu, ama Dimitriy Sivastopol'da en kıdemli subaylar dışında vaktini bombardımanları sayarak ziyan eden çok az kimse olduğunu biliyordu. Son bombardımanda atılan bombalar, en azından Dimitriy için biraz daha gürültülü olmaları dışın-

da ilk bombardımanda kullanılanların aynısıydı.

Yine de şehir hâlâ düşmemişti. Kolera ve dizanterinin bütün ulusların ordularını olumsuz etkilediği ve birbirlerini öldürme yetisini ve gerekliliğini azalttığı bu yaz aylarında ortalık sakinleşmişti. Ama General *Juillet* ve *Août*[1] kış dönemindeki kardeşlerinden daha az taraf seçer ve oradan ayrılırlarken her iki tarafı da eşit derecede zayıflatırlardı. Ve düşman yaza Rusya'dan daha güçlü bir durumda girmiş olduğundan, yaz biterken de daha güçlü durumda olurdu. Dimitriy kuşatmanın eylülden sonra devam edeceğinden kuşkuluydu. Eylül mü? Önlerinde daha sağ kalmaları gereken, ağustosun son haftası vardı.

Son birkaç haftadır her zaman görev yaptığı üçüncü tabyadaydı. Askerliğe uygun adam sayısı giderek azaldıkça atamalar daha gevşek bir hal alıyor ve subaylar özgeçmişleri ve becerileri dikkate alınmaksızın sadece sayısal gerekliliklere göre tayin ediliyorlardı. Bundan en çok süvari sınıfı nasibini almıştı – onların meşhur manevra kabiliyeti dikkate alındığında bu durum kulağa şaka gibi geliyordu. En azından görevli olmadıkları zamanlarda şehre geri çekilebiliyorlardı.

Üçüncü tabyanın sırtı yere gelmiyordu. Sol cenahta Fransızlar ateşi Malahov Kulesi üzerinde yoğunlaştırmışlardı. Kamçatka ay tabyasının ve Beyaz İstihkâm'ın düşmesinden sonra burası doğudaki ana savunma üssüydü. Rus askerleri, gün içinde meydana gelmiş olan hasarları onarmak için geceleri deli gibi çalışıyorlardı, fakat yeterince şey yapılabilmesi için zaman yetmiyor ve şafak saatlerinde yaylım ateşi tekrar başlıyordu. Ve böylece, şehrin etrafındaki bütün diğer savunma bölgeleri gibi Malahov da gözle görülür bir şekilde günden güne zayıflıyordu.

Sağ cenahta ise İngilizler dördüncü tabyaya saldırıyorlardı. Burası kuleden daha iyi dayanıyordu, ama yine de birkaç ay öncekine göre oldukça zayıf düşmüş durum-

1. (Fr.) Temmuz ve Ağustos. (Ç.N.)

daydı. Hâlâ düşmemişse, bu ancak başka yerlerdeki savunmalar daha önce düştüğü içindi. Dördüncü tabyayı düşündüğünde Dimitriy'in aklına yine Tyeplov geldi. Dimitriy'in yardımı olmadan şu Cain denilen adamdan intikamını almak amacıyla şehirden ayrılmış mıydı, yoksa kişisel kan davasını unutmuş ve kentin düşeceği, kendisini ve aynı türden olanları besleyebilecek taze besinin –Fransız, İngiliz, Türk ve Sardinyalı– bollaşacağı günün yakın olduğunu fark etmiş, bir yerlerde saklanıyor muydu?

Toplar gümbürder ve bombalar patlarken Dimitriy güneydeki düşman hatlarına bakıyor ve o günün gelmesinin uzun sürmeyeceğini biliyordu.

* * *

Tamara Petersburg'a geleli altı aydan fazla olmuştu. Ayrılırken bir daha asla dönmeyeceğine dair yeminler etmemişti, ama bu kadar erken geri döneceğini veya amacının bir araştırma yapmak olacağını da beklememişti. Başkentin anne ve babasıyla ilgili olarak kendisine verebileceği bütün bilgiyi vermiş olduğunu düşünüyordu. Ama şu anda ilgilendiği yeni bir konu vardı. Moskova'daki cinayetlerle ilgili olarak elinde yalnızca bir tek ipucu vardı: Aleksey İvanoviç Danilov. Ve Danilov bağlamında da bir tek yararlı bilgi: Petersburg'da bir adres. Yudin Dekabrist sürgünle ilgili dosyayı geri vermemişti ve orada keşfedilecek çok daha fazla şey olabilirdi.

Ama Gribov'un Kütüphanesi, en hafif ifadeyle, iyi düzenlenmiş sayılmazdı. Danilov'la ilgili belgelerin büyük çoğunluğu Yudin'in elindeki o dosyada toplanmış olmasına rağmen, birkaç tanesi onun dışında kalmıştı. Tamara Manège'e –Moskovada bir binicilik okulu– ait 1827 tarihli bir rapor bulmuştu ve bu raporda Dimitriy Alekseyeviç Danilov adındaki bir harp okulu öğrencisinin başarısından bahsediliyordu. Yudin, Aleksey'in oğlunun adının Dimitriy olduğundan bahsetmişti ve şimdi elindeki

bu belgeden de onun ve annesinin Petersburg'daki adresini öğrenmişti. Yıllar önce taşınmış olabilirlerdi, ama yine de bir yerden başlaması gerekiyordu.

Trenin düdüğü üç kez öterek kondüktörlere frenlerin başına geçmelerini işaret etti ve yavaşlamaya başladılar. Yol boyunca bulunan ara duraklarda esas olarak yolcuların hatırına değil, lokomotife ikmal yapmak, odun ve su almak için duruluyordu. Yirmi iki saat süren bir yolculukta trenin bütün gerekli şeyleri taşıyabilmesi mümkün değildi.

Yolun yarısına yakın bir durak ve Moskova'yla Petersburg arasındaki üç büyük istasyondan biri olan Bologoye'ye yaklaşıyorlardı. Tamara kocasının saatine baktı. Saat neredeyse gecenin onuydu. Burada yaklaşık yarım saat mola vereceklerdi ve yolcuların çoğu bir şeyler yemek için inecekti ama Tamara aç değildi.

Trenin sola doğru yalpaladığını hissetti ve yanından geçtikleri istasyonun binaları iki tren hattını bir gemi pruvasının suları yardığı gibi birbirinden ayırdı. Tren durdu, biraz ilerledi, sonra biraz daha ilerledi. Sonunda makinisti mutlu edebilecek noktaya gelebildi.

Tekrar yola koyulduklarında Tamara da çoğu yolcu gibi uyumayı deneyecekti, ama daha zaman vardı ve o yüzden dışarı çıkıp biraz bacaklarını esnetmeye karar verdi. İkinci sınıf vagonun koridorunu dolduran insanlar yavaş yavaş çıkış kapısına doğru ilerliyorlardı. Yolcular vagondan perona inerlerken, Tamara ilerideki kalabalığın arasında bir uğultu duydu ve insanların kendisinin henüz görememiş olduğu bir şeyle karşılaştıklarını düşündü.

Dışarı çıktığında ne olduğunu anladı. Peronun diğer tarafında imparatorluk treni duruyordu. Tamara baştan uca ona baktı ve lokomotifin trenin kuzey ucunda olduğunu gördü, yani o da Petersburg'a gidiyordu. Bu tren normal yolcuların hizmetinde olan trenlerden çok daha hızlı yolculuk yapma hakkına sahipti. İstasyondan daha önce ayrılacak ve başkente Tamara'nın içinde bulunduğu trenden saatler önce ulaşacaktı.

Kalabalık, isteksizce peronun ayrıcalıklı kraliyet mahallinin aksi tarafında bulunan Kartsov Lokantası'na doğru yöneldi. Açlıkla; bir grandük, grandüşes, hatta belki de Majestelerini birkaç saniyeliğine bile olsa görebilme arzusu arasındaki mücadelenin galibi çoğu yolcuda birincisi oldu. Tamara gibi birkaç tanesi peronun orta kısmında kaldı, fakat sonra soğuk havadan rahatsız olarak ya lokantaya gittiler ya da trene geri döndüler.

Tamara bir sigara yakıp derin bir nefes çekti ve dumanı etkisini kaybedinceye kadar içinde tutup sonra burun deliklerinden bıraktıktan sonra istasyon lambalarının ışığı altında dalgalar halinde yükselişini ve her tren geldiğinde istasyonun üstünde asılı kalan sisli atmosferde hızla kayboluşunu izledi.

"Bunu burada yapamazsınız," dedi bir ses. Tamara arkasına döndü ve bürokrasinin garip bir oyunuyla Üçüncü Şube'nin kamusal yüzü olarak görevlendirilmiş olan Jandarma Kuvvetleri'nin, tren hatlarında düzeni korumak şeklindeki olağan görevini yapan mavi üniformalı bir üyesini gördü.

Tamara döndüğü zaman adamın yüzü düştü. Sesi anlamsız bir mırıldanma haline geldi. "Ah, affedersiniz," dedi ve alelacele dönüp gitti. Tamara onun kim olduğunu bilmiyordu, ama öyle görünüyordu ki adam onu tanımış ve önemsiz kuralları dayatmaya çalışarak incitmesi durumunda kariyerine zarar geleceğinden korkmuştu.

"Aptalca, değil mi?" dedi yakınında bir ses. Tamara adamın orada durduğunu bile görmemişti. "Burada Rus modernliğinin mabedindeyiz ve hâlâ onun gibi bir opriçnik'in bize ne yapacağımızı söylediğini görüyoruz."

Tamara *opriçnik* sözcüğüne tepki vermemeye çalıştı. Bu, işi ülkenin çıkarlarını korumak olan her polis memurunun ya da hükümet ajanının yeterince istismar ettiği bir terimdi ve Korkunç İvan'ın nefret edilen gizli polisini anımsatırdı. Üç yüz yıl öncesine ait bir sözcüktü, fakat Çar Nikolay zamanında halkın devletin gücüne olan kızgınlığı gibi bu sözcüğün kullanımı da artmıştı. Bu terim kariyeri

sırasında Tamara'ya ancak ara sıra yöneltilmişti. Fakat II. Aleksandr'ın idaresindeki imparatorluk otoritesinin zayıfladığı zamanın bir göstergesiydi, öyle ki istasyon peronunda duran bir adam bile bu sözcüğü kendisine tamamen yabancı ve kolaylıkla hükümet muhbiri olabilecek birinin –ki Tamara zaten öyleydi– önünde sarf edebiliyordu.

Tamara arkasına dönüp ona baktı. Kısa boylu –ondan biraz daha uzundu– yirmi beş yaşlarında, sivri yüzlü bir adamdı. Bıyığına ve favorilerine bakılacak olursa bir ordu mensubu gibi görünüyordu, ama üstünde üniforma yoktu. Gözlüğü ona entelektüel bir hava veriyordu ve bu da onun yorumunu daha da tahmin edilebilir kılıyordu. Parmaklarının arasında neredeyse bitmek üzere olan bir sigara tutuyordu.

"O işini yapıyor," dedi Tamara.

"Ah! Yani bunun yasayı uygulayan değil, onu koyanın suçu olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

Tamara sustu ve dikkatle ne söyleyeceğini düşündü. Belki de sonradan amirlerine çarpıtılarak iletilecek olan masum bir şey söyleme tuzağına çekilmek üzere olan kişi kendisiydi.

"Yasa hepimize fayda sağlasın diye yapılır."

Sigarasından son bir nefes çekip yere attı ve ithal malı şık çizmesinin topuğuyla ezdi. "Peki, nerede ve ne zaman sigara içeceğimizin söylenmesi size veya bana nasıl bir fayda sağlıyor?" diye sordu adam.

"Bazı yasalar riayet edildiklerinden çok ihlal edildikleri zaman onurlandırılır."

"Ah! Shakespeare!"

Tamara kabul edercesine gülümsedi, fakat bu terimin nereden geldiğini bilmiyordu. Adam kulağa İngilizce gibi gelen bir cümle söyledi ve Tamara onun sadece kendisinin söylemiş olduğu sözleri tercüme ettiğini tahmin etti. "Ben Gogol'ü tercih ederim," dedi.

Adam hayran kalmış gibi görünüyordu. "Gerçekten mi? Gerçekten mi?" Aslında Tamara o yazar hakkında çok az şey biliyordu. Onun sözcüklere karşı olan yeteneğine

hayranlık besliyordu, fakat bunun, bütün yazarlarda olduğu gibi, Rusya gibi bir ülkede bir anlamı olmayan görüşleri saklamak için kullandığını hissediyordu. "Babam onun *Müfettiş* adlı oyununun büyük bir hayranıydı," diye devam etti adam, "ki bunun da onun oyunu ne kadar az anlamış olduğunu gösterdiğini düşünüyorum." Gözlerine uzak bir anının ifadesi yerleşti. Babasını kaybetmiş olmak için fazla gençti.

Tamara, canlılığından hoşlanarak ve kışkırtıcı yorumlarının sadece aptallıktan, yalnızca söyledikleri şeylerin dünyayı gerçekten etkileyebileceğine inanmayan çoğu zeki insanda görülebilecek türde bir aptallıktan kaynaklandığına karar vererek içtenlikle gülümsedi ona. Bu hem hoşlanılabilecek hem de tehlikeli bir özellikti. Genç adam da ona gülümsedi ve hafifçe kızardı.

"Sanırım bunu anlamadığım için mutluyum," dedi Tamara, sigarasını atarak.

Adam burnuna dokundu ve başını peronda yürümekte olan jandarmaya çevirdi. "Çok bilgece," dedi. Elini cebine sokup altından bir sigara tabakası çıkardı ve açıp, "Bunlar Fransa'dan," diyerek ikram etti.

Tamara bir sigara alıp teşekkür etti. Genç adam da bir tane alıp tabakayı cebine soktu ve madenî başlığı olan bir cam tüp çıkardı. Onu Tamara'ya doğru yaklaştırdı, Tamara bunun sigarayı yakmak için kullanılan bir tür alet olduğunu fark etti. Alet tısladı, ama ucunda bir alev görünmedi. Adam tekrar denedi, bu defa daha kuvvetli bir tıslama duyuldu ve yine kayboldu. Tamara çantasına uzanıp bir kibrit kutusu çıkardı. Bir kibritle sigarasını yakıp genç adama uzattı. Adam eldivenli eliyle Tamara'nın elini tutup biraz kaldırarak kendi sigarasına yaklaştırdı ve birazdan sigaranın ucunda turuncu bir kor oluştu.

"Bu Rus modernliğinin mabedine çok daha uygun," dedi Tamara.

Adam kısa, gürültülü bir kahkaha attı. "Petersburg'da *Kumarbaz*'ın sahnelendiğini duydum," dedi. "Onu gördünüz mü?"

"Korkarım hayır."

Konuşma trenin düdüğüyle bölündü ve genç adam etrafına baktı. Yeni yakmış olduğu sigarasını yere attı. "Locamda bana katılmalısınız," dedi. "Nerede kalacaksınız?"

"Dussot's Oteli'nde."

"Hangi isimle?"

"Kendi ismimle."

"Benimle alay etmeyin, Matmazel."

Tamara onu düzeltmedi. "Tamara Valentinovna Komarova," dedi.

"Sizi arayacağım, Tamara Valentinovna," dedi adam ve hemen ardından platformda koşmaya –bu kadar kısa boylu biri için biçimsiz bir etkinlikti– başladı ve trene atladı. Tamara yakında duran birkaç kişinin bir ona bir de kendisine baktığını fark etti, fakat ancak onun atlamış olduğu ve yavaşça istasyondan ayrılmaya başlamış olan trenin gittiği yönü takip edebildi. Treni kaçırdığı için endişelenmesine gerek yoktu, çünkü genç adam onunla aynı trende yolculuk etmiyordu. Bu trenin vagonlarının rengi yolcu treni gibi koyu yeşil değil, canlı bir lacivertti. O imparatorluk treniydi.

Tren tekrar harekete geçti ve istasyondan ayrıldı. Yudin hangisi olduğundan emin değildi, ama en iyi tahminle Bologoye olmalıydı. Artık gece olmuştu, göremiyor olsa da bunu biliyordu. Gündüz uyumuştu ve yolculuğu rahat geçmişti, fakat bir *vurdalak* karanlık çöktüğünde tedirgin olurdu. Günlerce beslenmeden yol alabilecek olsa da, geceleri yürümek isterdi.

Artık sonbahar yaklaşıyor ve geceler uzuyordu, ama Yudin hâlâ Moskova ile Petersburg arasındaki yolculuğu herhangi bir yolcu gibi bir vagonda oturarak yapamıyordu. Trenin sonundaki, hava şartlarına karşı koruyabilecek tavanı bile olmayan ayrı bir vagonda bagaj olarak seyahat ediyordu. Bu da içinde bulunduğu ahşap sandığın çok iyi yapılmış olmasını gerektiriyordu. Bir çatlaktan içeri sıza-

bilecek en ufak bir güneş ışığı huzmesi bile onun sonunu getirebilirdi. Gerçek bir tabut değildi ve trenin envanter listesine de bu şekilde kaydettirilmemişti. Herhangi bir demiryolu çalışanının onun içine bakması tehlikesi yoktu; belgelerin üzerindeki Üçüncü Şube damgası bunun icabına bakmıştı. Sabah, Petersburg'a geldiklerinde sandık trenden indirilip alınması için depoya bırakılacaktı. Gece olduğunda onu içerden açacak mekanizmayı kullanmak kolaydı.

Yudin şimdi kilidin dilini kolayca çekebilir ve gece saatleri boyunca birinci sınıf vagondaki herhangi bir yolcu gibi rahatça oturabilirdi. Ama ne anlamı vardı ki? Artık ait olmadığı bir türün üyelerine benzemeye çalışırken alacağı küçük, fakat gereksiz bir riskti bu. O ve Raisa Styepanovna daha önce bu yolculuğu birçok kez yapmış ve her zaman bagaj vagonunun güvenli ortamında kalmışlardı. Şimdi değişiklik yapmanın sırası değildi.

Yudin birkaç aydır Petersburg'a gelmek istiyordu, ama yazın bu riskli olurdu. Güneşin en güçlü olduğu zamanlarda, geceler en fazla beş saat sürerdi. Moskova'da en azından altı buçuk saat süreceklerine güvenebilirdi ve orada hiçbir zaman büyük bir yakalanma tehlikesine girmeden gidebileceği yeterince sığınağı vardı.

Ama bu yolculuğun yapılması gerekiyordu ve zaman sonu gelmez bir meta değildi. Çar I. Aleksandr'ın ölümüyle ilgili dalaverenin nasıl yapıldığını ve Aleksandr'ın otuz yıldır nerede saklandığını bilen –ya da bilme şansı olan– ve hâlâ hayatta olan yalnızca iki kişi vardı. Bu adamların ikisi de yaşlıydı ve yakında ölebilirlerdi.

Onlardan biri, Petersburg'da yaşıyordu.

Her şey çok tanıdıktı. Tamara'nın –Vitya, Milenoçka, Stasik ve Luka'yla birlikte yaşadığı yer– buradan çok uzak değildi, ama orayı ziyaret etmek istemiyordu. Nevskiy Bulvarı'nda yürüyor ve biraz ilerideki Donanma Binası'nın kulesi, yönünü tayin etmesine yardım ediyordu.

Yeliseyev Kardeşler dükkânını geçti ve oraya şarap almaya geldikleri zamanları anımsadı – 1847 yılbaşında Vitya elinde iki şişe şampanyayla çıkagelmişti, çünkü dükkânın sahibi, eşinin kuzinini Vitya'nın tedavi ettiğini hatırlamıştı. İçine hiç girmediği Ermeni Kilisesi'ni geçti. Bir zamanlar, eğer uslu dururlarsa, çocukları oraya götürmeye söz vermişti. Uslu durmamış, kiliseye götürülmemişlerdi ve Tamara şimdi içtenlikle sözüne bu kadar sadık kalmış olmamayı diliyordu.

Yolun geri kalanından ayırt edilmesi her zamanki gibi olanaksız olan Kazanskiy Köprüsü'nden geçti; o kadar genişti ki köprüden ziyade bir meydana benziyordu. Onun yapısını yalnızca her iki tarafta altından görünen Yekaterininskiy Kanalı ele veriyordu. Tamara etrafına daha dikkatli bakmaya başladı. Aradığı caddenin, Danilovların son oturduğu cadde olan Büyük Konyuşennaya Caddesi'nin çok geçmeden sağ tarafta bir yerde karşısına çıkacağını biliyordu. Küçük Konyuşennaya Caddesi ile Luteryen Kilisesi'ni geçince aradığı caddeye ulaştı.

Bu bölgenin tipik bir görüntüsü vardı, zemin katların tamamı dükkândı ve üstlerinde konutlar vardı. Yedi numara biraz daha aşağıdaydı. Tamara, asılı büyük demir halkayı kullanarak kapıyı çaldı. Bekledi. Kimse açmadı. Kapıyı tekrar çalıp dinledi, ama açmak için gelen kimsenin sesini duymadı. Üçüncü bir deneme daha yaptıktan sonra vazgeçti. Çantasında böyle bir durumla karşılaşabileceğini düşünerek yazmış olduğu ve evin şimdiki sahiplerinden kendisiyle bağlantı kurmalarını rica ettiği bir mektup vardı. Yapmış olduğu uzun yolculuk pek yararlı olmamış gibi görünüyordu, ama başka seçenekler de vardı.

Evin altında bir kitapçı dükkânı vardı. Görünüşe göre uzun yıllardır oradaydı. Oradakilerin apartmanın içinde oturanlardan daha fazla şey biliyor olmaları olasılığı çok yüksekti. Tamara içeri girdi. İçerisi kitap doluydu, bazıları raflarda, bazıları masaların üstünde duruyordu, diğerleriyse yıkılacakmış gibi görünen, tavana kadar yükselen tepeler halinde yığılmıştı. Bütün mekânda eski kâğıt ko-

kusu vardı. Yerde duran kitapların su basmasından etkilenmeleri muhtemeldi. Yığınların en dibinde bulunan kitaplar muhtemelen defalarca suda kalmış ve sonra kurumuştu. Burası Tamara'ya Kremlin'in arşivini anımsattı. Sanki bir rafın arkasından her an kalın kaşlarıyla Gribov çıkacak gibiydi.

Sonra dükkân sahibi göründü, Gribov'a hiç benzemiyordu. Sıska ve uzun boyluydu, hafifçe dalgalı bembeyaz saçları vardı. Rusçayı iyi konuşuyordu, ama hafif bir Alman aksanı vardı ve çok mesafeli görünüyordu.

"Size yardımcı olabilir miyim?"

"Ben de bunu ümit ediyorum," dedi Tamara başını kaldırıp. Adam bir masanın arkasında olduğundan ayakları görünmüyordu, fakat boyu kendisinden o kadar uzundu ki, Tamara onun bir kutunun üstünde durup durmadığını merak etti. "Aleksey İvanoviç Danilov hakkında bilgi arıyorum."

Dükkân sahibinin kaşları kalktı. Tamara'nın sorusunu düşünüyordu. "Danilov. Danilov." Sonra konuşmaya başladı. "Tabii ki Krişa Danilov'un derlediği *bilina*[1] var elimizde, yani en azından öyle söyleniyor. Ben şahsen bundan şüpheliyim. "Tekrar kaşlarını çattı." Ama bir Aleksey İvanoviç hatırlamıyorum."

"O bir yazar değil. Üst kattaki dairede otururdu."

"Ne zaman?"

"1825'e kadar," dedi Tamara, bu tarihin Aleksey'in geçmişiyle ilgili çok fazla şey açığa çıkarmadığını ümit ederek. "Ama karısı bir süre daha burada kalmış olabilir. Ve oğlu – Dimitriy Alekseyeviç."

"Ah!" dedi adam, biraz teatral bir ifadeyle. "Hatırladım. Hatırladım. Hatırladım. Ben buraya ilk geldiğimde eşi oturuyordu. M... M..." İsmi anımsamaya çalıştı ama başaramadı. "Dul olduğunu söylemişti." Sürgüne yollanmış eşinin anısını canlı tutmanın güzel bir yolu, diye düşündü

1. Rus edebiyatında, öykülü kahramanlık şiirinin geleneksel biçimi. (Y.N.)

Tamara, kadının eşinin ihaneti nedeniyle hissetmiş olduğu utancı içtenlikle onaylamasına rağmen. "Ben buraya geldikten bir sene sonra öldü." Kasvetli bir ifadeyle gözlüklerinin üstünden Tamara'ya baktı. "1848, bilirsiniz."

"Bilirim," dedi Tamara sakince. "Peki, burası kime kaldı?"

"Eh, aslında kimseye kalmadı. Onunla çok az temasım oldu." Sesi birden heyecanla yükseldi. "Marfa Mihaylovna, evet o. Marfa Mihaylovna Danilova."

Tamara'nın içinde küçücük bir heyecan uyandı – tıpkı Moskova'da Volkonskiy'in ödeme yaptığı bir çocuktan söz ettiği mektubu okuduğu zamanki gibi. O zamanki neşesinin anne ve babasına bir adım daha yaklaşmış olmaktan çok tıpkı bugün olduğu gibi yalnızca ileri doğru bir adım atmış olmasına bağlı olduğunu hissetti. Ödül kadar arayış da heyecan veriyordu. Bir an sonra bu fikir Tamara'nın içini melankoliyle doldurdu. Her iki arayışta da ödülün bir hayal kırıklığı olduğu mu çıkacaktı ortaya?

"Kimseye kalmadı derken ne kastediyorsunuz?"

"O da tıpkı benim gibi kiracıydı. Hâlâ birine kira ödüyorum. Onunla hiç tanışmadım. Adı Makarov; Vasiliy Denisoviç."

İleri doğru bir adım daha. "Adresi ne?"

"Korkarım hiçbir fikrim yok. Ödemelerimi onun bankasına yapıyorum – Büyük Meşçanskaya Caddesi'nde."

"Anladım," dedi Tamara. Oraya pek uzak değildi, ama en azından yanında Yudin'in elinden çıkmış bir yetki belgesi olmadan bankadan müşterileri hakkında bilgi alması olanaksızdı. "O dairede şimdi kim kalıyor?"

Kitapçı sesini alçalttı ve cevap vermeden önce etrafına bakındı. "Genç bir kadın," dedi. "Bir tümgeneral düzenli olarak onu ziyaret ediyor. Sabahları, 'Günaydın,' diyoruz, ama bu hanımın ismini bilmiyorum. Bu civar için hiç uygun değil, ama elden ne gelir?"

Tamara gitmeye hazırlandı.

"Umarım sizi çok şaşırtmamışımdır," dedi adam, ziyaretçisi giderken. Tamara onun bunu umduğundan kuşku-

landı. Dairenin kapısına gidip mektubu bıraktı. Yeni kiracının cevap vermemek için kendine göre nedenleri olabilirdi, ama temasa geçerlerse, paylaştıkları meslek Tamara'nın ondan normalde öğrenebileceğinden biraz daha fazla şey öğrenebilmesine yardım edebilirdi.

Tam Nevskiy Bulvarı'na doğru yola koyulmuşken, birinin bağırdığını duydu. Arkasına baktığında kitapçının dükkânın kapısından dışarı uzanmış olduğunu ve elinde küçük bir kâğıt parçası salladığını gördü. Geri dönüp onun yanına gitti.

"Bunun bende durduğunu hatırladım." Kâğıdı Tamara'ya uzattı. "Belki posta gelirse diye verilmişti ama yıllardır bir şey gelmedi."

Tamara çantasından not defterini çıkardı ve ayrıntıları not aldı. Adama tekrar teşekkür edip yola koyuldu. İşte bu büyük bir adımdı. Adamın kendisine vermiş olduğu adres yürüyerek yarım saatlik mesafedeydi ve isim de bildiği birine aitti.

Dimitriy Alekseyeviç Danilov.

"Ah!" dedi Tamara.

Fontanka'ya[1] bakan bir binanın birinci ve ikinci katından meydana gelen büyük bir evdi. Tamara, Dimitriy Alekseyeviç'in evde olup olmadığını sordu. Yudin'in Dimitriy'in Sivastopol'da olduğu yönündeki ifadesi göz önünde bulundurulduğunda, Tamara'nın olumlu yanıt alacağı yönünde bir beklentisi yoktu, ama uşağın doğru dürüst bir cevap vermeden kendisini doğrudan bir kabul salonuna götürmesi onu ümitlendirdi. Uşak, Tamara'nın geldiğini haber verdikten sonra onu içeri aldı ve Tamara kendini bir divanda oturmuş kırk yaşlarında bir kadının karşısında bulunca hayal kırıklığına uğradı.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" dedi kadın. Böyle ol-

1. Neva Irmağı'nın, Petersburg'un merkezinden geçen kolu. (Ç.N.)

mak için büyük çaba gösteriyor olduğunu düşündürecek kadar zayıftı. Sarı saçlıydı, fakat bunun onun doğal saç rengi olmadığı neredeyse kesin gibiydi. Gözleri ziyaretçisine içerlemiş gibi bakıyordu.

"Dimitriy Alekseyeviç'i bulmayı ümit ediyordum," dedi Tamara.

"Binbaşı Danilov ülkesi için savaşıyor."

"Elbette. Çok gururlanıyor olmalısınız."

"Eşiniz orduda mı?"

"Eşim öldü." Tamara bunu söylediğine hemen pişman oldu – çünkü kadının kibirli gururunu incitmesine gerek yoktu ve ölümünün sosyal bir karşılaşmada piyon olarak kullanılması Vitya'ya karşı yapılmış bir hakaretti. Yine de, istenen etkiyi gösterdi.

"Üzgünüm," dedi kadın, gözlerini yere indirerek. "Lütfen oturun." Elini uzattı. "Ben Svetlana Nikitiçna."

Tamara uzatılan eli kısaca sıktı ve oturdu. "Alışılmadık bir isim," dedi.

Svetlana gülümsedi. Tamara onun bu yorumu daha önce de duymuş olduğuna hükmetti. "Annem ve babam, Zukovskiy'i çok severdi." Zukovskiy'in ismi kırk yıl kadar önce şiirleriyle duyulmuştu; bu da Tamara'nın kadının yaşıyla ilgili tahminini doğruluyordu.

"Aslında buraya eşinizin ailesiyle ilgili bilgi almak için gelmiştim," dedi Tamara, en iyi yaklaşımın dürüstlük olduğuna karar vererek.

Yanıt hemen geldi. "Kocamın benden başka ailesi yok."

"Babası hâlâ hayatta."

Svetlana'nın gözleri alevlendi. "Ama öyle değilmiş gibi davranmayı uygun görüyor. Yıllardır ondan hiç haber almadık."

"Hiç mektup yazmaz mı?"

"Bana göre bu onun nezaketini tek ifade etme biçimi."

"Onu tanıyor musunuz?"

Svetlana başını salladı. "1840'a kadar evli değildik." Tamara gibi.

"Yani Marfa Mihaylovna'yı tanıyor muydunuz?"

"Ah evet." Bunu hatırlamak Svetlana'yı gülümsetmemişti. "Erkekleri ve annelerini bilirsiniz. Daha uzakta yaşamalıydık. Çok şükür ki, Mitka'nın görevi nedeniyle çoğu zaman yurtdışında oluyorduk."

"Annesi öldüğünde mahvolmuş olmalı." Tamara, Svetlana'nın da böyle hissetmiş olduğunu ima etmeyecek kadar şey öğrenmişti.

Tamara'nın onun eşinin zihninden geçenleri bilebileceği iddiası Svetlana'nın gözlerini öfkeyle parlattı, fakat kendisine hâkim oldu. "Besarabya'daydık," dedi. "Mitka devrimi bastırmaya uğraşıyordu."

"Kolera mıydı?" Tamara bu sözcüğü kullanmaktan nefret ediyordu.

Svetlana başını salladı. "Cenaze törenine bile gidemedik. Hızla... yapılması gerekiyordu."

"Aleksey İvanoviç'e haber verdiniz mi?"

"Elbette. Ama sessizliğini korudu. Eğer Vasya olmasaydı, Mitka nasıl üstesinden gelirdi bilemiyorum."

"Vasya?" Tamara onun kim olabileceğini sezmişti.

"Fiilî Devlet Meclisi üyesi Yudin – eski bir aile dostu."

Tamara, Dimitriy ile olan bağlantıyı zaten biliyordu, fakat belki daha ileriye de uzanıyordu. "O Aleksey'i tanıyor muydu?"

Svetlana birden sinirlendi. "Gerçekten hiçbir fikrim yok – olsa bile size neden söyleyeyim ki?"

"Sadece Aleksey İvanoviç'e ne olduğunu merak ediyorum."

"O Mitka'nın babası, benim değil."

Tamara ayağa kalktı. Svetlana'dan daha fazla bilgi alamayacaktı. "Belki de o geri döndüğünde aramalıydım."

"Deneyebilirsiniz. Ama yine de Sivastopol'dan kısa süre içinde ayrılacağını sanmıyorum."

Tamara elini uzattı ve Svetlana'yı daha fazla kızdırmayacak bir şekilde gülümsemeye çalıştı. İşe yaramış gibi görünüyordu. Svetlana onun elini sıktı ve bir gülümsemeyle karşılık verdi.

"Bu kadar zorlayıcı davrandığım için üzgünüm, Svet-

lana Nikitiçna. Ama Dekabristler hâlâ önemli."

"Benim için değil – ama Mitka için babası kesinlikle önemli. Döndüğünde sizinle konuşacağına eminim, ama dediğim gibi, bu çok uzun zaman alabilir."

Tamara oradan ayrıldı ve oteline doğru yürüdü. Çok verimli bir gün olmamıştı, ama bir isim daha öğrenmişti: Vasiliy Denisoviç Makarov. Ve Tamara'nın Dimitriy'in yakında geri döneceği konusunda karısından daha fazla ümidi vardı; ama Svetlana Nikitiçna o sırada askerî durumdan kendisi kadar haberdar değildi muhtemelen. Tamara'nın duyduğuna göre Sivastopol birkaç gün içinde düşecekti.

Bonaparte, mezarından bile olsa uzanmış ve Rusya'dan öcünü almıştı. Bütün parçalar yerli yerindeydi: yeni bir Napoléon tarafından –uzaktan da olsa– yönetilen bir Fransız ordusu; parçalanmış bir ordunun ümitsizce geri çekilmesi; askerlerin, atların ve sivillerin kaçabilmek için geçmeleri gereken külüstür bir köprü. Kuşkusuz hava farklıydı –dondurucu bir kışın tam ortası değil, yaz sonuydu– fakat bunun dışında Berezina[1] yeniden doğmuştu. Ve bir fark daha vardı: Bugün geri çekilen Fransa değil, Rusya'ydı.

Yenilgi gelmiş, ama hızlı gelmişti. Dimitriy askerlerine üçüncü tabyaya doğru acımasızca ilerleyen Fransız piyadesine ateş açmaları emrini vereli daha bir gün olmuştu. Şansları yaver gitmişti. Saldırıyı püskürtmüşlerdi. Bir sükûnet ânında Dimitriy sağ tarafındaki dördüncü tabyaya bakmış ve orada da Totleben'in[2] savunmasının İngiliz

1. Berezina Çarpışması: 26-29 Kasım 1812 tarihinde işgalci Fransız ordusu geri çekilirken Berezina Irmağı'ndan geçtiği sırada Rus ordusuyla yaptığı çarpışma. Fransızlar ağır kayıplar vermiş, fakat ırmağı geçmeyi ve tuzağa düşmemeyi başarmıştır. Berezina, o zamandan beri Fransa'da "felaket" sözcüğüyle eşanlamlı olarak kullanılır. (Ç.N.)

2. Eduard İvanoviç Totleben (1818-1884): Rus ordusunun girdiği birçok çarpışmada inşa etmiş olduğu savunma amaçlı yapılarla tanınan ve Kırım Savaşı sırasında liman girişinin kapatılması amacıyla filonun batırılması tavsiyesini veren Alman asıllı Rus general ve mühendisi. (Ç.N.)

hücumuna dayandığını görmüştü. Ama sonra soluna bakmıştı. Orada ilerleyen askerler, topçu ateşi ve çökmüş mazgallı siperler görmemişti. Orada gördüğü şey, tartışmaya yer vermeyecek şekilde, Sivastopol'un yenildiğini göstermişti ona.

Malahov Kulesi'nin tepesinde kırmızı, beyaz, mavi renkleriyle Fransız bayrağı dalgalanıyordu.

Şehrin ıssız caddelerinde, başka askerlerin de toplanacağını bildiği Deniz Kuvvetleri kışlasına doğru yürürken içinden karanlık bir öfkenin yükseldiğini hissetmişti. Bütün savaş boyunca ilk kez Fransızlardan, İngilizlerden ve Rusya'yı haklı olarak istediği Karadeniz'e erişim olanağından yoksun bırakmak için oraya gelmiş olan herkesten nefret ediyordu. Hastalığıyla ve ölümüyle savaşın ıstırabını yaşamıştı, fakat sonunda gelen yenilgiyi içine sindiremiyordu. Kendini bir defalığına bir vatansever gibi hissetti.

Karargâhta Malahov'un kaybedilmesinin şehrin birkaç gün –belki de birkaç saat– içinde düşeceği anlamına geldiği şeklindeki yorum konusunda görüş ayrılığı yoktu. Bu olasılıkla ilgili planlar yapılmıştı. Nikolay Kalesi'nden kuzeye uzanan dubalı köprüyle ilgili çalışmalar yazın başlamıştı. Onun amacını herkes biliyordu, ama sadece az sayıda kişi söz etmeye cesaret edebiliyordu. Yalandan ümitli görünmek daha rahattı. Tahliyenin nasıl gerçekleştirileceğiyle ilgili planlar dikkatle hazırlanıyordu. Kimse Berezina'yla olan benzerlikten söz etmiyordu.

Dimitriy hareketin durduğunu hissetti. Gözlerini iyice açıp yukarı baktı. Ortalık kararmıştı – yukarıdaki yıldızları ve parkasını sedye olarak kullanarak kendisini taşıyan üç adamın karaltısını gördü. Artık hareket etmiyor olmalarına rağmen, Dimitriy sanki bir teknedeymiş gibi hafifçe sağa sola sallandığını hissetti. Şu âna kadar ancak köprünün ortasına gelmiş olduklarını tahmin etti. Şehirdekilerin çoğu onun üzerinden kaçmıştı – kayıpları azaltmak ve daha fazla geri çekilmeleri durumunda bir daha bu kadar büyük bir coğrafik engelle karşılaşmamak için Deniz Limanı boyunca kuzeye Severnaya'ya kaçmıştı.

Önceki akşam her şey açık görünmüştü – sanki plan yapmak eyleme geçmekmiş gibi. Dimitriy, sanki oradan ayrıldıklarında şehre ne olacağını unutturacakmış gibi, konuşurlarken kimsenin diğerinin gözüne bakamadığını anımsadı.

Sonra, biri Rostopçin ismini mırıldanmıştı.

Manasını hepsi anlamıştı. Yine 1812'ye, ama bu defa Napoléon'un geri çekilişine değil, ondan sadece birkaç ay önce Moskova'yı işgal edişine dayanıyordu. Dimitriy bu öyküyü babasından sayısız defalar dinlemişti. Moskova valisi Fyodor Vasiliyeviç Rostopçin ayrılmadan önce şehrin her yerinde yangın çıkarılması emrini vermişti. O cehennem beş gün boyunca her yeri kasıp kavurmuş ve binaların üçte ikisini yok etmişti. Bugün bu emri gerçekten Rostopçin'in vermiş olduğundan kuşku duyanlar vardı, ama bu, sonucu etkilemezdi. Moskova savunulamaz hale gelmişti; Napoléon geri çekilmeye zorlanmış ve böylece çöküşü başlamıştı. Emri kim vermiş olursa olsun, bir başkasının eline düşmesindense, mahvolmasını tercih ederek şehre karşı en gerçek sevgiyi göstermişlerdi.

Dimitriy, Sivastopol'a olan sevgisinin ne kadar derin olduğunu bilmiyordu, ama bir grup kundakçıyı yönetmeye ilk gönüllü olanlardan biriydi. Halk yığınları kuzeye, Nikolay Kalesi'ne ve kendilerini güvenli yerlere ulaştıracak köprüye doğru ilerlerken, Dimitriy ve diğerlerinin ekipleri şehre dağılmışlardı. Güneydeki boşaltılmış bölgelerde ilk yangınları çıkarmışlardı. Orada bile ümidini korumaya devam eden, kentin kurtarılabileceğini düşünen insanlarla karşılaşmışlardı. Bunların çoğu Sivastopol'un bildikleri tek ev olduğunu düşünen denizcilerdi; denizin dalgalarıyla bir yandan diğerine sallanmayan tek ev. Bir misket tüfeğinin sesi veya bir süngünün dürtmesi adamları tekrar harekete geçirdi ve Dimitriy onların diğer tahliye edilenlerle birlikte oradan ayrılacaklarını ya da en azından bir daha geri dönmeyeceklerini ümit etti.

Elindeki meşaleyi parafine bulanmış yığınlara soktuğu her defasında kendisi ve yönettiği adamlar yaptıkları şe-

yin abesliğine neredeyse gülmüşlerdi. Düşman topları şehrin yarısında binaları dümdüz etmişti – ve bombardıman bugün bile azalmamıştı. Şehrin diğer yarısının küle döndüğünü görmenin kime ne faydası vardı ki? Ve Dimitriy yine de mantıklı olmanın ötesine geçmişti. Sivastopol'a geldiğinde kendisini tutan amaçsızlık hissi şimdi iki katına çıkmıştı. Kısa bir süre Tyeplov'un kendisine devam etmesi için bir neden verdiğini düşünmüştü, ama Tyeplov ona ihanet etmişti. Şimdi Dimitriy'i tatmin eden tek şey göreviydi. Ve eğer görevi Fransızların almak istediği şeyi yok etmekse, bu çok daha iyiydi.

"Gitme vakti, efendim," diye bağırmıştı çavuşu, akşam karanlığı çökerken. Dimitriy, çavuşu ve üç erle birlikte saatlerdir oradaydı. Bir sürü yangın çıkarmışlardı, ama hiçbirinin sonucunu görmek için bekleyememişlerdi. Birkaç sokak ötelerinde ilerleyen birliklerden gelen bağrışları duymaya başlamışlardı bile.

"Sadece bir tane daha," diye yanıtlamıştı Dimitriy, başını kaldırmış önündeki gösterişli binaya bakarak. Şehrin doğusunda, Deniz Limanı'nın aksi yönünde, Deniz Kuvvetleri kışlası tarafındaydılar. Dimitriy bu binayı iyi biliyordu. Burası İgnatyev ve Tyeplov'un haftalar önce her şeyden habersiz kurbanlarını getirdikleri, Dimitriy'in İgnatyev'in beslendiğini ve Tyeplov'un aynaya baktığını görüp, onun gerçekte ne olduğunu anlamış olduğu evdi. Dimitriy'in bu şehir ve onunla ilgili anılarına uygun bir veda olacaktı bu.

Ateşi çabucak yakmışlardı. Çavuş evin arka tarafının zaten bombalanmış olduğuna işaret etmişti, ama o zamana kadar işin çoğunu yapmışlardı. Dimitriy, adamlarının gitmeleri gerektiği yönündeki uyarılarına rağmen, durup yükselen alevleri izlemişti. Bu onun için bir sondu. Tyeplov herhangi bir yerde olabilirdi, fakat Dimitriy için artık bir şey ifade etmiyordu. Buna gerçekten inanıyordu.

Sonra top ateşi başlamıştı. Kırmızı ceketliler saniyeler içinde tepelerine binmişti – on tanesi birden; bu bir işgalden çok bir keşif partisine benziyordu. Bir *ryadovoy* ilk

salvoda yere yıkılmıştı, fakat Dimitriy tek şanslarının İngiliz *shtutser*'ini dolduramadan karşı saldırıya geçmek olduğunu biliyordu. Kılıçları havada caddeden aşağı koşmuşlardı. Dimitriy arkadaşlarına bağırdığını hatırlıyordu. Neredeyse düşmana saldırır saldırmaz kılıcıyla iki tanesini devirmişti. Bir diğerini de tabancasıyla halletmişti. Sonra çenesinin altına aldığı bir kabza darbesiyle arkaya yıkılmıştı. Arkadaşlarının mücadeleye devam ettiğini görebiliyordu, ama onlara göre sayıca azdılar. Onu yere yıkmış olan İngiliz tepesine dikilmiş ve tıpkı aylar önce Tyeplov'un gösterdiği gibi hızla tekrar doldurmuştu tüfeğini. Dimitriy kendisine doğrultulan namluyu ve diğer ucundaki tetiğe dokunmaya hazır olan askeri görebiliyordu. Ayağa kalkmaya çalışmıştı, fakat hâlâ aldığı darbenin etkisi altındaydı. Sonunu getiremeyeceğini bildiği bir duaya başlamıştı.

Bu noktada hatırladıkları belirsizleşmeye başlıyordu. Tam o anda bir silah sesi duymuş ve adamlarından birinin tüfeğinin mekanizmasından çıkan barut parlamasını görmüştü; kırmızı ceketli aniden sarsılarak hedefini şaşırmıştı. Mermi sağ ayak bileğini parçalarken Dimitriy delici bir ağrı hissetmişti. Tekrar ayağa kalkmaya çalışmıştı, ama ağrı dayanılır gibi değildi. Ardından kendinden geçmişti.

Sonra hatırladığı şey sırtüstü yatar durumda muazzam bir hızla şehirden geçtiğiydi, ama bir tren vagonundaki gibi sürekli olarak bir yerlere çarpıp sarsılmıyordu. Etrafında, gösterdikleri çabadan yorulmuş insanların nefes alıp verdiğini ve onun ötesinden gelen top seslerini duyuyordu.

"Endişelenmeyin, efendim," diyordu çavuşu. "Sizi buradan çıkaracağız." Terk edilmemiş olduğu için şanslıydı. Konuşmaya çalışmış, fakat buna gücü yetmemişti. Birkaç kez bilinçsizlikle kayıtsızlık arasında gidip gelmiş ve kendi kendini kurtarmayı hiç de o kadar fazla arzu etmemesine rağmen Tanrı'nın neden onu kurtarmayı seçtiğini merak etmişti, ama bir yanıt bulamamıştı.

Şimdi dubalı köprünün üstündeydiler ve durmuşlardı; güvenliğe bu kadar yakın olmalarına rağmen, yine de

kolaylıkla tepelerine inme ihtimali olan bombaların tehdidi altındaydılar. Ağrı, bir nabız gibi atarak Dimitriy'in bacağına doğru yükseliyordu. Yaraya bakmaya cesaret edemiyordu, ama bir daha yürüyebileceğinden şüpheliydi. Başını sağa doğru çevirip etrafındaki kalabalığa baktı. Biraz ileride liman Karadeniz'e açılıyordu ve orada kendilerini bekleyen İngiliz ve Fransız donanmaları vardı. Eli geçici sedyeden yana doğru düşünce Dimitriy suyu hissetti. Başını kaldırıp baktığında etrafındaki adamların uyluklarına kadar suda olduklarını gördü. Kendisini taşıyanların onu suyun dışında tutmak için gösterdikleri bütün çabaya rağmen, Dimitriy sırtının ıslandığını hissedebiliyordu. Dubalar üstlerinden geçen insanların ağırlığıyla suya batıyor, ama yine de yükü taşıyabiliyorlardı. Dimitriy babasının Berezina'da Fransızların iki köprüsünden birinin nasıl tamamen çöktüğünü ve insanların, atların ve at arabalarının buzlu sulara gömüldüğünü anlattığını hatırladı. Burada su öyle ölümcül soğuk değildi, ama Dimitriy çok uzağa yüzebileceğinden kuşkuluydu.

Çavuşunun –adını hiç sormamıştı– dikkatle ona baktığını gördü. "Hemen devam edeceğiz, efendim. Sadece ilerisi biraz tıkalı."

Dimitriy konuşmaya çalıştı, ama söyleyecek bir şeyi yoktu. Başını geri yasladı ve kıvrımları altlarındaki şehirde patlayan bombaların ışığıyla aydınlanan alçak bulutları seyretti. Yüzüne gelen su yağmur değil, köpüren limanın suyu olmasına rağmen, bulutlar sanki büyük bir fırtınayı haber veren şimşeklerle aydınlanıyormuş gibiydi.

Sonra bütün bunlar bir kaosa dönüştü. Dimitriy bir bombanın ıslığını duydu ve bunu sol tarafta yakın bir yerden gelen bir su şapırtısı takip etti. Suyun altından bir patlamanın gümbürtüsünün geldiğini hissetti, fakat ıslık sesleri durmamıştı. İkinci bomba daha yakına isabet etti ve hemen arkasından gelen üçüncüsü sanki tam köprünün altında patlamış gibi hissedildi. Doğrudan büyük hasar verecek kadar güçlü değildi, fakat Dimitriy iki düzineden fazla adamın içgüdüsel olarak kendilerini patlama-

nın aksi yönünde suya attığını görebildi. Sedyeyi taşıyanlar sağlam duruyorlardı, fakat bir taraftan panik duygularına gem vurmaya, diğer taraftan da doğanın güçleriyle uğraşmaya çalışıyorlardı.

Üstlerinden yük kalkan dubalar suda yükselince köprü aniden iki yöne doğru dalgalandı. Dimitriy'in solundaki iki *ryadovoy,* sedyeyi bırakıp suya yuvarlandı. Diğer yandaki çavuş da aynı şeyi yapsaydı daha iyi olacaktı. Bunun yerine onu sıkıca tutunca Dimitriy'i neredeyse itmiş gibi sola doğru savurdu. Köprünün ahşap direklerine çarptığında bacağında şiddetli bir ağrı hissetti, fakat kendini kurtarabilmek için yapabileceği bir şey yoktu.

Sonra limanın soğuk suları onu kucakladı ve her yer sessizliğe gömüldü.

12

Kapı, arkasından kapandığında Tamara kilitte bir anahtarın döndüğünü duydu. Dönüp oraya baktı. Mermer Saray'ın duvarlarındaki bütün diğer kapılar gibi mütevazı bir kapıydı. Bu binanın yanından geçerken o da çoğu insan gibi kapılara bakar ve onların ardında ne olduğunu merak ederdi. Böyle bir kapı, imparatorluğun en güvenilen adamları tarafından korunan karanlık bir koridora mı açılırdı, yoksa sadece yiyecek içecek teslimatı için kolay bir erişim noktası mıydı? Veya imparatorluk ailesinden birinin kişisel dairesine açılıyor olabilir miydi? Yoksa sadece yoldan geçen sıradan bir adamla Rusya'nın en güçlü adamını birbirinden ayıran birkaç inç kalınlığında ahşap bir yapı mıydı?

Tamara artık biliyordu. Akşam sarayda yaşadığı mucizelerden sonra Tamara için bu kapı artık Petersburg'un tanıdık gerçekliğine geri götüren bir sürprizdi. Hızla bakındı ve yönünü hemen tayin etti. Neva'ya bakan rıhtımdaydı. Arkasında Mermer Saray önünde de nehrin öbür tarafında Petropavlosk Kalesi vardı. Sola döndü ve yürümeye başladı.

Biraz önce çıktığı kapının arkasında gerçekten bir koridor vardı, fakat ne içeri girerken ne de çıkarken bir nöbetçi vardı. Tamara koridora, sarayın kuzey kanadındaki görkemli merdivenin yarısına geldiğinde yan tarafa açılan

küçük bir kapıdan geçtikten sonra karşısına çıkan kısa bir merdiveni inerek ulaşmıştı. Bu iki merdivenin –biri taş, diğeri ahşaptı– arasındaki tezat etkileyiciydi. Taş merdivenin saray sakinlerinin ve misafirlerinin, ahşap merdivenin ise personelin kullanımı için planlanmış olduğu açıktı. Tamara bu iki kategorinin arasında bir yerde olduğunu düşünüyordu. Büyük merdivenden sessiz bir uşağın eşliğinde mermer zeminli merdiven sahanlığına inmiş ve oradan o âna kadar kendisine açılmış en güzel kapıdan geçerek çıkmıştı.

Bu kapıların arkasındaki odada, şu âna kadar içinde oturmuş olduğu en muhteşem odada, birkaç saatini geçirmiş ve o zamana kadar tatmış olduğu en nefis şeylerin sunulduğu bir akşam yemeği yemişti. Yemekte kendisine eşlik eden kişi de itibarlı biriydi; o, merhum Çar Nikolay'ın ikinci oğlu ve Çar II. Aleksandr'ın erkek kardeşi Büyük Dük Konstantin Nikolayeviç Romanov'du. Üstelik o, yeni çarın en yakın sırdaşıydı.

Her şey, önceki akşam Svetlana Nikitiçna'ya yaptığı ziyaret sonrasında oteline döndüğü zaman başlamıştı. Tamara'ya bir not bırakılmıştı. Oldukça kısaydı.

Sevgili Tamara Valentinovna,

Bugün sizinle tanıştığıma çok memnun oldum. Korkarım ki, sizin de tahmin edebileceğiniz gibi, bir tiyatro ziyareti düzenlemek zor olacak. Onun yerine sizi yarın saat yedide akşam yemeğine davet edebilir miyim? Size bir fayton yollayacağım.

K.N.R.

Tamara'nın bu adamın kim olduğunu anlaması için uzunca düşünmesi gerekmemişti, çünkü onu Bologoye'de imparatorluk trenine binerken görmüştü. Onun bir portresini hiç görmemişti, fakat kısa boyu ve gözlük kullanması –veya belki de onu ancak gerek duyduğu zaman kullanacak kadar kibirden uzak oluşu– onu bir Romanov olarak ayırabiliyordu. Karttaki isim baş harfleri sadece

Tamara'nın tahmin ettiği şeyi doğruluyordu, fakat perondaki karşılaşmanın bu adam için geçici bir flörtten fazlası olması Tamara'yı şaşırtmıştı.

Çar'ın ve ailesinin itibarı, Tamara'nın gözlerini onların cinsel iştahlarının neredeyse doyumsuz olduğuna ilişkin öykülerden haberdar olmayacak kadar kör edemezdi ve duyduğu her şeye inanmasa da, kısmen dikkate almamak aptalca olurdu. Bir erkek seçtiği her kadını yatağına alabilecek kadar güçlüyse, o zaman bu güçten bir dereceye kadar faydalanmaması insanca olmazdı. Fakat o eğer bu güce sahipse, neden kendisini seçtiğini merak ediyordu Tamara. Degtyarniy Yolu'ndaki evde hizmetlerinin karşılığında para veren yaşlı generaller ve *çinovnik*'ler[1] kendi açılarından Tamara'yı genç ve şehvetli görebilirlerdi. Hatta yirmi yaşında bir kızın bir erkeği mutlu etmenin bütün sırlarını bilmediğini anlayabilecek kadar akıllanmış da olabilirlerdi. Ama Konstantin yalnızca yirmi yedi yaşındaydı ve otuz dört yaşındaki Tamara ona bir antika gibi görünüyor olmalıydı. Ama yine de ona o notu yollamıştı.

Fakat ancak masallarda olabilirmiş gibi görünmesine rağmen, Tamara onun bu talebine boyun eğmek zorunda olduğunu biliyordu. Çar'ın iradesine boyun eğmek tabii ki her Rus'un göreviydi ve bu sadakati erkek kardeşine kadar genişletmek de mantıksız görünmüyordu. Yudin'in de kendisine anlattığı gibi, bu yeni Romanov kuşağı sonuçta hanedan için tehlikeli olduğu ortaya çıkabilecek fikirlerle tanışmıştı. Üçüncü Şube'nin görevi ise hanedanı korumaktı, hatta kendisinden bile. Fayton geldiğinde Tamara'nın bu atların bir zamanlar fare, sürücünün de bir sıçan olmadığına inanması zor olmuştu, ama yine de mutlulukla binmişti.

Fayton onu, Mermer Saray'ın biraz önce ayrılmış olduğu kapısına bırakmıştı, sonra kendisine daha önceki yaşamında bir kertenkele olması kolaylıkla mümkün ola-

1. (Rus.) Çarlık Rusyası'nda küçük memur. (Ç.N.)

bilecek bir uşak eşlik etmiş ve ev sahibine götürmüştü. Konstantin kendini resmî olarak tanıtmış ve tren istasyonunda ondan bu kadar ani ayrılmak zorunda kaldığı için özür dilemişti. Onu daha alışkın olduğu Strelna'daki evinde değil de burada ağırladığı için de özür dilemişti, fakat Tamara şehirde yaşadığı için buraya gelmesinin daha uygun olacağını düşündüğünü söylemişti. Tamara, Onun eşiyle ve çocuklarıyla karşılaşmamak açısından daha uygun, diye düşünmüştü.

Konstantin, Tamara'dan daha çok konuşmuştu ve bu ikisi için de uygundu. Konuşmaya kaldıkları yerden, tiyatrodan söz ederek başlamışlardı. Tamara erken çıkmış ve bir dereceye kadar konuşmaya katılabilmek için birkaç Gogol oyunu satın almıştı. Ama Konstantin gerçek aşkına –müziğe– çevirmişti konuyu. Burası Tamara için daha da kaygan bir zemindi, fakat Grandük konuşmaktan mutlu oluyordu. Johann Strauss ve Hector Berlioz'un, kendisi tarafından şahsen ağırlandığı müzik gecelerinden söz ederek hava atıyordu, ama bu isimler Tamara'ya da onun için taşıdıkları kadar anlam ifade ediyor olsalardı daha etkili olacaklardı.

Konstantin, Tamara'ya kendiyle ilgili hiçbir şey sormadı ve o da ona gereğinden fazla şey ifşa etmek zorunda kalmadığı için şükran duymakla birlikte, çoğu kişinin, onun böyle bir akşamı birlikte geçirmek için seçmiş olduğu ve gecenin finali olarak yatakta görmeyi planladığı bir kadının yaşamı ve ilgi alanlarıyla ilgili en ufak bir araştırma bile yapmayacak kadar kaba davrandığını düşüneceği gelmişti aklına. Yanıt, yüksek pencerelerin yanında durmuş Neva'yı seyrederek kahve içtikleri sırada gelmişti.

"İtiraf etmeliyim ki," demişti, Tamara'nın gözlerine bakmaktan kaçınarak, "sizin hakkınızda biraz araştırma yaptırdım. Mesleğinizin ne olduğunu biliyorum."

Tamara kaskatı kesilmiş ve ona bakarken yüzünün kızardığını hissetmişti. Bu tuhaf bir tepkiydi. Tamara potansiyel bir müşterinin –ve Konsantin bundan başka bir şey değildi– bir müşterinden başka bir şey olmadığını mü-

kemmel bir şekilde biliyor olduğu gerçeğine itiraz edemezdi. Ama, biraz bile olsa, kendisinin onun içine işlediği yanılsamasına yenik düşmüştü – bu akşamın birbirlerini tanımaya çalışan bir erkeğin ve bir kadının akşamı olacağı yanılsamasına.

"Madem mesleğimi biliyorsunuz, o zaman neden bu kadar zaman kaybedip akşam yemeği için bunca çaba harcadınız?"

Konstantin dönüp anlamadan ona bakmıştı. "Bana Üçüncü Şube'de General Dubyelt'in emrinde çalıştığınız söylendi," demişti. Sonra birden Tamara'yla ilgili öğrendiklerinin ve onun hakkında konuştukları şeylerin anlamını kavramıştı. Yüzü bir anda Tamara'nınkinden çok daha şiddetli bir şekilde kızarmış ve ağzı bir balığınki gibi açılıp kapanmaya başlamıştı. Tamara memnuniyetini güçlükle gizleyebilmişti.

Konstantin gülümsemiş, sonra da bir kahkaha patlatmıştı. Masaya gidip iki bardağa brendi doldurmuş ve birini Tamara'ya uzatmıştı. Konuğu da ona katılıp bardağı almıştı.

"Üzgünüm," demişti Tamara.

"Sözünü etmeye bile değmez." Konstantin gülümsemişti. "Yine de yemeği beğendiğinize memnun oldum." O konuşurken gözleri karşılaşmış ve Tamara tekrar gülmüştü. Ama şimdi onun kendisini buraya çağırma nedenleri kafasını daha fazla meşgul etmeye başlamıştı.

"Erkek kardeşiniz için casusluk yapan biriyle arkadaşlık etmeniz akıllıca olur mu?"

"Burada 'kardeşiniz için' teriminden çok 'kardeşiniz hakkında' teriminin daha uygun olduğunu düşünürdüm."

"Ben Majesteleriyle tanışmadım bile."

"Kişisel anlamda sizi kastetmedim. Sizin, Çar'a sadık bir kişi olduğunuzdan eminim." Bir an birbirlerine baktılar, sonra Konstantin kendini koltuğuna attı. "Affedersiniz, Tamara Valentinovna, sizin hakkınızda samimiydim, ama meslektaşlarınızın yarısı hakkında bunu söylediğimizde içindeki alay yersiz olmayacaktır."

Tamara bir şey söylememişti. Konstantin'in yaptığı ayrımı anlıyordu, fakat bunu gücün oturduğu koltuğa bu kadar yakın birinin bakış açısıyla duymamıştı hiç.

"Her şey değişiyor." Konstantin konuşurken öne doğru eğilmiş ve masanın üzerinde ellerini kavuşturmuştu. "Kardeşim yeni bir kuşağa ait. Bu yarım yüzyıldır olmayan bir şey. Bir fark yaratacağız."

"Bunu I. Aleksandr söylememiş miydi?"

"Söylemişti! Söylemişti! O serflere özgürlük vermeyi de istemişti."

"Gerçekten mi?"

"Öyle istemişti. Ama bunu hiç başaramadı. Savaş engel oldu."

"Şu anda savaştayız," diye belirtmişti Tamara."

Konstantin başını sallamıştı. "Uzun sürmeyecek. Bu babamızın savaşıydı. Yeni yılda barış gelecek. Ve sonra başlayacağız. Saşa –Majesteleri– beni serflik düzenine bir son vermek üzere gizli bir komitenin başkanı olarak tayin etti."

"Gizli mi?"

"Kesinlikle."

"Ve bunu bana söyleyebiliyorsunuz."

"Siz de Üçüncü Şube'deki amirlerinize söyleyeceksiniz, biliyorum. Onlar da gözlerinin üstümüzde olduğunu düşünecekler."

"Çünkü buna mecbur olacaklar."

"Sizin onlara bildiklerinizi anlattığınız ölçüde. Siz de bize onların nasıl tepki verdiğini anlatacaksınız."

"Yalan söyleyebilirim."

"Söylemeyeceksiniz."

Konstantin, Tamara'dan çok emin gibi görünüyordu, Tamara'nın kendinden olduğundan daha bile emin. Değerlendirebildiği kadarıyla, sözü burada bırakmışlardı. Konstantin ona birkaç reform planından daha söz etmiş, sonra konu tekrar müziğe dönmüştü.

Konstantin bir dahaki buluşmalarında ona çello çalacağını vaat etmiş ve bunun üzerine Tamara kibarca gülümsemişti. Sonra da Konstantin ona gitmesi gerektiğini

söylemişti. Tamara'nın mesleğinin diğer yönünü unutmuş görünüyordu ve Tamara bunu ona hatırlatmamayı tercih etmiş, fakat Konstantin ona tekrar buluşacaklarını söylediğinde onun bu fikirden vazgeçmemiş olduğunu anlamıştı.

Birkaç dakika sonra rıhtımda Neva'ya bakıyordu. Kendisini bekleyen bir fayton yoktu – balkabağı bile yoktu. Oteline doğru kısa yürüyüşüne başlamıştı.

Bu tren yolculuğu en azından Yudin'in bir birinci sınıf vagonun rahatlığının tadını çıkarabileceği kadar kısaydı. Bu, ülkedeki ilk demiryolu güzergâhıydı ve daha prestijli olan Petersburg-Moskova hattından on dört yıl önce inşa edilmişti. Sadece otuz verst uzunluğunda olan bu hat Petersburg'dan Pavlovsk'a uzanıyordu ve Yudin oraya gelmeden Tsarskoye Selo'da inecekti.

Vagonda kendisiyle birlikte seyahat eden yolculara baktı. Sayıları oldukça azdı. Bu, günün son treniydi ve onlar olasılıkla majestelerinin imparatorluk sarayını görmek için günübirlik bir seyahat yapmış olan kişiler değil, başkentten evlerine dönen şehir sakinleriydi. Burası kraliyetle yakından bağlantılı bir yerdi – adı "Çarın Köyü" anlamına geliyordu. Yudin vagondakilerin kendisine fırlattıkları küçümseyici bakışları hissedebiliyordu. Oldukça iyi giyinmiş olduğunu düşünüyordu, ama terbiye de kendini gösterirdi. Orada bulunanların kendisinin özel terbiyesini tahmin edebildiğinden kuşkuluydu.

Tren istasyona girdi ve Yudin perona indi. Cebindeki kâğıdı çıkarıp Moskova'daki arşivde bulduklarını çiziktirmiş olduğu krokiye baktı. Burada ziyaret edeceği kişi belki de bu bölgede yaşayan çoğu insan gibi soylu biri değildi, ama eğitimi ve çok çalışması sayesinde yüksek bir mevkiye gelmişti – tıpkı Yudin gibi. Ve bütün komşuları aralarındaki yaşlı adamın bir zamanlar, çok yıllar önce, Majesteleri Çar I. Aleksandr'ın özel doktoru olduğunu bilirlerdi.

Merkeze uzak bir yerde, küçük –kasaba için küçük–

bir evdi. Yudin'in onu buluncaya kadar Yekaterininskiy ve Aleksandrovskiy saraylarını geçmesi gerekiyordu. Duvarın üstüne çıktı –Petropavlosk Kalesi'ne tırmanmaktan çok daha kolay olmuştu bu– ve diğer tarafındaki bahçeye atladı. Sadece üç pencerede ışık görebildi; ikisi zemin kattan, diğeri ise birinci kattaki bir balkonun penceresinden geliyordu. Yudin için en iyi yol buydu. Karanlıkta gizlenerek çimenlerin üzerinde hızla ilerledi ve oradaki taş sütunlardan birine saniyeler içinde tırmanıp ferforje bir masayla bir çift sandalyenin durduğu küçük terasa ulaştı. Terasa açılan kapı açıktı. Yudin içeriye süzüldü.

İçerideki dekorasyon tuhaf bir bileşimdi. Kısmen, tüm o aynalarıyla Yudin'e Degtyarniy Yolu'nda Raisa'nın öldürdüğü kadının odasıyla ilgili duyduklarını anımsatıyordu. Düzinelerce aynadan bir tanesinin arkasından onu izlemek isteyebilecek olan birinin hiçbir şey göremeyecek olmasının bugün Yudin için sakıncası yoktu. Bugün konuşmak istediği adamın içine korku salmasını sağlayabilecek her şeye ihtiyacı vardı. Aynaların bu kadar fazla olması böyle bir korkunun zaten yıllardır mevcut olduğunu düşündürüyordu.

Aynaların arasındaki alanları dolduran şeyler de aynı korkuya işaret ediyordu; bir sürü ikon ve haç asılmıştı. Bunlar kendilerini Moskova'daki bir genelev odasında pek evlerinde hissetmezlerdi ve Yudin kadınların çoğunun, meslekleriyle oluşturduğu ironik karşıtlığın farkında olmadan odalarında dinî bir sembol bulundurduğunu iyi biliyordu. Veya bu sembolleri kendisinin hayal edemeyeceği bir şekilde meslekleriyle bağdaştırmayı başarabiliyorlardı.

Yaygın batıl inançlara rağmen, dinî heykellerin, kendi akıl dışı hayalleri nedeniyle içinde pusuya yatmış olan bir korku taşımadığı sürece, bir *vurdalak* üzerinde etkisi yoktu. Yudin'in de bu tür kaygıları yoktu, ama duvarlardan onu izleyen düzinelerce Kurtarıcı onu biraz tedirgin ediyordu. Aynalar gibi onlar da kendisinin beklendiğini gösteriyorlardı.

"Siz, Cain olmalısınız."

Yudin döndü. Yaşlı adam yatağının yanındaki bir koltukta oturuyordu. Odayı aydınlatan lamba yanındaki bir masanın üstünde duruyordu. Hemen yanında bir kitap vardı ve İncil gibi görünüyordu.

"Siz, Tarasov olmalısınız," dedi Yudin.

Dr. Tarasov başıyla onayladı. İkisi daha önce hiç karşılaşmamıştı. Hatta 1825 yılında Çar'ın ruhu için verilen savaşta farklı taraflarda saf tutmuş oldukları sırada bile. "Danilov'un sizin hakkınızda söyledikleri doğru gibi görünüyor."

"Hangi açıdan," diye sordu Yudin.

"Sizin üstadınız gibi olduğunuzu söylemişti." Tarasov etraftaki aynalara baktı. Yudin açıkça odanın ortasında durmasına rağmen onun kendisinin yansımasını göremediğini biliyordu.

"Benim bir üstadım yok."

"O zaman buraya neden geldiniz?"

"Nedenini biliyorsunuz," dedi Yudin. "Kendi imparatorunun ölümüyle ilgili sahtekârlık yapmaya cesaret eden adamla tanışmak için."

Tarasov sustu. Gözlerini kırpıştırdı. "O zaman sonunda çözdünüz yani, değil mi? Danilov bunu yapacağınızı söylemişti. Ve buraya geleceğinizi de."

"Neden buraya geleceğimi düşündü?" diye sordu Yudin.

"Çünkü geriye kalan tek kişi benim."

Yudin en aşikâr soruyu erteledi. Onun yerine ziyaretinin amacına bağlı kaldı. "Nerede o?"

"Danilov mu? Söylentiye göre Sibirya'da."

"Romanov."

"Aleksandr Pavloviç mi? Hiçbir fikrim yok." Tarasov konuşurken gülümsüyordu. "Sonunda sizi inandıran şeyin ne olduğunu merak ediyorum," dedi. Bu etkileyici bir soruydu, önceden üzerinde uzun uzun düşünmüş olduğu açıktı. "Majestelerinin, Nikolay Pavloviç'in ölümünü kastediyorum. Siz ve üstadınız şimdi oğluna karşı harekete geçme zamanı olduğuna karar verdiniz ve bunu yapamayacağınızı öğrendiniz."

"Benim üstadım yok." Bu ayrıntı dışında Tarasov veya başka biri, her şeyi çözmüş görünüyordu.

"O çok hazırlıklı, bilirsiniz, Aleksandr Nikolayeviç sizin geleceğinizi biliyor."

"Belki bu hoşuna gider."

Tarasov'un yüzündeki gülümseme içten bir keyifle genişledi. Yeni çarın kaderine kolayca razı edilemeyeceğinden emin görünüyordu.

"Aleksandr Pavloviç nerede?" diye sordu Yudin.

"Hiçbir fikrim yok."

"Hangi ismi kullanıyor?"

"Bana hiç söylemediler."

"Söylemedi-*ler*?"

"Volkonskiy ve Aleksandr'ın kendisi; bir tek onlar biliyordu.

Yudin ceketini çıkardı ve bir sandalyenin arkasına astı. Adamın içinde bulunduğu tehlikeyi görebildiğini ümit ederek ona bir adım yaklaştı. "Bana *söyleyeceksiniz*," dedi.

"Size bildiğim her şeyi söyleyeceğime eminim," diye onayladı Tarasov. "Ama bilmediğim şeyler hakkında sizi aydınlatamam."

Bunu göreceklerdi. Yudin şimdilik Tarasov'un bildiklerinin ne kadarını anlattığını öğrenmeye çalışacaktı. "İşin içinde kimler var?" diye sordu.

"Sadece biz dördümüz – artı Majesteleri."

"Dördünüz mü? Siz, Danilov, Volkonskiy ve... Diyebiç mi?"

"Wylie."

"Diğer doktor. Hangi aptal sizin meslektaşlarınıza güvenir ki?"

"Aleksandr bize güvenmedi – o yüzden sadece Volkonskiy'e söyledi."

"Aleksey'e değil?"

Tarasov cevap vermedi. Yudin gülümseyerek dişlerini gösterdi ve bir adım daha yaklaştı. Doktor hızlı ve hazırlıklıydı. Yudin harekete geçmeden önce masada duran İncil'i kapmıştı ve şimdi onu Yudin'e doğru tutuyordu.

Yudin kitabı sıkıca tutan Tarasov'un parmaklarının bembeyaz olduğunu gördü. Tarasov, kutsal sözcüklerin kendisini koruyacağını umarak ve gözleri bu yaratığa karşı duyduğu nefretle parlayarak Yudin'e bakıyordu. Yudin fırlayıp kitabı onun elinden aldı ve bir köşeye fırlattı. Bu arada Tarasov diğer savunma taktiğine geçmişti. Şimdi iki eliyle gümüş bir haçı kavramış, Yudin'e doğru tutuyordu. Tarasov'un kenetlediği yumruğunun ancak İsa'nın dizlerini kavrayabilmesine izin verecek kadar büyüktü haç; Yudin, demircinin İsa'nın yüzüne sevgiyle işlemiş olduğu can çekişme ifadesine kayıtsız kaldı.

"Bir süredir bugüne hazırlanıyordum," dedi Tarasov.

Yudin kendini korumak ister gibi ellerini kaldırdı ve hafifçe sindi. Kolunun üzerinden Tarasov'a baktı ve doktorun gözlerinde bir zafer ifadesi görmeyi ümit etti. O ifade belirdiği anda hızla hareket etti. Doktora doğru fırlayıp haçı elinden kaptı. Kendisinin üzerinde ikonlardan veya İncil'den daha etkili olmamıştı. Gümüş figürü dudaklarına götürdü ve nazikçe peştemalını öptü, sonra elleriyle iki ucundan tuttu ve İsa'nın gözlerinin ayaklarına dolanan parmaklara tanıklık edebilmesi için yumuşak madeni ortasından büktü. İncil gibi onu da bir kenara fırlattı.

Tarasov'un üçüncü savunma yöntemi daha orijinaldi, fakat çok etkili değildi. Uzun sapları bir halka oluşturacak şekilde örülmüş altı baş sarmısak. Doktor bir diş sarmısak ayırıp kemikli parmakları arasında ezerken Yudin durup hiç hareket etmeden izledi. Koku, burun deliklerine ulaştığında onu içine çekip aromasının zevkini çıkardı. Sonra uzanıp Tarasov'un elinde ezmiş olduğu sarmısak dişini aldı ve ağzına attı. Sarmısağı çiğnedi ve onun tadının ağzına yayılmasının zevkine vardı. Artık tadını alamaz hale geldiğinde, öne doğru uzanıp yüzünü doktorunkine yaklaştırdı. Ağzını açıp onun yüzüne hohladı, fakat Tarasov kokudan sakınmadı. Yudin ağzındaki beyaz macunu onun yüzüne tükürdü ve yaşlı adamın yanaklarından çenesine doğru akışını seyretti. Doktora daha da yaklaştı.

"Efsanelere inanıyorsunuz," dedi.

"Bir süredir bugün için hazırlanıyordum," diye tekrarladı Tarasov. Gözleri Yudin'e değil, arkasına bakıyordu. Yudin doğruldu. Duvarda Tarasov'un arkasında asılı duran aynalardan odayı ve içindeki her şeyi görebiliyordu, kendisi hariç.

Artık yalnız değillerdi.

Yudin arkasına döndü. Dört kişiydiler. Üniformalı değillerdi, fakat asker gibi görünüyorlardı ve silahlıydılar. Üçünün sol elinde birer tahta kazık vardı; Yudin bunun akdiken olduğunu tahmin etti, Tarasov'un foklorik tercihine uygun düşerdi. Fakat bu durumda folklora sadık kalmak düşmanın fazlasıyla üstesinden gelebileceği bir olanak sağlardı, sonuçta bu işi her tahta görebilirdi ve sağ ellerinde birer çekiç olan adamlar kazıkları kolayca yerine çakabilirlerdi. Dördüncü adamda silah olarak sadece bir balta vardı. Parmaklarını baltanın kesici ucunun üzerinde gezdirişi görevini ne kadar hevesle yapacağını doğrular gibiydi. Yudin'in boynuna gelecek bir balta darbesi kalbini delecek bir kazık kadar etkili olurdu.

Tarasov'un bu adamları nasıl çağırdığı konusunda hiçbir fikri yoktu, fakat sarmısağını ve haçını sakladığı yerden çıkarabilmişse, bu katilleri buraya çağıran zilin ipini de bir şekilde çekmeyi başarabilmiş olduğu düşünülebilirdi. Bu senaryonun birçok kez prova edilmiş olduğuna şüphe yoktu. Adamlardan ikisi kapının yanında duruyor, diğer ikisi de Yudin'in girdiği balkon pencerelerini koruyordu. Yudin'in görebildiği başka bir çıkış yoktu.

"Danilov geleceğinizi söylemişti," diye açıkladı Tarasov arkasından. "Ve kendimi korumamı söylemişti. Yeterli ödemeyi yaptığınız sürece, insanları sizin ait olduğunuz türün mevcut olduğuna inandırmanın ne kadar kolay olduğuna şaşırırsınız."

Yudin arkasına döndü. Onun yaşındaki bir adam için oldukça yorgunluk verici olmasına rağmen, Tarasov artık ayakta duruyordu. O da eline tahta bir kazık almıştı, fakat bu kazık hedefine bir çekicin yardımı olmadan girebilmesi için bir kılıç gibi şekillendirilmişti.

"Aleksey sizinle nasıl temasa geçti?" diye sordu Yudin. Zaman kısaydı ve eski düşmanının Sibirya'nın derinliklerinden Tarasov'u uyarmayı nasıl başarabilmiş olduğunu sormak aniden Yudin'e asıl geliş sebebinden daha acil görünmüştü.

"Mektupla," diye cevap verdi Tarasov.

Yudin'in yüzünden hafif bir gülümseme geçti. "Mümkün değil. Sansürü aşması mümkün olmazdı." Sansür makamının kendisi olduğunu belirtmesine gerek yoktu.

"Bir elçisi vardı. Güvendiği biri."

Tarasov konuşurken dört korumaya bakarak başını salladı. Yudin aynalardan onların yaklaşmaya başladığını gördü. Arkasında onlar, önünde de Tarasov varken ne tarafa doğru hareket edeceği açıktı. İşte Tarasov'un uzun zamandır olgunlaştırdığı planın hatası buradaydı; o, dört korumasının sahip olduğu fiziksel güce sahip değildi. Yudin tek darbeyle onun elinden silahını düşürüp arkasına geçti ve iki tarafı keskin bıçağını doktorun boğazına dayadı.

"Dr. Tarasov ve ben buradan çıkıp gideceğiz," dedi, bıçağı adamın buruşmuş cildine bastırırken. Adamlardan hiçbiri hareket etmedi.

"Geri kalan birkaç yıllık ömrümü sizinkiyle takas etmeyeceğimi mi düşünüyorsunuz, Cain?" diye sordu Tarasov. "Bu adamların bunca zamandır kafalarına kazınmış olan emirlere itaatsizlik edeceğini mi düşünüyorsunuz? Onlara beni koruma değil, sadece sizi öldürme talimatı verildi."

Yudin, adamlara baktı ve Tarasov'un doğruyu söylediğine karar verdi. Doktoru kolayca öldürebilirdi ve geriye halletmesi gereken sadece dört kişi kalırdı. Onları mağlup etme şansı yüksekti, fakat fırsatın üstüne düşünmeden atlamayı kabul edeceği kadar yüksek değildi – bu adamlar onunla bir insanmış gibi mücadele etmemeleri gerektiğini iyi biliyorlardı. Onlar kendisinin neden korktuğunu biliyorlardı.

Fakat onun silah olarak korktuğu şeyi kendilerine karşı kullanabileceğini de hesaplarlardı. Hem insan hem de

vampir için tehlikeli olan bir şey olasılıkları onun lehine değiştirebilirdi.

Yudin masada duran lambayı aldı ve pencerenin yanında duran adamlardan birine fırlattı. Bu, içinde yağ yerine parafin bulunan modern bir lambaydı ve adamın omzuna çarptığı anda içindeki bütün sıvı hemen üstüne döküldü ve giysileri bir anda tutuştu. Arkasındaki perdeler de tutuşunca çok geçmeden bütün pencere turuncu sarı alevler içinde kaldı.

Yudin, Tarasov'u daha sıkı kavradı ve yatağın etrafından dolaşıp kapıya doğru sürüklemeye başladı. Kapıdaki adamlar, pencerenin yanındaki arkadaşları gibi yerlerinde kalmışlardı. İyi eğitildikleri belliydi. Arkadaşları çığlıklar atarak alevler içinde yerde yuvarlanırken hiç hareket etmeden izlediler. Yudin'in burnuna yanık et kokusu geldi.

Sonunda pencerenin yanında duran adam daha fazla dayanamadı. Yoğun ısı nedeniyle pencereden birkaç adım uzaklaşmak zorunda kalmıştı, fakat sonra yerini tamamen terk ederek kendini yanan arkadaşının yanına attı ve onu saran alevleri bir kilimle söndürmeye çalıştı. Yudin bu insanca eylemin sonucunu beklemedi. Tarasov'u bıraktı ve pencereye doğru koştu. Tarasov bağırdı, fakat artık çok geçti. Yudin'in tek görebildiği şey alevlerdi, fakat onların önünde sinmesini söyleyen bütün içgüdülerine direndi ve aralarından koşarak geçip dışarıdaki gecenin içine daldı. Ayakları balkonun zeminine değer değmez sıçrayarak aşağıdaki çimenlerin üstüne atladı.

Hemen ayağa kalktı. Gömleğinin kolu tutuşmuştu, fakat onu söndürmekle kaybedecek zamanı yoktu. Bahçenin yan tarafındaki çalılıklara doğru seğirtti ve onların arasında kayboldu. Geçici olduğunu bildiği ağrıya tahammül ederek eliyle omzuna birkaç kez vurdu ve kolundaki alevleri söndürdü. Kararmış ve kabarcıklar oluşmuş cildine baktı ama bu onu kaygılandırmadı. Ateş bir vampiri öldürebilirdi, fakat sadece bütün bedenini tüketebilirse. Aksi takdirde, aldığı diğer her yarada olduğu gibi, tekrar iyileşirdi. Yudin duvara tırmandı ve omzunun üzerinden

arkasına kısa bir bakış fırlattı. Yangın hâlâ devam ediyordu, fakat çok geçmeden söndürülemeyecek kadar büyük değildi. Tarasov'un hayatta kalması kesin gibiydi ve iyi ki de öyleydi. Yudin'in daha sonra onu tekrar sorgulaması gerekebilirdi, ama bu defa daha tedbirli olmalıydı.

Bu yakın bir zamanda olmayacaktı. Yudin duvarın tepesinden aşağıdaki caddeye atladı ve koşmaya başladı.

13

Dimitriy, kızaktan inerken önce sol ayağını yere bastı sonra sağ bacağını indirip ağırlığının büyük kısmını bastonuna verdi. Moskova güzel görünüyordu – hatırında kalmış olan bu manzara yılın ancak yarısında izlenebilirdi. Bütün şehir karla kaplıydı. İnsanlar bunu doğal karşılıyordu. Herkesin üstünde kalın palto, şapka, eldiven vardı ve atlı arabalardan çok kızaklarla yolculuk ediliyordu, ama bunun dışında şehirde yaşam her zamanki gibi devam ediyordu.

Artık kasım sonuydu ve Sivastopol tahliye edildiğinden beri neredeyse üç ay geçmişti. Dimitriy suda çok kısa kalmış ve yanındaki adamlarının bağrışlarını duyamamıştı, ama bombaların sesini hatırlıyordu. Sonra köprünün üstünde duran çavuşuyla sudaki iki *ryadovoy* onu yukarı kaldırmayı başarmıştı. Kuzeye yaptığı bu kısa yolculuğun geri kalanını geçici sedyenin üzerinde değil, tek ayağı üzerinde yürüyerek tamamlaması gerekmişti, ama kısa bir süre suda kalmış olması onu canlandırmıştı. Sağlığına kavuşmak için birkaç gün kaldığı Severnaya'da onu bizzat büyük cerrah Nikolay İvanoviç Pirogov tedavi etmişti. Dimitriy'e eter adında bir sıvı koklatmış ve Dimitriy'in başı dönmüştü, sonra Dimitriy'in bacağını doğru biçimi alacak şekilde germişti. Eterin etkisiyle ıstırabı azalan Dimitriy geriye kalan önemsiz derecedeki ağrıya da taham-

mül edebilmişti. Bu deneyimi anımsamak, onu yaşamaktan daha fazla acı veriyordu. Sonra Pirogov, Dimitriy'in ayağını, ayak bileğini ve baldırını birkaç saat sonra mucizevi bir şekilde taş gibi sertleşerek ayağın hareket etmesine izin vermeyen ıslak bir bandajla sarmıştı.

Ardından onu kuzeye, savaş bölgesinin dışında kalan Simferopol'a nakletmişler ve birkaç hafta sonra da sertleşmiş bandajı kesip çıkarmışlardı. Bacağın bandajın altında kalan kısmı incelmiş, cilt kurumuş ve pul pul olmuştu, ama Dimitriy ayağını biraz hareket ettirebiliyor, hatta biraz ağrısa da hafifçe üstüne bile basabiliyordu. Ona bunun da düzeleceğini söylemiş ve bir baston vermişlerdi. Sonra yavaş yavaş eve doğru yola çıkmıştı. Ancak kısa mesafeli yolculuklar yapabiliyordu –en azından ilk günlerde böyleydi– o yüzden de o güne kadar gördüğü en kötü hanlarda konaklamak zorunda kalıyordu. Ama şikâyet etmeye ne hakkı vardı ki? Eğer ölümü atlatabilmişse, birkaç pire ısırığının da üstesinden gelebilirdi sonuçta. Yolunun üstündeki en büyük şehir olan Harkov'da bir hafta kaldı ve sonrasında kendisini daha hızlı seyahat edebilecek kadar iyi hissetti.

Nihayet önceki gün öğleden sonra Moskova'ya gelmişti. Otelde en az on iki saat uyumuştu ve ertesi sabah ilk iş olarak en eski arkadaşına uğramak istiyordu – bugünlerde aramayı unutmaması gereken bu adamın adı Vasiliy İnnokyentiyeviç Yudin'di.

Kızak, onu tam Silah Deposu'nun yanında bırakmıştı. Dimitriy son defa Moskova'ya geldiğinde inşaatın devam ettiğini görmüş olmasına rağmen bu binanın bitmiş halini hiç görmemişti. Bu tam beş yıl önceydi, tahmin edebileceğinden daha uzun bir süreydi.

Tam zili çalacakken kapı açıldı ve ardında kısa boylu, gözlüklü, saçları dökülmüş bir adam göründü.

"Binbaşı Danilov?"

"Evet."

"Ben İtibari Meclis üyesi Gribov. Fiilî Devlet Meclisi üyesi Yudin sizi bekliyor."

Gribov onu aşağı inen taş merdivenlere götürdü ve Dimitriy güçlükle indi. Merdiven korkuluğu yoktu ve Dimitriy'in bastonunun ucunu dayayabileceği alan da çok küçüktü. Dimitriy'in sakatlığı Gribov'u endişelendirmiş görünüyordu, ama Dimitriy'in bunu istemeyebileceğini düşünerek ona doğrudan yardım etmekte tereddüt etti. Dimitriy yalnızca bir kez dengesini yitirir gibi oldu, fakat sadece bir alt basamağa kadar kaydı ve ağırlığını hemen sol bacağına verdi. Çok geçmeden Yudin'in bürosuna varmışlardı.

Burası kasvetli bir yerdi, fakat Dimitriy onu son gördüğünde görev yaptığı büroya çok benziyordu. Bu 1849 yılındaydı ve Kremlin'deydi, fakat biraz daha güney ucuna doğruydu.

Dimitriy içeri girdiğinde Yudin ayaktaydı ve sarılmak için hızla ona doğru yürüdü.

"Mitka," dedi içtenlikle.

"Vasya! Seni görmek çok güzel."

Yudin bir adım uzaklaştı. "Beklediğimden çok daha iyi görünüyorsun," dedi. "Yakında bu bastondan kurtulursun."

"Emin değilim. Sanırım bana yakışmaya başladı," dedi Dimitriy. "Ama sen harika görünüyorsun. Sanki hiç yaşlanmıyorsun." Bu yalandı ve ikisi de bunu biliyordu. Dimitriy, Yudin'in gerçekten kaç yaşında olduğundan hiç emin olamamıştı. İlk olarak 1812 yılında Aleksey uzaklarda Fransızlarla savaşırken ve Yudin, Dimitriy'in annesine kendisini Aleksey'in bir arkadaşı olarak tanıttığı zaman tanışmışlardı. Dimitriy o zamanlar sadece beş yaşındaydı, o yüzden Yudin'in kaç yaşında olduğunu hatırlaması zordu, ama genç bir adam olmalıydı. Genel olarak Yudin görünüşü konusunda kibirliydi. Boyalı olduğu açıkça belli olan saçları bunu doğruluyordu. Dimitriy gençlik günlerinde onun dikkat çekici, sarışın bir yelesi olduğunu hatırlıyordu. Yudin'in yüzü, cildi hep genç kalmıştı. Ama bugün öyle görünmüyordu. Ellerinin üstü bile buruşmuştu. En azından altmışlı yaşlarında olmalıydı, belki de yetmişlerindeydi. İlk defa yaşını gösteriyordu.

Yudin masasının yanına bir iskemle çekti ve Dimitriy oturdu. Yudin kendi koltuğuna gitti. "Olup bitenleri duydum. Sadece senin mektuplarından değil, raporlardan da."

"Bu kahramanlık değil," dedi Dimitriy. Ciddiydi. Ne kadar gerekli olursa olsun, bir Rus şehrini yakmak soylu bir eylem değildi.

"Çar'a hizmet ederken yaralandın – önemli olan bu. Annen seninle çok gururlanırdı." Kısa bir sessizlik oldu. "Eminim ki baban gururlanmıştır."

"Ondan haber almadın mı?" dedi Dimitriy merakını gizlemeye çalışarak.

Yudin başını salladı. "Korkarım, hayır."

"Hayatta olduğundan emin misin?"

"Bana bildirirlerdi," diye açıkladı Yudin. "Aleksey ile konuşup sessizliğinin nedenini öğrenmesi için İrkutsk valisine mektup yazdım, fakat şu âna kadar haber gelmedi."

"Benden utanıyor," dedi Dimitriy.

"Mesele bu değil. Bu olamaz. Ama Lyoşa zor bir adam olabilir. Sadece böylesinin en iyisi olduğunu düşünüyor olabilir."

"En iyisi mi?" dedi Dimitriy öfkeyle.

Yudin omzunu silkti, fakat daha başka bir açıklaması yoktu. Konuyu biraz değiştirdi. "Görünen o ki, Aleksey'e ne olduğunu merak eden tek kişi sen değilsin." Dimitriy soran bakışlarla bir kaşını kaldırdı ve Yudin devam etti. "Bir meslektaşım onunla ilgili bilgi edinmeye çok hevesli."

"Geride kalan son Dekabristleri eşeleyip kara çalmak için mi?" Dimitriy, Yudin'in hükümetteki görevinin ne olduğunu tam olarak bilmiyordu, ama gizli bir iş olduğundan şüpheleniyordu. Aynı cömertliği onun meslektaşlarına göstermezdi.

"Hayır, bu, ayaklanmadan öncesiyle ilgili. Burada, Moskova'da işlenmiş bir dizi cinayetle ilgili, biri 1812'de, diğerleri 1825'te."

Dimitriy kaskatı kesildi. O iki yıl içinde Moskova'da bir hayli ölüm olayı olduğunu biliyordu. Bunlardan birincisini babası anlatmıştı, 1825'tekilere de kendisi şahit ol-

muştu. "Peki, ne öğrenmek istiyor bu adam, senin şu meslektaşın?"

"O bir kadın."

"Kadın mı?"

"Adı Tamara Valentinovna Komarova – kızlık soyadı Lavrova."

"Lavrova mı?" Bu Dimitriy'in iyi bildiği bir isimdi.

Yudin başını salladı. "Babanın metresini bir süreliğine kabul eden Lavrov ailesi."

"Bunu biliyor mu?"

"Dadısının âşığını soruşturduğunu mu? Sanmam. Ben de söyleyecek değilim. Ona dikkat et, uyanık bir kadın."

"Neden sadece onunla konuşmayı reddetmeyeyim ki?"

"Çünkü *benim* onun ne kadar şey bildiğini öğrenmem gerekiyor."

"Babamla ilgili mi?"

"Hayır, hiçbir şey bilmediğine eminim. Ama Tamara Valentinovna bir şekilde devlet hizmetinin yeni rejime senin ve benim olduğumuzdan daha az taraftar olan bir koluna ait. Onların ne kadar ileri gitmeye hazır olduklarını öğrenmem gerekiyor."

Dimitriy başını salladı. Yudin hiçbir zaman kendisi veya Aleksey kadar radikal olmamıştı, fakat onların despotlardan, özellikle de Nikolay'dan hoşlanmayışını paylaşacak kadar gelişmişti. Yudin asla, eski çara karşı komplo kurmazdı, fakat Dimitriy onun yeni çarı korumak için her şeyi yapabileceğini tahmin ediyordu.

"Onu ne zaman göreceğim?" diye sordu Dimitriy.

"Acelesi yok. Bir şeyler ayarlayacağım. Senin hâlâ dinlenmeye ihtiyacın var."

"Lana, Petersburg'da beni bekliyor." Yudin bir şey söylemedi ve Dimitriy eve dönüşünü ertelediğine memnun oldu. "Ama burada bana gerek duyuluyorsa bunu anlayacaktır."

"İyi. İyi. Şimdi git ve şehrin tadını çıkar. Ve herkesin senin bir kahraman olduğunu öğrenmesini sağla." Yudin ayağa kalktı ve onu Kremlin'e çıkaracak olan merdiveni

gösterdi. Dimitriy ayağa kalktı, yürümeye başladı, kapalı ortamda bastonunun sesi daha fazla duyuluyordu. "Bir akşam birlikte yemek yiyelim," diye ekledi Yudin, "ve bana Sivastopol'la ilgili her şeyi anlat."

Merdivenlerden yukarı çıkmak Dimitriy'e inmekten daha kolay geldi. Yukarı çıkıp döndüğü zaman Yudin'in arkasından baktığını gördü. El salladı, arkadaşı da karşılık verdi, arkasını dönüp dışarı yürürken Gribov'un bürosunda hamaratça çalıştığını gördü.

Emredildiği gibi dışarıda kendisini bekleyen bir atlı kızak vardı, fakat onu geri gönderdi. Yudin'in tanıdık yüzünü bir kez daha görmek bile kendisini daha güçlü hissetmesini sağlamıştı, o yüzden yürümeye karar vermişti. Bir Sivastopol kahramanı çizmelerindeki kardan gocunmazdı.

"Yalan söyledi," dedi Raisa. "Yaşlı görünüyorsun."

Dimitriy gider gitmez zindanlara gidilen kapıdan odaya girmişti.

"Biliyorum," diye yanıt verdi Yudin.

"Nereden bileceksin? Aynalar sana bir şey söylemeyecek ve diğer herkes de tıpkı biraz önce onun yaptığı gibi seni pohpohlayacak."

"Yaşlı göründüğümü biliyorum, çünkü niyetim öyle görünmek," dedi Yudin. "Emin olmam için ille de görmem gerekmiyor."

Raisa elini uzattı. "Benimle gel. Gidip içelim. Bu seni tekrar gençleştirir." Sırıttı. "Olabileceğin kadar tabii."

Yudin düşünüp taşındı. Susamıştı – bu kadar susadığını hatırlamıyordu. Henüz gücünü ve zihnini etkilememişti, ama her zaman en erken değişen şey cilt olurdu. Bunu ilk defa Zimeyeviç'te görmüştü. İlk tanıştıklarında yaşlı vampir tam öyle görünüyordu – zayıf ve düşkün bir yaşlı adam. Sonraki defasında Yudin onu tanımakta güçlük çekmişti. Gençti –ya da en azından enerjik bir orta yaşlıydı– ve yüzyıllar önce ilk *vurdalak* olduğu zaman sahip olduğu görünümü geri dönmüştü. Yudin'in bu genç-

leşmenin beslenmenin etkisiyle olduğunu keşfetmesi uzun sürmemişti. Birkaç deney bunu kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kanıtlamıştı.

"Yapamam," dedi Raisa'ya. "Dimitriy beni herkesten daha uzun zamandır tanır. Şüphelenebilir."

"Onun için açlıktan ölecek misin yani?"

"Onun hakkında ne düşünüyorsun?"

"Çekingen –tipik bir asker– fakat üzüntüsünü gizleyemiyor."

"Ne olmuş olabileceğini düşünmeden babasından söz edemiyor."

"O babasının oğlu," dedi Yudin. "Bu onu yararlı olduğu kadar tehlikeli de yapar. Çok yakında ikisiyle de uğraşmam gerekecek."

"Hayal kırıklığına uğramış gibisin."

"Çok zamanıma maloldu," diye göğüs geçirdi Yudin. Oyunun son hamleleri yaklaştığında hep biraz melankolik olurdu.

"Ona ne yapacaksın?"

"Henüz bilmiyorum. Bu Dimitriy'e bağlı. Tamara'yla buluştuğunda orada olman iyi olur."

"Niçin?"

"Ne konuştuklarını bana anlatman için."

"Her ikisinin de bunu doğrudan sana aktaracağını düşünüyordum."

"Öyle yapacaklar," dedi Yudin, "ve ikisi de yalan söyleyecek."

"Yani gerçeği sana ben mi anlatacağım?"

Yudin gülümsedi. "Hayır, sadece oradaki katılımcı sayısının tek sayı olması gerekiyor ki, çoğunluğun görüşünü bilebileyim." Yudin, Raisa'nın kendisine yalan söyleyeceğinden şüpheliydi, fakat herkese eşit derecede güvensizlikle yaklaşmak ve özellikle Raisa'ya ne kadar az güvendiğini fark ettirmek daha iyiydi.

"Gerçekten berbat görünüyorsun," dedi Raisa.

"Sen içmek istiyorsan, git. Güzelliğin önemli."

Raisa bunun iki kez söylenmesini beklemedi. Arkasına

döndü ve merdivenlerden çıkmaya başladı. Yudin, gidinceye kadar onun arkasından baktı. Dengeyi koruması zor oluyordu. Kendisini en uzun zamandır tanıyan kişi olan Dimitriy'e yaşlı görünmeliydi, fakat farklı insanlar onu farklı yaşta biliyordu ve hepsini tatmin edemezdi. Kendisini nasıl algıladıklarını bile kesin olarak bilemiyordu.

Masasının yan tarafındaki çekmeceyi açıp ağır bir paket çıkardı ve kahverengi kâğıdını açıp içinden saydam ve parlak bir kalsit blok çıkardı. Buna "İzlanda spatı[1]" diyorlardı ve adından da anlaşıldığı gibi dünyada yalnızca bir tek yerde bulunuyordu. Onu Baltık Denizi'ndeki ablukayı aşarak getirtmek zor olmuştu, ama Yudin'in İngilizlerin arasında da arkadaşları vardı. Spatı yukarı kaldırıp masasındaki belgelerden birini onun arkasından bakarak inceledi ve gördüğü şey karşısında gülümsedi.

Önünde iki görüntü vardı; aralarında bir karakter genişliğinde mesafe olan iki satır sırasıydı bu. Bir sarhoşun her şeyi çift görmesi gibiydi, fakat bu duyusal bir yanılma değil, gerçekti. Bu, oldukça iyi anlaşılmış olan bir olguydu. Bir cisme sıradan bir camla bakıldığında cisim değişirdi, cam ışığı saptırırdı ve böylece cismin hafifçe kaymış bir görüntüsü algılanırdı. Ama görünüşe göre ışık, farklı kutuplu iki ayrı tipten meydana geliyor ve İzlanda spatının içinden geçtiği zaman her biri farklı derecede saptırılıyordu, böylece iki görüntü oluşuyordu.

Yudin bu maddenin bir ayna camının yerine kullanılması durumunda ne olacağını merak ediyordu. Işık aynaya girdiğinde bölünür ve aynadan çıkarken bu bölünmüş görüntüler tekrar bölünürlerdi. Bu yansımalardan biri gözlemleyen kişinin zihninin savunmasını aşıp bir *vurdalak*'ı görünür kılabilir miydi? Raisa sonunda kendi güzelliğini seyredebilir miydi? Yudin'in bütün deneyleri bunu düşündürüyordu ve emin olması için sadece biraz daha çalışması gerekiyordu.

1. Işıkta çift kırılma oluşturabilen saydam bir kalsiyum karbonat minerali. Çok çeşitli ve güzel görünümlü kristaller halinde gelişir. (Ç.N.)

Bu beklentiyle dudaklarını yaladı ve aniden Raisa'nın haklı olduğunu fark etti. Susamıştı. Sadece biraz kana ihtiyacı vardı – onu gençleştirmeye yetmezdi, fakat devam etmesini sağlayabilirdi. Spatı itinayla çekmeceye koydu ve Raisa'nın inmiş olduğu merdivenlere doğru gidip kapıyı arkasından çekti. Tabutların olduğu yere götüren yol ayrımına geldiğinde sola saptı ve çok geçmeden aşağıdaki, Tamara'ya göstermiş olduğu hücrelere açılan altı kapılı kısa koridora geldi.

Koridorun sonundaki yedinci kapı açıktı ve ağır sürgüleri geriye çekilmişti. Raisa içerdeydi. Yudin yaklaşırken bir ses duydu. Raisa'nın sesi değildi; daha zayıf, daha yaşlı ve dehşet ifade eden bir sesti. Ve bunlar Raisa'nın dudaklarından dökülen sözcükler olamazdı.

"Artık yeter! Lütfen, Tanrım. Artık yeter!"

Soğuğun Dimitriy'in ayak bileğindeki ağrıya faydası olmuyordu. Çok geçmeden yürümekten vazgeçmiş, şehirdeki her yere atlı kızakla gidiyordu. Moskova'ya geleli bir haftadan fazla olmuştu ve değişmemiş olduğunu bilmesine rağmen şehir daha şimdiden onun gözünde çekiciliğini yitirmişti. Bir zamanlar son derece canlı olan bu şehri sıradan ve sıkıcı hale getiren şey ancak kendi içindeki bir şey olabilirdi. Eğer sorunun Moskova'da olduğunu düşünüyor olsaydı, orada kalmak için zahmet etmez ve hemen Petersburg'a giderdi, ama orada her şeyin daha da kötü olacağını biliyordu.

Onu değiştiren şey savaş olabilir miydi? Bundan kuşkuluydu. Kesinlikle en kanlısı olmasına rağmen Sivastopol, Dimitriy'in savaştığı tek yer değildi. Yarası, savaşta aldığı ilk önemli yaraydı, fakat dürüst olmak gerekirse Dimitriy işin bu yönünün keyfini çıkarıyordu. Askerî üniformanın, bastonun ve ayağındaki belirgin aksamanın insanların üzerinde yarattığı etkiden hoşlanıyordu.

Ama Dimitriy'in yaşama bakışını tamamen değiştiren şey, savaştan aksayan bir bacakla çıkmış olması değil, esa-

sen savaştan çıkmış olmasıydı. Hayatta kalmıştı. Kırım'a ilk geldiğinde ölümden değil, yaşamaktan korktuğunu biliyordu. Tyeplov her şeyi değiştirmişti. Dimitriy onun sayesinde hiçbir zaman yapamayacağını düşündüğü şeyleri yapmıştı. Bir erkekle yatmıştı. Bir vampirle yatmıştı! Her iki deneyimi de, özellikle de ikincisini, tekrarlamaya istekli değildi, fakat buna cesaret edebilmiş olması ona her şeye cesaret edebileceği hissini veriyordu. Bunu ona öğreten Tyeplov'du. Onu motive eden şey neydi? Tyeplov'a bakılacak olursa bu Aleksey'in hatırı içindi, fakat eğer Dimitriy'in bunun için kendisini ona borçlu hissedeceğini düşünüyorsa, o bir aptaldı. Bunun önemi yoktu. Tyeplov binlerce verst uzaktaydı ve kendilerini şehirde neyin beklediğini bilmeyen istilacılarla besleniyordu.

Ve Dimitriy'in babası hakkında bir şeyler öğrenmek isteyen biri daha vardı – şu Tamara Valentinovna. Buraya, Yegorov'un lokantasına onunla tanışmak için gelmişti. Yudin ona Tamara'ya bir arkadaşının da eşlik edeceğini söylemişti, o yüzden Dimitriy iki kadına dikkat etmesi gerektiğini biliyordu. Kapıda paltosunu ve şapkasını teslim eder etmez onları gördü – biri arkası, diğeriyse yüzü ona dönük olarak oturuyordu.

Dimitriy onları özellikle arıyor olmasaydı bile, odaya girdiği anda gözlerini o –bir kadından çok genç kızı andıran– kadına dikerdi. Yirminin çok üstünde olamazdı. Doğal sarı saçlarına suni bukleler yapılmıştı ve o konuşurken sallanıyorlardı. Mavi gözleri pırıl pırıl parlıyordu ve yine de Dimitriy onların arkasında çok az şey, genç kadının dünyaya vermeyi önemsediği çok az şey olduğunu hissetti. Sessizce durdu ve bir süre onu izledi. Onun kendisini fark ettiğini biliyordu, fakat genç kadın bir kez bile Dimitriy'in olduğu yöne bakmadı.

Bu Tamara değildi. Onun konuştuğu, Dimitriy'e arkası dönük olan kadın Tamara'ydı. Dimitriy onu, Yelena ve Valentin Lavrov'un kızını, son gördüğünde evlerinin penceresinden bakıyordu ve yaklaşık beş yaşlarında olmalıydı, ama kızıl saçları her türlü yanılgıyı önlerdi. Belki saç

rengi biraz koyulaşmıştı, ama bu kolaylıkla Dimitriy'in hafızasının bir oyunu olabilirdi. Tamara gür saçlarını atkuyruğu yapmıştı – estetik kaygıdan ziyade pratik olma çabası gibi görünüyordu.

Dimitriy ayağının daha fazla aksadığını hissederek masaya doğru yürüdü, ama bunu bilinçli olarak yapmamıştı. O yaklaşırken sarışın kız başını kaldırıp baktı, hemen sonra kızıl saçlı kadın da aynısını yaptı.

"Tamara Valentinovna Komarova?"

"Evet," dedi Tamara elini uzatarak. "Siz Binbaşı Danilov olmalısınız. Bu, arkadaşım Raisa Styepanovna Tokoryeva."

Dimitriy ikisini de rahatça görebilmek için masanın diğer ucuna oturdu.

"Sivastopol'dan yeni geldiğinizi duydum," dedi Tamara.

"Evet. Sonuna kadar oradaydım, ama sonunda beni yakaladılar." Ne kastettiğini anlatmak için bastonunu biraz kaldırdı.

"Ne oldu?" diye sordu Raisa dobra dobra. Tamara ona böyle şeyler sormaması gerektiğini ifade eden bir bakış fırlattı, fakat Dimitriy için bir sakıncası yoktu.

Dimitriy'in anlattığı hikâye gerçeğe yakındı, ama ordunun geri kalanı şehri boşalttıktan sonra kendisinin neden orada o kadar uzun kaldığından pek söz etmedi. Yine de kırmızı ceketlilerin saldırısını, adamlarının cesur mücadelesini, komutanlarını düşmandan ve sudan kurtarırken gösterdikleri sadakati ve son olarak da sırılsıklam halde nasıl limanı geçip güvenli bölgeye ulaştıklarını anlattı.

Bütün bunları sanki kendisine çok eğlenceli gelmiş gibi anlatıyordu. Dimitriy eskiden askerlerin savaşın gerçekte nasıl bir cehennem olduğunu anlatmamasını küçümserdi. Eve döndüğünde oradakilere, top seslerini duyduğu anda kaçıp saklanmak ve silah arkadaşlarının sırtını çiğneyip geçerken karanlık, rutubetli bir deliğe girerek elleriyle kulaklarını kapatıp her şeyden uzakta olduğunu düşünmek istediğini anlatmak yerine sevinçle tekrar savaş alanına dönüp aynı şeyi yapabileceğini söylemeyi sa-

vaş alanında yapılandan daha büyük bir korkaklık olarak kabul ediyordu çünkü. En kötüsü de bu hikâyeleri, onları yüreklendireceğini bile bile, genç adamlara anlatmalarıydı. Ama Dimitriy, hanımların bundan hoşlandığını bilirdi ve konuşurken Raisa'nın bakışlarının sanki yanağını okşar gibi üzerinde gezindiğini hissediyordu.

Konuşma, masaya votka getirmek ve siparişlerini almak isteyen garsonun gelişiyle kesildi. Yegorov'un lokantasının spesiyalitesi *blini*'ydi[1] ve hepsi ondan istedi. Garson gittikten sonra Tamara konuşmanın yönünü ilgilendiği konuya çevirme fırsatını kaçırmadı.

"Babanıza ne olduğunu öğrenmeye çalışıyorum," dedi.

"Vasiliy İnnokyentiyeviç de öyle söyledi," dedi Dimitriy, bardaklara votka servisi yaparken. Sözünü şişenin ucuna tekrar yerleştirdiği mantarın üstüne vurarak noktaladı. "Neden?"

"O en az iki cinayete tanıklık etmiş."

"Böyle düşünmenizin sebebi nedir?"

"Polis kayıtlarını gördüm. İlki 1812'de, Tverskaya Caddesi'ndeki bir evde."

"Size nasıl yardım edebileceğimi bilemiyorum. O zaman daha beş yaşındaydım."

"Dört veya beş," dedi Tamara. Yudin onun uyanık olduğunu söylemişti. Ya ona tam tarihi sormalı ya da sessiz kalmalıydı. "Ve 1825 yılında da on sekiz yaşına bastınız. İkinci cinayet de o zaman işlenmişti. Malyi Tiyatrosu'nun hemen önünde."

Dimitriy sakin görünmek için kendini zorluyor ve bir şey belli etmediğini ümit ediyordu. Tamara'ya bakmamak için gözlerini Raisa'ya çevirme ihtiyacı hissetti, ama bunun yalan söylediğini belli edeceğini biliyordu.

Her şeyi çok net hatırlıyordu. Oradaydı. Ölen adamın adı Obukov'du. Dimitriy onun rütbesini bile hatırlıyordu – bir yüzbaşıydı. Aleksey'in ve kendisinin –Dimitriy böy-

1. (Rus.) Esmer buğday unuyla yapılan ve geleneksel olarak erimiş tereyağı, ekşi krema, havyar ve somon füme yle birlikte servis edilen bir tür krep. (Ç.N.)

le düşünmeyi seviyordu– önderlik ettiği bir grupları vardı. Dimitriy o zamanlar daha teğmendi. Bir *vurdalak*'a tuzak kurmuşlardı, ama onun vampir olduğunu yalnızca Aleksey ve kendisi biliyordu. Adamlara karşı dürüst davranmamışlardı. Bunun bedelini Obukov hayatıyla ödemişti. Aleksey, Dimitriy de dahil adamların çoğunu göndermiş ve polisle o uğraşmıştı. Tamara'nın bunların hiçbirini bilmemesi gerekiyordu.

"İki cinayet, on üç yıl arayla. Pek ilişkili gibi görünmüyor," dedi.

"1825 yılında beş cinayet işlendi."

"Evet, o kadarını hatırlıyorum." Dimitriy düşünmüş ve hızla konuşmuştu. Ölümler, daha doğal bir açıklama arayan kişiler arasında bile çalkantı yaratmıştı. Eğer olayları hatırladığını tümden reddederse, Tamara onu kolayca faka bastırabilirdi.

"Siz Moskova'da mıydınız?"

Blini'leri getiren garsonun gelişi Dimitriy'e nefes aldırdı. Tamara kendisininkini havyarla, Dimitriy ve Raisa ise vişne ve kremayla almayı tercih etmişti. Garson uzaklaşır uzaklaşmaz, Tamara sorusunu yineledi. "Siz, Moskova'da mıydınız?"

Dimitriy göz temasını kesmeden başını salladı. Tamara, Raisa kadar güzel değildi, fakat çekici olduğu inkâr edilemezdi. Yüzü köşeli, hatta biraz erkeksiydi ve koyu kahverengi gözleri, saç rengiyle sıradışı bir zıtlık oluşturuyordu. Raisa gibi minyon yapılı değildi, fakat ölçüleri çok orantılıydı. Oldukça güçlü gibi görünüyordu. Yüzünde, özellikle burnunda ve çene hattında, tanıdık bir şey vardı.

"Babanız size bundan bahsetmedi mi?"

"Niçin bahsedecekti ki? Babam bir sürü suçu bildirirdi. Bu işinin bir parçasıydı."

"Onunla hâlâ temasınız var mı?"

Dimitriy ağzında acı bir tat hissetti. Bu Tamara'nın suçu değildi –tamamen doğal bir soruydu– ama Dimitriy'in babasının son zamanlardaki sessizliğinden söz etmesine gerek yoktu. Şimdi karşı ateşe geçmenin sırası gelmişti.

"Onun sizin anne ve babanızın arkadaşı olduğunu biliyorsunuz," dedi.

Tamara o anda yürüyor olsaydı, tökezlerdi. Güveni bir anda buhar olup uçuverdi.

"Annem ve babam? Babanız?"

Dimitriy avantajından yararlanmaya çalıştı. "Doğru. Eh, aslında tanıdığı kişi Vadim Fyodoroviç'ti – o da büyükbabanız oluyor."

Bu Tamara için daha güvenli bir zemin gibi görünüyordu. "Öyleydi," dedi Tamara, bulaşıcı bir heyecanla. "Savaşta birlikte çarpışmışlar. Hakkında çok şey duydum, ama hiç tahmin edemezdim. Aleksey, Aleksey İvanoviç'miymiş – sizin babanız?"

Dimitriy başını salladı. "Doğru. Vadim'i hatırlayamayacak kadar küçüktüm o zaman, fakat babam o kadar çok şey anlattı ki; tıpkı belki de annenizin anlattığı gibi."

"O, büyükbabamdan ve birlikte savaştığı arkadaşlarından her zaman bahseder: Vadim, Dimitriy, Maks ve Aleksey. Ama Aleksey, bir isimden öte bir şey değildi benim için."

"O dördünden bir tek o hayatta kaldı. Maks, Maksim Sergeyeviç Lukin'di; Dimitriy de, Dimitriy Fetyukoviç Petrenko. Austerlitz'de babamın hayatını kurtarmış olduğu için bana onun adını vermişler." Dimitriy'in aklına binlerce hikâye geliyor ve hangisini önce anlatması gerektiğini düşünüyordu. Aniden bir şey fark ederek sustu. Gülümseyerek Tamara'nın yüzüne baktı, ama konuşmaya devam etmedi. Gözlerini Raisa'ya çevirdi. "Sizin çok canınızı sıkıyor olmalıyız."

Raisa'nın yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı. "Hiç de değil," dedi. "Babanız gerçekten önemli bir adammış. Ona benzediğiniz için gururlandığınızı görebiliyorum."

"Öyleydi," dedi Dimitriy, sonra dönüp Tamara'nın koyu gözlerine baktı. "Öyleydi."

"Eminim öyleydi," dedi Tamara. "Sadece bu cinayetlerle ilgili bir şeyler anlatmış olacağını ümit ediyordum."

"Tek kelime bile etmedi," diye yalan söyledi Dimitriy.

Şu anda, Aleksey'in kendisiyle paylaşmış olduğu bilgiyi Tamara'ya söylememek daha önemliydi. *Vurdalak* geçmişteki anılara emanet edilebilirdi. Tyeplov ve Kırım bile şu anda uzak görünüyordu. "Bunu öğrenmeyi neden bu kadar istiyorsunuz?"

"Üstünden ne kadar zaman geçmiş olursa olsun," dedi Tamara, "cinayet, cinayettir." Konuşurken Raisa'ya bakıp esrarlı bir şekilde güldü. Dimitriy, Raisa'ya dönünce bunun nedenini anladı. Burnunun ucu kocaman bir çırpılmış krema kabarcığıyla süslenmişti. Dimitriy gülmemeye çalıştı, ve Raisa neden bu kadar eğlendiklerini anlamak için bir ona bir Tamara'ya bakarken yüzüne bir gülümseme yayıldı. Tamara, Raisa'ya istenmeyen maddeyi uzaklaştırması gerektiğini işaret etmek için kendi burnunu ovuşturdu, ama Raisa yine anlamadı. Sonunda Dimitriy peçetesini aldı ve kremayı silmek için ona doğru uzandı. Dimitriy tam ona dokunacakken Raisa peçeteyi ondan aldı. Dimitriy parmaklarının bir an onunkilerle temas ettiğini hissetti.

"Dimitriy Alekseyeviç," dedi şakacı bir tavırla Dimitriy'e gülümseyerek, "fazla cesur davranıyorsunuz." Kremayı temizlemeye başladı, fakat sesi ve gözleri Dimitriy'e, şans verilecek olursa, çok daha fazlasına cesaret edebileceğini gösteriyordu.

Çok geçmeden oradan ayrıldılar. Yemeği Dimitriy ödedi, dışarı çıktıklarında bir atlı kızak çağırdı ve giderlerken arkalarından baktı. Biraz sonra kendisi de bir atlı kızağın arka koltuğunda kürklere gömülmüş, oteline doğru yol alıyordu. Kendisini yıllardır olmadığı kadar mutlu hissetti ve gülümsedi. Bir anlamı olmasa da Raisa'nın flört etmesi hoşuna gitmişti, ama bunun kendini nasıl hissettiğiyle hiçbir ilgisi yoktu. Bunun nedeni çok farklı bir şeydi.

Tamara'nın hiçbir fikri yoktu. Kendisinin de bu akşama kadar bir fikri yoktu. Çok aşikâr olmalıydı, fakat babası zeki bir yalancıydı. O ve Dominikiya, Tamara'yı Moskova'da bırakıp Sibirya'ya giderken Tamara –o zaval-

lı küçük kız– dahil herkese izlerini kaybettirmişlerdi. Dimitriy güldü. O artık bir kız değildi. Bunu ele veren şey yüzüydü. Dimitriy başka kimsenin fark etmemiş olmasına şaşırıyordu, ama Aleksey'in yüzünü ondan daha iyi kim tanıyabilirdi ki? Hatta Dominikiya'nın yüzünü bile hatırlıyordu; onu son defa tıpkı bunun gibi soğuk bir kış gecesinde Lavrovların evinin önünde görmüştü ve küçük Tamara o sırada içeride bekliyordu.

Tamara burnunu Dominikiya'dan, çenesini ise Aleksey'den almıştı. Bir kadın için fazla güçlü bir çeneydi, ama ona uyuyordu. Lavrovlar onu kendi çocukları olarak yetiştirirken bile muhtemelen bunu fark ediyor olmalıydılar. Ama Tamara hiçbir zaman onların öz kızı olmamıştı. Annesi, kendisini sadece onun dadısı olarak gösteren kadındı – Dominikiya Semyonovna. Bu gerçek bir kez saptandığında, başka bir kanıta gerek duyulmaksızın, babasının da kim olduğu ortaya çıkıyordu: Dominikiya'nın sevgilisi Aleksey İvanoviç. Onlar sırlarını sürgüne beraberlerinde götürmüş ve kızlarına bile açmamışlardı. Aleksey de oğluna söylememişti ve Dimitriy bunun nedenini çok iyi anlayabiliyordu. O zamanlar Dimitriy gençlere has kibriyle, babasının karısını, Dimitriy'in annesi Marfa'yı aldatmasına zaten çok öfkelenmişti. Ona bir de başka bir çocuk olduğunu söylemek çılgınlık olurdu. Fakat artık Marfa ölmüştü, Aleksey de neredeyse ölmüş gibiydi ve Dimitriy bugüne kadar aile bağlamında hep dünyada yapayalnız olduğunu düşünmüştü.

Ama şimdi bu değişmişti. Gülümsedi ve kürklere daha sıkı sarınıp bu fikrin tadını çıkardı. Hatta kızağın sürücüsünün duyamayacağı kadar olmakla birlikte, yüksek sesle söyledi bile bunu. Sözcükler dudaklarından bir mucize gibi döküldü.

"O benim kız kardeşim."

14

Yılın en harika gecesiydi, en azından Yudin için öyleydi: Kış gündönümüydü, en uzun gece. Kendisini en özgür hissettiği geceydi. Vampirler bu kadar yalnız yaratıklar olmasaydı, bugün bir parti düzenlerdi; dünyanın –kuzey yarımküredeki– bütün caddelerinde kardeşler toplanır ve şafağın olabildiğince uzak olmasının verdiği güvenle yaşamı kutlarlardı. İster pagan ister Hıristiyan olsun, insanlar, festivallerini birkaç gün sonra, günlerin uzadığını ve güneşin en dip noktasından yükselmeye başladığını fark ettikleri zaman kutlarlardı. Rahiplerin yanlış anlamasının bilim adamlarının hesaplarına tercih edildiği Rusya'da Noel gündönümünü daha büyük bir arayla takip ederdi, fakat ne kadar dua edilirse edilsin hiçbiri Dünya'nın Güneş etrafındaki yolunu değiştiremez ve en kısa gün, Yudin'in kolayca öngörebildiği üzere, tam olması gereken zamanda gelirdi.

Vakit öğleden sonraydı, saat dördü biraz geçiyordu ve gökyüzü kararmıştı. Ortalık ertesi sabah saat sekizi geçene kadar aydınlanmazdı. Ve Dimitriy, Petersburg'daydı; o yüzden Yudin'in arkadaşına çok genç gözükmeyi sorun etmesine gerek yoktu. Bu gece keyfine bakmayı hak etmişti. Bu gece Yudin'in Noeli'ydi.

Kremlin'den yeni ayrılmıştı. Üstünde paltosu ve şapkası vardı, ama ısınmak için değil, sadece ortama uymak

içindi bu. Elinde, içinde akşama renk katabilecek bir alet seçkisi bulunan küçük, siyah bir deri çanta vardı. Kızıl Meydan çok kalabalıktı, bazıları dizlerine kadar kara batmış olmalarına rağmen, kışın ortasında Moskova'da olmaktan mutluydular. İnsanların işten eve dönerken dükkânlarda alışveriş yaparken veya arkadaşlarıyla bir yerde çay içerken önlerini görebilmesi için bütün lambaları yakmışlardı. Yudin güneye baktı ve Aziz Vasiliy Katedrali'yle önündeki Lobnoye Mesto'yu gördü. 1825 yılındaki ölümlerden biri orada olmuştu. Yudin o zaman ne olduğunu tahmin edemiyordu, ama bu işe bir *vurdalak*'ın ve dolayısıyla Aleksey'in de karışmış olduğundan şüphesi yoktu.

O gece olan biteni yeniden canlandırmak cazip bir fikirdi, ama aynı zamanda aptalcaydı. Burası daha sonra sakinleşirdi, fakat çalıştığı yere bu kadar yakın bir yerde yüzünü gören birisinin iz sürmeye başlayarak sırrını açığa çıkarma riski her zaman vardı. Neredeyse otuz yıldır hep dikkatli olmuştu ve şimdi de bir aptallık yapacak değildi.

Sola döndü ve Diriliş Kapısı'nın[1] altından geçerken başını kaldırıp kemerin üstündeki, Aziz Georgiy'in ejderhayı öldürdüğü ânı resmeden mozaiğe baktı. Geri dönmeyi tercih ederse, her yerde Zimeyeviç için anımsatıcılar vardı.

İstasyona yöneldi, burası masum ve saf kişileri bulmak için iyi bir yerdi. Burada Raisa da genelevde İrina Karlovna'nın yerini alacak yeni bir kız bulmuştu; yeni bir hayata başlamak için Petersburg'dan gelen ve trenden daha yeni inmiş olan bir kızdı. Burası sadece bir istasyon değildi, aynı zamanda İngiltere'yi de hatırlatan bir yerdi – Yudin doğduğu ülkeden, Stephenson ilk lokomotifiyle çıkagelmeden çok önce ayrılmıştı. Bunun için Rusçada kullanılan *vokzal* sözcüğü Surrey'deki aile evinden kolayca ulaştığı, Londra'nın güneyindeki, "Vauxhall" ile benzeşmiyor değildi. Bazıları bu iki kelime arasında bir bağ-

1. Moskova'da, Kızıl Meydan'da 1535'te yapılıp 1680'de çift geçişli olarak yeniden inşa edilen ve üzerinde "İsa'nın Dirilişi" ikonunu taşıyan kapı. (Y.N.)

lantı olmadığını söylerdi. Bu öykü, sıklıkla Çar Nikolay'ın varsayılan aptallığına dayandırılırdı. Çar Nikolay, 1840'lı yıllarda Londra'ya gitmiş ve Vauxhall tren istasyonunu gördüğü zaman –cahil bir soytarı olmakla meşhur olduğundan– bu kelimenin "tren istasyonu" anlamına geldiğini sanmıştı. Ve maiyetindekilerden hiçbiri de ona karşı çıkmaya cesaret edememişti. Gerçekte Nikolay bir soytarı olmanın çok uzağındaydı, fakat –Yudin'in kendi bölümünde bile– onu böyle göstermek isteyen çok kişi vardı.

Onlar Puşkinlerini okumaya devam etmelilerdi. "Şölenlerde ve *vokzal*'larda, nazik bir Zephyros[1] gibi oradan oraya estim." Puşkin bunu 1813 yılında yazmıştı ve bir tür halka açık parkı kastetmişti. Ve 1830'larda Rusya'nın ilk demiryolunun varış yeri olan Tsarskoye Selo'da böyle bir park vardı. İsim bundan dolayıydı. Fakat Yudin, Vauxhall'daki, küçük bir çocukken ziyaret ettiği parkları hatırlıyordu, belki böyle bir bağlantı da olabilirdi. Kendi kendine gülümsedi. Onların güzel olduğunu hatırlıyordu – ama onları hatırlayıp da güzel olduklarına hükmediyor değildi; bu yetisini çok uzun zaman önce kaybetmişti.

Sonra onları gördü – ideal kurbanları: karların arasında yürüyen bir adamla bir kadın ve her ikisinin birer elini tutan, on yaşından büyük olmayan bir çocuk. Çocuğu o kadar çok sarıp sarmalamışlardı ki, Yudin onun cinsiyetini anlayamadı, ama bir şey fark etmezdi, çünkü olayların merkez noktasını oluşturacak bir şey değildi. Yudin'i en çok heyecanlandıran şey, yavaş yavaş çocuğun kanını içtiği sırada onun çektiği ıstırabı gören annesinin ve babasının içinde uyanacak olan duygulardı; bu, kendilerine sıra geldiğinde –önce kadın, sonra da adam– belki onların kanını zenginleştirebilirdi. Yudin gülümsedi – bu bir hayaldi. Yaşadıkları korku kanlarını değiştirmezdi, ama Yudin'in aldığı zevki değiştirirdi.

Yudin onların giysilerinden ve yürüdükleri semtten

1. Yunan mitolojisinde batı rüzgârının tanrısı. Rüzgârların en naziği ve bereketlisi olarak geçer ve ilkbaharın müjdecisi olarak algılanır. (Ç.N.)

fakir olmadıklarını tahmin etti. Bu da onların hizmetkârları da olabileceği anlamına gelirdi, ki bu sorunu da halletmek kolaydı. Yudin güvenli bir mesafeden onları izledi ve aile birkaç dakika sonra evine ulaştı. İçeri girdiler. Yudin onları kapıda karşılayan kimse görmedi, fakat bu emin olması için yeterli değildi. Evde personel yoksa bile, başka aile üyeleri olabilirdi. Ama önlerinde uzun bir gece vardı ve Yudin bekleyip izleyebilirdi. Caddeyi kolaçan etti, ama gizlenebilecek uygun bir yer göremedi. Aklına 1812 yılında, henüz bir vampir değilken, aynı caddelerde bir adamı takip etmiş olduğu geldi. O zamanlar, terk edilmiş Moskova'da bir kapı girişine saklanıp beklemek kolaydı, ama bugün yoldan geçen biri bunu şüpheli bulabilirdi. Yapılacak en iyi şey yukarı aşağı yürümekti.

Caddeden aşağı yürüdü, sonuna geldiği zaman avının etrafından dolaşmak üzere sağa saptı ve binanın kendisini onlara ulaştıracak veya daha sonra kaçmasını sağlayabilecek başka bir girişi olup olmadığını kontrol etti. Hiçbir şey yoktu; bu blok, yan yana ve sırt sırta inşa edilmiş evlerden oluşan tek bir yapıydı. Ön kapıdan girecek ve onları tuzağa düşürecekti. Şu anda içeride sıcak bir ateşin karşısında mutlu bir şekilde oturduklarını, ama sonrasında dizlerinin bağı çözülmüş durumda kendisine yalvarıyor olacaklarını düşündü. Çocuklarına zarar vermemesi için ona ne teklif edebilirlerdi? Neyi kabul ederdi? Onlara çocuğun küçük bedeninin kutsallığının hakarete uğrayışına ve mahvoluşuna tanıklık ettirmeden önce ne kadar süre merhametliymiş gibi davranabilirdi? Önünde bütün bir gece vardı.

Yudin dakikalar içinde tekrar evin önüne geldi ve hayallerini gerçeğe çevirmek üzere içeri girmeye hazırlandı. Fakat tedbirli olmak adına caddeyi son bir kez kolaçan etmeyi ihmal edecek kadar arzularının esiri olmuş değildi. Ve tam bunu yaparken, o gece Moskova'da dışarıda dolaşan tek avcı olmadığını fark etti. Blokun sonundaki köşede biri duruyordu. Yüzü seçilemeyecek kadar uzaktaydı, ama uzun boyluydu ve Yudin'in onu akşamın daha

erken saatlerinde aynı caddenin diğer ucunda görmüş olduğunu anımsamasına yetecek kadar fark edilebilir bir yapısı vardı. Yudin emin olamadı, ama yakında öğrenirdi.

Arkasına dönüp geldiği yoldan geriye doğru bir sonraki kavşağa kadar yürüdü. Şimdi, blokun karşı köşesindeydi ve o silueti son defa oradan bakarken görmüştü. Her iki caddeyi de iyi görebilmek için karşıya geçerken o caddelerin birinden aynı adamın yaklaşmasını bekliyordu. Ama çok beklemesi gerekmedi. Siluet görüş alanına girdi ve Yudin'i fark ettiği anda aniden geri çekildi.

Şimdi Yudin hızlanmıştı, ama çok hızlı yürümüyordu – adamı tamamen kaybetmek istemiyordu. Nasıl ki bir yırtıcıyken yalnızlığı tercih ediyorsa, bir av olarak da kalabalık bir yere ihtiyacı vardı. Güneydoğu yönüne döndü ve Lubyanka Meydanı'na yöneldi. Yürürken bir taraftan da dinliyordu, fakat karlar ayak seslerini boğuyordu. Yine de adamın takipten vazgeçmediğine emindi.

Karlara ve karanlığa rağmen meydandan gelip geçen kalabalık arasında neşeli bir hava hâkimdi. Yiyecek içecek satan çok sayıda tezgâh iyi iş yapıyor gibi görünüyordu. Yudin onlardan birinin yanından keskin bir dönüş yaptı ve bekledi. Çok geçmeden yanından uzun boylu biri geçip gitti, bu kendisini takip eden adamdan başkası olamazdı. Şu anda ondan kurtulmak ve akşam için planladığı etkinliği gerçekleştirmek kolaydı, fakat Yudin bu kadar uzağı göremeyen biri değildi. Eğer bu adam –veya artık ne tür bir yaratıksa– bu gece onu bulmuşsa, yine bulabilirdi. Ve bu gece bile yalnız olmayabilirdi. Yudin'in daha fazla şey öğrenmesi gerekiyordu.

Biraz sonra siluet iki tezgâh arasındaki aralığın yanından geçip gitti, uzun bacakları sayesinde hızla yürüyor ve sağa sola bakınarak Yudin'i arıyordu. Yüzünü görebilmek mümkün değildi. Yudin meydana doğru ilerledi ve adamın biraz daha yürüyüp *pelmeni*[1] satan bir tezgâhın

1. (Rus.) Bir tür mantı. (Y.N.)

önünde durduğunu gördü. Yudin tekrar geri çekildi ve teker teker sayarak küçük ahşap tezgâhların arka tarafından koştu. *Pelmeni* tezgâhının arka kısmı yoktu, fakat üstüne dekorasyon ve satış amaçlı olarak çeşitli sebzeler ve etler asmışlardı. Yudin karanlığın kendisini gizleyeceğini ümit ederek biraz geride durdu.

Adam hâlâ orada duruyor ve Yudin'in nereye gittiğini anlamak için meydanı kolaçan ediyordu, ama onun ne kadar yakınında olduğunun farkında değildi. Sonunda dönüp tezgâha baktı, neredeyse doğrudan Yudin'e bakıyordu. Yudin onun bir şey görüp görmediğini anlayamadı, fakat o an için bunu o kadar önemsemedi. Asıl önemli olan şey onun ne gördüğüydü: geçmişten bir yüz ve beraberinde düzinelerce anı, zincire vurulmuş bir *vurdalak*'a ustaca yapılan bir işkencenin anısı, dünya dönerken yükselen ve alçalan güneşin anısı. Ama en açık olarak hatırladığı şey bir isimdi. O zamanlar bir şakaydı, fakat şimdi Yudin'in güleceği bir şey yoktu.

Bu isim Prometheus'tu.

Dimitriy Petersburg'a geldikten sonra bile eve gitmeye tereddüt etmişti. İstasyonun yakınında tek başına yavaş yavaş öğle yemeğini yedikten sonra Senato Meydanı'na gitmek için bir atlı kızak tuttu. Şimdi, otuz yıl önce –ya da beş gün sonra öyle olacaktı– durmuş olduğu yerde duruyordu. Dimitriy gülümsedi. Çar Nikolay bunu yapamamıştı; otuz yıl iktidarda kalmayı bile başaramamıştı. Dimitriy de Yudin gibi ondan uzun yaşamıştı. Eğer Nikolay'ın kendisini sürdürmeye mahkûm ettiği şey yaşam olarak adlandırılabilirse, Aleksey bile daha uzun yaşamıştı. Trende bir adam yeni çarın babasına karşı komplo kuran herkesi, geride kalan herkesi affedeceğini tahmin ettiğini söylemişti. Çar II. Aleksandr babasını tanıyacak, ölüm döşeğindeyken orada olabilecek kadar şanslı olmuştu. Dimitriy'e de Aleksey için aynı ayrıcalığı bağışlar mıydı? Her zaman ümit vardı.

Ve bu Tamara'nın da babasını tanıma şansı olabileceği anlamına geliyordu. Onun gerçeği bildiğini düşündürecek hiçbir şey yoktu. Ona söylemeli miydi? Tamara'ya karşı kırgınlık hissetmiyor olması onu şaşırtıyordu. Otuz yıl önce olsa hissederdi. Otuz yıl önce, babasını ondan koparamayacağını gördüğünde düş kırıklığıyla Tamara'nın annesinin yüzüne vurmuştu. Gülünesi, çocukça bir davranıştı. Oğul yıldan yıla babasına daha çok benzerken, Dimitriy, Aleksey'i artık daha iyi anlıyordu. Dimitriy bir erkeğin sadakatsizliğini nasıl yargılayabilirdi? Ve Aleksey'in annesini aldatma şekline karşı duyduğu nefretin zerresi bile kalmışsa, bunu neden onun kızına da yansıtsındı ki? Bunların hiçbiri onun hatası değildi. Dimitriy antipati hissini ne kadar tahrik ederse etsin, Tamara'nın kim olduğunu anladığından beri hissettiği kardeşçe yakınlık duygusundan kaçamıyordu.

Ama soru hâlâ oradaydı: Ona söylemeli miydi? Gerçeği, görünürdeki anne babasının aslında onunla hiçbir ilgilerinin olmadığını, ona hayatı boyunca yalan söylediklerini, bir orospuyla sürgüne gönderilmiş bir hainin piçi olduğunu, öğrenmek onu mutlu eder miydi? Ama bir ağabey kazanmak ve yitirdikleri zamanı birlikte telafi etmek bunu dengelemez miydi? Dimitriy başını salladı. Bu kendisi için bir rahatlama olurdu, ama onun için değil. Dimitriy bir kız kardeşi olduğunu öğreninceye kadar nasıl bu yönde bir özlem duymamışsa, Tamara da bir erkek kardeş özlemi içinde değildi. En azından bu konuda Dimitriy rahatını düşünmeyecekti. En iyi şekilde algılamaya çalışarak babasının arzusuna sadık kalacaktı. Aleksey'in kendisini Tamara'dan saklamak için büyük çaba göstermiş olduğu açıktı – Dimitriy ona karşı hareket etmeyecekti. Eğer af söylentileri doğruysa, belki de Aleksey eve fikrini değiştirmiş olarak dönerdi. Bunu zaman gösterecekti, ama o zamana kadar Tamara gerçeği Dimitriy'in ağzından duymayacaktı.

Dimitriy, Senato Meydanı'na baktı, sonra yüzünü Donanma Binası'na çevirdi. Sola doğru birkaç adım atıp bas-

tonuna yaslandı. Şimdi tam o zaman durduğu yerdeydi. *Bronz Atlı* heykelini net bir şekilde görebiliyordu ve Yudin'le babası sol tarafta, onun biraz önünde durmuşlardı. Arada bir tek önemli fark vardı, orada artık bir köprü yoktu. Senato Meydanı'nın ilerisinde, akıntının aksi yönünde İsakievskiy Köprüsü inşa halindeydi. Bu köprü dubalar üzerinde yüzen bir köprüydü ve Sivastopol'dakinden biraz daha büyüktü. Şimdi orada yeni bir köprü, önce Meryem'e Müjde Köprüsü adı verilen, fakat merhum Çar Nikolay'ın anısına ismi hemen değiştirilen bir köprü vardı ve Neva üzerinde inşa edilmiş ilk gerçek ve sağlam köprüydü. Meryem'e Müjde Kilisesi'nin karşısında, akıntı yönünde biraz ileride duruyordu, o yüzden dubalı köprü aralarında mesafe kalması için taşınmıştı.

Bugün de, 1825'te olduğu gibi, köprülere az ihtiyaç duyuluyordu. Nehrin yüzeyi buz tutmuştu, ama alttan hızla akıyordu. Aleksey ve Yudin bu buzların üzerinden kaçmış, Yudin orada vurulmuş, Aleksey orada onu rahat ettirmeye çalışmış ve orada tutuklanmıştı. Dimitriy zihninde onları son kez gördüğü zamanki siluetlerini canlandırabiliyordu; ondan birkaç dakika öncesini de – Aleksey ümitsizce, Yudin ise daha serinkanlı bir ifadeyle kendisine kaçmasını işaret ediyordu.

Dimitriy şimdi tıpkı o zamanki gibi dönüp meydandan ayrılıyordu. İstikameti o zamankiyle aynıydı, fakat rotası daha az dolambaçlıydı. Bugün sürüden ayrılan devrimcileri arayan askerler yoktu. Dimitriy, Donanma Binası'nı geçip Nevskiy Bulvarı'na döndü ve çok geçmeden evinin önüne geldi – şehrin diğer yakasındaki, Svetlana'yla paylaştığı ev değil, içinde büyüdüğü, Marfa ve Aleksey'le birlikte oturduğu ve Marfa'nın öldüğü evdi bu. Altında bir kitapçı dükkânı vardı. O küçükken yoktu. Marfa'nın yaşlı adamın oraya taşındığını yazdığını hatırladı. Hiç bu kadar çok kitabı bir arada görmemişti. Bundan kısa bir süre sonra mektup yazmayı bırakmıştı ve Yudin Dimitriy'e onun öldüğünü bildiren bir mektup yollamıştı.

Dimitriy başını kaldırıp dairenin pencerelerine baktı

ve hangi odanın hangisi olduğunu hatırladı. Birinci katta tam ortada salon vardı. Dimitriy'in çembalosu, sonra da piyanosu –Aleksey armağan etmişti– orada dururdu. Piyano ayaklanmadan sadece bir veya iki gün önce gelmişti, o yüzden babası Dimitriy'in onu çaldığını hiç görememişti. Şimdi şehrin diğer ucunda, Svetlana'yla paylaştığı evde duruyordu. Dimitriy oraya gitmesi gerektiğini biliyordu.

Ama hemen gitmedi. Karların arasında durup eski evine baktı ve müziğin içini doldurmasını bekledi.

* * *

Tyeplov. Yudin'in hatırladığı kadarıyla gerçek adı buydu. Notlarının arasında olmalıydı. Titan Prometheus. Onca yıl önce Yudin Çıfıtkale'deki mağaranın duvarına kazırken uygun görünmüştü.

Ama adı ne olursa olsun Prometheus, Moskova'da olmamalıydı. O yeryüzünün hiçbir yerinde olmamalıydı, onun yeri yer altının derinlikleriydi. Yudin ve Raisa onların hepsini Çıfıtkale'nin altında gömülü bırakmışlardı. Prometheus bir duvara zincirlenmişti, fakat belli ki zincirlerinden kurtulmuştu. Sonra da bir şekilde kayaları kazarak özgürlüğe kavuşmuştu. Şimdi de Yudin'i bulmaya gelmişti.

Bu konuda pek şüphesi yoktu. Prometheus onu izliyordu ve bunun nedeni şüphe götürmezdi – intikam. Böylesi antisosyal yaratıklar olan vampirler için bu intikam duygusu alışılmadık bir tutkuydu. Yudin bu özelliği birden fazla defa onların aleyhine çevirmiş ya da en azından kendi lehinde kullanmıştı. Aleksey'in arkadaşı Maks 1812'de üç *vurdalak* öldürmüştü. Yudin'in, küçük bir emriyle, diğerlerinin intikamı ona yönlendirdiklerini görmesi muhteşem olmuştu. Ama Yudin'in benzer bir kan davasının kurbanı olmak gibi bir arzusu yoktu ve Çıfıtkale'nin altında esir olarak tuttuğu o *vurdalak*'lara yaptığı şey Maks'ın başardığı şeyden çok daha kötüydü.

Lubyanka Meydanı'ndan ayrılıp kuzeydoğuya, şehir merkezinin ve Kremlin'in aksi istikametine doğru yürümeye başladı. Prometheus peşindeyken oraya veya Zamoskvoreçye'deki evine gitmeyeceğini biliyordu – ve şu anda Prometheus'un nerede olduğunu tam olarak bilmenin en kolay yolu, onun her zaman birkaç adım geriden izlemesini sağlamaktı. Yudin'in takipçisinin orada olduğunu varsaymak için doğrudan bir nedeni yoktu, fakat o kadar dikkatsizce yer değiştirmişti ki, yalnızca bir budala onun izini kaybederdi. Hatırladığı kadarıyla da Prometheus aptal değildi.

Rozdestvenskiy Bulvarı'na sapıp batıya yöneldi ve ne yapacağını düşünürken en iyi fikrin eve gidene teğet geçen bir yol seçmek olduğuna karar verdi. Dönerken omzunun üstünden baktı, fakat Prometheus'un uzun boylu siluetini göremedi. Oralarda bir yerde olduğu konusunda şüphesi yoktu. Belki tek başına da değildi. Çıfıtkale'de gömülü kalmış bir düzine adam daha vardı. Kaç tanesi kaçmıştı acaba? Hepsi mi Moskova'ya gelmişti, yoksa Yudin sadece Prometheus'u mu fark etmişti? Yoldan geçen herkes onlardan biri olabilirdi. Belki de geride kalıp etrafını çeviriyor ve yaklaşmaya hazırlanıyorlardı.

Ve başka bir sorun daha vardı. Çıfıtkale'deki vampirlerin intikam için aradıkları tek kişi Yudin değildi – Raisa da vardı. O da, görünüşte, onlardan biriydi. Yudin onun üzerinde deneyler yapmıştı. Yansımayla ilgili keşiflerinin çoğu onun üzerinde yaptığı gözlemlere dayanıyordu. Ama Raisa'ya –en azından onun fark edeceği kadar– zalim davranmaktan her zaman kaçınmıştı. Bunu neden yaptığını hiç tam olarak bilememiş, ama tıpkı Dimitriy ile olan arkadaşlığı gibi bunun da bir gün yararının dokunacağını hissetmişti.

O gün geldiğinde bile, Yudin son âna kadar Raisa'dan tam olarak emin olamamıştı. Her şeyi mahveden Aleksey olmuştu – Yudin'in bütün tutsaklarını kurtarmış ve onları üstatlarının aleyhine çevirmişti. Yudin muhtemelen Raisa'nın yardımı olmadan da kaçmayı başarabilirdi, ama

bu çok daha zor olurdu. Raisa onun diğerlerini gömmesine yardım etmişti. Ama Yudin buna rağmen ona vaat etmiş olduğu ödülü –onca hasretini çektiği aynayı– vermemişti. Ama bu, diğer vampirlerin ondan Yudin'den olduğu kadar –belki de daha fazla– nefret etmeleri demekti. Onlar Raisa'yı öfkelerini yatıştıracak bir kurban olarak kabul edip Yudin'in yaşamasına izin verirler miydi? İş oraya varacak olursa, Yudin bu teklifi kesinlikle yapardı.

Yudin sağa dönüp dar bir sokağa girdi ve karlar ayak sesini bastırmasına rağmen, duyulabilir bir ses çıkarmaya gayret ederek hızla koşmaya başladı. Birkaç saniye sonra hızla arkasına döndü ve durdu. Takipçi dar sokağın ay ışığıyla aydınlanan diğer ucunda duruyordu.

Bu Prometheus değildi. Yudin'i takip ettiği belliydi, çünkü önce bir an donup kaldı, sonra arkadaki caddeye doğru kaçtı. Demek ki en az iki kişilerdi – mağaralardan kaçanların ikisi. Prometheus şehir caddelerinde çok yetkin bir avcı gibi görünmüştü, ama bu yeni gelen tam bir amatördü.

Yudin dar sokakta onun peşinden koştu.

* * *

Kızak Nevski Bulvarı'nda yavaş yavaş ilerliyordu. Ön tarafta biraz trafik vardı, ama Tamara'nın acelesi yoktu. Onu Petersburg'a davet eden ve kızağı gönderen Konstantin'di ve geç kalırsa Tamara'yı suçlayamazdı. Kazanskiy Köprüsü'nde karışıklık vardı, çünkü bazı kızaklar kanal boyuna doğru, diğerleriyse Bulvar'a doğru sapıyordu. Önde tekerlekli bir araba bile vardı, fakat çaresizce kara saplanmıştı. Tamara'nın sürücüsü kırbacını şaklattı ve tıkanıklığın etrafından dolaşıp geçtiler. Büyük Konyuşennaya Caddesi'ni arkalarında bırakırken Tamara, Aleksey İvanoviç'in önceki evine doğru baktı, ama oradan öğrenebileceği başka bir şey kalmamış olduğunu biliyordu. Yeni kiracıya yazdığı kısa nota Matmazel Nevant adında biri-

nin imzaladığı bir yanıt gelmişti. Onun bir şey sakladığı kesindi, fakat bu Tamara'nın arayışına yardımcı olacak bir şey değildi.

Moyka'nın üstündeki köprüde daha az tıkanıklık vardı. Tamara aniden, "Durun," diye bağırmış olmasaydı kızak kolayca kayıp gidecekti.

Sürücü hemen dizginleri çekti ve Tamara dışarı uzandı. Tanınmamak için şalını yüzüne daha sıkıca sardı. Caddenin sol tarafında bir sıra dükkân vardı. Çoğu yiyecek ve içecek satıyordu, bazılarındaysa döşemelik kumaş gibi başka şeyler de vardı. Bir tanesi de oyuncakçıydı.

Dükkânın penceresi Noel şerefine Rusya'da giderek daha popüler hale gelen Alman stilinde dekore edilmişti. Onun önünde annesinin elini tutarak duran küçük bir erkek çocuğu vardı. Dokuz yaşındaydı, Tamara bunu kesin olarak biliyordu. Çocuğun yüzünü göremiyordu, fakat karda ilerlemeye çalışan annesinin yüzünü net olarak görüyordu. Annesini tanıdığı için çocuğu da biliyordu.

Anne sonunda çocuğu dükkânın penceresinin önünden uzaklaştırmayı başardı ve yürümeye devam ettiler. Tamara çocuğu biraz daha izleyebilmek ve onlarla yan yana gidebilmek için sürücüye hızını yavaşlatmasını söyledi, sonra çocuk ve annesi sola dönüp, Aziz İsak Katedrali'ne doğru gözden kaybolurken Tamara'nın kızağı yoluna devam etti. Nevskiy Bulvarı'nın sonuna geldiklerinde sağa dönüp Kışlık Saray'ın önünden geçtiler. Saray Meydanı'nda, Aleksandr'ın Napoléon karşısında kazandığı zaferin anısına dikilmiş olan sütunun altında küçücük kalmış, süslenmiş bir ladin ağacı vardı. Bu da Almanya'dan ithal edilmiş bir Noel kutlama geleneğiydi. Kanına bol miktarda Alman kanı karışmış imparatorluk ailesi evlerinde yıllardır böyle bir ağaç süslerlerdi. Fakat bu tip bir ağaç sadece dört senedir halka sergileniyor ve başpiskoposluk bundan nefret ediyordu.

Meydanı geçip Milyoner Caddesi'ne çıktılar. Bu cadde doğrudan Mermer Saray'a ve Tamara'nın onu son ziyaret edişinde kullandığı kapıya götürüyordu. Kapıyı sert-

çe çaldı ve açıldığı zaman karşısına daha önce görmüş olduğu uşak çıktı. Tamara onun karanlık geçmişinde bir kertenkele olduğu yönündeki kuşkusunu unutmuştu. Şimdi her şey çok gerçek, neredeyse tanıdık görünüyordu. Uşak onu karanlık koridordan ahşap merdivenlere, sonra da taş merdivenlere götürdü. Mermer merdiven sahanlığından yukarı çıktılar ve sonra uşak yukarıdaki kapılardan birini çaldı. İçeriden Tamara'nın duyamadığı bir yanıt geldi ve uşak kapıyı açtı. Tamara içeri girdi.

Konstantin kollarını açmış ona doğru geliyordu. Tamara'nın eldivenli ellerini ellerine alıp ikisini de öptü. Sonra, Tamara'nın ellerini bırakmadan, sırtını hafifçe geri alıp onun yüzüne baktı. Aniden kaşlarını çattı. Tamara bunun nedenini anlayamadı. Makyajı için çok uğraşmış olmasına rağmen, şimdi berbat görünüyor olabileceğini biliyordu. Gözyaşlarının aşağı yuvarlanırken yanaklarındaki pudrada bıraktığı izleri hissedebiliyor ve dudaklarının kenarında bıraktıkları tuzlu tadı algılayabiliyordu.

"Sevgili Tamara," diye sordu Konstantin, "sizi böyle ağlatacak ne oldu?"

Tamara'nın aklına onu yatıştırmasını sağlayabilecek bir yalan gelmedi, zaten yalan söylemek istediğinden de kuşkuluydu. Birine kendisini nasıl hissettiğini söylemeyi ve ne olup bittiğini anlatmayı her şeyden çok istiyordu. Ve sonunda ona söyledi.

"Biraz önce oğlumu gördüm."

Yudin'i izleyen adam çok geçmeden anacaddede ona tekrar yetişti. Artık daha sinsice hareket ediyordu veya o öyle düşünüyordu, fakat Yudin bu yeni *vurdalak*'ın kendisinin asla çok gerisinde olmamasını sağlamanın kolay olduğundan emindi. Yudin gidişatı kendi lehine çevirmeye karar vermeden önce onun kendisini Visokopetrovskiy Manastırı'na kadar takip etmesine izin verdi.

Manastıra girip bir yere sindi. Burası yayılmış bir yapılar topluluğuydu ve insanın sadece iki köşeyi dönerek

gözden kaybolabileceği bir yerdi. Bunu kolayca başardı. Artık gölgelerin arkasına çekilmişti. *Vurdalak*'ın kendisinin izini bulmak için sağına soluna bakarak yanından hızla geçtiğini gördü. O gittikten sonra ortalık sessizleşti ve manastır tekrar eski ıssız görünümünü aldı, fakat Aziz Sergius Kilisesi'nin soluk mavi duvarlarının arkasından ilahi sesleri geliyordu. Sesler bir an için artıp etrafa sarımsı bir ışık yayıldığında Yudin bir kapının açılmış olduğunu anladı.

Sonra ışık kayboldu, sesler azaldı ve kilisenin yan tarafından bir rahip çıktı. O, Yudin'in gereksinimi açısından mükemmeldi. Yudin, rahip neredeyse gözden kaybolduncaya kadar bekledi, sonra sessizce onu izledi ve yaklaşınca tekrar gizlendi. Bu kolay bir avdı – rahibin zihni, etrafında ne olup bittiğine dikkat etmeyecek kadar Mesih'in kendisiyle ilgili fikrine ilişkin düşüncelerle doluydu. Birazdan ikisini de dert etmesine gerek kalmayacaktı. Kulesinin yanında cüce gibi kalan, tuğladan yapılmış, sıradışı ve kubbeli bir yapı olan manastır katedraline gitmek istiyor gibi görünüyordu.

Yudin rahibe kapı girişinin hemen içinde yetişti. Dişleri hızla yaşlı boyna gömüldü ve Yudin dudaklarının arasından akan ılık kanı hissetti. Rahip ses çıkarmaya fırsat bile bulamadan öldü. Yudin onu birkaç dakika tutup içmeye devam etti, ama bu pek keyifli değildi. Rahip ölür ölmez kan bayatlamaya başlamıştı – kurbanının ıstırap çektiğini görmezse, Yudin bundan nasıl zevk alabilirdi ki? Bu, Yudin'in bu akşam için planlamış olduğu keyifli saatlere –kendisine nadiren armağan ettiği türden bir hedonizm gecesi– benzeyen bir şey değildi, ama yapılması gerekiyordu. Üstelik daha sabah olmasına saatler vardı ve belki de hâlâ kendini şımartabilirdi.

Rahibin cesedini katedralin içine çekti ve saniyeler sonra onun giysilerini giymiş olarak ortaya çıktı. Elinde Kremlin'den beraberinde getirmiş olduğu küçük deri çanta vardı. Kıyafetinin geri kalanı gibi dinsel özellikli görünmüyordu, ama Yudin ona ihtiyacı olabileceğini bili-

yordu. *Ryasa*'sının[1] altından paltosunun eteği görünüyordu, ama onu cesedin yanında bırakmak istememişti; sonradan bu kılıktan vazgeçmesi gerekebilirdi. Bir sonraki adım kendisini takip eden kişiyi tekrar bulmaktı. Petrovskiy Bulvarı'yla Petrovka Caddesi'nin köşesinde mevzilendi, buradan manastırın üç duvarından ikisini izleyebiliyor ve *vurdalak*'ın sonunda oradan çıkıp geleceğini biliyordu.

Çok fazla beklemesi gerekmedi. Petrovskiy Bulvarı'na çıkan uzun boylu adamı hemen tanıdı. Hareketsiz kalırsa dikkat çekeceğini bildiğinden dümdüz ona doğru yürümeye başladı. Adamın tam yanından geçmeyi çok istedi, ama bu aptalca bir risk olurdu. Yudin'in *vurdalak*'ın yüzünü biraz görmesi mümkün olabilirdi, fakat bunun aksi mümkün değildi. Yudin ona yetişmeden önce yolun karşı tarafına geçmeyi ve kuzeydeki yan caddelerden birinden izlemeyi planladı.

Neticede bu gereksizdi. Vampir kısaca her iki tarafa baktı ve yaklaşan rahibi fark etmedi bile. Orada biraz oyalanıp doğuya yöneldi, belli ki Yudin'i elinden kaçırdığına hükmetmişti. Belki de bu gece dikkati intikam hissinden çok açlığına yönelmişti. Yudin onun biraz önden gitmesine izin verdi, sonra hep bir köşe geriden ve hep görüş alanı dışında kalarak takip etti.

Vurdalak bir süre aynı yolda yürüdü, sonra sola döndü ve birkaç yan caddeyi geçtikten sonra kuzey istikametine yöneldi. Vampir sonunda tamamen planlamış olduğu bir rotayı izler gibi doğuya doğru giden bir yola girdiğinde şehir merkezinin oldukça dışındaydılar. Yudin hızla bir köşeye koşup etrafına baktı, fakat cadde boştu. Sol tarafta bir taverna vardı. Olası varış yeri burası gibi duruyordu, ama Yudin emin olamazdı, bekleyecek de değildi.

Bir rahibin tavernada görülmesi çok olağan dışı bir şey değildi ve Yudin giysisini değiştirmemeyi tercih etti. Tanınabileceğinden korkarak şalıyla yüzünün alt kısmını

1. (Rus.) Cüppe. (Y.N.)

örttü. Tavernanın kapısında durdu. Bu bir tuzak olabilirdi. Buraya kasten getirilmiş olabilirdi. Ama tavernaya mı? İçeriden gelen gürültüyü duyabiliyordu. İçeridekilerin hepsi onun gelmesini bekleyen *vurdalak*'lar olmadıkça, ona bir şey yapamazlardı, çünkü içerisi çok kalabalıktı. Acaba kaçı Çıfıtkale'den kaçanlardı?

Yudin içeri girdi. İçerisi gecenin bu saatinde ve senenin bu zamanında hanlar ne kadar kalabalık olursa, o kadar kalabalıktı. Kendisini takip eden adamı bulabilmek için hızla etrafına bakındı ve onun barın diğer ucundaki bir masanın yanında durduğunu gördü. Kendisini orada oturan üç adama tanıtıyor gibi görünüyordu ve elinde gruba kabul edilmeyi ümit ederek herhalde biraz önce satın almış olduğu bir şişe votka vardı. Çabası kabul gördü ve masaya oturup diğerlerinin bardaklarını doldurdu.

Yudin bara gidip şarap istedi ve salonun en uzak köşesine oturup dört adamı izlemeye başladı. Kayıtsız bir tavırla içkisini yudumluyor ve gözlerini masadan ayırmaksızın ne planladıklarını anlamaya çalışıyordu. Diğer üç adam insandı, Yudin bundan emindi; bunlar *vurdalak*'ın buluşmayı planladığı dostları değil, şans eseri bulduğu kurbanlardı. Yudin'in tahmin edebildiği kadarıyla çoğu Rus gibi onlar da sarhoştu. *Vurdalak* bara geri gidip bir şişe daha istedi ve diğerleri gibi özgürce içmeye devam etti, sonunda hepsi "ahbap" olmuşlardı. Yudin insan olduğu zamanlarda bile hile yapmayı beceremezmişti. Onun birkaç arkadaşı vardı, ama "ahbabı" yoktu.

Sonra *vurdalak* tuzağını kurdu. Yudin konuşulanların bir kelimesini bile duyamıyordu, ama hepsini tahmin edebiliyordu. Vampir ayağa kalkmış kapıyı işaret ediyordu. Gidebilecekleri harika bir yer biliyordu. Belki de onlara kadın teklif ediyordu; belki de daha fazlasını, ucuz votka. Yem her ne idiyse, adamlardan biri ısırdı. Bir kişi olması işleri kolaylaştırırdı. Adam ayağa kalktı ve *vurdalak*'la birlikte kolları birbirlerinin omzunda ve ikisi de diğerinden destek alarak kapıya yöneldiler. Bir vampir ne kadar içerse içsin sarhoş olmazdı ve her şeyin göstermelik

olduğu belliydi. Ama böylece onları takip etmek daha kolay olacaktı.

Yudin kapının onların ardından kapanmasını bekledi, sonra ayağa kalktı. Dışarı çıktığında iki adamın tavernanın bulunduğu yolda yürüdüğünü gördü. Şarkı söylüyorlardı – *vurdalak* bu işte adamdan daha iyiydi. Yudin gizlenerek onları takip etti ve sarhoşluk görüntüsünün kendisine vampirin tetikte olmadığını düşündürmesine izin vermedi.

Yürüdükleri caddenin yanından demiryolu geçiyordu, hattın bu kısmı başkente götüren uzun yolun başlangıç noktasına çok yakındı ve pek dik olmayan toprak bir setin üzerine inşa edilmişti. Caddenin o tarafında ev yoktu, bir zamanlar orada bulunan evler haritadan silinmiş, içinde oturanlar ilerleme adına evsiz bırakılmışlardı. Bu aklına geldiğinde Yudin güldü. Sonunda bir kiliseye geldiler. Burası küçük, etkileyici görünmeyen ve tamire muhtaç bir yerdi. Yolun ilerisinde ise oldukça büyük bir mezarlık vardı, fakat demiryoluyla ikiye bölünmüştü. Vampir yeni arkadaşına gelmiş olduklarını işaret etti, ama adam isteksiz görünüyordu. Vampir gidip küçük, kırmızı tuğlayla inşa edilmiş yapının ana kapısını açtı ve yalpalayarak tekrar caddeye doğru yürüdü. Adama bir şeyler daha söyledi ve tekrar şarkı söylemeye başladılar. Arya hemen bir düete dönüştü, sonra kolları birbirlerinin omzunda, sallanarak içeri girdiler. Kapı arkalarından kapandı ve Yudin hemen koşup kulağını dayadı.

Bina, "Ben bir vampir yuvasıyım!" diye bağırıyordu. İçinde vampirlerin gündüz saatlerinde ölülerin arasında birer hortlak olarak rahatça uyuyabilecekleri bir mahzen olabilirdi. Burası diğer binaların biraz uzağındaydı, ama dışarı çıkıp taze et bulamayacakları kadar uzak da değildi. Ve bütün bu yapıda *vurdalak* kokusu veya kurbanlarının kokusu vardı. Ve bunlardan biri asla diğerinden çok uzak olmazdı.

İçeriden mükemmel bir ahenksizlikle gelen seslerden biri sustu – Yudin bunun adamın sesi olduğunu tahmin etti. Önce bir darbe ve çığlık, ardından ikinci bir darbe

sesi duyuldu, sonra içerisi sessizliğe gömüldü. Şimdi sıra beslenmeye gelmişti. Bu iyiydi, *vurdalak*'ı ihtiyatsız hale getirebilirdi. Yudin yine de kapıdan girmeyecekti. Kilisenin etrafında dolaşıp başka bir giriş aradı.

Sofraya oturmamışlardı. Konstantin, Tamara'nın gözyaşlarını görür görmez onu bir divana almıştı. Tamara'ya bir bardak şarap getirip yanına oturdu. Ara ara gidip onlar için hazırlanmış olan ziyafet sofrasından Tamara veya kendisi için bir şey alıyordu, fakat Tamara'nın önünde bir şey yemek istemiyor gibiydi. Bu durumdan rahatsız olmuş görünüyordu, ama keyfi çok kaçmamıştı.

Tamara ona evliliğini ve Petersburg'da geçirdiği zamanı anlatmıştı. Hepsini değil – Prens Laryonov'dan ve onun vasıtasıyla tanıştığı diğer erkeklerden hiç bahsetmemişti. Ama Lavrovların çocuğu olduğuna inanmadığını ve gerçek anne ve babasını aradığını anlatmıştı. Vitya'yla evlenip, Milenoçka, Stasik ve Luka'yı doğurduğunu da söylemişti. 1848 yılındaki salgından, Pavlovsk'a kaçışından, Milena'yla Stanislav'ın ölümünden ve Vitya'nın cinayete kurban gitmesinden söz etmişti. Tamara ona her şeyi daha önce güvenebileceği az sayıdaki arkadaşına anlattığı gibi anlatmıştı.

Ama sıra Luka'ya, en küçük çocuğuna, geldiğinde bir defalığına gerçeği söyledi.

"Ama Luka'yla birlikte Petersburg'a geri gelip Vitya'nın öldüğünü öğrendiğimde tekrar hastalandım."

"Yine bir kolera nöbeti mi?"

"Hayır. Bazı doktorlar melankoli dedi, bazıları da histeri. Luka'yı ne zaman odaya getirseler çığlık attığımı ve yüzümü yastıklara gömdüğümü söylediler."

"Söylediler mi?"

"Çok fazla şey hatırlamıyorum, ama Luka'dan nefret ettiğimi hatırlıyorum. Şimdi bunu anlayamıyorum, ama ondan kendimden nefret ettiğim gibi nefret ettim – ikimiz hayatta kalmıştık."

"Tanrı'ya şükür."

"Üç kişiyi alıp, diğer ikisini hayatta bıraktığı için mi?" dedi Tamara. Konstantin fikrini savunmayı denemedi. "Ama sonunda şükran duymayı öğrendim. Tanrı'ya veya başka birine değil, ama Luka'nın sağ olmasına ve onunla birlikte olduğuma çok seviniyordum."

"Peki, onu görmek seni neden ağlatıyor?"

"Çünkü o zamanlar benim oğluma bakacak kadar iyi durumda olmadığıma karar vermişlerdi."

"Bir anneye her zaman güvenilebilir."

"Beni görmüş olsaydınız bunu söylemezdiniz. Ve sonunda beni haklı olduklarına inandırdılar."

"Kim yaptı bunu?"

"İki doktor. Vitya'nın arkadaşıydılar ve onun ne diyeceğini biliyorlardı."

"Sizin söylediklerinizden sonra kulağa biliyorlarmış gibi gelmiyor," dedi Konstantin.

"Belki de öyleydi, ama onlara inandım. Beni Luka'yı alacak olan çiftle bile tanıştırdılar. İyi insanlar. Bugün anneyi öyle gördüm."

"Anneyi mi?"

"Onu Nevskiy Bulvarı'nda Luka'yla birlikte gördüm."

Tamara, Konstantin'in elini kendisinin divanda aralarında duran elinin üstüne koyduğunu hissetti. Dakikalar sonra ilk kez gözlerini Konstantin'e çevirdi. Konstantin küçük ve gösterişsiz gözlüğünün üzerinden ona baktı.

"Bu ilk defa mıydı?"

"Hayır. Onlar Petersburg'da yaşıyorlar, oğlumu üç- dört kez gördüm."

"Onu görmeye *çalıştınız mı*?"

Tamara kederle gülümsedi. Konsantin çok zekiydi. "Sadece bir defa," dedi Tamara, "Yaz Bahçesi'indeydi. Onları gördüğümde kahvehanenin dışında oturuyordum. Üçü birlikteydi. Onlara yaklaşacak mıydım, yoksa sadece Luka'yı görebilmek için yanlarından mı geçecektim, bilemiyorum. Ama kadın beni gördü ve kocasına bir şeyler söyledi, sonra adam Luka'yı apar topar götürdü, kadın da

yolumu kesti. Pek fazla bir şey söylemedi. Yüzünde düşünceli; tuhaf bir ifade vardı. Hangisinden daha çok nefret ettiğimi hatırlamıyorum – öfkesinden mi, yoksa merhametinden mi?"

"Onlar için çok zor olmuş olmalı," dedi Konstantin. Tamara ona sanki kendisini aldatmış gibi baktı. Konstantin onun elini sıktı. "Üzgünüm," dedi nazikçe, "ama öyle olmuş olmalı. Yine de sizin için olduğu kadar değil tabii."

Tamara gülümsedi ve o da Konstantin'in elini sıktı.

"İsimlerini biliyor musunuz? Nerede yaşıyorlar?" diye sordu Konstantin.

"Ah, evet." Bunu öğrenmek kolay olmuştu. "Ama yapabileceğim bir şey yok." Birkaç saniye sustu, sonra, "Ona hâlâ Luka diyorlar," diye ekledi.

"İyi," dedi Konstantin, biraz neşelenerek. "Annenizi ve babanızı bulmayı bu kadar istemenizin sebebi bu olabilir mi sizce?"

"Ne?"

"Günün birinde Luka'nın da aynı şeyi yapıp sizi arayacağını ümit ederek?"

Bu, Tamara'nın aklına hiç bu kadar yalın bir biçimde gelmemişti, ama doğru olması çok mümkündü. Bir an Luka'nın büyümüş olduğunu, kendisi gibi onun da yeniden bir arada olmak için annesini aradığını düşündü ve gözleri yaşlarla doldu. Sonra Konstantin'in koluyla kendisini sardığını hissetti.

"Üzgünüm," diye mırıldandı Konstantin. "Bunu söylememeliydim."

"Hayır. Bu çok zekiceydi."

"Ne düşünüyor olabileceğinizi söylemek benim haddime değil," dedi Konstantin. "Kimsenin değil." Ayağa kalktı ve ellerini arkasında kavuşturup salonda yürüdü. Tamara gözleriyle onu izledi. Arkasına dönmeden konuşmaya başladı.

"Çok değer verdiğim birini kaybetmiştim," dedi Tamara'ya. "En sevdiğim kız kardeşim, Adini'yi. Daha on dokuz yaşındaydı. Veremden."

Tamara, "Çok üzüldüm," demeyi düşündü, fakat bu sözcüklerin yetersiz kalacağına karar verdi.

"Ve sonra Aleksandra'yla evlendiğimde, herkes bunu bana Adini'yi hatırlattığı için yaptığımı söyledi."

"Onu seviyor musunuz?" diye sordu Tamara. "Eşinizi?"

"Elbette," dedi Konstantin. Sonra arkasına döndü ve Tamara onun gülümsediğini gördü. Konstantin gelip tekrar onun yanına oturdu. "Gerçekten öyle. Evet."

"O zaman ben neden buradayım?"

"Siz eşime ya da Adini'ye hiç benzemiyorsunuz."

Öyle olmadığını bilmesine rağmen, Konstantin, Tamara'ya birden çok genç ve masum göründü. Tamara öne doğru eğilip onu dudaklarından öptü. Konsantin bir an şaşırmış göründü, fakat sonra ağzı açıldı ve idareyi eline alırcasına öne doğru yaklaştı. Ayrıldıklarında, Tamara divana uzanmış durumdaydı ve Konstantin onun üzerindeydi.

"Bunu neden yaptınız?" diye sordu Konstantin. Samimi olarak merak ediyor gibi görünüyordu.

"Çünkü hak ettiniz; burada oturup dinlemekten mutlu olduğunuz için."

"Bunu bir şey beklemeden de yapardım."

Tamara ona inanıyordu – hâlâ orada olmasının sebebi buydu. "Bunu hak ediyorum," dedi Tamara ve söylediğinde ciddiydi. Sadece kısa bir süre için bile olsa, kaygısızca bir coşku onu dertlerinden uzaklaştırabilirdi. Bir erkekle kendi zevki için yatma şansını son bulduğu günün üzerinden çok zaman geçmişti. Bu beklenti içini ısıttı.

"İnsanlar her zaman hak ettikleri şeye kavuşmazlar," dedi Konstantin.

"Sanırım ben kavuşacağım."

Konstantin ayağa kalkıp Tamara'nın elini tuttu ve onu odanın yan tarafındaki kapıya doğru götürdü.

"Seni daha erken bekliyordum."

Dimitriy kendisini evinde misafir gibi hissetti. Konyev adındaki uşak Dimitriy'in evden son ayrılışından sadece

birkaç ay önce işe alınmıştı ve birbirlerini tanıyor olmalarına rağmen Dimitriy bu dairenin kendisinden çok onun evi olduğunu hemen hissetmişti. Dimitriy salona alındığında Svetlana oturmuş kendisini bekliyordu. Konuşurken neredeyse başını bile kaldırmamıştı.

Dimitriy annesi tarafından azarlanan bir çocuk gibi sessizce durdu. "Üzgünüm," dedi. "Ben... ben durumum hakkında ne kadar bilgin olduğunu bilmiyordum." Sebep bu muydu? Dimitriy bütün meselenin bu olduğundan kuşkuluydu, ama yine de gerçekti.

Svetlana aniden başını kaldırdı. "Durumun mu?"

Dimitriy ona göstermek için bastonunu biraz kaldırdı ve sol eliyle ayak bileğini işaret etti. Sonra abartılı göründüğünü bildiği metin bir tavırla yürüyüp kendisini Svetlana'nın yanında duran koltuğa bıraktı ve rahatlayarak iç geçirdi. Svetlana öne eğildi ve ellerini kulaklarına götürdü.

"Oh, Mitka, affedersin. Aklıma gelmedi. Çok endişeleniyor ve senin için ne kadar kötü olduğunu düşünüyordum. Ama bunun beni nasıl etkileyeceğini düşündüğün hiç aklıma gelmedi."

"Sakıncası var mı?"

"Sakınca mı? Nasıl olabilir ki? Bu seni oldukça ayrıcalıklı yapıyor. Şimdi herkes benim bir kahramanla evlenmiş olduğumu görecek."

"Eskiden bir tanrıyla evlenmiş olduğunu düşünürdün." Dimitriy birdenbire onun kendisine dürüstçe yanıt verip, bundan uzun zaman önce vazgeçmiş olduğunu söyleyeceğinden korktu, ama Svetlana her zamanki gibi bir şeylerin yolunda gitmediğini kabul etmedi.

"Sen hâlâ bir tanrısın, Mitka. Bir ayağı insan ayağı olan bir tanrı." Dimitriy gülümsemeyince Svetlana başka bir yaklaşım denedi. "Sadece biraz aksıyor."

"Bu kadar mı?" Dimitriy'in öfkesi yapmacıktı, ama Svetlana'nın bunu beklediğini biliyordu.

"Yani dışarıdan öyle görünüyor," diye savundu kendini kadın. "Çok canını yaktığını biliyorum, fakat korkunç bir yara izi veya kolunu ya da..."

Dimitriy onun neden durduğunu biliyordu. Babasının kopan parmaklarından söz edecekti. Svetlana Aleksey'le hiç tanışmamıştı, fakat Dimitriy ona babasının bu sakatlığından bahsetmiş ve Svetlana duyduğu tiksintiyi gizlemeyi başaramamıştı. Eğer şimdi Dimitriy'in ayak bileği de onu tiksindiriyorsa, bunu daha iyi gizleyebiliyordu. Ve belki de haklıydı – yaralanmış bir asker çok daha yiğit görünebilirdi, ama yara izleri derinleşip belirginleştikçe dünyanın gözünde bir canavara dönüşürdü.

Dimitriy ayağa kalkıp bu defa topallamamak için elinden geleni yaparak piyanonun yanına gitti, ama canı daha fazla yandı. Oturup bastonunu klavyenin kenarına dayadı ve ne çalacağını düşündü.

"Mektuplarında orada çalma fırsatı bulduğunu söylüyordun," dedi Svetlana.

"Asker gazinosunda bir piyano vardı, fakat sıra beklemek gerekiyordu. Ayrıca akordu da bozuktu." Aklına Tyeplov için çaldığı gün geldi ve bu anıyı hemen kovaladı. "Yolculuk sırasında da pek şansım olmadı."

Dimitriy, Chopin'in on dokuz numaralı prelüdünün hızlı tripletlerini çalmaya başladı. Bu, orta zorluk derecesinde bir eserdi ve haftalarca esnetilmemiş parmaklar için oldukça uygundu. Dimitriy'in parmakları sanki onu daha dün çalmışlar gibi hızlı ve çevik hareket ediyorlardı. Piyanonun akordu bozuktu – Dimitriy ne kadar uğraşırsa uğraşsın, Svetlana bu tip şeylerden anlamazdı, ama birkaç gün içinde çaresi bulunur ve iyi çaldığını anlaması için aynı notanın farklı tonlarına dokunması yeterli olurdu. Dimitriy dört ölçü çaldıktan sonra aniden durup bacağını tuttu ve ayak bileğini ovuşturdu.

"Ne oldu?" diye sordu Svetlana.

"Lanet pedala dokunamıyorum!" diye bağırdı Dimitriy, yumruğunu tuşların üstüne indirerek. Oda ahenksiz bir gürültüyle doluverdi. Ayak bileği artık vücudunun ağırlığının büyük kısmını taşıyabilmesine rağmen, hareket kabiliyeti çok azalmıştı. Bu Dimitriy'in aklına bile gelmemiş ve huzur içinde neredeyse her ölçüde pedala

basmaya devam etmişti. Ayağına aniden giren yakıcı ağrı onu durmaya zorlamıştı.

"Başka bir şey çalabilirsin." Svetlana bunu içtenlikle söylemişti, anlamıyordu. Dimitriy ellerini yeniden klavyenin üstüne koyup olabildiğince hızlı bir şekilde bir Bach parçası çalmaya başladı. Bu eser çembalo için ve parmak tuştan çekildikten sonra devamlılığını kontrol etme ve diğer telleri onunla birlikte tınlamaya bırakma kavramı geliştirilmeden önce yazılmıştı. Bu şekilde karmaşık bir müzik yapılabiliyordu, ama ruhu yoktu. Dimitriy pedalı sol ayağıyla kullanmayı öğrenebilirdi, ama bu aylar alırdı ve kulağa asla doğal gelmezdi.

Ayağa kalkıp Svetlana'nın yanında oturduğu koltuğa gitti. "Sadece biraz alıştırma yapman lazım," dedi karısı. "Ayağa kalkabilmen bile yeterince uzun sürmüş." Eğilip Dimitriy'in ayağını yukarı kaldırdı. Dimitriy'in ayağında demode ve kadınsı bulduğu bağcıklı bir çizme vardı, fakat bileği hâlâ normal bir binici çizmesini giyip çıkaramayacak kadar sertleşmiş durumdaydı. Svetlana bağcıklarını çözüp çizmeyi çıkardı ve Dimitriy'in ayağını kucağına aldı. Bir elini topuğunun altına koyup diğeriyle parmakların hemen altından kavradı. Sonra ayağı çok yavaş hareketlerle ve dirençle karşılaştığında yön değiştirerek ileri geri hareket ettirmeye başladı.

"Ah!"dedi Dimitriy huysuzca. Aslında canını çok acıtmamış ve iyi gelmişti.

"Bir kadın seni görmeye geldi," dedi Svetlana birkaç dakika sonra.

"Bir kadın mı?"

"Babanı sordu."

"Ah! Tamara Valentinovna. Onunla Moskova'da görüştüm."

"Ne öğrenmek istiyor?"

"Babamın araştırdığı eski bir vakayla ilgili, öncesinde..."

"Baban bir asker değil de polismiş gibi konuşuyorsun."

"Biraz öyle, biraz da öyleydi."

"Güzel bir kadın.

"Kim?" Svetlana ayağını izin verdiğinden biraz daha fazla büktüğünde Dimitriy'in canı yandı. Aptalı oynamakla hata etmişti.

"Tamara. Harika saçları var."

"Galiba öyle," dedi Dimitriy. Svetlana'da herkes gibi aralarındaki, Dimitriy'in çok açık olduğunu düşündüğü benzerliği fark etmemiş gibi görünüyordu. Tamara'da en göze çarpan şey saçlarıydı. Ne Aleksey ne de Dominikiya kızıl saçlıydı, fakat bu Dimitriy'i onların Tamara'nın annesi ve babası olduğu konusunda bir an bile şüpheye düşürmemişti.

"O biraz dolgunca," dedi Svetlana. Bu doğru olabilirdi, ama Tamara'ya yakışıyordu. Biraz daha az zayıf olmak da Svetlana'ya yakışabilirdi, ama bununla gururlanıyor gibi göründüğünden, Dimitriy bu fikrini hiç açıklayamamıştı. Dimitriy kadınların –ve erkeklerin– doğal vücut yapılarına uyum sağlamalarının iyi bir şey olduğunu düşünürdü. Raisa ince yapılıydı, demek ki öyle olmalıydı. Dimitriy kendi kendine gülümsedi. Onun birdenbire aklına gelmiş olması tuhaftı, ama bunun hoş olmadığı söylenemezdi.

Svetlana, Dimitriy'in ayak bileğine masaj yapmayı bırakmıştı. Şimdi nazikçe bileğin biraz arkasında kalan cildi gıdıklıyordu. "Yemek yedin mi?" diye sordu.

"Evet," dedi Dimitriy. "Affedersin. Buraya gelinceye kadar beklemeliydim."

"Aç değilim."

Bir sessizlik çöktü. Dimitriy başını geriye attı ve müziği duymaya hazırlandı. Ve o geldi, fakat her zamankinden daha yavaş, üstelik Fransız ve İngiliz toplarının melodi ve armoniden aldığı bütün zevki berbat eden gümbürtüsünün çok uzaklarda kalan anısıyla birlikte geldi. Yine de hiç yoktan iyiydi.

"Son birlikte olduğumuzdan beri," dedi Svetlana yumuşak bir sesle, "iki yıl geçti, Mitka."

"Uzun bir zaman," dedi Dimitriy.

"Yalnız kalmak için uzun bir zaman." Svetlana ayağa kalkıp Dimitriy'in elini tuttu. Dimitriy onun, kendisinin mi, kocasının mı, yoksa ikisinin birden mi yalnız olduğunu düşündüğünü bilemedi. Sivastopol'dayken kendini burada olduğundan daha yalnız hissetmemişti. Ama Svetlana için tek başınalık çok acı verici olmalıydı – ve Dimitriy onun kendisine bir sevgili bulmayacağını biliyordu. Tek çizmeyle yürümeyi her zamankinden daha zor bularak ayağa kalktı ve karısının ardından yatak odasına gitti.

15

Ruhsal durumu birbirinden çok farklı üç kişinin nefes sesleri dışında kilisede çıt yoktu.

Tavernadan gelen sarhoş, uyanıklıkla bilinçsizlik arasında gidip geliyor, gürültülü bir şekilde kesik kesik nefes alıyordu. Yudin kiliseye girdiğinde *vurdalak* oraya getirmiş olduğu adamı daha sonra ilgilenmek üzere bir köşeye çekmişti. Adamın iki bacağı da dizin hemen altından kırılmış ve göletten biraz önce sıçramış bir kurbağanınki gibi yana açılmıştı. Yudin bunun nasıl yapıldığını görmemişti, fakat bir *vurdalak*'ın sahip olduğu güce göre zor olmamalıydı. Bu, kurbanı bağlamaktan daha kolaydı ve kaçamayacağının da garantisiydi. Yaşama arzusunun çektiği acıya üstün geldiği anlarda, adam sadece ellerini kullanarak mozaik zeminde sürünmeye çalışıyor, fakat aptal gibi kendisini olası özgürlüğüne kavuşturacak olan kapıya değil, günahlarından arınma ümidiyle –ki bu pek muhtemel değildi– ikon duvarına ve Güzel Kapı'ya[1] doğru sürünüyordu. Bir önemi yoktu. Kapıya giden yolun yarısına gelmiş olsa bile, kendini esir almış olan kişi hemen gelip onu geri çeker ve o da yolculuğuna yeniden başlardı.

1. Doğu Ortodoks kiliselerindeki ikon duvarının üç kapısından biri. Diğer iki kapının arasında yer alır ve yalnızca rahipler tarafından kullanılır. (Ç.N.)

Esir alan kişi, en azından Yudin gelinceye kadar yapabilirdi bunu.

Yudin heyecanını yalanlar gibi yavaş ve sakin nefes alıyordu. İstediği şeyi hızla yapabilmek için sağduyulu ve kararlı olmalıydı. Prometheus'un, ve belki de diğerlerinin – ne zaman geri döneceğini bilmiyordu ama şafak sökmeden döneceği kesindi. Yudin yine de, kurbanı umduğundan çok farklı olmasına rağmen, akşam dışarı çıkarken hayal ettiği şeyin gerçekleşmeden kalacağını beklemiyordu.

En yüksek, en kısa ve kararsız patlamalar halinde gelen nefes sesi *vurdalak*'a aitti. Bu, dehşet ifade eden, bedeni eyleme geçmeye hazırlayan ve yine de tamamlanmadan beden tarafından bastırılan bir nefes sesiydi. Yudin bir vampirin neden böyle nefes alıyor olabileceğini düşündü. Bir vampir dehşete düşebilirdi, bunu birçok defalar görmüştü, ama o kadar az havaya ihtiyacı vardı ki, solunumunun değişmesi tamamen gereksizdi. Bu belki de sadece insan olduğu zamana ait bir anıydı ve vücut, olaylara bir zamanlar işe yaramış, fakat artık sadece gösteri amaçlı bir tepkiyle cevap veriyordu – tıpkı daha önceleri bir kurt olduğunu anımsayan bir köpeğin örtmek istediği dışkısının üstüne arka ayaklarıyla toprak atmaya çalışması gibi bir şeydi.

"Demek sen Mihaylov'sun," dedi Yudin. "Sana inanmak zorundayım. İsimleri pek hatırlamam, ama yüzleri hiç unutmam."

"Ben de seninkini hiç unutmayacağım," diye yanıt verdi Mihaylov. Yudin başını kaldırdı ve onun gözlerindeki nefreti gördü. Onu yakalaması ve konuşmaya ikna etmesi –en azından adını söyletmesi– kolay olmuştu, ama gerisi de gelecekti. Mihaylov'un amacı öç almaktı ve kurban nedenlerini tam olarak bilmedikçe intikamın tadı yavan olurdu.

Yudin, Mihaylov'un ayaklarına asıldı. Her şey güvenli gibi görünüyordu. Onu sadece iple bağlamıştı. Normalde *vurdalak* gücüne sahip bir yaratık için kalın zincirler kullanırdı, fakat küçük deri çantasını toplarken sadece insanlar-

la uğraşacağını düşünmüştü. Ne mutlu ki, beraberinde getirdiği şeylerin çoğu işe yaramıştı. Yudin eksikliği telafi etmek için, Mihaylov'un ipe zarar veremeyeceğinden emin olmanın bir çaresini bulmuştu, Mesih de buna yardım etmişti. İkon duvarının ilerisinde, kilisenin ortasına doğru, kollarını birini karşılar gibi açmış duran insan boyunda bir İsa heykeli vardı. Yudin, Mihaylov'un el bileklerini birbirine bağladığı ipi İsa'nın sağ kolunun üstünden aşırmış ve dirsek kıvrımında sabitlemişti. Bir an kaygılanmıştı, fakat Mesih bu en tiksindirici günahkârın bile ağırlığını taşıyabilecek gibi görünüyordu. Mihaylov'un kolları başının üstüne kaldırılmış durumdaydı ve ayakları Yudin'in dizlerinin hizasında sallanıyordu. Vücudunun ağırlığıyla omuzları çıkmış olabilirdi, ama yırtılmış bantları ve tendonları artık iyileşiyor olduğundan omuzlarında kalıcı bir şekil bozukluğu meydana gelecekti. Bu da onun kendini kurtarabilme olasılığını daha da azaltırdı. Yudin daha önce de tutsaklarını bu şekilde paketlemiş ve onların çaresizliğinin keyfini çıkarmıştı. Kremlin'deki hücrelerde bulunan kelepçeler de bu amaca hizmet ediyorlardı. Yine de böyle kendi emsali bir *vurdalak*'ın başrolde olduğu bir sahnenin keyfini son defa çıkardığından beri uzun zaman geçmişti.

"Beni, Çıfıtkale'den hatırlıyorsun, değil mi?" dedi Yudin, çantasına doğru giderken.

"Seni hepimiz hatırlıyoruz."

"Hepiniz mi? Kaç kişisiniz?"

"Orada kaç kişiydik?"

Yudin eşyalarını karıştırmaya başladı, fakat sonra olasılıkla her şeye ihtiyacı olacağını fark etti. Çantayı alıp getirdi. "Ah, düzinelerce olmalı. Ama hepinizin kaçtığınıza inanamıyorum." Çantayı, Mihaylov'un ayaklarının dibine koydu. "Moskova'da yalnızca ikinizi gördüm."

"O zaman aramızdan en az ikisi kaçmıştır."

"Nasıl?"

"Birtakım askerler savaşıyorlardı. Birinin ağır bir kanaması vardı. Kan aşağı sızdı ve bizi hayata döndürdü."

"Öyle olsa bile," dedi Yudin, öteberisini ikon duvarının

önüne koyarken, "hâlâ kapana kısılmış durumdaydınız."

"Sen bizi bıraktıktan sonra neredeyse tırnaklarımızla kazıyarak çıktık dışarı. Zaman içinde toprak kaymıştı. Yeterince kolay oldu."

"Ölü bir adamın kanı sayesinde mi?" Yudin böyle bir durumda kanın hem tadının hem de besin değerinin çabucak kaybolduğunu bilirdi.

"Kaçtıktan sonra onun düşmanlarının kanını içtik. Böylece hareket edebilecek gücü bulduk."

"Kanaması olan adamın," diye sordu Yudin, "neresi kanıyordu?"

"Neresi mi?" Mihaylov'un kafası karışmış görünüyordu, gerçekten öyle de olabilirdi.

"Vücudunun neresi?"

Mihaylov bir an düşündü. "Uyluğu," dedi"

"İyi," dedi Yudin. "İyi bir yer." Başını kaldırdı. "Sonra da benim peşimden buraya geldiniz öyle mi?"

"Sivastopol'a gittik."

"Kova," dedi Yudin, kendi kendine konuşur gibi, ama dinlendiğini bilerek. Mihaylov'un yüzünde beklediği şaşkın ifade vardı. "Bir kovaya ihtiyacım var." Gözlerini arar gibi etrafta gezdirdi. "Devam et," dedi daha yüksek bir sesle. "Neden Sivastopol'a gittin?"

"Oğlu oradaydı."

Yudin aradığı şeyin karanlık bir köşede durduğunu gördü. Aceleyle oraya koştu. Bütün hünerlerine rağmen, Mihaylov'un dostlarının her an geri dönebileceğinden korkuyordu. Hızlı hareket etmesi gerekiyordu. "Kimin oğlu?" diye sordu omzunun üzerinden.

"Üç Parmaklı Adam'ın."

"Aha!" dedi Yudin, duyduğu şeyden çok gördüğü şey karşısında. Orada kalaydan yapılmış büyük bir vaftiz kurnası vardı – niyet etmesi durumunda bir rahibin bir bebeği kolayca boğabileceği büyüklükteydi. Kurnanın kenarıyla aynı hizada olan yarım çember şeklindeki sapı Yudin'e bir cadı kazanını hatırlattı. Kurna, ahşap bir kaidenin üzerinde duruyordu ama ona ihtiyacı yoktu. Kurnayı kaldırıp

yere koydu, sonra sapından tutup Mihaylov'a doğru çekmeye başladı. "Sana yardım edeceğini mi düşündün? Armut dibine düşer misali?"

Mihaylov cevap vermek için yerdeki mozaiklerin üzerinde sürüklenen kurnanın çıkardığı gıcırtının sona ermesini bekledi. "Yardım edebileceğini düşündük."

"Ama etmedi." Yudin'in sesi sakindi, fakat kafasında hızla Dimitriy'in onların yanında yer alması olasılığını tarttı. Saçma görünüyordu. Dimitriy dostu olarak kabul ettiği kişilere gönülden bağlıydı. Ona Yudin'in geçmişiyle ilgili bütün ayrıntıları anlatsalar ve kendisi de bunlara inansa bile, Yudin'e gelir ve bir açıklama yapma şansı verirdi. Ama buluştuklarında, Yudin, Dimitriy'in ona karşı davranışlarında bir değişiklik sezmemişti. Yine de bu tamamen göz ardı edilebilecek bir olasılık değildi.

"Etmedi," diye doğruladı Mihaylov, fakat bunun gibi bir konuda ona güvenilemezdi.

Yudin, omuzlarına en ağır kuvveti uyguladığından emin olarak Mihaylov'un çizmelerini çıkarmaya başladı. "Liderinizin Prometheus olduğunu varsayıyorum."

"Prometheus mu?"

"Tyeplov," diye netleştirdi Yudin, diğer çizmeye geçerken.

"Senden en çok nefret eden o."

"Bunu duyduğuma memnun oldum." Yudin ayağa kalktı. "Şimdi," dedi, "her şey biraz daha dostane olacak." Uzanıp sol eliyle Mihaylov'un kemerini kavradı. Sağ elindeki bıçakla önce kemeri, sonra da pantolonu ağına kadar kesti. Giysileri hızla çekip çıkardı ve bir köşeye fırlattı. Artık *vurdalak*'ın belden aşağısı çıplaktı. Gevşek ve çirkin cinsel organ görüntüsü Yudin'in dikkatini dağıttı ve onu meydana çıkardığına pişman etti. Ama çok geçti.

"Birazdan burada olur," dedi Mihaylov.

"İyi," diye yanıt verdi Yudin. "Ve hepinizin bana karşı duyduğunuz nefretin aynısını Raisa Styepanovna için de hissettiğinizi varsayıyorum."

"O bir ahmak ama yine de cezasını bulmalı. Yapacağı-

mız şey diğerleri için bir uyarı olacak."

"Bu da öyle," diye cevap verdi Yudin. Eşyalarının arasından birkaç alet çıkarıp Mihaylov'a yaklaştı ve bir bacağını dizinin arkasından kavradı. Neşterle uyluğun iç kısmına titiz bir şekilde kısa bir kesi yaptı. Yaradan akan kan bacaktan aşağı süzülerek yere aktı. Yudin elindeki tüpü yaraya bastırdı, fakat onu yerine yerleştiremeden kanama durdu, çünkü yara kapanmaya başlamıştı. Birkaç saniye içinde de deri hiç zarar görmemiş gibi iyileşti. "Lanet olsun," dedi Yudin. "Sen sağlıklısın."

"Burada iyi beslendik."

Yudin, Mihaylov'un bir sonraki öğünü olacak olan adama baktı. Güzel Kapı'da çabasından vazgeçmiş ve sonunda dikkatini dış dehlize ve onun ardındaki kapıya yöneltmişti. Pek uzaklaşamamıştı ve şimdi hareketsiz yatıyordu. Ama bilinci kapalı değildi. Yan yatıyor ve iki vampire bakıyordu.

"Sen de eylülden beri buradasın, değil mi?" Onların düşünceye kadar Sivastopol'da kalmış olduklarını tahmin etmişti. Yudin, Mihaylov'un cildini tekrar kesti. *Vurdalak* korkmadı. Rakibinin planını biraz anlayabilmişti. Zaman kazanabilmek için Yudin bu defa daha geniş bir kesi yaptı. Biraz düzensiz bir kesi olmuştu, ama önemi yoktu.

"Burada yeterince oyalandık."

Bu defa cam tüpü yara henüz iyileşemeden içine kaydırdı. Yine de *vurdalak*'ın dokusu tekrar elinden geleni yaparak yarayı ufacık bir delik haline getirdi; öyle ki tüp olmasa o da hemen kapanırdı. Cam tüp kanla dolduğu anda kıpkırmızı bir renk aldı. Yudin üstü başı kan olmasın diye geri çekildi. Tüpün ucundan fışkıran kan kilisenin zeminine dökülüyordu. Yudin, orada incinecek kimse olmadığını bilmesine rağmen bu hakaretin tadını çıkararak bir süre izledi. Ve kanın içine akması için vaftiz kurnasını ayağıyla Mihaylov'un altına doğru itti. Kan kurnaya ilk çarptığı anda metalik bir ses oldu, fakat dibi dolduğu andan itibaren hafif bir şapırtı sesi gelmeye başladı. Sıvının rengini görmeyen biri Mihaylov'un işediğini düşünebilirdi.

"Doğrudan Moskova'ya mı geldin?" diye sordu Yudin.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Mihaylov.

"Seni öldürüyorum. Yavaş yavaş. Şimdi soruma cevap ver."

Vurdalak ölümünün yaklaştığı bildirildiğinde kayıtsız kaldı, belki de Yudin'in bunu yapabileceğinden şüpheliydi. "Bu doğru. Yolculuk hızlı değildi, fakat yol boyunca iyi beslendik."

"Ve bu gece de eyleme geçmeye karar verdiniz."

"Hayır, hâlâ planlama aşamasındaydık."

Eğer doğruysa, bu iyi bir haberdi. Bu gece Yudin'e karşı harekete geçmeyi planlıyorlardıysa, o zaman bütün olup bitenler tuzağın bir parçası olabilirdi. Şu anda Yudin duruma hâkim gibi görünüyordu. Tabii ki Mihaylov yalan söylüyor olabilirdi, ama akan her damla kanla birlikte iradesi zayıflıyordu. Bu da artık daha önemli soruları sorma zamanı olduğu anlamına geliyordu.

"Beni nerede bulacağını nasıl öğrendin?"

"Tyeplov biliyordu."

Pek tatmin edici bir cevap değildi, fakat sonra Yudin'in aklına başka, benzer bir soru geldi. "Dimitriy Alekseyeviç'in Sivastopol'da olduğunu nereden biliyordun?"

"Tyeplov biliyordu."

"O nereden biliyordu?"

Yanıt yoktu. Yudin, cam tüpü kırmamaya çalışarak tutup atardamarın içinde biraz daha ileri itti. Mihaylov ürktü. Artık yorulmuştu. Yudin çok fazla kan akıtmaması gerektiğini biliyordu, yoksa Mihaylov bilincini tümden yitirirdi. Bedeni, tıpkı yitirdiği veya yaralanan herhangi bir kısmını onarabildiği gibi, kaybettiği kanı da yerine koymayı başarırdı, ama bu zaman alırdı. Biraz çabayla mükemmel bir denge sağlanabilir ve kan üretildiği hızla dışarı akıtılabilirdi. Ama o zaman bile uzun süre dayanamazdı. Kan üretme çabası, aynı açlıktan kıvranırken olduğu gibi, yaratığı daha da güçsüzleştirirdi.

Yudin tüpün ucunu başparmağıyla kapatarak kan akışını durdurdu. Bir dakika zaman tuttu, sonra tekrar ak-

maya bıraktı. Kan Mihaylov'un duraksayan kalbiyle eşzamanlı olarak fışkırmaya devam etti. Yudin ellerindeki kana baktı. Kaynağını bilmeseydi onu yalamanın cazibesine kapılabilirdi, ama vampir kanının tadının kötü olduğunu biliyordu, daha önce bir kez tatmıştı. Bu bir insana şarap yerine idrar ikram etmek gibiydi. Elini, Mihaylov'un giysilerine sildi.

"Tyeplov nereden biliyordu?" diye sordu tekrar.

"Ona Zimeyeviç söylemiş."

Yudin'in kanı dondu. Bu, laboratuvardan kaçan birkaç *vurdalak*'ın giriştiği önemsiz bir intikam eylemi değildi. Bir intikam hamlesi olduğu kesindi, fakat düşündüğünden çok daha dehşet vericiydi. Zimeyeviç gelmiş geçmiş en güçlü vampirdi ve Yudin onu aldatmış, kullanmış ve canını yakmıştı. Birdenbire olayların kimin kontrolü altında olduğuna ilişkin güveninin çok azaldığını hissetti.

"Zimeyeviç'le mi birlikteydiniz? Kırım'da?" Bu soruyu biraz farklı bir sorunun yanıtından duyduğu korku nedeniyle sormuştu: Zimeyeviç'in Moskova'da hâlâ onlarla birlikte olup olmadığı sorusunun yanıtıydı bu.

"Hayır." Mihaylov başını sallamaya çalıştı, ama gücü yetmedi.

"O zaman Tyeplov'a nasıl söyledi?"

"Tyeplov'u Zimeyeviç yarattı – onu bir vampir olarak yarattı. Zihinleri birlikte çalışıyor."

Yudin rahatladığını hissetti. Bu sadece vampir bir ebeveynin vampir çocuğuyla olan ruhsal bağıydı. Zimeyeviç'in işin içinde olması Yudin'de derin bir dehşet duygusu uyandırmış, fakat büyük vampirin orada olmaması da biraz ümitlendirmişti.

"Yani Zimeyeviç ona benim, Raisa'nın ve Dimitriy'in yerini bildirdi, öyle mi?"

"Öyle."

Yudin'in aklına soracak daha fazla bir şey gelmedi ve önceden yanıtını alamadığı bir soruyu tekrarladı. "Kaç kişisiniz?"

"Üç. Aslında dört kişiydik, ama birimiz Sivastopol'da öldü." Mihaylov'un sesi sanki mutluymuş gibi tekdüzeydi.

"Ona ne oldu?"

"Üç Parmaklı Adam."

"Oğlu, demek istiyorsun."

"Evet." Rastgele, yarı uykuda verilmiş bir cevaptı bu.

O adamın Aleksey'in kendisi olması düşüncesi bir an Yudin'in içinde bir korku yarattı, Zimeyeviç karşısında hissettiği korku kadar büyük değildi, ama ona yakındı. Fakat Sibirya'dan ayrılmayı başarabilmiş olsa bile, Aleksey artık yaşlı bir adamdı. Evet, oğlunun görevi babasından devralıp devam ettirdiğini duymak sevindiriciydi. Yudin'in babadan aldığı intikamı daha da büyütürdü.

"Diğeri kim?" diye sordu. Soruları tükeniyordu, fakat her bilginin yararı dokunabilirdi.

"İgnatyev. Şimdi sadece o, ben ve Tyeplov kaldık. Ölen Wieczorek'ti."

Bu iki isim Yudin'de belli belirsiz çağrışım yaptı. Ayrıntıları not defterlerinde bulabilirdi.

"Hepiniz burada mı uyuyorsunuz?"

"Evet."

"Nerede?"

"Mahzende."

Yudin, Mihaylov'un ellerini bağladığı ipi ve İsa heykelini kontrol etti. Kaçma şansı yoktu. Etrafına baktı ve ikon duvarının sol tarafında mahzene inen merdiveni gördü. Bu sırada sarhoşun yerde oldukça uzağa sürünebilmiş olduğunu fark etti. Gidip onun ayak bileğini tuttu ve geri çekerek dışarı çıkmasını önledi. Ezilmiş bacağından tutulup çekilen adam bir çığlık attı, ama karnına hızla inen tekme onu hemen susturdu.

Yudin duvarları süsleyen çok sayıda mumdan birini aldı. Pencereye tırmanıp üstüne saldırmadan önce Mihaylov'un –sanki kilisenin *dyaçok*'uymuş[1] gibi– binanın için-

1. (Rus.) Doğu Ortodoks kiliselerinde, dua ve ilahi okuyan, resmî olmayan görevli. (Ç.N.)

de dolaşıp onların hepsini yaktığını görmüştü. Mahzeni görebilmek için gerekliydi.

Burası çok derin değildi ama yeterliydi. İçeride üç tane tabut vardı ve bu Mihaylov'un söyledikleriyle uyuşuyordu. Yudin'in başka yollarla kolayca anlayabileceği şeyleri ifşa etmek zekice bir yalan olabilirdi, ama Mihaylov'un şu anda zekice davranabilmeye en uygun durumda olduğu söylenemezdi. Yudin'in hâlâ grubun geri kalanının şehirde başka bir yerde kalıyor olabileceği olasılığını göz önünde bulundurması gerekiyordu. Yalnızca üç kişi olsalar bile, her ihtimale karşı yuvalanabilecekleri başka bir yer olabilirdi.

Ama mahzen sadece vampirlerin istirahat ettikleri karanlık bir mezar odası değildi. *Vurdalak*'lar böyle yerleri ölüleri depolamak için de kullanırlardı. Orada, kanları emilmiş ve çürümenin çeşitli evrelerinde bulunan yaklaşık yirmi ceset vardı. Bu nahoş bir fikirdi ve bir insanın tuvaletin yanında uyumasına benziyordu. Yudin durakladı. Sık sık neyin vampirlere neyin insanlara özgü olduğunun muhasebesini yapardı. O otuz yıldır bir vampirdi. Bu daha ne kadar sürecekti? Kendi kendine gülümsedi ve bu soruyu kafasından attı.

Mahzende yirmi ceset olması, *vurdalak*'ların ne kadardır orada oldukları konusunda bir fikir vermiyordu Yudin'e. Üç vampir gerekirse bu besin stokuyla bir yıldan uzun süre idare edebilirlerdi. Çok oburlarsa, bu süre bir haftadan az olabilirdi. Yudin, 1812 yılında Moskova'ya birlikte gelmiş olduğu vampirleri hatırladı. Her biri gecede bir, bazen de iki insan tüketirdi. Ama o zaman her şey farklıydı. Savaş sayesinde vampirlerin ortaya çıkarılma olasılığı azalmıştı. Oraya gelmeye bu kadar hevesli olmalarının nedeni buydu.

Fakat en eski cesedin çürüme derecesi onu oraya ne zaman getirmiş oldukları konusunda bir fikir verebilirdi. Aşağısı soğuktu ve bu da cesetlerin korunmasına yardım ederdi, fakat Yudin'in tahminine göre bu adam iki veya üç ay önce öldürülmüş olmalıydı. Bu da Mihaylov'un

söylediklerine uyuyordu. Yudin tekrar yukarı çıktı.

Yukarıda pek değişen bir şey olmamıştı. Sarhoş adam, bütün kaçma ümidini kaybetmiş bir halde Yudin'in bıraktığı yerde yatıyordu. Mihaylov ise hâlâ Mesih'in koluna asılı durumdaydı. Yudin sadece duyduğu sesin değişmiş olduğunu fark etti. Aşağı akan kanın çıkardığı serpinti sesi artık yavaş bir damlama sesine dönüşmüştü. Yudin Mihaylov'un uyluğuna yerleştirdiği tüpe baktığında gördüğü şey de duyduğu sesi doğruluyordu. *Vurdalak*'ın bedeni artık o yaşamsal sıvıyı daha fazla üretemiyordu. Şu anda bunun önemi yoktu, ama sonra biraz keyif kaçırabilirdi. Yine de Yudin'in bunu halletmek için zamanı vardı.

Yudin kapıya doğru gidip dışarı çıktı. Ay hâlâ parlaktı, fakat artık biraz alçalmıştı. Şafak sökünceye kadar hâlâ birkaç saati vardı, ama şehir bundan çok önce uyanırdı. Diğer *vurdalak*'lar daha erken dönerler miydi? Yudin böyle olmamasını diledi. Onlar da kendisi gibi gündönümü gecesinin karanlığını ziyan etmek istemezlerdi. Yudin kilisenin etrafında ve mezarlıkta dolaştı. Binanın içine girerken kullanmış olduğu camı kırık pencereye baktı.

Mezarlık eskiydi – Yudin yeni definlere ait belirti göremedi. Mezarların bir kısmı basitti, bazılarıysa şatafatlı mozolelerdi. Yudin bu ikinci grupla ilgileniyordu. Çok geçmeden, kiliseye rahat yürüme mesafesindeki mükemmel barınağını buldu, buraya kolayca girebilir ve gün ışığından saklanabilirdi. Kiliseye geri döndü.

Daha önceden fark ettiği gibi, kilisenin tavanındaki tonozlara ikonlarla süslenmiş büyük bir tacı andıran, zengince süslenmiş çember şeklinde dev bir *horos*[1] asılmıştı. Onu taşıyan, tavan boyunca gerili duran ve duvara doğru devam eden ip, Yudin'in içeri girmek için kullandığı pencerenin neredeyse hemen altındaki bir demir kelepçeye bağlanmıştı. Yudin onu çözüp hâlâ Mihaylov'un asılı bedeninin altında duran kan dolu vaftiz kurnasının üzerine

1. (Eski Yunan) Doğu Ortodoks kiliselerindeki, ikonlarla süslü bir tür avize. (Ç.N.)

doğru çekti. Sonra ipi kurnanın sapının altından geçirerek düğümledi.

Kurna kanla dolu olsa bile, *horos* ondan daha ağırdı. Yudin bırakırsa vaftiz kurnası havaya fırlar ve içindeki her şey dökülürdü. Ama bunu istemiyordu. Kurnayı tekrar duvara doğru taşıdı ve bir eliyle onu, diğeriyle de tuğlaları tutarak duvara tırmanırken *horos*'un ağırlığının vaftiz kurnasını kademeli olarak yukarı kaldırmasına izin verdi.

Böylece santim santim ilerleyerek açık pencereye yaklaştı.

Tamara gözlerini açtı. Ortalık hâlâ karanlıktı, fakat kışın Petersburg'da saatin erken olduğunu göstermezdi bu. Konstantin yanında yatıyordu – o akşam bir ara Tamara'dan kendisine Kostya demesini istemişti. O da genç kadına Tamaruşka diye hitap etmişti. Yakın olduğu kişiler normalde Tamara'ya Toma derlerdi, fakat ikisinin beraberliğini ayırt ettirebilecek bir şeyin olması hoş olurdu – bu, hem Tamara'nın ailesini unutmasını, hem de sadece Kostya ve kendisinin paylaştığı bir şeye sahip olmasını sağlıyordu.

Konstantin derin derin nefes alıyordu, fakat horlamıyordu. Tamara ona bakmak için döndü, fakat ancak onun bedeninin karaltısını görebildi, çünkü hava henüz karanlıktı. Uzanıp onun yanağına dokundu. Konstantin tepki vermedi. Tamara parmağını onun bıyığına yaklaştırdı ve okşadı. Konstantin hafifçe homurdanıp diğer yana döndü. Tamara sessizce kıkırdadı. Aniden kendini çok suçlu hissetti. Konstantin ondan altı yaş küçüktü, fakat cinsellik anlayışı konusunda onun çok daha gerisindeydi. Evlenmeden önce âşıkları olduğunu söylemişti, ama Tamara o zamandan beri ilkti – hem o kadınlar hem de karısı onun hayal gücünün sınırlarının ötesine geçme cesaretini bulamayacak kadar korkmuşlardı ondan. Tamara ise onu baştan çıkarmıştı.

Tamara suçluluk duygusundan hoşlandı – Vitya ile olanlar dışında neredeyse her iki cinsel temastan biri son-

rasında hissettiği şeyden çok farklıydı. Vitya'yla birlikte olmak, sanki kaderinde varmış gibi, her zaman muhteşem olurdu. Bu güzel anı onu gülümsetti. Bazen kendisine, nadiren de ona bağlı sebepler nedeniyle her şey bir görev gibi olurdu. Ama o zamanlarda bile doğru ve iyiydi. Tamara o zamandan beri erkeklerle beraberken bir suçluluk duygusu hissederdi, ama bu şimdi hissettiği şeyden çok farklıydı. Önceleri içinin derinliklerinden kendi algısına göre yanlış bir şey yaptığı düşüncesi yükselirdi – bu utançtı. Şimdiyse sadece ona, "Ya biri duyarsa?" diye soran bir suçluluk duygusu haline gelmişti. Başkalarına olmasa bile kendine ıstırap verebilecek bir ahlak ihlaliydi. Vicdanı henüz gelişmemiş bir çocuğun dışsal korkularından kaynaklanan bir suçluluk duygusuna benziyordu. Tamara kötü değil, edepsizce davranmıştı. Dönüp Kostya'ya baktı. İkisi de edepsizce davranmışlardı.

Tekrar sırtüstü dönüp tavana baktı, fakat bir şey göremedi. Şafak sökmeden gitmesi gerektiğini biliyordu – Kostya ona randevuları olduğunu söylemişti. Normalde Tamara yolları bu kadar hızlıca ayırmaktan pişman olmazdı. Tekrar buluşurlardı, bundan kuşkusu yoktu, ama önünde sonunda bitecekti. Grandüklerin, hatta çarların bile açıkça metres tutup onları gösterişli evlerde yaşattığını tabii ki biliyordu. Ama bu onyıllarca önceydi. Nikolay hoş görmediği için bu yaşam biçimi artık gözden düşmüştü. Metresler hâlâ vardı, ama artık bu gizli tutuluyordu. Ve mevkice hiçbiri Tamara kadar aşağı konumda değildi.

Bu ilk defa olmuyordu, ama Tamara nereye doğru yol aldığını merak etti. Onun yaşında dul kalan kadınların çoğu tekrar evlenirlerdi ve bunun için hiçbir şekilde geç kalmış değildi. Ama hiç teklif gelmemişti, çünkü Tamara kendini hiçbir erkeğin böyle bir teklifin hoş karşılanabileceğini düşünebileceği bir duruma sokmamıştı. 1848 yılından beri Tamara'nın ilgisini yoğunlaştırdığı tek şey anne ve babasını aramak olmuştu, fakat bu arayış sona erdiği zaman ne yapacağını hiç düşünmemişti. Onları bulursa birdenbire mutlu ve kucak açan bir ailenin üyesi

mi olacaktı? İmkânsız olmasa da bu bir rüyaydı, ama ona ulaşmak bir son değildi. Bir ailenin erişkin yaştaki çocuğu olmak bir başlangıç, bir yola çıkış noktasıydı. Ancak o zaman yaşamının geri kalanının nasıl geçeceğine karar vermesi gerekecekti. Ailesini arıyor olması sadece bunu ertelemenin bahanesiydi.

Mesleği –ve şu anda bir grandükün yanında yatıyor olması da– bir ertelemeydi. Daha kaç senesi vardı? Konstantin gibi bir adamın onu çekici bulma olasılığı giderek azalıyordu ve onun gibi adamlar da zaten artık çok ender bulunuyordu. Birikmiş parası vardı ve Konstantin de ona daha fazla verebileceğini çıtlatmıştı. Tamara bunu kabul edip etmeyeceğini bilmiyordu. Servet sahibi olması sadece açlıktan ölmeyeceği anlamına gelirdi; ama ölmemek bir şeydi, yaşamaksa başka bir şeydi. Yaşamak, yaşamak için bir nedene sahip olmaktı.

Tamara'nın bir nedeni vardı ve bu onu tam anlamıyla tatmin ediyordu – o bir anneydi. Birinin eşi olmak bir neşe kaynağıydı, ama anne olmak bir amaçtı. Aniden oraya gitmek, Petersburg'da yürüyüp o ailenin evine giderek Luka'yı kapıp birlikte kaçmak ve bunca yıldır yapması gerektiği gibi, çocuğunu kendisini nasıl büyüttülerse öyle büyütmek için dayanılmaz bir arzu duydu. Kostya ona yardım ederdi; onun gücü vardı – neredeyse ulusun bütün gücüne sahipti. Tamara'nın oğlunu ne kadar sevdiğini biliyordu ve aralarına hiçbir şeyin girmesine izin vermezdi.

Kederli bir sesle derin bir iç geçirdi. Anne ve babasını bulmak ve İrina Karlovna'nın katilini bulmak başıboş gezinen hayallerdi, kendisi için yarattığı yaşamdan kaçmanın yollarıydı. Tekrar Konstantin'e baktı. Çoğu kadın bunun çok hoş bir rüya olduğunu düşünürdü, ama Tamara için –artık– bir gerçeklikti. O gece kendini ona vermekte, âna teslim olmakta haklıydı. Anlık bir kaçış, hiç kaçış olmamasından daha iyiydi.

Yatakta doğruldu ve ayaklarını aşağı uzattı. Yerler soğuktu. El yordamıyla elbisesini aradı ve giyinmeye başladı. Konstantin'in emrettiği gibi kapının dışında kendisini

bekleyen bir hizmetkâr olduğunu biliyordu. Giyindikten sonra sadece dışarı çıkıp onu çağırması yeterdi, hizmetkâr onu merdiven sahanlığından geçirip önce taş basamaklardan, sonra ahşap merdivenden indirip koridorun ucundaki gerçek dünyaya çıkarırdı.

Dimitriy uyumamıştı. Belki de uyumuştu. Burada sızıp kalmadan saatlerce yatabilmiş olmasına inanmak zordu, fakat uyandığı ânı hatırlamıyordu ve şu anda da uyanıktı. Hatırlayabildiği tek şey aynı bıktırıcı düşüncelerin öngörülebilir bir sıra takip ederek sürekli zihninde dolaşıp durmasıydı.

Svetlana yanında yatıyordu. Uykusu pek huzurlu sayılmazdı, ama en azından uyuyordu. Dimitriy onun dönüp durduğunu görmüş ve zaman zaman anlaşılmaz bir şeyler mırıldandığını duymuştu. Svetlana'nın dudaklarından dökülen mırıltılar arasında bir veya iki kez kendi adını duyar gibi olmuştu. Uyuyamamasının suçunu Svetlana'ya yıkabilirdi, ama gerçekte onunla ilgisi yoktu.

İki yıllık ayrılık bile karısına karşı yeterince tutku uyandıramamıştı içinde. Bedeni ilk kez onunkine dokunduğu zaman aklına Tyeplov gelmiş ve suçluluk duygusuna kapılmıştı. Yanında yatan Svetlana'nın böyle temel bir konuda ne düşüneceğini merak etti. Karısının dehşete düşeceğinden emindi. Ona başka bir kadınla ihanet etmiş olsaydı da yıkılırdı, ama bunun için kendini suçlardı.

Bunu kesin olarak biliyordu, çünkü Varşova'da başına gelmişti. Oradayken Dimitriy bir tuğgeneralin kızından bir öpücük çalmıştı. Bunu birileri görmüş ve olay, Svetlana'nın kulağına gitmişti. Dimitriy dedikodular kızın babasının kulağına gitmemiş olduğu için şanslıydı. Svetlana tabii ki kızmıştı, fakat sonunda bunu anlayabildiğini söylemişti. Yaşlanıyordu ve elinden geleni yapmasına rağmen, artık bir zamanlar olduğu kadın olmadığını biliyordu. Bu olaydan hemen sonra Petersburg'a geri dönmüştü. Dimitriy, onun kendine kalması için ısrar edileceğini ümit

ettiğinden kuşkulanmış, fakat gittiğini görmekten mutlu olmuştu; bunun nedeniyse tuğgenerallerin kızlarıyla düşüp kalkmayı değil, özgür olmayı istemesiydi.

Ve bugün de bir kadınla yatmış olduğunu söyleyecek olursa karısının benzer bir tepki vereceğinden emindi. Fakat söz konusu olan bir erkekti ve bu, Svetlana'yı iğrendirirdi. Bu ona bir rekabet etme, suçu yaşına yükleme ve gençliğinde Dimitriy'in kucakladığı diri bedenin kendisininki olduğunu söyleyerek tartışma şansı bırakmazdı. Svetlana, arkadaşlar arasındaki konuşmalarda başka kişilerin arkadaş seçimleriyle ilgili tavrını yeterince yalın bir biçimde ifade etmişti. Bu Dimitriy'i her zaman rahatlatmış ve karısının kendisine ait görüşleri olmasına izin vermekten mutlu olmuştu. O sadece bir kadındı.

Dimitriy ona bir erkekle yatmış olduğunu söylese bile, bu bir yalan olurdu elbette. O sırada hiç haberi olmamasına rağmen, bir *vurdalak*'la yatmıştı çünkü. Bunu Svetlana'ya açıklaması ne kadar sürerdi? Bildiği her şeyi, babasının anlattıklarını ve kendi şahit olduklarını anlatması asıl günahını unutturabilir miydi karısına? Ve sonuç olarak, bir şey fark eder miydi? Dimitriy, Tyeplov'un bir vampir olarak değil, bir erkek olarak sahip olduğu cazibeye kapılmıştı. En azından bunun böyle olduğunu umuyordu. Tyeplov'un bir yaşayan ölü olarak Dimitriy'i hayran bırakan bir şeye sahip olabileceği düşüncesi, en az Svetlana'nın bir erkeğin diğerine karşı çekim hissettiğini öğrendiği zaman aklına gelecek düşünce kadar isyan ettiriciydi. Dimitriy anlık bir dürtüyle dışarı çıkıp başka bir erkek –gerçekliği kanıtlanabilir bir insan erkeği– bulup, sadece bunu ispatlamak için yatmayı istedi.

Aklına yine Raisa geldi. Birçok yönlerden Svetlana'ya benziyordu; vücut şekli, saçları. Raisa ne zaman olsa Svetlana'dan daha güzeldi, ama yüzleri benzemiyor değildi. Yine de Dimitriy'in zihninde Svetlana'nın ayağını kaydırıp onun yerine geçebilecek olan kişi Raisa değil, Tyeplov'du. Dimitriy onların bire bir karşılaştırılamayacağını biliyordu, ama her ikisinin de ilk karşılaşmalarında

Dimitriy'in içinde uyandırmış oldukları heyecan ve onları ikinci bir kez görme isteği birbirine çok benziyordu. Raisa'yla başarılı olmazdı, ama en azından daha sağlıklı bir seçim olurdu.

Dimitriy karısına dönüp uyumasını ve sonra tekrar deneyeceklerini söylemişti. Ayak bileğinin ağrıdığından yakınmıştı ve Svetlana bir ayaktaki rahatsızlığın nasıl bütün bedene yayılabildiğini soracak kadar açık sözlü davranmamıştı. Hemen uyumuştu. Sorun, Raisa'nın Dimitriy'in içinde uyandırdığı düşüncelerdi ve Dimitriy aniden, birlikte olduğu sırada karısını, yüzünü görmemek için başka bir kadının yüzünü hayal ederek aldatamayacağını hissetti. Şimdi karanlıkta yatarken bunun tersinin de doğru olup olmayacağını merak ediyordu – belki de onun yaşlanan bedenine, zihninde resmettiği daha genç ve kıvrak bir vücuda vereceği tepkiyi vermek suretiyle gururunu okşayarak ihanet etmek ve her şeyin ona bağlı olduğuna inanmasını sağlayarak kandırmak daha iyiydi. Hile yapmanın zevk vermeyeceğini biliyordu, ama mesele yalnızca kendi değildi.

Yine de öyle olmalıydı. Sivastopol'dan kaçtıktan sonra yeni bulmuş olduğu yaşama sevincini ne çabuk kaybetmişti? Kuşatma sırasında yaşamını daha heyecanlı hale getirmeye çalışırken birçok açıdan cesurca davranmıştı. Perdelerin arasındaki küçük açıklıktan şafak sökmeden önce beliren ilk ışıkları izlerken bazı şeyleri kavradı. Eğer Raisa Styepanovna rüyalarına giriyorsa, onu neden reddetsindi ki? Eğer talih onları tekrar buluşturacaksa, bundan niçin kaçınacaktı? Raisa olmasa da, neden kendini yaralı bir kahramana sunmaktan mutlu olacak başka bir güzellik girmesindi yaşamına? Veya bir düzine güzellik?

Gözlerini kapatıp geleceğini hayal etti.

Yudin alacakaranlıktan hoşlanırdı ve sabah şafak sökmeden önceki alacakaranlığı, akşamkinden daha çok severdi. Beş gün sonra şafak saatlerinde, tenine dokunan

güneş ışığından hoşlandığı son günün üzerinden otuz yıl geçmiş olacaktı. O sabah başına gelecekleri bilmeden dışarı çıkarken yoluna çıkan her şeyi kontrol edebileceğinden emindi. Koyu lacivert gökte güneş belirmek üzereydi, ama Yudin olaylara mutlak bir şekilde egemen olduğunu hissediyordu.

Kilise duvarının üst kısmındaki bir kemerli pencerede oturuyordu; arkasından karlarla kaplı mezarlık ve uyuyacağı mezar görünüyordu. Vaftiz kurnası attığı yerde, kilisenin dış duvarının yanında duruyordu. Artık boştu, ama Yudin onun içindekini iyi değerlendirmişti.

Başını eğip kilisenin içine baktı. Mihaylov'un yakmış olduğu mumların ışığı azalmıştı, fakat hâlâ içeriyi aydınlatabiliyor ve ikon duvarının yaldızlarının pırıl pırıl görünmesini sağlayabiliyorlardı. Biraz sonra doğacak olan güneşin aydınlığı onların ışığını gereksiz kılacaktı, ama Yudin kalıp bunu izleyemeyecekti.

Tavernadan getirdikleri sarhoş adam bir kez daha sürünerek kapıya yaklaşmaya çalışmıştı. Yukarıdan bakan Yudin onun bu ilerleyişini olağanüstü buldu. Çoğunlukla kollarını kullandığı açıktı ve bacakları kırık olsa da en azından onların üst kısımlarını kullanmanın bir yolunu bulabilmişti. Ayaklarını yere dayayamadığından, destek almak için uyluklarını kullanmıştı. Bir süre bu şekilde uğraşmış, sonra da takati kesilerek yığılmıştı. Yudin adamın idrarı etrafına yayılırken seyretti. Gücünü tekrar topladığında işini güçleştirecekti bu.

Artık ayılmış ve kendini toplamış olduğundan yardım çağırmaya çalışıyordu. Yudin onun bitap düşünceye kadar bağırmasına izin verdi, sonra adam tekrar sessizleşti. Sesiyle geri dönen diğerlerini uyararak, bir şeylerin yolunda gitmediğini anlamalarına yol açma riski vardı. Mihaylov'un onlara paylaşmaları için getirdiği yemeğe olan iştahlarını kamçılaması ise daha olasıydı. Gelmeleri çok uzun sürmezdi. Yirmi dakika sonra güneş doğacaktı. Ama ne kadar geç gelirlerse, o kadar iyiydi.

Yudin, Mihaylov'u tutup kendine doğru çekti. Uylu-

ğundan hâlâ sarkan tüpün ucunda zaman zaman bir kan damlası oluşup, kendi ağırlığını taşıyamayacak kadar büyüdüğünde aşağıdaki zemini kaplayan siyah beyaz karoların üstüne damlıyordu. Tüpün altında küçük bir kan birikintisi vardı. Şans yardım ederse, onu kaynağını fark etmeden önce görürlerdi. Mihaylov'un elleri hâlâ bağlıydı ve iplerini çözmeye çalışacak kadar gücü kalmamıştı. Ayakları artık *horos*'u taşıyan ipin ucuna bağlanmıştı. İpin taşıdığı, birbirine dolaşmış demir iskelet ve ikon yığını şimdi yerde duruyor ve yukarıya doğru uzanan ip sonunda Mihaylov'un ayak bileklerine kadar ulaşıyordu. Bunu mutlaka onu görmeden önce fark ederlerdi.

Mihaylov'un olup bitenlerden bu kadar az şey algılaması bir hayal kırıklığıydı. Dimitriy bir mektubunda doktorların ayak bileğini tedavi ederlerken ağrısını azaltmak için eter kullandıklarından söz etmişti. Yudin bir insanda bunun anlamlı olduğunu düşünüyordu. Şiddetli ağrı, ne kadar güçlü veya cesur olursa olsun, bir insanı öldürebilirdi. Aynısı bir *vurdalak* için geçerli değildi ve Yudin, onların acı çekmesi kendisine bir insanın acı çekmesinden daha az zevk vermesine rağmen, kendisini daha az sınırlama gerektiren bu cezayla şımartabileceğini düşünüyordu. Ama Mihaylov'un biraz kendini toplamasının zamanı gelmişti. Yudin cam tüpü onun bacağından çekip omzunun üzerinden kilisenin avlusuna fırlattı. Yara yavaş iyileşiyordu ve kısa bir süre için bile olsa kan damlamaya devam etti, fakat küçük delik sonunda kapandı. Bu Mihaylov'un işine yarayacaktı, çünkü vücudu kan üretmeye devam ediyordu. Ama şafak sökünceye kadar Yudin için bir tehlike oluşturacak kadar güçlenemeyecekti.

Kilise biraz sallandı, fakat Yudin'in Mihaylov'u bırakmasına yetecek kadar şiddetli bir sarsıntı değildi. Sadece yakındaki demiryolundan bir tren geçiyordu ve bu Rusların ve bütün dünyanın alışması gereken bir şeydi. Ses Yudin'e tekrar dışarıdaki şehrin uyanmakta olduğunu hatırlattı.

"Buraya geleceklerini düşünüyorum," diye fısıldadı Mihaylov'un kulağına.

"Gelirler," dedi Mihaylov uykulu bir sesle. "Geciktirmekten hoşlanırlar."

"Birbirlerine ne kadar cesur olduklarını göstermek için."

"Sanırım öyle," dedi Mihaylov. Yudin eliyle onun yanağına dokundu. Biraz ısınmıştı ve rengi de normale dönüyordu. Yudin'in dikkatli olması gerekiyordu. Yan tarafa bakıp bıçağının el altında olup olmadığını kontrol etti.

Kesinlikle geciktireceklerdi. Yudin kilidin içinde dönen anahtarın sesini duyduğu ve içeri giren vampirleri gördüğü sırada şafağın sökmesine sadece beş dakika kalmıştı. Yanlarında birçok şekilde yorumlanabilecek bir bohça getirmişlerdi, ama Yudin'in bunun içinde –bilinci kapalı, ama hâlâ hayatta olan– bir insan olduğunu tahmin etmesi zor olmadı. Yudin yüzünü net olarak görememekle birlikte uzun boyundan dolayı Tyeplov'u hemen tanıdı, böylece diğer yaratığın da İgnatyev olduğunu anladı.

"Onu hemen bırakalım," dedi Tyeplov, bohçanın kendi tuttuğu tarafını yere bırakırken. İgnatyev adamı mahzene inen merdivenlere doğru çekmeye başladı. Tyeplov ancak o zaman dönüp kilisenin durumunu görebildi.

Yukarıya, Yudin'in tünemiş olduğu yere bakmadan bir süre etrafı inceledi, sonra bağırdı.

"Mihaylov!"

Mihaylov, Yudin'in kollarının arasında kımıldandı, ama cevap vermedi. Tyeplov hâlâ ikon duvarının yanında yatan sarhoşa yaklaştı. Adamın yüzü yere dönüktü. Tyeplov onu çizmesinin ucuyla dürttü. Adam hemen uyandı ve ayağa kalkmaya çalıştı; bacaklarını aniden saran acı ona bunu yapamayacağını hatırlattı. Ağzında bir şeyler geveleyerek inledi ve yukarı, Yudin'le Mihaylov'un tünemiş olduğu ve Yudin'i hazırlıklarını yaparken izlediği yere işaret etti.

Bereket versin Tyeplov'un gazabı onu yararlı olabilecek bir şeyi öğrenme şansından mahrum etti. Sarhoşun şakağına şiddetli bir tekme attı ve adamın başı bir anda

diğer tarafa döndü. Yudin onun kırılan boynunun çıtırtısını duyduğunu sandı. Bundan sonra adamın artık sessiz kalacağı muhakkaktı. Yazık ki acısına çok çabuk son verilmişti.

"Onu yere bırak, dedi Tyeplov. İgnatyev çekmekte olduğu adamı bırakıp onun yanına geldi. İki adam kilisedeki en aşikâr aykırılığa baktılar: yere düşmüş olan *horos*'a. Sanki ikisi de aynı iplerle idare edilen birer kuklaymış gibi başlarını kaldırıp gözleriyle *horos*'un bağlanmış olduğu ipi tavana kadar takip ettiler. Artık Yudin'in pek fazla zamanı yoktu. Bıçağına uzandı ve diğer eliyle Mihaylov'un başını ağzını kapatacak şekilde kavrayıp keskin bıçağını kullanarak boğazını kesti. Bir vampire uygulandığında bu normalde yavan bir işkence yöntemiydi; ya yara iyileşirdi, ya da baş kopar ve yaratık ölürdü. Ama Mihaylov zayıf düştüğünden, yara iyileşebilmesine rağmen bu oldukça yavaş gerçekleşirdi. Yudin arkada kemiği hissedinceye kadar kesmeye devam etti. Bu kadarı gerekli olmayabilirdi, ama etkileyici olduğu kesindi. Aralarından birinin böyle korkunç bir yarayı onarmayı başaramadığını görmek, diğer vampirlere korku salardı.

Yudin işini yaparken gözlerini aşağıdaki iki vampirden ayırmadı. O Mihaylov'un boğazını keserken aşağıdaki vampirler de gözleriyle kilisenin tavanındaki çengele, oradan da aşağı, Yudin'in oturduğu kemerli pencereye doğru uzanan ipi takip ediyorlardı.

Onu gördükleri anda Yudin, Mihaylov'u itti. Mihaylov'un bedeni asılı olduğu noktanın sağ tarafından geçip sol tarafından geri dönerek bir elips çizdi. Ters duran başı neredeyse aşağıda bekleyen *vurdalak*'ların hizasındaydı. Mihaylov sallanırken kesik boğazından kanlar akmıştı ve yeterli derecede üretilemediğinden dolayı miktarı fazla değildi, ama yine de yanlarından geçerken iki vampirin yüzüne biraz sıçramıştı. Vampirler, Mihaylov'un bedeninin zarif yörüngesini takip ederken hâlâ pencerede oturan Yudin'i fark etmemiş gibi görünüyorlardı. Ama bunun da zamanı gelecekti.

"Orada dikilip durma da aşağı indir onu!" diye bağırdı Tyeplov. İgnatyev koşup *horos*'a bağlandığı yerden ipi kavradı ve kesici dişleriyle kemirmeye başladı. Tyeplov durdurmak ve yere indirebilmek için Mihaylov'u tutmaya çalıştı. Ama bu onun boynundaki yaranın daha da fazla yırtılmasından başka bir işe yaramadı ve Tyeplov sanki canı yanmış gibi geri çekildi. Mihaylov bu defa aynı merkez etrafında yeni bir yörüngede, farklı bir elips çizerek dönmeye başladı.

Yudin güneşin doğmasının çok yakın olduğunu hissedebiliyordu. Dikkatleri dağılmış olmasına rağmen, aşağıdakiler de bunu biliyordu, ama binanın içindeyken ve mahzen bu kadar yakınken çok fazla korkmazlardı. Yudin kafasında dünyanın uzayda dönüşünü canlandırdı ve yakın geçmişte hakkında bir şeyler okuduğu bir deneyi hatırladı. Foucault adında bir Fransız, dünyanın döndüğünü göstermek için gün boyunca bir sarkaç düzleminin hareketini incelemişti. Kalıp Mihaylov'un bedeninin kilisenin ortasında sallanışını izlemek Yudin'in karakterinin iki yanına da çekici gelebilirdi, ama doğanın bunu engelleyen başka yasaları da vardı.

"Prometheus!" diye bağırdı. Vampir dönüp ona baktı. Hem Yudin'i hem de onun beceri gerektiren marifetini hemen tanımıştı. İkisinin gözleri bir an birbirine kilitlendi, ama Yudin'in bundan fazlasına ihtiyacı yoktu.

Kilisenin avlusuna atladı ve yere temas ettiği anda koşmaya başladı. Mezara ulaşması için fazla bir yol yoktu önünde. Daha önce toprağı kazmış olduğu yerde, bataklıktan dışarı bakan bir karakurbağasının gözünün üst kısmını andıran, tuğladan bir kemer çıkmıştı karşısına. Yudin kemerin altına kaydı ve oradaki aralıktan gelmiş olduğu yöne doğru baktı.

Bu mezarı özellikle seçmesinin nedeni onun kilisenin doğusunda olmasıydı. Böylece güneş doğduğu zaman arkasında olacaktı. Mezarın arka duvarı onu koruyacak, fakat o güneş ışığının onun önünde nasıl bir etki gösterdiğini izleyebilecekti.

Birkaç saniye sonra güneş doğdu. Yudin mezarların gölgelerinin kiliseye doğru ilerleyişini seyretti. Güneş duvarın üst kısmını, sonra da kilisenin ahşap çatısını aydınlattı.

Birkaç saniyeliğine bile olsa, Yudin ilk önce Mihaylov'un çığlığını duydu. Böyle bir ses çıkarabilmesi için boğazının oldukça iyileşmiş olması gerekirdi. Yudin vampirlerin onu aşağı indirmeyi başarıp başaramadıklarını merak etti. Bunu yapabilmişlerse, Mihaylov'un ani ıstırabı onları daha da şaşırtacaktı.

Bir anda kilisenin çatısından alevler yükseldi. Çatının her tarafında Mihaylov'un kanı vardı. Yudin vaftiz kurnasını kilisenin en tepesine çıkarmış ve çatıya geldiğinde boşaltmıştı. Eğimli çatıdaki karlar kanı emmiş ve kan dondurmanın üzerinden kayıp giden ağaççileği şurubu gibi kıpkırmızı izler bırakarak aşağı doğru akmıştı. Bu iyiydi, çünkü karlar kanın orada kalmasını sağlamıştı. Bir kısmı oluğa kadar ulaşabilmişti, ama yılın bu zamanında yağmur olukları buzla tıkanmış olduğundan, gidebileceği bir yer yoktu. Gerçi kan da hızla donardı ama bu, güneşin onun üzerindeki etkisini değiştirmezdi.

Kan kaynamaya ve yanmaya başladığında Mihaylov bu acıyı kan sanki hâlâ kendi damarlarında dolaşıyormuş gibi hissedecekti. Bu Yudin'in daha önce de başvurmuş olduğu bir numaraydı, fakat o denemelerde sadece bir yere biraz sürülebilecek miktarda kan kullanmıştı. Ama burada bir vücudun sahip olduğu bütün kan bir anda güneş ışığına maruz bırakıldığı zaman duyulacak olan acı hayal bile edilemezdi. Yudin bunun ancak gün ışığında çıplak yürümeye eşdeğer olacağını tahmin edebiliyordu. Ama böyle bir durumda ıstırap birkaç saniye içinde ölümle sonuçlanırdı. Buradaysa bütün kan yanıncaya kadar devam ederdi.

Güneş ışığının tam etkisi ancak o zaman görülürdü.

Bunun sırası neredeyse gelmişti. Yudin kilisenin çatısındaki alevlerin renginden ve yüksekliğinden artık yanan şeyin kandan çok çatının tahtaları olduğunu görebiliyordu. Mihaylov'un içeriden gelen çığlıkları kesilmişti. Yu-

din onların ne zaman anlayacağını merak ediyordu. Şimdiye kadar çatının yandığını fark etmiş olmaları gerekirdi. Kiliseden çıkmaya cesaret edemezlerdi, dışarısı çok aydınlanmıştı. Alevlerin oraya kadar ulaşmayacağını ümit ederek mahzene inmeyi deneyebilirlerdi. Kapının önünde bir barikat olduğunu ancak o zaman keşfedeceklerdi. Belki içeri girebilir, belki de giremezlerdi. Yudin'in umurunda değildi.

Çatının bir kısmı büyük bir çatırtıyla çöktü. Yudin bir çığlık duydu; güçlü bir sesti, ama hemen kesildi. Onlardan herhangi biri olabilirdi. Sonra çatının bir bölümü daha çöktü. Artık kilisenin ortası tamamen ışıkla dolmuş olmalıydı. Yudin onların bir parça gölge bulmak için uğraştıklarını ve güneşin giremediği karanlık bir köşe için birbirleriyle mücadele ettiklerini hayal etti. Böyle bir yer bulmaları mümkündü, ama uzun süre güvenli kalmazdı. Güneş gün boyunca hareket ettiğinden, gölgede kalan yerler de ışıkla dolar ve içine sinmiş olanlar da yok olur giderlerdi. Ne yazık ki güneş yılın bu zamanında gökyüzünde çok alçak konumlanırdı.

Yudin neredeyse öğle vaktine, güneş kendisi için de tehlike oluşturmaya başlayıncaya kadar durup izledi. Çok geçmeden bağrışmalar duyuldu ve insanlar gelip yangına su atmaya başladılar. Alevleri söndürmeyi başardılar, ama geriye pek bir şey kalmamıştı. Kimse içeri girmedi, çünkü duvarların çökeceğinden korkuyorlardı. Biraz sonra bu oldu da; çatıdan destek alamayan doğu tarafındaki duvar içeri doğru çöküverdi. Yudin mezarın içine doğru geri çekildi. İçerde iki tabut vardı, o da uyumak için ikisinin arasına uzandı.

Keyifli olmuştu – gecenin başlangıcında planlamış olduğu her şeyden daha iyiydi. Küçük çocukları olan o çift bunun yanına bile yaklaşamazdı. Ayrıca yaptığı şeyin bir amacı da vardı. Bu bir uyarıydı. Birkaç dakika sonra ölecek olan mahluklar neden uyarılırdı? Neden daha basit ve kesin yöntemlerle öldürülmezlerdi? Yanıt basitti. Uyarmaya çalıştığı kişi bu kilisede can veren *vurdalak*'lardan

biri değildi, verstlerce uzaktaki dördüncü bir mahluktu.

Zimeyeviç, Tyeplov'un gözlerinden, Tyeplov da onun gözlerinden görebilirdi. Tyeplov, Yudin'i, Raisa'yı ve Dimitriy'i nerede bulacağını bu şekilde öğrenebilmişti. Ve bu da Zimeyeviç'in bütün olan biteni görüp duymuş; hatta hissetmiş olduğu anlamına geliyordu. Ona Yudin'in ne kadar işini bilen bir rakip olduğunun hatırlatılması gerekiyordu. Bu Zimeyeviç için bir arı sokmasından daha fazla bir şey değildi, ama onun arılardan uzak durmasını sağlayabilirdi.

Fakat Yudin uyuklamaya başladığında zihnini hâlâ meşgul eden bir düşünce vardı. Tyeplov, Yudin'in Moskova'da olduğunu bildiği için diğerlerini de oraya getirmişti. Tyeplov bunu biliyordu, çünkü zihinleri birbirine bağlı olduğu için Zimeyeviç'ten öğrenmişti. Ama bu zincirin ucu değildi, sadece bir halkasıydı.

Zimeyeviç, Tyeplov'a bilgi vermiş olabilirdi, ama o nereden biliyordu?

1856

16

Dimitriy, kendisini babasına benzetti. Yeniden Moskova'da olmaya can atıyordu. Çok özlemişti. Ve çok yakında orada olacaktı. Önceleri Dimitriy bunu fark edemeyecek kadar küçük olmasına rağmen, Aleksey de tıpkı böyleydi. Küçük bir çocukken babası ne zaman Petersburg' daki evlerinden ayrılsa üzülürdü, ama bunun gerekli olduğunu anlamıştı. Aleksey onu kucaklar, Marfa'yı öper, mektup yazmaya ve olabildiğince çabuk geri dönmeye söz verir ve bütün bunlar büyümekte olan küçük bir erkek çocuğuna samimi görünürdü.

Dimitriy gerçeği ancak 1825 yılında, 18 yaşındayken süvari birliğine katılmak üzere babasıyla yola çıktığı zaman öğrenmişti. Aleksey ayrılık ânında Marfa'ya her zamanki duygularını ifade etmiş ve kadın, oğlu da gittiği için kendini daha kederli hissetmişti, fakat yolda giderlerken Aleksey son derece neşeli görünmüş, şehre ulaştıklarında ise heyecanını gizleyemez olmuştu. Tabii ki o zamanlar babası posta arabasıyla dört günlük bir yolculuğa tahammül etmek zorunda kalmıştı, Dimitriy ise şimdi aynı yolu bir günden az zamanda alabiliyordu. Yine de eski yollar için söylenebilecek bir şeyler vardı. Dimitriy bir faytonla şehir merkezine gittiklerini ve Aleksey'in gördüğü her şeyi göstererek ara vermeksizin konuşup durduğunu hatırlıyordu. Daha hızlı olmakla birlikte, şeh-

rin kasvetli dış mahallelerinden geçerek gelen tren, yolcularını medeniyetin tam kenarına bırakırdı. Dimitriy'i kendi zihni dışında umutlandırıp da yarı yolda bırakan bir şey yoktu.

Dimitriy o zamanlarda, 1825'te, bile Aleksey'in azminin asıl nedenini biliyordu. Şehirde bir metresi –Dominikiya adında eski bir fahişe– vardı. Dimitriy'i onun varlığı konusunda uyaran kişi Yudin olmuştu. O zamanlar Dimitriy bu yüzden babasından iğrenmiş, kadından ise daha fazla nefret etmişti. Sonunda –çok şükür ki o ve Aleksey sonsuza kadar birbirlerinden ayrılmadan önce– babasının zayıflıklarının, güçlü taraflarının yanında hiçbir şey ifade etmediğini görebilecek kadar büyümüştü. Ve Dimitriy olgunlaştıkça çok az insanın arkadaşını yargılayabilecek durumda olduğunu öğrenmişti. Kendisi o az sayıdaki insanlardan biri değildi.

Tren artık yavaşlıyordu. Dimitriy pencereye dönüp yanından geçen binaları izledi. Bazıları tanıdık geliyor, diğerleriniyse hatırlamıyordu. Bir kilisenin kalıntılarının –yanıp kül olmuş bir harabeden başka bir şey değildi– yanından geçtiler ve Dimitriy kendisi geçen yılın sonunda oradan ayrılırken de kilisenin bu durumda olup olmadığını hatırlamaya çalıştı. Ne değişiklik olursa olsun, burası Moskova'ydı. Ayağa kalkmadı, ama biraz daha dik oturup bastonunu dizlerinin arasına sıkıştırdı. Bileği neredeyse tamamen iyileşmişti, ama gösteriş yapmak için bastonunu hâlâ taşıyordu. Dalıp çok uzun bir süre çaldığı zaman bileği hâlâ ağrımasına rağmen, piyanonun pedalını bile kullanabiliyordu. Bu da geçecekti.

Fakat Dimitriy'i geleceği heyecanla kucaklamaya iten nedenler ne olursa olsun, iyimserliğinde yalnız değildi. Mart'ın ortasıydı ve ilkbahar gelmişti – ama sadece yılın bir mevsimi olarak değil, bütün Avrupa'ya, bütün dünyaya bahar gelmişti.

Savaş sona ermişti. Kendisi de dahil çoğu kişi savaşın Fransızların, Malahov'u aldığı o korkunç Ağustos gününde sona erdiğini söylemişti; fakat Rusya'nın, İngiltere'nin

ve Fransa'nın liderlerinin gözünde biraz daha uzun sürmüştü. Son büyük eylem, Rusların Sivastopol'un güneyini tekrar ele geçirme girişimi Ocak ayında başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Şubat ayında ateşkes ilan edilmiş ve Paris'te barış konferansı başlamıştı. Son haberlere göre antlaşma birkaç gün içinde imzalanacaktı. Şartları, Rusya'yı güçten düşürmekten çok küçük düşürmeyi amaçlıyor gibiydi. Güney Besarabya'nın kaybı önemsiz bir bölgesel düzenlemeydi. Karadeniz filosunun yok edilmesi eşi benzeri görülmemiş bir kindarlık örneğiydi. Ama ikisi de bu kadar uzun süren, kanlı ve acımasız bir savaşı haklı çıkaramazdı. En azından Fransız imparatoru istediğini elde etmişti: Kırk yıl önce amcasını küçük düşüren Rusya'dan öcünü almıştı. Ama sonuçta barış, bütün taraflar için her türlü toprak kazanımından daha değerli bir ganimet olmuştu. Rusya'nın ve Avrupa'nın ihtiyaç duyduğu şey barıştı.

Fakat bu bağlamda ufukta yeni bir bulut belirmişti. Fransa'nın savaş çığırtkanı ve kendi kendini tayin etmiş imparatoru III. Napoléon'un artık hanedanı devam ettirebilecek bir oğlu vardı. Tabii ki ona da Napoléon adı verilmişti. Günün birinde, tıpkı babasının ve ondan önce de büyük amcasının yaptığı gibi, o da bütün Avrupa'yı anlamsız bir savaşa sürükleyebilirdi. Dimitriy bundan emindi. O günün geldiğini görebilecek kadar yaşayıp yaşamayacağını merak ediyordu.

Artık yaşlanmıştı; hatta üç gün öncesinden daha yaşlıydı. O gün yaş günüydü; kırk dokuzuncu yaş günü. Svetlana'yla birlikte kutlayabilmek için Petersburg'da daha uzun kalmıştı. Moskova'ya doğru yola çıkarken kendini hiç de o kadar yaşlı hissetmemişti ve kafasında bunu nasıl kanıtlayacağına dair bir sürü fikir vardı – daha genç bir adamken geliştirebilmiş olmayı dilediği fikirler ve heyecanlarla doluydu. Uygun bir göreve tayin edilmiş; Majestelerinin yakında gerçekleşecek olan taç giyme töreninde yer alacak süvari geçit törenini düzenleme komitesine alınmıştı. Aldığı yara nedeniyle bundan iyisini bekle-

yemezdi, ama bu Moskova'da kalacağı anlamına geliyordu. Tıpkı babası gibi onu da eski başkente çekmişlerdi.

Ve 1825 yılında Aleksey'in heyecanla Moskova'ya geri dönmeyi istemesinin başka bir nedeni daha vardı – o zamanlar Dimitriy'in hiç bilmediği bambaşka bir neden. Eğer o zamanlar bu nedeni –o kişiyi– bilseydi, annesinden daha fazla hor görürdü onu. Ama ne mutlu ki Dimitriy değişmişti. Aleksey Moskova'ya kızını ziyarete gitmişti, şimdi de Dimitriy kız kardeşini ziyaret edebilecekti. İki ziyaret de aynı kişiye yapılıyordu: Tamara Valentinovna.

Şu âna kadar yıl yoğun geçmişti. Henüz resmîleşmiş olmamasına rağmen, savaşın sona ermesi askerlerin dikkatlerini akranları olan erkeklerden çok akranları olan kadınlara yöneltmesine izin vermişti. Tamara genellikle bu dikkatin nesnesi olmaktan kaçınmayı başarabilmişti, fakat yine de diğer kızları organize etmek, müşteriler için şarap, votka ve yiyecek satın almak ve önlem olarak söğüt yaprağı ve tedavi için yarpuz stoklamak bütün zamanını alıyordu. Bir yıldır Degtyarniy Yolu'ndaydı ve sadece üç kez gebelik kuşkusu yaşanmıştı. Kızların çoğu söğüt yapraklarının yanı sıra sirkeye batırılmış bir rahim içi araç kullanıyordu. Bazılarının kendi yöntemleri vardı, fakat Tamara mümkünse onları kendi önerdiği yöntemlere ek olarak kullanmalarını istiyordu. Üç çocukla ailenin mükemmel ve eksiksiz olduğuna karar verdiklerinde Vitya öğretmişti bunları ona; bir hekim tabii ki böyle şeyleri bilirdi.

Hamile kalan üç kızdan birinin gebeliğinin hayalî olduğu anlaşılmış, bir diğerinde ise sorun yarpuz kullanılarak halledilmişti. Üçüncüsüyse çocuğu doğurmak üzere ailesinin yanına dönmüş, iki ay sonra çalışmaya geri döndüğünde, küçük oğlanı bakması için kız kardeşine bıraktığını söylemişti. Tamara buna inanmayı istemişti.

Mesleğinin beraberinde getirdiği riskten kaçınmak

için hiçbir çaba sarf etmeyen tek kişi Raisa'ydı. Tamara ona bunu sormuştu.

"Olmuyor," demişti Raisa.

"Söğüt yaprağı mı kullanamıyorsun?"

"Çocuğum olmuyor."

"Emin misin?"

Raisa hüzünle başını sallamıştı. Tamara onun elini tutmuştu. "Çok genç yaşımda hamile kaldım," diye devam etmişti Raisa. "Babam şoke oldu. Bana bir kadın yolladı. Bebeği o çıkardı, yanında başka şeyleri de." Raisa başını kaldırıp Tamara'ya bakarak gözlerini kırpıştırmış, fakat ağlamamıştı. "Bu meslek için bir lütuf sayılır," demişti sonunda. Tamara bundan daha korkunç bir şey olabileceğini düşünemiyordu.

Ama bugün, aylardır ilk kez, Tamara arşive geri dönüp araştırmasına devam edebilmeyi başarmıştı. Bunun özel bir nedeni vardı – Gribov ona gönderdiği notta bir şey bulduğunu yazmıştı. Tamara'nın kâğıt yığınlarıyla ümitsizce mücadele ettiğini izlerken ona acımış ve onu en çok ilgilendiren kişinin ve şeyin ne olduğunu sormuştu. Tamara, Aleksey konusunda başarısız olmuştu, fakat Petersburg'a yaptığı ziyarette Vasiliy Denisoviç Makarov ismine ulaşmış ve Gribov'a bu ismi takip edip edemeyeceğini sormuştu. O sırada aklına başka isim gelmediğinden Gribov'a, kendisini önce Degtyarniy Yolu'nda 1812 yılında işlenen cinayetin izini sürmeye davet eden yaşlı kadından, Natalya Borisovna Papanova'dan söz etmişti.

Tamara hoş bir öğle sonrasında Gribov'la arkasında arşive inen merdivenin bulunduğu duvar kiliminin önünde buluştu. Kremlin'de hâlâ şurada burada biraz kar kalmıştı, ama artık ilkbaharın geldiği belliydi. Gribov eline bir lamba aldı ve birlikte merdivenleri inip karanlık ve alçak tavanlı koridordan geçtikten sonra kütüphanedeki, üzerine birkaç evrak koyulmuş olan masanın yanına geldiler.

"Kolay taleplerle gelmiyorsunuz, Madam Komarova."

"Size başka türlüsü yakışmazdı," diye takıldı Tamara.

"Zorlu işler hoşuma gidiyor," dedi Gribov, sesine bir

nebze duygu sızmasına izin vererek. "Önce Vasiliy Denisoviç Makarov'la başlayalım."

"Evet?"

"Bulmak zor. Elimizde onunla ilgili resmî kayıt yok. 'Biz' derken Üçüncü Şube'yi veya onun öncüllerini kastediyorum."

"Yani hiç politikaya karışmamış."

"En azından bizde şüphe uyandırmamış. Doğum kaydına rastlayamadım, ismi sadece birkaç yasal belgede ve faturada geçiyor. En erken tarihli olanı Petersburg'da," dedi Gribov, Tamara'ya bir kira sözleşmesi uzatarak.

"Ne zaman?" diye sordu Tamara, belgeye bakmadan.

"1812."

Tamara altdudağını ısırdı ve düşünmeye başladı. "O tarihte erişkin yaşlarda olmalı. Bu da şimdi –en azından– altmışlarında demektir."

"Hayattaysa," dedi Gribov. Tamara hüzünlendi. Gribov ona başka bir belge verdi. "Ondan politik eylemler nedeniyle şüphelenilmediğini söyledim, ama bunu buldum. Bu, Dekabrist bir isyancıyla yapılan bir görüşmeden." Bir sayfanın alt yarısındaki küçük, sıkışık elyazısına işaret etti. Tamara okudu:

> Mahkûmdan, Büyük Neva üzerinde vurulmuş gibi görünen bir adama yardım ettiğine dair raporları yorumlaması istendi. Mahkûm adamın vurulmuş, fakat ölmemiş olduğunu ve adının Vasiliy Denisoviç Makarov olduğunu belirtti. Mahkûma Makarov'un isyancılarla birlik olup olmadığı sorulduğunda, onun bu kişilerle birlik olduğunu ve Nikolay Pavloviç'in ölümünü en çok isteyenlerden biri olduğunu söyledi. Mahkûmun Makarov'un sağ kalmış olduğu yönündeki iddiası, söz konusu kişinin buzun altına düştüğünü belirten diğer tanık ifadesiyle çelişmektedir. Canlı veya ölü, Makarov'un izi bulunamamıştır.

"Tanıklar yanılmışlar," dedi Tamara. "O hâlâ Petersburg'daki mülklerinden kira topluyor."

"İlginç," dedi Gribov, çekimser kalarak.

"Görüşülen mahkûm kimmiş?"

"Bunu sorduğunuza sevindim." Gribov, Tamara'ya belgenin kapağını gösterdi.

Tamara gördüğü şey karşısında hayrete düşerek dilini damağında şaklattı.

15 Şubat 1826
Komutanın Makam Odası
Petropavlosk Kalesi
Albay Aleksey İvanoviç Danilov'la yapılan görüşme

"Bunu hiç görmemişim," dedi Tamara.

"Yanlış dosyalanmış," diye açıkladı Yudin.

"Hepsini okumam gerekiyor."

"Şimdi mi?"

Tamara bir şey söylemedi. Çoktan oturmuş ve lambayı önüne çekmişti bile. Birer birer sayfalara göz gezdirmeye başladı.

"Sizi bununla baş başa bırakayım."

Tamara onun gittiğini fark etmedi bile. Kısa belgeyi okuması sadece on dakikasını aldı, ama hemen tekrar okudu. Cinayetlerden hiç bahsedilmiyordu – Malyi Tiyatrosu'nun önünde gerçekleşen ve Aleksey'in tanığı olduğu cinayetten bile söz edilmemişti, ama bu umduğundan fazla olurdu. Bundan başka Makarov'dan sadece bir tek yerde daha söz ediliyordu ki o da sorgulayıcının Aleksey'e onu nereden tanıdığını sorduğu cümleydi. Aleksey onunla sadece Kuzey Cemiyeti'nin toplantılarında birkaç kez karşılaştığını söylemişti. Bu Tamara'ya bir yalan gibi görünüyordu, ama sorgulayıcı kabul etmişti.

Aleksey'e oğlu Dimitriy de sorulmuştu. Tamara o zamanları düşündü. O sıralarda Dimitriy tam 18 yaşında olmalıydı. Çocuk o sırada Petersburg'da olmasına rağmen, Aleksey oğlunun ayaklanmayla bir ilgisi olmadığını iddia etmişti. Sorgulayıcı bunu da kabul etmişti. Kenara bir not eklenmişti: "P.M.V. doğrular."

Bu harfler yanlış anlaşılamazdı: Tamara'ya göz kulak olan ve dört yıl önceki ölümüne kadar bakımı için para ödeyen Pyotr Mihayloviç Volkonskiy'di bu. Her ne sebepten olursa olsun, Dimitriy'i de kollamış gibi görünüyordu.

Fakat genel olarak bu görüşmeden fazla yararlı bir bilgi elde edememesine rağmen, Tamara, Danilov'un nasıl bir adam olduğunu anlamaya başladığını hissediyordu. Onun Dimitriy'e benzediğini düşünüyordu. Çok cesur, çok zeki ve su katılmadık bir yalancı gibi görünüyordu. Ona işkence yapmış oldukları kesindi. Tamara, Dekabristlere acı çektirildiğini zaten biliyordu ve bu belge özel olmamasına rağmen, görüşmeye birkaç kez ara verildiğinden ve bu aralardan sonra Aleksey'in konuşmaya daha istekli olacağının ümit edildiğinden bahsediliyordu. Aleksey onlara başka yollarla öğrenemeyecekleri hiçbir şey söylememişti. Zaten bilindiğinden emin olduklarının dışına çıkan tek iddiası vardı, o da Makarov'un ölmemiş olduğuydu.

Vali Miloradoviç'i vurmuş olduğunu söylediği Kakovskiy dışında diğer isyancıların hiçbirini ele vermemişti. Tamara, Kakovskiy'in, suçlarından dolayı idama mahkûm edilen beş Dekabristten biri olduğunu hatırladı. Aleksey'e Puşkin bile sorulmuş ve o da onun bu işe karışmadığını söylemişti, ama kendi oğlu hakkında aynı şeyi söylerken kullandığı kınayıcı ifadeleri onun için kullanmamıştı.

Tamara orada bulunmuş olmayı diledi. Gerçekte Aleksey'le görüşmüş olan kişi her kimse, Tamara ondan daha iyi bir iş çıkaracağını düşünüyordu; söylentiye göre bütün sorgulamaları Çar Nikolay bizzat kendisi yapmıştı. Tamara mantıksız görünen bütün yanıtları sonuna kadar takip ederdi. Yine de Aleksey'in ağzından laf alabileceğinden emin değildi, özellikle de şu yeni sorunun yanıtını: Dimitriy de gerçekte babası gibi bir Dekabrist miydi? Yanıtı ne kadar az umursadığını fark ettiğinde şaşırdı.

Tamara belgeyi Gribov'un gidip getirdiği yere bıraktı, sonra aynı karanlık yoldan geri dönerek yukarı, Gribov'un bürosuna çıktı.

"Çok teşekkür ederim, Arkadiy Osipoviç," dedi. "Bu çok enteresandı."

"Hoşunuza gideceğini biliyordum. Ama araştırmanızın temel amacına yardım edebileceğini pek sanmıyorum."

"Öyle."

"İlgilendiğiniz bir isim daha vardı."

"Evet?"

"Natalya Borisovna Papanova – sanırım bir ayakkabı tamircisinin kızı demiştiniz.

"Doğru."

"1816'da İlya Vladimiroviç Bazenov adında biriyle evlenmiş olduğuna dair bir kayda rastladım, o da bir ayakkabı tamircisi. Bu da adresi."

"Bakayım," dedi Tamara, elini uzatarak.

"Kırk yıl öncesine ait."

"Bu insanlar taşınmazlar," dedi Tamara, bir ayakkabı tamircisinin yaşamını, bir grandükün yaşamından daha az bilmesine rağmen. Gribov kâğıdı ona verdi. "Tekrar teşekkürler," dedi Tamara.

Beni aldatmış olabilir mi? Dimitriy karşısına otururken Yudin'in aklına gelen ilk düşünce bu olmuştu. Yudin sonunda Dimitriy'i akşam yemeğine götürme vaadini yerine getirmiş ve böylece Testov'un Yeri'ne gelmişlerdi. Yudin yıllar içinde bunun yararlı bir kurnazlık olduğunu keşfetmişti – kimse bir *vurdalak*'ın halka açık kalabalık bir yere gideceğini ya da balık yiyip şarap içeceğini tahmin etmezdi. Yudin bu olasılığın Dimitriy'in aklına geldiğinden şüpheliydi, ama bunu engelleyen şey işte bu tip hilelerdi. Fakat Dimitriy'in Yudin'den şüphelenmek için başka, daha somut nedenleri olabilirdi; akşam yemeği bunlarla ilgiliydi. Şarap, Yudin'in vücudundan kolayca geçip giderdi. Daha sonra yalnız kaldığında da yemeği geri kusabilirdi.

Eski tutsaklarıyla kilisede karşı karşıya gelmiş olduğu günden beri Dimitriy'le buluşmamışlardı. Dimitriy'den

o yüzden kuşkulanıyordu. Bunun arkasında iki sebep vardı. Birincisi açıktı: Vampirler, Aleksey'in oğlunu arayıp bulmak için Sivastopol'a gitmişlerdi. Mihaylov onların başarısız olduğunu söylemişti, ama bu yalan olabilirdi. İkinci sebep ise daha incelikliydi: Zimeyeviç bir şekilde Yudin'in yerini ve yeni kimliğini öğrenmişti. Yudin'i eskiden taşıdığı isimlerle ilişkilendirebilecek çok fazla kişi yoktu. Aslında sadece iki kişi vardı: Raisa ve Dimitriy. Raisa'nın her türlü şüphenin ötesinde olduğu söylenemezdi, Yudin budala değildi, ama bugün karşısında oturan kişi Dimitriy'di.

"Çok sıhhatli göründüğünü söylemeliyim," dedi Dimitriy, Yudin'in düşünce akışını keserek. Bu doğru bir gözlemdi. Yudin bu buluşmaya hazırlanırken kendisini yeterince aç bırakmamıştı. Son buluşmalarındakinden daha genç görünüyor, ama bunu pek dert etmiyordu.

"Sen de öyle," diye cevap verdi. "Ayak bileğin neredeyse tamamen iyileşmiş olmalı."

"Hâlâ ara sıra sızlıyor. Bastonu o yüzden kullanıyorum."

"Yakında eski haline döneceğine eminim."

"Gerçekten de eskiyim," diye güldü Dimitriy. "Gelecek sene elli olacağım."

"Elli mi? Gerçekten mi? Dizimde hoplattığım, Lyoşa'nın küçük oğlu."

Dimitriy gülümsedi, fakat Yudin bunu söylediğine hemen pişman oldu. Dimitriy'e gerçekte kaç yaşında olduğunu hatırlatmak pek akıllıca olmazdı. Ama bu ona konuşmayı kendi istediği yöne çevirme fırsatı verdi. "Bu arada, sana sormak istediğim bir şey var, Mitka. Önemli bir şey değil, ama biraz tuhaf."

"Dökül bakalım."

Yudin tereddütlü görünmek için elinden geleni yaptı. "Mesleğim gereği yıllar öncesine ait bir mektup geçti elime. Artık uzak geçmiş gibi görünüyor, ama bir tür takma ad kullanan bir kişiye gönderme yapıyor, ben de bu adamın kim olduğunu bulmaya çalışıyorum ve onun senin baban olup olmadığını merak ediyorum."

"Nasıl bir takma ad?"

"Aptalca bir şey... ve dürüst olmak gerekirse biraz da saldırgan." Dimitriy ona bu kadar hassas olmamasını söyler gibi yan yan baktı. "Hiç onu 'Üç Parmaklı Adam' diye adlandıran birini duydun mu?" diye devam etti Yudin.

Dimitriy cevap vermeden önce bir an tereddüt etti, fakat bu Yudin'in bahsetmiş olduğu terimin bir manası olduğunu anlamasına yetti.

"Bunu söylemen tuhaf," diye yanıt verdi Dimitriy.

"Tuhaf mı?" diye sordu Yudin. "Neden?"

"Sivastopol'da biri de tam bu terimi kullanıyordu. Babamın eski bir arkadaşı."

"Eski bir arkadaşı mı?"

"Eh, aslında eski bir arkadaşının oğlu. Mektup ne hakkındaydı?"

Bu terim Mihaylov'un ağzından çıkmıştı, bir mektuptan değil, ama Yudin'in uyduruvermesi kolay olmuştu. Sesini alçalttı. "Dekabristler."

Dimitriy karamsar bir tavırla başını salladı. "İkimiz de şanslıydık, babamdan daha şanslıydık."

"Buna müteşekkir olmalısınız. Neyse, Sivastopol'daki arkadaşının adı neydi?"

"Tyeplov," dedi Dimitriy tereddüt etmeden.

Demek ki Tyeplov'un Dimitriy'le konuşmuş olduğu doğruydu – ama bu kadarı zaten şüphe götürmezdi. Asıl soru, onun Dimitriy'e Yudin hakkında ne söylemiş olduğu, hatta onun intikamlarının nesnesi olduğunu söyleyip söylememiş olduğuydu. Yudin başka bir yol denedi.

"Svetlana Nikitiçna nasıl?" diye sordu.

"İyi. İyi. O da seni sordu."

Oltayı atma zamanı gelmişti. "Onun bana kimi hatırlattığını biliyor musun?"

"Kimi?"

"Raisa Styepanovna'yı." Bir miktar yüzeysel benzerlik vardı – bu da onu konuşmak, Dimitriy'in yaşamına katmak için yeterdi."

"Gerçekten mi?"

Yudin başını salladı. "Bu arada o seni sordu." Bu hemen hemen doğruydu. Raisa, Yudin'e Dimitriy'le nasıl flört ettiğinden ve Dimitriy'in de kendisine nasıl incelikle karşılık verdiğinden söz etmişti.

"Onu sadece bir kez gördüm."

"Bayağı etkilemişsin ama."

"Öyle mi?"

Raisa belli ki onun tepkisini doğru yorumlamıştı; o işini bilirdi. Ama Dimitriy'i biraz işlemek gerekiyordu. Yudin hafifçe güldü. "Bir şey söylememeliydim."

"Niye?"

"Sevgili Mitka – senin mutlu bir evliliğin var."

"Peki, neden daha mutlu olmayayım?" Bu bir şakaydı ya da en azından maskelenmiş bir şakaydı.

"Mitka!" Yudin'in ses tonu azarlar gibiydi – yıllarını Dimitriy'in gözünde bir baba yarısı imajını inşa etmeye çalışarak geçirmişti ve bunu öyle kolayca bırakamazdı.

"Affedersin, Vasya. Sana sataşmamalıydım," dedi Dimitriy konuyu değiştirmeden önce. "Senin neden hiç evlenmediğini hâlâ anlayabilmiş değilim."

"Sanırım bunun yanıtını ikimiz de biliyoruz," dedi Yudin yumuşak bir sesle.

"Annem yüzünden mi?" Dimitriy aynı tonla cevap vermişti.

Yudin derin bir nefes aldı. "Asla olamazdı." Dimitriy'in, Yudin'in annesini o –ne kadarlıktı?– on bir yaşına girdiğinden beri becerdiğinden hiçbir şekilde kuşkulanmamış olması hayret vericiydi. Annesini böyle bir şey yapacağını düşünemeyecek kadar değerli buluyordu. Ve bu düşüncesi Yudin'e de bulaşmıştı.

"Babam sürgüne gönderildikten sonra bile mi?"

"Onlar hâlâ evliydi."

"Babam sevgilisini de birlikte götürmüştü."

"Bu, böyle bir şeyi haklı kılmazdı. Baban ve ben bazı konularda farklı düşünürdük. Tıpkı seninle de bazı konularda ayrılıyor olmamız gibi."

"Svetlana'ya sadakatsizlik etseydim beni hor görür

müydün?" diye sordu Dimitriy ciddi bir ifadeyle.

Yudin bir an düşünüyormuş gibi yaptı, fakat aslında her hareketi önceden planlanmıştı. "Seni affederdim," dedi. Dimitriy gülümsedi. Yudin yüzünde daha neşeli bir ifadeyle doğrulup arkasına yaslandı. "Ama neyse ki senin gibi bir adamı karısının elinden alacak olan kadının Raisa Styepanovna olduğunu pek düşünmüyorum."

Dimitriy hayal kırıklığına uğramıştı. "Gerçekten mi? Umarım o tür bir kız değildir."

Yudin yüksek sesle güldü. "Seni temin ederim ki tam o tür bir kız, Mitka. Ama o tür bir kızın senin tipin olduğunu sanmıyorum."

"Seni anlamıyorum."

Yudin sesini alçalttı. "Mitka – ona bir sosyete fahişesi demek savurganca yapılmış bir kompliman olurdu. Küçük bir ücret karşılığında her erkekle beraber olur ve ne istiyorsa yapmasına izin verir."

"Şaka ediyorsun!" Konuşurken Dimitriy'in yüzü kızarmıştı.

Bunun şaşkınlıktan mı, yoksa heyecandan mı olduğunu ayırt etmek güçtü. Yudin iki duygunun bir karışımı olduğunu tahmin etti.

"Degtyarniy Yolu'ndaki bir evde çalışıyor."

Dimitriy muzip bir bakış fırlattı. "Bunu nereden biliyorsun, Vasya?"

Yudin bocalamış görünmeye çalıştı. "Seni temin ederim ki, Mitka asla ama asla..." Ölçülü performansından memnun bir şekilde sesini alçalttı.

"Tanrım, hayır. Biliyorum. Üzgünüm. Sadece takılıyordum."

"Bildiğin gibi, hükümet için çalışıyorum. Bu kurumlar bize ait olduğundan bazı düzenlemeler yapılması, sarı fişlerin basılması ve buna benzer şeyler gerekiyor. Ama elimden geldiğince o kızları bu evlerden ayrılmaları ve her gece ruhları için dua etmeleri için ikna etmeye çalışıyorum."

"Senden daha azını beklemezdim, Vasya. Ve uyarın için teşekkürler."

Yudin sıcak bir ifadeyle gülümsedi. Dimitriy babasına çok benziyordu ve Aleksey, sevgilisi Dominikiya'yla ilk o evde tanışmıştı. Dimitriy de daha farklı olmayacaktı. Yudin'in öğrenmesinden korkarak utanacak, fakat yine de oraya gidecekti. Ve Raisa onu bekliyor olacaktı. Dimitriy ıstırap çeken ruhunu onun ayaklarına serecek, sabah olduğunda da Raisa bulduklarını toparlayıp incelemesi için Yudin'e getirecekti.

Oyunun sonuna, uzun yıllar önce beş yaşındaki masum çocuğun yüzüne ilk baktığı anda Yudin'in zihninde oluşan planın –plan bile değil, sadece bir fikirdi o– doruk noktasına yaklaşıyorlardı. Şimdi önemli olan tek şey Aleksey'in bunu öğrenmesini garantiye almaktı.

17

Tamara bir kez daha Grandük Konstantin'in emriyle Petersburg'a davet edilmişti, fakat seyahat için hazırlanmak üzere birkaç güne ihtiyacı vardı ve gitmeden önce özel bir ziyaret yapmak amacındaydı. Gribov'un kendisine Natalya Borisovna'nın adresi olarak verdiği adres Küçük Ordinka Caddesi'nin güney ucunda, Zamoskvoreçye'deydi. Orada, hepsi yolun doğu tarafına yığılmış yarım düzine kadar ayakkabı tamircisi dükkânı vardı. Gribov'un verdiği adres onlardan birine aitti, ama dükkân sahibi ne kızlık soyadı ne de evlendikten sonra aldığı soyadıyla Natalya Borisovna diye birini tanıyordu ve kocası hakkında da hiçbir şey bilmiyordu.

Tamara diğer dükkânları da dolaştı ve bir iz bulamadı, fakat tam son dükkândan ayrılmış vazgeçmek üzereyken, ilk girmiş olduğu dükkândan çıkan bir kadın koşarak ona doğru yaklaştı.

"İlya Vladimiroviç Bazenov'u arayan siz misiniz?"

"Doğru," dedi Tamara.

"Kocam aptalın teki."

"Yani onu tanıyor musunuz?"

"Hayır, ama Oleg İlyiç Bazenov'u tanıyoruz."

"Oğlu mu?" diye sordu Tamara. Kadın omuz silkti. "Nerede o?"

"Hemen şurada, Ordinskiy Yolu'nda bir dükkânı var.

Kadın caddenin ilerideki bir köşesine işaret etti. "Dört numara.

Tamara ona teşekkür etti ve kadının gösterdiği yere doğru yürümeye başladı. Dört numarayı kolayca buldu. Burası bir çilingir dükkânıydı.

"Oleg İlyiç mi?" diye sordu, bir tezgâhın arkasından gülümseyerek kendisine bakan, kirlenmiş deri önlüklü adama.

"Evet benim. Sizin için ne yapabilirim?"

"Ben annenizi arıyorum. Ya da en azından onu aradığımı sanıyorum." Adam otuzlarının sonundaydı ve bu da annesinin 1816 yılında evlenmiş olmasıyla uyumluydu.

"Annemi mi?"

"Natalya Borisovna Bazenova; evlenmeden önceki soyadı da Papanova."

"O kesinlikle benim annem," diye yanıt verdi adam. "Ne olmuş ona?"

"Onunla konuşmak istiyorum. 1812'yle ilgili."

"1812 mi?"

"Evet, sizce benimle bu konuda görüşür mü?"

"İşgali mi kastediyorsunuz?"

"O zamanları."

Adam mutlu anılarını anımsayarak özlemle gülümsedi. "Onu susturamazdık. Bütün hikâyelerini hatırlıyorum. Biz çocukken sürekli anlatırdı. Fransızları. Yangınları. O ve büyükbabam evlerini kaybetmişler. Bir kilise avlusunda yaşamak zorunda kalmışlar."

"Çok kötü günler geçirmiş olmalılar."

"Üstesinden gelmişler. Fransızları yenmek için her şey yapılmış, bugünkü gibi değilmiş. Bir erkek kardeşi –Fyodor– Borodino'da ölmüş." Adam yine gülümsedi. "Sonra da iki yüzbaşısı geliyor."

"Yüzbaşı mı?"

"Onları bir yangından kurtarmış. Biri çok kötü yaralanmışmış, fakat ona bakarak sağlığına kavuşturmuş. Sanırım ondan oldukça etkilenmiş, fakat bunu ne ona ne de bize itiraf etti. Adı Petrenko'ymuş."

"Petrenko." Bu, çok uzak olmayan bir geçmişte Dimitriy'in ağzından duymuş olduğu bir isimdi. Arada bir bağlantı olması çok saçma olurdu, fakat yine de Tamara bundan emindi.

"Doğru. Diğer adamın adını hatırlayamıyorum. Annem ondan pek bahsetmezdi. Adı 'D' ile başlıyor."

Tamara neredeyse yanılıyor olmayı ümit etti, fakat söylemeliydi. "Danilov mu?"

"Danilov!" Tamara'nın söylediği ismi destekler gibi parmağını ona doğru uzattı ve kadının tepeden tırnağa ürperdiğini fark etmedi. "Yüzbaşı Petrenko ve Yüzbaşı Danilov. Fransızları atlatıp şehirden kaçmalarına yardım etmiş ki güçlerini toplayıp tekrar savaşabilsinler. Ve onlar da tam böyle yapmışlar."

"Hiç size o sıralarda işlenen bir cinayetten bahsetti mi?"

"Cinayet mi? Savaştan dolayı her taraf kan revan içindeymiş."

"Bu Fransızlar gittikten sonra olmuş. Degtyarniy Yolu'unda."

"Orası neresi?"diye sordu adam.

"Kuzeyde. Tverskaya Caddesi'nin orada."

Adam başını salladı. "Böyle bir şeyden hiç bahsetmedi."

Tamara, Natalya Borisovna'yla şahsen konuşmak için gelmişti ve hâlâ onun orada olup olmadığını sormak istiyordu, fakat oğlunun ondan söz ediş şeklinden gerçeği tahmin etmek kolaydı. "Ne zaman öldü?" diye sordu Tamara.

Adam kendisinin hiç bahsetmediği şeyi Tamara'nın anlamış olduğunu görerek kaçamak bir bakışla gülümsedi. "Onunla tanışmış mıydınız?"

Tamara başıyla onayladı ve kısa karşılaşmaları sırasında kadına karşı hiçbir şey hissetmemiş olmasına rağmen ikna edici olduğunu ümit ettiği bir gülümseme belirdi yüzünde. "İlginç bir insandı."

Adam başını salladı. "Uzun zaman oldu. 1846'da öldü. Şikâyet edemem. Ziyaret etmek isterseniz Aziz Clemens'te yatıyor."

"Teşekkür ederim," dedi Tamara. "Gideceğim."

Gitmedi. Bunun ne anlamı vardı ki? Ne Oleg'in annesinin orada yattığı, ne de on yıl önce ölmüş olduğu şeklindeki sözlerinden kuşku duyması için bir neden yoktu. Ve eğer bir şekilde kalkıp mezarından çıkmadıysa, Tamara'nın bir yıl önce tanışmış olduğu kadın Natalya Borisovna Bazenova değildi.

"Bir bakıma, geldiğin için üzgünüm."

Raisa yatakta oturuyordu ve üstünde sadece iç çamaşırları vardı – ayak bileklerine kadar gelen keten bir pantalet[1] ve belinden göğsüne uzanan dar bir korse. Alçakgönüllü ve düşünceli bir ifadeyle, yere bakarak konuşuyordu.

Dimitriy onun yanına yatağa oturdu ve elini bacağının üstüne koydu, fakat çok ileri gittiğini hissederek hemen çekti.

"İstersen giderim," dedi.

Genç kadın ona dönüp elini tuttu ve gözlerine baktı. "Hayır. Bunu kastetmemiştim. Lütfen. Sadece..."

"Ne?" Raisa'nın tedirginliği Dimitriy'i neredeyse güldürecekti, fakat kendini tuttu.

"Bunu sabırsızlıkla bekliyordum."

Dimitriy de sabırsızlıkla beklemişti, hâlâ da bekliyordu, fakat ciddiyetten uzak bir yanıtın hoş karşılanmayacağını düşünüyordu. Raisa aynı şeyden söz etmiyordu. "Neyi?" diye sordu Dimitriy.

"Bana kur yapmanı."

Dimitriy gülümsedi – biraz Raisa'nın romantik sadeliği kendisini eğlendirdiğinden, biraz da genç kadının kendisinden diğer müşterilerden daha fazla şey beklediği düşüncesiyle gururu okşandığındandı bu. Dimitriy şimdi daha sabırlı davranıp Raisa'yla ilgili duyduklarından çok,

1. XIX. yüzyılın ortalarında eteğin altına giyilen bol, fırfırlı, uzun paçalı iç donu. (Ç.N.)

ilk tanıştıkları zaman onda bulmuş olduğu şeye güvenmiş olmayı diliyordu.

"Sanırım bunun için artık çok geç," diye ekledi Raisa.

"Neden?"

"Çünkü zafer garanti olduğu zaman bir şeyin peşinden koşmanın heyecanı kalmaz."

"Bunu değiştirebilirim," dedi Dimitiry.

"Bu senin hatan değil. Benimle ilgili gerçeği öğrendiğin andan itibaren imkânsız hale geldi. Kim söyledi? Tamara mı?"

"Tanrım, hayır!" diye haykırdı Dimitriy. "Bunu onayladığını düşünemiyorum."

"Tamara'nın mı?" Raisa keyifle güldü. "Onun da burada çalıştığını biliyorsun, değil mi?"

Dimitriy kıpkırmızı olduğunu hissetti. Karnı düğümlendi. Tamara? Kız kardeşi? Annesine ne kadar benziyordu. Bu tuhaf bir teselliydi.

"Ah, ama benim gibi değil. Tamara patron. O ne derse o olur."

"Hiç tahmin etmezdim." Sonra Dimitriy'in içini bambaşka bir korku kapladı. "Ona buraya geldiğimi söylemezsin, değil mi?"

"Bunun ne önemi var ki?"

Bu, Dimitriy'in cevabını kendisine bile vermeyeceği bir soruydu. O kız kardeşinin mesleğini öğrenmiş olmayı sorun etmemişti, o zaman neden onun kendini buraya geldiği için ayıplamasından korksundu ki? Bir şey söylemedi. Tuhaf bir durumdu. Belki günün birinde ikisinin de buna güleceğini düşündü.

"Şu anda dışarıda ama öğrenir. Ben söylemesem de kızların bazıları seni gördü."

"Adımı bilmiyorlar."

"Seni tarif edebilirler. Sen oldukça... farklısın." Öne doğru eğilip Dimitriy'in dudaklarına küçük bir öpücük kondurdu, fakat o karşılık veremeden geri çekildi. "Peki, Vasiliy İnnokyentiyeviç mi söyledi?"

Dimitriy başını salladı.

"Muhtemelen buraya dalıp beni bu hayattan kurtaracağını düşünüyor."

"Bunu yapabilirim."

"Kurtarılmak istemiyorum."

"Neden?"

Raisa şehvetle gülümsedi. "Tahmin et," diye cevap verdi. Dimitriy ona duyduğu arzunun tüm bedenini sardığını hissetti. Öpmek için öne doğru eğildi, fakat genç kadın arkasını dönmüştü bile. "Korsemi çözer misin?"

Korsenin krem rengi keten kumaşıyla tezat oluşturan parlak mavi ipek bağcıkları arkadan itinayla bağlanmıştı. Açılmasın diye çift kurdeleyle bağlanmış olan korsenin üst kısmı vücuduna sıkı sıkıya yapışmıştı. Dimitriy'in düğüme ulaşmaya çalışırken korseyi geriye çekmesi Raisa'nın daha fazla sıkışmasına neden oldu.

"Oo!" diye kıkırdadı Raisa. "Senin için yeterince ince değil miyim?

"Affedersin," dedi Dimitriy. Sonunda düğümü gevşetti ve korsenin bağcıklarını çözmeye başladı. Korse tamamen çözüldüğünde Raisa onu çıkardı ve yere attı. Arkadan bakıldığında vücudunun doğal görünüşü sert korseyle şekil verildiği zamanki kadar mükemmeldi. Dimitriy ellerini onun beline dolayıp kendine çekti ve yüzünü boynuna bastırıp tenini kokladı, fakat yalnızca genç kadının kullandığı *eau de toilette*'in kokusunu alabildi. Ellerini kaldırıp göğüslerine dokunduğu zaman genç kadının vücudunun hafifçe ürperdiğini hissetti. İç çamaşırları orada da doğanın yarattıklarının üzerine pek bir şey koyamamıştı.

Bir süre böyle kaldılar, sonra Raisa ondan ayrılıp ayağa kalktı. Hâlâ arkası dönüktü. Pantaletini hızla çıkardı ve uzun, ince bacaklarının üzerindeki biçimli kalçası meydana çıktı. Sonra elini kaldırdı ve başındaki çok sayıda toka ve firketeyi çıkardığı anda saçları altın sarısı dalgalar halinde biçimli kalçalarına doğru döküldü.

Arkasına dönüp Dimitriy'e gülümsedi. Neredeyse dokunmanın bile günah sayılacağı bir meleğe benziyordu. Ama Dimitriy'in ziyaretinin bütün amacı günahtı. Orada

oturup sonsuzluğa bakar gibi baktı. Ağzının açılıp aşağı sarktığından emindi, ama onu kapayacak gücü bulamadı kendinde.

"Üstündekiler fazla gelmiyor mu sana?" diye sordu Raisa.

Dimitriy hemen harekete geçti ve duruma hızla çare buldu. Çok geçmeden paltosundan, ceketinden ve gömleğinden kurtulup üst kısmı çıplak olarak yatağa oturmuş çizmelerini çıkarmaya çalışıyordu. Raisa onun önünde yere çömeldi.

"Bırak ben yapayım," dedi.

Dimitriy doğrulup sol bacağını uzattı. Raisa çizmeyi tutup yumuşak hareketlerle çıkardı – Dimitriy'in bileği artık bağcıklara gerek duymayacağı kadar iyileşmişti. Sonra sağ bacağa geçti ve çizmeyi biraz çevirip çekmeye çalışırken Dimitriy'in yaralanmış bileğinden bir sızı gelip geçti ve ona tuhaf bir zevk verdi. Raisa'nın bunu kasten yaptığından kuşkulandı ve onun bunu yaptığı sırada gözlerini kendisine dikmiş bakıyor olması fikrini değiştirmesi için bir neden bırakmadı.

Raisa, Dimitriy'in çizmelerini çıkardıktan sonra yatağa tırmandı, yan yatıp elini başının altına koydu ve vücudunun bütün güzelliğini sergiledi. Dimitriy üstünde kalanları çıkarırken gözlerini bir an için bile üstünden ayırmadı. Dimitriy de Raisa gibi çırılçıplak kaldığında aynı şekilde Raisa'nın karşısına uzandı.

Raisa bacağını ona doğru uzatıp ayağını Dimitriy'in baldırının üzerinde gezdirdi ve ayak bileğinin üzerine geldiğinde biraz daha fazla bastırdı. Dimitriy irkildi, ama acı verdiği anda Raisa'nın gözlerinde parlayan ateşi tekrar gördü.

"Bu canını yakıyor olmalı," dedi Raisa, kıkırdayarak.

"Öyle yapmazsan acımıyor."

"Ya?" dedi Raisa kırgın bir ifadeyle. "Peki, ya bu?" Konuşurken ayağını merminin isabet ettiği yerin hemen altına sertçe vurmuştu. Dimitriy'in baldırına ve uyluğuna, oradayken algıladıkları daha tahmin edilebilir hislerle karışan bir ağrı saplandı ve her ikisi de arttı. Dimitriy bir an

için Tyeplov'u ve çalıntı bir tüfekle Beyaz İstihkâm'dan Fransız piyadelerine rastgele ateş edişlerini hatırladı. Bu düşünceyi hemen zihninden uzaklaştırdı.

Sırıtıp genç kadını sırtüstü yatırdı ve üstüne çıktı. Raisa'nın gülümsemesi aniden yerini bir kaygı ifadesine bıraktı.

"Affedersin," dedi. "Bunu böyle hafife almamalıydım. Sivastopol'da korkunç şeyler olmuş olmalı."

Dimitriy o belirli anıyı tekrar zihninden uzaklaştırdı. "Orada fark ettim ki," dedi, "bu çoğu şeyden daha iyi."

"Anlatmak ister misin?"

Bir kadının, üstünde yatan ve yalnızca bir tek amacı olan bir adama böyle acayip bir soru sorması, neredeyse onun dikkatini başka yöne çekmek istiyor olduğu şeklinde yorumlanabilirdi. Fakat Dimitriy bu konu hakkında konuşmayı, bu konu hakkında onunla konuşmayı ne kadar çok istediğini fark ettiğinde şaşırdı. Raisa, Dimitriy'i, onun kendisini anladığından daha iyi anlıyordu, ama birçok askerle birlikte olmuş olmalıydı.

"Daha sonra," dedi Dimitriy.

Raisa başını salladı ve gözlerini kırpıştırdı, kollarını onun sırtına sarıp kendine doğru çekti.

Olağanüstüydü.

"Doğum günün için," dedi Konstantin. Yatakta ona yaklaşıp omzunun arkasını öptü.

Tamara gerdanlığa bakıyordu. Üstünde mavi hareli pembe renkli beş büyük taş vardı ve her biri Tamara'nın tahminine göre pırlanta olan bir dizi taşla çevrelenmişti. Diğer süslemeler ve zincir de gümüştendi.

"Çarşamba günü," diye cevap verdi Tamara.

"Çarşamba günü görüşemeyiz."

Tamara onunla birlikte olamama düşüncesinin kendisini ne kadar hüzünlendirdiğini fark ettiği zaman şaşırdı. "Nerede olacaksın?"

Konsantin kıkırdadı ve Tamara bunu bir paylama, ama

nazik bir paylama olarak kabul etti. "Tak bakalım," dedi Konstantin.

"Takı takılacak bir giysim yok." Üstünde giysi yoktu, Konstantin'in de öyle, ama saray soğuk değildi.

"Önemi yok. Eğer şu anda senin güzelliğinle yarışabiliyorsa, ne giymeyi tercih edersen et uyacaktır."

Tamara güldü, fakat gururu okşanmıştı. Konstantin'in ellerini ensesinde hissetti ve sevişmeden önce çıkarmadığı tek şeyi çıkarmaya çalıştığını fark etti.

"Hayır," dedi, elini onun üstüne koyarak. Duygusal bir hareketti, aynı zamanda da kaba. Konstantin elini geri çekti ve Tamara bir anda kendisini yalnız hissetti. Onu çıkarmanın bir zararı olmazdı. Kocasının hatırası olan altın saat yan taraftaki giyinme odasında duran çantasının içindeydi. Tamara, Konstantin'in yatağına girerken ondan ayrıldığı için huzursuz olmamıştı. O zaman kendisine bir şekilde babasını anımsatan bir İsa ikonuna neden bu kadar değer veriyordu? "Ben yaparım," dedi ve onu çıkarmak için boynuna uzandı.

İkonu yatağın yanındaki masaya koyup gümüş zincirindeki narin, küçük düğümcüğe – bir zamanlar kırılmış ve alelacele tamir edilmişti, baktı. Belki de kıran kendisiydi ve babası da tamir ettirmişti. Eğer öyleyse, bunu daha çocukken unutmuştu.

Konstantin'in armağanını alıp göğsüne doğru kaldırdı. Ağırdı. Konstantin'in ellerinin ensesine uzanıp kolyenin uçlarını bitiştirdiğini hissetti. Tamara saçlarını onun yolundan çekmek için ellerini başının arkasında kavuşturmuştu. Atkuyruğundan kurtulmuş saçları şimdi özgürdü. Konstantin böyle seviyordu. Çoğu erkek de böyle severdi.

"Ayağa kalk," dedi Konstantin kolyeyi taktıktan sonra. "Göreyim."

Tamara ayağa kalktı ve gerdanlığın ağırlığını boynunda ve göğsünde hissederek ona döndü. En alttaki taş, iki göğsünün arasındaki dar şeridin en tepesine rahatça yerleşmişti. Onu tam anlamıyla sergilemek için düşük bir dekolte gerekiyordu, fikir buydu. Konstantin'in gözleri

kolyenin üzerinde fazla gezinmedi; hiçbir yerde çok fazla oyalanmadan, fakat gördükleri her şeye mucizeymiş gibi bakarak Tamara'nın vücudundan aşağı doğru kaydılar. Konstantin'in bakışları Tamara'yı tepeden tırnağa okşadı, sonra tekrar yukarı dönüp beklenen yerlerde biraz ara verdikten sonra kadının gözleriyle buluştu.

Konstantin güldü. "Afrikalı bir prensese benziyorsun," dedi.

"Afrikalı!" Tamara kendisini yatağa, onun yanına atarken yüzü Konsantin'in yüzüne yaklaştığı sırada değerli taşlar göğsüne çarptı. Sonra sırtüstü döndü ve Konstantin ona yaklaşıp üstüne eğildi.

"Biliyorsun," dedi. "Resimlerde görmüşsündür; tevazu gösteremeyecek kadar ilkel, fakat kocasının servetiyle gösteriş yapmak için mücevherlerle bezenmiş kadınlar."

"Yani ilkelim, öyle miyim?"

"Pek mütevazı olduğunu iddia edemezsin."

Tamara bunu reddedemeyerek altdudağını dışarı uzattı. "Ama Afrikalı?" diye yakındı.

"Doğru. Kötü bir benzetmeydi. Ten rengine bakılacak olursa," –Tamara'nın omzunu öptü– "sen Pamuk Prenses'sin."

Tamara kıkırdadı. "Sen de benim yakışıklı prensimsin – yoksa cücelerden biri misin?" Tamara bir an bunu söylediğine pişman oldu, Konstantin erkeklerin en uzun boylusu sayılmazdı, ama Tamara'yla birlikte güldü.

"Ve dünya üzerinde aynalarına bakan ve kendilerine senin onlardan daha güzel olduğun söylenen o kadar çok kötü kalpli kraliçe var ki."

"Sanırım o kadar çok değildir."

"Aynalar yalancıdır," dedi Konstantin. "Onlara asla güvenemezsin."

Tamara sustu, aklından *Pamuk Prenses* sahneleri geçiyordu. Yaşlı bir kadın kılığına girmiş olan kötü kalpli kraliçenin, korsesinin bağcıklarını bağlamak üzere masum prensese yaklaştığını, sonra zehirli tarağı, sonra da elmayı gördü. Tamara'nın aklına diğer bir kılık değiştirmiş kadın

geldi; kendisini Natalya Borisovna olarak tanıtmıştı, ama o olamazdı. O yaşlı kadın kimdi? Tamara bütün bu araştırma yolculuğuna onun söyledikleri üzerine çıkmıştı. Ve o kadın, olduğunu iddia ettiği kişi olmasa da, yine de gerçek Natalya ile Aleksey arasında 1812'ye uzanan bir bağlantı vardı; oğlu bu kadarını gün yüzüne çıkarmıştı. Her şeyden önce Tamara yaşlı kadının iddialarıyla niyetinin iyi mi kötü mü olduğunu hâlâ bilmiyordu.

"Burada mısın?" Tamara'nın düşünceleri Konstantin'in sesiyle bölündü.

"Evet," dedi. "Sadece düşünüyordum."

"Neyi?"

"Gerdanlığı ne kadar çok sevdiğimi. Ametistler çok güzel."

Konstantin'in bir an yüzü asıldı, sonra yüzüne bir gülümseme yayıldı. "Korkarım onlar ametist değil," dedi nazikçe. "Onlar pembe safir. Senin burcunun taşı."

Tamara'nın rengi aniden değişti. Yüzü kıpkırmızı oldu. Onun cömertliğine hakaret etmişti. Bu büyüklükte ametistlerle süslenmiş bir kolye de değerli olurdu, ama safirlerle birlikte olduğunda Tamara'nın sahip olacağını hayal bile edemeyeceği kadar değerli hale geliyordu.

Yatakta doğrulup Konstantin'i tutkuyla öptü. Konstantin bir bacağını üzerine atarak Tamara'nın üstüne eğildi. Tamara başını yastığa bırakarak ona baktı.

"Peki, bunu ne zaman takacağım?" diye sordu, yumuşak bir sesle.

"Benim için tak."

Tamara sarmaş dolaş olmuş vücutlarına baktı.

"Bu pek pratik olmaz," dedi, bir kaşını kaldırarak.

"Sadece bu defalık," diye cevap verdi Konstantin.

"*Spieglein, spieglein*," diye mırıldandı Yudin kendi kendine, sonra gülümseyip, "*in meiner Hand*,"[1] diye ekledi.

1. (Alm). (Sözün bizdeki karşılığı) Ayna ayna söyle bana. (Ç.N.)

Elindeki yaldızlı aynanın sapını parmaklarıyla sıkıca kavramıştı. Onu inceliyordu – en azından arka tarafını. Güzeldi – Yudin kendisi imal etse bu kadar güzel olmazdı. Ama buna cesaret edememişti. Kendi ürettiği aynaya bakıp onun göstereceği şeyle karşılaşma riskini nasıl alabilirdi? Onun yerine İzlanda spatı blokunu kesin talimatlarla bir uzmana –şehrin doğu yakasındaki bir Venedik göçmenine– göndermişti. Talimatlarına oymacılık işleri ve yaldızlar dahil değildi, ama bunun için ayrıca ücret ödememişti. Yudin onun sadece işiyle ilgili gururu nedeniyle talep edilenlerin –ödemesi yapılan işlerin– daha fazlasını yaptığına birden fazla kez şahit olmuştu.

Aynayı çevirip bakmak çok kolaydı. Eğer onun yansıttığı şeyin üstesinden gelebilecek biri varsa, o da kesinlikle kendisiydi. Bir *vurdalak*'ın baktığı tüm aynalar gibi hiçbir şey yansıtmasa bile. Bu, onun bugüne kadar yaptığı bütün araştırmalara kafa tutan bir şey olmasına rağmen, Yudin bu hayal kırıklığıyla baş edebilirdi.

Ama daha ileri bir deney yapması gerekiyordu. Kendi üzerinde değil, hatta Raisa üzerinde de değil – henüz değil. Masasının çekmecelerini karıştırıp güvenlik amacıyla aynanın etrafına sardığı eski şalı buldu. Sonra elindeki en yeni hazinesiyle bürosunun altındaki zindanlara götüren basamakları indi. İşe Tanrı'nın yarattığı en aşağı konumdaki mahluklarla başlayacaktı. Soldaki üçüncü kapıya gidip gözetleme kafesinin önündeki küçük ahşap kapağı açtı; madenî çubuklar tek başına bu hücrenin içindekilerin kaçmasını önlemeye yetmezdi. Yudin başını demire dayarken kokusunun ve nefesinin onları cezbedeceğini biliyordu. Çok geçmeden aç bir halde kendisine doğru koşturan minik pençelerin çıkardığı gıcırtıları duydu. Onların dümdüz, dik ahşap kapıya tırmanmak için nereden destek aldıklarını bilemiyordu, ama Yudin çoğu kişinin kendi türünün tartışma götürmez diklikte bir kayalığa tırmanmak konusundaki yeteneğine aynı derecede hayret edeceğini de biliyordu.

Minicik, soğuk ve etli bir pençenin yanağına dokun-

duğunu hissettiğinde geri çekildi. Çaresizce aç olan sıçan pençe atmaya devam etti, fakat ona yetişemiyordu, çünkü açlıktan iğne ipliğe dönmüş olmasına rağmen, madenî çubukların arasından geçemeyecek kadar büyüktü. Oraya kadar ulaşabilenler mutlaka en iyi beslenmiş olanlardı. Madenî gözetleme kafesinin önünde giderek daha fazla aç sıçan toplandı. Yudin onların neredeyse yalvardığını duyabiliyordu.

Sonra küçük olanlardan bir tanesi, bulduğu minicik bir aralığı kullanarak madenî çubukların arasından geçmeyi başarabildi. Ama özgürlüğüne kavuşamadan Yudin onu yakaladı ve ahşap kapağı, ânında kafesin üstüne kapatıverdi. Yaratık kıvranıyor ve tırmalamaya çalışıyordu, ama Yudin onu tam göğsünden sıkıca kavrayıp sıkıştırdığından nefes alamıyor ve direnci giderek kırılıyordu. Yudin elini sallayıp şalı aynanın üzerinden düşürdü ve kaldırıp kendisini değil, sıçanı görecek şekilde tuttu.

Yudin kendisini izleyen dört tane göz ve yaklaşan tehlikeyi dinlemek için dikilmiş dört tane kulak gördü. Aynada bir sürü bıyık kılı titreşiyordu. Yudin fareyi doğrudan ona bakıyormuş gibi güzel görebiliyordu, ama onu bir İzlanda spatından izlediği için çift görüyordu.

Ve Yudin sıçanı görebiliyorsa hayvan da onu görebiliyor olmalıydı.

Yudin'e boş gözlerle bakıyordu. Neredeyse yalnızca gözbebeğinden meydana gelen gözleri nereye bakıyor olduğuna dair bir fikir vermiyordu. Zor işti. Yudin insanlar ve *vurdalak*'lar üzerinde, farelerde yaptığından yüzlerce kez fazla deney yapmıştı, fakat bu yaratıkların görme duyusuna bel bağlamadığını ve gördüklerini de pek anlamadığını tahmin ediyordu. Yudin'in yansımasının kemirgenin korkuyla ciyaklamasına yol açması, ona bir şey anlatıyordu. Sıçanın hiçbir şey anlamamış olmadığını.

Yudin sıçanı tekrar kafese doğru çevirdi ve kendi türünün örnekleri arasında bir insanla –ya da gerçek bir vampirle– olduğundan çok daha fazla rahat eden hayvan mutlu bir şekilde alelacele hücresine geri döndü. Yudin

kapıyı kapattı. Not defterini yanında getirmeliydi, fakat bu ilk deneyin sonuçlarını hatırlamak kolaydı. Şimdi sıra ikincisine gelmişti.

Koridorun en ucundaki kapının sürgüsünü açarken, sahip olduğu insan koleksiyonundaki en uygun örneğin hangisi olduğunu düşünüyordu.

18

Kapı çalınınca Tamara daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Mart'ın büyük kısmını ve bütün Nisan ayını âşığı grandükün düzensiz, fakat seyrek olmayan davetlerini bekleyerek Petersburg'da geçirdikten sonra, birkaç haftadır artık Moskova'daydı. Buradaki görevlerini ihmal etmişti, fakat Yudin şikâyet edemezdi. O, Konstantin'in sevgilisine ne fısıldadığını öğrenmeye, Konstantin de Yudin ve onun gibilerin bunları duymasını sağlamaya can atıyordu. İki konu özellikle önemliydi. Birincisi, Çar Aleksandr'ın tarihe serfleri özgürlüğüne kavuşturan adam olarak geçmeye kararlı olmasıydı. Yudin olağan itirazları dile getirmiş ve I. Aleksandr'ın da bir zamanlar aynı şeyi istemiş olduğunu ileri sürmüştü. Tamara ona sadece kardeşinin aktardığı kadarıyla bu yeni Aleksandr'ın ne kadar kararlı olduğunu iletebilirdi. Yudin, Tamara'nın onların ciddi olduğu konusundaki kanaatini kabullenmişti, ama amaçlarını gerçekleştirebileceklerinden kuşkuluydu.

İkinci konunun kapsamı daha mütevaziydi, o yüzden de amacına ulaşması olasılığı daha yüksekti. Dekabristler affedilecekti. Bu, taç giyme töreni sırasında ilan edilecekti, yalnızca üç ay vardı. Bunun anlamı Tamara ve Yudin için aynıydı: Aleksey İvanoviç Danilov, Batı'ya geri dönecekti. İkisinin de ona soracakları sorular vardı.

Sonunda Konstantin, Tamara'yı evine yollamıştı. Kar-

deşinin talimatları doğrultusunda Avrupa'ya elçi olarak gitmek üzere Petersburg'dan ayrılması gerekiyordu. Son kez buluşma şansını bulamamışlardı ve belki de böylesi daha iyiydi. Konstantin yazdığı mektupta Tamara'ya tekrar bir araya geleceklerini vaat ediyordu. Tamara onun samimiyetinden kuşku duymuyordu, fakat kaderin, ağzını açmasına bile fırsat vermeden, Konstantin konumundaki bir adama nasıl oyunlar oynayabileceğini biliyordu.

Kapı tekrar çaldı. İsak'ın ağır elini tanımak kolaydı, fakat bu yeni tacizin aciliyetinden kaçmanın çaresi yoktu.

"Evet?" diye bağırdı Tamara.

Kapı açıldı ve tam beklediği gibi İsak'ın geniş, aptal ve samimi yüzü göründü. Alışkanlığı gereği bir şey söylemedi, fakat kaşlarını çatış biçimi Tamara'ya kendisine bir yerde ihtiyaç duyulduğunu anlatabiliyordu. Tamara en sevdiği koltuktan kalkıp keyfini çıkarmak istemiş olduğu votkasını başına dikti ve İsak'ın arkasından salona yollandı.

Salonda bastonunu sabırsızca çizmesine vurarak etrafı inceleyen uzun boylu, tedirgin ve biraz çocuksu görünen adamı hemen tanıdı. Bu Dimitriy Alekseyeviç'ti. Önceki sonbaharda Yegorov'un lokantasında tanıştıklarından beri birkaç kez karşılaşmışlardı ve bunlar genellikle Dimitriy'in Raisa'ya sıkça yaptığı ziyaretlerin başlangıcına veya sonuna denk gelmişti. Böyle zamanlarda Dimitriy hep onunla karşılaştığı için utanıyor olduğu izlenimini vermişti. Bu, müşteriler için alışılmadık bir şey değildi, fakat Dimitriy'in güvensizliğini yalnızca onun yanındayken göstermesi tuhaftı. Tamara, Raisa'dan onun karakteriyle ilgili bir fikir oluşturabilecek kadar şey öğrenmişti. Binbaşının Tamara'nın meslektaşına bayağı kapılmış olduğu şüphe götürmezdi. Raisa'nın tavrına gelince –her zamanki gibi– anlamak daha zordu.

Dimitriy hafifçe eğildi ve Tamara'ya gülümsedi. "İyi akşamlar, Tamara Valentinovna."

"İyi akşamlar, Binbaşı Danilov," diye cevap verdi Tamara, kendisini niye salona çağırmış olduğunu anlamak

için salonda gözleriyle İsak'ı ararken. Dimitriy ona doğru bir adım yaklaştı.

"Affedersiniz," dedi. "Sabırsız davrandım. Fakat Raisa beni bekliyordu."

"Birazdan burada olacağına eminim." Bütün kızlar arasında kendini bir saatin kontrolüne en az bırakan kişi Raisa'ydı.

"O burada," Dimitriy'in ses tonu tam bir otokontrol örneğiydi, "ama bana meşgul olduğunu söylediler." Tamara onda babasını görmeye çalıştı. Aleksey'in tutuklandıktan sonra aylar boyunca süren sorgulama ve işkenceye dayanmasını sağlayan şey aynı otokontrol olabilir miydi? Tamara yalnızca bir parçasını okumuştu, ama hikâyenin bundan biraz daha fazla olduğunu biliyordu. Tamara'nın Aleksey'i motive eden şeyi anlaması zor değildi: oğlunu kurtarma isteği. Ama Aleksey'in Dimitriy'in bir Dekabrist olmadığı yönündeki ısrarının yalan olduğundan emindi. Dimitriy'in burada durmuş ucuz bir fahişeyi ziyaret etmek üzere sırasını bekleyen bir adam haline gelmiş olması onu gururlandırır mıydı? Belki de bununla değil; ama Tamara genel olarak onun oğluyla gurur duyacak olduğunu biliyor ve başka bir olasılığı düşünemiyordu bile.

Daha acil olan soruna gelince: Dimitriy kim olursa olsun, Raisa'nın önceden yapılmış bir rezervasyonu göz ardı etmiş olması önemli bir meseleydi. "Gidip bakacağım," dedi Tamara. "Ama herhangi bir söz veremem."

Merdivenleri çıkmaya başlarken aşağı inmekte olan Nadya Vitalyevna'yla karşılaştı. Tamara arkasına göz atıp Dimitriy'i kontrol etti ve duyulmaması için alçak sesle konuşmaya başladı.

"Raisa'nın yanında kim var?" diye sordu.

"İki kişi var," diye fısıldadı Nadya.

"İki mi?" Müşterilerden böyle bir teklif gelmesi tuhaf veya nadir rastlanan bir şey değildi. "Tanıdığımız kişiler mi?"

Nadya başını salladı. "Deniz subayları."

"Başka birine gidemezler miymiş?"

"Özellikle onu istediler. Raisa'ya söylediğimde pek hevesli görünmedi, ama onlara bir göz attıktan sonra tamam dedi."

Tamara çıkmaya devam edip merdiven sahanlığına ulaştı, sonra Raisa'nın odasına doğru yürüdü. Elini kaldırdı, fakat kapıyı çalmadan önce durup dinledi. Ses gelmiyordu. Kapıyı hafifçe tıklattı, sonra biraz bekleyip daha kuvvetli vurdu. Hâlâ cevap yoktu. Raisa'ya seslendi, sonra kapı tokmağını tuttu.

Kapı kilitliydi.

Tamara'nın aklına –bunun hemen yanındaki odada– İrina Karlovna'nın cesedini bulduğu gün geldi. Böyle bir şeyin tekrarlanmasına dayanamazdı. Elindeki desteyi karıştırıp odanın anahtarını buldu. Kilide soktu, fakat içeri itemedi. Kilidin diğer tarafında bir anahtar vardı. Odaya girmenin tek yolu bu değildi. Tamara koridorda yürüyüp eskiden İrina'nın olan, fakat şimdi Sofya Semyonovna'nın kullandığı odanın kapısının önüne geldi. Kendisi aşağıda müşteri bekliyordu. Kapıyı açıp içeri girdi.

Aynaları indirme zahmetine girmemişlerdi, Sofya da onlara İrina kadar tutkundu. Tamara ne zaman içeri girse, yatağı yansıtan ve orada yaşadığı dehşeti hatırlatan aynalara bakmaktan kaçınırdı. Ama bu defa oyalanacak zamanı yoktu. Doğrudan odanın diğer ucuna, Raisa'nın odasına bağlanan kapıya doğru yürüdü. Önünde diğer bir kilit daha vardı ve bir anahtar daha gerekti, sonunda o engeli de aştı ve orada olduğunu bildiği üçüncü kapıya ulaştı.

Duvar burada kalındı ve iki oda arasındaki boşluk bir koridor olarak düşünülmüştü, fakat eni boyundan daha uzundu. İçeride sadece bir kişinin ayakta durabileceği kadar bir yer vardı ve her iki tarafındaki kapılar kilitliydi. Tamara'nın son kapıyı açması birkaç saniyeden uzun sürmedi. Elini çizmesine uzatıp bıçağını çekti ve dehşet verici bir şeyle karşılaşacağı beklentisiyle bir an nefesini tuttu. Sonra Raisa'nın odasına daldı.

Üç çift göz onu izliyordu. Raisa sırtını duvara dayamış yatakta oturuyordu ve ellerini göğsüne doğru çektiği diz-

kerinin önünde kavuşturmuştu. Bir şeylerin yolunda gitmediğini gösteren tek şey gözlerindeki korku ifadesiydi. İki müşteri kayıtsız görünüyordu. Nadya'nın dediği gibi ikisinin de üzerinde denizci üniforması vardı. Daha uzun boylu olanı –bir teğmendi– bir koltuğa oturmuş, uzun bacaklarını yatağın üstüne kaldırmıştı. Tamara'ya daha yakın olan diğeri aynası olmayan makyaj masasına yaslanmıştı. O bir *miçman*'dı.

"Ne oluyor?" diye sordu Tamara, dikkatleri elinde tuttuğu bıçaktan uzaklaştırmaya çalışarak.

"Raisa Styepanovna şöhretinde bir kadının odasında iki erkeğin bulunması mı?" diye sordu oturan adam. "Sanırım en soylu hayal gücüne sahip olan biri bile bundan doğru sonucu çıkarabilir." Bir an başını çevirip Raisa'ya baktı ve Tamara onun gergin boyun kaslarını gördü. Raisa'nın yüzündeki dehşet ve tiksinme ifadesi değişmedi. Adam tekrar Tamara'ya döndü. "Tabii bize katılıp sayıları eşitlemek istemiyorsanız," diye ekledi.

Tamara arkasındaki kapıya yakın durmanın kendisi için tek kaçış olanağı olacağını bilerek hareketsiz kaldı. "Neden siz ikiniz hemen buradan gitmiyorsunuz?" diye sordu.

Onların müşteriden başka bir şey olduklarını varsaymak için hâlâ somut bir neden yoktu, fakat Tamara sezgileriyle bir şeylerin yolunda gitmediğini fark etmişti. Teğmen arkadaşına bakıp omuz silkti ve gitmek istermiş gibi harekete geçti.

Tamara'nın sonraki anları algılaması zor oldu. *Miçman* makyaj masasının yanından fırlayıp olağanüstü bir hızla onun arkasına geçti. Tamara arkasındaki kapının çarpılarak kapandığını duymadan önce onun hareket ettiğini bile görememişti. Adamın eli bir anda boynuna dolanıverdi. *Miçman* kendisini odanın ortasına doğru çeker, o da ayaklarıyla adamı tekmelemeye çalışırken birkaç saniye nefes alamadı. Sonra adam onu yatağa, Raisa'nın yanına fırlattı ve arzulu bakışlarla yanına yaklaştı. Kolayca satın alabileceği bir şeyi zorla ele geçirmeyi tercih eden bir adama benziyordu. Bir saniye sonra Tamara'nın üze-

rindeydi ve kadın onun kötü kokan sıcak nefesinin yanağını yaladığını hissetti. Her iki adamın da fark etmemiş göründüğü bıçağını daha sıkı kavradı.

"Dur!" Bu emir yatağın ayak ucunda duran teğmenden gelmişti. Etkili oldu ve adam, yüzü Tamara'nınkinden birkaç santim uzakta, aniden durdu.

"Kim bu?" diye sordu teğmen, Raisa'ya hitap ederek.

"Kimse," dedi kadın.

Adam, söylediği şeyi tartmaya çalışır gibi genç kadına baktı.

"O zaman o senin," dedi teğmen diğer adama.

Miçman tekrar Tamara'ya dönüp, cildine bastırmak üzere dudaklarını araladı. Gözleri karşılaştı. Tamara kendi gözlerinin nefretle dolu olduğunu biliyor, fakat bunun korku olarak yorumlanacağından çekiniyordu. Adam, Tamara'nın daha önce birçok kez görmüş olduğu şehvet ifadesinin dışında, bir zafer hissini de dışa vuruyordu. Onu harekete geçiren dürtü, Tamara'nın bedenine karşı duyduğu arzudan çok kadının buna karşı hiçbir şey yapamıyor olmasıydı. Bu, Tamara'ya çok yıllar önce Prens Laryonov'un gözlerinde görmüş olduğu ifadeyi anımsattı.

Laryonov sonunda hatalı olduğunu öğrenmişti. Bugünse bu ders daha çabuk verilecekti.

Tamara bıçağını bütün gücüyle adamın sol yanağına saplayıp aşağı doğru çekti. Bıçak, adamın dilinin alt kısmından boğazına, âdemelmasının arkasına kadar ulaştı. *Miçman* doğrulmaya çalıştı, fakat Tamara bu işi bıçağına sıkıca yapışacak kadar iyi biliyordu ve adam geri çekilirken yanağı dudağının köşesine kadar yırtıldı. Tamara'nın üstünde diz çöker gibi oturmuş elini boğazındaki yaranın üstüne bastırıyor, ama parmaklarının arasından sızıp koluna damlayan kanın akmasına engel olamıyordu. Tamara bacaklarıyla adamın altından kurtulmaya çalışarak kendini yatağın başına doğru geri çekti ve hemen aşağı indi. Teğmen kımıldamamıştı ve Tamara'nın arkadaşının vücudunda açtığı yaradan etkilenmişe benzemiyordu. Bıçak hâlâ Tamara'nın elindeydi.

"Git yardım çağır, Raisa," dedi Tamara. "İsak'ı bul. Dimitriy de aşağıda." Raisa kımıldamadı. "Hemen," diye seslendi Tamara.

"Raisa Styepanovna'nun bu tip bir davranışın abes olacağını kavramış olduğunu sanıyorum."

"Arkadaşın bunu o kadar abes bulmamıştır," dedi Tamara, elindeki bıçağı teğmene doğrultmuş, kapıya yanaşmaya çalışırken.

"Onu gafil avladığını kabul etmek zorundayım, ama bir dahaki sefere bu kadar aptalca davranmayacak."

"Onun için bir dahaki sefer olacağını sanmıyorum."

"Gerçekten mi?" Teğmen konuşurken Tamara'yı tekrar aynı şeyi yapmaya davet edercesine arkadaşına döndü. Tamara bunun kendisinin dikkatini dağıtmak için yapılmış bir numara olduğunu tahmin ederek sol tarafa doğru kaçamak bir bakış fırlattı, fakat gördüğü şey karşısında başka bir yere bakmasının imkânsız olduğunu anlaması uzun sürmedi.

Miçman'ın eli hâlâ kanlar içindeydi, fakat yana düşmüş olduğundan şekilsizleşmiş yüzü açıkça görülebiliyordu. Olağanüstü olan şey işte tam oradaydı. Şu anda yara Tamara'nın onu açmış olduğu andakinden çok daha iyi durumdaydı. Adamın yüzünün yarısı çenesinden aşağı sarkacak yerde, şimdi dudakları bile eski haline gelmişti. Olup bitene şahitlik edercesine, yanağında hâlâ bir delik vardı. Tamara o delikten adamın dişleri boyunca uzanan dilini görebiliyordu. Dil arada bir kanlı delikten dışarı çıkar gibi oluyordu, fakat bu giderek zorlaştı ve sonunda imkânsız hale geldi, çünkü yırtık bıçağın ilk girmiş olduğu yerde koyu renkli bir çember haline gelinceye kadar toplanıp büzüştü ve en sonunda tamamen kayboldu.

Tamara çığlık atmak için ağzını açtı. Bu içgüdüseldi ama aynı zamanda da kendisini duyabilecek birine yönelteceği bir yalvarış olacaktı. Boğazına bir yumruk düğümlendiği anda teğmenin onlara kimsenin yardım edemeyeceğini söylemiş olduğunu hatırladı ve adamın ne kastetmiş olduğunu anlamaya başladı.

Tamara tek ses bile çıkaramadan bir el ağzını kapattı; diğeriyse eline vurup bıçağını yere düşürttü. Teğmen kendi yenilmezliğine tam güvenmiyor gibiydi. Tamara'nın kulağına, "Bu defa sürpriz yok," diye fısıldadı. Sonra bir elini göğüs kafesinin etrafına dolayıp, diğeriyle de çenesini yukarı kaldırarak Tamara'yı sıkıca tuttu, fakat Tamara bu sırada *Miçman*'ın aynı şehvetli sırıtışla kendisine doğru yaklaştığını göremiyordu.

"Buyur bakalım." Tamara teğmenin kendisine hitap etmediğini biliyordu.

İşte tam o anda kapı paramparça oldu.

Dimitriy yanlış düşünmüş olmayı ümit etmişti ama artık hiç şüphesi yoktu. Nadya Vitalyevna'yla konuştuğundan ve birkaç dakika sonra da Tamara'yla konuşurken iki deniz subayının Raisa'nın odasına gitmiş olduğunu duyduğundan beri Dimitriy en kötü olasılıktan korkmuştu. Savaş bittiğinden beridir Moskova'da yeterince deniz subayı vardı ve masum bir açıklama bulmak kesinlikle mümkündü, ama Dimitriy bir şekilde anlamıştı. Sonra Nadya onlardan birinin ne kadar uzun boylu olduğundan bahsetmişti; Dimitriy kadar uzundu bu adam.

Kapıya abanırken kullandığı omzu acıyordu. Birden fazla kez yüklenmesi gerekeceğini düşünmüştü, ama bir tür tutku onun bütün gücünü kullanmasını sağlamıştı. Bastonunu sıkıca tutmayı başarabilmişti. Ona ihtiyacı olacaktı, ama ayakta durmak için değil.

"Bırak gitsin, Tolya," dedi.

Diğerleri gibi Tamara'yı tutan ve onu İgnatyev'e ikram eden Tyeplov da Dimitriy'in odaya böylesine bir gümbürtüyle dalması karşısında donup kalmıştı. Dimitriy'in aklına Sivastopol'daki terk edilmiş evde onları kurbanlarıyla birlikte gafil avladığı gün geldi.

O zamanlar onun gözleriyle kendisine ne anlattığını hiç anlayamamıştı. Ama en azından şu anda bunu yalın bir şekilde görebiliyordu. Onun peşine düşüp Moskova'ya

kadar takip etmiş, burada ondan orada aldıklarından daha fazlasını alamayacaklarını fark ederek tehditlerin Dimitriy'in fikrini değiştireceği ümidiyle Raisa'nın üstüne yürümüşlerdi. Tamara sadece onların yoluna çıkan masum bir kişiydi, onun Dimitriy için taşıdığı anlamı tahmin etmeleri mümkün değildi. En azından şu anda yatakta oturan Raisa emniyetteydi. Dimitriy ona kısa bir bakış fırlattı, fakat savunmasını bir saniyeliğine bile ihmal etmemesi gerektiğini biliyordu.

Tyeplov, Tamara'yı bırakıp ondan bir adım uzaklaştı. İgnatyev saldırmaya hazır bir durumda olduğu yerde kaldı. Aralarında duran Tamara her ikisi için de kolay bir av teşkil ediyordu. Dimitriy, önce oğlunun ve şimdi de kızının hayatına bir *vurdalak* soktuğu için babasını sessizce lanetledi. Ama bu Aleksey'in suçu değildi; en azından işin bu kısmı. Tamara'nın ve Raisa'nın şu anda içinde bulundukları tehlike için suçlanacak bir tek kişi –bir tek insan– varsa, o da Dimitriy'in kendisiydi.

"Buraya gel, Tamara," dedi.

Tamara itaat etti ve gözlerini iki canavardan bir saniye bile ayırmadan geri geri yürüdü. Birkaç saniye sonra Dimitriy'in yanındaydı. Dimitriy bastonunu sol eline aldı ve sağ elini Raisa'ya doğru uzatıp ona dokunduğu zaman vücudu ürperdi. Genç kadının ayağa kalkmasına yardım etti.

"Bu meselenin onlarla ilgisi yok, Tolya," dedi sakin bir sesle. "Bu seninle benim aramda. Bırak gitsinler, sonra da konuşalım."

Tyeplov cevap vermedi.

Aslında Dimitriy'in konuşmaya pek niyeti yoktu. Eğer becerebilirse, bu gece bu iki vampirin ölümü onun elinden olacaktı. Kendisini rahat bırakmaları için onlara bir şans vermiş, onlar da bunu dikkate almamışlardı. Dimitri onlar ortadan kalkmadıkça asla özgür olamayacağını biliyordu.

"Gidin buradan," dedi Dimitriy, iki kadına başıyla kapıyı işaret ederek.

"İsak'ı getireceğim," dedi Tamara.

"Hayır!" diye haykırdı Dimitriy. "Onu buradan uzak

tut. Birkaç dakika sonra yanınıza geleceğim, bana inan." Raisa ve Tamara birbirlerine baktılar, fakat bir şey söylemediler. Kapıya doğru yürümeye başladılar.

"O kalıyor," dedi İgnatyev. Tyeplov ona kızgın bir bakış fırlattı, fakat çok geçti.

İgnatyev odayı iki adımda geçip, söylediği şeyi daha yüksek sesle tekrarladı. Elini kadınlara doğru uzattı, fakat Dimitriy onun Tamara'ya mı, yoksa Raisa'ya mı uzandığını anlayamadı. Tepkisi içgüdüseldi. Tek hareketle kılıcını çekip İgnatyev'in bileğine indirdi. İgnatyev geri çekilip kolunu kaldırdı. Yalnızca birkaç tendona ve bir parça deriye asılı olan eli kolunun ucunda sallanıyordu. Tyeplov bir anda hareketlenip onlara doğru yaklaştı. Dimitriy hızlı davranması gerektiğini biliyordu.

Kılıcını bir yana atıp bastonunu tekrar sağ eline aldı ve ucunu sol eliyle tutup hafifçe çevirdi. Kolayca çıkan başlığın arkasından, Dimitriy'in Kırım'dan geri dönerken yaptığı uzun yolculuk sırasında –gelmemesi için dua ettiği, ama yine de geleceğini bildiği bugün için– yontmuş olduğu keskin, ahşap uç göründü.

İgnatyev oldukça hazırlıksız yakalandı. Dimitriy'in saldırısı, kazamatta Wieczorek'le olan dövüşte olduğu gibi bilinçsizce ve körlemesine hamleler yaptığı bir saldırı değildi. Hamlesi, Sainct-Didier'nin[1] ders kitabından alınmış gibi hızlı ve kesindi. İnce ahşap baston yukarıya doğru hafif bir açıyla tam Dimitriy'in daha önce planlamış ve gözünde canlandırmış olduğu gibi beşinci ve altıncı kaburganın arasından geçip rakibinin kalbine saplandı.

Vücudu bütünlüğünü yitirirken İgnatyev'in yüzü donup kaldı; üstüne bir hayret ifadesi yerleşecek kadar bile zaman geçmemişti. Dimitriy ondan geriye kalanların yavaş yavaş yere çöküşünü izleyerek vakit kaybetmedi, bastonunu geri çekip Tyeplov'a döndü.

"Bir daha karşılaşırsak seni öldüreceğimi söylemiş-

1. XVI. yüzyılda yaşamış ve Fransız stilini yaratmış kılıç üstadı. (Ç.N.)

tim," dedi Dimitriy. Bunu söylemiş olduğu sırada, gerçekten ciddi olup olmadığını bilmiyordu. Ama artık şüphesi yoktu. Eğer Tyeplov onu rahat bırakmış olsaydı, Dimitriy'in ona yönelttiği arkadaşlık duygusu –ve sevgi– kısmen ayakta kalabilirdi. Ama onun peşine düşüp buraya kadar gelmesi ve Raisa'yı pazarlık aracı olarak kullanmaya çalışması çok fazlaydı.

"Bunun seninle bir ilgisi yok, Mitka," diye cevap verdi Tyeplov.

Dimitriy güldü. Kendisini kafasına koyduğu şeyi yapmaktan alıkoyacak bir şeye izin vermesinin aptallık olacağını biliyordu, içinin derinliklerinde onu hâlâ bu mahluka bağlayan bir şey vardı.

"Hiçbir zaman olmadı," dedi. "Şimdi beni ele geçirmek için Raisa'yı kullanıyorsun, fakat beni yalnızca senin kadar çürümüş bir canavardan intikam alabilmek için istedin."

"Bizim intikam almak istememiz yanlış mı?"

Dimitriy tekrar güldü. "Biz mi?" diye alay etti, söyleyeceklerini vurgulamak ister gibi. "Artık 'biz' diye bir şey yok, Tolya. Wieczorek çoktan öldü. Artık İgnatyev de yok." Dimitriy konuşurken bile hesaba katılmamış bir isim daha olduğunu fark etti. Bu bilgiyi Tyeplov'un vereceğini ümit ederek bir an durdu, ama vampir Dimitriy'in söylediği şeyleri kabul eder gibi sustu. Dimitriy doğrudan sormak zorunda kaldı. "Mihaylov'a ne oldu?"

Bunu söylediği anda Dimitriy, Tyeplov'un tavrında onu daha az tanıyan birinin fark edemeyeceği bir değişiklik olduğunu fark etti.

"Mihaylov mu?" diye sordu *Vurdalak*.

"Evet o. Öldü mü, yoksa sadece seni terk mi etti?"

"İkisi de değil." Tyeplov'un dudaklarında bir gülümseme belirdi.

"Peki, nerede?"

"O..." –Tyeplov'un gülümsemesi bütün yüzüne yayıldı ve bakışları Dimitriy'in yüzünden omzunun üzerine doğru kaydı– "senin tam arkanda."

Tyeplov konuşurken Dimitriy, arkasındaki parçalan-

mış kapının tahtalarını çıtırdatan ağır ayak sesini duymuştu. Elinde bastonuyla tekrar öldürmeye hazır bir şekilde aniden arkasına döndüğü anda, evde çalışan kadınları korumakla görevli İsak'ı buldu karşısında.

Tam o anda parçalanan cam ve tahta sesleri duydu. Hızla döndü, fakat Tyeplov bir saniye içinde pencereden caddeye atlayıp kaçmıştı bile. Dimitriy iki adımda parçalanmış pencerenin yanına geldi ve tıpkı Sivastopol'daki o berbat gecede olduğu gibi yine Tyeplov'un karanlıkta kayboluşunu izledi.

"*Vurdalak*'lar!"

Tamara güldü, fakat bu içgüdüsel bir tepki, batıl inançlara karşı bir savunmaydı. Raisa'nın yüzünde de benzer bir tepki gördü. Yelena Vadimovna'yla Valentin Valentinoviç çocukken Tamara'ya *vurdalak*'larla ilgili öyküler anlatmışlar, ama ikisi de onların gerçek olabileceğine ilişkin en ufak bir sebep bile göstermemişlerdi. Onlar da Grimm, Perrault ve çocukların inanmaktan hoşlandığı, fakat gerçek olmadıklarını bildiği diğer masalların arasında kaynayıp gitmişti.

Ama görmüş olduğu şeyi inkâr etmesi mümkün değildi. İnsan eti olduğunu düşündüğü bir şeyi kesmiş ve gözlerinin önünde iyileştiğini görmüştü. Aynı şeyi Dimitriy mahlukun elini kestiği zaman da görmüştü. En ikna edici olan şey ise, ölen yaratığın bedeninin toza dönüşerek kaybolup gittiğini görmesiydi.

Tamara şahit olduğu şeyin dünya üzerindeki akılcı anlayışın gerçek olduğunda ısrar ettiği her şeye meydan okuduğunu reddedemezdi. Ama yine de o noktadan *vurdalak* düşüncesine kadar uzun bir yol vardı.

"Bunu neden söyledin?" diye sordu. Dimitriy ve Raisa ona şüpheyle baktılar. Tamara'nın ofisinde oturuyorlardı ve hepsinin elinde birden fazla kez doldurulmuş votka bardakları vardı. "Yani neden *o kelime*? Onlar insan değildi, bunu kabul ederim, fakat yeterince bilmeden hüküm ve-

remeyiz. Sonuçta, kimsenin kanını içtiklerini görmedim." Tamara konuşurken bile *Miçman*'ın, bedeniyle ilgili olarak onun düşündüğünden çok farklı türden bir şehvetin peşinde olup olmadığını merak ediyordu. Tüyleri ürperdi.

"Bunu söylemek için çok iyi nedenlerim var. Bu, tesadüfi bir karşılaşma değildi. Onların neden Raisa'nın peşinde olduklarını sanıyorsun?"

Tamara'nın bunu düşünmeye fırsatı olmamıştı.

"Onu bana ulaşabilmek için bulmak istiyorlardı," diye devam etti Dimitriy. Ayağa kalkıp Raisa'nın yanına gitti ve ellerini tuttu. "Seni böyle tehlikeye attığım için çok üzgünüm, sevgilim." Raisa bir şey söylemedi, o Tamara'dan daha şaşkın bir durumdaydı. Dimitriy onu dudaklarından öptü, o da karşılık verdi. Dimitriy'de yarı yaşındaki bir adamın romantizminin izleri seziliyordu.

"Neden sen?" diye sordu Tamara.

"Babamın yüzünden." Dimitriy bir an sustu. "Toma, benden Aleksey İvanoviç'i anlatmamı istemiştin. Anlatayım. Her şey 1812 yılında, Bonaparte önlenemez bir şekilde Moskova'ya yürürken başladı."

Dimitriy fantastik öyküsüne başladı ve babasının Moskova'yı Fransızlardan kurtarmak için nasıl bir vampir grubunu topladığını, sonra da vampirlerin Fransızlar gider gitmez Ruslara dönüp onlardan beslenmeye başladıklarını anlattı. Canavarların Aleksey'in yoldaşlarını birer birer öldürdüğünü anlattı. Bunlar –Maksim Sergeyeviç, Dimitriy Fetyukoviç– Tamara'nın iyi bildiği ve annesinin, küçük kızın büyükbabasının kahramanlıklarını hatırlarken sıklıkla telaffuz ettiği isimlerdi.

Dimitriy'in anlattığı bir şey Tamara'nın aklında hep kalacaktı.

"Büyükbaban, Vadim Fyodoroviç, bir *vurdalak* tarafından öldürülmüş. Cesedini duvardaki bir çiviye asıp çürümeye bırakmışlar."

Tamara kaskatı kesildiğini hissetti, fakat Dimitriy'in hiçbir ayrıntıyı atlamaya niyeti yoktu.

"Ama Aleksey sonunda hepsinin üstesinden gelmiş,

değil mi?" diye sordu Raisa, Dimitriy konuşmasını bitirdiğinde.

"On iki tanesinin. Ama başka vampirler de varmış, hâlâ varlar."

"1812 yılında öldürülen o kadın –Margarita Kirilovna– onu da bir vampir mi öldürmüş?" diye sordu Tamara.

"Babam bundan hiç bahsetmedi, ama kulağa mantıklı geliyor, özellikle de cesedi bulan oysa."

"Kadının ölüm şekli de anlam kazanıyor böylece," dedi Tamara. Sonra diğer yarayı hatırladı, Margarita'nın boynundaki değil, göğsündeki yarayı. "Sanırım baban onun ruhunu kurtarmaya çalışmış."

Dimitriy ona baktı, fakat açıklama yapmasını istemedi.

"Peki, o zamanlar kaç yaşındaydın?" diye sordu Raisa. "Beş mi?"

Dimitriy başını salladı. "Siz ikiniz de daha doğmamıştınız."

"Ve sonra 1825'te tekrar oldu," dedi Tamara. "O yıl içinde beş ölüm."

"1812'de çok daha fazlaydı, ama kayda geçmedi," dedi Dimitriy.

"Ve 1825'te baban bunlardan birine tanık oldu; Malyi Tiyatrosu'nun önünde."

"Ona ben de tanık oldum." İki kadın konuşurken Dimitriy'i izliyordu. "Babam en iyisinin beni bu işin dışında tutmak olduğunu düşünmüştü."

"Peki, ne oldu?" diye sordu Tamara.

"Kyeşa adında bir *vurdalak* vardı. Babamı buldu ve güneye giderken kendisini izlemesi için ona yem attı. Babam da peşine takıldı; onun hakkından geldiğini sanıyorum."

"Tam olarak bilmiyor musun?"

"Geri döndüğünde bana fazla bir şey anlatacak kadar zamanı olmadı. İsyan buna bir nokta koydu. Onu hiç hatırlamıyor musunuz?"

Tamara başını kaldırdığında Dimitriy'in soruyu ona sormuş olduğunu fark etti, ama isyanı neden hatırlaması gerektiğini tahmin edemedi.

"Ben mi?" dedi. "Ben kesinlikle Moskova'daydım. Ama sadece dört yaşındaydım."

"Ama Aleksey'le olan bağlantın..."

"Büyükbabam o zamana kadar çoktan ölmüştü."

"Hayır, ben... dadın vasıtasıyla olan bağlantıyı kastetmiştim."

Dimitriy telaşlanmış gibiydi. Bu, Tamara'nın kafasını karıştırdı.

"Dadım mı?"

Dimitriy sustu, düşünceli gözlerle ona baktı, sonra konuşmaya başladı. "O ve Aleksey – onlar... birbirlerini tanıyorlardı. Hatırlamıyor musun?"

Tamara güldü. "Bir dadım olduğunu bile hatırlamıyorum. Adı neydi?"

Dimitriy yine sustu. "Ben... emin değilim. Önemi yok."

"Peki, bu gece olanlar nedir?" diye sordu Raisa. "Neden geri döndüler?"

"Sivastopol'da beni buldular; bu akşam karşılaştığımız o ikisi –Tyeplov ve İgnatyev–, fakat başkaları da vardı."

"Senden ne istiyorlardı?" diye sordu Raisa.

"Aleksey'in oğlunu istiyorlardı," dedi Tamara. Bu bir tahmindi, fakat mantıklıydı. "İntikam istiyorlardı, sonraki kuşaktan alacak olsalar bile."

"Bu doğru," dedi Dimitriy, "fakat nedeni o değil. İntikam almak istiyorlar, fakat benden değil, Cain adında bir adamdan. Aleksey'in bir defa kendilerine onu mağlup etmeleri için yardım ettiğini söylediler; Kyeşa onu Kırım'a getirdiği zaman."

"Onlara inandın mı?" diye sordu Raisa.

"Belki o zaman inanmıştım, ama şimdi inanmıyorum. Babam yanlışı doğrudan ayırt etmeyi bilirdi."

"Yani onları geri mi çevirdin?" diye sordu Tamara.

Dimitriy başını salladı. "Onlardan birini öldürdüm."

"Ama onlar seni öldürmediler."

"Bunun onlara ne yararı olurdu ki?"

"Karınları doyardı," dedi Tamara, bu yaratıkları hor görmeye ne kadar çabuk başladığına şaşırarak.

"Sivastopol'da yiyecekleri boldu," dedi Dimitriy.

"Peki, buraya neden geldiler?" diye sordu Tamara. "Raisa'dan ne istiyorlardı?"

"Sadece onun vasıtasıyla bana ulaşmaya çalıştıklarını tahmin edebiliyorum, ya kendilerine yardım etmemi sağlamak için son bir girişimde bulunmak istiyorlardı ya da sonunda ölmem gerektiğine karar verdiler."

Tamara konuşmaya fırsat bulamadan, Raisa'nın sesi sertçe yükseldi. "Bu doğru. Böyle söylüyorlardı. Ve artık senin yardımını istemiyorlar. Sadece intikam peşindeler."

"Öyle mi?" Dimitriy'in sesi kederliydi. "Tyeplov bile mi?"

"Özellikle Tyeplov."

"Geriye sadece o kaldı," dedi Tamara.

"Belki de," dedi Dimitriy. "Ama Sivastopol'da onlardan biri daha vardı, Mihaylov. Nerede olduğunu Tanrı bilir."

"Bir şey söylediler mi?" diye sordu Tamara, Raisa'ya; ama o başıyla olumsuzladı. "Peki, şimdi ne olacak?" diye devam etti Tamara. "Tekrar Raisa veya senin için geri gelecekler mi?"

"Bilmiyorum. İgnatyev öldüğü için Tyeplov vazgeçebilir."

"Öyle bir tipe benzemiyor," dedi Raisa.

"Bunu yarın düşünürüz," dedi Dimitriy. "Bu gece burada kalsam olur mu?"

Bir sessizlik oldu ve Tamara, Dimitriy'in bu soruyu kendisine sormuş olduğunu fark etti. Dimitriy, Raisa'nın yatağında yatacak olmasına rağmen, bir anlamda burası Tamara'nın eviydi. Tamara, Raisa'ya baktı, fakat onda reddettiğine dair bir ifade sezmedi. "Tabii ki," dedi. "Odayı kontrol edeyim."

Raisa'yla Dimitriy'i baş başa bırakıp yukarıya, her şeyin olduğu odaya çıktı. İsak geçici tamiratı –parçalanmış pencereye tahta çakma işini– tamamlamak üzereydi. Bu büyük bir iş değildi, ama senenin bu zamanında zaten rüzgâr pek serin esmezdi ve perdeler kapalı olduğu zaman fark hissedilmezdi. İsak, Tyeplov'un evden alelacele

dışarı atlaması dışında bir şey görmemişti ve bu da açıklama gerektiren doğaüstü bir olay sayılmazdı. İgnatyev'den tek geri kalan şey olan yerdeki giysi yığını ise onlarınki gibi bir eve aykırı düşen bir görüntü oluşturmazdı.

Tamara tekrar aşağı inip Raisa ve Dimitriy'e odanın hazır olduğunu söyledi. O akşam ziyarete gelmiş olan birkaç müşteri de çoktan gitmişti ve Raisa'nın odasında olanlardan sonra artık müşteri kabul etmemişlerdi. Ortalık çok sakindi. Tamara bardağına tekrar votka doldurup bir sigara yaktı. Uyku tutmayacağını biliyordu. Düşünüyordu. 1812 ve 1825'teki cinayetleri çözmüştü. Hatta İrina Karlovna'nın bu canavarlardan biri –Tyeplov, İgnatyev veya bir başkası– tarafından öldürüldüğü de kesin gibiydi. Buraya daha önce gelmişler ve... Tamara düşünmek bile istemiyordu. O müdahale etmeseydi, Raisa'ya ne olurdu? Dimitriy ikisini de kurtarmamış olsaydı kendisine ne olurdu? Hâlâ yanıt bekleyen sorular vardı, fakat temel sorun çözülmüştü. İrina Karlovna'yı kimin değil, neyin öldürdüğü önemliydi. Ve bu sorunun cevabı bir *vurdalak*'tı. İşte bu fikir Tamara'nın başa çıkabileceğinden fazlaydı. Böyle yaratıkların var olabileceği düşüncesi bile Tamara'nın her türlü akla yatkın içgüdüsüne aykırıydı. Onların kendisini ve etrafındakileri doğrudan tehdit edebileceği düşüncesi dehşet ötesiydi.

Bu düşüncenin yarattığı dehşet hissine ve Tyeplov ya da bir diğerinin hâlâ dışarılarda bir yerde olabileceğini bilmesine rağmen, Tamara kendisini araştırması sona ermiş gibi hayal kırıklığına uğramış hissediyordu. Ama o akşamki keşifleri sadece hortlaklarla ilgili değildi. Dimitriy ona diğer araştırmasında, anne babasını arayışında, yardımcı olabilecek canlı bir bilgi vermişti. 1825 yılında, henüz dört yaşındayken bir dadısı vardı. Çocukluk günlerine ait eski, karanlıkta kalmış anılarını karıştırıp onu sevip bakan kişiyi anımsamaya çalıştı. Ama anılarında hep annesini gördüğünü düşünmüştü. O görüntüler Tamara henüz küçücük bir çocukken Lavrovların evindeki işinden ayrılan bir dadıya ait olabilir miydi? Tamara'nın var

oluşunun temeliyle ilgili anlayışı böyle abes bir yanlışlığa dayanıyor olabilir miydi?

Tamara başını salladı. Onun hatırladıklarından daha fazla kanıt vardı. Volkonskiy'den gelen para vardı, onun Tamara'nın Petersburg'daki arşivde okumuş olduğu mektupları vardı ve çok sayıda başka ipucu vardı. Belki de Tamara'nın zihninde annesiyle dadısının görüntüsü birbirine karışmıştı, fakat her ikisinin de var olduğundan şüphesi yoktu. Anne ve babasına götüren izler silinmiş olabilmesine rağmen, dadısını bulma ümidi hâlâ vardı. Ve Tamara bu kadını bulabilirse –eğer hâlâ yaşıyorsa– belki de çocukluk çağının sırlarını aydınlatacak kişi *o* olurdu.

19

Dimitriy uyandığında Raisa gitmişti. Bir not bırakmıştı, fakat pek ayrıntılı değildi, sadece yapması gereken işler olduğunu yazmıştı. Artık gün ışımıştı, yani tehlikede değildi; Dimitriy ona bunların hepsini anlatmıştı. Yan yana uzanmış yatarlarken Dimitriy ondan Tyeplov ve İgnatyev'in söylemiş olduğu her şeyi anlatmasını istemişti. Bunlar onun şüphelerine bütünüyle uyuyorlardı. Raisa'yı oradan çıkarıp şehirde saklandıkları deliğe götürmeyi planlamışlardı. Böylece Dimitriy'i oraya çağırabilecekler ve geldiğinde de –geldiği zaman Raisa'yı kurtarabilmek için kendi hayatını hiçe sayacağını da biliyorlardı– ikisini de öldüreceklerdi.

Dimitriy onların kendisini Moskova'ya kadar takip etmiş olduklarına gerçekten şaşırmıştı – Raisa'ya kendisine anlatmış oldukları hikâyenin aynısını anlatmış olmalarına da şaşırmıştı: Dimitriy'den, Cain'den intikam almalarına yardım etmesini istiyorlardı. Belki de doğruydu bu. Eğer sadece beslenmek istiyor olsalardı, güneyde kalmaları çok daha iyi olurdu. Dimitriy'i bütün ülkede takip etmeleri için özel bir nedenlerinin olması gerekiyordu ve onunla olan bütün karşılaşmalarında amaçlarının kanının tadına bakmak olmadığını göstermişlerdi. Bunda tabii ki, Dimitriy'in bir zamanlar *vurdalak*'ları harekete geçiren tek şey olduğunu düşündüğü basit bedensel zevklerin ötesine ge-

çen belirli bir soyluluk da vardı. İntikam arayışı, haksızlığa uğramış olma düşüncesini ve doğruyla yanlış konusunda bir anlayışa sahip olmayı gerektirirdi. Peki, onların söylediği gibi, Dimitriy'in babasının –doğruyla yanlış arasında değil– ama iki kötüden daha az kötü olanını seçmeye zorlanıp, Tyeplov ve diğerlerinin Cain'den kaçmasına yardım etmeyi seçmiş olduğu doğru olabilir miydi?

Ama bunun için çok geçti. Tyeplov Moskova'ya gelip Dimitriy'den yardım etmesini istemiş olsaydı, işe yarayabilirdi. Fakat gelip Raisa'yı ve Dimitriy'le akraba olduğundan onlar kadar kendisi de habersiz olan Tamara'yı tehdit etmişlerdi. Bunu bilmemeleri Tamara'ya bir dereceye kadar güvenlik sağlardı. Tamara, Raisa'nın odasındaki olaya karışmıştı, ama *vurdalak*'ların onun peşine düşmesi için bir neden yoktu. Dimitriy'le bağlantı sağlayan kişi Raisa'ydı ve gece olduğunda takip edecekleri kişi de oydu, Dimitriy'in koruması gereken kişi de. Bunu tek başına başaramazdı, ama Moskova'da kendisine yardım edebilecek olan kişiyi tanıyordu.

Peki, ya Tamara'nın onun kız kardeşi olduğunu öğrenirlerse ne olurdu? Dimitriy aniden dehşete düştü. Kendisine ulaşmak için onu kullanacakları kesindi. Tamara'nın Dimitriy'in kız kardeşi olması, kaçınılmaz bir şekilde onun Aleksey'in –Üç Parmaklı Adam'ın– kızı olduğu gerçeğine bağlıydı. Dimitriy onların intikam planına nasıl yardım edecekse, kız kardeşinin de öyle yardım edebileceğini düşünmezler miydi? Ve Tamara onlara yardım etmeyi reddederse –ki Dimitriy'in bundan hiç şüphesi yoktu– ondan başka nasıl yararlanırlardı?

Dimitriy önceki gece Raisa ve Tamara'yla yaptığı konuşmayı hatırladı. Tamara'ya, Dominikiya'dan ya da en azından bir dadısı olduğundan bahsetmişti, ama babasının metresinin adını söylememişti. Bunu yapmak aptallık olurdu, fakat aralarındaki akrabalığı en hafif imayla bile olsa ifade etmeyi öyle çok istemişti ki; bu, insanın gerçeği bilmeyen arkadaşlarla konuştuğu sırada âşığının adından söz ettiği zaman duyduğu heyecanı andırıyordu.

Tamara kendisini evlat edinmiş olan Lavrovlara gidip soracak olursa gerçek ortaya çıkabilirdi. Ve Tamara'nın anne ve babası ortaya çıktığı zaman Tyeplov'un bunu öğrenmesi ne kadar sürerdi? Dimitriy Lavrovları yıllardır görmemişti, fakat babasının bunu gizli tutmaları için onlara yemin ettirmiş olduğunu biliyordu. Şimdi babasının yerine kendisi gidip onlarla konuşmalı ve Tamara ne kadar yalvarırsa yalvarsın ona hiçbir şey söylememeleri gerektiği konusunda uyarmalıydı.

Ama önce Raisa'nın güvenliğini sağlama alması gerekiyordu.

Giyinmeye başladı.

* * *

Dimitriy, basamaklara her bastığında sağ ayak bileğine giren ince sızıyı göz ardı ederek Yudin'in bürosuna inen merdivenden paldır küldür indi. Oraya geldiğinde nefes nefeseydi. Yudin önündeki evraktan başını kaldırıp ona baktı.

"Mitka, bu ne kadar hoş bir sürpriz. Gribov'a bize birer çay getirmesini söyleyeyim mi?"

Dimitriy bu teklifi reddetmek üzere elini kaldırdı. Kendisini eski dostunun önünde duran koltuğa bıraktı.

"Belki de daha kuvvetli bir şey, ha?" diye sordu Yudin.

"Olur." Dimitriy'in anlatacaklarından sonra ikisinin de kuvvetli bir içkiye ihtiyacı olacaktı. Yudin vitrinli dolabına gitti ve bir bardak brendi doldurup getirdi. Kendisi içki almadı. Tekrar yerine oturduğunda Dimitriy konuşmaya başladı.

"Vasya," dedi. "Uzun yıllara dayanan bir dostluğumuz var."

Yudin başını salladı.

"Beni hep mantıklı, aklı başında biri olarak tanıdın."

"Bu açıdan babana çekmişsin."

Dimitriy kendi kendine gülümsedi. Yudin'in bu ben-

zerlikten söz etmesi uygun olmuştu. Derin bir nefes alıp konuşmaya devam etti. "Vasya, bir *vurdalak*'ın ne olduğunu biliyor musun?"

Yudin şaşkınlıkla ona baktı. Dudaklarını sıktı, fakat kendine engel olamıyordu. Gürültülü bir kahkaha patlattı.

"Bu bir şaka değil, Vasiliy," dedi Dimitriy, kararlı bir ifadeyle. Ben yaşlı bir deli değilim. Bunlar gerçek şeyler. Biliyorum. Onlarla karşılaştım, babam da öyle."

Yudin kendisini sakinleştirdi. Elini uzatıp Dimitriy'in elinin üstüne koydu. "Özür dilerim." Kendisini tutamayıp tekrar güldü. "Senden kuşku duyduğumdan değil. Gülmemin sebebi, rahatlamış olmam."

"Rahatlamış olman mı?" Dimitriy donakalmıştı.

"Mitka, biliyorum. Yıllardır biliyordum. Vampirlerden haberim var. Babanın onlarla mücadele etmiş ve onları yenmiş olduğunu biliyorum." Vitrinli dolaba doğru yürüdü, brendi şişesini getirip Dimitriy'in bardağını doldurdu, bu defa kendisi de bir bardak aldı.

"Ne zamandır biliyorsun?" diye sordu Dimitriy.

"Savaştan, 1812'den beri."

"Sen de babamla birlikte mi mücadele ettin onlarla?"

"Bunu pek söyleyemeyeceğim. Onlardan birini öldürmemiş olduğum kesin – bu daha çok Lyoşa'nın işiydi." Sesi daha da alçaldı. "Ama onların ne olduğunu ve neler yapabildiklerini gördüm."

"Niye hiç anlatmadın? Babam niye anlatmadı?"

"O zamanlar çok küçüktün, Mitka. Lyoşa bana söz verdirdi. Asla bizim yaşadığımız şeylere ortak olmak zorunda kalmamanı istediğini söyledi. O zaman tabii ki aramız bozuktu ve Senato Meydanı'nda barışmak için bize kalan birkaç dakika sırasında düşünmemiz gereken daha öncelikli şeyler vardı."

"Öyledir," dedi Dimitriy. Aleksey gibi konuşmuştu.

"Peki, Lyoşa fikrini ne zaman değiştirdi?" Yudin gerçekten meraklanmış görünüyordu. "Bundan söz ederken hep çok kararlı görünürdü."

"Fikrini değiştirmedi – buna mecbur oluncaya kadar."

"Mecbur mu?"

"1825 yılında, isyandan yalnızca iki ay önce, burada Moskova'da onlardan biriyle karşılaştık."

"Tanrım. Ne oldu?"

"Babam sonunda halletti, ama bana bildiği her şeyi anlatmak zorunda kaldı."

"Peki, sana hiç benden söz etmedi mi?"

Dimitriy başını salladı.

"Bu tam onun davranışı," dedi Yudin, geçmişi anımsayıp gülerek. "Seni korumak istiyor. Beni de."

Dimitriy buna karşı gelemedi, fakat Aleksey'le ilgili anılar üzerinde kafa yoracak zaman yoktu. Yüzünde zalim bir ifade belirdi. Doğrudan Yudin'in gözlerine baktı. "Ama bu sadece tarih değil. Buradalar. Burada, Moskova'da."

"Tanrım!" Yudin öne eğilip elini ağzının üzerinde gezdirdi ve Dimitriy'in söylediği şeyin önemini düşündü.

"Benim peşimden geldiler," diye açıkladı Dimitriy.

"Senin peşinden mi?"

"Sivastopol'dan. Beni orada buldular. Beni arıyorlardı – Üç Parmaklı Adam'ın oğlunu."

"Niye?" diye sordu Yudin.

"Onlara yardım etmem için. 'Cain' adında bir vampirden intikam almak istiyorlar."

"Cain mi? Ha! Bir efsane."

"Ne?"

"O, Baba-Yaga'ya[1] eşdeğer bir vampirdir."

"Nereden biliyorsun?"

Yudin ayağa kalkıp masanın etrafından dolaştı. Bir elini masanın, diğerini koltuğun sırt kısmının üstüne koyup Dimitriy'e doğru eğildi. Birinin kulak misafiri olacağından korkar gibi usulca, hızlı hızlı konuştu. "Mitka, benim nasıl biri olduğumu bilirsin, eylemden ziyade düşünce adamıyımdır ben. Baban bu canavarları öldürdüğü için

1. Slav folkloründe cadı ya da büyücü kadın karakter. (Y.N.)

mutlu olmuştu, ama benim yaklaşım tarzım onları incelemek yönündeydi. İlk karşılaştığım günden beri onları inceledim. Güçlü oldukları noktaları bilirim. Zayıf yönlerini de. Alışkanlıklarını da."

"Yani vampirlerin bile bir folkloru mu var?" diye sordu Dimitriy. Bu hiç aklına gelmemişti ama mükemmel biçimde akla uygundu. "Ve Cain de bunun bir parçası mı?"

Yudin başını salladı.

"Fakat bana niye söylediler?"

"Sana oyun etmek için. Kanını kolayca içebilmek için." Yudin ellerini arkasında kavuşturup, diğer yana döndü.

Dimitriy'in bir an bunu düşünmesi gerekti. "Hayır," dedi, emin bir sesle.

Yudin topuğunun üstünde döndü. "Ne?"

"İnan ki, istedikleri tek şey kanım olsaydı, onu tadabilmek için bolca fırsat geçmişti ellerine."

"Emin misin?"

Dimitriy aniden kendini kötü hissetti. Yudin kadar saygı duyduğu bir adama Tyeplov'la olan karşılaşmasını anlatma düşüncesi içini bulandırmıştı. Ne pahasına olursa olsun bundan kaçınmalıydı. "İnan bana," dedi sadece.

"O zaman belki de daha kötüsü söz konusu."

"Nasıl daha kötü olabilir ki?"

Yudin eğilip Dimitriy'e yaklaştı. "Bir *vurdalak* sadece kan peşinde koşmaz. Onlar bazen... dostluğa da ihtiyaç duyarlar."

"Dostluk mu?"

"Bir insanı kendi türlerine çevirmeyi ve onunla sonsuza dek birlikte olmayı düşünerek. Eminim buna benzer efsaneler duymuşsundur."

"Bu tip bir efsane hiç duymamıştım."

"Nasıl aktarıldığının önemi yok, sonuçta iğrenç bir fikir," dedi Yudin, kendinden emin bir ifadeyle. "O yüzden yalnızca kurban da istiyorsa gerçekleşebilir."

"Eh, ben kesinlikle istemezdim."

"Hayır." Yudin doğrulup Dimitriy'in omzunu sıvazladı. "Sen böyle bir şey için fazla iyisin, Mitka. Belki de bu-

mı hissettiler. Belki de yollarına devam ederler."

Dimitriy bir anda arkadaşının sözlerinin kaçınılmaz bir şekilde varacağı noktayı gördü. Kafası karıştı ve elindeki içkiyi bir dikişte bitirdi.

"Raisa," diye mırıldandı.

"Raisa?"

"Geçen gece onu ziyaret ettiler – Degtyarniy Yolu'nda. Onu sadece bana ulaşmak için kullanmak istediklerini düşünmüştüm ama..." Aklına Tyeplov'un sözleri geldi: "Bu seninle ilgili değil, Mitka."

"O? "

"O iyi. Onlardan birini öldürdüm, diğeri kaçtı. Ama Raisa'nın peşine yine düşeceklerdir. Bundan çok eminim."

"Onlar dedin?"

"Sağ kalan Tyeplov'du, babamla ilgili konuşurken ondan bahsetmiştim sana. Sanırım bir tane daha var, adı Mihaylov. İkisi de Sivastopol'daydı."

Yudin koltuğuna geri döndü. Derin bir nefes aldı. "Mitka, bu çok önemli. Lyoşa sana bir insanın vampire dönüşme süreciyle ilgili ne kadar bilgi verdi?"

"Pek fazla değil." Bu doğruydu, çok az zamanları vardı, Aleksey ona kendi kazandığı başarıların ötesinde pek bir şey anlatmamıştı.

"O zaman dinle. Bu süreç basittir. Önce vampir bir insanın kanını içer, tıpkı beslenirken olduğu gibi boyun bölgesinden. Kurbanını öldürecek kadar içer, ama hemen öldürecek kadar değil. Fark o noktada başlar. Vampir bilerek kendini yaralar – sıklıkla göğüs bölgesinden; ama aslında neresi olduğu fark etmez. Kurbanın kendisinden emilen kan karşılığında vampirden kan emmesine yetecek kadar zamana sahip olması için yaratığın yarasının iyileşmesine engel olması ve bunun için büyük çaba sarf etmesi gerekir. Kurban yine de ölür, fakat artık bir hortlak olur. Bir *vurdalak* olur."

Dimitriy dehşetle dinledi. "Bunu bana neden anlatıyorsun?" diye sordu, Yudin sözünü bitirince.

"Sana yapmak isteyecekleri şey buydu."

"Artık istemeyecekler mi?"

"Doğru yoldan ayrılman için aklını çelemeyeceklerini gösterdiysen, hayır. Ama Raisa'nın ne yapacağını kim bilebilir?"

"Asla," diye gürledi Dimitriy. "Böyle bir şeyi asla yapmaz, isteyerek yapmaz."

Yudin konuşmaya başlamadan önce düşünceli bir ifadeyle başını salladı. "Sanırım haklısın," dedi yavaşça, "ama bir sınavdan geçmek zorunda kalmazsa ikimiz de daha mutlu olacağız diye düşünüyorum."

Dimitriy dudağındaki yarım gülümsemeyle, inceliğini takdir ederek Yudin'e baktı. Dimitriy, Raisa'nın Tyeplov'a boyun eğebileceği ihtimaline teslim olma düşüncesinden nefret edecekti, fakat Yudin bu konuyu hiç açmadı.

"Tabii," diye mırıldandı.

Yudin gözlerini odada gezdirerek bir süre düşündü, sonra Dimitriy'e döndü. "Mitka, ondan ayrı kalmaya dayanabilir misin?"

"Onu korumak için mi? Elbette."

"İyi. İyi. Bak, Klin'de bir dostum var. Ücret karşılığında Raisa'yı yanına alabilir. Moskova'dan yeterince uzak. Böylece güvende olabilir."

"Ne gerekiyorsa öderim."

Yudin başını salladı, düşünceliydi. "Şimdi bunu dert etme. Masrafları paylaşırız, ama her şey sona erince."

"Ne zaman sona erecek?"

"Bilmiyorum, ama Raisa'yı emniyete alır almaz sen ve ben bu işi temelli çözmenin bir yolunu bulacağız."

"Onunla birlikte gidebilir miyim?"

"Hayır. İkiniz birlikte olursanız, sizi bulmaları çok daha kolay olur. Ayrıca bu canavarları bulup ortadan kaldırabilmemiz için senin burada, Moskova'da olman gerekiyor."

Dimitriy'in aklına başka bir sorun geldi. "Sence Raisa gittiği için mutlu olur mu?"

"Onu ikna etmen gerekecek. Buna mecbursun."

Dimitriy başını salladı.

"Klin'deki arkadaşım Madam Ziglova'ya yazıp Raisa'

nın geleceğini bildireceğim. Sonra birlikte gidip Raisa'yla konuşuruz, Tanrı onu ikna etmemize yardım etsin." Bir kalem alıp yazmaya başladı.

Dimitriy oturmuş onu seyrederken planın başarısız olması durumunda ne olacağı düşüncesini zihninden kovalamaya çalıştı. Ama düşüncelerine engel olmayı başaramadı.

"Vasya," dedi, sonunda. "Onu tanıyorsun. Onun..."

"Onun ne?"

"Onun... vampir olmayı isteyebileceğini söyledin. O böyle biri değil, değil mi?"

"Hayır, sevgili dostum. Tabii ki değil. Sana sahip olduğu sürece değil."

Biraz durdu. "Ama onu bulurlarsa ve o da boyun eğmezse, aynı derecede berbat bir sonuçla karşı karşıya kalabiliriz."

Dimitriy ağzını açmadı. Yudin'in ne kastettiğini biliyordu, ama arkadaşı yine de bunu dile getirmeyi tercih etti.

"Her halükârda onun keyfini çıkaracaklardır. Eğer vampirlerin kanını içmezse onun kanını son damlasına kadar içeceklerinden hiç kuşkun olmasın."

"Toma. Seni tekrar görmek ne güzel."

Tamara'nın Lavrovlara yaptığı son ziyaretin üzerinden sadece birkaç gün geçmişti. Yelena Vadimovna'nın sesinde şaşkınlık ve neşenin hoş bir karışımı seziliyordu.

"Ne yazık ki baban şu anda evde yok, ama..."

"Sormak istediğim bir şey var, anne;" dedi Tamara, onun sözünü keserek, "çocukluğumla ilgili."

Annesinin yüzü asıldı. Tamara onlara diğer anne babasıyla ilgili konuyu açtığı zaman verdiği acıdan giderek daha fazla nefret ediyordu. Ama bu defaki sorusu onlarla ilgili değildi. Annesinin tepkisi, suçlu bir vicdanın işaretiydi. Fakat Tamara açıklamaya fırsat bulamadan sözü kesildi.

"Buraya beni görmek için geldiğini ümit etmiştim,"

dedi arkasından bir ses. Tamara onu sahibini hemen tanıdı. Arkasına dönüp ona doğru koştu.

"Rodyon," diye bağırarak kendisi ağabeyinin kollarına attı. O tabii ki ağabeyi değildi, ama gerçek bir kardeşi daha fazla sevebileceğini düşünemiyordu Tamara. Rodyon, anne ve babasından farklı olarak, bir role bürünerek kimseye zorla sahip olmaya çalışmazdı. Dünyada düzinelerce erkek kardeşe yer vardı, ama insanın yalnızca bir tek annesi ve bir tek babası olurdu.

Uzun bir kucaklaşmadan sonra Tamara biraz geri çekilip ona baktı. Ona göre Rodyon her zamanki gibi görünüyordu, son zamanlarda bıraktığı sakal dışında tabii. Onu üç yıl önce son gördüğünden beri belki biraz kilo almış olabilirdi, ama hep iriyarı ve güçlü görünür, bu da ona çok yakışırdı. Artık kırk üç yaşına gelmişti ve Tamara onun şakaklarının biraz kırlaştığını görebiliyordu. Yüzbaşı üniformasının içinde göz kamaştırıcı görünüyordu. Sonuçta komutanı, donanma komutanı Grandük Konstantin'di. Tamara yüzündeki gülümsemeyi saklayıp Çar'ın erkek kardeşiyle olan bağlantısını belli etmemeye karar verdi.

"Tıpkı büyükbabasına benziyor," dedi Yelena.

Vadim Fyodoroviç'ten bahsedilince Tamara'nın aklına önceki gece Dimitriy'in onun nasıl ölmüş olduğunu anlatması geldi. Gözünün önüne Rodyon'un aynı durumda, boynunda bir *vurdalak*'ın diş izleriyle, bir çiviye asılmış halde yavaş yavaş çürürkenki görüntüsü geldi. Bu görüntüyü aklından çıkarmaya çalıştı, fakat zihninin her tarafını kaplamaya başlamıştı; kardeşine baktığında, yeni bıraktığı sakalının kıllarının arasında oynaşan kurtları görüyordu. Aldırmamaya çalıştı, ama ancak tekrar su yüzüne çıkma fırsatını buluncaya kadar bastırmayı başarabildi.

Bir süre konuştular, çoğunlukla Tamara ve Rodyon; anneleri oturmuş mutlu mutlu gülümsüyordu. Vadim'in görüntüsü Tamara'yı tekrar tekrar ziyaret etti, Rodyon'un sözcükleri büyükbabasının ölü, kabuk bağlamış dudaklarından dökülüyor gibiydi. Önceki gece Dimitriy'den öğ-

rendikleri arasında Tamara'yı kişisel olarak en çok etkileyen şey bu olmuştu. Bu ve diğer bir şey daha: Bütün konuşma boyunca ziyaretinin sebebini oluşturan soruyu sormak için yanıp tutuşmuştu. Öncelikleri kendisini de şaşırtıyordu. Geçen gece var olduklarını hayal bile edemediği mahluklarla yüz yüze gelmiş, doğru olduklarına inanması için hiçbir nedeninin olmadığı dehşet öyküleri duymuştu ve bütün bunlara rağmen takıntı haline getirdiği şey, Dimitriy'in vermiş olduğu, onu anne ve babasıyla ilgili gerçeğe yaklaştırabilecek olan o minicik ipucuydu.

Rodyon, Tamara'nın sabırsızlandığını hissetti.

"Anneme bir şey sormak üzereydin, değil mi?" dedi sonunda.

Yelena kaşlarını çattı ama Rodyon oradayken geri çekilemezdi. Tamara sorusunu sordu.

"Anne, ben küçükken dadım var mıydı?"

Yelena tepkisini saklamayı başardı, ama bu soru onun için Tamara'nın beklediğinden daha fazla anlam ifade ediyordu. Annesinin gözleri sorunun arkasında ne saklandığını tartmak ister gibi küçüldü. Rodyon bile afallamış görünüyordu. Neler düşündüğünü anlamak ister gibi annesine baktı.

"Birkaç tane oldu," dedi Yelena sakin bir ifadeyle.

"Gerçekten mi? Hiç hatırlamıyorum."

"Ama çok küçükken. Biraz büyüdüğün zaman artık dadıya pek ihtiyacımız olmadı."

"Adlarını hatırlıyor musun?"

Yelena düşünüyormuş gibi yaptı, fakat Tamara onun cevap vermeyeceğini bir bakışta anladı. Bu dadının bir şeyler bildiği açıktı, Yelena'nın sır olarak kalmasını istediği bir şeyler.

"Üstünden çok zaman geçti," dedi Yelena, sonunda. "Aklıma hiçbir isim gelmedi. Valentin'e sorayım ama onun da hatırlayacağını sanmıyorum.

Bahse girerim öyledir, diye düşündü Tamara.

Kapı gürültüyle açıldı ve biri içeri seslendi. "Haydi baba, gecikiyoruz."

"Vadim!" dedi Yelena, sert bir sesle. "Bu kadar kaba olma. Tamara halana merhaba de."

Vadim eğilip Tamara'nın elini öptü. Tamara ona gülümsedi, fakat aklına yine onun büyük büyükbabası ve adaşının görüntüsü geldi. Vadim babasına döndü. "Artık gidebilir miyiz?" diye sordu.

"Gidip hazırlanayım," dedi Rodyon, ayağa kalkarak. Tamara ve Yelena'yla vedalaşıp oğlunun ardından salondan ayrıldı.

Birkaç saniye süren sessizliği bozan Tamara oldu. "Eski yatak odama gidip bakmamın sakıncası var mı?" diye sordu.

"Yatak odan mı?" Masum bir soru olmasına rağmen, Yelena hâlâ kuşkuluydu.

"Anıları tazelemek için."

"Burası hâlâ senin evin. Hep öyle kalacak."

Tamara salondan ayrılıp merdivenleri çıktı. Eski odası evin ön cephesindeydi. Kapıya dokunurken biraz tereddüt etti. On dokuz yaşına, Vitya onu Petersburg'a götürene kadar bu odada kalmıştı. Geçmişin hayaletleri hâlâ buralarda bir yerlerdeydi. Tamara onlardan birinin gizemli dadısıyla ilgili bir ipucu vermesini diledi.

Tamara itince kapı gıcırdayarak açıldı; hep gıcırdardı. Birçok gece yattığı iki kişilik büyük yatak hâlâ oradaydı, arkasında da bir pencere vardı. Tamara eve gelmek istediğinde hazır olsun diye yatak yapılmıştı, fakat o evlendiğinden beri hiç orada kalmamıştı. Sol tarafta merdiven sahanlığından doğrudan ulaşılabilen bir oda daha vardı. Tamara onun hep bir çalışma odası olduğunu düşünmüştü, ama bu amaçla kullanıldığını hiç hatırlamıyordu. İçeri girip baktı, fakat her zamanki gibi sadece kutular vardı. Valentin'in çalışma odası alt kattaydı, burayı neden kullansındı ki?

Tamara yatak odasına geri döndü. Sağ tarafta yatağa yakın, daha küçük başka bir oda vardı. Tamara oraya girdi. Burada bir yatak daha vardı, bir çocuk yatağı. Sığabilecek kadar ufakken kendisi de yatmıştı o yatakta; bunu

neredeyse unutmuştu. O zamanlar dadısı da asıl yatak odasında uyuyordu.

Tamara ürperdiğini hissetti. Düşüncelerini, anılarını toparlamaya çalıştı. Emindi. Küçük bir kızken ve o ufak yatakta yatarken, diğer odada bir kadın, çok güzel bir kadın kalırdı. Bu sadece dadısı olabilirdi. Tamara yatağa yatırıldığını ve kendine ninniler söylendiğini anımsadı. O kadını gözünün önüne getirmeye çalıştı, ama yüzünü seçemedi. Sonra zihnini o tatlı, yumuşak ses doldurdu.

Bayu, babuşki, bayu,
Jivyot Myelnik na krayu,
On ne beden, ne bogat,
Polna gornitsa ribyat.
Vsye po lavoçkam sidyat,
Kaşu masiliyenyu yedyat.
Kaşa maslenaya,
Lojka kraşenaya,
Lojka gnyetsa,
Rot smyeyetsaya,
Duşa, raduyetsa.
Bayu, babuşki, bayu.
Bayu, babuşki, bayu.

Tamara büyük yatak odasına gitti ve başka bir şey gördü: Dadısı, pencerenin önünde durmuş dışarı bakıyordu. Onu sadece arkadan görebiliyordu, fakat büyükbabasının birkaç dakika önce görmüş olduğu bembeyaz, ölü yüzü kadar gerçekti. Koyu renkli saçları omuzlarına dökülmüştü. Orada durup dışarıyı seyreden bir kadının hayalini görmek tuhaf bir şeydi. Ama Tamara, dadısını en çok bu haliyle hatırlıyordu.

Sonra Tamara birdenbire kendisinin de aynı şeyi yapmış olduğunu hatırladı, o da aynı şekilde bazen dadısıyla birlikte, bazen de yalnız, pencerenin önünde durup bakmıştı. Oraya gidip elini pencerenin pervazına koydu. Bel yüksekliğinde bile değildi, ama bir zamanlar dışarıyı an-

cak pervazın üzerinden bakarak görebildiğini hatırladı. Dışarıda, karlar arasında duran ve bakan, hep bakan bir adam vardı. Uzun boyluydu –ve gençti– ama Tamara dadısınınki gibi onun yüzünü de hatırlayamıyordu. Yüz gibi, ismi de anımsayamadı. Aşağıdaki caddeye baktı.

"Dominikiya Semyonovna." Odada yankılanan ve düşüncelerini bıçak gibi kesen bu iki sözcük, hiç istemediği halde Tamara'nın zihnindeki bütün görüntüleri dağıtarak onu gerçek dünyaya çağırdı. Bakmak için dönmeye fırsat bulamadan kapı kapandı, ama konuşan kişiyi iyi tanıyordu.

Yıllar önce Tamara çocukken Rodyon da oradaydı ve o zamanlar onlu yaşlarındaydı. Her şeyi biliyor olması gerekirdi. Tamara'nın Lavrovlara ilk kez gerçek anne babasını soruşuna da tanık olmuştu. Onların o zaman verdikleri tepki, sadık bir oğul olarak, bildiklerini kendine saklaması için yeterli olmuş ve Tamara'yla bu konuyu hiç konuşmamıştı. Tamara'nın Rodyon'un ne bildiği konusunda hiçbir fikri yoktu, fakat şimdi ona bir şey vermişti işte, bir isim; düne kadar var olduğunu bile bilmediği bir dadının ismi. Ve bu isim Tamara'nın tanıdığı bir isimdi. 1812 yılında Degtyarniy Yolu'nda işlenen cinayete tanık olan kişilerin yer aldığı bir isim listesi vardı. Tanıklardan biri Aleksey'di. Bir diğeriyse Dominikiya Semyonovna Beketova'ydı.

Tamara, pencerenin önünde durmuş dışarı bakan ve bekleyen kadının görüntüsünü tekrar çağırdı. Ama Dominikiya Semyonovna neyi bekliyor olabilirdi? Tamara kendisinin de tam aynı yerde, dadısının yanında durup beklediğini hatırladı; anne ve babasını beklemişti, bundan emindi. Tekrar aşağıdaki caddeye baktı ve gördüğü şey karşısında donup kaldı. Anıları gerçek olmuştu. Orada, tıpkı Tamara'nın çocukluğunda olduğu gibi, aynı uzun boylu, dalgın erkek figürü sessizce nöbet tutar gibi bekliyordu. Tamara bir şeyi daha hatırladı. O adam Dominikiya'yı ağlatmıştı. Ona vurmuştu. Çocukken Tamara buna üzülmüştü, ama artık bunu yapan adama karşı yalnızca öfke duyuyordu. Şimdi orada duran kişi aynı adam

olabilir miydi ya da bu sadece bir tesadüf müydü?

Tamara figürü inceledi. Arkası dönük olduğundan yüzünü göremiyordu. Alışılmadık derecede uzun boyluydu. Tyeplov olabilir miydi? Ama otuz yıl önce buraya gelmiş olması Tamara'ya mantıklı gelmedi. Ayrıca, vampirlerin doğasıyla ilgili bilgiler gerçekte sadece birer efsane değilse, bir *vurdalak* olarak gün ışığında dolaşması da mümkün değildi.

Adam dönüp caddeden aşağı yürümeye başladığı sırada Tamara bir an için onun yüzünü görebildi. Pencereden bir adım uzaklaştı ve eliyle ağzını kapatıp nefesini tuttu. Tyeplov değildi, ama Tamara'nın iyi tanıdığı bir yüzdü. Ve Tamara o anda bu kişinin, o zamanlar çok daha genç olmasına rağmen kendisi daha çocukken orada nöbet tutan adam olduğundan emin oldu.

Bu Dimitriy'di.

Birlikte son bir tutkulu gece geçirmişlerdi. O da artık sona ermişti ve Dimitriy Raisa'nın Degtyarniy Yolu'nda bulunan genelevdeki odasında yatıyordu. Dimitriy kendisine yaslanmış sıcak bedeni hissedebiliyordu; genç kadının şakağını yasladığı göğsünden, birbirine nazikçe temas eden ayaklarına kadar vücutlarının birbirine dokunmadığı tek bir nokta bile yoktu sanki. Raisa sakin nefes alıyordu, fakat Dimitriy onun vücudunun hareket ettiğini hissedebiliyordu. Aynı anda, yavaş yavaş nefes alıp veriyorlardı.

Onunla aynı yatakta böyle yatabilmek ve bu kadar uzun süre sakin ve sessiz birlikte kalabilme lüksüne sahip olmak nadir bir olaydı. Bu, karşılaşmış oldukları tehlikenin mutluluk veren bir yan etkisiydi. Tyeplov'un geçen geceki ziyaretinden sonra birlikte kalabilmiş ve ardından bu geceyi de birlikte geçirebilmişlerdi. Normal olarak Dimitriy'in, kapıların nihai olarak kapandığı sabahın erken saatlerinde bütün diğer müşteriler gibi kapı dışarı edilmiş olması gerekirdi, evin kuralları böyleydi.

Yudin'i ziyaret ettikten sonra Dimitriy Lavrovları görmeye gitmiş, fakat geç kalmıştı. Tamara çoktan oraya gelmişti. Dimitriy onun, tıpkı küçük bir kızken olduğu gibi yatak odasının penceresinin önünde durduğunu görmüştü. O zamanlar inanmasını istedikleri şeye,Tamara'nın Lavrovların kızı olduğuna ve Dominikiya'nın sadece onun dadısı olduğuna inanmıştı. Babasını annesinden ve daha da kötüsü kendisinden aldığı için ondan nefret ettiğini hatırlıyordu. Ama bunların hiçbirinin doğru olmadığını anlayacak kadar büyümüştü.

Tamara'nın onu görmüş ve tanımış olduğundan emindi. Hatta Tamara belki de onun yıllar önce gözleri annesine duyduğu nefretle parlayarak aynı noktada durup baktığını hatırlamıştı. Ama o akşam tekrar buluştuklarında, Tamara hiçbir şey söylememişti. Dimitriy, Lavrovlarla konuşmamıştı. Sırlarının açığa vurulmaması daha iyiydi.

Degtyarniy Yolu'na geri döndüğünde Raisa'yı Moskova'dan ayrılmaya ne kadar kolay ikna edebildiğine şaşırmıştı. Raisa belki de onun itirazlarına rağmen Dimitriy'in kafasına koyduğu şeyi yapacağını en başından görmüştü. Gerekirse onu sandığa kilitleyip bir eşya vagonuna bile atabilirdi. Neticede Raisa'ya karşı karşıya bulunduğu tehlikenin büyüklüğünü uzun uzadıya anlatması bile gerekmemişti. Bu meseleyi Yudin'le görüşmüş ve yapılacak en iyi şeyin o tehlikeyle karşılaşmaktan kaçınmak olduğuna karar vermişlerdi. Raisa bir vampirin kendisini öldürebileceğini pekâlâ anlamıştı; ona bir vampirin, onun ruhunu da ele geçirebileceğini söylemenin gereği yoktu.

Biri kapıyı çaldı. Dimitriy bunu bekliyordu, ama yanıt vermedi. Kapı hafifçe aralandı ve oda içeri giren mum ışığıyla aydınlandı.

"Vakit yaklaştı." Bu, beklediği gibi Tamara'nın sesiydi. "Birazdan burada olur."

"Hazırlanmaya başlıyoruz," dedi Dimitriy, başını ona çevirip. Tamara mumu ve içinde sıcak su olan bir sürahiyi masanın üstüne bırakıp odadan çıktı.

"Bunu yapmak zorunda mıyız?" Tamara gelince Raisa

uyanmıştı, fakat sesi hâlâ uykulu geliyordu. Bir öksürük nöbetine tutuldu, fakat Dimitriy endişelenince eliyle işaret ederek uzaklaştırdı onu.

"Öyle olduğunu biliyorsun," dedi Dimitriy, Raisa biraz kendine gelince.

"O zaman sen de geliyorsun."

"Bunu yapamam, biliyorsun."

Raisa yatakta yuvarlanıp doğruldu ve Dimitriy'in üzerine ata biner gibi oturdu. Raisa'nın mum ışığında pırıl pırıl parlayan altın sarısı saçları alnına ve omuzlarına düşünce Dimitriy gıdıklandı.

"Beni özlemeyecek misin?" diye sordu Raisa, Dimitriy'in göbeğine sürünerek.

"Özlemez olur muyum?" Dimitriy, Raisa'yı kendisine çekip dudaklarıyla onun dudaklarına dokundu, ama devam ederlerse genç kadına direnemeyeceğini biliyordu. Bunun için zaman yoktu. Dimitriy onu sırtüstü geri yuvarlayıp üstüne çıktı, sonra son bir öpücük verip kalktı. Yüzünü yıkayıp hızla giyindi ve Raisa, parıltılı saçlarını tararken kapıya doğru yürüdü.

"Aşağıda bekliyorum," dedi ve dışarı çıktı.

Yudin salonda bekliyordu. Elinde bir bardak çay vardı. Tamara, Dimitriy'e de çay ikram etti. Dimitriy bir yudum aldı.

"Seninle gelmem iyi olurdu," dedi. "En azından istasyona kadar."

"İstasyona gitmiyoruz," dedi Yudin. "En azından Moskova'dakine."

"Ne?"

"Bu çok aleni olur. Bir faytonum var. Onu Kimki'ye götürürüm, trene oradan biner."

"Fayton sürücüsüne güveniyor musunuz?" diye sordu Tamara.

"Ah, sanırım güveniyorum," dedi Yudin, belli belirsiz gülümseyerek.

Sonra Yudin ve Tamara başlarını kaldırıp merdivenin tepesine baktılar. Raisa üstündeki ince mantosu, saçlarını

gizleyen şapkası ve elindeki küçük valiziyle orada duruyordu. Çok ciddi görünüyordu, bedeni kucaklandığından beri yirmi dakika bile geçmemiş bir kadına hiç benzemiyordu. Dimitriy valizini almak için yukarı doğru seğirtti, ama bileği hızlı hareket etmesine engel oldu. Merdivenlerin tam ortasında karşılaştılar, fakat Raisa, Dimitriy'in yardım teklifini kabul etmedi.

Önce Tamara'nın yanına gidip onu iki yanağından öptü, sonra ellerini tuttu. "Hoşça kal, Toma," dedi. "Umarım burada bensiz de devam edebilirsin."

"Yerini doldurmak zor," dedi Tamara.

Raisa sonra Dimitriy'e döndü. Bir şey söylemedi, sadece başını kaldırıp baktı. Dimitriy onu kollarıyla sardı ve gitmesine engel olmak ister gibi olabildiğince sıkıca kucakladı. Raisa nefes bile alamadı, ama yüzünü onun boynuna gömüp kendisini bırakıncaya kadar sessizce bekledi. Sonra ona kendisi hakkında her şeyi anlatan en aşina gülümseyişini armağan etti. Dimitriy karşılık verdiğinde gülümseyişi bütün yüzüne yayıldı. Dimitriy ona doğru eğilip nazikçe dudaklarından öptü. Sonra ayrıldılar.

Tamara kapıdaki anahtarı çevirip iki büyük sürgüyü çekti, sonra kapıyı açıp dışarı çıktı. Dimitriy ve Yudin, Raisa'nın önceki gece toplanmış ve oraya indirilmiş olan büyük sandığını kaldırıp dışarı taşıdılar. Sonra onu faytona yerleştirip kayışlarla bağladılar. İşleri bitinceye kadar Raisa arabaya binmişti. Dimitriy yine onun öksürdüğünü duydu.

Faytonu çeken siyah atların arkasındaki sürücü koltuğu boştu. Yudin tırmanıp yularları eline aldı. Aşağıda bekleyen Dimitriy'e gülümsedi.

"Bu işi başkasına emanet etmemize gerek yok diye düşündüm," dedi.

Tamara ve Dimitriy eve doğru biraz geri çekildiler. Arkada oturan Raisa, sabah karanlığında yarım kapüşonunun altında güçlükle seçilebiliyordu. Kapkara giysileri içindeki Yudin öndeki yerine tünedi ve tecrübeli bir sürücü gibi, ki Dimitriy onun öyle olduğunu biliyordu, at-

lara doğru eğildi. Kırbacını şaklattığı anda atlar harekete geçtiler. Raisa faytonun siyah renkli gölgeliğinin altında hemen gözden kayboldu, ama önde oturan Yudin'i araba köşeyi dönünceye kadar takip edebildiler. Onlara neşeyle el salladı ve gözden kayboldu.

Dimitriy, Tamara'nın güven verici elini sırtında hissetti. Onu kucaklamak için dayanılmaz bir istek duydu, ama bunun bir anlam ifade edebilmesi için Tamara'nın onun kız kardeşi olduğunu bilmesi gerekiyordu ve bu bilgi onu, şu anda her zamankinden fazla tehlikeye atmaktan başka bir işe yaramazdı.

"İçeri gelecek misin?" diye sordu Tamara.

"Hayır," dedi Dimitriy. "Gitmem gerek."

Tamara hafifçe gülümsedi ve içeri girdi. Dimitriy sürgülerin çekildiğini duyancaya dek bekledi, sonra Raisa'yı bir daha görüp göremeyeceğini düşünerek yürümeye başladı.

20

5 Temmuz 1856

Benim sevgili, küçük Mityenkam,

Birbirimize daha bu sabah hoşça kal demiş olmamıza rağmen, beni son kez kollarına aldığından beri çok uzun zaman geçmiş gibi hissediyorum. Her şey senin ve Vasiliy İnnokyentiyeviç'in bana söylediği gibi oldu. Moskova'yı çabucak geçip kır yoluna çıktık. Şafak sökerken ona arabayı durdurmasını söyledim ve güneş doğarken ardımda bıraktığım şehre baktım. Bu belki de şimdiye kadar gördüğüm en güzel şeydi, fakat o parıldayan kilise kubbelerinin ve bina yığınlarının arasında bir yerde yalnız olduğunu, belki de tekrar uyumaya gittiğini düşündüğümde içimi hüzün kapladı.

Kimki'ye vardığımızda çok vaktimiz vardı ve Vasiliy o meşhur bahçelerde biraz yürümeyi önerdi, fakat reddettim. Bu seyahati bir tatil olarak göremiyorum, fakat belki günün birinde bu bahçelerde seninle birlikte dolaşabileceğiz. İstasyonda oturup treni bekledik ve o da gerektiği gibi öğleden biraz önce geldi. O kadar çok insanın inmesi beni şaşırttı, ama Vasiliy onların bahçeleri görmek, öğle yemeği yemek veya bazen orada çalan bir orkestrayı dinlemek için gelenler olduğunu söyledi. Herhangi bir parçayı senin kadar iyi çalabileceklerini düşünmememe rağmen, eminim hoşuna giderdi. Vasiliy, bazılarının sadece trenin keyfini çıkarmak için geldiklerini ve bunun yapabilecekleri en kısa yolculuk olduğunu da söyledi, ama bu bana oldukça aptalca geldi.

Kimki'de trene benden başka iki kişi daha bindi, fakat ikimiz de onların Tyeplov veya en azından tarif ettiğin kadarıyla Mihaylov olmadığını biliyoruz. Hem nasıl onlar olabilirler ki? Bizim planlarımızı nasıl bilebilirler, hatta bilseler bile güneş tam tepedeyken nasıl perona gelebilirlerdi ki?

Vasiliy İnnokyentiyeviç bana birinci sınıf vagonda bir yer ayarladı ve tren ayrılıncaya kadar peronda bekledi. Klin'e gelmeden önce yalnızca bir kez durduk, sonra çok büyük bir köprüden geçtik; o kadar yüksekti ki, aşağıdaki nehre bakamadım bile. Yolculuk dört saatten biraz fazla sürdü ve vardığımız zaman pencereden baktığımda Madam Ziglova olduğunu hemen anladığım nazik bir hanımın beklediğini gördüm. Üstü açık bir faytona binip Sestra Irmağı'nı gören evine gittik. Kocasını 1854 yılında Fransızların Sivastopol'a yaptığı ilk saldırı sırasında kaybetmiş ve dul kalmış. Ona bütün kuşatma boyunca Sivastopol'da kalmış olan bir arkadaşım (ona bunun nasıl bir arkadaşlık olduğunu söylemeye cesaret edemedim) olduğunu anlattım. Korkarım almış olduğun yaraları biraz abarttım, ama bunu senin de sevdiğini biliyorum. Sana Tarutino Alayı'ndan Yüzbaşı Ziglov'la karşılaşıp karşılaşmadığını soracağımı söyledim ona. Madam Ziglov'un bir kızı var, adı Sofya Bogdanovna ve onunla birlikte yaşıyor. On dört yaşında ve çok hoş. İki oğlu, İvan Bogdanoviç ve Liyov Bogdanoviç, Kafkasya'da çalışıyorlar.

Madam Ziglova beni hemen nehir manzaralı odama götürdü ve hizmetkâr kızın yardımıyla eşyalarımı boşaltıp üstümü değiştirir değiştirmez bu mektubu yazmaya oturdum. Madam Ziglova bana çay ikram etmişti ve biraz önce de aşağıdaki verandada oturup bahçesinden topladığı meyvelerle yaptığı elmalı çörekten yemeyi teklif etti. O yüzden sana veda etmem gerekiyor.

Mektubumu alır almaz yaz.

Sevgiyle,
Raşa

6 Temmuz 1856

Çok sevgili Raşa,

Vasiliy İnnokyentiyeviç, Kimki'den ayrıldığından beri olanları bana anlattı, ama ondan duyduğum kısa ve özlü öykünün senin yazdıkların kadar büyüleyici olmadığını itiraf etmek zorundayım. Onun güvenli bir şekilde Moskova'ya geri döndüğünü duymaktan mutlu olacağını biliyorum. Dün akşam yemeğini birlikte yedik. Bilseydim sadece elmalı çörek yer ve seni düşünürdüm. Aslında çörek olmadan da düşünüyordum ya.

Günüm her zamanki bıktırıcı seyriyle, hiç çarpışmaya katılmamış olan ve düşmanı mağlup etmenin en iyi yolunun, parlatılmaktan aşınmış üniforma düğmelerini göstererek insanların gözlerini kamaştırmak olduğunu düşünen subayların raporlarını okuyarak geçti. Yorucu olmasına rağmen, Majestelerinin yaklaşan görkemli taç giyme töreniyle şimdiden gurur duymaya başladım ve süvarilerin geçişini düzenlemek şeklindeki ufak katkım sayesinde onların gözden kaçmayacağını ümit ediyorum. O zamana kadar senin de Moskova'ya geri dönmüş olmanı sağlamanın bir yolunu bulabilmek harika olurdu. Sana geçit törenine katılan bütün o atlı subayları rahatça görebileceğin bir yer ayarlayabileceğimden eminim, ama yine de gözünün yalnızca bir tanesinin üzerinde olacağını ümit ederek pohpohluyorum kendimi.

Diğer yandan, güvenle geri dönebilmen için Vasiliy'le birlikte seni tehdit eden mahluklardan nasıl kurtulacağımızı düşünüyoruz. Onların bir sonraki hamlesinin ne olacağıyla ilgili fikirlerimiz farklı. Vasiliy onların seni tehlikeye sokan bütün planlarından vazgeçerek dikkatlerini tekrar bana yönelteceklerinden şüpheleniyor. Benim inancımsa, Degtyarniy Yolu'nda sana karşı bir hamle daha yapacakları yönünde. Ne mutlu ki, her iki olasılığa karşı savunmamızı birleştirebiliyoruz. Benim üstüme gelecek olurlarsa; ben silahlıyım ve Vasya da nüfuzunu kullanarak aynı şekilde silahlı iki gizli subayın beni korumak için havanın karanlık olduğu saatlerde dışarıda olmam durumunda yakınımda olacak şekilde görevlendirilmesini sağladı. Böylece ben Degtyarniy Yolu'nu dışarıdan izlerken, Tamara Valentinovna da içeriden izleyecek. Seni de beni de aramaya gelseler sonuç aynı olacak.

Kendimi tehlikeye atıyor olduğum fikrinden nefret edeceği-

ni biliyorum, ama gerçek şu ki tehlike zaten var ve biz olayları hızlandırmazsak ömrümüz boyunca yanıbaşımızda kalacak.

Korkarım Yüzbaşı Ziglov'la hiç tanışmadım, ama Tarutino'da bazı arkadaşlarım var ve görürsem onlara soracağım. Cesurca öldüğünden eminim. Savaşın asıl trajedisi bunun birçok insan için söylenebileceğiydi.

Mektubunu beklerken saatleri sayıyor olacağım.

Seninim,
Mitka

Dimitriy ona yalan söylemekten nefret ediyordu, özellikle de bir mektupta. Küçük bir meseleydi, ama ona gerçeği söyleyebileceği kadar küçük de değildi.

Yudin gerçekten de kendisini korumaları için birkaç subay görevlendirmeyi önermişti ona ve Dimitriy önce bunu kabul etmiş, fakat sonra 1825 yılını ve Aleksey'le birlikte vampir Kyeşa'yı öldürmek için hazırladıkları planı anımsamıştı. Yarım düzine iyi asker toplamışlar, fakat amaçlarını açıklarken *vurdalak* sözcüğünün geçmesi durumunda herkesin kendilerine güleceğini anlamışlardı. Onlara sadece Kyeşa'yı hiç yaklaşmadan uzaktan takip etmelerini söyleyecek kadar dikkatli davranmışlardı, ama bir tanesi cesaretini kanıtlamak istemiş –Niye yapmasındı ki bunu?– ve bunun bedelini yaşamını yitirerek ödemişti.

Dimitriy ve Yudin adamlara münasip bir şekilde neyle karşı karşıya olduklarını söyleyip söylememeyi tartışmış, bu bilginin onların kulağına daha az saçma gelmesi için çareler aramış, fakat sonunda gerçeği söylemenin imkânsız olduğuna karar vermişlerdi. Yudin hâlâ risk almaya ve tehlikenin farkında olmasalar bile adamları Dimitriy'i korumakla görevlendirmeye hazırdı, ama Dimitriy bunu reddetmişti.

Sonunda geriye onu koruyacak bir tek Yudin ve öncelikle kendi güvenliğini gözetmek konusunda kesin emirler almış olmasına rağmen Tamara kalmıştı. İkisi de Dimitriy'inkine benzer bir baston edinmişti. Dimitriy onlara bastonun ucunu nasıl sivriltip sonra da ahşap bir ka-

pakla kapatacaklarını öğretmişti. Akıllarına yeni bir modayı umarsızca takip etmeye çalışan insanlar gelmiş, bastonlarını alıp hallerine gülmüşlerdi. Ama bu bir silahı gizlemek için iyi bir yöntemdi. Aleksey sadece Dimitriy'e çocukken yaptığına benzeyen tahtadan bir hançer kullanarak başarılı olmuştu. Dimitriy onun çocukken Tamara için ne yaptığını merak etti.

Tabanca da taşıyorlardı. Dimitriy, Yudin'e böyle bir silahın, tesadüfen de olsa, Sivastopol'da ne kadar işe yaramış olduğunu söylemişti. Bir vampiri öldüremezdi, fakat uzun bir süre için etkisiz hale getirebilirdi. Her zamanki gibi Dimitriy'in bir adım önünden giden Yudin ona tekrar doldurmak gerekmeden altı atış yapabilen Colt Dragon marka birkaç Amerikan yapımı altıpatlar göstermişti. Tabancaları nereden bulduğunu söylememişti, ama onların vampirlere pek şans tanımayacağı konusunda uzlaşmışlardı.

Sonra beklemişlerdi. Dimitriy, Tyeplov veya Mihaylov'un dikkatini çekebileceği veya onları eve girmeye çalışırken yakalayabileceği ümidiyle her akşam Degtyarniy Yolu civarında oyalanmıştı. Bazen Yudin'in kendisini izlediğini fark ediyor, bazen de fark etmiyordu ve bu da Yudin'in işini iyi yaptığını gösteriyordu. Ara sıra, o sırada pencereden bakan veya kapıyı açmakta olan Tamara'yla göz göze geliyor, fakat nadiren konuşuyorlardı.

Raisa'yla her gün mektuplaşıyorlardı. Raisa akşam saatlerinde yazıyor ve mektubu ertesi sabah Petersburg'dan kalkan ve birkaç verst uzaklıktaki Moskova'ya giden trene ulaştırılıyordu. Mektup, Dimitriy'in eline ikindi vakti geçiyordu. Onun cevap olarak yazdığı ve sabah kalkan trene verilen mektubu Raisa'ya öğleden sonra, genellikle öğle yemeğine oturduğu sırada ulaşıyordu.

Temmuz sona erip ağustos gelinceye kadar ikisi de mektuplarına hiç ara vermemişti. Ağustosun ılık günleri birbiri ardına geçiyor ve taç giyme töreni yaklaşıyordu. Moskova kutlamalara hazırlanıyor, Dimitriy'in komitedeki işleri de sona yaklaşıyordu.

Ve ne Tyeplov ne de Mihaylov'a dair en ufak bir iz bulunabildi.

"Yapayalnız mısın, Cain?"

Yudin başını kaldırdı. Gülümsedi, ama aynı zamanda masasının içine de uzandı.

"Galiba sen de öylesin," diye yanıt verdi Yudin. *Vurdalak* upuzun boyu ve kayıtsız ifadesiyle Yudin'in bürosuna inen merdivenin ayağında durmuş bakıyordu. "Mihaylov ona yaptıklarımdan sonra hayatta kalmayı başaramadı ve İgnatyev'e ne olduğu hakkında da birden fazla söylenti geldi kulağıma. Arkadaşların birer birer yolun kenarına dökülüyor gibi."

Raisa genelevdeki odasında meydana gelen olayları daha Dimitriy'in ziyaretinden önce anlatmıştı Yudin'e. O, *vurdalak*'ların üçünün de kilisedeki yangında ölmüş olduğunu ümit etmişti, fakat diğer olasılıkları da göz önünde bulunduracak kadar dikkatliydi. Raisa'ya göre Degtyarniy Yolu'ndaki eve gelirken Tyeplov ve İgnatyev'in onunla Dimitriy arasında bir bağlantı olduğundan haberleri yoktu. Sadece Çıfıtkale'de Yudin'e yardım etmiş olduğu için ondan intikam almak istiyorlardı. Dimitriy odaya daldığında Tyeplov'un yüzünde beliren hayret ifadesini Raisa'dan başka fark eden kimse olmamıştı. Ama Raisa, Dimitriy'in kahramanca kurtarma girişiminden söz ederken, Yudin'in kafasında bir plan şekillenmeye başlamıştı bile. Şimdi Tyeplov'un gelişiyle birlikte, yapacağı oyunun eksik kalan son parçası da elindeydi artık.

"İkimizin de yıllardır hiç arkadaşı yok, Cain," dedi Tyeplov. "İkimiz de bu tip şeylerden vazgeçmeyi seçtik." Yudin bir şey söylemedi. Sessizliği Tyeplov bozdu. "Benden ne istiyorsun, Cain?"

"Senden ne mi istiyorum?"

"Beni buraya sen çağırdın."

"Öyle mi yapmışım?" diye dalga geçti Yudin.

"Kanla, benim kanımla."

"Bunu mu kastediyorsun?" Yudin elini kaldırıp içinde kırmızı bir sıvı olan şişeyi gösterdi. "Almama izin verirken pek istekli görünüyordun."

"Bu uzun zaman önceydi."

"Doğru."

"Onunla ne yapıyordun?" diye sordu Tyeplov.

"Çeşitli şeyler, güneşe maruz bırakmak, asitle karıştırmak gibi. Onun birkaç damlasını daha acı verici bir şekilde ortadan kaldırmayı sağlayan herhangi bir şey."

"Her hafta," dedi Tyeplov. "Düzenli olarak. Altı hafta boyunca."

"Raisa Styepanovna'yla olan küçük kaçamağından sonra."

"Yandığını hissediyordum."

"İstenen de buydu zaten."

"Fakat bunun bir davet olduğunu biliyordum."

"Yani barışçıl amaçlarla mı geldin?"

"Artık senden hiçbir şey istemiyorum, Cain. Mutlu olabilirsin; beni yendin. Beni geri çağırdığında şehirden çoktan ayrılmıştım."

"Ama benim senden istediğim bir şey var. Yapmanı istediğim ufak bir iş var."

"Neden yardım edeyim ki?"

Yudin kanla dolu şişeyi salladı ona doğru. "Sanırım nedenini biliyorsun. Zor bir şey değil, sadece biraz rol yapacaksın."

Tyeplov şişeye bakıp Yudin'in kendisine daha ne kadar acı çektirebileceğini merak ederek düşünüp taşındı. "Sonra beni rahat bırakacak mısın?"

"Otuz yıldır rahat bırakmadım mı?"

İma edilen tehdit ve onca zaman mezarda gömülü kalmış olduğu düşüncesi Tyeplov'un üzerinde arzu edilen etkiyi göstermiş görünüyordu. "Ne yapmamı istiyorsun?" diye sordu.

Yudin tereddüt etti. Dikkate alması gereken tek şey Tyeplov değildi. Konuştukları her şeyi Zimeyeviç de dinliyordu. Mihaylov bunu anlatmıştı. Biri diğerini vampire

dönüştürdüğü zaman Tyeplov ve Zimeyeviç kan değiş tokuşu yapmıştı ve artık birbirlerine bağlıydılar. Fakat Zimeyeviç'in Yudin'in planını engellemek isteyeceğini düşünmek için bir neden yoktu; hatta sahnelendiği zaman izlemek hoşuna bile giderdi. Zaten Yudin'in başka seçeneği yoktu. Bir vampire ihtiyacı vardı.

"Bir trene yetişmeni istiyorum," dedi.

Yine Yegerov'un yerinde akşam yemeğindeydiler. Tamara havanın kararmaya başladığını fark etmesine rağmen, vakit henüz geç değildi. Fakat oraya gelmek için çok erkendi, çünkü Degtyarniy Yolu'nda daha yapacak bir sürü işi vardı ve haftalar geçmesine rağmen dışarıda olduklarını bildikleri vampirler hiç ortalıkta görünmediğinden biraz daha rahat hissediyorlardı kendilerini. Dimitriy hâlâ ara vermeden her gece evin etrafında nöbet tutuyordu, fakat artık daha geç gelip daha erken ayrılıyordu oradan.

Dimitriy'in önünde kirazlı ve kremalı çöreği duruyordu. O bahsetmiyordu ama Tamara, Raisa'yla Dimitriy'in burada ilk tanıştıkları gün de aynı şeyi yemiş olduklarını hatırlıyordu. Tamara soğanla sotelenmiş mantar sipariş etmişti.

"Birkaç günlüğüne buradan ayrılmam gerekecek," dedi Dimitriy'e.

"Ne? Taç giyme törenini kaçıracak mısın yani?"

"Nedeni taç giyme töreni zaten. İmparatorluk treninin güvenliğiyle ilgili endişeler var. Bütün aile o trende olacak. Yudin trende kadın bir ajan bulunmasının, bir erkeğin sağlayamayacağı ekstra bir güvenlik artırımı olduğunu düşünüyor."

"Nasıl oluyormuş bu?"

"Sanırım onların bir kadına pek dikkat etmeyeceklerini düşünüyor."

"Onlar?"

Tamara omuz silkti. "Majestelerinden yeterince nefret eden kim varsa."

"Peki, sen tam olarak ne yapacaksın?" Dimitriy meraklanmıştı.

Tamara öne doğru eğilip kimsenin dinleyip dinlemediğini kontrol edermiş gibi etrafını kolaçan etti. "Söylersem seni öldürmem gerekir," dedi.

Dimitriy güldü ve ağzını peçetesiyle kapattı.

"Yani büyük gün için zamanında geri dönmüş olacağım."

"Olağanüstü bir gösteri olacak."

Tamara da öyle duymuştu, ama biraz korkuyordu. Konstantin de orada olacaktı ve kalabalığın arasında iyi bir yer bulabilirse onu görebilecek, ama o kendisini göremeyecekti. Ya da görse bile, görmemiş gibi yapacaktı. Bu Tamara'nın onu ilk kez bir erkek olarak değil, bir grandük olarak görmesi demekti. Yudin'den imparatorluk treninde görev yapmayı kendisi istememişti ve çok geçmeden Konstantin'in bunu nasıl yorumlayacağını fark etti. Tamara'yı kendisinden çok fazla şey isteyen kadınlar listesine koyacaktı; onun yaşında birinin listesi kısa olmalıydı ve Tamara belki de listenin en tepesinde olma şerefine nail olacaktı. Ama emirleri göz ardı edemezdi. Sadece Konstantin'in onu görmemesini ümit edebilirdi.

"Bu, yakında babanı görebileceğin anlamına geliyor," dedi Tamara. "Aleksandr af ilan edecek."

Dimitriy başını salladı. "Bu kesin görünüyor."

"Memnun olmadın mı?" Dimitriy'in sesi hiç öyleymiş gibi gelmemişti çünkü.

"Kendimi ümit etmekten vazgeçmeye zorlamıştım hep. Onu yeniden canlandırmak zor."

Tamara anne ve babasını bulma ümidini hiç yitirmemişti ve Dimitriy'in babasını ona geri getirecek olan imparatorluk hükmü kendisini de gerçeğe yaklaştıracaktı. Aleksey'in metresi ve Tamara'nın dadısı olan Dominikiya da geri dönecekti. Tamara'nın, onlar arasındaki bağlantıyı kurduktan sonra, arşive gidip Dominikiya'nın âşığının ardından Sibirya'ya gittiğini ve hâlâ orada olduğunu öğrenmesi fazla zamanını almamıştı. Eğer Tamara'ya gerçeği

söyleyebilecek bir kişi varsa, o da Dominikiya'ydı. Ona ipucunu veren kişi Dimitriy'di, ama o zamandan beri bu konu hakkında hiç konuşmamışlardı. Raisa'yla ilgili kargaşadan buna fırsat kalmamıştı. Ama artık zamanı gelmişti.

"Geçen hafta annemle babamın evinde ne yapıyordun?" diye sordu Tamara.

"Ne zaman?"

"Bana Dominikiya Semyonovna'dan bahsettiğinden sonraki gün."

Dimitriy düzgün bir şekilde cevap verdi, fakat Tamara onun kendisine hatırlamadığını iddia ettiği bir isim söylenmesi konusunda yorum yapmadığını fark etti. "Onları ziyaret etmeyi düşündüm. Seninle konuşunca aklıma geldi. Onları yıllardır görmemiştim."

"Otuz yıl," dedi Tamara.

"Evet, sanırım öyle."

"Tam ben küçük bir kızken orada durup benim odama doğru baktığın günlerden beri. Bunun sebebi neydi, Dimitriy?"

Dimitriy kızardı ve ağzını açtı, fakat bir şey söyleyemedi. Tamara onun anlattığından fazla şey bildiğini düşünmekte haklı olduğunu fark etti. Belki de Dominikiya'nın geri dönüşünü beklemesine bile gerek olmayacaktı.

"Neden, Dimitriy?" diye tekrar etti.

Dimitriy'in cevabını duyamadı.

"Tanrı'ya şükür sizi buldum!"

Dönüp baktılar. Gelen Yudin'di. Telaş içindeydi ve nefes nefese kalmıştı. Elinde, göğsüne yapıştırarak tuttuğu bir tomar kâğıt vardı.

"Nedir bu?" diye sordu Dimitriy, Yudin'in telaşına katılarak.

"Odalarınıza baktım," dedi Yudin, "sonra Degtyarniy Yolu'nda Tamara'nın burada olduğunu söylediler, senin de burada olacağını tahmin ettim."

"Peki, sorun nedir?"

Yudin soluklandı. Dimitriy'e, sonra Tamara'ya, sonra tekrar Dimitriy'e baktı. "Mitka," dedi göğüs geçirerek. "Sa-

na Majestelerinin hizmetinde ne yaptığımı hiç tam olarak anlatmadım ve şimdi de buna niyetim yok, ama görevlerimden, bölümümün görevlerinden biri de postaları sansürlemek."

Biraz durup Dimitriy'in cevap vermesini bekledi, ama genç arkadaşı bu açıklamaya pek aldırmadı.

Yudin devam etti. "Normal olarak ayrıntıları dert etmem. Bunu Gribov'a bırakırım. Ama onu suçlayamam. Bu kadar kısa mesafelere gönderilen mektupları hiç dert etmezdik. Komplocular burasıyla Klin arasında temas kurmak istiyorlarsa, bunu yüz yüze de yapabilirlerdi."

"Klin!" Dimitriy bu ismin üstüne atladı.

Yudin başını salladı. "Bir kez omzunun üstünden bakacak oldum ve onun ismini gördüm."

"Raisa?"

Yudin mektubu masaya, onun önüne bıraktı. "Bunun senin elyazın olmadığını biliyordum."

Dimitriy mektubu kapıp okumaya başladı. Tamara onun gözlerinin hızla satırlarda dolaştığını gördü.

"Bir süredir haberleşiyorlarmış gibi görünüyor," diye açıkladı Yudin Tamara'ya, Dimitriy okumaya devam ederken. "Ama ne söylendiğini ancak tahmin edebilirim." Biraz önce ikinci sayfaya geçmiş olan Dimitriy'e baktı. "Kızın yanıt olarak yazdığı mektuplardan birini yakalayabilmiş olmayı isterdim."

"Yanıt mı vermiş?" diye sordu Tamara.

Yudin ona keskin bir bakış fırlattı, fakat sorusunu yanıtladı.

"Gribov masasından geçen mektupları hatırlar. Sadece onlara bakma zahmetine girmemişti hiç."

"Bu Tyeplov'dan geliyor," dedi Dimitriy. Okumayı bitirmişti.

"Emin misin?" diye sordu Tamara.

"Lanet şeyi imzalamış," dedi Dimitriy hemen. "Onu ziyaret edeceğini söylüyor. Bu gece. Posta trenine binecek. Ondan sabah saat dörtte Klin'deki istasyonda kendisiyle buluşmasını istiyor."

"Tren Moskova'dan ne zaman kalkıyor?" diye sordu Tamara.

"On dakika sonra," dedi Yudin.

"Ama kız mektubu almadıysa onunla buluşamaz ki," dedi Tamara.

"Bu riski alamam," dedi Dimitriy. Bunu söyler söylemez fırlayıp gitti. Lokantanın kapısı arkasından kapandı.

"Aptallık ettim," dedi Yudin ve Dimitriy'in sandalyesine oturup başını ellerinin arasına aldı.

"Tek başına Tyeplov'un peşine düşmesine izin verirsek daha büyük bir aptallık yapmış olacağız."

Yudin, Tamara'ya baktı. "Haklısın elbette," dedi. Tamara'yla birlikte ayağa kalktı. Elini ona doğru uzattı. "Hayır, Tamara Valentinovna, siz değil. Bu erkek işi, size yer yok. Bu bir emirdir."

Tamara yerine geri oturdu ve onun biraz önce Dimitriy'in kullandığı kapıdan çıkışını seyretti. Kafasından saniyeleri sayarak tam yarım dakika bekledi. Sonra hesabı ödemek üzere masaya birkaç kâğıt para fırlattı ve onların peşine düştü.

Lokantadan çıktıktan sonra Yudin sağa döndü. Gözucuyla caddede bir faytona seslenen Dimitriy'i gördü. Tekrar sağa dönüp dar bir sokağa saptı ve orada beklemesini emretmiş olduğu kendi faytonunu buldu. Hemen atladı ve sürücüye onu olabildiğince hızlı bir şekilde tren istasyonuna götürmesini emretti. Birkaç dakika içinde oraya vardılar. Kalançovskaya Meydanı kalabalık değildi, ama istasyondan içeri girer girmez kendini bir kalabalıkla boğuşuyor buldu. Tren perondaydı ve kalkmaya hazır, istim bırakıyordu. Etrafındaki herkes trene bindi. Resmî anlamda bu bir yük treniydi, fakat yavaş yolculukta ucuz vagonlar giderek daha popüler hale geliyordu. İkinci sınıf vagonların üstü kapalıydı, fakat havaların genellikle iyi olduğu senenin bu zamanında üçüncü sınıfta yolculuk yapmak, üstü açık bir vagonda oturup esen rüzgârı hissetmek demekti.

Yudin tam kendisine söylemiş olduğu gibi harekete hazır durumda arkada bekleyen Tyeplov'u gördü. Bu kadar uzun boylu olması ve başının kalabalığın üzerinden görünmesi iyi bir şeydi. Dimitriy de benzer bir yapıya sahipti. Böylece birbirlerini görmeme riski ortadan kalkıyordu. Yudin elini kısaca sallayınca Tyeplov anladığını göstermek için başını salladı.

Şimdi rolleri değiş tokuş edeceklerdi. Tyeplov kolayca görülebileceği orta perona çıkarken, Yudin istasyonun giriş yerine yakın gölge yerlerin ardına çekildi. Kalabalık Tyeplov'un engel oluşturduğu yerde ikiye ayrılıp onun etrafından dolaşıyordu, fakat yolun ortasında durduğu için kızıyor olsalar bile bunu göstermeye cesaret edemiyorlardı.

Birkaç saniye sonra Dimitriy göründü, daha iyi görebilmek için parmaklarının ucunda kalabalığı yararak ilerlemeye çalışıyordu. Yudin tam kalabalığın içinde onu takip etmeye başlamak üzereyken gözüne peronda yürüyen başka bir siluet takıldı, bu bir kadındı. Onu fark etmesinin nedeni boyu değildi; gerçi trenin etrafındaki koşuşturmada ondan daha kısa boylu birkaç kişi görmüştü, ama kalabalığın yoğunluğu ne zaman biraz azalsa, pırıl pırıl parlayan kumral saçlarıyla bu kadını fark etmemek imkânsızdı.

Tamara'nın gelişi Yudin'i kızdırdı. Eğer yoluna çıkarsa, onunla hesaplaşması gerekecekti, fakat onun neler olup bittiğini görmesi uzak bir olasılıktı. Yudin önündeki kalabalığın arasından Dimitriy'e olabildiğince yaklaşmaya çalıştı. Elini cebine sokup tabancasını kavradı. Tyeplov, Dimitriy'in kendisini görmüş olduğundan emin olmadan trene binmeyecekti ve öyle bir yerde duruyordu ki görülmemesi olanaksızdı.

Tyeplov, insanları yana iterek kararlı adımlarla ikinci sınıf vagonuna doğru yürümeye başladı. Yudin son bir kez etrafını kolaçan etti, fakat Tamara'yı göremedi. Tyeplov trene atladı ve Dimitriy'in kendisinin nereye gittiğini görebilmesi için son bir kez perona baktı. Yudin şimdi

Dimitriy'in tam arkasındaydı. Elindeki tabancayı kaldırıp olanca gücüyle Dimitriy'in ensesine indirdi.

Dimitriy öne doğru sendeledi, Yudin tabancasını tekrar cebine koyarken elini onun vücudunun arkasına gizledi ve yere düşmeden Dimitriy'i tutmayı başarabildi. Onu kendine getirmeye çalışır gibi hafifçe yanaklarını tokatladı, ama bunun birkaç dakika alacağını biliyordu.

Trenin düdüğü öttü ve son vagondaki kondüktör freni gevşetti. Yudin aynı sesin bütün vagonlardan geldiğini duydu, uzaktaki lokomotif istim bıraktı ve tren yavaş yavaş hareket etti.

"Kendini nasıl hissediyorsun?" dedi kırmızı bulanıklığın ortasındaki beyaz kabarcık.

"Ne?" dedi Dimitriy.

"Mihaylov'du, Vasiliy İnnokyentiyeviç onu görmüş." Beyaz kabarcık büyürken, kırmızı bulanıklık biraz azaldı ve görüntü netleşince Dimitriy, Tamara'nın kendisine doğru eğilmiş yüzünü seçebildi.

"Mihaylov mu?"

"Sana arkandan vurmuş."

"Tren nerede?" diye sordu Dimitriy.

"Çoktan gitti."

Dimitriy ayağa kalkarken başındaki ağrı arttı. Gözlerini kapatıp olabildiğince hareketsiz kaldı. Ağrı hafifledi, ama tamamen geçmedi.

"Tyeplov'un bindiğini gördüm," dedi.

"Emin misin?"

"Elbette eminim!" Bağırmak başının ağrısını artırdı. "Vasya nerede?"

"Bilmiyorum. Birazdan geleceğini söyledi."

"Klin'e trenden önce ulaşmalıyım."

"O da öyle söyledi."

"Tanrım, Mitka, kendini nasıl hissediyorsun?" Dimitriy, Yudin'i göremiyor, sadece sesini duyuyordu. Görüş alanının sağ tarafında koyu renkli bir bulanıklık olduğu-

nu fark etti, bu darbenin etkisiydi. Başını çevirdiğinde Yudin'in geri dönmüş olduğunu ve peronun kenarındaki bankta yanında oturduğunu gördü.

"Yaşayacağım."

"Ata binebilecek kadar düzeldin mi?"

"Ne?"

"Sana bir at buldum, gerçek bir güzellik."

"Asla başaramaz," dedi Tamara. "Treni geçemez."

"Emperyal Majestelerinin süvari birliğinin bir subayı mı?" dedi Yudin. "Tabii ki geçebilir."

"Doğru dürüst yürüyemez bile."

"Yürüyebilirim," dedi Dimitriy. İspat etmek için ayağa kalktı. Bir an yıldızları saydı, ama sonra düzeldi. "Ayrıca, bunu yapacak başka kim var ki?"

Yudin kolundan nazikçe tutarak Dimitriy'in istasyondan çıkmasına yardım etti. Tamara da her an Dimitriy'i yakalamaya hazır, onlara eşlik etti. Dimitriy içki içtiğini gizlemeye çalışan bir sarhoş gibi yürüyordu, ama dışarı çıkmayı başardı.

Meydana çıktıklarında karşılarına bir atın dizginlerini tutan bir delikanlı çıktı. Genç, doru bir attı ve dörtnala koşabilirmiş gibi görünüyordu. "Bunu nasıl buldun?" diye sordu Dimitriy. "Bu saatte?"

Yudin başparmağıyla işaretparmağını birbirine sürtüp para işareti yaptı.

Dimitriy ata bindi. Tekrar başı tuttu, ama atın sırtındayken kendini daha iyi hissetti. Tamara ona bastonunu uzattı.

"Oraya nasıl gideceğini biliyor musun?" dedi Yudin. "En çabuk kır yolundan gidersin, o seni doğrudan Klin'e ulaştırır."

"Biliyorum," dedi Dimitriy. Yola çıkmak istiyordu, fakat Yudin dizginleri oğlandan almış sıkıca tutuyordu.

"Treni geçemesen bile, istasyona gitme. Oraya Tyeplov'la kendi başına dövüşmek için gitmiyorsun."

"Mihaylov onunla birlikte mi?"

"Hayır, onu kaçarken gördüm. Ama asıl önemli olan

şey, Raisa'ya gidip aklını başına toplamasını sağlaman ve ne pahasına olursa olsun Tyeplov'dan uzak tutman. Madam Ziglova'ya nasıl gideceğini biliyor musun?"

Dimitriy az kalsın gülecekti. Raisa mektuplarında öylesine ayrıntılı bir şekilde anlatmıştı ki neredeyse bütün kasabayı gözünde canlandırabiliyordu. "Bulacağıma eminim."

Yudin dizginleri Dimitriy'e uzattı. "O zaman yola çıkabilirsin, Tanrı seninle olsun."

Atın sağrısını tokatladı ve Dimitriy yola çıktı. Arkasından Tamara'nın, "İyi şanslar, Mitka," diye bağırdığını duydu. Duyduğunu belli etmek için elini kaldırdı, fakat arkasını dönmedi.

Yolculuğun en yavaş kısmı Moskova'dan çıkancaya kadar olan bölümüydü. Aslında Tverskaya Caddesi'nin bir devamı niteliğindeki kır yolu batıya doğru gidiyordu. Dimitriy önce biraz geriye doğru dönüp Bahçe Meydanı'nı geçti, sonra saat yönünün aksi istikametinde şehrin etrafından dolaşıp Tverskaya Caddesi'nin köşesine geldi. O sırada bile yavaş ilerliyordu. Bu kadar trafik olan bir şehirde daha hızlı gidebilmek imkânsızdı. Ancak kır yoluna çıktığı zaman atını dörtnala kaldırabildi. Birkaç dakika boyunca hayvanı oldukça zorladı, fakat uzun bir yolculuğu bu hızla sürdüremeyeceğini fark etti. Dizginleri çekip tırıs gitmeye başladı ve atın becerebileceğini düşündüğü zamanlarda da, arada bir eşkin gidişe geçti.

Yol, Kimki'nin biraz ilerisinde demiryolunun altından geçiyordu. Dimitriy onu boydan boya inceledi. Trene dair bir belirti yoktu, fakat önünde olduğunu dikkate aldığında Dimitriy zaten onun orada olmasını beklemiyordu. Tren kalktıktan sonra bilincinin ne kadar zaman kapalı kalmış olduğunu bilmediğini fark etti. Yudin'e sormalıydı. Son sürat yol alan bir at bir yük treninin iki katı hızla ilerleyebilirdi; kurallar trenin hızını saatte on altı verstin altında kalacak şekilde sınırlıyordu, fakat bir atın doksan verstlik yolculuk boyunca böyle bir dörtnala koşuyu, hatta tırıs gidişi bile devam ettirmesi mümkün değildi.

Ayrıca demiryollarının yükselişiyle birlikte yoldaki at değiştirilebilen hanların sayısı da giderek azalıyordu. Diğer yandan, trenin yakıt ve su almak için mola vermesi de gerekiyordu, bu da Dimitriy için Klin'e onunla hemen hemen aynı saatlerde varabilme şansı demekti. Ayrıca lokomotifin bozulma riski de her zaman vardı.

Kimki'den sonra kır yolu kuzeye doğru birkaç verst boyunca demiryoluna paralel seyrediyordu. Demiryolunun altındaki toprak setin etrafındaki araziye göre daha yüksekte olduğu yerlerde Dimitriy zaman zaman treni görebiliyordu. Üstüne baraj inşa edilmiş ve bir su havzası haline getirilmiş olan Senez Gölü'nün bulunduğu Solneçnaya Gora köyüne doğru ilerlerken bu iki yol göl nedeniyle birbirine yaklaşmaya başlamıştı. Dimitriy üç saatten uzun süredir at sırtındaydı.

Dimitriy'in atı artık tırıs gitmekte bile zorlanıyordu, fakat kasabaya girerlerken Petersburg yönüne giden bir trenin istasyondan yeni çıktığını görerek rahatladı. Bu sadece Tyeplov'un bulunduğu tren olabilirdi. Dimitriy mucizevi bir şekilde at değiştirebileceği bir han buldu. At değiştirmekle yitireceği dakikaları düşünüp yola devam etmeyi istemesine rağmen, şimdiki atıyla Klin'e asla zamanında varamayacağını biliyordu; o da varabilirse tabii.

Beklerken başarıp başaramayacağını sorgulamaya başladı. Yaralandığından, hatta daha da öncesinde, Sivastopol kuşatması ölümcül rutinine bindiğinden beri hiç ata binmemişti. Bacakları, özellikle de sağ ayak bileği, sertleşmişti ve başı, Mihaylov'un indirdiği darbeden dolayı hâlâ ağrıyordu, ama bir saniye bile dinlenemeyeceğini biliyordu. Yeni atına bindi; gerçi onu buraya getiren hayvan kadar iyi değildi, ama zindeydi. Köyden eşkin gidişle ayrıldılar.

Demiryolu sola doğru dönüyordu, fakat buradan Klin'e kadar olan kır yolu dümdüzdü ve her ikisi de en düşük eğimli yerlerden geçebilmek için zaman zaman biraz kıvrılabiliyordu. Dimitriy'in yirmi verstten biraz fazla yolu kalmıştı; trenin rotasıysa bundan üç-dört mil daha uzundu.

Dimitriy bir buçuk saatten az bir süre içinde kasabanın dış mahallelerine ulaştı.

Yudin'in, Tyeplov'u durdurmak yerine doğrudan Raisa'ya gitmesi yönündeki tavsiyesini anlıyordu, ama istasyon onu hemen hemen hiç oyalamazdı. Tren oradan ayrılırken arka tarafını görebilmek için yaklaşmasına bile gerek yoktu. Trenin orada ne kadar duracağını bilmiyordu, fakat Tyeplov'un o durur durmaz inip Madam Ziglova'nın evine doğru yola koyulacağını biliyordu.

Dimitriy atını mahmuzlayıp Raisa'nın mektuplarında tarif ettiği, kasabanın merkezindeki dükkân ve kahvehanelere gitmek için haftada iki-üç kez faytonla ya da yürüyerek geçtiği yolu gözünde canlandırmaya çalıştı. Bu yol istasyonun olduğu yerden başlıyor ve kır yolunu dik açıyla kesiyordu. Dimitriy birkaç dakika sonra kolayca ayırt edilebilen beyaz duvarlı evi ve Raisa'nın sık sık çay içtiği verandasını gördü.

Raisa'nın odası verandanın üzerindeydi. Saat neredeyse sabahın dördü olmasına rağmen, penceresinde ışık vardı. Tyeplov için bir sinyal miydi? Uzak ihtimaldi, son mektup alıkonulmuş olduğundan Tyeplov'u bekliyor olamazdı. Demek ki uyandırılmıştı. Dimitriy, Tyeplov'un aşağıda durup, yumuşak bir sesle onu uyandırdığını canlandırdı zihninde. Bir *vurdalak*'ın yukarıya tırmanması hiç de zor olmazdı.

Dimitriy için de öyleydi. Çizmesi duvarlara ve verandanın çatısına temas ettikçe madenî bir ses çıkıyordu, ama bu onun lehineydi. Kendisine ne kadar lanet okurlarsa okusunlar, eğer ev ahalisini uyandırabilirse Tyeplov'un planı suya düşebilirdi. Ama bu fikrin dikkatini dağıtmasına izin vermedi. Yassı çatıya çıkar çıkmaz tabancasını çekti ve bastonunun ucundaki kapağı çıkardı. Onları uyarmayacaktı. Ayağını kaldırıp pencereye indirdi ve içeri daldı.

Oda boştu. Şifoniyerin üstünde bir mum yanıyordu. Yatak takımları buruşuktu. Dimitriy kan görebileceği korkusuyla onları dikkatle inceledi, ama hiçbir şey yoktu.

Kapı açıktı. Dimitriy kapıdan çıkıp merdivenleri indi. Kimse onu duymamış gibiydi. Ön kapı da açıktı. Dışarı baktı. Evin yanından geçen toprak yolun ilerisinde bir kilise vardı, evle kilisenin arasında da ay ışığı altında uzun gölgeleriyle bir sürü mezar taşı.

Sonra bir an için, kilisenin yakınında, mezarından çıkmış koşan bir hayaleti andıran beyaz bir gölge gördü. Dimitriy yoldan koşup mezarlığa daldı ve onu gördüğü yere yöneldi. Bazıları kendi boyunu aşan mozole ve mezarların arasında zikzak yaparak koşup durdu ve bir süre sonra yolunu kaybetti. Etrafına bakındı ve o silueti kısaca gördüğü yerin fazla sağında bulunduğunu fark etti. Beyaz gölge bir daha göründü, Dimitriy mezar taşlarının arasında ayağını bastığı yerleri zar zor görerek onu takip etti.

Sonunda onu görmüş olduğunu düşündüğü yere ulaştı, ama orada hiçbir şey bulamadı; birkaç mezar taşı ve bakımsız, çimenlik bir toprak parçası. Elinde tabancası ve bastonuyla bir çember çizerek kilisenin avlusunda bir işaret aradı.

Sonra bir anda Tyeplov'la burun buruna geldi. *Vurdalak* mezarlardan birinin arkasından çıkmıştı. Belden yukarısı çıplaktı. Dimitriy onun elinde küçük bir bıçağın parladığını gördü, ama bu sadece bir ayrıntıydı. Dimitriy'i olduğu yere çivileyen şey kandı. İki yerde kan izi vardı, dudaklarında ve göğsünde, tam sağ meme başının altında. Yüzündeki kanın nereden geldiğini tahmin etmek kolaydı, ama Dimitriy'in Tyeplov'un göğsündeki kanın, oradaki uzun, yatay, düzgün kesiden sızan kendi kanı olduğunu görmesi biraz zaman aldı.

"Raisa sana hazır, Mitka," dedi Tyeplov.

Yana çekildi ve bir misafiri salona buyur eden bir uşak edasıyla eliyle Dimitriy'e yolu gösterdi. Dimitriy'in genç kadını gizleyen mezar taşının arkasına ulaşması için birkaç adım atması yeterli oldu.

Raisa hâlâ güzeldi, ölümde bile. Oraya tam altında yatan ceset gibi yatırılmış veya yatmıştı, mezar taşı başının hemen birkaç santim üzerinde, kolları yana açıktı. Üstün-

de sadece basit bir pamuklu gecelik vardı, saçları yüzünün ve boynunun etrafına bir hale gibi yayılmıştı. Kan bile Dimitriy'in ona duyduğu çaresiz özlemi hafifletemedi.

Tyeplov gibi onun da vücudunun iki yerinde kan vardı – Dimitriy bunların iki tamamen farklı varlığa ait olduğunu anladı. Çoğu kişi için en sarsıcı olanı, genç kadının boynundaki yara olurdu. Bu, Dimitriy'e Yıldız Kalesi'nin altındaki tünelde gördüğü şeyi hatırlattı, ama bu defaki daha tazeydi. Yaradan hâlâ kan damlıyor, bir kısmı yere akıyor, bir kısmı da köprücükkemiğinin altında küçük bir birikinti oluşturuyordu. Bu Dimitriy'in onun ölmüş olduğunu anlaması için yeterliydi. Ama Dimitriy'in en büyük korkusu bu değildi.

Raisa'nın dudakları da kanlıydı. Dimitriy onun hafifçe aralanmış dudaklarının arasından kapkara rengiyle ağzının içini bile görebildi; sadece kenarına kan bulaşmış değildi, ağız dolusu kan vardı, ölürken yutamayacağı kadar çoktu. Fakat Dimitriy onun yeteri kadar içmiş olduğundan emindi. Tyeplov'un kanını. Yudin ona bu süreci anlatmıştı. *Vurdalak*, Raisa'nın kanını, ölürken de Raisa onun kanını içmişti. Ve bu isteyerek yapılmıştı, Dimitriy bundan kuşku duyamazdı. Yudin'in ona söylemediği tek şey, bu sürecin ne kadar zaman alacağıydı, fakat Raisa Styepanovna'nın sonunda uyandığında bir vampir olarak uyanacağı inkâr edilemezdi.

"O artık ölümü aştı." Tyeplov hâlâ Dimitriy'in birkaç adım ilerisinde duruyordu.

Dimitriy'in yüreği intikam ateşiyle doldu. Artık bir vampir olduğunu öğrenmiş olmasına rağmen, hâlâ Tyeplov'a karşı bir şeyler hissettiğini fark etmişti. Bunun bir şekilde Tyeplov'un haksızlığa uğradığı ve intikam peşinde olduğu yönündeki hikâyesine inanmış olmasına bağlı olduğunu düşünüyordu.

Ama artık bütün yakınlığını kaybetmişti. Karşısında duran şey bir canavar, bir hayvan, ruhunu şeytana satmış bir hortlaktı. Merhameti ya da anlayışı hak etmiyordu. Hak ettiği şey ölümdü. Bütün doğa Dimitriy'e Tyeplov'un

ölmesi ve ölümünün şu anda onun elinden olması gerektiğini haykırıyordu.

Dimitriy tabancasını omuz hizasına kadar kaldırıp horozunu çekti ve Sivastopol'daki kazamatta Mihaylov'a yolladığı o tek, şanslı merminin yarattığı etkiyi hatırlayarak, ateş ettiği zaman Tyeplov'un yüzüne isabet ettireceğini hayal etti.

Tetiği çekti ve düşen horozun tıkırtısı duyuldu. Silah ateş almadı. Dimitriy tekrar denedi ama yine olmadı. Ve artık Tyeplov hızlı ve kararlı adımlarla ona yaklaşıyordu. Tetiği bir daha çekmesine fırsat kalmadan Dimitriy'in sol elini kavradı ve yumruğunun tersiyle ona vurdu. Dimitriy yumruğun çenesiyle buluştuğunu hissettiği anda bir şey göremez oldu.

Ve o akşam ikinci defa acı bir şekilde unutulup gitti.

21

Tamara neredeyse iki gündür hiç haber almamıştı. Dimitriy'in Raisa'yı kurtarmak için Kalançyovskaya Meydanı'ndan atına binip kahramanca ayrılışını izlemiş, sonra da Degtyarniy Yolu'na dönmüştü. Yudin onunla birlikte yürümüştü, ama pek konuşmamışlardı. Yapabilecekleri tek şey dua etmekti.

Ama Tamara'nın bir şeyler duymuş olması gerekirdi. Dimitriy Klin'e gittiği gün ikisinden biri bir şey yazmış olsaydı, şimdiye kadar Tamara'nın eline geçmiş olması gerekirdi. Yudin'den de haber çıkmamıştı. Tamara gidip onu görmek istiyordu, ama vakit geçti ve artık bürosundan ayrılmış olmalıydı. Zaten kendisinin de çok işi vardı. Taç giyme törenine sadece bir hafta kalmıştı ve şehirde her zamankinden çok kıdemli subay ve *çinovnik* vardı. Ve onların çoğu, bir geneleve gidip Çar'ı kendi usullerine göre oradaki kızlardan biriyle birlikte selamlamayı onun tahta çıkışını kutlamanın uygun bir yolu olarak kabul ediyordu.

Saat onu geçmişti ve bu en yoğun oldukları zamandı. Kapı yine hafifçe, ama ısrarla çalındı. Tamara salonda etrafına baktı. Gelenleri geri çevirmesi gerekecekti. Bütün kızlar meşguldü ve salonda da onları daha en az bir saat daha meşgul etmeye yetecek kadar erkek vardı; bazıları şarabını yudumlayarak sohbet ederken bir kısmı da diğerleriyle göz göze gelmekten bile kaçınıyordu. Yudin onlardan ba-

zılarıyla bir arada olmaktan hoşlanabilirdi, bunların çoğu gerçekten nüfuzlu adamlardı ve normal olarak Petersburg'daki evlere devam ederlerdi. Böylece Yudin, başkentteki üstlerine buradaki teşkilatının ne kadar yararlı olduğunu gösterebiliyordu. Kapının çaldığını duyan İsak kayıtsız bir ifadeyle yerinden kalktı ve kapıya doğru yöneldi.

Tamara, ona eliyle uzaklaşmasını işaret etti ve açmak için kendisi gitti. Kapıdaki gözetleme kapağını açtığı anda hayretle geri çekildi. Kendisine bakan parlak mavi gözlerin sahibi Raisa'dan başkası değildi. Hemen kapıyı açıp onu içeri aldı. Raisa'yı, sandığını taşıyan fayton sürücüsü izledi. İşine konsantre olmaya çalışıyordu, ama salonu da meraklı bakışlarla inceledi. İçeride bekleyen müşterilerin hepsi gözlerini yere indirdi.

"Benim büroma koyun," dedi Tamara. Büronun kapısına doğru yürüdü, adam sandığı oraya koydu. O dışarı çıkıp parasını alıncaya kadar, Raisa merdivenlerden çıkıp gözden kaybolmuştu bile. Tamara hostes rolünden vazgeçmemesi gerektiğini biliyordu, fakat neler olup bittiğini öğrenmeliydi. Eteklerini kaldırıp merdivenlerden yukarı çıktı ve Raisa'nın odasına gitti. Raisa üstünü değiştirmişti ve gece vardiyasına hazırlanıyor gibi görünüyordu.

"İyisin," dedi Tamara nefes nefese. Bir an öylece durdu, sonra koşup Raisa'yı kucakladı. Arkadaşının da kollarıyla kendisini sardığını hissetti, fakat gönülsüzce.

"Evet, iyiyim," dedi Raisa, ifadesiz.

"Ne oldu? Dimitriy nerede?" Tamara yatağa oturdu. Raisa'nın hayatta, biraz neşesiz olsa da, iyi durumda olduğunu görmüştü ve merakla Dimitriy'in kurtarma göreviyle ilgili hikâyeyi anlatmasını bekliyordu.

"Zamanında yetişti," dedi Raisa. "Tyeplov'u öldürdü. Bu gerçekten" –gülümsedi– "'harikaydı." Makyaj yapmaya devam etti.

"Şimdi nerede?"

"Onu görmedin mi? Toplanmak ve veda etmek için biraz zamana ihtiyacım vardı. Madam Ziglova çok nazik davrandı."

"Raisa," dedi Tamara, biraz sert bir sesle, "Tyeplov'un sana yolladığı ve buluşmayı önerdiği mektubu gördüm."

"Evet, çok aptalca davrandım. Ama Dimitriy olayları doğru görebilmemi sağladı."

"Ne de olsa onunla, onun ne olduğuyla ilgili her şeyi biliyordun." Tamara sadece sarsılmıştı, ama bu sesine bir paylama gibi yansıyordu.

"Biliyorum, Toma. Üzgünüm." Raisa gözleri yaşlarla dolu Tamara'ya koştu. Bu defa onu kuvvetle ve içtenlikle kucakladı. "Üzgünüm," diye tekrarladı. "Ama bunu konuşmak zorunda mıyız?"

"Sanırım hepimizin bilmeye hakkı var," dedi Tamara, yumuşak bir sesle.

"Haklısın. Haklısın. Ama şimdi değil. Yarın."

"O zaman yarın olsun," dedi Tamara. Konuşurken aklına yarın Petersburg'a gideceği geldi, fakat şu anda bunu söylemeye değmezdi.

Raisa geri çekildi ve gözyaşlarını silip gülümsemeye çalıştı. Tamara ona bir mendil uzattı, o da gözyaşlarını sildi. Makyaj masasının yanına gidip her zamanki gibi aynaya gerek duymadan makyajını yapmaya devam etti.

"Artık işe hazırlanmalıyım," dedi.

"Ah hayır, hazırlanma!"

Raisa, Tamara'ya baktı. "Gerçekten, Tamara, inan ki buna ihtiyacım var. Her şeyin normale dönmesine ihtiyacım var."

Tamara durup göğüs geçirdi. "Peki. Ama fikrini değiştirecek olursan, bir an bile devam etmek zorunda olduğunu düşünme. Sadece bana haber ver."

"Öyle yaparım," dedi Raisa gülümseyerek. "Fikrimi değiştirmeyeceğim, ama değiştirecek olursam haber veririm."

Tamara onun yanından ayrılıp aşağı indi. Salonda bir sabırsızlık havası vardı. Tamara dolaşıp boşalmış bardakları doldurdu. Bir yıl önce olsaydı, böyle yoğun günlerde adamlardan birini alıp odasına çıkardı, ama artık buna pek hevesi yoktu. Oradakilerden biri sorsaydı yine de yapardı, ama soran olmadı. Artık yaşlandığını düşünüp dü-

şünmediklerini merak etti. Konstantin ona bu gözle bakmamıştı. En azından Tamara böyle olduğunu ümit ediyordu, birbirlerini görmeyeli beş ay olmuştu.

Tamara yanından ayrıldığından beri beş dakika bile geçmemişti ki Raisa merdivenlerin başında göründü ve aşağı süzüldü. Gözleri parlıyordu, yüzünde küçük, kurnaz bir gülümseme vardı. Salondaki bütün erkekler kendilerine çekidüzen verdiler. Bazıları yarım saatten fazladır bekliyordu, fakat burada genel olarak ilk gelen ilk hizmeti alır kuralı işlemiyordu. Raisa müdavimlerini tanıyor ve özel bir muameleyi hak ettiklerini biliyordu.

Gözleri, üniformalı olmayan ve tam adı hiçbir zaman telaffuz edilmeyen, altmışlarının sonunda bir adama, General Maçiyevskiy'e takıldı. Kolunu kaldırıp işaretparmağını doğrudan ona uzatarak yanına çağırdı. Adam ayağa kalkıp merdivenlere doğru yürüdü.

"Beni özledin mi?" diye mırıldandı Raisa ona. General ne evet ne de hayır anlamına gelen bir yüz ifadesi takındı, fakat bir şey söylemedi. "Eh, bunun çaresine hemen bakabiliriz," diye devam etti Raisa. Bacağı yaralanmış olduğundan her defasında ancak bir basamak çıkabilen adamı önden buyur etti. Tamara bunu gördüğünde Dimitriy'i düşünmekten alamadı kendini.

"Peki, ne zaman ayıldın?" diye sordu Yudin sabırsızlanarak. Dimitriy bunun merak uyandıran bir hikâye olduğunu inkâr edemezdi, ama bir eğlence malzemesi de değildi.

"Sabah olmuştu," diye açıkladı. "O kadar geç bir saat değildi."

"Ve o sırada yalnız olduğunu varsayıyorum?"

"Tamamen." Bilinçaltının derinliklerinde bir yerden bulup en doğru sözcüğü seçmişti. Onu telaffuz ederken sesi biraz çatladı.

"Peki, ne yaptın?"

Dimitriy içi boş bir kahkaha savurdu. "Eve gidip Raisa'yı sordum."

"Ne yaptın?"

"Yapacak başka ne vardı ki? Madam Ziglova çok nazikti. Hatta kim olduğumu tahmin bile etti. Raisa'nın odasına gidip orada olmadığını ve kırılmış pencereyi gördüğünde çok endişelendi."

"Peki, sen neden hemen geri dönmedin?"

"Bilmiyorum." Dimitriy delirmenin eşiğinde olduğunu hissediyordu. Şimdi Yudin'e anlattığı şeyler anı ve duygulardan meydana gelen bir kaleydoskoba anlam kazandırma girişiminden başka bir şey değildi. "Hortlakların öldükleri yerin yakınındaki mezarlıklarda gizlendiğini anlatan hikâyeleri hatırladım ve bir hana yerleşip her gece mezarlığa gittim. Ama hiçbir şey olmadı. Sonra bu sabah Madam Ziglova gelip beni buldu ve Raisa'dan herşeyin yolunda olduğunu ve endişelenmesine gerek olmadığını bildiren bir mektup aldığını söyledi."

"Anlıyorum."

"Mektup, Moskova'dan gelmişti."

"Tanrım!" diye haykırdı Yudin.

"Onu gördüm, Vasya." Dimitriy'in gözleri yaşarmıştı. "Hiçbir şey olmamış gibi Degtyarniy Yolu'ndaki eve dönmüş."

"Degtyarniy Yolu mu?" Yudin'in sesi yükselmişti. "Tamara Valentinovna ne olacak? Bir şeyler yapmalıyız."

"Biliyorum. Biliyorum. Ama... yapamam. Daha dün onu kurtarmak için peşine düşmüşken, bugün nasıl yok etmeye çalışabilirim ki?"

"Buna mecbursun, Mitka. Onun neye dönüşmüş olduğunu düşün bir."

"Yapamam," diye inledi Dimitriy.

"O zaman *ben* yaparım." Yudin'in sesinde sarsılmaz bir kararlılık vardı.

Dimitriy başını kaldırıp çakmak çakmak gözleriyle ona baktı. "Senden bunu isteyemem, Vasya."

"Umarım benden yapmamamı istemiyorsundur."

Dimitriy başını salladı. Yudin haklıydı. Başkalarını kendi korkaklığına ortak etmek Dimitriy'e göre değildi. "Hayır

hayır," dedi Dimitriy. "Doğru bildiğin şeyi yapmalısın."

Yudin başını salladı, fakat bu ihtimalden hoşlanmış görünmüyordu. Sonra Dimitriy'e onun kendi kendisine daha önce zaten sormuş olduğu bir soru yöneltti. "Yaşamana neden izin verdi sence?"

"Tyeplov mu?"

Yudin başını salladı. "Eline senden intikam almak için mükemmel bir fırsat geçmiş gibi görünüyordu," dedi.

Bunun yanıtı çok kolaydı. "Sence intikam almadı mı?" diye inledi Dimitriy. "Orada hemen ölmem şimdi içinde bulunduğum duruma kıyasla bir lütuf olmaz mıydı? Sevdiğim kadının onun gibi bir yaratığa dönüştüğünü bilerek yaşamaya devam etmek?"

"Sevdiğin mi?" diye sordu Yudin, açık ve içten.

"Sevmiş olduğum. Ama o artık her türlü insani duygunun ötesinde." Bu, Dimitriy'in o güne kadar söylemiş olduğu en açık yalandı.

"Tabii ki öyle," dedi Yudin. "Bu arada Tyeplov'un yaşadığı yeri bulduk." Konuyu birazcık da olsa değiştirebilmiş olduğu için mutlu görünüyordu. "Gribov Raisa'nın mektuplarının gönderildiği adresi hatırladı. Tiyatrodan uzak değil. Orada bir mahzen ve bir tabut vardı. Onu yaktım. Tyeplov oraya geri dönemez. Ama... mektupları buldum." Çekmecesine uzanıp oradan aldığı bir deste kâğıdı masasına koydu. "İlk mektupları ortadan kaldırmış olduğunu düşünüyorum."

Dimitriy, onları önemsemedi. "Okudun mu?"

"Dayanamadım." Yudin sustu, sonra mahrem bir havayla konuşmaya devam etti. "Senin Raisa'nın durumundan haberdar olmadığını varsayıyorum."

"Durumu mu?" Bu sözcük Dimitriy'in zihnine kızgın bir demir gibi saplandı. "Yoksa Raisa..." Düşünmeye bile dayanamıyordu. "Benim çocuğum muydu?"

Yudin onun aklına böyle bir düşünce getirmiş olmaktan dehşete düşmüş görünüyordu. "Hayır hayır," dedi telaşla. "Öyle bir şey değil. Neredeyse tam tersi. Birkaç aydır biliyordum, korkarım ki o veremliydi."

"Ne?" Olup bitenlerden sonra bu artık önemli görünmüyordu, ama bu düşünce Dimitriy'in aklına girip içine işlemeye başladı.

"Sırrını paylaşmak için neden beni seçtiğini bilmiyorum, seni en iyi tanıyan kişi olduğum içindir. Tamara'ya bile söylemedi."

"Ölüyor muydu?" dedi Dimitriy soluksuz kalarak.

"En fazla birkaç ay; ona öyle söylemişler."

Dimitriy günlerdir ilk kez içinden müziğin yükseldiğini duydu. Bu umudun sesiydi. Dimitriy bir uçurumdan düşer gibi hissetti kendini; eliyle yukardan sallanan bir pamuk ipliğine tutunmuştu ve ona bel bağlamak için budala olmak gerekirdi, fakat yine de Dimitriy'i kurtaracak şey bu iplik olabilirdi. Raisa'nın yaptıklarının tuhaf bir şekilde bir anlam ifade ediyor olması olasılığı vardı.

Mektupları kapıp okumaya başladı. Beklediği gibi aşk mektupları değildi onlar, bundan çok uzaklardı. Kesin ve mantıklı, neredeyse soğuklardı. Bu tabii ki haberleşmenin sadece bir yarısıydı; Dimitriy, Tyeplov'un cevaplarını bilmiyordu, fakat Raisa'nın onları takip eden bütün mektupları ümit ettiği yanıtları almış olduğunu ima ediyordu. Mektupların bazı yerlerinde Tyeplov'dan aynı odada, onun yanındaymış gibi bahsediliyordu.

Peki, bir kadın veya erkek dönüşümden önce bir hastalıktan mustaripse ne olur? Böyle bir rahatsızlık, senin gibi olduktan sonra onlara acı vermeye devam eder mi?

Sonraki mektupta Raisa bu meseleden tekrar söz ediyordu.

Ve bu kişi ölümün eşiğinde olsa bile yeniden uyandığında ölümsüz bir hayata kavuşabilir mi? Bundan emin olmamı sağlayabilir misin?

Her şey mükemmel bir şekilde mantıklıydı. Dimitriy onun ölümden kaçmak için iyi olan her şeyi terk etmesi-

ni affedemezdi, ama bu en azından anlaşılabilir bir şeydi. Bir anlık bir heves, kapris veya sadece kibir değildi. Daha fazlasıydı.

Bana meydana gelecek olan değişiklikleri, yeni güçleri ve zayıflıkları anlattın. Peki ya aynı kalacak olan şeyler? Gülmeye devam edebilecek miyim? Bir erkeğin kollarını belime dolamasından zevk alabilecek miyim? Âşık olabilecek miyim?

Sonra şöyle devam ediyordu:

Senden kuşku duymama neden oldun. Sana, "Gülebilecek miyim, âşık olabilecek miyim ya da ağlayabilecek miyim?" diye sorduğumda bana sadece bunları yapmakla kalmayıp o duyguları şimdikinden bin kat daha güçlü hissedeceğimi söylüyorsun. Söylediklerine neden inanayım? Bana neden yardım ediyorsun? Ve yine de, senden kuşkulanmak ne yarar sağlayacak ki? Tek ümidim sensin.

Sonra ilk kez dolaylı olarak Dimitriy'den söz ediliyordu:

Samimiyetin sana ancak saygınlık kazandırır. Haklısın; bunu bana yararı olsun diye yaptığını düşünmem çok kibirli bir davranış. Aleksey İvanoviç'le aranızda ne geçtiğini bilmiyorum, fakat ona büyük bir minnet, hatta belki de biraz sevgi, borçlu olduğun açık. Bu yükümlülüğün bir kısmını onun oğluna ve onun vasıtasıyla da bana aktarılmasına izin verdiğin için Tanrı'ya ancak şükredebilirim. Onun da bundan benim kadar faydalanmayı tercih etmesi için dua ediyorum.

Dimitriy, başını kaldırıp Yudin'e baktı. Yudin'in yüzünde o her zamanki babacan, iyiliksever ifade vardı. Mektuplarda yazanlarla ilgili olarak Dimitriy'i sıkıştırmadı, sorgulamadı ve fikir açıklamaya zorlamadı, sadece bilmeyi hak ettiği her şeyin kendisine söyleneceğini bilerek oturup bekledi.

Dimitriy okumaya devam etti.

Kurtuluşum için birlikte hareket etmemiz gerektiğini söylüyorsun. Bunun beni korkuttuğunu ve isyan ettirdiğini söylemem gerekiyor, fakat sadece bu yüzden geri çekilecek kadar korkak değilim. Ama her şey şu soruya bağlı: Dönüşüm geçirdiğimde bana başkalarını da (özellikle de bir kişiyi) kendim gibi bir varlığa dönüştürme yeteneği verilecek mi?

Buna sadece olumlu bir yanıt almış olabilirdi. Sonraki mektubunda ayrıntılara iniyordu.

Anlattıkların kulağa çok hoş geliyor. İncil, kadın ve erkeğin "bir beden" olacağından söz eder, fakat senin bahsettiğin şey daha çok "bir ruh" olmak olarak tarif edilebilir. Ve Dimitriy ile benim aramdaki durum bu olacaksa, aynısı benimle senin için de geçerli olmaz mı? Bu tek engel de aşılabilirse, bizim için öngörebileceğim tek şey mutluluk olur.

Ardından son mektup geliyordu. 14 Ağustos tarihliydi; Tyeplov'un onunla buluşma ayarlayan mektubundan iki gün önce yazılmıştı. O da bunun cevabı olmalıydı.

Beni ikna ettin. Güvenmek kolay değil, fakat güvenerek kazanabileceğim çok şey var. Yalnızca inançsızlarda cennet umudu olmaz. İstekliyim, hatta daha da fazlası; tam senin söylediğin gibi olmalıyım. Zamanı geldiğinde Dimitriy'in de böyle hissedeceğini umarım. Ama bunu ona önceden söylemeyeceğim. İnanç eylemim[1] bana aittir. Bana katılmak istemezse onu suçlayamam, erdemli davranacaktır.

Bana yaz ve ne zaman geleceğini bildir. Hazırım. Bekliyor olacağım. Çabuk gel.

Raisa Styepanovna Tokoryeva

1. Hıristiyanlıkta kişinin inancını göstermek veya test etmek için yapılan eylem. (Ç.N.)

Dimitriy elindeki son mektubu indirdi. Mektupları masaya değil, kucağına koymuştu. Yüzü tutku ve utançla parlıyordu. Gözlerinde yaşların biriktiğini hissediyordu. Tyeplov'un Klin'de kendisine söylediği şeyler geldi aklına. "Raisa sana hazır, Mitka," ve "O artık ölümü aştı." Hepsinin bir anlamı vardı.

"Hiçbir erkek sevdiği kadının onu nasıl aldattığını yazdığı bir mektubu okumak istemez," dedi Yudin.

Dimitriy başını salladı. "Hayır," dedi. "Hayır. Mesele bu değil."

Ne yapması gerektiğini düşünmeye çalıştı, fakat aklında sadece Raisa vardı. Onun çektiği acıyı, kararsızlığını, okuduğu her satırdan kendisine doğru akan ümidini hissetti. Korkunç bir ıstırap çekmiş ve dehşet verici, temel bir seçim yapmak zorunda kalmıştı, fakat bu doğru şeyi seçmiş olduğu anlamına gelmezdi. Dimitriy odaya göz gezdirdi. Karanlık, soğuk ve boğucuydu, Raisa'yı ve onu nasıl geri kazanacağını düşünebileceği bir yer değildi.

Yudin, masasından elini uzattı. "Bakabilir miyim?" diye sordu.

"Hayır," dedi Dimitriy ve mektupları alıp cebine koydu. Bunun belki de şimdiye kadar yaptığı en aptalca şey olduğunu ve kendisine akıl verecek tek kişi varsa, onun da Yudin olduğunu biliyordu, fakat Yudin'in onun ne yapması gerektiğiyle ilgili fikrinin, henüz herhangi bir fikri olmamasına rağmen, kendisininkiyle örtüşmeyeceğinden korkmasının nedeni tam da buydu.

Ayağa kalktı. "Üzgünüm Vasya ama bunu kendim halletmeliyim."

"Hep öyle yaptın, Mitka. Ve her zaman da doğru kararı verdin."

"Sana daha önce söylediğim şeyi unut. Senden Raisa'yla ilgili hiçbir şey yapmamanı rica ediyorum. Bu sorunu ben çözeceğim, öyle ya da böyle. Ne olursa olsun, Raisa yolundan çekilecek."

Dönüp kendini temiz havaya kavuşturacak olan merdivenlere doğru yürüdü.

"Mitka!" diye seslendi Yudin arkasından. Dimitriy durup döndü. "Daima vicdanınla hareket et. Kimse senden daha fazlasını yapmanı isteyemez."

Dimitriy ona baktı. Anlamış gibi görünüyordu. Belki de mektupları çoktan okumuştu, bu ona uygundu. Gerekirse yalan söyleyebilirdi ama yalnızca iyilik yapmak için. Dimitriy geri döndü ve yanaklarından öpmek için Yudin'in masasına eğildi. Sonra dönüp çıktı. Eski dostunu bir daha hiç göremeyebileceğini biliyordu.

* * *

Bu, Tamara'nın yaptığı en hızlı yolculuktu. Yük trenleri saatte yaklaşık on altı, yolcu trenleri ise kırk verst kat ederdi. Çeken lokomotif ve Majestelerinin tez canlılığı dışında imparatorluk trenini sınırlayan bir şey yoktu. Bir kondüktör Tamara'ya elli beş versti aşan hızlara ulaşabileceklerini söylemişti, fakat birkaç dakika sonra onun bir meslektaşı Aleksandr'ın hızlıdan ziyade rahat bir yolculuk yapmayı tercih ettiğini eklemişti. Nikolay zamanında bazen yetmişe çıktıklarını söylemişti Tamara'ya. Fakat bugünkü hızla bile, Petersburg'dan Moskova'ya seyahat etmek on beş saatten az sürerdi. Büyük Petro başkenti Moskova'dan Petersburg'a taşıdığı zaman bile taç giyme törenlerinin Kremlin'de sürdürülmesine karar verilmiş olması tuhaf bir gelenekti. Ve artık demiryolu mevcut olduğundan bu, modern ve ileri görüşlü bir karar gibi görünüyordu.

Tamara'nın Petersburg'da sadece birkaç saatlik bir molası vardı. Tarifeli tren Tamara'yı buraya normal varış zamanı olan sabah saat dokuzda getirmiş, imparatorluk treni de aynı gün öğleden sonra yola çıkmıştı. Trende Rusya'daki herhangi bir trende şimdiye kadar bir araya gelmiş olanlardan çok daha fazla mevki sahibi insan vardı, hatta hattın yeni açıldığı gün olduğundan bile fazla. Lacivert imparatorluk vagonları –iki taneydi– arka arkayaydı,

fakat ancak Majesteleri, Çariçe, Çareviç ve diğer çocuklarla dul imparatoriçe ve belki de diğer birkaç kişiye yetiyorlardı. Tamara, Konstantin'in bu saygın grupta yer alıp almadığını bile bilmiyordu. İki mutfak vagonu dışında, trenin geri kalanı, birkaç tanesi boş olarak seyretmesine rağmen, kompartımanlara ayrılmış, bu merasim için özel olarak temizlenmiş ve yeniden boyanmış birinci sınıf vagonlardan meydana geliyordu.

Trenin en sonunda kompartımanlara ayrılmamış, ama yine de birinci sınıf bir vagon vardı ve Tamara'yla benzerlerinin yerleri oradaydı. Bunlar Üçüncü Şube'nin ve Jandarma Teşkilatı'nın ajanları, polis memurları ve orta düzeydeki demiryolu çalışanlarıydı. Hiçbiri diğer vagonlardaki soyluların arasında oturacak kadar saygın değildi, ama imparatorluk treninin de en azından birinci sınıf olmayan bir vagonu olamazdı.

Tamara şimdilik oturmamıştı. Dışarıda, trenin arkasında platformda durmuş, geride bıraktıkları demiryolunu seyrediyordu. Sigarasından çekmiş olduğu dumanı geri üfledi ve rüzgâra kapılıp kendisinden uzaklaşmasını izledi. Hava karanlıktı, vakit gece yarısına yaklaşıyordu, ama tren gece boyunca yola devam ederek sabah saatlerinde Moskova'ya ulaşacaktı; böylece imparatorluk ailesinin bu büyük, her kuşakta ancak bir kere gerçekleşen, "Bütün Rusya'nın Çarı"nın taç giyme törenine hazırlanabilmesi için birkaç gün zamanı olacaktı.

Lokomotifin düdüğü duyuldu ve biraz ileride duran kondüktör frenleri sıkmaya gitti. İmparatorluk treni bile yakıt almak için durmak zorundaydı. Okulovka istasyonuna gelmişlerdi. Tamara sigarasını rayların üstüne atıp tren tam durmadan perona atladı. Peronda sadece iki demiryolu memuru vardı, yolcu yoktu. Bu tarifeli bir tren değildi ve halktan kişiler gelse bile onların istasyona girmesine izin verilmezdi. Tıpkı gündüz olduğu gibi demiryolunun yanında durup tezahürat yapmakta özgürlerdi, fakat tren durduğu zaman fazla yaklaşmalarına izin verilmiyordu.

Tamara hızla aşağı inen tek kişi değildi. Her vagondan inen ve tıpkı onun gibi temkinli bakışlarla bir başından diğer başına peronu inceleyen en az bir kişi vardı. Bir-iki dakika sonra, sanki görünmeyen bir koreografın emrine uyar gibi, bir anda çok sayıda insan kitle halinde vagonlardan perona indi. Tamara dikkatini imparatorluk vagonlarına yöneltti, ama Majestelerine veya yakın aile bireylerine dair bir belirti yoktu. Okulovka ikinci dereceden bir istasyondu, o yüzden burada uzun kalmayacaklardı. Tamara Konstantin'i de aradı ama onu göremedi. Bu, orada olmadığı anlamına gelmezdi. Tipik bir Romanov olan Çar kalabalıkta fark edilebilirken, erkek kardeşi kolaylıkla gözden kaybedilebilirdi.

Her yer sakin görünüyordu. Tamara, Petersburg'da görevli birkaç Üçüncü Şube mensubuyla konuşmuştu ve onlara göre bu, ciddi bir tehditten korktuklarından değil, gösteri amaçlı olarak yapılıyordu. Ne kadar iyi korunduğu, bir liderin önemini gösterirdi, o yüzden Rusya'nın liderinin herkesten fazla muhafızının olması gerekiyordu. Tamara Yudin'in kendisine –bambaşka bir amaçla– vermiş olduğu Colt tabancayı çantasında taşıyordu, ama onu kullanması gerekeceğinden şüpheliydi.

Peron boyunca yürürken, yanından geçen yüzlere, bazen de trene bakıyordu. Bir an iki imparatorluk vagonunun arkada duranında Majestelerini gördüğünü sandı, ama aslında sadece onun farklı bıyığını tanımıştı. Düşünceli görünüyordu; kendisinden sadece üç yaş büyük olan bu adam omuzlarında büyük bir yük taşıyordu, ama zaten bunun için doğmuştu.

Sonra o vagonun en arka tarafında Konstantin'i gördü. Orada duruyor ve trenin penceresinden bakan, Tamara'nın sadece onun eşi Aleksandra Yosifovna olabileceğini düşündüğü bir kadınla konuşuyordu. Ve o kadın tam Tamara'nın olduğu yöne doğru bakıyordu. Tamara grandüşesin güzelliği karşısında çarpıldı. Güzelliği dillere destandı, ama Konstantin onu hiç anlatmamıştı. Zaten metresine anlatmazdı ki. Tamara bu kadında neredeyse ken-

disinden bir şey gördü. Yüzleri oldukça farklıydı, ama grandüşesin saçları, Tamara'nınkinden daha koyu olmasına rağmen biraz kızıla çalıyordu. Yapıları da birbirine benziyordu, ikisi de ne zayıf ne de şişmandı; ikisinin de göğsü geniş, vücut hatları zarifti. Grandüşes, Tamara'dan dokuz yaş küçüktü.

Aleksandra kocasına dönünce Tamara onu ilk kez profilden gördü ve burnunun büyüklüğünü görünce şaşırdı. Biçimsiz değildi, hatta çirkin de değildi, sadece büyüktü. Bu Tamara'nın sahip olduğunu düşündüğü tek avantajdı, en azından görünüm açısından; fakat biraz gülümsemesi için yeterli oldu. Tam o anda Konstantin de döndü ve Tamara'yı gördü. Kendisini görmesi zaten yeterince kötüydü, ama Tamara'yı karısının burnuna gülerken görmesi daha da berbattı. Tamara yüzünün kızardığını hissetti ve Konstantin'in onun kafasından geçenleri tahmin etmemiş olduğunu ümit etti.

Konsantin bir sükûnet timsaliydi. Tamara onun kendisini görmüş olduğundan emindi, ama gözünü bile kırpmamış ve Aleksandra ile konuşurken bir an bile bocalamamıştı. Tamara belki de gereğinden daha fazla yaklaşarak, onun yanından geçti, fakat ne Konstantin ne de karısı kendisini fark etmiş göründü. Peronun, imparatorluk bekleme salonlarının bulunduğu kuzeybatı ucuna doğru yürüdü, ama bu durakta kraliyet ailesinden kimse o salonları kullanmamıştı. Tamara oldukça dolu olan Kartsov Lokantası'ndan içeri baktı; trendeki mutfak arabaları sadece imparatorluk vagonlarına hizmet ediyordu ve o yüzden *çinovnik*'lerin ve diğer yolcuların çoğu aç ve susuz olmalıydı. Tamara on kopek verip bir bardak kahve aldı.

Bir çeyrek saat kadar sonra lokanta tenhalaştı, çünkü yolcular kalkmaya hazırlanan trene binmeye başlamışlardı. Tamara herkes gidinceye kadar orada kaldı, sonra perona çıkıp arkadaki vagonuna doğru yürüdü. İmparatorluk vagonlarını, sonra da tarifeli hizmet dahilinde ekstra bir ücret ödeyerek mahremiyetin keyfini çıkaran aile ve kişile-

rin bulunduğu kompartımanlı vagonları geçti. Tam açık bir pencerenin yanından geçmişti ki, tanıdık bir ses duydu.

"Affedersiniz, Matmazel."

Tamara bir adım geri gelip trenin penceresinden içeri baktı.

"Evet?" dedi.

"Acaba, bir ihtimal, çok seçkin bir grubun üyesi olmak ister miydiniz?"

Tamara bir kaşını kaldırıp gülümsedi, ama bir şey söylemedi. Kapı açıldı, o da içeri girdi.

Lokomotifin düdüğü duyuldu ve tren yavaş yavaş istasyondan çıkıp Moskova'ya doğru yola koyuldu.

Bu bir onurdu, ama İtibari Meclis üyesi Mişkin sadece bir lanet olarak görüyordu. İmparatorluk treninde bulunanlar arasında, belki de makinist ve kömürcü de dahil, mevkii en düşük olan kişi oydu. Trene davet edilmiş olmasının tek nedeni, Ekselansları Fiilî Özel Meclis üyesi Laptyev'in hâlâ tören için bazı hazırlıklar yapmak zorunda olması ve düşüncelerini kâğıda dökebilmek için bir sekretere ihtiyaç duymasıydı.

Bunun bir onur olduğunu söyleyen Laptyev'di, fakat şimdi elinde votka şişesiyle sızmış ve Mişkin'i üç düzine mevki sahibi kişiye tören günündeki görevlerinin sınırlarını açıklayan mektupları yazma işiyle baş başa bırakmıştı. Ve hareket eden bir trende, özellikle de Fiilî Meclis üyesinin horultuları ve bunca kutlamanın yol açacağı tatlı uyuşukluğa henüz yenik düşmemiş olan diğerlerinin gürültülü bağrışmaları arasında mektup yazmak hiç de kolay bir iş sayılmazdı.

Ne mutlu ki Mişkin, birkaç kompartımanın boş olduğunu keşfetmiş ve tren durduğunda peronda yürüyüp bir tanesine girmişti. Şimdi artık oturmuş, yazmaya çalışıyordu. Sorun trenin sarsıntısıydı. Mişkin, işiyle bu kadar meşgul olmasa sarsıntı miktarının basitçe trenin hızıyla birlikte artıyor olmadığına dair notlar almak isteyebilirdi.

Yavaş gittikleri sırada sarsıntı oldukça fazlaydı, sonra seyahatin birden daha sessiz ve konforlu hale geldiği bir hıza ulaşmışlardı. Keşke makinist bu hızı koruyabilseydi. Şimdi tren daha da hızlanmıştı ve her zamankinden daha fazla sarsılıyordu.

Aniden bir gürültü oldu ve bütün vagon sallandı. Mişkin bir an için vagona bomba konulmuş olabileceğinden korktu, ama çok geçmeden trenin hızlı ve sarsıntılı yolculuğuna devam ettiğini fark etti. Herhalde raylarda bir sorun vardı. O sırada değişen tek şey yandaki kompartımana açılan kapıydı. Mişkin'in duyduğu ses, onun aradaki ahşap duvara çarparken çıkardığı gürültüydü.

Mişkin kapıdan baktığı anda kalemini yere düşürdü.

Kapı girişi sahneyi mükemmel bir biçimde çerçevelemişti. Başlıca unsuru, arkadan gördüğü çıplak bir kadındı. Tam çıplak değildi; iç eteği hâlâ üzerindeydi, fakat arkasında kaldığı için yüzü görülmeyen bir erkeğin elleri tarafından beline kadar yukarı sıyrılmıştı. Kadın, yukarı kaldırmış ve başının arkasında kavuşturmuş olduğu elleriyle bukleli saçlarını toplamıştı. Böyle yapmamış olsaydı sırtının güzel –Mişkin bunu inkâr edemezdi– kavsi görülemeyecekti.

Kadın, tren koltuğundaki adamın kucağına oturmuştu. Adamın pantolonu ayak bileklerinin hizasına kadar indirilmişti. Trenin, Mişkin'in o akşam için belirlenmiş olan meşguliyeti açısından bir engel oluşturan sarsıntısı, o iki kişi için uygun bir metronom görevi yapıyor gibi görünüyordu. Trenin tekerleklerinin rayların her bağlantı yerinden geçişinde normalde Mişkin'in yazarken kaleminin kaymasına yol açacak olan sarsıntısı, kadının vücudunu adamınkine doğru bastırıyor ve çift bağlantı yerlerinin arasında bile –belki biraz daha az coşkuyla– aynı devinimi sürdürüyordu.

Mişkin, kalemini yerden alıp yanındaki masaya koydu. Karısının doğrulayacağı ve dokuz yaşındaki kızının da kanıtladığı üzere Mişkin, cinsel birlikteliğe yabancı değildi, ama otuz yedi yıllık ömründe insanın bunu böylesine

rahatsız ve riskli bir durumda gerçekleştirdiğini veya gerçekleştirmek istediğini görmüş de değildi. Bu faaliyet için bir yatak çok daha uygun bir seçim olurdu, ama vagonda yatak olmadığını da kabul etmek gerekiyordu.

Aniden Mişkin'e tren hızlanmış gibi geldi, fakat pencereden baktığında manzaranın eskisiyle aynı hızla değiştiğini gördü. Tempoyu artıranın tren değil, yan kompartımandaki çift olduğunu fark etmesi uzun sürmedi. Ele avuca sığmaz bir keman eseri gibi, orkestra şefinin belirlediği ritimden özgürleşmiş, hızla performansın bitiş noktasına doğru koşuyorlardı. Tren, onlara ayak uyduramıyordu ve Mişkin artık çiftin amacının Moskova'ya trenin önünde girmek olduğundan emindi.

Sonra kadın durdu. Ayağa kalkmaya çalıştı, fakat elleri hâlâ onun belinde olan adam buna izin vermedi. Kadın hafifçe öne ve biraz yana doğru eğilip kollarını adamın boynuna dolayınca kızıl bukleleri sırtına döküldü. Omzunun arkasından adamın yüzü göründü.

Bu, Grandük Konstantin'di. Gözlerini sıkıca kapatmış olmasına rağmen, kolayca tanınan gözlükleri hâlâ gözündeydi. İtibari Meclis üyesi Mişkin, kadının yüzünü göremedi, ama onun grandüşes olmadığından emin olduğunu hissetti. Kadın kesinlikle öyleymiş gibi davranmıyordu.

Mişkin ayağa kalkıp kompartımanın kapısına doğru yürüdü. Kapıyı sessizce, fakat sıkıca kapatıp yazmaya devam etti.

22

Tamara'ya, Göğe Kabul Katedrali'nde bir yer verilmiş olma şansı yoktu, zaten kendisi de bunu istemezdi. Ağustos sonuna yakın, güzel ve ılık bir gündü, belki de sonbahar gelmeden önceki son güzel günlerden biriydi. Katedralin içi kapalı ve basıktı, orada görebileceği her şey debdebeli ve resmî olacaktı. Buradan Rusya'yı, bütün ülkeyi değil, ama öyle geliyordu ki bütün halkı veya önemli bir kısmını görebilirdi. Moskova halkının neredeyse yarısı gibi görünen bir insan topluluğuna bakabilmesi için başını bile çevirmesine gerek yoktu.

Tamara kendisine Kremlin'in güneydoğu ucunda, İvanovskaya Meydanı'ndaki kalabalığın arasında bir yer bulmuştu. Buranın ideal bir izleme noktası olduğu açıktı; aynı bölgede çok sayıda sanatçı gelecek kuşakların bu günü unutmaması için gördükleri şeylerin eskizini çiziyordu. Tamara'nın arkasında kalan Taynitzkiy Bahçesi'nde Aziz Konstantin ve Yelena Kilisesi ve onun ilerisinde de Kremlin'in duvarlarının altındaki, üstünde bir yanda Taş Köprü, diğer yanda da Moskova Köprüsü bulunan Moskova Irmağı akıyordu. Ufuk çizgisinde kubbeleri güneş ışığında parlayan, bazıları küçücük, bazıları katedral kadar büyük, sayılamayacak kadar çok kilise vardı. Tamara sol tarafında, Kremlin duvarlarının ilerisinde Moskova'nın Bonaparte'tan kurtuluşunu kutlamak için inşa edilen ve

hâlâ tamamlanamamış olan Kurtarıcı İsa Katedrali'ni görebiliyordu. Onun tam karşısında, Kızıl Meydan'da, Aziz Vasiliy'in gösterişli boyanmış kubbeleri görünüyordu; o çok daha eskiydi ve Tamara'ya göre Moskova'nın gerçek sembolüydü.

Tamara güne Rodyon ve Vadim'in eşliğinde başlamıştı, fakat ağabeyi Tamara'nın yalnız kalmak istediğini hissettiğinden, çok geçmeden ayrılmışlardı. Tamara neredeyse kalabalığın en arkasındaydı, ama biraz yüksekçe bir yerde durduğundan etrafı daha iyi görebiliyordu. Majestelerinin arabasının o sabah Kurtarıcı Kulesi'nin[1] kapısından geçerek Kızıl Meydan'a girerken izlediği yolun Tamara'nın bulunduğu taraftaki kenarına belki on bin kişi yığılmıştı. Üç sıra muhafız, kalabalığın geride durmasını ve yolun açık kalmasını sağlıyordu. Diğer taraftaysa, Göğe Kabul Çan Kulesi'nin önünde bulunan alanda toplanmış dev kalabalığı sınırlayan başka bir kordon vardı. Tamara durduğu yerden, bir yangın sırasında yan tarafında içinden geçilebilecek kadar büyük bir delik açılan, çan kulesinin önündeki yerinde duran Çar Çanı'nı görebiliyordu.

İmparatorluk kafilesinin uzunluğu bir verstten fazla olmalıydı. Faytonlar ve atlı muhafızlar Kurtarıcı Kulesi'nin kapısından geçip çan kulesinin ve Arhangelskiy Katedrali'yle Meryem'e Müjde Katedrali'nin yanından geçip emanetlerini yeni tamamlanan Büyük Kremlin Sarayı'nın kapısına getirmişlerdi. Bundan sonra, imparatorluk ailesinin çeşitli üyeleri ve diğer mevki sahibi kişiler içeri girmeden önce durup kalabalığa el sallamış, faytonlar ve atlılar kafilenin geri kalanının da ilerleyebilmesi için yola devam ederek Borovitskaya Kulesi'nin yanından geçip Kremlin'in dışına çıkmışlardı.

Konstantin faytonundan indiğinde oldukça uzaktaydı ve ufacık görünüyordu, ama Tamara onu tanıyabilmişti. Eşi, küçük oğlu ve iki kızı da yanındaydı ve en küçükleri

1. Kremlin Sarayı'nın doğu duvarının Kızıl Meydan'a girişindeki kule. İtalyan mimar Pietro Antonio Solari tarafından 1491'de yapılmıştır. (Y.N.)

iki yaşındaydı. Onu böyle görmek Tamara'ya tuhaf gelmişti – kendisinin oğlu Luka'yı sessizce, uzaktan izlediği Petersburg'daki törenlere benziyordu. Bugün o da bütün diğer Ruslar gibi bu büyük merasimde imparatorluk ailesini görmek için gelmişti, ama kalabalıkta kaç kadının kraliyet topluluğundan biriyle yatmış olduğunu merak etmiyor da değildi. Kendi kendine gülümsedi. En fazla bir ya da iki kişi diye tahmin ediyordu. Romanovlar, erkeklerin en erdemlileri sayılmazlardı. Ama Tamara bu işi saatte elli beş verst hızla giderken yapmış olan elit grubun tek üyesi olduğunu iddia edebilecek durumda olduğunu ümit ediyordu.

Bu karşılaşma için tamamen hazırlıksızdı ve halka açık bir yerde onunla konuşmanın trende aldıkları kadar büyük bir risk olduğunu anlıyordu. Ama vagonda yalnız kaldıklarında, Konstantin ayrı oldukları zaman boyunca onu ne kadar özlediğini ve onu peronda yürürken gördüğünde tutkusunun nasıl alevlendiğini anlatmıştı. Bunun doğru olduğu apaçıktı. Küçük kompartımandaki kısa karşılaşma Tamara'nın onunla yaşadığı en ateşli birliktelikti. Birkaç dakika sonra, Grandük'ün de aynı kapıdan çıktığını kimse görmesin, diye bir sonraki istasyonda daha tren durmadan kapıdan atlayıp oradan uzaklaşmıştı.

Moskova'ya döndüğünden beri Tamara normal yaşamına devam etmişti. Raisa, Klin'de Dimitriy ve Tyeplov'la arasında geçenler hakkında daha fazla ayrıntı vermeyi reddetmişti, fakat kendine gelmiş gibi görünüyordu. Tamara iki kez aramasına rağmen Dimitriy'den bir haber alamamıştı, fakat Yudin onun iyi olduğu konusunda kendisine güvence vermişti. En garip olan şey de, Dimitriy'in Raisa'yı bir kez bile aramamış olmasıydı. Ama bu onların problemiydi, Tamara'nın değil.

Bütün kafile geçip taç giyme törenine katılacak olan herkes Büyük Saray'a girdikten sonra ortalık biraz sakinleşmişti. Tamara, İzmailovskiy Alayı geçerken başında Dimitriy'in olup olmadığına bakmış, fakat onu görememişti. Onu kolaylıkla gözden kaçırmış olabileceğini bili-

yordu. Kalabalık imparatorluk ailesinin çok geçmeden çıkacağını bilerek mutlulukla dışarıda bekliyordu. Herkes neşe içinde sohbet ediyordu. Şehirdeki kiliselerin çanları çaldıkça tezahüratlar duyuluyordu. Tamara I. Nikolay'ın taç giyme törenini hayal meyal hatırlıyordu. O zaman beş yaşındaydı, fakat töreni Yelena ve Valentin'le el ele tutuşmuş, şehirde bir yerden seyretmiş olduğuna dair belli belirsiz bir görüntü vardı kafasında, gerçek anne ve babası o zaman artık yoklardı, ama gideli çok zaman geçmiş olamazdı. Lavrovlar o gün görkemli bir tören yapılmış olduğunu söylerlerdi, kalabalıktan en çok yükselen ses Nikolay'ın uzun ömürlü ve güvende olması edilen duaların sesi olmuştu. Bu, devrin nasıl değiştiğinin işaretiydi.

Genel curcunadan daha yüksek bir tezahürat duyuldu. Tamara başını diğerlerinin baktığı yöne çevirdi ve kalabalığın ilerisinde belli belirsiz seçebildiği bir hareket gördü. Ama ne olduğunu biliyordu. Çar ve maiyeti, Katedral Meydanı'na inip Göğe Kabul Katedrali'ne gitmek üzere Fasetler Sarayı'ndan çıkmış Kızıl Kapı'dan geçiyordu.

Tamara nefesini tuttu. Bu, muhteşem bir andı. Yeni Çar, taç giymek üzereydi.

Yudin, katedralin ortasına doğru baktı. Yüksek pencerelerden biraz ışık giriyordu, ama gölgede kalırsa emniyette olurdu. Buraya neden geldiğini söylemek zordu, ama basit cevap "bunu yapabildiği için gelmiş olduğuydu." Katedral meydanından geçip kiliseye normal yollardan girmesi mümkün değildi, ama Kremlin'de sadece birkaç kişinin bildiği başka yollar da vardı. Bir yer altı geçidinden geçip ikon duvarının sağ tarafındaki Diyakoz Kapısı'nın[1] hemen arkasında bulunan küçük bir nişe ulaşmıştı. Yudin için işin en riskli kısmı oradan kilisenin ortasına gitmekti, fakat bütün gözler Güzel Kapı'nın önünde

1. Doğu Ortodoks kiliselerinde ikon duvarının üç kapısından sağda ve solda kalan kapıları. Diyakozların geçişi için kullanılır ve ayin olmadığı zamanlarda kapalı tutulur. (Ç.N.)

durmakta olan Aleksandr'ın üstündeydi ve bu büyüklükteki bir kilisede hiç kimse dikkatini hem ona hem de Yudin'in içinden süzüldüğü kapıya veremezdi.

Fakat oraya gelmesinin nedeni, gün ışığında hareket edemiyor olmasının bu en önemli törene katılmasını engelleyemeyeceğini kanıtlamak değildi; Yudin bir tarih bilincine de sahipti. Nikolay'ın taç giyme törenine katılmayı başaramamıştı; o sıralarda hâlâ yeni kazanmış olduğu *vurdalak*'lık durumuna alışmaya çalışıyordu, fakat Nikolay'ın selefinin hükümranlığının sonunda yararı olmuştu. Şimdi dünya üzerinde bütün dikkatlerini bu yeni Aleksandr üzerinde odaklayacak olan güçler vardı. Yudin, Zimeyeviç'in I. Aleksandr (artık her neredeyse) ölünceye kadar II. Aleksandr'a karşı bir hamle yapamayacağını bilip bilmediğini merak ediyordu. Bu muhtemel görünüyordu. Yudin, kan örneklerine ve bir mikroskoba sahipti, ama Zimeyeviç'in de zekâsı vardı ve Yudin'in emin olmak için aylarca düzenli olarak araştırması gereken bir şeyi ona saniyeler içinde söyleyebilirdi.

Fakat Zimeyeviç töreni görmek için kendisi gelmezdi, bu çok riskli olurdu. Bu onun, gözleri vasıtasıyla izleyebileceği bir kişi yollamayacağı anlamına gelmezdi. Tyeplov da Yudin gibi katedrale güneş ışığından korunarak gelmenin bir yolunu bulursa, Zimeyeviç'in vekili olarak orada bulunabilir ve Zimeyeviç, Tyeplov'un gözleriyle gördüğü her şeye şahit olabilirdi.

Yudin kiliseyi dolduran kalabalığı inceledi. Tavan o kadar yüksekti ki, insanlar omuz omuza olmalarına rağmen kilise boş gibi duruyordu. Çatıya uzanan sütunların uzunluğu oradaki en uzun kişinin boyunun on katıydı. Resimlerdeki azizler aşağıda olup biteni seyrediyorlardı. Doğu duvarı bütün bir ikon duvarı olarak inşa edilmişti. Sanki kibirin panzehiriydi ve yeni çara, ne kadar güçlü olduğunu düşünürse düşünsün, ona bu büyük gücü veren varlık karşısında âciz kalacağını anımsatan bir işaret gibiydi. O varlığın Tanrı mı, yoksa Zimeyeviç mi olacağına Çar, kendisi karar verecekti.

Yudin, Tyeplov'a dair bir belirti göremedi. Beklenmedik tek yüz, Güney Kapısı'nın yanındaki stratejik noktadan bakarken gözüne çarpan Gribov'un yüzüydü. Arkasında duran resimlerdeki İncil sahneleriyle bütünleşmiş gibi görünüyordu. Yudin bu kadar aşağı mevkideki birinin buraya, törenin tam merkezine davet edilmiş olduğuna şaşırdı, fakat Gribov'un da Kremlin'in altındaki eski dehlizleri çok iyi, hatta belki de kendisinden bile iyi bildiğini anımsadı. Hepsini biliyor olsa bile, en azından Yudin'in bürosunun altından geçen en önemlilerinin anahtarları yoktu onda.

Çar ve maiyeti ikon duvarının yanından ayrıldı ve herkesin görebilmesi için kilisenin merkezine yakın bir platforma çıktı. Çar ve Çariçe tahtlarına oturdu. Yaşlı bir general, Rus ordusunun kahramanı ve Sivastopol savunmasının önderi Prens Gorçakov onlara yaklaştı. Ellerinde taşıdığı kırmızı kadife yastığın üstünde imparatorluk simgelerinin en önemlisi olan Altın Küre vardı. Gorçakov başı hürmetle öne eğilmiş, ayaklarını yavaş ve törensel adımlarla sürükleyerek ilerledi. Sonra bir an donup kaldı ve sıcağın etkisiyle sağa doğru sendeledi. Elindeki yastık ve küre ahşap zemine düştü. Kürenin yere çarparken çıkardığı çatırtı, kilisedeki sessizliği böldü. Yudin gülmesini gizlemek için elini ağzıyla kapattı.

Misafirler bir an için düşen küreyle mi, yoksa baygınlık geçirmekte olan prensle mi ilgilenmeleri gerektiğini bilemediler. Sonunda her ikisini de kaldırdılar. Kürenin tepesindeki dev safirin üzerine yerleştirilmiş olan elmas kakmalı haçın zarar görmediğinden emin olmak için hummalı bir inceleme yapıldı, ama her şey yolunda görünüyordu. Çar, generaline birkaç rahatlatıcı şey söyledi.

"Burada düşmeniz sorun değil. Önemli olan savaş alanında dik durmuş olmanız."

Bu sözcükler alçak sesle söylenmişti; bir insan kulağı Yudin'in bulunduğu uzaklıktan onları duyamazdı. Yudin, Aleksandr'ın ne kadar hızlı düşünebildiğine hayran oldu, ama bu, generale güven telkin etmenin iyi bir yolu değil-

di. Birkaç saat sonra akşam olduğunda yaşlı adam bu cümleleri kafasında defalarca evirip çevirecek ve orada dik duramamış olduğunu hatırlayacaktı, çünkü Sivastopol'un boşaltılması emrini veren kişi oydu.

Merasim, Metropolit Filaret'in duası ve takdisiyle devam etti ve o da en sonunda, Yudin'in İngiltere'de görmüş olduğu kraliyet tacından çok, mücevherli bir piskopos başlığını hatırlatan tacı, Çar'a verdi. Aleksandr, Büyük İmparatorluk Tacı'nı –tıpkı Bonaparte'ın yarım yüzyıl önce yapmış olduğu gibi– başının üstüne yerleştirdi. Ama bugün Tanrı'nın otoritesinin reddi ima edilmemişti.

Sonra imparatorun imparatoriçesine taç takması gerekiyordu, fakat yine bir aksilik oldu. İmparatoriçe tahtından kalkıp onun önünde diz çöktüğünde solgun görünüyordu. Aleksandr, kendisininkinden sadece boyutu ve mücevherlerinin biraz daha mütevazı olmasıyla ayırt edilebilen, Küçük İmparatorluk Tacı'nı kaldırıp imparatoriçenin başına koydu. Tacı imparatoriçenin başına sabitlemek üzere dört kişi yanına geldi, fakat tam ayağa kalkarken taç yana kaydı ve tam yere düşecekken yakalanabildi. Çariçe'nin yüzünü bir korku ifadesi kapladı, ama Aleksandr soğukkanlılığını korudu. Tacı tekrar çariçenin başına koydu ve Yudin'in ellerinin titrediğini tahmin ettiği dört yardımcı onu tekrar yerine tutturdu. Taç bu defa yerinde kaldı.

Katedral içeriden ve dışarıdan gelen seslerle doldu. Katedralin ve civardaki bütün kiliselerin çanları çalmaya başladı ve 101 pare top atışı yapıldı. Koro "Polikronion"u[1] söylemeye başladı. Kilisede bulunan herkes dua etmek için diz çöktü ve Yudin yapılacak en iyi şeyin onları taklit etmek olduğuna karar verdi. Sonra ilahiler devam etti ve dışarıdan yine topların sesi geldi. Nihayet Metropolit, Çar'ı Güzel Kapı'dan geçirip komünyon için kutsal yere getirdi. Bu, papazlığa tayin edilmemiş bir kişinin Rusya'da her-

1. (Yun). Doğu Ortodoks kilisesinin ayinlerinde okunan bir tören kasidesi. (Ç.N.)

hangi bir kilisede sunağın önüne gelmesine izin verilen tek andı ve Çar da izni olan tek kişiydi. Çariçe'nin bile usulüne uygun olarak bir kaşık içinde verilen ekmek ve şarabı kabul ederken ikon duvarının önünde durması gerekiyordu.

Sembolik de olsa et ve kanın tüketilmesi düşüncesi Yudin'in içinde bir kıpırtı uyandırmıştı ve Hıristiyanlık dünyasıyla *vurdalak* dünyası arasındaki benzerliğe ancak gülebiliyordu. Töreni izlerken Dimitriy'in ne yapacağını da merak ediyordu. Yudin, Raisa'ya dikkatle dikte etmiş olduğu mektupları Dimitriy'e gösterdiğinden beri bir hafta geçmişti. Ve hâlâ onun gerçeği öğrenmek için Raisa'ya gittiğine dair bir şey duymamıştı. Ama endişelenmemesi gerektiğini biliyordu. Dimitriy onun tahminine göre hareket edecekti. Yemek ocakta kaynarken gidip tekrar karıştırmasına gerek yoktu. Her şef gibi o da bunun yemeği mahvedeceğini bilirdi; Yudin kendisine güvenmeyi bilirdi.

Aleksandr şimdi tahtına çıkmış, erkek kardeşleri Konstantin, Nikolay ve Mihail ile oğlu Çareviç Nikolay Aleksandroviç gibi kendisine saygılarını sunmak için bekleyen yakın aile bireylerini kabul ediyordu. Zimeyeviç belki de dikkatini bu henüz on üç yaşına bile gelmemiş çocuğa yöneltirdi.

Nihayet tören sona erdi ve Çar ile ailesi katedralden çıkarken tekrar "Polikronion" duyuldu. Kraliyet ailesi çıktıktan sonra topluluğun geri kalanı onları izlemeye başladı. Fakat Katedral Meydanı hâlâ aydınlıktı ve Yudin ancak geri dönüp Diyakoz Kapısı'ndan geçerek ortadan kaybolabilir ve geldiği yoldan geri dönebilirdi.

Raisa yalnızdı. Pencerenin kenarında durmuş Degtyarniy Yolu'nu aydınlatan ayı seyrediyordu. Arkasındaki kapı kapanınca döndü. Gözlerinde korku vardı.

"Merhaba, benim küçük Mityenkam," dedi yumuşak bir sesle.

Dimitriy bir şey söylemedi. Raisa'ya bakıyor ve onun ne olduğunu ve önceki halini anlamaya çalışıyordu. Sessizlik genç kadına acı veriyor gibiydi. Gözleri yaşlarla dolu, ona doğru bir adım attı.

"Buraya neden geldiğini biliyorum, Mitka," dedi. "Ama birbirimize karşı hissettiğimiz her şey adına sana yalvarırım ki, önce açıklamama izin ver."

"Önce mi?"

Raisa neşeyle güldü. "Benimle dalga geçme. Onunla neler yapabildiğini gördüm." Gözleri Dimitriy'in sağ eline kaydı.

Dimitriy dehşet içinde onun ne kastettiğini ve neye baktığını anladı, her yere birlikte götürdüğü bastonuna bakıyordu. Onunla tam da bu odada ve Raisa'nın gözlerinin önünde İgnatyev'i öldürmüştü. Dimitriy bastonunu yatağa fırlattı.

"Böyle bir şeyi asla..." diye başlamak üzereydi, ama bunun gerçek olmadığını biliyordu. Yine de gecenin bu şekilde sonuçlanması ihtimal dahilindeydi. Ama Dimitriy'in dile getiremediği başka bir neden vardı; basit ve içgüdüsel bir neden. Raisa'yı , Klin'de mezarlıktaki cesedi dışında haftalardır görmemişti; onu görmemiş, kollarıyla sarmamış, koklamamış, öpmemişti.

Yanına gidip Raisa'yı kucakladı ve dudaklarını onunkine dokundurdu, genç kadının dudakları onu kabul ederek aralandı. Dimitriy, Raisa'nın ellerinin sırtında, omzunda ve başında gezindiğini hissetti. Burada farklı olan hiçbir şey yoktu, Raisa eskisine göre hiç değişmemişti. Artık gün ışığı altında var olamayabilir, sonsuza kadar yaşayabilir, vücudundaki her yara iyileşebilirdi, ama Dimitriy'in önem verdiği şeyler bir nebze olsun değişmemişti. Öpücüğü hâlâ Raisa'nın öpücüğü, okşayışı hâlâ Raisa'nın okşayışıydı. Onda meydana gelen değişiklikleri zaman içinde öğrenirdi, ama şimdilik bu kadarı yeterliydi.

Ayrılıp sessizce birbirlerinin yüzüne baktılar. İlk konuşan Dimitriy oldu.

"Neden bana söylemedin?"

Raisa utanarak gözlerini kaçırdı. "Sana söylemediğim o kadar çok şey var ki?"

Dimitriy ancak o zaman Raisa'nın, onun öğrendikleriyle ilgili en ufak bir fikri olamayacağını anladı. Asıl sorusunda kastettiği şeyde ısrar etti. "Veremi."

"Bu neye yarardı ki? İyileştirebilir miydin?"

"Bilmeye hakkım vardı."

"Ardımdan gözyaşı döküp, beni ne kadar sevdiğini ve özlediğini söyleyesin diye mi?"

"Evet," dedi Dimitriy, içtenlikle.

"Ve son günlerimin her dakikasında bana öleceğimi hatırlatasın diye."

Dimitriy bunu inkâr edemezdi. "Seni onunla birlikte gördüm," dedi acı bir ifadeyle. "Tyeplov'la, Klin'deki mezarlıkta."

"Ne?" Raisa şaşkınlığını gizleyememişti.

"Onu oraya kadar takip ettim. Sana yolladığı mektubu bulduk."

"Ve sen... beni kurtarmak için mi geldin?"

Dimitriy başını salladı.

"Seni aptal!" dedi Raisa. "Seni öldürebilirdi."

"Hayır," dedi Dimitriy. "Yaşamama izin verdi. Ve şimdi bunun nedenini anlıyorum."

"Bundan şüpheliyim."

"Ona yolladığın mektupları okudum. O zamana kadar bilmiyordum." Raisa Dimitriy'e bakıyor ve onlardan tam olarak ne çıkardığını anlamaya çalışıyordu. Dimitriy açıkladı. "Bunu neden yaptığını biliyorum, yaşamak için."

"Bu bencilceydi."

"Ben de sana katılayım diye," diye ekledi Dimitriy.

Raisa kızardı. "Bu daha da kötüydü."

"Hayır. Hayır," dedi Dimitriy. "Bu harikaydı, insanın hayal edebileceği en özverili jestti."

"Özverili mi?"

"Bunu aşk adına yaptın."

Raisa arkasına döndü. "Bunu *kendim* için yaptım, Mitka. Aşk adına değil, senin için bile değil. Yaptım, çünkü

sensiz yaşama fikrine dayanamıyordum, hatta seni karınla paylaşma fikrine bile dayanamıyordum ve böylece sana sahip olmaya karar verdim, her şeyinle ve sonsuza kadar."

"Peki, neden bana gelmedin? Neden sormadın?"

Raisa ona doğru yürüyüp başını göğsüne koydu. "Denedim. Sana yaklaştım, seni izledim, fakat her defasında aynı korkuyu hissettim."

"Ne korkusu?"

"Hayır diyeceğinden korktum."

"Deseydim ne yapardın?"

"Ölmek için dua ederdim."

"Yalnızca dua mı ederdin?" diye sordu Dimitriy.

"Bunu kendim başaramam."

"Ya ben yapacak olsam?"

Raisa dönüp yatağa doğru yürüdü ve Dimitriy'in fırlattığı bastonu aldı. Koruyucu başlığını çıkarıp attı ve artık öldürücü hale gelmiş olan silahı Dimitriy'e verdi. Oturup elbisesinin üst kısmını çözdü, sonra altındaki bluzun düğmelerini açmaya başladı. Giysileri vücudunun her iki yanında, sırtüstü yatağa uzanıp karnını ve göğsünü açtı.

"Eğer tercihin buysa, sana engel olmayacağım," dedi. "Yaşamımın bu şekilde sona ermesini istemezdim, ama öyle bir yerdeyim ki, ölümümün senin elinden olmasından daha iyi bir seçenek düşünemiyorum."

Raisa hem Dimitriy'i görmemek, hem de Dimitriy'in onun gözlerine bakıp yapmak zorunda olduğu şeyden vazgeçmesine engel olmak için kolunu kaldırıp yüzünü kapattı. Dimitriy daha önce defalarca yapmış olduğu gibi, fakat bu defa bambaşka şeyler düşünerek Raisa'nın vücudunu seyretti. Silahı elindeydi. Sadece Raisa'nın göğsünün altından içeri itmesi yeterliydi. Bu hem onun, hem de Tanrı'nın isteğinin yerine gelmesi demekti. Sonrasında da kendisi için kullanabileceği bir tabancası vardı, ama bunu Raisa'ya söylemesine gerek yoktu.

Ve yine de önünde gördüğü şey, kurtulması şimdiye kadar karşılaştıklarından çok daha kolay olan bir *vurdalak* bedeni değildi. O, Raisa'ydı. Bastonu saplayacağı nok-

tanın altında yüreği hâlâ atıyordu. Onu neredeyse görebiliyordu. Öpücükleri ve dokunuşu tıpkı eskisi gibiydi, o zaman diğer her şey neden o kadar farklı olsundu ki? Dimitriy gözlerini Raisa'nın nefes alırken hafifçe hareket eden göğsüne sabitledi. Elindeki bastonun sert, sağlam sapını hissetti ve onun Raisa'nın vücuduna saplandığını, genç kadının cildi yırtılırken hafifçe kıvrandığını ve sonra da... Bu çok fazlaydı. İki vampiri ölürken görmüştü, ikisinin ölümü de onun elinden olmuştu ve nasıl bir acı çektikleri konusunda hiçbir fikri olmamasına rağmen, sadece Raisa'nın güzelliğinin böyle aniden ve bütünüyle çürüyüp gideceğini hayal etmesi bile onu devam edemeyeceğine ikna etti. Bunu yapamayacağını daha odaya girerken biliyordu. Hem kendisiyle –bu hoşgörülüydü– hem de Raisa'yla –ki bu da zalimceydi– dalga geçmişti. Öne doğru eğilip dudaklarını tam olarak, başka bir yaşamda kılıç saplayacağı noktaya dokundurdu.

"Bunun bir aşk eylemi olduğunu kanıtlamak için son bir öpücük," dediğini duydu Raisa'nın.

Ama Dimitriy aşkını çok farklı bir biçimde ifade etmeyi tercih etti. Haftalar süren ayrılığın verdiği tutkuyla aniden genç kadının üstünde kalan giysileri çıkarmaya başladı.

"Sen kerizin tekisin, benim küçük Mityenkam," dedi Raisa. Sesi gibi, seçtiği *prostak* sözcüğü de haşindi. *Preferans* oynarken ona numara yaparak yanlış kâğıt oynatan rakibinin elindeki her şeyi alabilecek duruma gelen bir oyuncunun böbürlenişine benzemişti bu. Dimitriy bunun doğru olmadığını biliyordu, ama öyle olsa bile kendinin davranış biçimini değiştireceğinden kuşkuluydu.

Moskova'da kutlama yapılmayan bir yer vardıysa bile, Tamara onu bulamamıştı. Sanki gündüz gibiydi ve her yer şimdiye kadar görmüş olduğu en muhteşem havai fişek gösterisinin ışıklarıyla aydınlanmıştı. Tamara kuzeydoğuya, istasyona doğru gidiyordu ve o gün Aleksandr'ın

eski başkente törensel girişini yaptığı Kızıl Kapı'nın etrafındaki açık alanları dolduran kalabalığa yakalanmıştı. Önceleri kendini bu insanlardan biraz bağımsız hissetmişti, ama akşam olduğunda her yere hâkim olan mest edici neşenin etkisini hissetmemek imkânsız hale gelmişti. Üstüne üstlük, biraz sarhoş olduğunu da kabul etmek zorundaydı.

Bir erkeğin kolunun beline dolanıp onu kendisine doğru çektiğini hissetti, Tamara bunu ilk kez yaşıyor değildi. Başka bir gün olsa adam ıstırap içinde ondan uzaklaşıyor olurdu, ama böyle bir günde sadece nazikçe iterek kendini ondan kurtardı. Adam da ısrar edebilecek durumda değildi.

Ortalık tezahürat sesleriyle inliyor, kilise çanları da havai fişeklerin altında çalmaya devam ediyordu. Meydanda yükselen dumanlar bazılarını öksürtüyordu, ama Tamara onun kokusundan ve tadından hoşlanıyordu. Gökyüzünde beyaz, yeşil roketler patlıyordu. Üç dev kaynak, yanardağları andırırcasına gökyüzüne doğru kırmızı kıvılcımlar saçıyordu. Yaşlı bir adamın sürdüğü bir at arabası kalabalığı yararak ilerlemeye çalıştı, fakat at gürültüden ürkerek şaha kalktı. Üç kişi onu tutup sakinleştirmeyi başardı, ama hayvan korkmuş olmasına rağmen, sürücü yola devam etmeye niyetli gibi görünüyordu. Adamlar atı, arabayı ve yaşlı adamı yakındaki bir avluya götürdüler ve çok geçmeden oradan elinde birer içki şişesiyle dört adam çıktı; yaşlı adam şimdilik yolculuğunu ertelemişti.

Tamara'nın omzuna bir kol dolandı, fakat sahibi destek almaktan başka bir şey istemiyor gibiydi. Adam altmışından fazlaydı ve bir koluyla Tamara'ya, diğeriyle de başka bir kadına asılmıştı.

"Tıpkı 1812'deki gibi," dedi öylesine ortaya. "O zaman defolup gittiklerini görmüştük ve yine göreceğiz."

"Ne?" dedi Tamara. Sarhoş olmasına rağmen, adam neşeli görünüyordu ve Tamara bu neşenin kendisine de bulaşmasına mâni olamadı.

"Fransızlar," diye bağırdı adam, diğer elini hayalî düş-

manına karşı sallamak üzere kurtarıp. "Rostopçin onları durdurabilmek için şehri yaktı. Bu defa onu bile yapmadılar." Tamara'yı bırakıp aşağıdaki havai fişek atılan yere doğru yürümeye başladı, ama oraya yaklaşamadan kalabalığa yakalandı.

Tamara yürümeye devam etti. Havai fişeklerin, kalabalığın ve kilise çanlarının gürültüsüne anlayamadığı başka bir ses de karıştı, zaman zaman gürültünün arasından duyulan, bazen de onun arkasında kaybolan yapay bir sesti. Tamara havai fişeklerin aksi yönüne doğru bu sesi izledi. Kalabalığın yoğunluğu biraz azalıp sonra arttı ve ses daha net gelmeye başladı. Bu müzikti, iki kişi balalayka, bir kişi de gitar çalıyordu. Onların önünde insanlar dans ediyorlardı; bazıları, özellikle erkekler oldukça iyiydi, diğerleri ise ortalama sayılabilirdi.

Tamara, durmuş onları izleyen kalabalığın arasından bir yol bulmaya çalıştı. Ön tarafa geçebildiğinde müzik doruğa ulaştı ve seyredenler tezahürat yapmaya başladı. Yorgunluktan bitkin düşen bazı dansçılar kalabalıktaki arkadaşlarının arasına dönerken, diğerleri kalıp bir sonraki dansa hazırlandılar. Ellerinde tef olan iki adam, onlara aynı anda vurarak tekrar çalmaya başladılar. Diğerleri de onlara katılınca kalabalık da alkışlayarak ritim tuttu. Tamara da onlara katıldı. Yavaş başlayan bir şarkıydı, ama Tamara sonradan hızlanacağını biliyordu.

İki tefçi mükemmel dans ediyordu. Kendilerini tuhaf şekillerde yere atıyor, bazen iki ayaklarından, bazen bir el ve ayaklarından destek alıyor, enstrümanlarını tuttukları ellerini devamlı değiştiriyor ve onu ayaklarına, dizlerine veya başlarına dokunduruyorlardı. Öyle bir an geldi ki Tamara onların iki elleri üzerinde durduklarına yemin edebilirdi, ama bunu tefleri çalmaya devam ederken nasıl yapabildiklerini anlayamıyordu. Hareketleri hızlı, akıcı ve içgüdüseldi.

Tamara omuzlarını ve kalçalarını hızlanan ritme uydurarak sallıyor, ellerini başının üstüne kaldırıp alkış tutuyordu. Çok geçmeden artık seyirci olmadığını ve dansın

bir parçası haline geldiğini fark etti. Kendisini harekete geçiren şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Böyle dansları daha önce görmüş ama hiç katılmamıştı. Onun dansı hep çok daha resmî olmuştu; Batı tipi ve Fransız tarzı, öyle öğretilmişti çünkü. Bu dans ise Rus'tu. Duygularla ilgiliydi, düşüncelerle değil. Başka bir zaman olsaydı, bir kalabalığın önünde dönüp durmak onu utandırırdı, ama şimdi heyecan veriyordu; onlarla anlaşabildiğini hissediyordu.

Tef çalan iki adam onu çok geçmeden görmüştü ve şimdi Tamara'nın birer yanına geçmiş birlikte dans ediyorlardı. Sanki kollarıyla bacaklarının işlevi aynıymış gibi, o tuhaf hareketlerine devam ediyorlardı ve Tamara düşünmesine gerek bile kalmadan hareketlerinin onlarınkine uyduğunu hissedebiliyordu. Tefçilerin biri aniden ayağını bir çember hareketiyle burnunun önünden geçirince, Tamara içgüdüsel olarak geri çekildi ve diğer tefçinin kendisini yakaladığını hissetti. Artık dengesini kaybetmiş olduğundan onların kontrolündeydi ve ayakları aynı noktaya sabit durumdayken iki adam onu ileri geri itip çekiyorlardı. Tamara her an geri çekilebilirdi, fakat kontrolü yitirmiş olmanın keyfini çıkarıyordu; bu, büyük bir fırtınaya yakalanıp o nereye isterse oraya sürüklenmeye benziyordu.

Sonra tekrar dik duruma geldi, adamlar ise yine yere yatıp dirsekleriyle doğrulmuşlardı. Tamara'nın bacaklarına tekme atar gibi hareketler yapıyorlar, ama ona hiç temas etmiyorlardı. Tamara durumu anlayınca onlara ayak uydurarak zıplamaya başladı ve dansçılar ayaklarını ona çok daha fazla yaklaştırmaya başladılar, öyle ki Tamara atlayıp zıplamakta geç kalırsa, adamların ayakları kesinlikle ona çarpacaktı. Tamara eteğini ayak bileklerine kadar kaldırdı ve altındaki adamların bacaklarını yerçekimine meydan okurcasına sallayışını hayretle izledi.

Müzik giderek hızlanırken Tamara'nın biraz başı döner gibi oldu ve dengesini kaybedeceğinden korktu. Son bir sıçrayışla adamlardan uzaklaştı, fakat arkasına döndüğü anda yerini oyunu kendisininkinden hiç de daha az olmayan bir heyecanla sürdüren başka bir kadının almış

olduğunu gördü. Tamara el ele tutuşarak müzik üçlüsünün etrafında dönen ve ara ara ellerini bırakıp balalayka, gitar ve teflerinkinden daha yavaş bir ritimle alkış tutan diğer bir dansçı grubuna katıldı. Fakat tempo yükseldikçe onlar da daha hızlı hareket etmeye başladılar ve Tamara kendini giderek artan bir hızla müzisyenlerin etrafında dönerken buldu. Müziğin ve kıvılcımlarıyla göğü rengârenk aydınlatan havai fişeklerin sesi birbirine karışıyor, Tamara alkışlamaktan acıyan elleriyle nefes nefese dönmeye devam ediyordu.

Sonra dans bir anda sona erdi. Tamara bu hızlanan ve yavaşlayan müziğin hiç durmayacağını düşünmüştü, fakat sonunda durdu ve grup tezahüratlar ve alkışlar eşliğinde çözüldü, Tamara biraz da kendine yöneldiğini düşündüğü alkışlardan gurur duyarak neşeyle eşlik etti onlara. İnsanlar sırtına dokunup onu kucakladılar, o da karşı koymadı. Biri eline bir kupa tutuşturdu. Tamara önce kokladı, sonra serinletici birayı minnetle kafasına dikti.

Müzik grubu tezahüratlar arasında tekrar çalmaya başlarken Tamara dansçıların arasından çekildi.

Dışarıdaki havai fişeklerin gümbürtüsü Dimitriy'e Sivastopol'daki topları hatırlatmıştı, ama bu sesten artık korkmuyordu. Çok yakında bütün korkuları aşmış olacaktı. Süreç başlamıştı.

Pek acı hissetmiyordu. Seviştikleri zamanlarda Raisa'nın onu oyuncu bir edayla dişlemesi bile bundan daha az rahatsızlık vermişti. En çok hissettiği şey Raisa'nın saçlarının kokusuydu. Dimitriy onun kendisine ne yaptığını göremiyordu. Dimitriy'in bedeninde dolaşan dili ve zevkle inleyişi, olup bitenle ilgili her türlü ipucunu veriyordu.

Seviştikten sonra konuşmamışlardı. Raisa her zamanki gibi Dimitriy'in kollarının arasında yatıyordu. Sonsuzluk gibi görünen şey gerçekleştikten sonra Dimitriy'e o soruyu sormuştu.

"Peki, bana katılacak mısın?"

"Evet." Dimitriy fısıltıyla yanıt vermiş, ama yanıtın ne olacağını hep bilmişti. Raisa zaman yitirmemişti. Dimitriy'i önce dudaklarından öpmüş, sonra boynuna doğru uzanmıştı.

Orada kalıp birkaç dakika boyunca Dimitriy'den içmişti ve Raisa emerken Dimitriy bir şey hissetmemesine rağmen, kan kaybının etkileri yavaş yavaş belirmeye başlamıştı. Kendisini biraz sersemlemiş, hatta mutlu hissediyor gibiydi, ama aslında ruh hali böyle değildi. Sonra, tıpkı Raisa'nın Tyeplov'a yazdığı mektuplarda anlattığı gibi, onun zihnini paylaşmaya başlamıştı. İlk hissettiği şey kendi kanıydı. Daha sonra alışacağını düşünmesine rağmen, tadı kötüydü, fakat aynı zamanda Raisa'nın ondan aldığı zevki de deneyimlemişti. Çok geçmeden bu zevki kendisinin de tadacağını anlamıştı. Zihninin diğer köşelerini de keşfetmeye çalıştı ama bunu başaramadı. Karşısına çıkan bütün kapılar kilitlenmişti.

Raisa biraz geri çekilip Dimitriy'e baktı. Yüzünde Dimitriy'in daha önce hiç görmemiş olduğu bir zevk ifadesi vardı. Genç kadının ağzına bulaşmış olan kan, Dimitriy'in kendi kanıydı ve aslında onu isyan ettirmeliydi, ama tadını daha iyi alabilmek için ağzının kenarlarını yalayan Raisa'ya verdiği çılgınca mutluluk, tiksintiyi ancak açlığa dönüştürebilirdi.

"Henüz değil," dedi Raisa. "Daha bitmedi." Dimitriy onun zihnindeki kapalı kapılardan söz ettiğini biliyordu. "Önce içmen gerekiyor."

Raisa sağ uyluğu yere paralel kalacak şekilde tek diziyle yatakta diz çöktü. Elinde bir bıçak vardı. Uyluğunun üst kısmını kesti ve kanı çarşafa damlamaya başladı.

"Haydi," dedi. "İyileşmeden."

Dimitriy öne eğilip ağzını yaraya bastırdı. Önce yüzeydeki kanı yaladı. Tadı kendi kanınınki kadar kötüydü, fakat onun Raisa'nın kanı olduğunu ve isteyerek verildiğini bilmenin verdiği zevk olağanüstüydü. Dimitriy daha fazla kan akmasını sağlamak amacıyla Raisa'nın açmış olduğu minicik yarayı genişletmek ve derinleştirmek için

dilini ileri itti. Sonra, sanki Raisa'nın kalbi birden daha güçlü atmaya başlamış gibi, ağzına biraz kan fışkırdı. Dimitriy onu hemen yuttu ve daha fazlasının gelmesini bekledi, ama bir şey olmadı. Onu alması gerektiğini biliyordu. Dudaklarını Raisa'nın tenine yapıştırıp yarayı kapattı ve emmeye başladı. Kan yavaş yavaş akmaya başladı ve Dimitriy, her yudumdan önce ağzının dolmasını bekledi.

Dimitriy müziğin içini doldurduğunu hissetti, her zamankinden daha yüksek ve daha güçlü bir sesti bu. Geçmişte zihninde şekillenmiş olan bütün o sevdiği melodi ve ritimlere rağmen, şu anda duymakta olduğu şey dehanın sesiydi. Bu müzik Bach, Mozart ve Chopin'e yetersiz olduklarını düşündürüp ağlatabilirdi. Sonra ses, Dimitriy'in aldığı her yudumla birlikte arttı, armonisi giderek daha kasvetli ve sinir bozucu hale gelmeye başladı. Öyle bir an geldi ki Dimitriy onun artık muazzam değil, dehşet verici hale gelmiş olduğunu fark etti. Susturmaya çalıştı, ama başaramadı. Dimitriy'in zihni sanki cehenneme gönderilerek lanetlenmiş bir orkestra çalıyormuş gibi acı, işkence ve ihanet görüntüleriyle doluyordu. Dimitriy dışarıdaki havai fişek seslerini dinlemeye ve onların yardımıyla müziği durdurmaya çalıştı ama başaramadı. Ve bütün o karmaşada, müziğin arkasında saklanmış bir ses açıkça duyulabiliyordu; bir kahkaha sesiydi, Raisa'nın kahkahası.

Dimitriy aniden artık kanın tadını alamaz oldu. Geri çekildi. Raisa'nın uyluğundaki yara kaybolmuştu, iyileşmişti. Raisa elini saçlarında gezdirip başını kendisine doğru kaldırdığı sırada Dimitriy'in boynundaki yaranın açıldığını hissetti.

"Bu kadar yeter," dedi Raisa. "Şimdi senin işini bitirmemiz gerekiyor."

Dimitriy'in kafası hâlâ o müzik ve görüntülerle doluydu. Bir tanesi öne çıkıyordu. Bu kendi görüntüsüydü, beş yaşında küçük bir oğlandı, tahta kılıcını almış, elinde gerçek kılıç olan bir adamla mücadele ediyordu; babası Aleksey'le. Dimitriy kendisine her şeyin böyle mi biteceğini sordu.

"Hayır," dedi usulca, ama Raisa dinlemiyordu. Dimitriy'i öyle büyük bir güçle yatağa geri itti ki, Dimitriy onun bu kadar kuvvetli olabileceğine asla inanamazdı. Raisa bir eliyle onun alnını yatağa bastırırken, ağzını biraz önce açmış olduğu taze yaraya yapıştırıp tekrar içmeye başladı.

Müzik ve kahkaha daha gürültülü hale geldi. Raisa'nın ağzından değil, zihninden yükselen bir kahkahaydı. Dimitriy onun elinin yaptığı basıncın hafiflediğini hissetti ve hareket etmeye çalıştı, fakat çok güçsüzdü. Elini biraz kaldırıp baktı. Soluk ve cılız görünüyordu. Elini yukarıda tutamadı ve yatağa bıraktı.

Üstünde tekrar Raisa'nın yüzünü gördü. Genç kadının yanakları ve boynu da Dimitriy'in kanına bulanmıştı. Kendinden memnun, hızlı hızlı soluk alıp veriyordu. Sadece biraz dinlenmek istemişti. Dişler tekrar boynuna gömüldüğünde Dimitriy artık kanının azaldığını ve Raisa'nın boynunu yırtmaya başladığını hissetti.

Genç kadının kahkahası artık duyulmamasına rağmen, müziğin sesi daha da arttı ve Dimitriy, kollarını ve bacaklarını hissetmediğini fark etti. Sanki yok gibiydiler ve bu his sadece geride başı, sonra sadece yüzü, sonra da sadece gözleri kalıncaya kadar devam etti.

Sonunda müzik sustu.

23

Akıntıya kapılmış olan cesedi, şehrin biraz dışında nehir kıyısında bulmuşlardı. Kimliğini belirlemek zor olmamıştı, üstünde bir süvari binbaşısı üniforması vardı ve Binbaşı Dimitriy Alekseyeviç Danilov'un, Majestelerinin büyük gününün sabahında göreve gelmediği biliniyordu. Ne zaman öldüğü kesin olarak bilinmiyordu, ama taç giyme töreninin öncesindeki gece ölmüş olabileceği yönünde spekülasyonlar yapılıyordu. Kimse, Binbaşı Danilov'un şehrin o tehlikeli bölgesine neden gitmiş olabileceğini bilmiyordu, fakat kendisine saldıran serseriler, raporlarda bildirildiği gibi oldukça vahşi bir şekilde boğazını kesmişlerdi.

Tamara'nın aldığı bilgi farklıydı. Nadya ona, Dimitriy'in Raisa'ya uğradığını ve onların evden ayrıldığını görmediğini söylemişti, kendi başına bir bilmeceydi bu. Ama ikisi de gitmişti. Dimitriy'in yokluğunun nedeni çok geçmeden anlaşılmıştı, fakat Raisa'dan en ufak bir iz bile yoktu. Tamara haberleri duyancaya kadar onların birlikte kaçtığından şüphelenmiş, en azından böyle olduğunu ümit etmişti. Dimitriy'in cesedinin durumunu öğrendikten sonra ilk tahmini geride kalan vampirin, Mihaylov'un, onları Raisa'nın odasında yakalayıp ikisini de vahşice öldürmüş olabileceği olmuştu. Raisa'nın cesedinin de çok geçmeden nehir kıyısında bir yerde bulunacağından ve çok azı Dimitriy'le bağlantı kurabilecek derecede zeki olmasına rağ-

men, gazetelerin de aynı iştahla genç kadının boynundaki yaranın ayrıntılarıyla oyalanacağından emindi.

Sonra mektup gelmişti.

Yudin defin töreniyle ilgili düzenlemelerin büyük kısmını halletmişti. Petersburg'da, Vasiliyevskiy Adası'nda olacaktı. Sonra, yola çıkmadan önceki akşam Yudin, Tamara'ya merasime katılamayacağını bildirmişti. Ona Dimitriy'in ölümünden kendisini sorumlu tuttuğunu ve Svetlana Nikitiçna'nın ona suçlayarak bakıp ıstırap çekmesini istemediğini söylemişti. Bu, Svetlana'nın acısından çok kendi vicdanını teskin etmek için seçtiği bir yol gibi görünüyordu, ama Tamara'nın yapabileceği bir şey yoktu.

Mektubu ertesi sabah, trene yetişmek için evden ayrılmak üzereyken bulmuştu. Gece yarısından sonra gelen bilinmeyen bir ulak kapının altından atmıştı. Tamara mektubu yerden almış, fakat Petersburg'a giden trene bininceye kadar okumaya fırsat bulamamıştı. Uzun değildi.

Sevgili Tamara Valentinovna,

Sen bu mektubu aldığında ben gitmiş olacağım. Ölüp ölmeyeceğime kader karar verecek. Ve bu durumda kader ortak arkadaşımız Raisa Styepanovna'nın şeklini almış olacak. Seni ayrıntılı açıklamalarla sıkmak istemiyorum. Klin'e zamanında yetişmeyi başaramamış olduğumu ve ben Raisa'ya ulaşamadan Tyeplov'un onu, kendisi gibi bir yaratığa dönüştürmüş olduğunu söylemem yeterli. Böyle bir dönüşümün ancak kişinin kendi iradesiyle istemesi durumunda gerçekleşebilmesi, Raisa'nın yaptığı şeyi iyice ihanet haline getiriyor. Yıkıldım.

Ama yine de sefaletten ümit doğdu. Onun verem olduğunu ve bu hastalığı Tyeplov'un kendisini bir vampire dönüştürmesine izin vererek, hatta daha da fazlası, bunu ondan isteyerek mağlup etmeyi planladığını öğrendim. Onu yürüdüğü yolda izlememi ümit ettiğini de öğrendim ve bunu görmek istedim. Sanırım bunu yapacağım. Onu ziyaret edip benden ne istediğini soracağım. Eğer haklıysam, onunla birlikte olacağız. Değilsem, ne olacağını kim bilebilir? Senden haklı olmam için dua

etmeni isteyemem, ama Tanrı'ya bana yol göstermesi için dua etmeni isteyebilirim.

Bütün bunları sana, bir yıldan az bir zamandır tanıdığım ve nadiren gördüğüm bir ahbabıma neden anlattığımı sorabilirsin. Tahmin edebileceğin gibi, sevgili Toma, sen bilmiyor olsan da ben senin sırrını biliyorum. Annenin ve babanın kim olduğunu biliyorum. Bunu sana şimdi ve burada açıklayabilmeyi çok isterdim, fakat bu benim alabileceğim bir karar değil ve öyle olsa bile, onu beni hor görmene neden olacağından kuşku duymadığım bir maksadı açıkladığım sayfalara emanet etmezdim.

Tahmin edebileceğin gibi gerçeği bilen kişiler, Dominikiya Semyonovna ve babam. Majestelerinin affı sayesinde çok yakında dönecekler. Onlardan sana anlatmalarını iste. Ama Toma, lütfen babama bana ne olduğunu söyleme. O da senden daha fazla kabullenemez bunu.

Sonunda seninle tanışmak hayatımdaki en büyük mutluluklardan biriydi.

Ebediyen senin
Dimitriy Alekseyeviç Danilov

Tamara bu mektubu tuhaf buldu. Ama mesaj açıktı, en azından ilk kısmı. Raisa bir *vurdalak* olmuştu. Tamara, Raisa'yı Degtyarniy Yolu'nda tekrar gördüğünde genç kadın Dimitriy'in kendisini Tyeplov'dan kurtardığını söylemişti ve bu yalandı. Tyeplov onu kendisi gibi yapmıştı. Tamara onda bir değişiklik fark etmemişti, ama ne görebilirdi ki? Raisa'nın doğasının değiştiği ancak gün ışığında anlaşılabilirdi.

Ama bundan da kötüsü, Dimitriy'i aldatmıştı. Böyle bir zalimliğe ne gerek vardı? Bu belki de onun yeni doğasının bir göstergesiydi. Ama herkesten kan içebilirdi. Neden Dimitriy'e onu da kendisine benzetmek istiyormuş gibi davranmıştı? Dimitriy haklıydı; bu fikir Tamara'yı isyan ettirdi ve eğer şansı olsaydı Dimitriy'e bağırıp onun da isyan etmesini isterdi. Ama Raisa, Dimitriy'in yanında yaşamasına izin vermemişti. Onun kendi isteğiyle yanına gelmesini beklemiş, sonra da mahvetmişti. Sahibini aptal

yerine koymak, kanı daha lezzetli mi yapmıştı?

En iyi olasılıkla, bir şeylerin yolunda gitmemiş olduğu düşünülebilirdi: Raisa'nın Dimitriy'i kendisine benzetmeye çalışmış ama başaramamış olduğu. Her halükârda Dimitriy'in bütün kanı emilmiş olan ve Moskova Irmağı'nın kenarında yatan vücudu onun için ölümden sonra bir yaşam olmayacağının en belirgin kanıtıydı. Raisa hâlâ dışarıda bir yerlerde dolaşıyor ve insanların kanıyla besleniyordu, ama Dimitriy için her şey bitmişti.

Ama onu titreten, mektubun ikinci kısmıydı. Dimitriy'in onun anne ve babasıyla ilgili bildikleri... O, Tamara'ya umut vermişti; uzun arayışı boyunca karşılaştığı her şeyden daha somut olan bir umut. Af haberi şimdiye kadar Sibirya'ya ulaşmış olmalıydı. Aleksey ve Dominikiya belki hemen, belki de biraz zaman geçtikten sonra geri dönerlerdi, ama dönerlerdi, Tamara bundan emindi. Ve döndüklerinde gerçeği biliyor olacaklardı. Dimitriy böyle vaat etmişti.

Tamara Petersburg'a defin töreninin yapılacağı gün geldi. Dimitriy'in tabutu da Tamara'nın da kullanmış olduğu modern vasıtayla –demiryoluyla– birkaç gün önce getirilmişti. Cenaze, Vasiliyevskiy Adası'na Rusya'nın XIX. yüzyıla akışının bir diğer örneği olan Nikolayevskiy Köprüsü'nün üzerinden getirilmişti. Konstantin, Tamara'ya babasının bu köprünün, kraliyet ailesinin Kış Sarayı'nın pencerelerinden bitmek tükenmek bilmeyen cenaze kortejlerinin geçişini görmemeleri için akıntı yönünde oldukça aşağıya inşa edilmesini emretmiş olduğunu söylemişti. Tamara onun şaka yaptığını düşünmüştü, ama artık bundan o kadar emin değildi.

Makul ölçüde katılım olmuştu; bol miktarda ordu mensubu, Svetlana'nın büyük ailesi, hatta Dimitriy'in birkaç kuzeni –Tamara Dimitriy'in onlarla seyrek görüştüğünü öğrenmişti– bile vardı. Birkaç ay önce olsaydı, Tamara'nın onlara soracağı bir sürü şey olurdu, fakat 1812 ve 1825'teki cinayetler ve Aleksey'in onlarla ilgisi konusunda bilmediği pek az şey vardı artık. Tamara aile-

sine, sürgünde olmasına rağmen onun bir kahraman olduğunu söyleyebilirdi, ama çok yakında bunu Aleksey'in kendisine söyleme onuruna sahip olacaktı.

Son karşılaşmalarının ne kadar soğuk geçmiş olduğu düşünülecek olursa, Svetlana, Tamara'ya karşı kibar, hatta biraz coşkulu davranmıştı. Tamara en azından gelme zahmetine girmişti. Dimitriy'in Moskova'daki arkadaşlarını temsilen ancak birkaç kişi gelmişti.

"Fiilî Devlet Meclisi üyesi Yudin benden şahsen özürlerini iletmemi istedi," dedi Tamara, açıklama mahiyetinde. "Majestelerinin yürürlüğe koyduğu reformlar için çok yoğun çalışması gerekiyor."

"Biliyorum. Biliyorum," dedi Svetlana. "Her şeyi o organize etti ve ödemeleri yaptı. Ama merasimde ortalıkta görünmemek tam Vasiliy Denisoviç'e göre."

Bu, baba adıyla ilgili basit bir hataydı, İnnokyentiyeviç yerine Denisoviç demişti. Svetlana'nın orada olmayan diğer bir kişiyi kastetmiş olduğu açıktı: Vasiliy Denisoviç Makarov. Onlardan biri bu cenaze törenini düzenlemiş, diğeriyse Svetlana'nın eski evinin kiralarını ödemişti. Ve yine de şu anda ikisi de burada değildi.

Tamara'yı en çok şaşırtan şey ise Rodyon Valentinoviç'i orada görmek oldu.

"Dimitriy'i tanıyor muydun?"

"Çok uzaktan. Yıllar öncesinden. O gençti, ben de daha gençtim, sense daha doğmamıştın. Anne ve babasıyla ziyarete gelirdi. Buraya gelmem için annem ısrar etti. Büyükbabamızı onurlandırmak adına. O ve Aleksey İvanoviç çok yakınlarmış."

Rodyon çok geçmeden görevine dönmesi gerektiğini söyleyerek oradan ayrıldı. Tamara ona dadısının ismini söylediği için teşekkür etmeye bile fırsat bulamadı.

Ertesi sabah kalkan trenle Petersburg'dan ayrıldı. Konstantin şehirde değildi, ama olsa bile Tamara onunla temas kurmaya çalışmazdı. Bu bekleyebilirdi. Şu anda zihnini meşgul eden tek düşünce vardı: Dekabristlerin dönüşü.

Müzik yoktu. Işık yoktu. Ne soğuk, ne sıcak, ne ıstırap, ne rahat, ne zevk ne de acı vardı. Yalnızca aniden başlayan zorlu bir solunum sesi duyuluyordu: Havayla son doluşlarının üzerinden günler geçmiş olan akciğerlerin sesiydi bu. Mevcut tek bilgi, diğer bir kişinin zihninin anlayışıydı.

Nefes alan Dimitriy'di. Bu, yaşama kademeli bir dönüş değildi; ölümden uyku haline, oradan da uyanıklığa geçiş değildi. Zihni farkına vardığı anda, hava açlığı çekmeye başlamıştı Dimitriy. İlk başta bir yere kapatılmış olduğunu hissederek umarsızca birkaç derin nefes çekmişti içine. Aklına önce bulunduğu yerin havasız olduğu, sonra da ona pek ihtiyacı olmadığı gelmişti.

Sonra Raisa'nın zihnini algılamıştı. Bir anne babanın, kendi anne ve babalarından aldıklarının üstüne yaşamları boyunca biriktirdiklerini de ekleyerek toparladıkları bilgi dağarcığını evlatlarına aktarabilmeleri en az on-on beş yıl sürerdi. Hatta bu sürece yardım etmeleri için başkalarını da devreye sokabilirlerdi. Bir *vurdalak* ise, sağ kalma açısından hayati önem taşıyan bilgilerin bu kadar yavaş aktarılması riskine giremezdi; o, ya yeni doğmuş bir tay gibi birkaç saat içinde yürümeyi öğrenir ya da ölürdü. O yüzden ebeveyn vampir zihnini çocuğuyla paylaşırdı.

Dimitriy gibi Raisa'da uyanıktı, gece başlarken yeni uyanmıştı. Dimitriy gibi o da karanlık bir yerdeydi. Bir tabuttaydı. Karnı açtı. Üstündeki kapaktan yansıyıp yüzüne vuran nefesinin ılıklığını hissedebiliyordu. Dimitriy de aynısını hissediyordu. Raisa kapağı itip açtı. Dimitriy de itti, fakat kapağı hareket ettiremedi. Tekrar denedi, ama tabuttan çıkmayı başaramadı. Kapana sıkışmış olmanın vereceği korkunç hisse hazırlandı, bedenini sınırlarına kadar esnetemediği zaman hissettiği klostrofobiye. Ama böyle bir şey olmadı. Tam tersine kendini... güvende hissediyordu. Dimitriy, Raisa'nın zihnini yardıma çağırdı; Tyeplov tarafından bir vampire dönüştürüldükten sonra ilk uyandığında Raisa da öyle yapmıştı. Dimitriy Raisa'nın yeni yaşamının –yeniden doğuşunun– ilk anla-

rında yaptığı ilk hareketleri anlarsa, kendi hareketlerinin de daha anlamlı olacağını ümit ediyordu.

Raisa şimdi bir taş merdivenden inmiş, karanlık, basık bir dehlizde yürüyordu. Son kez birlikteyken yaptığı gibi Dimitriy'in zihnine direnmedi. O günün üstünden Dimitriy'in tahmin ettiğinden daha fazla zaman geçmişti. Üç haftadır ölüydü ve iki hafta önce de gömülmüştü. Ama şimdiki zamanı değil, geçmişi merak ediyordu. Raisa'nın zihninde onun kendi yeniden doğuşunun anısını arıyordu.

Dimitriy haftalarca, aylarca, sonra da yıllarca geriye gitti, ama Raisa'nın yeniden dirildiği âna rastlayamadı. Raisa'nın ölüsünü gördüğü Klin'deki mezarlıkta hemen buldu. Raisa orada Tyeplov'la birlikte durup baktıklarını hatırlıyordu. Sonra Dimitriy'i görmüştü ve hızlı hareket etmişlerdi. Tyeplov, Raisa'nın boynunu ısırmış, o da Tyeplov'un göğsünü kesmişti. İkisi de, kendilerini başka bir vampirin kanının iğrenç tadına karşı hissizleştirerek, diğerinin kanını ağızlarının çevresine sürmüşlerdi. Sonra Raisa yaralarının iyileşmesini önlemeye yoğunlaşarak Dimitriy'in gelmesini beklemişti. Bazı sesler duymuş, fakat bir anlam verememişti. Ancak Tyeplov vücudunu ayağıyla dürttüğünde gözlerini açmış ve Dimitriy'in bilincini yitirmiş bir halde yanında yattığını görmüştü. Sonra Tyeplov'la birlikte kaçmışlardı.

Raisa o zaman bile bir *vurdalak*'tı. Tyeplov ve Mihaylov geneleve geldiklerinde, Dimitriy'le ilk tanıştığında, Tamara'yla ilk tanıştığında, Degtyarniy Yolu'na geldiğinde de öyleydi.

Dimitriy yıllarca geriye gitti. 1848 – kolera – kıtlık – yabancı devrimler. 1831 – Polonya Ayaklanması – Türklere karşı devrim. 1826, Nikolay'ın tahta çıkışı. Hatta 1825 ve Dekabrist Ayaklanması; Raisa orada bulunmuş olmamasına rağmen bunları hatırlıyordu. Ve ondan kısa süre önce, boynunda bir zincirle, o mağaranın derinliklerinde babasının yüzü! Ve sonunda Dimitriy o ânı hatırladı. Raisa'nın yeni olanı algıladığı, kendisini yaratan kişinin

zihnini aradığı ânı. Dimitriy o kişiyi tanıyordu, Kyeşa'ydı o, Moskova'da babasıyla birlikte peşine düşmüş oldukları vampir; Raisa'yı kendisi gibi bir yaratığa dönüştürmüş olan adam.

Sonra bütün bilgiler akın etti. Her şey onu aldatmak için yapılmıştı. Raisa'nın vampir olduğu yalan değildi, ama sadece birkaç ay önce vampir olmuş da değildi; o otuz yıl önce dönüşmüştü. Raisa'yla Dimitriy arasında geçen her şey bir tek amaca hizmet etmişti: Dimitriy'i ikna etmek, çünkü o zorlanamazdı; arzu ettikleri şeye rıza göstermesi gerekiyordu. Ve yine de ilk hareketi yapan Raisa değildi. İlk hareket, Kyeşa, Raisa'nın, Raisa da onun kanını içerken onları seyreden adamdan gelmişti; Raisa'nın Cain adıyla tanıdığı adamdan. Fakat o artık bir insan değildi. O da bir *vurdalak*'tı. Artık adı Cain değil, Yudin'di.

Dimitriy aldatılmış, oyuna getirilmiş, baştan çıkarılmış ve istismar edilmişti. Bunda başlıca rolü Raisa oynamıştı, ama hepsinin nedeni ve sorumlusu Yudin'di. Yudin'in nedenleri Dimitriy için bir kapalı kutuydu; onları Raisa da bilmiyordu ve Dimitriy, Raisa'nın bile ulaşamadığı şeyleri algılama gücüne sahip değildi. Ama yine de bütün bunlardan dolayı kendini aldatılmış hissetmiyordu. Şu an içinde bulunduğu durum onu mutlu etmiyordu, ama rahatsız da etmiyordu. Dimitriy neyse oydu ve bunu reddetmesi kendini reddetmesi demekti. Eski Dimitriy'in, şimdiki durumundan nefret edeceği kesindi, ama o önemsemiyordu. Eski Dimitriy eski bir arkadaş gibiydi; yakın, fakat pek önemsenmeyen bir arkadaş. Yeni Dimitriy'i hor gürüyorsa bu, onun ne büyük bir budala olduğunu gösterirdi.

Raisa şimdi ahşap bir kapıya gelmişti. Anahtarı vardı, ama kullanmakta tereddüt etti. Açlık başına vurmuştu, ama onun giderilmesinin ne kadar harika olduğunu da biliyordu. Aceleye getirmek istemiyordu. Dimitriy de bir o kadar açtı, ama yemeğini geciktirmek istemiyordu. Üstündeki tahta kapağı defalarca tekmeledi ve sonunda kapak kırıldı. Dimitriy yeni kavuştuğu gücünün keyfini çı-

kararak dizleri ve ayaklarıyla tekmelemeye devam etti. Sonunda kapak darmadağın oldu. Üstündeki toprağın birazı tabuta döküldü, ama bunun önemi yoktu. Birkaç saniye sonra Dimitriy geride bıraktığı tünelin bütünlüğünü umursamadan bir köstebek gibi toprağı kazıyor ve yukarı doğru ilerliyordu.

Sonunda yüzeye ulaşıp serin gece havasını içine çekti. Serin hava, tıpkı aşağıdaki ılık hava gibi, Dimitriy'i sevindiren bir şey değildi; hava algısı sadece kendisinin ve avının nerede olduğunu daha iyi anlamasını sağlıyordu. Esintiler insan kanının kokusunu taşırlardı. Her yer yüzlerce kokuyla doluydu. Dimitriy'in onları birbirinden ayırt etmeyi öğrenmesi gerekiyordu.

Açlık ona Raisa'nın zihninde yaptığı keşif gezisini unutturmuştu, fakat şimdi bir görüntü su yüzüne çıkmaya çabalıyordu, şaşırtıcı ve tanıdık bir görüntü. Raisa'nın Dimitriy'in babasının yıllar önceki görüntüsünün anısını belleğinde saklamış olmasının bir anlamı olmalıydı. Onlar karşılaşmış olmalıydılar. Dimitriy biraz daha uğraşırsa bunu tam olarak anlayabileceğinden emindi. Fakat şu anda Raisa'nın zihninin ön planında Dimitriy'in annesinin yaşlı yüzünün bulunması tam bir bilmeceydi.

Çok önemli değildi. Şu anda daha acil olan şey açlıktı. Zengin bir koku karışımının arasından bir tanesi öne çıkmıştı şimdi. Dimitriy sadece onun bir insana ait olup olmadığını anlayabilirdi, ama erkek mi yoksa kadın mı ya da genç mi yoksa yaşlı mı olduğunu ayırt edemezdi. Bu tip ayrımları pratik yaparak öğrenebileceğinden emindi, ama şimdilik koku ona kanın sahibi olan bedenin yakınlarda bir yerde olduğunu söylüyordu. O kadar acıkmıştı ki. İçinden bu hisse eşlik edecek bir müziğin yükselip yükselmeyeceğini görmek için bir an durdu, ama hiçbir şey duymadı. Sinir bozucuydu ama alışırdı. Açlık çağırabileceği her türlü müzikten daha büyük bir baştan çıkarıcıydı.

Dimitriy mezarlıkta hızla yürürken burnu kılavuzluk etti.

"Onu öldürmen mi gerekiyordu?"

Tamara korku içinde ve kaçmaya hazır bir şekilde merdivende duruyordu. Kendine bir yararı olup olmayacağını bilmiyordu, ama yukarıda hâlâ biraz gün ışığı vardı. Oraya ulaşmasını sağlayacak olan birkaç basamağı tırmanıncaya kadar Raisa'nın ona yetişemeyeceğini de tahmin ediyordu. Aksi takdirde onu Dimitriy'le aynı kaderi paylaşmaktan alıkoyabilecek hiçbir şey kalmazdı.

"Kimi?" diye sordu Raisa. Yudin'in masasına oturmuş, ayaklarını masanın üstüne koymuştu ve oradan aldığı bir belgeyi okuyordu. Tamara'ya bakmamıştı bile.

"Kim olabilir sence?"

"Çok insan öldürdüm," diye cevap verdi Raisa.

Tamara onların kaç kişi olduğunu merak etti. Tyeplov'un Raisa'yı bir *vurdalak*'a dönüştürmesinin üstünden sadece bir ay geçmişti. Kaç ruhu tüketmiş olabilirdi ki? Günde bir tane mi? Mümkündü. Degtyarniy Yolu'nda erkeklerin arasından daha hızlı geçtiği de olmuştu, ama Tamara yine de bunun için onu kınayamazdı. Ama bu durum, Dimitriy'in her iki grup tarafından da ne kadar kolay unutulduğuna dair bir ipucu olabilirdi.

Tamara, Raisa'yı görmeye gelmemişti ve onu burada, Yudin'in bürosunda bulmak şaşırtıcı olduğu kadar anlaşılmazdı da. Tamara, Yudin'i veya belki de Makarov'u görmeye gelmişti. Bu iki adamın aynı kişi olduğu konusunda kuşkusu yoktu. Svetlana'nın cenaze töreninde kırdığı pot, Tamara'da bir düşünce silsilesini harekete geçirmişti. Yudin ve Makarov'un aynı önadı taşımaları sadece bir tesadüf olabilirdi, fakat Dimitriy'in yaşamında benzer roller üstlenmeleri daha kuşku uyandırıcıydı. Makarov, Dekabrist Ayaklanması'ndan hemen sonra resmî kayıtlardan kaybolmuştu, tıpkı Yudin'in de kaybolduğu gibi. Yudin, Makarov'la aynı yaşlarda olabilirdi. Daha genç görünüyordu, ama bu sadece onun yaşını daha iyi saklıyor olduğuna da yorulabilirdi.

"Hepsi seni bu kadar çok sevmiş miydi?" diye sordu Tamara.

"*Sevmek mi?*" Raisa'nın kafası karışık hali çoğu kişiyi aldatabilirdi. "Mitka'yı mı kastediyorsun?"

"Onun seni sevmediğini mi düşünüyorsun?"

Raisa omuz silkti. "O sevdiğini düşünüyor, fakat emin olması zor. Ama onu öldürmedim, tam olarak değil."

"*Tam olarak* değil mi? Onun gömüldüğünü gördüm."

"Bu tip şeyler zaman alır," dedi Raisa. "Yoksa bilmiyor musun?"

"Zaman mı?"

"Bir hafta sonra yeniden doğdu."

Tamara, midesindeki bulantının arttığını hissetti. Dimitriy'in öldüğüne inanıp onun ruhunun huzura kavuşmasını dilemek ve Raisa'ya duyduğu nefreti akıtabilmek için dua etmişti. Bir şekilde kendini, bir insanın bir *vurdalak*'a dönüşme sürecinin hızlı, hatta neredeyse ani bir olay olduğuna inandırmıştı. Raisa'da da böyle olmuştu.

"Onunla konuştun mu?" diye sordu Tamara.

Raisa ayaklarını masadan indirdi ve ayağa kalktı. Tamara gerildi. Raisa odada yavaşça yürüdü, Tamara'ya değil, ama ona daha kolay erişebileceği bir yere doğru. "Konuşmak mı?" dedi. "Konuşmamıza gerek yok. Biz birbirimizin zihnini biliriz."

"İşte şimdi ona acıdım," dedi Tamara.

Raisa başını ona doğru çevirdi, fakat oltaya gelmedi. "O da sana acırdı," dedi. "Ama artık değil."

"Bana mı?"

Raisa şimdi bir çocuk gibi tekdüze bir sesle konuşuyordu. "Ormanlarda yapayalnız annesini ve babasını arayan zavallı, kaybolmuş küçük kız."

Biliyor, diye düşündü Tamara. Tabii ki biliyordu; Dimitriy'in zihnini biliyordu ve Dimitriy de Tamara'ya onun anne ve babasının kim olduğunu bildiğini yazmıştı. Tabii yazdıkları doğruysa. Dimitriy'in bir *vurdalak* olarak doğmuş olması sadece Raisa öyle söylemiş olduğu için bile hor görülebilirdi, ama bu onun yanlış olduğunu göstermezdi.

"Annemin ve babamın kim olduğunu biliyor musun?" diye sordu Tamara.

"Tabii ki biliyorum. Öğrenmek ister misin?"

Tamara düşündü. Raisa'nın söylediği herhangi bir şeyin ne kadar değeri olabilirdi? Ortaya rastgele iki isim atabilirdi ve Tamara da onların, Dimitriy'in zihninden toplanan bilgiler doğrultusunda, gerçek anne babası olup olmadığını bilebilecek durumda olmazdı, çünkü Raisa sadece dalga geçmek için isim icat etmiş de olabilirdi. Fakat ne söylerse söylesin bir başlangıç noktası oluşturacağı kesindi. Söyledikleri gerçekse, kolayca doğrulanabilirdi; yalansa, yine de hâlâ bir parça gerçek barındırıyor olabilirdi.

"Söyle," dedi Tamara, olasılıkları düşünmeyi bitiremeden.

"Buraya gel," dedi Raisa, işaret ederek. "Kulağına fısıldayacağım."

Tamara gayri ihtiyari bir adım ilerledi. Raisa'da büyüleyici, hatta hipnotize edici bir şey vardı. O söylediğinde, yanına gidip dudaklarına doğru eğilmek çok basit ve kolaymış gibi görünüyordu. Tamara bu görüntüyü zihninde canlandırdı: başını yana eğip Raisa'ya kulak verirken kar beyazı boynu açığa çıkıyor, Raisa'nın kırmızı dudakları Tamara'nın uzun zamandır hasretini çektiği bilgiyi fısıldamak üzere aralanıyordu. Fakat böyle olmayacaktı. Raisa'nın dudakları Tamara'nın kulağına değil, boynuna doğru uzanacaktı. Tamara bembeyaz dişlerin cildini yırttığını ve kanının fışkırdığını görebiliyordu.

O tereddüt ettiği sırada bile ona doğru iki adım atmayı başarmış olan Raisa artık çok hızlı hareket ediyordu. Tamara dönüp merdivenlerden yukarı kaçmaya başladı. Arkasından Raisa'nın adımlarını duyabiliyordu. Yukarıdaki, ikindi güneşinin aydınlığını alan koridor sadece birkaç adım ilerisindeydi. Tamara, gün ışığının ılıklığını neredeyse hissedebiliyordu. Birkaç saniye içinde onun güvenliğine sığınabilecekti.

Tökezleyip düştü. Bir an bunun nedenini anlayamadı, fakat sonra Raisa'nın elinin bir mengene gibi ayak bileğine yapışıp kendisini aşağı çektiğini hissetti. Bu sırada biraz yukarı çıkmayı başarmış olan Raisa'nın dişleri ona

giderek yaklaşıyordu. Tamara döndü ve sırtüstü duruma gelmeyi başardı. Savurduğu tekme, Raisa'nın tam burnuna isabet etti. Tamara, Raisa'nın burnunun kanadığını gördü, ama darbe onu durdurmaya yetmemişti. Tamara, Raisa'nın onu aşağının karanlığına çekip Dimitriy'e yaptığı şeyi yapmasına engel olmak için arkasında tutunabileceği bir şey aradı. El yordamıyla bir şeye tutundu ve bir an ümitlendi; ama ümidini çabucak yitirdi. Bu, kapının kenarıydı. Tamara çekince açılmıştı ve Raisa'nın merhametsiz gücüne karşı bir dayanak sağlayamıyordu.

Sonra bir çığlık duyuldu. Tamara'nın bileğinden, Raisa'nın elinden dumanlar çıkmaya başladı. Acıyla haykırmasına rağmen, Raisa bırakmamaya kararlıydı. Tamara onun elinin kendisini hâlâ aşağı çektiğini hissedebiliyordu, ama o bakarken Raisa'nın eli bütünlüğünü yitirmeye başlamıştı. Kapının hafif hareketi gün ışığının merdivenlerin biraz aşağısına doğru düşmesine yol açmış ve o ışık da Raisa'nın parmaklarını yakalamıştı.

Rengi kararan cilt parçalanırken altından kan ve kalın, sarımsı bir irin sızmaya başlamıştı. Tiksindirici bir kokusu vardı. Tamara bir an Raisa'nın kemiklerini gördüğünü sandı. Sadece birkaç saniye sürdü. Çok geçmeden Raisa acıya dayanamaz hale geldi ve elini geri çekti. Sığındığı gölgelikten sert bir ifadeyle Tamara'ya bakıyor ve konuşmaya başlayacakmış gibi görünüyordu, ama Tamara ona bu fırsatı vermedi. Dönüp kalan birkaç basamağı da tırmanarak kapıya ulaştı. Hâlâ içerde olmasına rağmen güneş ışığının güvenliğinden faydalanarak bir an koridorda durdu. Sol tarafında, arşive götüren kapının üstünde asılı olan aynadaki yansımasına bakan tekboynuzun bulunduğu soluk duvar kilimini gördü.

Sonra tekboynuz hareket etmeye ve onunla konuşmak ister gibi başını çevirmeye başladı. Duvar kiliminin arkasından birinin çıktığını gördüğünde Tamara akıl sağlığıyla ilgili kaygılarını bir tarafa bıraktı. Oradan kimin çıktığını merak etmeye fırsat bile bulamadan, arkadaşı Gribov'un kel başını ve kalın kaşlarını tanıdı.

Tamara, Yudin'in bürosuna götüren karanlık merdivenden aşağı baktı. Aşağıda hâlâ Raisa olduğunu bildiği bir gölgenin belli belirsiz hareket ettiğini görebiliyor, onun yanık teninin kokusunu alabiliyordu.

"Aşağı inmeyin," dedi çatlak sesiyle Gribov'a. "Sakın inmeyin."

Yapabileceği tek şey buydu. Gribov'un daha güçlü bir uyarıyı hak ettiğini biliyordu, fakat kendisi için duyduğu korku bunaltıcıydı. Arkasını dönüp kaçtı ve Raisa'nın onu takip edemeyeceğini bilerek Kremlin'i aydınlatan akşam güneşinin güvenliğine sığındı. Ama gün ışığının ömrü artık uzun değildi, karanlık çökmeye başlamıştı bile. Tamara dönüp Nikolay Kapısı'na doğru yürümeye başladı, gece olduğunda nerede saklanacağına dair en ufak bir fikri bile yoktu.

* * *

"Yaralı mısın?"

Raisa, başını kaldırdı. Yudin, bürosunun altındaki mahzendeydi ve geri döndüğünde Raisa'yı kolunu tutarak masasında otururken bulmuştu. Bir yaralanma belirtisi göremedi, ama havadaki nahoş koku Raisa'nın bedeninin kısa bir süre için olsa bile güneş ışığına maruz kalmış olabileceğini düşündürüyordu.

"Bir şey değil," dedi Raisa. "Tamara Valentinoviç'in marifeti."

"Gerçekten mi?"

"Benden haberi var, Dimitriy'den de."

"Ya benden?"

Raisa başını salladı. "Şüpheliyim ama yine de bir tehlike teşkil ediyor."

Yudin biraz düşündü. Her şey tehlike teşkil etmeye başlamıştı. Tamara'nın bu kadar çok şey bilmesi sürpriz değildi. Dimitriy'in ölmeden önce Yudin'e gönderdiği mektuptan, Tamara'ya da benzer bir mektubun gönderil-

miş olduğu anlaşılmıştı. Tamara onun sayesinde Raisa'yla ilgili gerçeği tahmin etmişti. Ve o noktadan sonra Yudin'e ulaşmak zor değildi. Harekete geçme zamanı çoktan gelmişti. Yudin, Üçüncü Şube'nin yönetimini yakında Prens Dolgorukov'un devralacağını haftalardır biliyordu ve bu onun Moskova'da ne iş çevirdiğinin öğrenilmesine neden olabilirdi. Aşağıdaki boş hücrelerden birinde değerli eşyalarını –en önemlileri de not defterleri ve bilimsel aletleriydi– toplayıp sandıklara yerleştirmişti. Onları başka bir yere yerleştiğinde kendisine gönderilmek üzere bir yerde depolaması gerekiyordu. Neresi olduğunu bilmiyordu. Ama Raisa, Tamara konusunda haklıydı.

"Onu hallet."

"Ben de bunu yapmaya çalışıyorum."

"O zaman daha çok çalış!"

Yudin masasına doğru gidip Raisa'nın kalkmasını bekledi, ama o olduğu yerde kaldı. Yudin ona baktı, fakat Raisa yine hareket etmedi.

"Hayır," dedi.

"Hayır mı?"

"Hayır, daha çok çalışmayacağım. Hayır, onu halletmeyeceğim. Sen bana verdiğin sözü tutuncaya kadar."

"Söz mü?"

"Biliyorsun."

"Ah!" Raisa'ya kendi yansımasını görebilmesinin bir yolunu bulacağına söz vermişti.

Onu sonsuza kadar oyalayamazdı. Ayna aylardır elindeydi, fakat ne kadar istese de onu Raisa'ya göstermeye cesaret edememişti. Bir vampirin aynada kendi gerçek yansımasını gördüğünde nasıl tepki vereceğini görmeyi çok istiyor, hatta can atıyordu, ama aynı zamanda korkuyordu da; böyle bir şeyi kendi üzerinde denemek ise onu özellikle korkutuyordu. Ama Raisa'yı kaybetmekten de korkuyordu, en azından daha önceleri korkmuştu. Şimdi Moskova'dan ayrılacaksa, onu yanına almamak daha güvenli olacaktı. Belki de en iyi zaman buydu.

"Kalk," dedi, parmağını şaklatıp. Raisa masadan kalktı

ve etrafından dolaşıp diğer yanına geçti. Yudin onun kalktığı yere oturup sağ taraftaki en üst çekmeceyi açtı. İçinden not defterini çıkardı. Tarih attı –26 Eylül 1856– ve dikkatle not edeceği olaylara ilişkin başlığı yazdı.

İzlanda spatından yapılmış bir aynanın bir *vurdalak* –Raisa Styepanovna– üzerindeki etkileri.

Sonra aşağıdaki bir çekmeceye uzanıp onu çıkardı. Ayna hâlâ o eski, işlemeli şala sarılı durumdaydı, bu zorunlu bir koruma önlemiydi; ayna için değil, Yudin için. Yudin aynada kendi yansımasını görmek istemiyordu. O aynayı masaya koyarken Raisa gözleriyle takip etti.

"Sanırım önce birkaç kelimeyle açıklamam gerekiyor," dedi.

"Pekâlâ." Raisa hâlâ gözlerini aynadan ayırmamıştı.

"Normal bir aynanın bir vampirin görüntüsünü yansıtmadığını uzun zamandır biliyordum, ama bunu görüntüyü bir şekilde değiştirerek yaptığına inanıyordum."

"Daha önce söylemiştin."

"Söyledim, çünkü öyle düşünüyordum. Ama şimdi hatalı olduğumu görüyorum."

"Sen mi?"

Yudin, hatasını kabul etmekten mutlu, omuz silkti. "Şimdi bir vampirin gerçek görüntüsünün ancak yansımayla ortaya çıkabileceği düşüncesindeyim. Senin ve benim birbirimize baktığımız zaman gördüğümüz şey bir illüzyon; insanların ve bizim gibilerin arasında fark edilmeden dolaşabilmemizi sağlayan bir insanlık örtüsü."

"Ama aynada kendimizi göremiyoruz ki, hiçbir şey göremiyoruz."

"Ah, görüyoruz. Görüyoruz, ama zihinlerimiz onunla başa çıkamıyor. Onu ortadan kaldırıyor, gayretli ve halim selim bir hükümet gibi sansürlüyor. Hiçbir şey göremiyoruz, çünkü görmemek daha güvenli."

"Ama sen sansüre... yakalanmamanın bir yolunu buldun, öyle mi?"

Yudin başını salladı. "Bu aslında sıradan bir ayna, ama cam yerine, izleyen kişiye baktığı şeyin iki görüntüsünü gösteren bir mineral kullandık. O bir vampirse, zihin gafil avlanıyor. İlk görüntü ortadan kaldırılıyor, ama ikincisi kurtuluyor."

"Denedin mi?"

"İnsan üzerinde; aynadaki yansımama bakan bir insanın üzerinde."

"Ne gördüler?"

Yudin cevabını dikkatle ifade edebilmek için bir an durdu. "Söylemediler," diye yanıt verdi sonunda. Zihninin altlarındaki odalarda yankılanan bir kadın kahkahası doldurdu. Yudin'e gülüyordu; onun aynadaki görüntüsüne gülüyordu.

"Ama sen kendine hiç bakmadın."

"Bunun bilimsel olmayacağını düşündüm. Ama sen ilk kişi olmak istemiyorsan, başka bir çare bulabileceğimden eminim."

"Hayır," dedi Raisa aceleyle. "Bırak, bakayım."

Yudin elini şalın altına soktu ve riski asgariye indirmek için aynanın camlı tarafının masaya bakıp bakmadığını kontrol etti. Masaya bakıyordu. Bir eliyle onu tutarken diğeriyle şalı çekti ve Raisa'ya doğru itti. Raisa elini aynanın üstüne koydu, ama hemen kaldırmadı.

"Göreceğin şey hoşuna gitmeyebilir," dedi Yudin. Bu kelimeler Raisa için belirleyici olmuş gibi görünüyordu. Aynanın sapını tuttu ve kendine doğru çevirdi.

Yüzünde sakin bir ifade vardı. Aynadaki görüntüsüne büyülenmiş gibi bakıyordu. Dudakları gülümseyecekmiş gibi kıvrıldı. Bir an heyecanla Yudin'e baktı, sonra gözlerini yine aynaya çevirdi.

"Evet," dedi Yudin, "*Bist du die Schönste im ganzen Land?*[1]"

Raisa bir şey söylemedi. Elini kaldırıp parmaklarının

1. (Alm.) Ülkenin en güzel kadını sen misin? (Ç.N.)

ucuyla yanaklarına dokundu. Sonra elini indirip aynaya öyle baktı, ardından yansımasını görmek için elini tekrar yüzüne koydu. Yüzünü artık giderek artan bir şaşkınlık ifadesi kaplıyordu. Parmaklarına baktı, onları büktü, elini çevirip avucuna baktı. Gözleri, aralarında bir fark, belki de bir benzerlik arar gibi elinin gerçekliğiyle aynadaki görüntüsü arasında gidip geliyordu.

"Ne gördüğünü söyle bana," dedi Yudin.

Raisa ağzından ancak çok hafif bir ses çıkarabildi. Artık elini yüzüne götürmüş, sadece dokunmuyor, aynı zamanda yokluyor ve keşfetmeye çalışıyordu. Yudin, Raisa'nın gözlerinin yaşlarla dolduğunu fark etti ve onun gözlerini görüp göremediğini merak etti. Raisa'nın yanaklarından birkaç gözyaşı yuvarlandı. Dokunuşları artık bir tırmalamaya dönüşmüştü. Tırnaklarıyla çizdiği yanaklarından sızan kan gözyaşlarına karışıyordu. Raisa seyrediyor, yanaklarındaki izlerin iyileşmesini bekliyor, sonra da tırnaklarını daha derine geçirirken Yudin onun cildinin aşağı doğru sarktığını görebiliyordu.

Sonunda Raisa kendisinde konuşacak gücü buldu. Sesi kederliydi ve Yudin'in her zaman duyduğundan çok daha derindi. "Bana ne yaptın?"

"Bilmiyorum," dedi Yudin, hâlâ ondan bir şeyler öğrenebileceğini umarak. "Söyle bana."

Raisa başını salladı. Tırnakları yüzünü çizmeye ve eskileri iyileşmeye fırsat bulamadan yeni yaralar açmaya devam ediyordu. Tırnaklarının altında kan pıhtıları vardı. Şimdi onları alt gözkapağına geçirmişti. Tırnaklarını merhametsizce aşağı doğru çekerken cildi gerildi ve sonunda yırtılmaya başladı. Lambanın loş ışığı altında bile masmavi parıldayan gözleri hâlâ güzeldi, ama parmaklarıyla çektiği yanakları artık yerlerinden ayrılmıştı. Belki aynada gördüğü yansıması da kaybolur diye yüzünü bilerek tahrip ediyor ve gerçeklikte ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Fakat kendisine bakarken eli yana düştü. Beyhude bir çabaydı.

"Söyle bana," diye tekrarladı Yudin.

Raisa aynayı tutan diğer elini de indirdi ve kolları bir

balerininki gibi *bras-bas*[1] pozisyonunu aldı. Ayna hemen hemen kasıklarının hizasındaydı ve arka yüzü Yudin'e dönüktü. Raisa'nın gözleri hâlâ yaşlıydı. Sağ gözünün altından sarkan yırtılmış et parçası iyileşmeye başlıyordu.

"Sana neden söyleyeyim?" diye sordu, soğuk, duygusuz bir sesle. "Göstermek o kadar kolayken, neden söyleyeyim ki?"

Konuşurken Yudin'e göstermek üzere iki eliyle aynayı kaldırdı. Yudin hareket eden aynadan bürosunun duvarının yansımasının hızla geçtiğini gördü ve görmemek için ellerini yukarı kaldırıp arkasına dönerken bir an için masasında oturmakta olan korkunç şeyi gördü.

"Ne oldu, Richard," dedi Raisa, ona çok önceden tanıdığı ismiyle hitap ederek. "Merak etmiyor musun?"

Yudin başka yöne bakmaya devam etti. Kalbinin gümbür gümbür attığını hissediyordu. Korkusu içgüdüseldi ve sorumlusu bütünüyle kendisi değildi. Raisa'dan kaynaklanıyordu ve Yudin ne kadar farklı olduğunu düşünürse düşünsün, o da onlardan biriydi; bir *vurdalak*'tı. Tıpkı dehşete düşmüş bir sığırın korkusunu görünmez bir şekilde bütün sürüye yayması gibi, Raisa'nın dehşeti de onun içine işlemişti.

"Neye dönüştüğünü görmek istemez misin?" diye devam etti Raisa. "Ben güzeldim ve kendimle yüzleştim. Senin korkacak neyin var?"

Yudin onun kendisine yaklaştığını hissedebiliyordu, ama yine de dönüp bakmadı. Kendisine yardımı olabilecek bir şey bulma ümidiyle masasının arkasındaki rafı, bakma riskine girebileceği tek yeri aradı.

"Ben de merak ediyorum," dedi Raisa. "Kendimi gördüm, ama seni görmedim. Yapmam gereken tek şey aynayı eğmek, o zaman yüzünü görebilirim. Ve bakarsan, sen de benimkini görebilirsin." Bir an sustu, sonra tıpkı o yaşlı kadın gibi gülmeye başladı. Yudin onun tehdidini

1. (Fr.) Ellerin, dirseklere hafif bir açı verilerek vücudun ön tarafında tutulduğu bir bale figürü. (Ç.N.)

gerçekleştirmiş olduğunu ve şimdi kendi yansıması yerine onunkine bakıyor olduğunu tahmin etti. "Ah, Richard!" dedi. "Gerçekten bakmalısın. Beni epey, ama epey yalın halimle gösterdin. Bütün ülkedeki en adil kişi sensin." Gülmeye devam etti, ama bu deliliğin soğuk gülüşüydü ve üzüntünün, gözyaşlarının ve ümidin ötesindeki bir duruma verilebilecek tek makul tepkiydi.

Yudin, sadece aynanın pozisyonunu kontrol edebilmesine yetecek kadar kısa bir an için dönüp Raisa'ya baktı. Gorgo'nun yansımasına değil yalnızca kendisine bakmaya cesareti olan tersyüz edilmiş bir Perseus[1] gibiydi. Raftan aldığı tabancayı ateşledi. Oda silah sesiyle çınladı ve Yudin neler olup bittiğini görmek için tekrar kısa bir bakış fırlattı. Mermi aynayı ıskalamış, ama Raisa'yı bileğinden vurmuştu. Genç kadının, tendonu zarar gören başparmağı tuhaf bir açıyla kıvrılmıştı. Raisa bunu fark etmemiş gibi görünüyordu. Gülmeye devam ediyor ve sallanıp elinden düşerken bile aynaya bakıyordu.

Ayna taş zemine düşüp kırıldı ve parçaları etrafa saçıldı. O kırıldığı sırada çıkardığı şiddetli sesi duyan Raisa gülmeyi bıraktı. Nefes nefese diz çöktü, aynanın parçalarından birini alıp bakmaya çalışırken o kadar sıkı tutuyordu ki elini kesti ve kanattı.

"Hayır," diye inledi usulca; sonra daha yüksek sesle, "Hayır," dedi. Kırık parçayı yere bırakıp yakınında duran bir başkasına uzandı ve aynayı tekrar eski haline getirebilmeyi umarak birincisinin yanına koydu. "Henüz değil," dedi. "Son bir bakış daha. Yalnızca bir kez."

Yudin silahı tekrar ateşledi. Bu defa hata olmadı. Raisa'nın yere koymuş olduğu spat parçası isabet aldı ve parçalandı. Yanındakiler de etrafa dağıldı. Raisa dönüp Yudin'e baktı.

1. Yunan mitolojisinde kendilerine bakan herkesi taşa çeviren Gorgo'lar arasında tek ölümlü kız kardeş olan Medusa'yı öldüren Argoslu yarı tanrı ve kahraman. Athena'nın ayna gibi tuttuğu kalkanın yardımıyla, kendisine bakanları taşa çeviren Medusa'ya yaklaşır ve o uyurken orakla kafasını uçurur. (Ç.N.)

"Acı bana!" dedi. Nerede olduğunu bilmiyormuş, Yudin sanki orada değilmiş gibi etrafına bakındı, sonra ayağa kalkıp yukarıdaki dünyaya götüren merdivenlerden çıkmaya başladı. Artık hava kararmıştı ve dışarıda güvende olurdu, ama Yudin acıma yeteneğine sahip olsaydı, ortalığın hâlâ aydınlık olması ve Raisa'nın ıstırabının dayanılmaz acı veren, fakat merhametlice kısa bir cehennem azabıyla son bulması için dua ederdi.

Birkaç adım ilerleyip aynanın kırık parçalarını –en az yirmi parçaya ayrılmıştı– temizlemeye hazırlandı. Sonra donup kaldı. Parçalar, çeşitli yönlere bakar durumda, rastgele her yana dağılmıştı. Yere dönük durumda olanlar sorun değildi, ama bazıları, o hareket ederken takip eden gözler gibi, görüntüsünü Yudin'e yansıtacak şekilde yerden biraz kalkık durumda duruyordu. Hiçbiri Yudin'in kendini net olarak görebileceği kadar büyük değildi, ama attığı her adımda odada karanlık bir varlığın süründüğünü görür gibiydi. Bir miktar anlamı olan, fakat vücudunun herhangi bir kısmıyla ilişkisi olmayan şekiller görüyordu.

Aynanın parçalarından birini almak için uzandı ve onda elinin yansımasını gördü. Geri çekildi. Bunun elinin yansıması olduğunu maddenin fiziğinden biliyordu, ama asla tanıyamazdı. Tekrar uzanıp spat parçasını aldı ve yansımalarını görebilmek için parmaklarını etrafına doladı.

Neredeyse elindeki parçayı yüzüne kadar kaldırıyordu ki sağduyusu galip geldi. Elindeki ayna parçasını yere attı ve hemen geri kaçtı. Gerçeği görmenin cazibesini hâlâ hissedebiliyordu, ama direndi. Masasında duran işlemeli şalı aldı, masa örtüsü gibi yere yaymak üzere tamamen açılması için eliyle salladı. Altındaki havanın etkisiyle yavaşça dalgalanarak aşağı çöken şal neredeyse aynadan geri kalan her şeyi örttü. Işığın altında iki İzlanda spatı parçası ışıldadı. Yudin tereddüt ederek uzattığı ayağıyla onları örtünün altına itti.

Elinden bu kadarı gelmişti. Oranın doğru dürüst te-

mizlenmesi için yardıma ihtiyacı vardı, bir insanın yardımına. Merdivenin başına doğru yürüdü.

"Gribov," diye bağırdı. "Gribov! Aşağı gel!"

Ama Gribov cevap vermedi.

24

Bu, Dimitriy'in Moskova'daki ilk gecesiydi. Gece kır yolunda at sırtında yol almak zorunda kalmış, gündüz saatlerinde de kendini ince bir toprak tabakasının altına gömdüğü için iyi uyuyamamıştı. Raisa ona Yudin'le kendisinin Petersburg'la Moskova arasındaki yolculukları bir yük vagonuna bagaj olarak yüklenmek suretiyle gerçekleştirdiklerini söylemişti, fakat Dimitriy bu riske girebileceğinden emin değildi ve kendisine yardım edebilecek kimseyi de tanımıyordu. Bütün arkadaşları onun öldüğüne inanıyordu.

Şehre şafak sökmeden biraz önce ulaşmış ve sürünerek girip uyuyabileceği kadar büyük birden fazla mezarı olan bir kilise avlusu bulmuştu. Bu, kendi mezarından dışarı süzüldüğünden beri geçirdiği en rahat geceydi. Mezarın sert, taş zemininde yatmıştı, ama bunun bir önemi yoktu. Ölülerin arasında yatmak ona iyi gelmişti. Onunla konuşamıyorlardı, hatta orada olduğundan haberleri bile yoktu, fakat bir şekilde Dimitriy'e ait olduğu yerde bulunduğunu hissettiriyorlardı.

Hava kararınca Dimitriy dışarı çıktı ve mümkün olursa tekrar burada uyumaya karar verdi. Kısmen içgüdüsel olarak, kısmen de Raisa'nın kendisiyle paylaştığı bilgi sayesinde bir *vurdalak*'ın yaşadığı şehirde birden fazla gizlenecek yerinin olması gerektiğini biliyordu. Bu ilkiydi ve

belki de Dimitriy'in favorisiydi. Moskova'da çok uzun kalıp kalmayacağını bile bilmiyordu. Petersburg'a geri dönebilir veya bambaşka bir yere gidebilirdi. Hiçbir şey bilmiyordu, aç olduğundan başka.

Moskova'ya gelişinin nedeni Yudin'le konuşmaktı. Bütün o yıllar boyunca kendisini aldatan ve sonunda onun da kendileri gibi olmasına karar veren kişinin Yudin olduğunu anlamasına yetecek kadar şey öğrenmişti Raisa'dan. Ona karşı bir kin beslemeli miydi? Kandırılmış olduğunu bilmesine rağmen, artık bir insan olmadığına hayıflanıyor değildi. Dimitriy artık başkalarının dürüstlüğünü takdir etmekten çok, kendi içindekine değer veriyordu. Tek istediği Yudin'den yeni yaşamıyla ilgili tavsiyeler almaktı, kendisini güdüleyen şey açlıktan daha fazlası olmalıydı. Sonunda bir açıklama yapmayı planlıyor olmasaydı Yudin kesinlikle onu bu hale getirmezdi. Ve Dimitriy yine de Raisa'nınki gibi sadece Yudin'in suç ortağı olarak hizmet edeceği bir varoluştan hoşlanmazdı.

Fakat şimdilik Yudin'le buluşmak Dimitriy'in öncelikli kaygısı değildi. Petersburg'dan ayrıldığından beri yalnızca bir kez beslenmişti; o da ihtiyacını gidermek için inip yol kenarındaki ormana giren bir yolcu arabası sürücüsüydü. Dimitriy orada oyalanıp diğer yolcuların da tadına bakıp bakmamayı düşünmüştü, ama o sırada bir kişi yeterli görünmüştü. İştah döngüsünü daha iyi öğreneceği zamanların geleceğini biliyordu.

Alışması gereken diğer bir şey de kendine insan süsü vermekti. Yudin, Raisa ve Tyeplov bunu kolaylıkla başarıyor gibi görünüyordu. Aslında o kadar zor da değildi, fiziksel olarak insan görünümüne ve yıllar boyunca onlardan biri olarak yaşamış olma deneyimine sahipti sonuçta. Sorun kendi korkusuydu; kolayca tespit edebilecekleri bir yabancı olma düşüncesi. Yeni varoluşunun ilk günlerinde gerçekten hep karanlıkta saklanan ve avının izini süren bir gece yaratığı olmuştu. Ama şimdi Moskova'da kendini gösterme cesaretini bulabiliyordu. Serin bir sonbahar akşamında her kentli centilmenin yapabileceği gi-

bi, caddeye çıkmış Lubyanka Meydanı'na yürüyordu. Henüz kar yağmamıştı, ama gelecek günlerde veya haftalarda yağacak ve geceler de uzayacaktı. Burada olmak için mükemmel bir zamandı.

Çok defa bir tavernaya veya kulübe uğramayı istemişti; eskiden dadandığı yerlerden birine değil, çünkü tanınabileceğinden korkuyordu, fakat uyum sağlama yeteneğini deneyebileceği bir yere. Ama yine de şu âna kadar buna direnmişti. Alkolün –kan dışında herhangi bir sıvının– tadını ve boğazından aşağı kaydığını hayal etti. Tiksindiriciydi. Bu hissin üstesinden gelmesi gerekiyordu; Raisa ve Yudin başarabilmişti bunu, Dimitriy onları içerken görmüştü. Ama şimdilik midesi kaldırmıyordu işte.

Bu gece buna gerek de yoktu. Bu gece ona sokulmak için çaba sarf etmesini gerektirmeyecek bir kurban bulabilirdi. Kuznetskiy Caddesi Köprüsü'ne dönüp Moskova'daki konaklama yerlerine giderken sıklıkla seçtiği rotayı takip etti. Eski yaşamının anıları tuhaf bir filtreden geçerek ziyaret ediyorlardı onu. Duygular, aşk, nefret, heyecan ve can sıkıntısı, hepsi tıpkı kötü yazılmış bir romandaki gibi, var olduklarını bildiren, ama nasıl hissedildiklerine dair fikir vermeyen yankılardı sadece. Fakat tanıdığı isimler, adresler, alışkanlıklar ve tatlar son derece berraktı. Bu tip şeylerin anıları bazen Dimitriy'in hayatta olduğu zamandakinden daha berrak oluyordu.

Dimitriy eskiden kaldığı yerlerden birinin biraz ilerisindeki bir kapıyı çaldı. Kapının arkasında aşağı inen birinin çıkardığı ayak sesleri duyuldu. Buraya son defa, ölmesi durumunda, birini Tamara'ya diğerini de Yudin'e yazmış olduğu iki mektubun güvenli bir şekilde teslim edilmesini sağlamak için gelmişti. Bugünkü geliş nedeniyle kıyaslandığında bu hiçbir şeydi. Kapı açıldı.

"Milan Romanoviç," dedi, en azından dişleri görünecek kadar geniş olmadığını ümit ettiği bir gülümsemeyle. Milan'ın yüzünden kanın çekildiğini görebiliyordu, Dimitriy'in buraya geliş nedeni düşünüldüğünde hoş bir görüntü sayılmazdı.

"Dimitriy!" diye haykırdı Milan Romanoviç, şaşkınlık ve neşeyle karışık bir sesle. "Bana öldüğünü söylediler. Ne oldu?"

"Bu uzun bir hikâye," dedi Dimitriy, "ama kesinlikle dinlemeye değer. İçeri girebilir miyim?"

"Tanrım, tabii ki!" dedi Milan. "Bana her şeyi anlat." Geri çekildi ve Dimitriy'i içeri buyur etti. Dimitriy, caddeye baştan sona bir göz attı. Görülmüşse bile fazla bir önemi yoktu, ama şahit bulunmaması daha iyi olurdu.

İçeri girdi ve arkadaşı arkasından kapıyı kapattı.

Tamara kapının tokmağını çevirdi ve Raisa'nın odasına girdi. Artık dışarıda hava kararmıştı, fakat perdeler hâlâ açıktı ve oda hem elindeki lamba, hem de pencereden giren ay ışığı sayesinde iyice aydınlanmıştı. Her şey hatırladığı gibiydi: yatak, iki ağır, ahşap gardırop; eskiden İrina'nın kaldığı odaya açılan geçit; aynasız makyaj masası.

Halk öyküleri doğruysa, bu tabii ki artık bir anlam ifade ediyordu. Raisa, aynaların onun görüntüsünü yansıtmadığını cümle âlemin görmesini istemezdi. Tamara kendisini düzeltti. Sadece Tyeplov genç kadını bir vampire çevirdiğinden sonraki haftalarda değil, Raisa'yla tanıştığından beri odasında ayna görmemişti. Fakat Raisa'nın ileride o günün geleceği beklentisiyle odasına ayna koymaktan kaçınmış olması tuhaf bir ileri görüşlülüktü. Bunun önemi yoktu. Önemli olan tek şey, Raisa'nın odasında ve evde bıraktığı her türlü izin acilen ortadan kaldırılmasını istiyor olmasıydı. Bunun mantıklı olmadığını biliyordu, Raisa'nın dünyevi mülkiyete artık ihtiyacı yoktu; ama Tamara bu eylemin gerekli olduğunu biliyordu, zaten yapabileceği tek şey de buydu. Burası, Tamara'nın geldiği günün öncesinden beridir her zaman Raisa'nın yeri olmuştu. Orayı temizlemek, onun anısını silmek yönünde ileri atılmış bir adım olacaktı.

Tamara iki odayı birbirine bağlayan koridora açılan kapıya gidip önce onu, sonra da ilerisindeki diğer kapıyı

açtı. Eşyalar diğer odadan, bir zamanlar İrina Karlovna'ya ait olan odadan çıkarılırsa merdivenlere daha çabuk ulaşılıyordu, ama Tamara neden her şeyi pencereden aşağı fırlatıp atmadığını bilmiyordu. İrina'nın öldüğü geceye dair ayrıntıları enine boyuna düşündü. İrina, Nadya'dan evdeki bütün kapıları açan anahtarların bulunduğu anahtar destesini ödünç almıştı. Bunu niye yapmış olabilirdi? Odasının asıl kapısını açan anahtar kendisinde dururdu, ama diğerleri değil. Vampiri odasına buradan mı içeri almıştı? Bu gereksiz görünüyordu.

Tamara'nın İrina'yı bir *vurdalak*'ın öldürmüş olduğundan kuşkusu yoktu. Yıllar, aylar önce abes bir fantezi gibi görünen şey şimdi mantıklı, kaçınılmaz bir fikir haline gelmişti. Ve yine de hâlâ kuşkular vardı. Hangisiydi acaba? Tyeplov? İgnatyev? Dimitriy Sivastopol'da onlarla karşılaştığından bahsetmişti, ama net tarihler vermemişti. O, 1855 sonbaharında kuzeye seyahat etmişti, fakat İrina o yılın ilkbaharında öldürülmüştü. Vampirler, Dimitriy ayrılmadan çok önce şehirden ayrılmış olabilirler miydi?

Tamara ikinci kapıyı açmadan önce duraksadı. İki oda arasındaki koridor küçük bir dolap büyüklüğündeydi, içinde bir kişi saklanabilirdi. Odaların arasındaki duvar da aynı kalınlıktaydı. Bu, duvarın da içinde bir kişinin saklanabileceği kadar geniş olduğu anlamına geliyordu.

Bu kaçınılamayacak bir olasılıktı. Tamara iki kapının arasında durduğu yerde bir-iki kez hafifçe boyalı duvara vurdu. Tuğla ya da taştan yapılmış olmadığı kesindi. Bunun pek bir anlamı yoktu. Bu kadar eski evlerin –1812'deki yangınlardan önce inşa edilmişti– inşasında kullanılan malzemenin büyük kısmı, daha sağlam bir şey olmaktan çok, ahşap olurdu. Ama bu, duvarın neden bu kadar geniş olması gerektiğini açıklamıyordu.

Tamara, Raisa'nın odasına geri döndü ve etrafına bakındı. Gözleri şöminenin yanındaki aletlere takıldı. Sonbahar bitiyor, kış geliyordu ve yakında şömine yakmak gerekecekti, ama Tamara'yı o anda kaygılandıran bu değildi. Şömine demirini eline alıp iki oda arasındaki küçü-

cük koridora gitti. Boyanın arkasındaki ahşap paneli delmek için iki kararlı darbe yeterli oldu. Şömine demirini, açtığı delikten içeri itti ve hiçbir dirençle karşılaşmadı. Demiri geri çektiği zaman delikten serin bir esintiyle birlikte leş gibi bir kokunun geldiğini fark etti.

Şömine demiriyle deliği biraz daha genişletti ve ucundaki kancayla kırılmış tahta parçalarını geri çekti. Panel kalın değildi ve Tamara çok geçmeden deliği çıplak elleriyle genişletebildiğini gördü. Kısa sürede büyükçe bir delik açmayı başardı. Lambasını alıp içeri baktı. Kalın duvarın içinde aşağı inen bir merdiven vardı.

Tamara birkaç dakika içinde deliği içinden geçebileceği kadar genişletti. Uzanıp lambayı ve şömine demirini aldı. İçeri girdiğinde, ahşap panelin iç kısmında, öbür tarafta karşılığı olmayan bir mandal ve kapı kolu olduğunu gördü. Ahşap panelin diğer tarafına, kapı kolunun yerine tavana doğru çıkan ve orada gözden kaybolan bir sicim tutturulmuştu. Bunun bir duvardan çok bir kapı olduğu açıktı ve Tamara'nın kullandığından daha medeni yöntemlerle açılması amaçlanmıştı. Tamara sicimin gizlice kaybolduğu yerin neresi olduğunu bilmiyordu, ama kimin bilebileceğini tahmin ediyordu. Dönüp merdivenden inmeye başladı.

Basamaklar, zemin kat hizasında sona eriyordu. Tamara sadece birkaç santim kalınlığındaki ahşap duvarın diğer tarafında salonun olduğunu düşünüyordu. Burası merdivenlerin tepesinde bulunan iki kapı arasındaki boşluktan daha geniş değildi. Ama yolculuğun son noktası da değildi. Şimdi yerdeki küçük yuvarlak bir aralıktan inen başka bir merdiven vardı önünde. Tamara şömine demirini aşağı attı ve onun yere düşerken çıkardığı sesten zeminin toprak olduğunu tahmin etti. Lambayı yere bıraktı ve bastığı yeri görebilmek için eteklerini kaldırıp basamaklardan inmeye başladı. Başı üstteki zeminle aynı hizaya gelirken lambayı aldı ve aşağıdaki mahzene indi.

Burası, Tamara'nın ancak ayakta durabileceği yükseklikte, küçük bir yerdi. Binanın oldukça büyük mahzenleri

vardı ve Tamara onları görmüştü, fakat binanın yerleşim planının tamamını kaplamıyorlardı. Açıklaması da bu ekstra alandı işte. Buraya ana mahzenlerden ulaşılamıyordu, fakat Tamara duvara baktığı zaman onun geçici bir bariyer olduğunu ve bina ilk inşa edildiği sırada altındaki bütün boşlukların birbirleriyle bağlantılı olduklarını tahmin etti. Bu bölge ve aşağı iniş yolu görece yeniydi.

Bu odacıkta sadece bir tek şey vardı, bir tabut. Pahalı görünen ve içi ipek astarla döşenmiş tabut açıktı ve boştu. Amacı –bütün bu odacığın amacı– ise açıktı, burası bir *vurdalak*'ın dinlenme yeriydi. Raisa'nın işi gece boyunca yukarıda çalışmasını gerektiriyordu, fakat Tamara onun gündüzleri nerede yaşadığını hiç bilmiyordu. Raisa şehirde kalacak bir yeri olduğunu söylemişti, ama her sabah şafak vaktinde geldiği yerin burası, yatağının da bu tabut olduğu açıktı artık.

Tamara tekrar etrafına baktı. Odacığın diğer tarafında kuzey yönüne giden karanlık bir tünel vardı. Ucunda muhtemelen bahçelerden birine veya belki de diğer bir evin mahzenine açılan başka bir çıkış vardı. Bu, Raisa'yı neden sık sık ve her zaman karanlık çöktükten sonra, sanki evinden gelirmiş gibi ön kapıdan girerken gördüğünü açıklıyordu. Aslında öyleydi de, ama evi tam bu binanın altındaydı ve Raisa'nın odasına sadece bir merdivenden yukarı çıkarak ulaşabileceği gerçeğini saklamak için yapması gereken tek şey o tünelden geçip dışarıda bir yere çıkmaktı.

Ama Tamara'nın tabutu, hatta belki de gizli merdiveni keşfeder etmez idrak ettiği çarpıcı gerçek bütün bunların bir süredir burada bulunduğuydu. Bunlar Raisa'nın Tyeplov'la karşılaşmasından sonraki haftalar içinde, yani söylendiğine göre onun bir vampire dönüştüğü sıralarda bir araya getirilmiş olamazdı. Tamara fark etmeden inşa edilmiş olamazlardı: duvar her zaman bu kalınlıktaydı; evin bu kısmında eskiden beri mahzen yoktu. Bunların hepsi Tamara bir buçuk yıl önce eve ilk geldiğinde orada duruyor olmalıydı.

Ve bu da, Raisa'nın, onunla tanıştığı ilk andan, genç kadının kendisine kapıyı açıp içeri davet ettiği andan beri bir *vurdalak* olduğu anlamına geliyordu.

Bu, o kadar çok şey fark ettirir miydi? Raisa için, hayır. Onun ne tür bir yaratık olduğu gerçeğiyle kıyaslandığında, ne kadar zamandır öyle olduğu pek önemli olmazdı. Ama Dimitriy için her şeyi değiştirirdi. O, Raisa'nın kendisine duyduğu sevgiden dolayı vampir olduğuna, veremin getireceği ve kendisinden ayrılmasına neden olacak olan ölümden kurtulabilmek için bir hortlağa dönüştüğüne inanıyordu. Raisa, Dimitriy'i, bu yolu ona duyduğu sevgiden dolayı seçtiğine ikna etmişti ve o da bu sevgi uğruna onu izlemeliydi. Ama Dimitriy'in aşkı gerçekken, Raisa'nınki yalandı. O, Dimitriy'le tanışmadan önce de bir *vurdalak*'tı ve Tyeplov'la bütün olup bitenler, Raisa'nın güvende olmak için Klin'e gitmesi, Dimitriy'in onu kurtarmak için dörtnala oraya gidişi, öyle mükemmel planlanmıştı ki, Dimitriy tam onun dönüştüğü âna tanık olmuştu, hepsi Dimitriy'i tuzağa düşürmek ve onun da kendi isteğiyle Raisa gibi bir yaratığa dönüşmesini sağlamak için hazırlanan yalan ağının birer parçasıydı. Aldatılmış olması Dimitriy'in aptallığını affettirmezdi, ama her şeyin ustalıkla planlanmış olduğu da açıktı.

Bu, Raisa'nın üstesinden gelemeyeceği kadar ustacaydı. Onun zekâsı bu kadar kıvrak değildi ve tabutunu genelevin altına bu şekilde kendi kendine gizlemiş olamazdı. Tyeplov'dan yardım almış olabilir miydi? Dimitriy'i aldatma konusunda kesinlikle yardım almıştı, ama Tamara, Tyeplov'un Raisa'ya buranın inşasında yardım etmiş olduğundan kuşkuluydu. Bunun evin sahibi tarafından düzenlenmiş olması gerekiyordu. Ve o kişi de Yudin'di.

Raisa'ya Klin'de kalmasını öneren, onun Tyeplov'la olan haberleşmesini mucizevi bir şekilde keşfeden ve Dimitriy'in treni takip edebilmesi için uygun zamanda bir at kiralamayı başarabilmiş olan kişi Yudin'di. Yudin'in kendisi de bir *vurdalak* mıydı, yoksa onlarla bir tür işbirliği içinde olan bir insan mı? Aslında çok önemli değildi,

ama Tamara ne kadar uğraşırsa uğraşsın onu gün ışığı altında görüp görmediğini hatırlamıyordu; gölgesini ya da aynadaki yansımasını gördüğünü de. Ve Yudin –Tamara artık bundan emindi– Makarov'du; ve Makarov çok yaşlıydı. Ne kadar iyi saklarsa saklasın.

Tamara küçük merdiveni, ardından da taş basamakları çıkıp Raisa'nın odasına geldi, sonra da salona gitmek üzere ana merdivenleri inerken Nadya'nın bürosunun kapısını çaldığını gördü.

"Buradayım," dedi.

Nadya döndü. "Bu biraz önce sana geldi." Elindeki mektubu uzattı.

Tamara mektubu aldı. "Kim getirdi?" diye sordu, balmumundan mührü açarken.

"Bir ulak çocuk."

Sevgili Madam Komarova,

Ajanlarım bana Raisa Styepanovna'nın başkente giden bir trene yetişmek amacıyla tren istasyonuna gittiği bilgisini ulaştırdılar. Bu bilginin ilginizi çekeceğini biliyorum.

İtibari Meclis üyesi Gribov

Tamara hızla bürosuna gitti. İki şey alıp hemen döndü; çantasına sakladığı tabanca ve elindeki baston. Bastonun ucunda bir kapak vardı, fakat altındaki şey kullanacağı amaç için yeterince keskindi. Dimitriy'i aldatmak için yaptığı karmaşık planın bir aşamasında, bir *vurdalak*'a karşı kullanılabilecek silahların bunlar olduğunu söylemiş olan kişi Yudin olabilirdi, ama bu onların etkisini azaltmazdı.

Tamara evden çıktıktan sonra sağa döndü ve Tverskaya Caddesi'ne yöneldi. İstasyonun aksi yönündeydi, fakat bir fayton bulabilmek için gidebileceği en yakın yerdi.

Daha üç adım atmamıştı ki bir el kolundan çekti. Arkasına dönerken adının seslenildiğini duydu. "Toma."

Bu o yaşlı kadındı; Natalya Borisovna – ya da en azın-

dan bir yıl önce tam bu noktada son karşılaştıklarında kullandığı isim buydu. Natalya Borisovna'nın kendi oğlunun, onun uzun zaman önce ölmüş olduğu yönündeki ifadesi bu kadının iddia ettiği kişi olmadığını kanıtlamıştı. Ama Tamara bundan veya herhangi bir şeyden emin olabilir miydi? Yudin Dimitriy'in etrafında aşılması imkânsız bir yalan ağı örmüştü, aynısını kendisine de yapıyor olabilir miydi? Konuşmuş olduğu kişi gerçekten Natalya'nın oğlu muydu? Veya belki de hepsi gerçekti. Belki Natalya ölmüştü ve bu da onun mezardan çıkmış yeni haliydi? Tuhaf olmasına rağmen en mantıklı açıklama olabilirdi.

Ama Tamara'nın asıl endişesi Raisa'ydı, Natalya değil. "Cehenneme kadar yolun var!" diye bağırdı ve karanlıkta yoluna devam etti. Tamara, Degtyarniy Yolu boyunca Tverskaya Caddesi'ne doğru yürürken yaşlı kadının onun uzun, genç adımlarına ayak uydurma çabası içinde ayaklarını sürüyerek arkasından geldiğini duyabiliyordu.

"Seninle konuşmalıyım," diye seslendi kadın.

Bu defa Tamara arkasına bile dönmedi. "Zamanım yok," diye bağırdı. Tverskaya Caddesi'ne döndü ve bir fayton gördü. Durup elini kaldırdı.

Kadın ona hemen yetişti. "Toma," diye tekrarladı, "sana söylemem gerekiyor."

Tamara döndüğü sırada ucundaki koruyucu başlığı çıkardığı bastonunu kadının göğsüne doğrulttu. "Kim olduğunu bilmiyorum, fakat *ne* olduğun konusunda oldukça iyi bir fikre sahibim, yani bundan korkman akıllıca olur."

Kadın şaşırmıştı. Kesinlikte Tamara'nın Tyeplov, İgnatyev ve zaman zaman da Raisa'da görmüş olduğu kibirli özgüvene sahip değildi. Tamara belki de hatalı davranmıştı, ama şimdi bunu düşünecek zamanı yoktu. Fayton kenara yanaşınca o da binmeye davrandı.

Kadın koluna yapıştı. "Toma!" diye haykırdı. Tamara onu itti; çok kuvvetli itmemişti, ama yaşlı kadın yere yuvarlandı. Tamara içinin sızladığını hissetti, ama buna yenilmemesi gerektiğini biliyordu. Sürücüye kısa ve kesin bir talimat verdi.

"İstasyona, hemen."

Fayton ilerlemeye başladı. Tamara arkasına baktı ve kadının tekrar ayağa kalkmış olduğunu gördüğünde içi biraz rahatladı. Kadın ellerini ağzının kenarına kaldırıp bağırdı: "Baban beni seni uyarmam için yolladı!"

Tamara neredeyse sürücüye geri dönmesini söyleyecekti, ama böyle yapması aptallık olurdu. Tıpkı Dimitriy gibi onu da oyuna getirmeye çalışıyorlardı. Raisa'ya yetişip durdurması ve Dimitriy'e yaptıkları için cezalandırması gerekiyordu. Faytonda oturmuş Moskova caddelerinde yol alırken bunu düşünmek kulağa çılgınca geliyordu, ama başka kim yapabilirdi ki? Belki de günün birinde Dimitriy'i de öldürmek zorunda kalacaktı, ama bu bir merhamet eylemi olacaktı, intikam değil. Peki, Yudin ne olacaktı? Bunu bilmiyordu. Bunların hepsi bekleyebilirdi. Önce Raisa'yı halletmeliydi ya da en azından denemeliydi. Eğer Raisa galip gelirse, iyi bir şey yaparken ölmüş olurdu. Luka'nın hiçbir zaman bundan haberi olmayabilirdi, ama gurur duyabileceği bir annesi olmuş olurdu.

Tamara, karnında yine bir ağrı hissetti ve boğazında bir şeyler yükseldi. Midesinin bulanacağını düşündü, ama sadece gazdı. Derin derin nefes aldı. Faytonun içinde güvendeydi ve rahattı, birkaç dakika için olsa bile. Kendini hazırlaması gerekiyordu. Yine de aslında ne yapacağı konusunda bir fikri yoktu. Raisa'ya istasyonun ortasında bir baston saplayamazdı. Yoksa bunu yapabilir miydi? Geriye bir ceset bile kalmazdı, İgnatyev'e ne olduğunu görmüştü. Tek yapması gereken şey kimsenin dikkat etmediği sakin bir köşe bulmaktı, sonra her şey Raisa sanki hiç var olmamış gibi olurdu. Böyle bir fırsat çıkmazsa da, bekleyebilirdi. Zaman ondan yanaydı, yaklaşık sekiz saat sonra şafak sökecekti.

Artık istasyonu ve tepesinde Rus bayrağıyla Komsomolskaya Meydanı'nın üzerinde yükselen kulesini görebiliyordu. Birazdan fayton durdu, Tamara sürücüye parasını ödedi ve istasyona doğru koşmaya başladı. Peronda sadece bir tren bekliyordu, yük ve yolcu vagonları olan

bir tren. Kış, artık üçüncü sınıf yolcularının yassı, açık vagonlar yerine kapalı vagonlara alınmasını gerektirecek kadar yaklaşmıştı. Tamara camsız pencerelerden içeri bakarak tren boyunca yürüdü ama avını göremedi. Şimdi ikinci sınıf vagonların yanından geçiyordu ve onların pencereleri camlıydı. Bir sarı saç parıltısı, arkasını dönmüş, vagonun diğer tarafına bakan Raisa'yı fark etmesi için yeterli oldu.

Tamara hızla geri dönüp vagonun sonundaki madenî platforma çıktı ve kondüktörün tam yanında durdu. Henüz içeri girmemişti, Raisa'nın kendisini görmesini ve inmeye fırsat bulmasını istemiyordu. Tren hareket ettikten sonra her şey daha kolay olacaktı.

"Oturmak ister miydiniz, madam?" diye sordu genç adam.

"Hareket ettiğimiz zaman. Ayrılırken el sallamak istiyorum."

Kondüktör omuz silkti, ama itiraz etmedi. Tamara vagona bakmaya devam etti, Raisa hâlâ oradaydı ve onu görmemişti. Sonunda trenin düdüğü duyuldu. Kondüktör freni gevşetti ve tren istasyondan çıkmaya başladı. Tamara söylediği gibi peronda geride bıraktığı kişilere doğru el sallarken olasılıkla onu hiç tanımayan birkaç kişiyi de şaşırttı. Sonunda istasyon binaları bitip yola çıktıklarında Tamara da içeri girdi.

Raisa'nın arkası dönüktü. Mademki artık hareket etmişlerdi, içinde bulunduğu tehlikeyi anlaması daha iyi olurdu. Tamara vagonun ön ucuna doğru yürüdü, orada Raisa'nın üç sıra ilerisinde bir boş koltuk vardı. Tamara oraya oturdu ve bakışlarını vampire sabitledi.

İki dakika kadar sonra Raisa başını pencereden çevirdi ve onu gördü. Şok ya da şaşkınlığa, hatta fark ettiğine dair bir belirti bile yoktu. Gözleri yaşlıydı, ama yaşlar Tamara'yı fark etmeden önce oradaydılar. Tamara bu manzara karşısında duyduğu merhamet hissini bastırdı. Bu insani bir duyguya verilen insani bir tepkiydi, ama Raisa'nın içinde gizlenen şey nasıl bir ruh olursa olsun, onun insan-

lığın anlamını uzun zaman önce unutmuş olduğunu biliyordu. Şimdi döktüğü gözyaşları daha sonra olacaklarla kıyaslandığında hiçbir şeydi. Trenden inecek olursa, Tamara onu izleyecek ve ahşap bastonu kalbine saplayacaktı. Trende kalırsa da sonunda güneş doğacak ve pencereden giren gün ışığı onu mahvedecekti. Tamara'nın yapması gereken tek şey beklemekti, fakat bunu yaparken gözlerini artık kaçışı olmadığını anımsatırcasına Raisa'ya dikip bakmaya devam etti.

Raisa yüzünü tekrar pencereye çevirdi; gecenin karanlığını izleyen diğer yolcular gibi o da bir şey göremiyordu. Diğerleri en azından camdaki görüntülerine bakarak zaman geçirebiliyorlardı. Raisa'nın yanındaki pencerenin yansıttığı tek şeyse –vagonda kimse fark etmiş görünmemesine rağmen– boş bir tren koltuğuydu.

* * *

Dimitriy öğreniyordu. Hoş olmakla birlikte, o kadar harika olan şey kanın tadı değildi. Bir gereklilik olmasına rağmen, açlığın giderilmesi de değildi. Bunların ikisi de Dimitriy'in yanındaki koltukta yatan tükenmiş bedeni açıklamak için yeterli birer nedendi, ama ondan aldığı zevkin gerçek nedeni değillerdi.

Dimitriy o ânı belirlemeye çalıştı, fakat aslında sürecin, her biri sonuncusundan biraz daha keyifli birkaç andan meydana geldiğini fark etti. Her şey Milan Romanoviç'e söz vermiş olduğu açıklamayla başlamıştı.

"Milan, *vurdalak* nedir, biliyor musun?"

Arkadaşı gülmüştü ve Dimitriy bu bahsi ilk açtığında Tamara'yla Raisa'nın da gülmüş olduğunu anımsamıştı. O anda da benzer bir hile söz konusuydu, fakat roller tersine dönmüştü. O sırada Dimitriy bir insan olarak Raisa'ya onun zaten olduğu şeyi anlatmaktaydı. Şimdi de kendisi bir vampir olarak masum bir kurbana kendi doğasını ifşa etmekle meşguldü.

"Budala olma, Dimitriy. Eminim bununla birkaç arkadaşını aldatabilmişsindir, ama ben o kadar avanak değilim."

Dimitriy gülümsemişti. "Seni nasıl ikna edebilirim?"

"Söylediklerinden biraz daha fazlasıyla."

Dimitri dişlerini göstermek için dudaklarını biraz aralamıştı. Dürüst olmak gerekirse gösterecek pek fazla bir şey yoktu; dişleri yaşadığı zamanlarda olduğundan sadece biraz daha uzundu, fakat çok daha keskindi. Gerçek farkı yaratan şey, çenesinin devasa ölçülerde artmış olan gücüydü. Yine de Milan'ın konuşmaya başlamadan önce, kuşku, hatta biraz korkuyla bir an duraksadığını fark etmişti. Bu Dimitriy'in ilk keyif ânıydı.

"Bundan daha iyisini yapabileceğini düşünüyorum. Nedir onlar, tahtadan mı? En azından sivri birer köpek dişi gibi görünmelerini sağlayabilirdin."

Milan bakmak için bir adım yaklaşmış, bu da Dimitriy'e ona elinin tersiyle kolayca bir darbe indirebilme fırsatını vermişti. Bunu yapabilecek olmasına rağmen, darbe Milan'ı bayıltmaya yetmemişti, Dimitriy yeni kavuştuğu gücüyle ilgili tahminlerinde hâlâ zayıftı. Darbe Milan'ı koltuğa geri fırlatmış ve Dimitriy onun gözlerindeki yaralı bakışı görmüştü, bu ikinci zevk ânıydı. Sonra adamın yüzündeki şaşkınlıkla karışık saldırganlık ifadesi yerini korkuya bırakmıştı, Dimitriy'in bir vampir olduğuna dair açıklamasının darbenin gereksiz şiddetiyle ilişkilendirilişi. Bu da üçüncüsüydü.

Sonra Dimitriy artık dayanamamıştı. Milan'a hücum edip bütün gücünü kullanmaya gerek bile duymadan onu kolayca zapt etmişti. Dimitriy dişlerini boynuna geçirirken Milan çığlık atmıştı, ama Dimitriy eliyle hızla onun ağzını kapayıp sesini boğmuştu. Önce sadece biraz içmişti, Milan'ın gücünü kırmaya yetecek kadar; onun anlamasına yetecek kadar. Bu da biraz zevk vermişti, fakat her şeyin başlıca saldırı şeklinin kurbanın yüzünü iyice görebilmeyi önleyecek şekilde düzenlenmiş olması, doğanın *vurdalak*'lar üzerinde oynadığı zalimce oyunlardan biriydi. Milan'ın yüzünün ıstırapla buruştuğunu ve gözlerin-

deki aldatılmışlık ifadesini göremedikten sonra Dimitriy ona acı verdiğini nasıl anlayacaktı ki? Geri çekilip Milan'a bakmak ve gördüğü şeyin tadını çıkarmak için bir an duraksamıştı. Bunun hoşnutluğun gerçek kaynağı olduğunu anlayan ilk *vurdalak* olduğundan şüpheliydi, ama hepsi keşfedemezdi. Dimitriy, Yudin'in keşfetmiş olduğundan emindi. Peki ya Raisa? Dimitriy onun zihnini hissetmeyi denemiş, ama sadece karmaşayla karşılaşmıştı. Önemli değildi, bu ânın tadını kendi başına da çıkarabilirdi.

Milan konuşmaya çalışmıştı, fakat Dimitriy'in onun ses tellerine verdiği zarar bunu imkânsız hale getirmişti. Dimitriy bunun Milan'ın bir açıklama talebi ve neden kendisinin seçilmiş olduğunu anlama çabası olduğunu tahmin edebiliyordu. Yanıt basit olmasına rağmen –sadece Dimitriy'e öyle uygun gelmişti– bilmemek Milan'ın acısını artıracaktı. İnsanlar öykülerin, kendi kısa varoluşlarının öyküsü bile olsa, iyi de olsa, kötü de olsa, bir sonu olmasından hoşlanırlardı. Dimitriy bu kadarını hatırlayabiliyordu. Milan'ın, "Neden ben?" sorusuna yanıt ararken ölmesi Dimitriy için çok daha iyi olurdu.

Ama yine de ölecekti. Dimitriy adamın dehşete düşmüş yüzüne son bir kez bakmış, sonra yemeğine devam etmişti. Milan'ın boynundan biraz et koparıp yemiş, ama çoğunlukla içmeyi yeğlemişti. Et ilginçti, ama kanın yanına bile yaklaşamazdı. Dimitriy bunun edinilmiş bir damak tadı olabileceğinden kuşkulanmıştı. Önünde onu edinmek için uzun yıllar vardı. Tam ölüm anını fark etmemişti. Milan bundan biraz önce bilincini yitirmiş ve böylece asıl eğlence sona ermişti. Kan ekşimeye başladığında, Dimitriy yaşamın sona ermiş olduğunu anlamıştı. Geri çekilmişti. Ölünün kanı çok geçmeden tiksindirici hale gelirdi; bunu vampir olarak geçirdiği ilk gecesinde öğrenmişti. Yaşlı ve genç, kadın ve erkek, hepsinin kendi nitelikleri vardı, ama bir insan kalbi tarafından hareket kazandırılmayan durmuş kan bulaşık suyu gibi olurdu. Dimitriy oturup geriye yaslanmış ve Milan'ın cesedini seyretmişti.

Üzerinden bir saat kadar geçmiş olmalıydı. Dimitriy, etleri hiçliğe doğru çürümeye başlarken kurbanlarını seyretmeyi alışkanlık haline getirmişti. Bundan belki vazgeçebilir, belki vazgeçemezdi. Bunu zaman gösterecekti. Büyüleyici bir görüntüydü. Milan'ın teni soluk, balmumumsu görünüyordu. Boynundaki kan artık kurumuştu, ama her şeyi anlatıyordu. Yüzünde rahatlamış bir ifade vardı; gözleri uykudaymış gibi kapalıydı. Ölmeden önce bayıldığından dolayı böyleydi bu; yazık olmuştu. Dimitriy daha çabuk öldürebilmeyi öğrenebilirse, kurbanının yüzündeki dehşet ifadesinin, doğa artık geride bir yüz bırakmayıncaya kadar, korunduğunu görebilirdi.

Kapı vuruldu ve Dimitriy'in düşünce akışı kesildi. Vakit geç olmuştu, saat gece yarısını geçmişti, ama belki de Milan birini bekliyordu. Dimitriy ayağa kalktı, merdivenlerden inip kapıya doğru yürüdü. Kapı tekrar çalındı.

"Kim o?" diye sordu.

"Katyuşa tabii ki," dedi genç bir kadın sesi.

"Bekleyin!"

Dimitriy etrafına baktı. Kapının yakınında duvara asılı bir ayna vardı. Oraya gidip yüzünde Milan'ın kanı olup olmadığını kontrol etti, ama bunun anlamsızlığını fark etmesi uzun sürmedi. Mendilini çıkarıp ağzını sildi ve kan izi var mı diye baktı. Sonra kapıyı açıp etrafa baktı.

"Ah," dedi kız, şaşırarak. "Milan'ı görmeye gelmiştim." Gençti, daha yirmisinde bile yoktu ve giysilerinden varlıklı olmadığı anlaşılıyordu. Fahişeye benzemiyordu, ama gecenin bu saatinde buraya neden gelmiş olduğunu tahmin edebilmek için hayal gücünü fazla zorlamak da gerekmiyordu. Dimitriy'in tahmin edebildiği kadarıyla güzeldi; eskiden olsaydı böyle düşüneceği kesindi. Bunun önemi yoktu, kıza şöyle bir baktığında onu çok farklı açılardan çekici buldu. Ve âşığına ne olduğunu gördüğü zaman hissedeceği tiksinti Dimitriy'in ondan alacağı zevki sadece artırırdı.

"Burada," dedi Dimitriy, berrak ve dostça olmasını ümit ettiği bir tonla. "Yukarıda sizi bekliyor."

Katyuşa yukarı çıktı. Dimitriy kapıyı kapatıp onu takip etti.

İlk durak Kimki'ydi, fakat Raisa oturduğu yerden kımıldamadı. Tamara da öyle. O da yerinde oturmuş bakıyordu. Fakat vagona biri bindi.

Binen kişi o yaşlı kadındı, daha iyi bir isim bulunamadığından Natalya Borisovna adıyla anılan kadın. Tamara'yı istasyona kadar takip edip trene binmeyi başarmış olmalıydı, ama doğru vagona değil. Kimki harekete geçebilmesi için ilk fırsatı vermişti ona. Tamara'nın yanında boş yer yoktu ve Natalya da onun yanına gitmedi. Onun yerine vagonun uzak ucunda bir yere oturup tıpkı Tamara'nın Raisa'ya baktığı gibi o da gözlerini Tamara'ya dikip bakmaya başladı, ama onun gözlerinde Tamara'nın yüzünde olduğunu bildiği nefret ifadesi yoktu.

Tren istasyondan ayrıldı ve Petersburg'a kadar sürecek yavaş yolculuğuna devam etti. Sanki hızlanıyormuş gibi sarsılmaya başladı, fakat Tamara onun asla çok hızlı gitmediğini biliyordu. Bu rotada daha önce yapmış olduğu yolculukları hatırladı, sadece birini hızlı yolcu treniyle yapmıştı. Son defasında Dimitriy'in cenaze törenine gidip geri dönmüştü. Ondan önce de Konstantin'le birlikte imparatorluk trenindeydi. Kendi kendine hafifçe gülümsedi. O zamandan beri Konstantin'den haber almamıştı, fakat mektup yazacağından emindi. Yine de bu geleceğe ilişkin bir konuydu ve bugün için önemi azdı. Raisa'yla hesaplaştıktan sonra gelecekle hesaplaşabilirdi. Karnında yine hazımsızlığa benzer bir ağrı hissetti. Çok yakın gelecekte önemli olan tek şey vardı, Aleksey İvanoviç yakında Moskova'ya geri dönecekti. Tamara doğrudan onunla ilgili bir şey duymamıştı, ama başka bir Dekabrist sürgünün, Prens Sergey Grigoroviç Volkonskiy'in, birkaç gün içinde evine döneceği söylentisi dolaşıyordu ortalıkta. Ve bu adam da Aleksey ve Dominikiya gibi Sibirya'nın İrkutsk kentine gönderilmişti.

Vagonun diğer ucundaki bir hareketlenme Tamara'yı düşüncelerinden ayırdı. Kondüktör durmuş yüksek sesle yolculardan biriyle konuşuyordu. Tamara sırtını dikleştirip baktığında bu kişinin Natalya olduğunu gördü. Meraklanarak ayağa kalktı ve onlara doğru yürüdü.

"Para yoksa bilet de yok," diyordu kondüktör. "Bilet yoksa da, bir sonraki istasyonda inersiniz."

"Lütfen," diye cevap verdi Natalya. "Trende kalmam lazım."

Konuşurken, trende olması sanki Tamara'nın suçuymuş gibi ona bakıyordu ve bir bakıma da öyleydi zaten. O Tamara'yı takip ediyordu ve Tamara'da trene binmişti. Tamara, parası olmasa bile, resmî kâğıtları sayesinde böyle bir durumun görmezden gelinmesini sağlayabilirdi. Ama Natalya'nın böyle bir ayrıcalığı yoktu. Tamara yaşlı kadının gece yarısı üçüncü sınıf bir istasyonun peronuna atılması fikrinden hoşlanmadı. Ayrıca onunla hâlâ Dimitriy hakkında konuşması gereken şeyler vardı.

"Onun ücretini ben ödeyeceğim," dedi.

Kondüktör, Tamara'yı tepeden tırnağa süzdü. Başka biri, başka bir kadın olsa parayı kabul etmeyi reddedebilirdi, ama Tamara'nın pasaportunu görmüştü ve onun arkasındaki makamı biliyordu. "Nereye?" diye sordu Natalya'ya.

Natalya cevap veremedi. Onun yerine Tamara'ya baktı. Tamara, Natalya onu takip etmeye başladığından beri nereye gideceklerini bilen tek kişinin kendisi olduğunu fark ettiğinde iki kadın arasında neredeyse bir gülümseme dolaştı. Ama aslında bunu Tamara da bilmiyordu. Bu soruya yanıt verebilecek tek kişi Raisa'ydı.

"Petersburg," dedi Tamara; demiryolunun son noktasından daha ileri gidemeyeceklerini biliyordu. Kondüktör ondan altı ruble alıp Natalya'ya bir ikinci sınıf bileti uzattı, sonra yoluna devam etti. Natalya ve Tamara öylece kalıp bir süre birbirlerine baktılar. Tamara oturup konuşmaya başlayıp başlamaması gerektiğini düşündü. Bu akıllıca olacaktı. Raisa sadece pencereden dışarı bakarak otururken yapabileceği bir şey yoktu nasılsa. Arkasına döndü ve

yüzü Raisa'ya dönük olarak oturmaya hazırlandı.

Raisa gitmişti. Tamara'nın beklediğinden daha uyanık çıkmış ve onun dikkatinin bir anlığına dağılmasından faydalanarak ortadan kaybolmuştu. Koridorun tam ortasında dururlarken Tamara'yla kondüktörün yanından geçmiş olamazdı, diğer yöne doğru gitmiş olmalıydı. Tamara vagonun sonundaki kapıya koşup açtı. Bir saniye sonra vagonun sonundaki madenî platformun üstüne çıktığında soğuk gece havası çarptı yüzüne. Tam Tamara dışarı çıktığı anda Raisa atladı. Tamara rayların yan tarafına düşüp yuvarlandığı sırada bir anlığına onun saçlarını ve eteğini görebildi, sonra tren yoluna devam ederken Raisa da görüş alanından çıktı.

Tamara aptallığına lanet okudu. Böyle bir atlayış bir insan için ölümcül olmayabilirdi, ama yaralanma riski bile onu caydırmaya yeterdi. Bir *vurdalak* içinse ne risk ne de korku söz konusuydu. Her türlü yara çok geçmeden iyileşirdi. Tamara parmaklığa yaslanıp baktı. Karanlıkta Raisa'yı gördü. Atlama riskini alıp alamayacağını düşündü, ama aşağı bakıp trenin çok hızlı gittiğini gördüğü zaman bunun çok tehlikeli olacağına karar verdi. Hayatta kalsa bile bir kolunu ya da bacağını kırabilir veya bilincini kaybedip Raisa'nın insafına kalabilirdi.

Sonra trenin düdüğünün üç kere çaldığını duydu, duracaklardı. Başını kaldırdığında ilerideki köprünün, Şodniya üzerindeki köprünün başlangıcını işaretleyen yeşil fenerleri gördü. Köprünün üzerinden aynı anda iki tren geçemiyordu ve bir tanesi köprüyü geçerken diğeri bekliyordu.

Tamara trenin yavaşlamasını bekledi, fakat henüz durmadan aşağı atlayıp hemen doğruldu. Vagonun diğer ucunda frenle meşgul olan kondüktör onu fark etmedi. Ay batmıştı, fakat trenden etrafını görmeye yetecek kadar ışık geliyor ve Raisa da kolay bir hedef oluşturuyordu. Sadece bir tren uzunluğu kadar uzaktaydı ve Moskova'ya dönme ümidiyle demiryolu boyunca geriye doğru yürüyor olmalıydı. Tren artık tamamen durmuş, köprünün

boşalmasını bekliyordu. Tamara hızlı hızlı yürüdü. Zemin koşamayacağı kadar engebeliydi, ama yine de çok geçmeden Raisa'yı yakalayabilirdi.

Tamara ona seslendi, fakat bu etkili olmadı. Biraz daha yaklaşıncaya kadar bekleyip tekrar bağırdı. Bu defa Raisa dönüp ona baktı. Sonra Tamara onun rayların kenarında bir yere oturup yetişmesi için onu beklemeye başladığını gördü. Tamara adımlarını biraz yavaşlattı. Bastonunun ucundaki kapağa uzanıp çekti ve onu bir yana fırlattı. Çantasından tabancasını çıkardı.

Bekleyen trenin son vagonunu geçtiği sırada Tamara yalnız olmadıklarını fark etti. Rayların diğer tarafında Tamara gibi yürüyen biri daha vardı. Tamara bir an onun, iki kadının neden trenden atladığını öğrenmek için gelen kondüktörlerden biri olduğunu düşündü, ama değildi. Yine Tamara'yı bir gölge gibi takip eden ve kendisine Natalya diyen o yaşlı kadındı.

"Git buradan," diye bağırdı Tamara, yürürken ona bakmadan. Gözlerini Raisa'ya dikmişti. "Burası güvenli değil."

"Bunu bilmediğimi mi sanıyorsun?" diye sordu Natalya.

"O zaman onlardan değilsin." Natalya'nın on yıl önceki sözde ölümünü göz önünde bulunduran Tamara bu olasılığı unutmamıştı, ama giderek azalıyor gibi görünüyordu.

"Toma!"

"Ama sen Natalya Borisovna da değilsin."

"Hayır. Bu sadece ödünç aldığım bir isim."

"Neden?"

"Çünkü Moskova'da olmamam gerekiyordu."

Tamara hâlâ Raisa'ya doğru yürümeye devam ediyor ve bu konuların dikkatini dağıtmasına izin vermemesi gerektiğini biliyor, fakat bu kadının neler olup bittiğini anlaması açısından yaşamsal bir öneme sahip olduğunu da hissedebiliyordu. "Yani, neden o?" dedi Tamara.

"Çünkü 1812'de oradaydı."

"Aynı yaşta mıydınız?"

Sessizlik oldu. "O biraz daha gençti, bir arkadaşın arkadaşıydı."

Tamara, Oleg İlyiç'in annesinin arkadaşlarını ve adlarını tarif edişini anımsadı. "Yüzbaşı Petrenko'nun arkadaşı mı?" diye sordu.

"Pek sayılmaz." Sesinde acı bir ifade vardı.

"O zaman Yüzbaşı Danilov'un."

"Onun yüzbaşı olduğu günlerin üzerinden çok zaman geçti."

Tamara durdu. Raisa birkaç adım önündeydi ve hâlâ yerde oturuyordu. Tamara elini yaşlı kadına doğru kaldırıp sessiz olmasını ve rayları aşıp onların yanına gelmemesini işaret etti.

"Ayağa kalk," dedi.

Raisa ona baktı. Yüzü gözyaşlarıyla ıslanmıştı. "Ne?"

"Ya da oturduğun yerde öl."

"Beni rahat bırak." Raisa'nın sesi sıkıntılıydı. Tamara bunu beklemiyordu. Kadın savaşkan bir tavır içinde değildi ve bu olmadan ondan nefret etmek için neden bulmak güçleşiyordu. Sonra Tamara bir tanesini hatırladı.

"Dimitriy'e dokunmayabilirdin," dedi.

"O seçimini yaptı."

"Sen kandırdıktan sonra."

"Yine de seçme şansı vardı," dedi Raisa, "hatta en son anda bile. Çoğu erkek saygınlığını korumayı tercih ederdi."

Tamara biraz düşündü. Raisa haklıydı. Kartlar ne kadar aleyhine olsa da, Dimitriy hâlâ kendi kaderini tayin edebilecek durumdaydı. Daha güçlü bir erkek, işin nereye varacağını anladığı anda, ne kadar yol almış olursa olsun geri dönerdi. Ama bunun önemi yoktu.

"Dimitriy'in aptallığı senin suçunu azaltmaz," dedi Tamara.

Raisa, bu yorumu dinliyor gibi bile görünmüyordu. Onun yerine ayağa kalkıp elbisesini düzeltti. Tamara'ya doğru bir adım atıp durdu ve ilk defa görüyormuşçasına onun yüzünü yakından inceledi. Fakat konuşmaya başladığında, düşüncelerinin odak noktasında her zamanki gibi kendisi vardı.

"Ben güzel miyim?" diye sordu.

"Seni tanımasaydım öyle olduğunu söyleyebilirdim."

"Peki, görebiliyor musun?"

"Neyi görebiliyor muyum?"

"Gerçekte ne olduğumu."

"Anlayabiliyorum. Görmeme gerek yok." Tamara konuşurken uzaktan trenin düdüğünün sesini duydu. Bu, indikleri tren değildi, biraz ileride duran trendi. Şimdi köprüyü geçiyordu; onu beklemiş olmalıydılar.

"Bugün bir aynada kendimi gördüm," dedi Raisa.

"Nasıl oldu bu?"

"Ah, Vasiliy İnnokyentiyeviç çok zeki bir adam. O her şeyi yapabilir."

"Peki, ne gördün?"

"Senin gördüğünü," dedi Raisa sadece. Tamara'ya biraz yaklaşıp rayların diğer tarafındaki yaşlı kadına döndü. "Sen!" diye bağırdı ona doğru. "Sen yargıç olabilirsin. Hangimiz daha güzel?"

"Toma," dedi kadın, sanki kendisinden iki kere ikinin dört ettiğini doğrulaması istenmiş gibi bir saniye bile düşünmeden.

"Gördüğün gibi o anlıyor," dedi Raisa, "fakat bunu hemen değiştirebiliriz. Bak."

Elini yüzüne yaklaştırıp tırnaklarını yanağına batırdı ve etlerini koparark aşağı kadar çekti. Olağanüstü bir güç kullanıyor olmalıydı, çünkü geride bıraktığı şey basit bir tırmalama izi değildi. Yüzünün yan tarafındaki yırtıktan Raisa'nın dişlerini ve dilini gördüğü zaman Tamara'nın dili tutuldu. Raisa yanağını sıkıca tutup yırttı ve yere fırlattı. Dudağının kenarını da yırtmış olduğu için, yüzünün yan tarafındaki açıklık ağzının sağ kenarından neredeyse sol kulağına kadar uzanıyordu.

"Fark etmedi değil mi?" dedi, dudaklarının sözcükleri şekillendirme yetisini kaybetmesiyle birlikte anlaşılamayacak hale gelen konuşmasıyla. Tamara onun iyileşeceği düşüncesine gönderme yaptığını varsaymıştı, fakat Raisa'nın sonraki sözcükleri başka bir yorum gerektiriyordu. "Yüzümün ne önemi olabilir? Beni çirkin yapan şey o değil ki?"

"Hayır," dedi Tamara. "Hayır, o değil."

Artık tren yaklaşıyordu ve zemin hafifçe sarsılmaya başlamıştı. Duran trenin arka tarafı hâlâ onun görülmesini engelliyordu. Tamara başka bir düdük duydu ve önündeki köprü boşalınca o tren de hareket etmeye başladı.

"Ama sende aynı şey olmazdı, değil mi?" Raisa konuşurken Tamara'nın yanına gelmiş ve elini onun yüzüne koymuştu. Raisa birkaç dakika önce kendisine yaptığı şeyi Tamara'ya da yapmak üzere tırnaklarını onun etine batırıp cildini aşağı doğru yırtmaya başladığı anda Tamara yakıcı bir acı hissetti. Gafil avlanmıştı ve Raisa bu kadar yakınındayken kendisini korumak için ne tabancasını çekebiliyor ne de bastonunu kullanabiliyordu.

Sonra Raisa onu bıraktı. Cildi dağlanmış gibi yanan Tamara yanağından kanların aktığını hissetti. Raisa'nın saldırısının yarım kalmasının nedeni yaşlı kadının onun üstüne atlamış olmasıydı. Vampirle mücadele edebilecek kadar güçlü değildi, ama bir an için bile olsa onun dikkatini dağıtabilmişti. Raisa'nın kayıtsızca kolunun tek hareketiyle savurup fırlattığı kadın, sırtüstü rayların üstüne düştü. Bu, Tamara'nın tabancasını çekip ateş etmesine yetti. Dimitriy'in tavsiyesini hatırlayıp rakibinin yüzüne nişan almıştı, fakat Raisa'nın kendi kendine verdiği zarar nedeniyle nişan alabilecek pek bir şey kalmamıştı geride. Mermi Raisa'nın yanağındaki aralıktan girip ağzının arka tarafında bir yere saplandı. Tam olarak Dimitriy'in tarif etmiş olduğu mahvedici etkiyi yaratmadı, ama darbenin etkisiyle geriye doğru sendeleyen Raisa ancak birkaç adım atarak ayakta kalabildi. Neredeyse raylara takılıp düşecekti ama dengesini korumayı başardı.

Yaşlı kadın, Raisa'nın arkasındaki rayların üzerinde yatıyor ve inliyordu. Petersburg'dan gelen ve artık köprüyü geçtiği için hızlanmaya başlamış olan tren yaklaşırken yaşlı kadının altındaki zemin daha şiddetli sarsılmaya başlamıştı. Kadın olacakları gördü ve diğer tarafa doğru yuvarlandı.

Geriye beş mermi kalmıştı ve muhtemelen hiçbiri

Raisa'yı öldüremeyecekti, o yüzden de Tamara hepsini Raisa'yı bastonunu kullanma fırsatı bulabilinceye kadar güçten düşürmek için kullanmayı planlamıştı. Şimdi plan değişmişti, fakat doğru bir zamanlama gerektiriyordu. Tamara yine Raisa'nın başına nişan alarak ateş etti. Mermi, Raisa'nın gözlerinin arasına saplandı. Başı arkaya doğru savrulan Raisa yine geriye doğru birkaç adım attı, fakat boynu doğrulduğunda gülümsüyordu – dudakları bunu yapabileceği kadar iyileşmişti bile. Alnındaki düzgün, yuvarlak delikten kan sızıyordu. Tamara silahını üçüncü kez ateşledi ve Raisa yine arkaya doğru savruldu. İki demiryolunun arasındaydı. Tamara birkaç adım ilerleyip cesaret edebildiği kadar yaklaştı ona.

"Sen her zaman aptal bir kadındın, Tamara Valentinovna," dedi Raisa, ümitsizlik ve kin karışımı bir ifadeyle. "Ve artık benim sayemde hem aptal hem de çirkin bir kadın oldun."

Tamara bir daha ateş etti ve Raisa artık güney istikametindeki rayların tam üstündeydi. Zemin sarsılmaya devam ediyordu.

"İki mermin kaldı ve ben hâlâ ölmedim," diye devam etti Raisa. Yanağı artık tamamen iyileşmişti, gözlerinin arasındaki yara da. Bir adım ilerleyip tekrar iki demiryolunun arasına geldi. "Onlar da bitince ne yapacaksın?"

Tamara'nın yalnızca bir mermiye ihtiyacı vardı. Bir an durdu, sonra Raisa'nın burnunun ortasına nişan alıp tekrar ateş etti. Merminin nereye saplandığını göremedi, fakat Raisa yine geriye doğru savruldu ve yaklaşan trenden kaçamadı.

O havaya savrulup rayların diğer tarafına düşerek gözden kaybolurken pistonları son sürat inip kalkan tren buharlar saçarak yoluna devam etti. Darbe, Raisa'nın vücudundaki bütün kemikleri kırmış olmalıydı, ama onu öldürmüş olamazdı. Tamara hemen onun üstüne çullanıp son ve öldürücü darbeyi indirebileceğini ümit etmişti, fakat Moskova'ya doğru uçarcasına yol alan tren ikisini ayırmıştı.

Tamara eğilip demiryoluna paralel olarak uzandı ve

ne olup bittiğini görmek için trenin altından baktı. Şansı varsa demiryolunun diğer tarafına geçtiğinde Raisa'nın yaraları, hâlâ dövüşmesine izin vermeyecek kadar kötü durumda olurdu. Vagonlar birbiri ardına geçerken Tamara gözlerinin önündeki görüntü netleşinceye kadar tekerleklerin arasından titreyerek geçen resimleri izledi. Şans yardım etmemişti; dengesini iyi sağlayamamasına rağmen, Raisa yine ayaklarının üzerindeydi. Tamara onun yüzünü değil, darbenin etkisiyle kırılmış ve bir sakatınki gibi eğilmiş bacaklarını görebiliyordu. Yüzünün hangi tarafa baktığı bile belli değildi.

Sonra Tamara başka bir eteklik ve Raisa'ya doğru koşan bir çift bacak gördü. Bu yalnızca o yaşlı kadın olabilirdi: Natalya. Raisa'nın arkası ona dönük olmalıydı, çünkü kadının yaklaşmasına tepki vermiyordu. Kendisini Raisa'nın üzerine fırlattığı anda Natalya'nın bacakları görünmez oldu, sonra Tamara gelip geçen tekerleklerin arasından her ikisinin de rayların hemen yanında yerde olduklarını gördü.

Natalya üstteydi. Eli, Raisa'nın yüzündeydi ve gözleri, kendisine o yaşta hiçbir kadının sahip olamayacağı gücü vermeye yetecek kadar büyük bir nefretle doluydu. Yine de Raisa hâlâ trenin çarpmasından ya da üstüne çökmüş olan tuhaf melankoliden, dolayı güçsüz durumda olmalıydı, yoksa kadını kolaylıkla üstünden fırlatabilirdi. Tamara trene göz attı, sadece birkaç vagon kalmıştı. Tren yavaşlamamıştı ve makinistin çarpışma sırasında hiçbir şey fark etmemiş olduğu açıktı. Tamara tekerleklerin arasından Natalya'nın Raisa'nın üzerinde olduğunu ve artık iki elinin de genç kadının yüzünde olduğunu gördü. Natalya gücünün son kırıntılarını da toplayıp onu öne doğru itince Raisa'nın başı raya çarptı. Trenin tekerlekleri onlardan biriyle veya her ikisiyle buluştuğu anda bir çatırtı duyuldu. Natalya geriye doğru savrulmuştu, ama Raisa yaşlı kadının bıraktığı yerde öylece yatıyordu. Tren geçip gittikten hemen sonra Tamara hâlâ titremekte olan rayların üzerinden diğer tarafa geçti.

Raisa'nın vücudu hareket etmiyor, sadece ondan geri kalanlar çürümeye devam ettikçe giysileri yavaş yavaş yere çöküyordu. Bedeninin görünen tek kısmı elleriydi ve giysinin yenlerinden kemikleri görünüyordu. Elbisenin yakası rayla aynı hizadaydı ve onu açık tutabilecek bir boyun olmadığından neredeyse kapanmıştı. Raisa'nın trenin tekerlekleri tarafından darmadağın edilen başı ise ortada yoktu.

Tamara rayların ilerisine baktığında, trenden aldığı ivmeyle, annesi tarafından çay içmesi için içeri çağırılan bir çocuk tarafından öylesine tekmelenmiş bir top gibi yuvarlanmaya devam eden başı gördü. Raisa'nın başı her traverse çarptığında biraz zıplıyor ve etrafına tozlar saçarak ufalıyordu. Durduğu sırada artık bir cevizden daha büyük değildi ve çok geçmeden tamamen hiçliğe karıştı.

İçindeki beden yok olan elbise, demiryolunun tehlikelerine karşı uyaran iğrenç bir ikaz işareti gibi, rayların kenarında yamyassı yatıyordu. Fakat sahibi Raisa Styepanovna artık yoktu.

25

Tamara, rayların arasında dolaşıp etrafına bakındı. Yaşlı kadının elbisesi koyu renkti ve hem ay olmadığından, hem de trenler uzaklaşmış olduğundan, etrafı görmeye yetecek kadar ışık yoktu artık. Bereket versin ki kadın, raylara yakın bir yerde yüzü otlara gömülmüş bir halde yatıyordu. Tamara onun yanına koştu. Kadının kolları baş hizasında yanlara doğru açılmıştı. Elleri kan içindeydi ve Raisa'nın başını rayların üstüne ittiği sırada trenin tekerlekleri her iki kolunu da kırmış gibi görünüyordu. Kopmamış olmaları bir mucizeydi. Kadının sağ bileğinde kabaca dövülmüş, ağır, demir bir halka vardı, bilezikle kelepçe arası bir şeydi. Tamara yaşlı kadını sırtüstü çevirdi. Yüzü gibi saçları da kana bulanmıştı ve burnu kırılmıştı. Ama yaşıyordu. Yüzeysel ve kesik kesik de olsa nefes alıyordu. Göğsünün yalnızca bir tarafı inip kalkıyor gibi görünüyordu. Diğer tarafı hareket etmiyordu, bu da onun çoktan yarı ölü olduğunun fiziksel kanıtıydı.

Tamara diz çöktü ve kadının yüzündeki saçları yana çekti. Gözleri kapalıydı ve şuurunun açık olduğuna dair pek bir belirti yoktu. Tamara kadının başını biraz kaldırıp kucağına aldı ve yanağını okşadı. Yüzünde, Raisa'nın tırnaklarını geçirdiği yer hâlâ acıyordu, fakat onun kendisine ne kadar zarar vermiş olduğunu anlayabilmek için yüzüne dokunmaya cesaret edemiyordu.

"Toma." Kadının sesi çok zayıftı, fakat mükemmel derecede netti.

Tamara ona baktı ve gülümsemeye çalıştı. Gözlerinde yaşların biriktiğini hissedebiliyordu. "Beni nereden tanıyorsun?" diye sordu ona.

"Seni unutabileceğimi mi düşünüyorsun?"

"Öyle görünüyor ki ben seni unutmuşum." Basit bir açıklamaydı, fakat Tamara bunu, onun hayatını kurtarmak için kendi yaşamını feda etmiş olan bu kadına söylemekten nefret etti.

"Beni tanımadın mı?"

Tamara görmesi gereken şeyi görebilmek için kadının yüzüne çaresizce, dikkatle baktı. Bu kadının bir zamanlar güzel olduğu açıktı, bir anlamda hâlâ da öyleydi. Ve evet, Tamara'nın da inanmayı çok istediği gibi, söyledikleri doğruydu, bu yüzde kendisine tanıdık gelen bir şey vardı. Sonra bir anda farkına vardı. Ne kadar uzak bir benzerlik olursa olsun ve kulağa ne kadar aptalca gelirse gelsin, bir zamanlar, uzun yıllar önce, İmparator Napoléon'un karısı olan Parma Düşesi'ne benziyordu o. Tamara onun ölümünden kısa süre önce yapılan bir portresini görmüştü. On sene daha yaşlı olsa, bu kadın olabilirdi. Tamara daha kişisel bir şey hatırlamış olmayı diledi.

Bayu babuşki, bayu,
Jivyot Myelnik na krayu...

Yaşlı kadının şarkı söyleyen sesi, yaşından ve yaralarından dolayı hırıltılıydı, fakat tonu ve sözleri, bir anda anıları Tamara'nın yaşlı kadının yüzüne bakarak başarabileceğinden çok daha güçlü bir şekilde hatırlattı. Tamara her şeyi hatırladı. Lavrovların evindeki yatak odasındaydı, asıl yatak odasında değil, onun hemen yanındaki, içinde bir çocuk yatağı olan küçücük odada. O zamanlar çok daha genç olan aynı sesin, çoktan unuttuğu dadısının sesinin karnaval sırasında bir değirmenciyle çocuklarının yaşadıklarını anlatan aptal öyküsüyle aynı ninniyi söylediğini işitebiliyordu.

On ne beden, ne bogat,
Polna gornitsa ribyat.

Yaşlı kadının yüzünde Tamara'nın belki de o zamana kadar görmüş olduğu en kocaman gülümseme belirdi. Ayrıca o artık "yaşlı kadın" değildi. Natalya Borisovna da değildi. Sonunda Tamara onu tanımıştı.

"Dominikiya Semyonovna," diye fısıldadı.

Dominikiya artık o kadar kocaman gülümseyemiyordu, o yüzden başıyla onayladı.

"Hatırlıyorsun!" dedi.

"Şimdi hatırladım. Seni daha önce gördüğümde hatırlamamıştım."

"Ben de öyle," dedi Dominikiya, "hemen değil. Biz bilmemeyi tercih etmiştik. Ama Moskova'ya geldiğimde... sadece hatırlamak için oraya gittim."

"Nereye gittin?"

"Degtyarniy Yolu'na. Geri dönmek üzereydim."

"Geri mi?"

"İrkutsk'a. Lyoşa için bir mektup teslim etmem gerekiyordu, Tsarskoye Selo'ya. Gönderdiğimiz her şey sansürleniyordu, o yüzden benim gelmemi söyledi. Benim için, onun için olduğundan daha güvenliydi. Onu bırakmaktan nefret ediyordum, fakat bunun bana seni görebilme şansı, sana sadece bir kez bakabilme şansını vereceğini biliyordum."

"Bir mektup mu?" diye sordu Tamara.

"Çar'ın ölümünü duyduğumuz zamandı. Lyoşa, Yuda'nın Tarasov'un peşine düşeceğini biliyordu. Onu uyarmamız gerekiyordu." Dominikiya aceleyle devam etti. "O iyi mi? Yuda onu ele geçirdi mi?"

Tamara bu soruya nasıl cevap bulabileceğini bilmiyordu, fakat Dominikiya'nın bir cevap beklediği açıktı. "O iyi," dedi, Dominikiya'yı yatıştırmaya çalışarak. "İyi."

"Sonra İrkutsk'a geri dönmek üzere yola çıktım, fakat Moskova'da durdum. Cinayeti duydum, Degtyarniy Yolu'na gittim. Ve sonra seni gördüm. Sen olduğunu bilmi-

yordum, ama saçların bana hatırlattı. Ve doğum günün olduğunu söylediğin zaman, artık biliyordum ki sendin." Öksürdü ve Tamara onun dudaklarında kan gördü. Dominikiya eliyle silmeye çalıştı, ama imkânsızdı. Kollarının işe yaramaz hale gelmiş olduğunu fark etmemiş gibi görünüyordu. Tamara onun ağzındaki kanı sildi.

"Neden söylemedin?"

"İstedim, Toma. Ne kadar çok istedim! Ama ben de Lyoşa gibi bir sürgündüm. Beni tanırlarsa, tutuklarlardı. O zaman ne yapardım?"

"Ama artık geri döndün."

"İkimiz de döndük. O tekrar özgürlüğüne kavuştu ve Dimitriy'i ve seni görmek için evimize döndük."

"Aleksey, Moskova'da mı?" Tamara heyecanla titredi. Bu haber pek çarpıcı değildi, fakat Tamara'nın aylardır beklediği şeydi. Gerçek olamayacak kadar iyiydi. Birçok soru yanıt bulacaktı.

"Bugün geldik. Ben hemen seni bulmaya çalıştım, ama o Dimitriy'i görmek istedi. Anlıyor musun?"

Tamara eski dadısının elini tutmak için dayanılmaz bir istek duyuyordu, fakat böyle yapmakla ona sadece acı vereceğini biliyordu. Onun yerine yanağını okşadı. "Tabii ki anlıyorum," dedi. "Dimitriy senin oğlun değil. Biraz birlikte zaman geçirmeyi hak ediyorlar." Tamara sessizce Aleksey'in oğluyla olası buluşmasının yaratabileceği dehşeti düşündü. Yapabileceği tek şey bunun asla olmaması için dua etmekti. "Ama beni bulmak için geldin ve hayatımı kurtardın."

"Neden kaçtığını anlayamadım. Sonra o kadını takip ettiğini fark ettim. Onun ne olduğunu tahmin ediyordum, ama sen ateş ettiğin zaman artık emin oldum."

"Daha önce onlarla karşılaşmış mıydın?"

Dominikiya tekrar gülümsedi. "Bu şekilde değil," dedi. "Bunu yapan hep Lyoşa'ydı. Sence benimle gurur duyar mı?"

"Elbette duyar," dedi Tamara, biraz zorlama bir heyecanla. "Çok, çok gurur duyar."

"Ona anlatır mısın?"

"*Sen* anlatırsın," diye ısrar etti Tamara.

Dominikiya yapabildiği ölçüde gülümsedi ve başını salladı. "Sen iyi bir yalancısın, Toma; tıpkı Lyoşa gibi. Benden çok ona çekmiştin, ama ikiniz de beni hiç kandıramazdınız. Onu bir daha göremeyeceğim. Hiç olmazsa seni görebildim." Gözlerini kapatıp başını yana çevirdi, ama Tamara artık onu dinlemiyordu.

Gözleri tamamen kör olmalıydı, ama şimdi annesi –*annesi*– ona her şeyi anlatmıştı. "*Benden çok ona çekmiştin.*" Dominikiya'dan çok Aleksey'e –annesinden çok babasına– çekmişti. Aleksey, Vadim Fyodoroviç'in eski bir arkadaşı, en yakın yoldaşıydı. Vadim'in kızı Yelena'dan başka kim onun gayrimeşru kızına bakmayı kabul ederdi ki? Ve Tamara'nın, annesi ve dadısıyla ilgili puslu anılarını birbirlerinden ayırt edememesinde şaşılacak bir şey de yoktu, çünkü ikisi aynı kişiydi: Dominikiya Semyonovna. Bir annenin çocuğuna bakmasını garanti altına almanın ve gerçeğin hiç ortaya çıkmamasını sağlamanın daha iyi bir yolu olabilir miydi?

Ama Dekabrist Ayaklanması ve Aleksey'in sürgüne gönderilmesi her şeyi berbat etmişti. Tamara bir zamanlar babasının bir Debarist olabileceği düşüncesini küçümsediğini, fakat Aleksey hakkında bir şeyler öğrendikçe onu her çocuğun gurur duyacağı büyük bir adam olarak görmeye başladığını anımsadı. "Bir ağabey ve değeri bilinmemiş bir ulusal kahraman" diye nitelemişti Prens Volkonskiy mektuplarından birinde Tamara'nın babasını.

Tamara onun bununla ne kastettiğini hâlâ bilmiyordu, ama yakında öğrenecekti. Çok yakında Aleksey'le yüz yüze konuşacaktı.

Bir anne, bir baba ve diğer bir kişi; bir ağabey –Dimitriy. Artık bir ağabey değildi, Tamara onun ağabeyi olduğunu öğrenemeden ölmüştü. Artık kız kardeşi için hiçbir şey ifade etmiyordu. Tamara bu düşünceyi zihninden kovdu. Zaten çok fazla sevinç ve çok fazla keder yaşamıştı. Annesinin üstüne eğilip ona sarıldı, canının acımasına

çok aldırmadan ve bu kadar uzun bir ayrılıktan sonra kendisinin de aynı acıyı seve seve çekeceğini bilerek, onu olabildiğince özenle kollarının arasında sıktı. Tamara annesinin kırık kollarına rağmen bu sarılmaya karşılık vermeye çalıştığını hissetti, ama yaşlı kadın geri düştü. Tamara doğrulup altındaki o sevgili, yaşlı, kırışıklarla dolu yüze baktı.

"Onunla birlikte gitmeliydim, Toma." Dominikiya'nın bakışları heyecanla Tamara'nın yüzünde geziniyordu. "Bunu anlamalısın."

"Anlıyorum. Elbette anlıyorum," dedi Tamara. O, kocasıyla Petersburg'da kalmamış ve onu bir daha hiç görmemişti. Dominikiya daha akıllıca bir seçim yapmıştı. "Beni emin ellere bıraktın."

"Seninle ilgileneceklerini biliyorduk. Vadim'den dolayı."

"Vadim hakkında her şeyi öğrendim," dedi Tamara, gözyaşlarının Raisa'nın çizdiği yanağındaki yaraların üzerinden kayarken verdiği acıyı hissederek. "Ve Maks ile Dimitriy hakkında."

Dominikiya tekrar gözlerini kapattı, ama sesi hâlâ netti. "Sanırım Vadim'le hiç konuşmadım, ama Lyoşa için onun bütün dünyadaki en büyük adam olduğunu biliyorum. Maks'ı ve Dimitriy'i de tanıyordum. Maks hoştu. Maks gibi bir adamla evlen Toma, Lyoşa gibi biriyle değil."

"Ben bir doktorla evlendim, adı Vitaliy." Ayrıntılara girmeye gerek yoktu.

Dominikiya yine gülümsedi ve sonra öksürüğe boğuldu. Artık öksürürken gelen kanı dert etmiyor gibi görünüyordu ve ağzının kenarında Tamara'nın silemeyeceği kadar çok kan vardı. Dominikiya biraz kendine geldiğinde çok daha alçak bir sesle konuşmaya devam etti. "Çocuk?"

Tamara, standart bir cevap verebilmeyi başardı. "Üç tane," dedi. Dominikiya bir şey söylemedi, fakat gözleri hâlâ kapalı, başını salladı. "Milenoçka on beş yaşına geldi," diye devam etti Tamara. "Neredeyse kadın oldu artık. O kadar güzel ki." Bu konuda yalan söylemek o kadar

kolay ve o kadar harikaydı ki. Dominikiya bu yalanı hiç öğrenemeyecekti ve Tamara da başka biriymiş gibi davranmanın keyfini çıkarabilirdi; bunu genellikle ancak yalnızken deneyimleyebilmişti. "Stasik on üç yaşında. Babası gibi doktor olmak istiyor." Bunu istemiş olabilir miydi oğlu? Olmasa, Tamara hayal kırıklığına uğrar mıydı? O ve Vitya, Stasik'i bu yolda ilerlemeye zorlarlar mıydı? Bunun önemi yoktu; Tamara bütün bu tip sıkıntılardan özgürdü. Başını eğip Dominikiya'ya baktı, ama yaşlı kadın yanıt vermedi.

"Luka daha on yaşında," diye devam etti Tamara. "Diğer ikisi ona sataşıp durur, ama onu bizim sevdiğimizden daha fazla sevdiklerini düşünüyorum. Birkaç hafta önce onu Nevskiy Bulvarı'na gezmeye götürdüm." Bu, küstahça çalınmış bir anıydı. "Bütün oyuncakçı dükkânlarının önünde durup burnunu cama yapıştırdı. Onu şımartıyoruz, Vitya'dan çok ben; ama sanırım Vitya ona bir şeyler alıyor ve bana söylemeyeceğine söz verdiriyor."

Artık bir anlamı yoktu. Dominikiya ölmüştü. Tamara onun ne zaman ölmüş olduğundan emin değildi, ama onun, zihninde torunlarının hayaliyle, mutlu bir şekilde ölmüş olduğundan emindi.

Tamara, Dominikiya'nın başı kucağında, konuşmaya ve çocuklarıyla ilgili hikâyeler anlatmaya devam etti. Bazıları gerçekti, kendi çocukluğundan alınmışlardı, fakat çoğu ezelden beri Tamara'nın zihninde dolaşıp duran hayallerden kurgulanmıştı. Annenin çocuklarıyla yeniden bir araya gelmesi mutluluk verici bir şeydi. Dominikiya, Tamara'yla; Tamara ise Stasik, Milenoçka ve Luka'yla birlikteydi.

Sonra artık konuşmaya devam edemedi. Kollarının arasındaki yaşlı kadını kaldırırken onun ne kadar hafif olduğuna şaşırdı. Kollarında annesiyle demiryolunun yanından kuzeybatıya, yeşil fenerlere, köprüye ve altından akan nehre doğru yürüdü.

O, tüketeceği ilk kadındı; isimler önemliyse, adı Katyuşa'ydı. Dimitriy yukarıda olup biteni gördüğü zaman nasıl bir tepki vereceğini, önce kanı mı fark edeceğini, yoksa kanepede yatan âşığının uyuduğunu mu düşüneceğini merak ederek, Katyuşa'nın ardından Milan'ın odasına çıktı. Milan'ın boynundaki yarayı görüp kendisinin ona saldırdığını anlayabilir miydi? Ve ondan sonra kendisine nasıl davranırdı? Dimitriy'in önünde korkudan dizlerinin bağı çözülür ve çok geçmeden korkmakta haklı olduğunu öğrenir miydi, yoksa ona güvenmekle aldandığını düşünüp kendini korumak için üstüne mi atlardı?

Sonra olup bitenler sadece sinir bozucuydu. Katyuşa çığlık attı; tesadüfen veya komşuların dikkatini çekerek hayatını kurtarmayı düşünerek kasten, çok yüksek sesle attığı, tekrarlayıcı, gürültülü bir çığlıktı bu. Dimitriy belki de onların gelmesine izin vermeliydi, ama içgüdüleri galip geldi ve Katyuşa'nın çenesine bir yumruk attı. Genç kadın ıslak bir paçavra yığını gibi yere yığıldı ve Dimitriy onun ağzından kan geldiğini gördü. Diz çöktü. Katyuşa baygındı, ölmemişti. Bu en azından kanı korurdu, fakat kaderini öğrendikten sonra bilincini bu kadar kısa süre içinde yitiren bir kurbandan fazla bir tat alınmazdı.

Dimitriy, Katyuşa'yı koltuğa doğru çekti ve kaldırıp Milan'ın yanına oturttu. Ümit ettiği gibi genç kadın sızlanmadı ve herhangi bir direnç göstermedi. Hatta hiç hareket etmedi. Dimitriy, elini onun bluzunun altına kaydırarak göğsünün üstüne koyup kalp atışlarını hissetmeye çalıştı. Kalp, genç kadın son derece rahatmış gibi yavaş, çok yavaş atıyordu, ama içinde hâlâ yaşam vardı. Katyuşa'nın çenesi kırılmış, yerinden oynamış ve tuhaf bir açıyla eğilmişti. Genç kadın artık güzel değildi. Kendine geldiğinde Dimitriy bunu ona söyleyecekti. Belki de ona gösterebilmek için bir ayna kullanırdı.

Milan'ın odasına gitti ve çok geçmeden bir ayna buldu, ahşap çerçeveli, elde taşınabilir, basit bir ayna. Geri dönüp Katyuşa'nın yanına oturdu. Onun aynadaki görüntüsüne baktı, fakat Katyuşa neredeyse gerçek hayatta-

ki gibiydi. Sonra, kendine geldiği zaman ilk olarak kendi yüzünü görmesi için aynayı Katyuşa'nın yüzüne yaklaştırdı. Genç kadın hâlâ dünyadan habersizdi, fakat Dimitriy aynanın onun nefesiyle buğulandığını görebildi. Kendi kendine ayılacağını ümit ederek bir saat kadar bekledi. Belki de ayılınca tekrar çığlık atardı, ama kırılmış çenesinin ağrısı en azından başına gelecekleri fark edinceye kadar onu sessiz kalmaya ikna edebilirdi.

Sonunda Dimitriy sabırsızlanmaya başladı. Ayıltabileceğini ümit ederek genç kadını omuzlarından tutup sarstı. Katyuşa'nın kırık çenesinden tuhaf bir gıcırtı geldi. Sonunda Dimitriy beklediği tepkiyi aldı; Katyuşa'nın vücudu bir an için karnına yakın bir yerden kasıldı, sonra bir daha kasıldı. Boğazından Dimitriy'in ne olduğunu anlayamadığı bir ses yükseldi, sonra genç kadın tekrar kasıldı ve öğürdü. Bilinci kapalı halde ve oturur durumda olduğundan, bir şey çıkarabilmesi ihtimali düşüktü. Ağzına kadar ulaşabilmiş olan bir miktar kusmuk çenesinden aşağı damlıyordu. Dimitriy onun kokusunu alabiliyor, fakat bir zamanlar olduğu gibi iğrenç olarak algılamıyordu. Aslında bundan öğrenilecek çok şey vardı. Dimitry onun patates, lahana ve biraz da çikolata yemiş olduğunu söyleyebilirdi.

Katyuşa'nın vücudu başka bir spazmla kasıldı, bu defa bir öksürük nöbetiydi. Yarı hazmedilmiş besinlerin odaya saçılmasına yol açan bu refleks onun ağzının temizlenmesini sağladı. Sonra Katyuşa yeniden sakinleşti. Dimitriy ona çok sert vurmuştu, düşünmeden hareket etmek zorunda kalmıştı. Kadın birçok bakımdan neredeyse ölü sayılabilirdi. Hiç ayılmayacaktı ve Dimitriy çok uzun beklerse onu elinden kaçırabilirdi. Şu andaki haliyle hâlâ bir miktar zevk verebilecek durumdaydı.

Dimitriy koltukta onun yanına diz çöktü ve saçlarını yana çekerek boynundan uzaklaştırdı. Genç kadının yüzü şimdi bir zamanki halinin parodisiydi, bunu Dimitriy bile söyleyebilirdi. Çenesi çarpılmış, yüzünün geri kalanıysa felç olmuş gibi gevşemişti. Dudaklarından hâlâ safra dam-

lıyordu. Dimitriy yüzünü onun boynuna gömüp ısırdı, önce genç kadının cildini kaplayan kusmuğun tadı geldi, fakat birazdan ağzının onun parçalanmış toplardamarından akan ılık, zengin kanıyla dolduğunu hissetti. Kana kana içti ve beslenme tarzıyla ilgili hayal kırıklığını unuttu.

Sonra birden midesi bulandı. Tükettiği şeyin kendisini zehirlemiş olmasından korkarak geri çekildi, fakat acısı azalmadı. Ölüm artık pek uzağında olmamakla birlikte, Katyuşa'nın kanı, sanki o ölmüş gibi bayatlamış değildi. Bu, bozuk kandan çok daha korkunç, daha temel ve tüketici bir şeydi. Sanki en korkunç haberi alıp, ertesi sabah onun ayrıntılarını unutmuş olarak, fakat dehşetini hâlâ hatırlayarak uyanmak gibiydi.

Dimitriy zihnini araştırdı ve olup biteni kavraması için birkaç saniye yeterli oldu: Raisa ölmüştü. Onun bazen yakın, bazen uzak olan varlığı, Dimitriy bir *vurdalak* olarak uyandığından beri hep orada olmuştu. Kafası karmakarışık olduğundan bu gece onu algılaması zor olmuştu, ama o hep oradaydı, Raisa uyurken bile. Şimdiyse artık yoktu ve Dimitriy henüz genç ve saf bir vampir olmasına rağmen, bir şekilde Raisa'nın ölmüş olduğunu biliyordu. Ondan çok şey öğrenmeyi ümit etmişti, fakat bu fırsatı artık yitirmişti. Artık kendisinden bir şey öğrenebileceği tek kişi kalmıştı; onunla Raisa'yla olduğu gibi bir bağı yoktu, fakat bu kişi Dimitriy'in yeni durumu konusunda çok daha bilgiliydi.

Dimitriy saate baktı. Bu işi bu gece yapmak için vakit artık geç olmuştu, birazdan yeni edinmiş olduğu mezarına geri dönmesi gerekiyordu, fakat artık bunu erteleyemeyeceğini de biliyordu. Yeniden gece olduğunda, Dimitriy beslenerek zaman kaybetmeyecekti. Yudin'i ziyaret edecekti.

Tamara evine ancak ertesi sabah dönebildi. Annesinin cesedini demiryolu boyunca kuzeybatıya taşımıştı. Dar ve derin bir vadinin içinden akan Şodniya Irmağı'nın üs-

tündeki köprüye ulaşmaları çok uzun sürmemişti. Tamara'nın su kenarına inebileceği bir patika bulabilmesi biraz zaman almıştı. Dışarıdan bakan biri, kollarındaki çelimsiz bedeni dünyanın en değerli şeyiymiş gibi şefkatle tutarak çimenlerin arasından aşağı inen bu kadını tuhaf bulurdu.

Sonra Tamara orada durup akan suya bakarak ne yapması gerektiğini düşünmüştü. Annesini son yolculuğuna uğurlamaktan başka bir amacı yoktu. Bu bedeni çıplak ayaklarıyla ve mutlulukla binlerce verst öteye taşıyabilirdi ama ne için? Tamara'nın yaşamında artık daha fazla zorluğa yer yoktu; en azından şu anda. Nehir kıyısını ararken birkaç kalas bulmuştu, bunların yukarıdaki köprünün inşaatından geriye kalmış olduklarını tahmin ediyordu. Sonra eteğinin kenarından kestiği şeritlerle onları birbirine bağlamıştı. Annesini o eğreti cenaze salının üzerine yatırmış, sonra da vücudunu topladığı yapraklarla örtmüştü. Yüzünü örtmeden önce annesinin dudaklarına son bir öpücük kondurup, çocukken onunla birlikte geçirdiği zamanın bütün ayrıntılarını hatırlamaya çalışarak bir süre ona bakmıştı. O sırada, son birkaç saatin anıları çok güçlü ve bunaltıcı, eski anılar ise uzak ve belirsizdi. Ama onlar bile yetmişti.

Tamara salı suya itip akıntıya bırakırken kocasının cenaze töreninden hatırında kalmış olan bir duayı mırıldanmıştı. Geri dönmeden önce nehrin kıyısında ne kadar kaldığını hatırlamıyordu, ama bir saatten fazla sürmüştü. Dominikiya'nın bedeni çoktan uzaklarda kaybolmuştu bile.

Sonra Tamara, Kimki'ye yürümüştü. Oraya vardığında gün ağarıyordu, ama yine de çok beklemesi gerekmişti. Bir yük treni geçmişti, ama yolcu vagonu yoktu. Sonunda, her gün geçen ekspres iki saat gecikmeli olarak istasyona girmiş, ama Tamara bindikten sonra hızla, dosdoğru Moskova'ya yol almıştı. Tamara geçen geceki yorgunluktan sonra ikinci sınıf vagonda otururken en mükemmel halinde görünmüyor olabilirdi, ama yirmi saatlik tren yolculuğundan sonra çoğu yolcu öyle görünmezdi.

Moskova, ölçülemez derecede farklı görünüyordu. Tamara değişenin şehir değil kendi olduğunu biliyordu, fakat yine de yanından geçen herkes onu inceliyormuş gibi hissetmişti. Yanağındaki yaranın tuhaflığını ancak çok sonra, bir aynada yansımasını gördüğü zaman anlayabilmişti. O sırada her tedirgin bakışın kendisine neden Dominikiya Semyonovna'nın bu şekilde ölmesine izin verdiğini ve cenazesini niçin bu kadar uygunsuz bir şekilde defnettiğini sorduğunu hissetmişti. Onların hepsi bekleyebilirdi, ama Tamara yine de bu soruları kendisine sormaya hakkı olan bir kişi olduğunu biliyordu: babası. Bu kadar çok şeyden sonra sağ kalmış, sadece birkaç ay içinde Sibirya'dan batıya binlerce verst kat etmiş olan adam bütün sürgün yılları boyunca hep yanında durmuş olan kadının eve dönmelerinden birkaç saat sonra öleceğini beklemezdi. Onlarca yıl ayrı kalmış olduğu oğlunu kucakladığı zaman onun, bütün yaşamı boyunca hor gördüğü yaratıklardan birine dönüşmüş olduğunu görmeyi de beklemezdi.

Ama Tamara önce babasını bulmalıydı. Onun nereye gideceğini tahmin ederek başlayamazdı. Aleksey'in Petersburg'a değil de Moskova'ya gelmiş olması Tamara'yı şaşırtmıştı, fakat sonra Dominikiya'nın söylediklerini hatırladı. Aleksey Dimitriy'i görmek istiyordu ve onun Moskova'da olduğunu düşünüyorlardı. Ölümüyle ilgili haberleri duymamışlardı ve ondan önceki son adresi de Moskova'daydı. Tamara gidip kaldığı yerlerde Aleksey'i arayacaktı, er ya da geç oralara gidecekti çünkü. Ama önce temizlenmesi, hepsinden önce de dinlenmesi gerekiyordu.

Degtyarniy Yolu'na geldiğinde kapı tam olması gerektiği gibi içeriden sürgülenmişti. İsak'ın kapıyı açması iki-üç dakika aldı, fakat eve girdiği zaman Tamara'yı en çok şoke eden şey içerideki her şeyin sıradanlığı oldu. Nadya elinde sıcak su testileriyle salondan kızların odalarına çıkıyordu. Kızların çok azı yataktan çıkmıştı. Aşağı inmekte olan Sofya Tamara'ya uykulu gözlerle, "Günaydın," dedi.

Hiçbiri Tamara bütün gece dışarıda olduğu için endişelenmiş görünmüyordu; hiçbiri Raisa'nın orada olmadı-

ğının farkında değildi; ne Raisa'yla Sofya'nın odalarını ayıran koridordaki duvarın kırıldığını, ne de oradan aşağı inen merdivenin ayağına yakın bir yerde duran o çirkin nesneyi gören vardı. Raisa'ya ne olduğunu, başının Moskova treninin tekerleklerinin altında kaldığını ve kalıntılarının saniyeler içinde hiçliğe dönüştüğünü, asla tahmin edemezlerdi. Tamara'nın kendisi bile buna inanamıyordu.

Tam odasına yöneldiği sırada birinin iç çektiğini ve yere düşen bir porselen eşyanın kırılırken çıkardığı şangırtıyı duydu.

"Ne oldu sana?"

Tamara döndüğü zaman Nadya'yı gördü ve onun Raisa'nın yanağında bıraktığı tırnak izlerine tepki verdiğini anladı. Tamara henüz kendisini görmemişti, fakat Nadya'nın tepkisine bakılacak olursa, çok hoş bir görüntü olmadığı açıktı.

"Söylesem inanmazsın," dedi.

Sonra çalışma odasından geçip yatak odasına gitti ve kendisini yatağa atar atmaz sızıp kaldı.

Uyandığında hava kararmıştı. Kapısı hafifçe, ama ısrarla çalınıyordu. Kafası bu kadar doluyken uyuyabilmiş olduğu için çok sevindi, ama son dinlendiğinden beri bir günden fazla zaman geçmişti.

"İçeri gelin!" diye seslendi.

Nadya başını kapıdan içeri uzattı. "Seni soran bir beyefendi var," dedi.

"Başka birini seçmesini söyle," dedi Tamara aceleyle ve "emekli olduğumu da söyle," diye ekledi. Bu tamamen sonradan aklına gelmiş olan bir düşünceydi, ama içini heyecanla doldurmuştu.

"Bununla ilgilendiğini sanmıyorum. O tür bir beyefendi değil. Özellikle seninle konuşmak istediğini söyledi."

Bütün mahmurluğu bir anda geçen Tamara ayağa fırladı. Sonunda gerçekleşmiş olabilir miydi? Babası onu bulmaya mı gelmişti? Hızla yatak odasından çalışma oda-

sına, oradan da salona geçip ön kapıya koştu.

Yüzü düştü. Aleksey'in nasıl göründüğü konusunda hiçbir fikri yoktu, ama gelen o değildi. Gribov'du. Onu daha önce Degtyarniy Yolu'nda hiç görmemişti ve Yudin'in oradan yönettiği operasyonun ne olduğunu bilip bilmediğinden bile emin değildi, ama bu ufak tefek, yumuşak huylu, kitabi adamın burada olması yersiz görünüyordu.

"Umarım haddimi aşmamışımdır, Tamara Valentinovna," dedi Gribov, "fakat araştırmalarınızı göz önünde bulundurarak bilmek isteyebileceğinizi düşündüm."

"Neyi?"

"Aleksey İvanoviç. Geri döndü. Moskova'da."

Bu, Tamara için eski haberdi, fakat Gribov'un söyleyecek daha fazla şeyi olduğunu tahmin ediyordu. "Nerede o?" diye sordu telaşla.

"Fiilî Devlet Meclisi üyesi Yudin de onunla görüşmeyi çok istiyordu. O yüzden onu tutuklattı."

"Tutuklattı mı? Niçin? O affedilmişti."

"Korkarım Fiilî Devlet Meclisi üyesi bu tip şeyleri ayrıntı olarak görüyor. Şansım vardı ki jandarmalar getirdiklerinde Aleksey İvanoviç'i görebildim."

"Getirdiklerinde mi? Nereye?"

Gribov yanıt vermeden önce yutkundu. "Yudin'in bürosuna. Onu merdivenlerden aşağı sürüklediklerini gördüm, ama orada pek uzun kalmadılar."

"Onu nereye götürdüler?" Gribov'un da belirteceği gibi, bu aptalca bir soruydu.

"Tamara Valentinovna," dedi mırıldanır gibi bir sesle, "sanırım bunu siz de en az benim kadar iyi biliyorsunuz."

"Neden?"

Yudin bu sözcüğe şaşırdı; ama anlamına değil, birinin onu söylemiş olmasına. Aşağıdaki hücrelerden geri döndüğünde bürosunu boş bulmayı bekliyordu. Ama birkaç haftadır Dimitriy'in kendisini arayıp bulmasını da bekliyordu. Bu, ikisinin de kaçınamayacağı bir buluşmaydı. Ve

bu buluşmanın en olası başlangıcı Dimitriy'in, "Neden?" sorusu olacaktı.

"İtirazın mı var?" diye karşılık verdi Yudin.

"Nasıl itiraz edebilirdim ki? Ama bu, önceden bilseydim itiraz etmeyecek olduğum anlamına gelmez."

"Emin misin?"

Dimitriy duraksadı. "Anlatması zor. Sanki başka biriymişim gibi."

"Gerçekten mi?" Yudin her zamanki gibi meraklıydı.

Dimitriy açıklama yapmadı. Onun yerine, "Sen ne kadar zamandır böylesin?"diye sordu.

"Yaklaşık otuz yıldır. Yanımızdan ayrıldığını ve babanla benim Senato Meydanı'nda Nikolay'ın silahlı adamlarıyla yüz yüze geldiğimizi hatırlıyor musun? Ondan bir saat sonra."

"Seni yaratan kimdi?"

"Ben olağandışıyım," diye açıkladı Yudin. "Ben kendimi yarattım."

"Hiçlikten mi? Tanrı gibi?"

"Tam olarak değil. Bir vampirin kanına ihtiyacım vardı, ama o çoktan ölmüştü."

"Yani sen yetim misin?"

"Böyle ifade etmek istiyorsan."

"Benim gibi."

"Raisa öldü mü?" diye sordu Yudin.

Dimitriy başını salladı. "Ne olduğunu bilmiyorum. Zihni karmakarışıktı, sonra yok oldu."

Yudin göğüs geçirdi. Yazık olmuştu, ama almaya değecek bir riskti. Daha güçlü veya daha az kibirli bir zihin aynada tanıklık ettiği şeyin üstesinden daha kolay gelebilirdi, ama Yudin hâlâ kendi ve Dimitriy üzerinde deney yapmaya cesaret edemiyordu; en azından şimdilik. Böyle şık deneyler yürütebileceği olanaklara ve kobaylara sahip olduğu Çıfıtkale'de olmayı dilerdi.

Dimitriy arkasına dönüp çekmeceli dolaba doğru gitti. Her zaman orada duran aynanın üstündeki örtüyü çekip aldı.

"Aynanın orada olduğunu sana Raisa mı söyledi?" diye sordu Yudin.

"Bunu ondan öğrendim. Aynalar onda bir takıntı haline gelmişti. Senin, onun yüzünü görmesini sağlayabileceğini düşünüyordu."

Yudin, kaslarının eyleme geçmeye hazır bir şekilde gerildiğini hissetti. *Vurdalak*'lar duygusuz yaratıklardı, fakat yıllar içinde onların kendilerini yaratan vampire karşı büyük bir saygı duyabileceklerini öğrenmişti; vampir ebeveyni öldüren kişiye karşı intikam arzusu besleyebilmelerine yetecek güçte bir saygı. Yudin'in hissetmediği bu duygu –Bir baba katili olarak bunu nasıl hissedebilirdi ki?– Dimitriy'de tehlikeli olabilirdi. İkisi de Raisa'nın nasıl öldüğünü bilmiyordu, ama bundan kısmen onun aynaya verdiği tepki sorumlu olmalıydı. Ve ona aynayı gösteren kişi Yudin'di.

"Denedim," dedi. "Ama bir çare bulamadım."

Dimitriy başını salladı. "O senin kendisini oyaladığını düşünüyordu."

Yudin bunun gerçek dışı olduğunu söyleyerek itiraz etmeyi düşündü, fakat sonra işi oluruna bırakmanın daha akıllıca olacağını fark etti. Dimitriy, Raisa'nın böyle ufak tefek şeyler için kandırılmış olması konusunda kin besliyor gibi görünmüyordu ve o yüzden de Yudin'in Raisa'ya gerçekte neye benzediğini gösterebilme gücüne sahip olduğu yönünde bir ipucu vermektense Dimitriy'in söylediği şeye inanmaya devam etmesi en iyisiydi.

"Bu ortaklık ikimizin de yararına oldu," dedi.

"Bunun nedenini hâlâ söylemedin," dedi Dimitriy.

O kadar çok nedeni vardı ki. Dimitriy bazılarını anlayabilir, çoğuna karşı da kayıtsız kalırdı. Ama bir tanesi vardı ki, o çok temel bir şeydi. "Bunu hep planlıyordum."

"Hep mi?"

"1812'de, sen daha beş yaşındayken Petersburg'da seninle tanıştığım günden beri."

"Bir plan oluşturmak için oldukça uzun bir zaman."

Yudin, Dimitriy'in söylediklerini iltifat kabul ederek

gülümsedi. "O zamanlar belki bir plan olmaktan çok bir seçenekti, fakat başından beri vardı."

"Peki, neden şimdi?"

"Çünkü sen her şeyi çözme noktasına gelmiştin ve bu da ikna edilmeni çok daha zorlaştıracaktı. Ayrıca afla birlikte babanın çok yakında eve dönmesi ihtimali de vardı tabii ki."

"Yani o seni durdurabilir miydi?"

Yudin, Dimitriy'in sesinde üstü kapalı bir gurur mu seziyordu? Bu pek olası değildi, hatta imkânsızdı. Bu tonlama, sadece yıllardır Aleksey'den bu şekilde bahsetmiş olmasının verdiği alışkanlıktandı.

"Zor," diye karşılık verdi Yudin. "Artık yaşlandı ve senin üzerinde uzun zamandır benim kadar etkisi yok."

"Peki, onun bu işle ilgisi ne?"

"Sevgili Mitka, bütün bunların sebebi zaten o. 1812'de seninle ve annenle ilk tanıştığımda aklımda hep o vardı. Kendi kendime, 'Bu insanları mahvedeceğim ve Aleksey'e de bunu seyrettireceğim,' diye düşündüğümü çok iyi hatırlıyorum."

"Ondan neden bu kadar nefret ediyorsun?" Dimitriy'in sorusunda sitem yoktu, sadece öğrenmek istiyordu.

"Nefret mi? Bu kadar ileri gitmezdim. Şimdi tabii ki artık nefret duygusunu kaybetmiş durumdayım, o sıralarda bile, henüz insanken bile, babandan nefret etmiş olduğumu hiç sanmıyorum. Belki beni engellemeye çalıştığı zamanlarda bir miktar olabilir, ama genel olarak, hayır. O sadece bana karşı geldi. Karşıma bir rakip olarak çıktı ve ben de onu kabul ettim. Eğer ortaya onun başlangıçta düşündüğünden daha çok şey sürülmüşse bu sadece oyunu daha heyecanlı hale getirir."

"Senden nefret ettiğini düşünebiliyorum."

Yudin biraz düşündü, sonra omuz silkti. "O zaman ben kazandım," dedi.

"Annemi onun gözlerinin önünde yok etmeyi başaramadın."

"Öyle mi? Annenle yattığımızı bilmiyordun, değil mi?"

"Beni şaşırtıyorsun." Dimitriy'in sözleri onlara eşlik etmesi gereken duyguların hiçbiriyle birlikte değildi. Bu yeni bir haberdi, ama onu yıkmamıştı.

"Bizi birlikte gördüğünde Aleksey çok şaşırdı. Sonra yaşamın boyunca senin üzerinde etki sahibi olduğumu görünce, zincir tamamlandı. Onun bütün ailesini çalmıştım."

"Çalmış, ama yok edememiştin.

"Hâlâ zaman vardı."

"Ama annemde, kolera senden önce davrandı."

"Gerçekten mi?" diye sordu Yudin.

"Babamın yıkıldığına eminim, ama bunun için seni suçlamış olamaz. Daha çok annem senden kurtulmuş olduğu için rahatlamış olabilir."

Yudin gülümsedi."Gel benimle," dedi.

Biraz önce bürosuna girerken kullanmış olduğu kapının yanına gidip açtı. Merdivenlerden inerken Dimitriy onu takip etti. Yol ayrımına geldiklerinde Yudin başıyla sağa işaret etti.

"Burada iki tabut var," diye açıkladı. "Bir tanesi benim; diğerindeyse ara sıra Raisa Styepanovna uyurdu. Şimdi de sana hoş geldin diyor. Eğer Kremlin'den geçemezsen, tabutun arkasında nehre götüren bir tünel var."

Dimitriy Yudin'in işaret ettiği yere baktı, ama yorum yapmadı. Yudin'in uyurken özellikle ona biri eşlik etsin diye bir arzusu yoktu, ama bundan sakınıyor da değildi. Bu, daha çok pratik bir öneriydi. Dimitriy'in yaşaması Yudin'in işine geliyordu ve Moskova'da öğreneceği her ekstra gizlenme yeri onun yaşama şansını artırırdı.

Taş basamaklardan inmeye devam ettiler ve birazdan altı hücreye açılan kısa, basık koridora geldiler. Omuzları tavan kemerini neredeyse tamamen kaplayan Dimitriy eğilerek yürümek zorunda kaldı. Sağda, ilerideki kapının üstündeki delikten ışık sızıyordu, fakat her zamanki damlayan su sesi dışında hiç ses gelmiyordu. Birazdan oraya gideceklerdi ama henüz değil. Şimdilik Yudin'in hedefi koridorun en sonundaki yedinci kapıydı. Anahtarı kilide sokup çevirdi, sonra da üç ağır sürgüyü çekti. Şu anda bu

iş için kullanılıyor olmamakla birlikte bir *vurdalak*'a engel olabilecek kadar sağlam inşa edilmişti. Yudin kapıyı açmadan önce Dimitriy'e döndü.

"Raisa'yla birlikte yıllarca Moskova'da yaşadık," dedi. "Ama bizi kimse bulamadı. Sence bu süre zarfında ne kadar kan içmişizdir? Kaç bedeni kurutmuşuzdur? Peki, kayıp kişilere ait raporlar neredeydi? Bir *vurdalak*'ın sofraya oturmuş olduğuna işaret eden belirtilere ne oldu? Neden Kremlin'e intikam diye uluyan kalabalıklar hücum etmedi?"

"Senin bununla ilgili bir şey bulunmasını ve dedikoduların yayılmasını önleyebilecek bir konumda olduğunu düşünebiliyorum."

"Yeteneklerimi abartıyorsun, ama kısmen haklı olabilirsin. Gerekli ortadan kaybolmalar gizli tutuldu. Ama az kişi vardı."

Yudin kapıyı açıp içeri geçti. Dimitriy onu izledi. Kapının diğer yanında geldikleri koridordan daha yüksek olmayan, ama daha geniş bir oda vardı. Odanın ortasında üstünde yiyecek bulunan bir masa vardı, o taze yiyecekleri kısa bir süre önce Yudin koymuştu oraya. Odanın her iki yan duvarında sürgülü iki kapı vardı. Yudin dört kapıyı da dolaşıp, onların ardında bulunanları uyandırmaya yetecek kadar gürültü yapacaklarını bilerek bütün sürgüleri çekti. Sonra ana girişte duran Dimitriy'in yanına geldi.

İlk önce onlara en yakın olan, soldaki ilk kapı açıldı. Bir adam dışarı çıktı. Kaçamak bakışlarla etrafı kolaçan etti, Yudin'le Dimitriy'in orada durduğunu, ama yemeğin de orada olduğunu gördü. O Yudin'in son yakaladığı kişiydi, buraya geleli iki yıl olmamıştı. Otuzlarının ortasındaydı, kanı hâlâ zengin ve güçlüydü. Kendisiyle odası arasında uzanan zincirini sürükleyerek masaya doğru seğirtti. Zincir, ikisi adamın ayaklarına biri de boynuna bağlanan üç parçadan meydana geliyordu. Uzunluğuysa, ancak masaya yetişebilmesine yetecek kadardı. Adam soğuk et, ekmek, lahana ve pancardan oluşan yemeğini ağzına tıkıştırarak oburca yemeye başladı. Yudin bu diyeti dikkat-

le seçmiş ve yıllar içinde bugünkü haline gelinceye kadar geliştirmişti. Lezzetli olması ya da güç vermesi amaçlanmış değildi. Bütün amacı yaşamı sürdürmek ve kanı tatlandırmaktı.

Birinci adam yemeye başladıktan sonra diğerleri de olabildiğince hızla odalarından çıktılar. Yemeklerini kaybetmek istemiyorlardı. İlkinden daha yaşlı iki erkek ve sağ taraftaki uzak odadan da hepsinden daha yaşlı bir kadın çıkmıştı. Hepsi de aynı şekilde zincire vurulmuştu.

"Bazen ölürler," diye izah etti Yudin. "Genellikle hastalıktan, bazen de benim ya da Raisa'nın fazla anlayış göstermemizden dolayı." Sonra sesini alçalttı. "Ve intihar da her zaman söz konusu olabiliyor."

Yudin odaya doğru bir adım attı, en genç olan adamın zincirini tutup onu kendine doğru çekti. "Bunun adı Bogdan," dedi. Bogdan şimdiye kadar Yudin'in gücüne direnmenin nafile olduğunu öğrenmişti ve mücadele etmeye çalışmadı. Onun yerine birkaç lokma yemeği ağzına tıktı. Yakına geldiğinde Yudin onun zincirini Dimitriy'e verdi. "Tut onu!" Dimitriy itaat etti.

Yudin, Bogdan'ın kolunu kavrayıp giysisinin kolunu yukarı çekti. Adamın önkolunun iç kısmında iki yara vardı. Bir tanesi neredeyse iyileşmişti, diğerinin üstünde hâlâ kabuk vardı.

"Boyundan içersek, ölme riski çok yüksek," diye açıkladı Yudin. O konuşurken, Bogdan da dediklerini anlayarak, ama ilgisiz bakışlarla onu süzüyordu. Bunların hepsini daha önce de duymuştu. Yudin her şeyin anlatılmış olduğundan emin olmak isterdi. En iyisi, Bogdan ve diğerlerinin neden hâlâ hayatta olduklarını anlamalarıydı.

Yudin dudaklarını Bogdan'ın kolundaki temiz bir bölgeye bastırıp ısırdı. İlk günlerde olsaydı adam geri çekilir, ona vurur ve kendisinden uzaklaşması için mücadele ederdi, ama bu iradesi artık kırılmıştı. Kırılmış olmasa bile, Dimitriy'in orada olması her türlü direniş düşüncesini bastırırdı. En çok Yudin'in yalnız geldiği zamanlarda kıpır kıpır olurlardı, çünkü böyle zamanlarda onun üste-

sinden gelebileceklerini düşünürlerdi. Yudin'in Raisa'yı yanında bulundurmasının en büyük faydalarından biri de buydu. Bilmeyenler onun zayıf olduğunu ve kolay bir zafer kazanacaklarını sanırlardı. Raisa'nın onları bu fikirden caydırması hiç uzun sürmemişti.

Yudin biraz kan içti, ama uzun uzadıya değil. Başını kaldırıp zinciri Dimitriy'den aldı ve onun koluna doladı. "Tadını çıkar," dedi.

Dimitriy onay bekler gibi kısa bir bakış fırlattı, sonra zinciri çekip Yudin'in açtığı yarayı emmeye başladı. O içerken Yudin, Bogdan'ın yüzüne baktı. İki kişi olmanın diğer bir yararı da buydu işte. Adamın gözleri bomboştu. Yudin'in bakışlarına korkusuzca ve nefretten uzak yanıt veriyorlardı, ama içlerinde bir yerde belki de bu iki duygunun kırıntıları saklıydı. Ama en çok da kabullendiklerini; hem içinde bulundukları durumu, hem de buna karşı bir şey yapabilecek güce sahip olmadıklarını kabullendiklerini ifade eden bir bakış vardı bu gözlerde. Bir mandıra ineğinin sütünü sağan kıza, gizli gizli yakında kesime götürüleceğini ümit ederek baktığı sırada gözlerinde beliren bakıştı.

Dimitriy başını kaldırdı. Etkilenmiş görünmüyordu. "Sanırım buna alışmışsın," dedi.

Yudin onu anladı. Bu en iyi deneyim değildi. Koldan veya vücudun boyun dışındaki herhangi bir yerinden kan emmek –ki Yudin bitmek bilmez bir şekilde temiz bir deri bölgesi ararken çoğu yeri denemişti– aynı şey değildi. Öldürmeden içmenin verdiği kısıtlanmışlık hissi yorucu bir yüktü. Ancak bu yöntemin riski çok daha azdı.

"Bu, alışıncaya kadar uzun yaşamanı garantiye alıyor," dedi.

Dimitriy belirsiz bir ifadeyle başını salladı ve Yudin zinciri gevşetti. Bogdan ikisine de kısaca baktı, sonra aceleyle hepsi bitmeden masadaki yiyeceklerden biraz daha yiyebilmek için oraya doğru koşturdu. Masanın başındaki dört insan birbiriyle hiç konuşmuyordu. Yudin onlara engel olmak için bir şey yapmıyordu, fakat oradaki tutsak-

larda bu kendiliğinden oluyor gibi görünüyordu. Onun duymasını istemiyorlardı. Hücrelerine girdikleri ve onun dışarıdan dinlemediğini bildikleri zamanlarda konuşuyorlardı. Bazen aralarından biri –değişmez bir şekilde en yeni gelen kişi– diğerlerini bir kaçış planı yapmaya ikna etmeye çalışırdı, ama bu hiçbir zaman kabul görmezdi. Yudin her zaman dikkatliydi. Orada bulunanların iradesi iyice ve gerçek anlamıyla kırılmadan asla yeni birini getirmezdi.

Yudin, masada yemek yiyenleri rahatsız etmekten kaçınarak ve duvarların kenarından yürüyerek sağ tarafta en ileride duran yaşlı kadının yanına gitti. Dimitriy de onu izledi. Yudin onun zincirini kavrayıp kendine doğru çekti. Kadın direnmedi; zaten artık pek bir şey yemiyordu. Çok yakında ölecekti, Yudin'in tahmini bu yöndeydi. Şimdi bile başını kaldırıp onlara bakamayacak kadar güçten düşmüştü. Olayların zamanlamasının böyle mükemmel olması bir şanstı.

Yudin, Bogdan'a yapmış olduğu gibi yaşlı kadının kolunu tuttu, fakat bu defa doğrudan Dimitriy'e gösterdi. "Sanırım bunu ilginç bulacaksın," dedi.

Dimitriy ikna olmuş görünmüyordu, ama yine de eğilip dudaklarını kadının cildine yapıştırdı. Şüphelenmekte haklıydı. Yudin uzun zamandır bu kadından beslenmemişti. Ama mesele bu değildi. Ve her halükârda Dimitriy iyi iş çıkarıyor gibi görünüyordu. Yudin onun dudaklarının kenarlarından kan sızdığını ve Dimitriy'in en azından onun tadını alabildiğini görebiliyordu. Artık daha fazla geciktirmesinin gereği yoktu.

"Bunun adı da Marfa," dedi. Dimitriy tepki vermedi. İçmeye devam ediyordu. "Marfa Mihaylovna," diye ekledi Yudin. Dimitriy'in hafifçe hareket etmekte olan başının durduğunu hissetti. Dimitriy birkaç saniye boyunca öne doğru eğilmiş durumda hareketsiz kaldı. Dudakları kadının önkolunun iç kısmı yerine elinin üst kısmına dokunuyor olsaydı, bu tablo, bir balodaki resmî bir tanıştırılma ritüeline benziyor olacaktı.

Sonunda Dimitriy doğruldu ve Yudin başını kaldırıp

Dimitriy'in yüzüne bakması için Marfa'nın boynundaki zinciri çekti. Yudin'e gelince ne yana bakacağını bilemiyordu. Oyuncakçı dükkânının dışından bakarken içerideki her şeyi almak isteyen bir çocuk gibiydi. Gözleri, memnun bir şaşkınlık ifadesi olan bir yüz ile kasvetli, kırık bir kabullenmeden yavaşça sıyrılıp, bunca dehşetle bir arada yaşamayı öğrenmiş olmasına rağmen, dünyada, bir kadının hâlâ yaşadığı için ağlamasına neden olacak şeyler bulunduğunu keşfedebileceğini ifşa eden bir ifadenin bulunduğu diğer yüz arasında gidip geliyordu.

Bu dokunaklı an, Yudin'in pek zevkli bulduğu anlardan biriydi. Onlar birbirlerini on yıldır görmemişlerdi. Ve ikisi de diğerinin öldüğünü sanmıştı. Ama şimdi, onun sayesinde, anne ve oğul birbirine kavuşmuştu işte.

26

Marfa'nın dudakları kımıldadı ama ağzından ses çıkmadı. Yüzü soluktu ve derisi kemiğine yapışmış, yanakları içine çökmüştü. Yetmiş bir yaşındaydı, ama bu bakımsız kalmış haliyle daha yaşlı görünüyordu. Sevgi dolu bir oğul olarak Dimitriy'in, son gördüğünden beri geçen on yıl içinde ne kadar değişmiş olursa olsun annesini hücreye girdiği anda tanıması gerekirdi. Ama Dimitriy artık öyle bir şey değildi. Artık Marfa'nın oğlu olup olmadığı da felsefi bir tartışma konusuydu. Onu sevmiyor olması ise reddedilemez bir kesinlikti.

Yudin annesinin adını söylediği sırada Dimitriy gerçeği daha yeni sezmeye başlamıştı ama gerisi hızla geldi. Marfa'nın yüzüne bakıldığı zaman kim olduğu belli oluyordu ve Dimitriy duygusuz bir şekilde ona bakarken Marfa'nın iki şeyi neredeyse aynı anda kavradığını –birincisi, o kendi oğluydu, ikincisi, o bir vampirdi– görme ayrıcalığını tattı.

Marfa çok ufak tefek görünüyordu. Dimitriy onu son gördüğünde altmışlı yaşlarında, bel ölçüsü yaşıyla birlikte giderek artan tombul bir kadındı, fakat artık hepsi gitmişti. Her açıdan küçülmüş görünüyordu. Kollarını gevşek bir şekilde önüne sarkıtmış, yaşlı gözlerle Dimitriy'i izliyordu. Dimitriy'in onda bulmayı başarabildiği azıcık kan da artık akmıyordu.

"O zaman ölmemiş miydi?" dedi Yudin'e, hâlâ annesine bakarken.

"Hasta bile değildi. Sadece günün birinde benim hiç yaşlanmadığımı fark etti ve böylece gerçeği anladı. Bir gün bunun olacağını biliyordum ve senin Besarabya'da olduğun zaman da en ideal zamandı. Ona birlikte Moskova'ya gitmeyi teklif ettim ve o yolculuktan hiç geri dönmedi. Her şeyi resmîleştirmek şaşırtıcı derecede kolay oldu."

"O zamandan beri burada mı?" dedi Dimitriy. "Sekiz yıldır?"

"Dayanıklılığı beni hayrete düşürdü, ama ona güç veren bir şey vardı. Aleksey'in, hatta belki de senin gelip onu kurtarabileceğini düşünüyordu.

Dimitriy annesine döndü. "Eğer bir teselli olacaksa bilseydim eminim öyle yapardım." Annesini niçin avutmak istediğini merak etti.

"Ya şimdi?" diye sordu Marfa, sonunda fısıltı halinde konuşmayı başararak.

Dimitriy omuz silkti. Onun bu soruyu neden sorduğunu pek anlayamamıştı. Dimitriy'in içinde, eski halinin kendisini cesur oğul rolünü oynamaya zorlayacak bir kalıntısının kaldığını mı düşünüyordu? Marfa'nın sakin kederi ancak böyle düşünmediğini ima ediyor olabilirdi. Ama yine de Dimitriy bunu neden yapmasındı? Onun tavrını hangi yasalar bağlıyordu?

Bir cevap alamayacağını anlayan Marfa başka bir soru sordu. "Neden?"

Dimitriy derin bir nefes aldı. "Uzun hikâye," dedi. "Şunu söylemem yeterli ki, bunu..."

Marfa gözleri kapalı, yanakları gözyaşlarıyla ıslanmış haliyle başını sallayınca Dimitriy sustu. Annesi gözlerini açtı ve tekrar konuştu. "Neden, Vasya? Onu bana neden gösteriyorsun?"

Göz ardı edilmek Dimitriy'in içinde ani bir kızgınlık hissi uyandırdı. Çocukken annesinin kendisine ceza vermek istediği zamanları hatırladı. En sevdiği numarası başka biriyle Dimitriy hakkında konuşmaktı."

"Neden olmasın?"

"Bana yeterince acı çektirmedin mi?"

"Bunun seninle ilgili olduğunu mu sanıyorsun?"

"Biraz önce nasıl tepki vereceğimi düşünürken keyifle kıpırdandığını gördüm, her zaman yaptığın gibi."

"Bu yine de seni bir sebep haline getirmez. Sen her zaman bir araçtın Marfa, bir amaç değil. Bunu biliyorsun." Yudin konuşurken elini kaldırdı ve yıllanmış bir eş gibi onun yanağını okşadı.

"Mitka'nın nasıl tepki vereceğini görmek için miydi?"

"Gözle görülebilir fazla bir tepki olmamasına rağmen, o da bir mükâfattı. Ama haklısın; bu Mitka'nın iyiliği için. Memnun olmalısın."

"Memnun mu?"

"O ölümsüz oldu; her zamankinden daha güçlü, daha hızlı ve daha bilge. Hangi anne bununla gurur duymaz ki?"

"Seni tanıdığımı unutuyorsun, Vasya. Senin gibi olduğunu görmek beni nasıl mutlu edebilir ki?"

"Sen bilirsin," dedi Yudin, elini Marfa'nın yüzünden çekerken. "Kendisine verdiklerimden sonra en azından Dimitriy'in mutlu olduğunu umuyorum."

"Peki, ne verdin?"

Yudin, bu sorunun cevabı son derece açıkmış gibi ona baktı. "Kendini bilme! Kişisel farkındalık! İçini görmeye çalış, Mitka. Ne hissediyorsun?"

Dimitriy, Yudin'in söylediği gibi duygularını incelemek için bir an düşündü. Aklına bir şey geldi ve konuşmaya başladı. "Biraz eğlendim; kabul etmemiz gerekir ki bu durum biraz ironik. Kandırıldığım için de kızdım, en çok kendime; ama sana da, Vasya. Onun ölmediğini fark etmem gerekirdi."

"Başka?"

"Tiksindim."

"Tiksindin mi?"

"Buradan. Ve yaptıklarından. Gizli bir mahzende sakladığın zincirlenmiş insanlardan geçinmenden, yalnızca bir sonraki gece beslenebilmek için onları her gün yeniden

canlandırmandan. *Vurdalak* bir avcıdır, çiftçi değil." Dimitriy söylediklerinde ciddiydi. Yudin'in yolu tek yol değildi.

Yudin sırıttı ve başını salladı. "İyi. İyi," dedi. "Elbette katılmıyorum, ama içgüdülerini anlıyorum. Başka?"

Dimitriy biraz daha düşündü, sonra omuz silkti.

"Üzüntü yok mu?" diye sordu Yudin. "Pişmanlık, kızgınlık veya sevgi? Merhamet hissi?"

"Yok."

"O halde öğrendin," diye açıkladı Yudin. "Bu kadar güç durumda olduğunu hayal edebilme yetisine sahip olsaydın bile, annen için bu kadar az şey hissetmenin mümkün olduğunu düşünür müydün?"

Dimitriy düşünüp taşındı ve başını sallamaya başladı. "Hayır, haklısın, yapamazdım. Ya da en azından düşünürdüm, ama hissedemezdim. Bana sorsaydın, bir şey hissetmediğimi tahmin ederdim, ama gerçekte bunu bilmezdim. Sana teşekkür ederim, Vasya. Teşekkür ederim."

Dimitriy konuşurken aynı duygunun ya da duygu yokluğunun Yudin için de geçerli olduğunu anladı. Yudin elbette bunu da anlıyor, ancak Dimitriy'in sadakatinden emin görünüyordu.

"O halde artık hazırsın," dedi Yudin. Eliyle kapıya işaret etti ve Dimitriy oraya doğru giderken hemen arkasından takip etti.

"Hazır mısın?"

"Sana sormam gereken bir şey daha var."

"Nedir?"

"Göreceksin."

Kapıya gelmişlerdi. Yudin açmaya başladı. "Onların üzerine kilitlemeyecek misin?" diye sordu Dimitriy.

Yudin başını salladı. "Bırak yesinler. Bunu sonra yapabilirim." Koridora çıktı. Dimitriy onu izlerken başını daha da aşağı eğdi.

"Mitka!" Dimitriy arkasına döndü. Marfa sonunda boğazından bir fısıltıdan daha yüksek bir ses çıkarmayı başarabilmişti. "Hâlâ müziği duyabiliyor musun, Mitka?" diye sordu.

Dimitriy yanıt vermeden döndü, fakat yaşlı kadın sonunda ona eski yaşamıyla ilgili olan ve vampir olduğundan beri kendisini gerçekten kaygılandıran tek soruyu sormayı başarabilmişti; Dimitriy'in yanıtı ise "hayır"dı. Vasiliyevskiy Adası'ndaki mezarında uyandığından beri her gece denemiş olmasına rağmen, zihnine bir tek notayı bile çağıramamıştı. Ve şimdi bunu asla yapamayacak olduğundan hiç kuşkusu yoktu.

Annesine teşekkür etmek için bir nedeni daha olmuştu; Marfa ona içinde yeni bir duygu keşfetmeyi ve onun kendisine yabancı olmadığını anlamayı öğretmişti. İlk kez ve çok hafif de olsa, pişmanlık hissediyordu.

Gribov yanılmıştı. Yudin'in bürosu boş değildi. Tamara merdivenden iner inmez çekmeceli dolabın üstündeki aynaya bakan uzun boylu adamı gördü. Duruşundan onun kim olduğunu tahmin etmiş olmasaydı, aynadaki yansımasına bakıp Dimitriy olduğunu söyleyebilirdi.

Hiçbir yansıma yoktu.

Tamara yalnızdı. Genelevde Gribov'a beklemesini söylemişti ve hazırlanıp buraya gelmesi yalnızca birkaç dakika sürmüştü, ama bu arada o gitmişti. Tamara zaten onun yardımı olacağından şüpheliydi. Bunu kendisi için yapmalıydı.

"Neden bana söylemedin?" diye sordu.

Dimitriy şaşkınlık ifadesi taşımayan yüzünü Tamara'ya döndü ve onu tepeden tırnağa süzdü. Tamara'nın elinde yeniden doldurmuş olduğu ve Raisa'ya karşı işe yaramış olan Colt tabancası vardı. Sağ elindeyse, koruyucu ucu Şodniya'nın güneyindeki demiryolunun yanındaki çayırlıkta kaybolmuş olan tahta bastonu vardı. Tamara bastonu neden daha kendisinin geldiğini bile fark etmemişken Dimitriy'in sırtına saplamamış olduğunu merak etti, fakat ondan o kadar nefret etmeyi daha öğrenmemişti.

"Neyi söylemedim?" diye sordu Dimitriy.

"Onların benim annem ve babam olduğunu." Sonraki

sözcükler ağzından zorla çıktı. "Benim ağabeyim olduğunu."

"Gerçekten bilmek ister miydin?" diye yanıt verdi Dimitriy. "Annenin bir orospu olduğunu? Babanın bir zinacı, hain ve sürgün olduğunu? Kardeşinin de... ben olduğumu?"

"Buna karar vermek sana düşmezdi."

"Bu babamızın kararıydı. Ona karşı mı çıkmalıydım?"

"Gerçeği bilmeye hakkım vardı."

Dimitriy omzunu silkti ve bunun anlamsız bir konuşma olduğunu fark etti. Tamara bir *vurdalak*'la eskiden onun bedenine sahip olan adamın vermiş olduğu bir kararı tartışıyordu.

"O burada mı?" diye sordu, başıyla zindanlara götüren açık kapıyı işaret ederek. "Babam? Yudin'le birlikte?"

Dimitriy başını salladı. "Bu tam bir yeniden birleşme."

"Sen niye onlarla birlikte değilsin?"

"Yudin'in planına göre ben oyuna biraz bekledikten sonra gireceğim, uzun zamandır kayıp olan babasını kurtarmak için dörtnala koşturarak gelen cesur evlat olarak. Sonra, oğul babaya Yudin'in öğrenmek istediği şeyin ne olduğunu sorar ve rahatlayan baba her şeyi anlatır."

"Yani o senin ne olduğunu bilmiyor mu?" Tamara sesindeki nefreti gizleyemiyordu.

"Bu, oyundaki son beklenmedik değişiklik. Aleksey oğlunun kendisini en eski düşmanıyla bir olup aldattığını öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda onun dünyada en çok hor gördüğü şeye dönüşmüş olduğunu da öğrenir."

"Bu gerçekten gerekiyor mu?"

Dimitriy zorla gülümsedi. "Gerçeği öğrenmeye hakkı var."

Tamara'nın kendi sözlerine verebileceği bir karşılık yoktu. "O halde devam etsen iyi edersin."

Dimitriy sessiz kaldı. "Dediğim gibi, bu Yudin'in planı."

"Senin onun kölesi olduğunu düşünüyordum." Konstantin'in önünde olsa, bu sözcüğe yüklediği kin Tamara'yı utandırırdı.

Dimitriy gülümsemeye devam ediyordu. "Bir süreliğine öyleydim." Duraksadı. "Uzun zaman önce, on sekiz yaşında süvari birliklerine katıldığım zaman, babamla birlikte Moskova'ya geldiğimizi hatırlıyorum. Fayton onu kaldığı yere bırakmış, sonra da beni kışlaya götürmüştü. Oraya ilk gittiğimde kendimi tamamen yalnız hissettiğimi anımsıyorum. Hayatımda ilk defa annemle babamın desteğinden yoksun kalmıştım. Tamamen korunmasızdım. Birkaç dakika sonra fark ettim ki, korunmasız olabilirdim, ama aynı zamanda özgürdüm de. Çocukken düşünmekten bile men edilmiş olduğum her şey artık bana açıktı. Edepsiz olabilirdim ve kimse beni durduramazdı. Çıkıp sarhoş olabilir, kendime bir orospu bulabilirdim. Her şeyi yapabilirdim. Sonra, bundan daha da özgür olduğumu fark ettim. Bunların hepsini *yapabilirdim*, ama mecbur değildim. Ne istersem yapabilirdim."

"Peki, yaptın mı?" diye sordu Tamara, konuşmanın nereye yöneleceğini merak ederek.

Dimitriy güldü. "Hayır. Yanılmıştım. Özgür değildim, ordudaydım. Ondan beri hep orada kaldım. Ama şimdi yeniden hürüm; fark etmem oldukça zaman almış olmasına rağmen, her zamankinden daha hürüm. İnsanlığın yapmamı istediği şeyleri yapmak zorunda değilim. Ama aynı şekilde, Yudin'in bana söylediklerini yapmak zorunda da değilim. Ne yaparsam yapayım, ben seçerim."

"Peki, Yudin'e yardım etmeyi mi seçeceksin?"

"Bekleyip görelim, olur mu?"

Dimitriy kararsızlığıyla eğleniyor ve bunu olumlu buluyor gibi görünüyordu. Blöf olabilirdi, ama Tamara'nın umabileceğinin en iyisiydi. O Aleksey'i terk edemezdi. Silahlı olsa da kendisinin Dimitriy'i mağlup edebileceğinden kuşkuluydu ve bunu başarsa bile Yudin'in dikkatini çekerdi. Bütün yapabileceği, o zindana tek başına inmek ve Dimitriy'in hiçbir şey yapmaması için dua etmekti.

Merdiven çatalına geldiğinde, Yudin'in onu buraya getirdiği zaman yaptığı gibi, sol tarafı seçti. Çok geçmeden dar koridora geldi. Sağ taraftaki uzak kapıdan koridora

ışık geliyordu. Bu, Tamara'nın en çok nefret ettiği odaydı, lağım ve hastalık kokuyordu. Tamara parmaklarının ucunda yürüdü ve kapıya geldiğinde dinlemek için durdu. İnsan sesi duyulmuyordu, fakat Tamara bir şeylerin hareket ettiğini, su şapırtılarını, ara sıra gelen homurtu ve nefes seslerini duyabiliyordu. Banyoda yıkanan ve temizlemek için ayak parmaklarına uzanan birinin çıkardığı sesleri dinliyor gibiydi. Gürültülü bir su şapırtısı, sonra da güçlükle solumaya çalışan birinin sesini duydu. Ardından Yudin'in sesi geldi.

"Sadece bir isim, Lyoşa, ihtiyacım olan tek şey bu. Bir isim veya yer. Birini veya diğerini biliyor olmalısın."

Hızlı, derin solunum devam etti ve yavaşlamaya başladı. Sonra bir an durdu ve Tamara başka bir erkeğin konuştuğunu duydu, babasıydı! Bu sesi çok uzaklardan tanıyor gibiydi.

"Sen ahmağın tekisin, Yuda. Bana hiç söylemedi, nedeni de bu."

Bir su şapırtısı daha oldu ve nefes sesleri tamamen kesildi. Tamara doğru duyduğundan emindi, Yudin değil, Yuda. Hain. Dominikiya da bu ismi kullanmıştı; onun ve Aleksey'in yıllar önce Yudin'i bu isimle tanımış oldukları açıktı.

Tamara biraz ilerledi. Oda hatırında kaldığı gibiydi; tek ayırt ettirici özelliği, kendini suyla besleyen kurşun borusuyla o taş küvetti. Yudin küvetin yanında ahşap bir sandalyede oturuyordu, ceketini çıkarmış, gömleğinin kollarını yukarı sıyırmıştı. Küvete eğilmişti ve kolları suyun içindeydi. Tamara onun içinde ne olduğunu göremiyordu, ama tahmin edebiliyordu. Yerlere sıçrayan sular yavaş yavaş bir oluğa boşalıyor, sonra da duvardaki küçük bir delikten dışarı akıyordu. Pis koku hâlâ oradaydı, ama Tamara'nın hücreye son geldiği zamana göre daha azdı; bu belki de mevsime bağlıydı. Tamara yine şiddetli bir kaçma isteği duydu, ama bugün buna direneceğini biliyordu.

Tam Tamara konuşmaya başlayacakken Yudin doğruldu ve suyun altında tuttuğu şeyi dışarı çekti. Bu, yaşlı bir

adamdı. Tamara onu gördüğünde heyecanla titredi. Suyun etkisiyle dümdüz olan uzun beyaz saçları omuzlarının arkasına kadar uzanıyordu. Kâkülü gözlerinin üstüne düşmüştü. Küvetten çıkar çıkmaz başını sağa sola salladı ve etrafa sular saçıldı. Sakalı da beyazdı ve ucundan sular damlıyordu. Yaşına göre güçlü görünüyordu.

İçinde bulunduğu koşullara rağmen, her şeyiyle Tamara'nın babası olarak düşündüğü adamdı.

"Nasıl bir duygu, Lyoşa?" diye sordu Yudin, yüzünü onunkine yaklaştırıp dişlerini gıcırdatarak. "Bu defa boğulan sensin, suya iten de benim."

"Son defasından daha bile iyi sayılır," diye cevap verdi Aleksey.

"Ne?"

"Son defasında dilimi ısırmam gerekmişti. Ben seni bırakırken kazandığını düşünüyor olman gerekiyordu. Şimdi artık her şeyi söyleyebilirim."

"O zaman söyle."

"Zaten biliyorsun. Seni ve Zimeyeviç'i Aleksandr'ın ölmüş olduğuna inandırarak aldattığımızı biliyorsun. Onun saklanarak yaşamak üzere çekip gittiğini biliyorsun. Hatta sen bana söyleyinceye kadar bilmediğim ve bugünü hayatımın en mutlu günü haline getiren bir şeyi de biliyorsun."

"Sana hiçbir şey söylemedim ben." Yudin'in sesi kibirliydi.

"Bana Aleksandr Pavloviç'in hâlâ hayatta olduğunu söyledin, yoksa onu neden soracaktın ki? Bunu nasıl keşfettiğini ancak tahmin edebilirim, ama onun emniyette olduğunu bilmek benim için bir zevk. O yaşamaya devam ediyor, Aleksandr Nikolayeviç de öyle."

"O zaman bana adını ve nerede olduğunu söyle," diye tekrarladı Yudin yavaşça.

"Bunları bilmiyorum. Bana söylemesi için aptal olması gerekirdi. Artık vazgeç, Yuda. Kaybettin. Bir kez daha."

"Biliyor musun, Lyoşa? Sana inanmıyorum. Ve neden biliyor musun? Çünkü böyle istiyorum. Eğer doğru dü-

şünüyorsam ve sen biliyorsan, en sonunda çözülüp bana söyleyeceksin. Yanlış düşünüyorsam da, öleceksin. Ve ben her halükârda mutlu olacağım."

Elini uzatıp Aleksey'in saçlarını kavradı ve onu daha iyi bastırabilmek için ayağa kalktı. Bu defa Aleksey'i suya geri itmeyip saçlarından öne doğru çekti. Sonra aşağı bastırıp suya soktuğu başını dizlerinin arasına aldı. Aleksey bir an için direnmeye çalıştı, ama buna gücü yoktu.

"Bırak onu!" Odayı dolduran, Tamara'nın soğuk ve kararlı sesiydi. İstenen etkiyi gösterdi. Yudin, Aleksey'i bıraktı, o da sırılsıklam giysileriyle nefes nefese doğrulup oturdu. Tamara'dan habersiz görünüyordu. Başı suyun altındayken onu duyması mümkün değildi, hatta Tamara sular içindeki, yüzü tamamen saçlarıyla örtülmüş durumdaki adamın kendisini görebildiğinden bile emin değildi. Diğer yandan Yudin, Tamara'ya doğru dönmüştü.

"Seni görmek ne güzel, canım," dedi, şaşkınlığını hızla üzerinden atarak. "Lyoşa'yla konuşmayı ne kadar çok istediğini unutmuşum. Ama onu önce ben buldum. O yüzden sıranı beklemen gerekiyor."

"Hiç sanmıyorum," dedi Tamara, Yudin'in beraberinde getirdiği iki silahı gördüğünden emin olmak için öne doğru bir adım atarak. "Bunlarla ne yapabileceğimi biliyorsun."

Yudin biraz düşündü, sonra ayağa kalktı. Nefes nefese kalmış olan Aleksey hâlâ başı aşağıda suya bakarak oturuyordu. Tamara silahı doğrultunca Yudin geri çekildi. Sonra Tamara, Aleksey'e yaklaştı.

"Albay Danilov?" dedi. Ona, "Baba," diye hitap etme arzusuyla yanıp tutuşuyordu, ama şu an bir yeniden kavuşma ânı olması için uygun değildi, Yudin gibi bir mahlukun önünde olmazdı.

Aleksey başını çevirip dikkatle Tamara'ya baktı. Islak saçları hâlâ gözlerinin önündeydi. Saçlarını yana çekti, ama gözlerini kısarak bakması hâlâ doğru dürüst göremediğini gösteriyordu.

"Kimsin sen?" dedi.

Tamara bunu söylemeyi ne kadar isterdi; ama onun da zamanı gelecekti. "Seni buradan çıkaracağım," dedi. "Yürüyebilir misin?"

Aleksey sudan çıkmaya çalıştı. Yudin gözlerini Tamara'nın elindeki tabanca ve bastondan ayırmıyordu, ama hareket etmeye teşebbüs etmedi.

"Burada yalnız değilim," dedi.

"Biliyorum," diye karşılık verdi Tamara.

"İkimizden birden kaçamazsın," dedi Yudin.

"Beni içeri o soktu, değil mi?" Tamara babasının iyiliği için Dimitriy'in isminden söz etmemeye dikkat ediyordu, fakat Yudin'in gözlerinde türünün en yeni üyesinin sadakati konusunda acı dolu bir kuşku ifadesi sezdi.

Bir su şapırtısı ve iç çekme sesi dikkatini dağıttı. Aleksey biraz doğrulmuştu. Küvetin kenarına yaslanmıştı ve bacakları hâlâ suyun içindeydi. Bu, yürek burkan bir manzaraydı; Tamara'nın aklında son derece güçlü bir insan olarak kalmış olan ve eski günlerde gerçekten de öyle olan bir adam, şimdi en basit şeyleri bile yapmaktan aciz bir şekilde çabalayıp duruyordu. Ama bunun bile mutluluk veren bir tarafı vardı; babası muhtaç durumdaydı ve Tamara ona yardım edebilirdi.

Bastonu koltuğunun altına sıkıştırdı ve tabancasının yönünü Yudin'den ayırmadan babasına doğru koştu. Karşısında böyle bir yaratık varken bunu yapması akıldışıydı, ama başka seçeneği yoktu. Sol kolunu babasının beline doladı ve onu kaldırıp sudan çıkarmaya çalıştı. Aleksey onun omzundan destek aldı ve Tamara yaşlı adama bacaklarının sahip olmadığı gücü vererek onu ayağa kaldırdı. Aleksey ağırdı. Tamara kollarında taşırken annesinin kendisine ne kadar hafif geldiğini anımsadı. Aleksey yaşını daha iyi taşımıştı.

Aleksey sonunda bacaklarını küvetin üstünden aşırıp sudan çıkmayı başardı. Ama ikisi de çok zorlanmıştı. Tamara küvetin kenarına yaslanabilmek için kendini yere bıraktı. Babasının ıslak vücuduna sarılıp onu kendine doğru çekmeye çalıştı.

Aleksey ve Tamara'nın özgürlüklerine kavuşmak için verdikleri mücadeleden bitap düşeceklerini bilen Yudin hiç müdahale etmedi. Ama Tamara'nın devam etmesi gerekiyordu. Aleksey'i tekrar kaldırıp taş zeminde çekmeye çalıştı. Aleksey Tamara'ya uzanıp parmaklarıyla omzunu kavramak istedi, fakat eli kayınca geriye doğru düştü. Sadece birkaç santim ilerleyebilmişlerdi. Yudin küçümseyici bir kahkaha attı.

Aleksey hâlâ Tamara'ya sarılmış durumdaydı ve ayaklarıyla zeminde destek alabileceği bir yer arıyordu. Elini Tamara'nın sırtına doğru kaydırdığı sırada Tamara'nın göğsünde taşıdığı ikonun ince gümüş zinciri başparmağına dolandı.

Tamara başını kaldırıp gözleri ateş püskürerek Yudin'e baktı. Tabancasını kaldırıp ona nişan aldı.

"Ne olduğumu hâlâ hatırlıyor musun?"diye sordu Yudin.

"Raisa neyse, sen de aynısısın ve ben onu yendim."

Tamara konuşurken Aleksey, parmaklarıyla zincirin ucundaki ikonu buldu ve onu zayıf, iyi görmeyen gözlerine yaklaştırdı. Tamara ancak o zaman onun önemini anlayabildi, Aleksey ve kendisi için taşıdığı önemi. Dört yaşındaydı ve yatağında yatıyordu. Babası üstüne eğilmişti. Annesi birkaç adım uzakta durmuş seyrediyordu. Babası zinciriyle birlikte ikonu boynundan çıkarıyor, onu kendisinin başından geçiriyor ve boynuna güzelce yerleşmesi için kızıl buklelerini biraz yukarı çekiyordu. Tamara o günden beri onu boynundan hiç çıkarmamıştı.

Bugün, Aleksey ikonu tekrar elinde tutuyor ve ona bakıyordu. Başını kaldırıp önce Tamara'ya, sonra tekrar ikona baktı. Yüzünde şaşkınlıkla hüznün, mutlulukla pişmanlığın birbirine karıştığı bir ifade belirdi.

"Toma?" Sesi hâlâ bir fısıltı gibiydi, ama bir sesin mutluluğu bunca yumuşacık ifade edebildiği bir tek gün olmuşsa, o işte bugündü. "Toma?" dedi tekrar, ellerini Tamara'nın kızıl kahverengi buklelerinin arasında dolaştırır ve yakından görebilmek için onları yüzüne doğru yaklaştırırken. "Bu sensin. Sen olmalısın."

Tamara babasının gözlerine baktı. Bu ânı çok uzun zamandır hayal etmişti, ama hiç böyle olacağını tahmin etmemişti ve yine de babasının yüzünde gördüğü sevgi ifadesi, içine dolan ve bütün varlığına yayılan his, her zaman hayal ettiğinin çok ötesindeydi. Koşullar ne olursa olsun, Tamara şu anda onu bu gerçeği öğrenmekten mahrum edemezdi.

"Evet baba," diye fısıldadı. "Evet, benim." Aleksey'in kollarının kendisini daha sıkı sardığını hissetti. Yaşlı adam konuşmaya çalıştı, fakat başaramadı, zaten buna ihtiyacı da yoktu. Tamara onun söylemek istediği her şeyi anlamıştı.

Bu an Yudin'in kahkahasıyla kesildi. Bu defa küçümseme yoktu içinde. Gürültülü, yürekten ve görünüşe göre samimiydi. "Ah, işte seni bu yüzden o kadar çok seviyorum, Lyoşa," dedi, neşeyle. "Her zaman sürprizlerle dolusun. Bu nereden çıktı?"

"Annem Dominikiya Semyonovna'ydı," dedi Tamara gururla, tabancasını Yudin'e doğru tutmaya devam ederken. Yanındaki Aleksey'in yeni kazandığı güçle dopdolu –Tamara bunu çok iyi anlayabiliyordu– olarak tekrar ayağa kalkmaya çalıştığını hissetti. Aleksey, Tamara'nın küçük bir desteğiyle ayaklarının üstünde doğruldu.

"Ah, şirin Dominik," diye yanıt verdi Yudin. "Bu, saçmalık derecesinde açık. Ve benim için çalışmaya başladığın günden beri babanın namına intikam planları yapıyordun."

Tamara bir şey söylememeyi tercih etti. Eğer böyle bir planın varlığına inanıyorsa, bu Yudin'in ihtiyatlı davranmaya devam etmesini sağlardı. Tamara yavaş yavaş babasına özgürlüğün yolunu açacak olan kapıya doğru yaklaşmaya devam etti.

"İşte bana söylemen için bir neden daha, Lyoşa," diye devam etti Yudin. "Kendi iyiliğin için değilse bile, kızının iyiliği için. Sadece ona neler yapabileceğimi düşün."

Yudin sustu. Aleksey'in yüzünden bir şey anlaşılmıyordu, ama Tamara onun Yudin'in sözleriyle işaret ettiği

şeyi hayal ettiğini tahmin edebiliyordu. Tamara'nın söyleyebileceği bir şey yoktu, babası onun kendisi için endişelenmemesi konusundaki yalvarışını dikkate almayacaktı. Fakat sonra Tamara, Yudin'in bu fikri çok uzun bir süre havada bıraktığını hissetti. Gözlerini Aleksey'den ayırmış, artık ne babaya ne de kızına bakıyordu.

Tamara bir anda artık yalnız olmadıklarını fark etti. Kapı girişinden başka birinin sesi geliyordu.

"Ve Fiilî Devlet Meclisi üyesi Yudin'in yapabilecekleri bizim planladığımız şeylere kıyasla hiç kalır."

Tamara bu sesi bakmasına gerek kalmadan tanıdı. Ama söylenenler yine de bir anlam ifade etmiyordu.

Kapı girişinde duran Tyeplov'du ve daracık yere sığabilmek için öne eğilmişti. Ama konuşan o değildi. Yanında tanıdık biri vardı ve ufak tefek, iddiasız görünümüne rağmen, Tamara'nın daha önce hiç görmediği kadar fiyakalı bir tavırla konuşmuştu.

Bu, Gribov'du.

"Söyle bize, Aleksey İvanoviç," dedi. "Duymak için hepimiz sabırsızlanıyoruz."

Yudin afallayarak Gribov'a baktı. Gribov'un yüzünde kibirli bir ifade vardı.

"Bunu neden öğrenmek istiyorsun?" diye sordu.

"Kendim için değil," diye cevap verdi Gribov. "Ama kim olduğunu tahmin edebilirsin."

"Zimeyeviç?" diye tısladı Yudin.

"Zimeyeviç," diye doğruladı Gribov. Bu isim Tamara'ya bir şey ifade etmiyordu. "Ben onun Moskova'daki temsilcisiyim; onun insan temsilcisi. Yeni sen olduğumu düşünebilirsin."

"Ne zamandır?"

"Bizim tanışmamızın çok öncesinden beri."

"Neden?"

"Çünkü Aleksandr Pavloviç'in nerede olduğunu bulma olasılığı en yüksek olan kişi sensin, ama bu bilgiyi eski ustanla paylaşma olasılığı en düşük olan kişi de sensin."

"Ya o?" diye sordu Yudin, başıyla Tyeplov'u işaret ederek.

"Devamlı olmamakla birlikte, Yuri Vladimiroviç her zaman Zimeyeviç'e ait bir mahluktu. Artık yöntemlerinin hatasını gördü."

"Yani Zimeyeviç onun vasıtasıyla bizi duyabiliyor mu?" diye sordu Yudin.

"Duyabiliyorum," dedi Tyeplov. "Ve merak ediyorum." Tamara'nın hatırlayabildiği kadarıyla bu ses Tyeplov'a aitti, ama tonu farklıydı, daha derin ve güvenliydi; sanki daha yaşlı ve daha korkunç bir adam Tyeplov'un kimliğine bürünmüştü, ama kendi sözlerini söylüyordu.

"Tamamen onun kontrolünde mi?" diye sordu Yudin.

"Tamamen."

"Peki, ne istiyorsun?"

"Aleksandr Pavloviç Romanov'un adını ve yerini öğrenmek," dedi Tyeplov. "Hain Petro'nun torununun torununun torunu."

"Peki, ya sana söylersem?"

"Sen hiçbir şey bilmiyorsun?"

"Sen geldiğin sırada onu konuşturmak üzereydim," dedi Yudin.

"O zaman işimi kolaylaştırdığın için sana teşekkür ederim," diye yanıt verdi Gribov. Biraz ilerleyip sırılsıklam olmuş Aleksey'e yakından baktı. "Bu adam mı?" dedi, Tyeplov'a dönerek. "Seni iki kez mağlup eden adam?"

Tyeplov öne çıktı. "Beni mağlup etmedi, işe yaramaz uşağım Yuda'yı mağlup etti." Onlar konuşurken Tamara, Yudin'in hiç dinlemediğini fark etti. Gözlerini odada dolaştırıyor ve umutsuzca bir plan hazırlamaya çalışıyordu. Bir süre düşündükten sonra, şansının az olduğuna karar verdi. Yavaş yavaş kapıya doğru yaklaşmaya başladı.

Tyeplov, gözlerini Aleksey'e dikmişti. "Beni hatırlıyor musun, Danilov?" diye sordu.

Aleksey'in sesi kısılmıştı. "Senin bir mağaranın duvarına zincirlendiğini ve güneşin vücudunu yaktığını hatırlıyorum. Sana özgürlüğünü vermiştim."

Tyeplov başını salladı. "Bedenin ötesine bak, Danilov. Neredeyse yarım yüzyıl önce buraya pek uzak olmayan

bir yerde karşılaşmıştık. Ülkeni kurtarmaya gelmiştim ve sen bana gülmüştün."

"Senin niyetin Rusya'yı kurtarmak değildi, ama haklısın, gülmüştük. Hatta Aleksandr Pavloviç, artık her neredeyse, hâlâ gülüyor."

Tyeplov'un gözleri öfkeyle parladı, ama soğukkanlılığını korudu. "Nerede olduğunu söyleyeceksin bana."

"Asla."

Tyeplov'un eli Tamara'nın üstüne indi ve o bir yana, silahları da diğer yana savruldu. Tamara, ânında ayağa kalkıp çizmesinde sakladığı bıçağını çekti. Tyeplov gibi bir yaratığa karşı fazla işe yaramayacağını biliyordu, ama elindeki tek şey oydu. Hücrenin uzak köşesine doğru geri çekilirken, vampiri uzağında tutmayı beyhude yere ümit ederek bıçağıyla bir-iki hamle yaptı. O ise bıçağı yakalayıverdi. Tamara bıçağı hızla geri çekti ve Tyeplov'un parmaklarının arasından kan sızdığını gördü, ama bu hiç de caydırıcı olmamıştı.

Şimdi Tamara'nın yapabileceği tek şey geri çekilmekti. Tyeplov'un arkasından hücrenin geri kalanını görebiliyordu. Gribov tabancayı kapmış, duvara yaslanmış duran güçsüz durumdaki Aleksey'e nişan almıştı. Yudin özgürlüğe götüren yavaş yolculuğuna devam ediyor, yan yan kapıya doğru ilerliyordu. Bu, Tyeplov'un gözünden kaçmadı. Yudin kendisine en yakın noktadan geçerken, yumruğunu hiç bakmadan ona doğru savurdu. Burnuna isabet eden darbenin etkisiyle Yudin, başının arkasını duvara çarptı. Darbenin etkili olduğu iki noktadan da kan boşandı ve Yudin yere yığıldı. Tyeplov dişlerini çıkarmış Tamara'ya doğru ilerlemeye devam ediyordu.

Gribov'un sesi duyuldu. "Kızını gerçekten bu kadar az mı seviyorsun, Aleksey İvanoviç? Önemsiz sırrını saklamak için onun böyle ölmesine izin mi vereceksin?"

"Hayır," dedi Aleksey sakince.

"O zaman bize söylemeye hazırsın?"

Öğrenmek için gelmiş olduğu şeye bu kadar yaklaşmış olmak Tyeplov'u o andaki amacından uzaklaştırma-

mıştı. Sivri dişleri Tamara'nın boğazına doğru yaklaştı, fakat Tamara acı duymadı, sadece onun ılık nefesini ve tükürüğünün cildinde bıraktığı iğrenç ıslaklığı hissediyordu. Tyeplov, Aleksey'in iyiliği için performansını idareli kullanıyordu. Ama onun hareketi Tamara'nın olup biteni görmesini sağladı.

Aleksey doğruldu ve duvardan uzaklaştı. Tamara onu ilk kez doğru dürüst bir halde görüyordu. Boyu Dimitriy kadar uzun değildi, ama güçlü bir yapıya ve bu yaşında bile sağlam, geniş omuzlara sahipti. Tamara köşeli çenesini kesinlikle ondan almıştı. Dimitriy'den başka kimsenin aralarında bağlantı kuramamış olmasına şaşıyordu.

Gözleri yere sabitlenmiş olan Aleksey temkinli bir şekilde başını salladı. "Hayır," diye tekrarladı. Sonunda Tamara'nın beklemediği kadar büyük bir hızla yerinden fırladı. Üç adımda hücrenin ortasına ulaşmış, Tamara'yla Tyeplov'un olduğu yere biraz daha yaklaşmıştı. Oğlunun tasarladığı ve Tamara'nın yanında getirdiği ucu sivri bastonu tutan elini Tyeplov'a doğru kaldırmıştı. İki adım daha atsa onu Tyeplov'un sırtına saplayabilecekti.

İki el silah sesi duyuldu. İleri yaş, Aleksey gibi Gribov'u da pek yavaşlatmamıştı. İlk mermi Aleksey'in sol omzuna, ikincisi de karnına isabet etti. Tamara, sırtından çıkan kurşunun babasını kanlar içinde bıraktığını gördü. Ama iki kurşun da Aleksey'i engelleyememişti. Tamara onun –son iki parmağı eksik, biri de yarım olan– sol elinin uzanıp Tyeplov'un burnuna yapıştığını ve yüzünü kızının boynundan ayırmaya çalıştığını fark etti.

Gribov tekrar ateş etti, ama Tamara merminin nereye isabet ettiğini göremedi. Aleksey'in kolu düştü. Baston hafif bir açıyla Tyeplov'un sırtının sağ tarafından saplanıp sola doğru ilerledi. Aleksey nereye nişan aldığını çok iyi biliyordu. Tyeplov'un kolu bir anda gevşedi. Tamara, tıpkı genelevde İgnatyev'e ve demiryolunun kenarında Raisa'ya olduğu gibi, Tyeplov'un ölümlü kalıntılarının da hiçliğe karıştığını gördü. Tyeplov yavaşça yana doğru yıkılıyor, fakat vücudunun hiç ağırlığı kalmadığından giysileri yere

normalden çok daha yavaş düşüyordu. Tıpkı kendisini zarif ve kontrollü bir şekilde sahneye atan, fakat sonradan kontrolü kaybeden bir balet gibiydi. Giysiler aşağı düşüp zemine çarparken bütün deliklerinden tozlar fışkırıyordu.

Aleksey elinde bastonla bir adım geri çekildi ve Tamara, Gribov'u net bir şekilde görebildi. Gribov tabancayı iki eliyle tutarak Aleksey'e nişan aldı ve tekrar ateş etti. Göğsüne isabet eden merminin etkisiyle arkasındaki duvara doğru sendeleyen Aleksey bastonu elinden düşürdü.

Tamara ağzından yükselen acı feryadın açıkça anlaşılabilir bir sözcüğü mü yoksa vahşi bir hayvanın intikam çığlığını mı andırdığını bilemedi. Gribov şoke olmuş yüzüyle ona döndü, ama silahı bakışlarını o kadar hızlı takip edemedi. Tamara'nın odayı kat edip onun üstüne çullanması bir saniye bile sürmedi. Tyeplov'a karşı hiç işe yaramamış olan bıçağı hâlâ elindeydi ve değerini kanıtlayacaktı. Tamara nişan alabilmesini engellemek için tüm vücuduyla Gribov'a yapıştı ve bıçağını kaburgalarının arasından göğüs kafesine soktu. Doğru nişan almış olduğundan emindi, ama yine de çelik bıçağı, darbelerden en azından bir tanesinin onun kalbine isabet edeceği ümidiyle, iki kez daha sapladı.

Sonra geri çekildi. Gribov ölmüştü, sadece Tamara kendini tuttuğu için ayakta duruyormuş gibi görünüyordu. Tamara kolunu ve bıçağı aşağı indirince Gribov'un bedeni aşağı kaydı ve külçe gibi yere yığıldı. İnsan ölümünün normalliğine tanık olmak ferahlatıcıydı, fakat Tamara'nın hemen çürümeyecek olan bir cesede bakmanın keyfini çıkarmak için zamanı yoktu.

Aleksey ve Yudin hücrenin bitişik iki duvarına yaslanmış oturuyorlardı. Aleksey çok daha kötü durumdaydı, fakat hâlâ hayattaydı. Yudin daha yeni kendine geliyordu. Tamara ne kadar zamanı kaldığını bilmiyordu. Çekeceği acıya aldırmadan babasını koridora kadar sürükledi. Arkasından kapıyı kapattı, fakat ne kilidin içinde bir anahtar ne de kapının dış kısmında bir sürgü vardı. Bu kapı Yudin'i uzun süre içerde tutamazdı. Tamara babasını boy-

lu boyunca çekmek zorunda olduğu koridora baktı, sağ kalmak için başka şansları yoktu.

Dev cüssesi basık, kemerli tüneli neredeyse tamamen kapatan Dimitriy yolu kesti.

Geriye bir tek kaçış şansı kalıyordu: Yudin'in ardında ne olduğunu göstermediği yedinci kapı. Tamara kapıya baktı. Anahtarı hâlâ kilidin üzerindeydi. Tamara anahtarı kolayca çevirdi ve kapıya ekstra güç katan üç ağır, demir sürgüyü çekmeye başladı. Sonra başını eğip duvara yaslanmış hızlı hızlı nefes alıp veren Aleksey'e baktı. Tam arkasında daha önce konuştukları zaman olduğu kadar kararsız görünen Dimitriy duruyordu. Oğul babaya bakıyor, fakat baba oğlunu görmüyordu.

Sonunda Tamara üçüncü sürgüyü de çekti ve kapının kolunu kaldırdı. Tam o anda sağ taraftaki kapı açıldı ve Yudin göründü. Tamara'nın ileri koşup sondaki, keşfedilmemiş hücreye ulaşma şansı vardı, fakat bu seçimin onu özgürlüğe mi yoksa ölüme mi götüreceği konusunda hiçbir fikri yoktu. Babasından ayrılamazdı. Aleksey ve Dimitriy'e doğru bir adım geri geldi.

Yudin koridora çıkmış, Tamara'nın biraz önce açtığı kapı girişine dikilmişti. Tamara onu hiç bu kadar kızgın, bu kadar kontrolünü yitirmiş durumda görmemişti. Sonunda kararını veren ve yaklaşmaya başlayan Dimitriy'in ayak sesleri duyuldu. Yudin'in arkasından da sesler geliyordu, zincir şakırtılarına karışan, bir insana mı, yoksa hayvana mı ait olduğu belli olmayan inlemeler. Yudin'in orada ne sakladığını ancak Tanrı bilirdi, içerisi Tamara'nın göremeyeceği kadar karanlıktı.

Bunun önemi yoktu. Tamara, Kremlin'in altındaki dar, basık bir tünelde, biri önünde, diğeri de arkasında iki vampirle kapana kısılmıştı. Artık sonu gelmişti. Duvara yaslanıp babasının yanına çöktü. Babasının, elini tuttuğunu hissetti.

"Görkemli bir kurtarma teşebbüsü için artık çok geç, Dimitriy," dedi Yudin, bilindik eski tavrıyla.

Bu ismi duyan Aleksey bir anda dikkat kesildi. Başını

kaldırınca bir öksürük nöbetine tutuldu, fakat yıllar geçse bile kimseyle karıştırmasının mümkün olmadığı oğluna bakmak için saçlarını yana çekti.

Dimitriy bunu sesiyle doğruladı. "Burada olma sebebim bu değil."

"Dimitriy?" Aleksey neredeyse fısıltıyla konuşmuştu. Oğlu ona cevap vermekle ilgilenmedi.

"Peki, ne?" diye sordu Yudin.

"Veda etmeye geldim."

"Babana mı?"

"Sana."

Konuşma bitmiş olmalıydı ki Dimitriy dar koridorda güçlükle arkasına dönerek gitmeye hazırlandı. Yudin boş gözlerle arkasından baktı. Tamara onun arkasında bir hareket olduğunu fark etti. Sonra Yudin aşağı baktı.

"Ah, Lyoşa. Aleksandr Pavloviç'le ilgili önemsiz zaferlerin senin olsun. Onun emniyette olduğunu bilerek ölebilirsin; nasılsa arkandan gelmesi uzun sürmeyecek. Ama ölmeden önce bilmen gereken bir şey var." Yudin konuşurken Dimitriy durup geri döndü. "Sevgili oğlunla ilgili, bilmeyi gerçekten hak ettiğin bir şey."

"Hayır, Vasya," dedi Dimitriy sert bir sesle. Öne doğru birkaç adım attı ve Tamara'nın hizasına geldi.

"Neden olmasın? Ona yalan söylememi istemezsin herhalde."

Dimitriy bir adım daha atarak başını kaldırmış ona bakan babasının yanına dikildi ve Yudin'e baktı.

"Beş yaşındayken tanıdığım küçük oğlanın, sen orospunla birlikte saklanırken bir gün büyüyüp bana gurur vereceğine, bana gurur veren bir..."

Dimitriy, Filistin tapınağını yıkmak üzere olan Samson gibi kollarını yana açıp ellerini koridorun duvarlarına dayadı. Ama planı bu değildi. Bütün ağırlığını verdiği kollarından destek alarak kaldırdığı bacaklarıyla Yudin'in göğsüne sert bir tekme attı. Yudin geriye doğru sendelerken sözleri yarıda kesildi.

Tamara tam bu anda Yudin'in arkasındaki hücrede bir

şeylerin hareket ettiğini gördü, sıranın kendilerine gelmesini bekleyen ve sürünerek ilerleyen insan figürleriydi bunlar. Yudin geriye doğru sendelediği anda üstüne çullandılar. İkisi bacaklarından biri de kolundan tutup kendi alanlarına doğru çektiler onu, ama Tamara'nın dikkatini en çok dördüncüsü çekti. Bu, yanakları çökmüş olan yaşlı kadındı. İki eliyle, bir zamanlar kendisi için de kullanılmış olan bir zinciri tutuyordu. Onu, Yudin'in boynuna geçirip Tamara'nın beklemediği kadar güçlü bir hareketle sıkıştırdı. Bu hareket herhangi bir insanı birkaç dakika içinde öldürürdü. Kadının gözlerindeki nefret ve zafer ifadesini gördüğünde, Tamara bunun bir vampiri bile öldürüp öldüremeyeceğini merak etmeden edemedi.

Dimitriy bir tekme daha attı ve Yudin onu arkaya doğru çeken saldırganların da yardımıyla gerisingeri hücreye düştü. Tamara hızla hareket etti. Kendini kapıya doğru attı ve kapatmadan önce Yudin'in boğazındaki zinciri sıkıştırmaya devam eden yaşlı kadının gözlerindeki muzaffer bakışı tekrar görme fırsatını buldu. Kapıyı kapattığı anda en alttaki sürgüyü itti. Dimitriy de geri kalan ikisini sürdü, anahtarı çevirip cebine attı. Arkasını döndü ve tek kelime bile etmeden koridorda uzaklaşmaya başladı.

"Dimitriy!" Aleksey hüzünle oğlunu çağırıyordu. Dimitriy dönüp kız kardeşiyle babasına baktı. Tamara yıllar sonra onun o sıradaki yüz ifadesinden aklında kalanları düşünüp bir anlam çıkarmaya çalışacaktı, ama şu anda bunun için zamanı yoktu. Dimitriy bir anda kayboluverdi ve ardından merdivenlerdeki ayak sesleri duyuldu.

Tamara başını eğip babasına baktı. Gömleği kan içinde olan Aleksey çok yavaş soluk alıp veriyordu.

"Gitmesi gerekiyordu," dedi Tamara.

"Neden?"

Tamara buna verecek yanıt bulamadı.

"Hareket edebilir misin?" diye sordu. Pek uzağa gidemeyeceğini biliyordu, ama o kapı ne kadar sağlam görünürse görünsün ve ardında ne olursa olsun, babasını burada, Yudin'in bu kadar yakınında bırakmak istemiyordu.

"Sanırım."

Tamara Aleksey'in ayağa kalkmasına yardım etti ve birlikte merdivenleri çıkması için güç vermeye çalıştı. Aleksey'in basamakları normal adımlarla çıkmaya gücü yoktu, fakat bir basamağa oturdu ve kendini yukarı çekerek birer birer çıkmaya başladı. Beş dakika sonra ancak merdivenin çatallandığı sahanlığa gelebilmişlerdi ve Aleksey bu noktada daha ileri gidemeyeceğini söyledi. Sırtını duvara verdi ve bir bacağını kendine çekip, diğerini de bir alt basamağa koyup oturdu. Tamara onun yanına oturup elini tuttu. Burası karanlıktı ve ikisi de pek bir şey göremiyordu. Karanlık, babasının kırışık cildini ve beyaz saçlarını Tamara'dan saklıyordu, ama Aleksey'in yumuşak sesi onun her zaman babası olarak hayal ettiği güçlü adamı kolaylıkla gözlerinin önünde canlandırabilmesine yetiyordu. Aleksey de Raisa'nın kızının yüzünde açtığı dehşet verici yırtığı göremiyordu.

Saatlerce konuştular. Tamara ona aklına gelen her şeyi anlattı, sesi son derece zayıf çıkmasına ve kanlı öksürüğüne rağmen babası da konuştu. Tamara onun bedeninin artık iyileşmeyeceğini ve ikisinin de bu son anları birlikte geçirmek istediklerini biliyordu.

Aleksey ona 1812 ve 1825'teki, sonra da Austerlitz ve Tuna'daki maceralarını anlattı. Elini gösterip iki parmağını Silistre'de ve üçüncüsünün yarısını da Kışlık Saray'ın bir pervazında asılı kaldığı sırada nasıl kaybettiğini anlattı. Bu öyküler zaman zaman Tamara'yı güldürdü, fakat Aleksey'in hikâyelerini anlatırken zaten bunu amaçladığını biliyordu. Tamara'nın bu öykülerde saklanan dehşeti bilmesini istemiyordu, ama o bunu pekâlâ tahmin edebiliyordu.

Aleksey, Tamara'ya askerlik hayatında yaşadığı maceralar kadar vampirlerle olan hesaplaşmalarını da anlattı, ama askerî yaşantısı onu daha fazla gururlandırıyor gibi görünüyordu. Bunların çoğu Dimitriy'in Tamara'ya anlattığı şeylerle bağlantılıydı, ama Aleksey'in ekleyebileceği daha fazla şey vardı. Tamara bunun sebebinin Aleksey'in

onları oğlundan gizlemiş olması mı, yoksa Dimitriy'in kendisinden gizlemiş olması mı olduğunu bilemedi.

Tamara da babasına hayatını anlattı. Kocasının ve çocuklarının nasıl öldüğünden ve Luka'nın nasıl yaşadığından bahsetti. Hayatta olan çocuğunu sadece ara sıra görebilmesi onu diğerlerinin ölmüş olmasından daha fazla etkiliyor gibi görünüyordu. Tamara bunun nedenini kolaylıkla anlayabiliyordu.

Aleksey'i en çok arkadaşlarından, Vadim, Maks, Dimitriy Fetyukoviç'ten, onlarla birlikte yaşadığı maceralardan ve Dominikiya'yla Sibirya'da geçirdiği huzur ve mutluluk dolu yıllardan söz etmek sevindirmişti. Tamara, babasına Dominikiya'yla olan karşılaşmasını, anneyle kızının bir araya gelişini ve annesinin kendisinin hayatını kurtardığını anlattı. Aleksey'in sorması üzerine Tamara ona Marfa'yla ilgili bildiği birkaç şeyi ve onun 1848'de öldüğünü söyledi. Onun kendisini bu halde görecek kadar yaşamamış olması Aleksey'i ferahlatmış gibiydi.

Tamara, Dimitriy konusunda babasına düpedüz yalan söyledi. Ona, Dimitriy'le tanıştığını, onun ne kadar iyi bir asker olduğunu, Sivastopol'da ne kadar cesaret gösterdiğini, hatta Tyeplov ve diğerlerine karşı mücadele ettiğini anlattı. Dimitriy'in Klin'e yaptığı talihsiz yolculuğa kadar olan bitenlerin neredeyse hepsini anlattı, sonra ağabey ve kız kardeşin babalarını kurtarmak üzere bir araya geldiklerine dair bir hikâye uydurdu. Aleksey'e asla gerçeği anlatamazdı.

"Neden gitmesi gerekiyordu?" diye sordu Aleksey.

"Yardım çağırmaya gitti," diye uyduruverdi Tamara. "Neredeyse gelir."

"Dimitriy'in büyüdüğünden söz ederken Yuda ne kastediyordu?"

"Kim bilir? Biliyorsun ki Dimitriy de bir aziz değil."

Aleksey güldü ve bu onu daha fazla öksürttü. "Önemli değil. Yuda'nın söylediklerinin tek kelimesine bile inanmam zaten. Bunu öğreneli çok oldu."

Sonunda söz Lavrovlardan açıldı ve Tamara'yı onlara

bırakmaya nasıl karar verdiklerini anlatırken Aleksey yine ağladı. "Doğru yapmış mıyız, Toma? Seni korumamız gerekiyordu. Yuda benim üstüme gelebilmek için seni alacaktı. Bunu yapmaya mecburduk."

Annesi de aynı soruyu sormuştu. "Artık birlikteyiz, baba," dedi Tamara.

Aleksey sustu. Artık solunumu çok yüzeyselleşmişti ve fazla zamanının kalmadığı belliydi. Silahı ateşlemiş olan adama pek bir yararı olmamış olmakla birlikte, mermiler görevini yapmıştı. Birkaç dakika sonra Aleksey telaşla konuşmaya başladı.

"Dimitriy nerede?"

"Birazdan gelir," diye cevap verdi Tamara.

"Sana söylemem gereken bir şey var. Öğrenmek istedikleri isim, onu sana söylemeliyim."

"Bunu bilmeme gerek yok," dedi Tamara. Ayrıca bunu istemiyordu da. Çok tehlikeli bir bilgi gibi görünüyordu ona. Yudin'in planıydı, ama kahraman kurtarıcı rolünü oğul yerine kız almıştı.

"Lütfen, Toma," dedi Aleksey. "O bizim çarımız. Biri bunu hatırlamalı."

Tamara öne eğildi ve Aleksey onun kulağına güçlükle anlayabildiği iki kelime fısıldadı. Bu kadar küçük bir şeyi koruyabilmek için bu kadar büyük bir fedakârlık yapmış olması hüzün vericiydi.

"Fyodor Kuzmiç."

Başı geriye düştü, sonra sustu. Eliyle bir an kızının elini sıktı, kızı da eksik parmaklarının güdük uçlarını hissedince aynı şeyi çocukken de yaptığını hatırlayarak ona karşılık verdi. Sonra Aleksey'in parmakları gevşedi ve kolu düştü. Tamara babasının yüzüne sakin bir ifadenin yerleştiğini gördü. Aleksey'in ağzından mutlu bir iç geçirmeyi andıran son bir ses çıktı. Sonra artık nefes almadı.

Yolcu arabası toprak yolda sarsılarak ilerliyordu. Tamara'nın gittiği yere henüz demiryolu döşenmemişti. O yüz-

den Tamara bu yolculuğu daha çok bir kaçış gibi algılıyordu. İçinde üç kişi –bir çift ve yalnız bir adam– daha bulunan umumi bir yolcu arabasıydı. Herkes çok az konuşuyordu, kadınla kocası bile. Zaman zaman Tamara'ya bakıyorlardı ve Tamara onların yüzündeki, ağır bir makyajla kapatmaya çalıştığı yara izine mi baktıklarını merak ediyordu.

Tamara annesi gibi babasının cenazesini de nehre bırakmıştı. Biraz araştırdıktan sonra içinde, neye yaradıklarını kolayca tahmin edebildiği iki tabut bulunan bir oda bulmuştu. Onlardan birini Aleksey'in son istirahatgâhı olarak kullanmak istemişti, ama bu uygun görünmemişti gözüne. Odanın bir koridora açılan başka bir çıkışı daha vardı ve oradan da bir tüneller labirentine geçiliyordu. Tamara babasını aşağı doğru inen tünellerden biri boyunca çekmiş ve Kremlin'in güney duvarının altından Moskova Irmağı'nın kıyısına çıkmıştı. Ne babasını üstüne yatırabileceği birkaç kalas ne de üstünü örtmek için yaprak bulabilmişti, ama akıntı burada çok güçlü ve hızlıydı. Babasının bedenini suya doğru çekip annesi için okumuş olduğu duayı okumuştu. Yapabileceğinin en iyisi buydu ve birazcık da olsa anlamı vardı; Şodniya, Moskova Irmağı'yla birleşiyordu ve Tamara biraz şansın da yardımıyla babasıyla annesinin bedenlerinin bu sudan oluşan mezarın bir yerinde yan yana gelebileceklerini umuyordu.

O yedi kapılı kısa, alçak tavanlı koridora geri dönme cesaretini zorla bulabilmişti. Sağ taraftaki en uzak kapıdan akan suyun sesi duyulabiliyordu. Pis koku daha da artmıştı, yoksa bu orada oyalanmamak için bulduğu bir bahane miydi? Gribov'un cesedi yerde yatıyordu. Tamara yedinci kapının yanında durmuş, kulağını kapıya dayayıp dinlemişti. Bir şeylerin hareket ettiğini duymuştu, ama hepsi o kadardı. Görmüş olduğu o dört zavallı yaratık insansa, Yudin onları kolayca halledebilirdi, ama bunu yapmış olsa bile, hâlâ içeride kapana sıkışmış durumdaydı. Kapı sağlamdı, hatta belki de onun çıkmasına hiç izin vermeyecek kadar sağlamdı. Zaten Tamara ne yapabilirdi ki? Dimitriy anahtarı almıştı.

Derken Tamara birkaç santim uzağından boğuk bir çığlık ve birinin arka tarafından kapıya vurduğunu duymuş, bunun üzerine arkasına bile bakmadan kaçmıştı.

Bunun üzerinden bir hafta geçmişti ve Tamara hâlâ kaçıyordu. Moskova'dan kaçmak için hazırlanmak fazla zamanını almamıştı. Bankadaki bütün parasını çekmişti, bu para şehirden kaçması ve başka bir yere yerleşmesi için yeterliydi. Kendi kaynakları ilelebet yeterli olmazdı, ama Konstantin'in verdiği ve giysisinin içine dikmiş olduğu elmaslı ve pembe safirli kolye hâlâ kendisindeydi. Tamara'nın ne mal olduğunu anlarlardı. Konstantin verdiğinden beri kolyeyi hiç takmamıştı. Elini uzatıp parmaklarıyla boynunda asılı duran ve her zaman da orada kalacak olan küçük ikonu yokladı.

Kolye Konstantin'in ona vermiş olduğu tek hediye değildi, o Tamara'nın en değerli ikinci şeyiydi. Safirlerden bile değerli olan ve şimdi yanında bulunan o en değerli armağan arabadaki beşinci yolcuydu.

Ölmeden önceki son saatlerinde Tamara, Aleksey'e bundan söz etmiş ve o da çok mutlu olmuştu. Babasının kim olduğunu sormuştu, fakat Tamara ona söylemek istememiş, Aleksey de bunu kabullenmişti. Aleksey'e eğer bu adamın adını öğrenirse muazzam gururlanacağını söylemişti ve bunun doğru olduğundan da emindi.

Ama Moskova'nın kendisi ve doğmamış çocuğu için güvenli olmadığını biliyordu, o yüzden de oradan ayrılmıştı. Tamara'nın orada kalmak için bir nedeni yoktu artık. Pencereden bakıyor, çocuğuna hamile kaldığı yolculuğu yaptığı trenin penceresinden izlemiş olduğu, ancak şimdi çok daha yavaş değişen manzaraları seyrediyordu. Elini hiç farkına varmadan karnının üstüne koymuştu. Tekmeleri hissetmek için henüz çok erkendi, hatta daha karnı bile büyümemişti, ama Tamara onun orada olduğunu biliyordu.

Her halükârda mutlu olacaktı, ama yüreği bir oğlan

olmasını diliyordu. Henüz bir isim, bir vaftiz adı düşünmemişti, ama gerisini biliyordu. Baba adı Konstantinoviç veya Konstantinovna olacaktı, babası en azından bu kadarını hak ediyordu. Ama çocuk, soyadını gururla taşıyacaktı. Tamara, Moskova'daki son günlerinde Üçüncü Şube'deki bağlantılarını kullanarak yeni bir pasaport almıştı. Herhangi bir isim seçebilirdi ve saklanan bir kadın için aptalca bir seçim yapmıştı, ama artık gerçek kimliğini inkâr ederek yaşayamazdı. Yelena ve Valentin'i ne kadar severse sevsin, o hiçbir zaman bir Lavrova olmamıştı. Vitaliy'in adını almış olmaktan ve kendini Tamara Valentinovna Komarova olarak tanıtmaktan gurur duymuştu, fakat artık bunu yapamayacaktı. Yeni almış olduğu pasaportundaki isim hayatı boyunca hiç hissetmediği kadar gurur veriyordu ona. Gerçek kimliğinden emin olmak için arada sırada açıp gizlice pasaportuna bakıyordu.

O, Tamara Alekseyevna Danilova'ydı.

1864

Sondeyiş

Fyodor Kuzmiç, 20 Ocak 1864'te Tomsk, Sibirya'da mutlu bir adam olarak öldü. Ahşap bir barakadaki saman yatağında yatarken ölümün yaklaştığını biliyordu, ama yeterince uzun yaşamıştı. Gerçekten de kendisine gerekenden üç yıl daha uzun yaşamıştı, fakat Tanrı bu üç yılı ona yeğeninin başarısının meyvesini görüp tadını çıkarabilmesi için bahşetmişti.

Çar II. Aleksandr, 1861 yılında nihayet serfleri azat etmişti. Rusya'da artık herkes özgürdü. Altmış yıl önce I. Aleksandr olarak tahta çıktığı sırada Kuzmiç'in de en büyük dileği aynı şeyi yapmaktı, ama bu hiç gerçekleşmemişti. En azından başlangıçta bunun sorumlusu Bonaparte'tı, ardından Zimeyeviç, Cain ve "Romanov Hıyaneti"nin açtığı dertler gelmişti. O, Volkonskiy, Tarasov, Wylie ve Danilov bu işin içinden çıkmanın bir yolunu bulmuşlardı. Artık yalnız Tarasov hayattaydı, belki bir de Danilov. Kuzmiç, Dekabristler affedildiği zaman onun batıya geri döndüğünü biliyordu, ama o zamandan beri ondan bir haber almamıştı. Bunun önemi yoktu. Artık hepsi yaşlanmıştı ve yaşlı adamlar ölürlerdi. Ülkesini bulduğundan daha iyi durumda bırakarak öleceğini bilmek iyi bir şeydi, bunun itibarını kendisi değil, yeğeni taşıyacak olsa bile.

Bir ses duydu, fakat sözcükleri seçemedi. Muhteme-

len son aylarında kendisine bakan arkadaşı Simeon Kromov'du bu. Adamın kendisine ne sorduğunu çok iyi biliyordu, her zaman aynı şey olurdu çünkü. Simeon'un Kuzmiç'le ilgili bir şüphesi vardı, fakat tahminleri asla gerçeğe yakın olmazdı. Arkadaşı hiç öğrenmeyecek olmasına rağmen, Kuzmiç onun bir yanıtı hak ettiğini biliyordu. 1825 yılında Taganrog'da ilk defa öldüğü zamanı hatırlayarak yavaşça elini kaldırdı. O zaman ölmekte olan bir adamı ne kadar iyi taklit etmiş olduğunu fark etti. Ama bu defa rol yapmıyordu. Kalbini işaret ederek olabildiğince yüksek sesle fısıldadı.

"Sırrım burada saklı."

Sonra kolu yana düştü ve öldü.

Dört bin verst uzakta, Zimeyeviç'in gözleri aniden açıldı. Bağlantı kopmuştu. Aleksandr Pavloviç'in zihnini okumayı hiç başaramamıştı, ama Aleksandr zaman zaman onunkini hissedebilmiş, o yüzden de Aleksandr'ın varlığı Zimeyeviç için hep mevcut olmuştu.

Bu mevcudiyet artık yoktu ve Aleksandr sonunda ölmüştü. Zimeyeviç'in 1825'te fark etmiş olması gerekirdi, ama oyuna getirilmişti. O anlayıncaya kadar Nikolay tahta iyice yerleşmiş ve kardeşinin geri dönüşü artık anlamsız hale gelmişti. Ama Aleksandr Pavloviç'in devam eden mevcudiyeti, Zimeyeviç'in soy üzerinde gösterebileceği her türlü etkiyi kendi üzerine çekerek yeğeninin korunmasına hizmet etmişti. Onu bulabilseler öldürürlerdi, ama Danilov'un sessiz kalması bunu önlemişti. Yine de Zimeyeviç sadece beklemesi gerektiğini ve ölümün geleceğini biliyordu. Ve şimdi gelmişti işte.

Artık arayış yeniden başlayabilecek ve nihayet, beşinci kuşakta, "Romanov Hıyaneti"nin intikamı alınabilecekti.

"DANİLOV BEŞLEMESİ"NİN KARAKTERLERİ

Aleksey İvanoviç Danilov: 1812 yılında Opriçnikleri mağlup eden ve 1825 yılında ölmüş gibi gösterilmesine yardım ederek Çar I. Aleksandr'ı Zimeyeviç'ten kurtaran Rus askeri ve casusu. Dekabrist Ayaklanması'ndan sonra sürgüne gönderilir.

Dimitriy Alekseyeviç Danilov: Aleksey İvanoviç Danilov'un tek oğlu.

Marfa Mihaylovna Danilova: Aleksey'in karısı ve Dimitriy'in annesi.

Dominikiya Semyonovna Beketova: Aleksey'in metresi. 1826 yılında sürgün edildiğinde onunla birlikte Sibirya'ya gider.

Yuda: Vasiliy Denisoviç Makarov ve Richard Llywelyn Cain adıyla da bilinir. 1812 yılında Rusya'ya gelen on iki Opriçnik arasındaki tek insan. Cain adı altında vampirler üzerinde deneyler yapar. 1825 yılında kendisi de vampir olur.

Zimeyeviç: 1812 yılında Opriçnikleri Rusya'ya getiren ve 1712 yılında Çar Büyük Petro'nun kendisine oynadığı oyunun intikamını almak isteyen başvampir.

Vadim Fyodoroviç Savin: Aleksey'in komutanı. 1812 Seferi sırasında ölür.

Maksim Sergeyeviç Lukin: Aleksey'in dostu. 1812 Seferi sırasında ölür.

Dimitriy Fetyukoviç Petrenko: Aleksey'in dostu. 1812 Seferi sırasında ölür.

Opriçnikler: Aleksey'in 1812 yılında mağlup ettiği bir vampir grubunun takma adı. Her biri adını, 12 Havari'den almıştır.

Yelena Vadimovna Lavrova: Vadim Fyodoroviç'in kızı.

Valentin Valentinoviç Lavrov: Yelena Vadimovna'nın kocası.

Rodyon Valentinoviç Lavrov: Yelena ve Valentin'in oğlu.

Dr. Dimitriy Tarasov: Çar I. Aleksandr'ın doktoru. Aleksey'le birlikte Çar'ın sahte ölümünü planlar.

Prens Pyotr Mihayloviç Volkonskiy: Çar I. Aleksandr'ın ikinci komutanı. Aleksey'le birlikte Çar'ın sahte ölümünü planlar.

Raisa Styepanovna Tokoryeva: 1825 yılında Yuda'nın Çıfıtkale'den kaçmasına yardım eden vampir.

Margarita Kirilovna: Dominikiya'nın fahişe meslektaşı. 1812 yılında Yuda tarafından öldürülür.

Natalya Borisovna Papanova: Bir ayakkabı tamircisinin kızı; 1812 yılında Moskova, Fransızlar tarafından işgal edildiği sırada Aleksey ve Dimitriy Fetyukoviç'i yanında barındırır.

JASPER KENT'İN TARİHÎ VAMPİR DİZİSİ
"DANİLOV BEŞLEMESİ"NİN ÜÇÜNCÜ KİTABI

ÇARIN LANETİ

Rusya, 1855. Otuz yıllık barış döneminin ardından Avrupa'da yeniden savaş rüzgârları esiyor. Kırım'da Sivastopol kenti kuşatılmış, kuzeyde Petersburg abluka altında. Ama dört bir yanda düşmanla savaşan Moskova'da, yaşlanan Çar'ın ölmesini ve kanındaki lanetin çocuklarına geçmesini bekleyen bir kişi var.

Ülkeleri giderek gücünü yitirirken aralarındaki gizli bağdan habersiz bir erkekle bir kadın, ortak miraslarıyla hesaplaşmak zorunda. Tamara Komarova, Moskova'da vahşi bir cinayeti ortaya çıkarıyor ve bunun, 1812'den beri şehirde işlenen seri cinayetlerin sonuncusu olduğunu keşfediyor. Sivastopol'daysa Dimitriy Alekseyeviç Danilov, sadece İngiliz ve Fransız Müttefik ordularının silahlarına değil, babasının otuz yıl önce toprağın derinliklerine gömdüğünü sandığı *vurdalak*'lara karşı da direnmek zorunda kalacak.

"Jasper Kent, Rus tarihi konusundaki engin bilgisi ve usta anlatımıyla, gerçekleri olağandışı bir vampir öyküsüyle harmanlayarak Rus İmparatorluğu'nun alternatif tarihini yazmayı sürdürüyor. XIX. yüzyıl Rus roman geleneğinin özünü yansıtan bu zengin ayrıntılarla örülü roman, vampir öykülerine meraklı olanların yanı sıra Rus edebiyatı tutkunları için de çok çekici."

Library Journal

Kapak resmi: Paul Young

29,50 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-1492-4
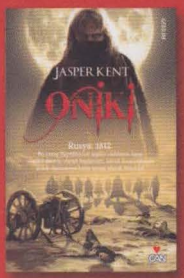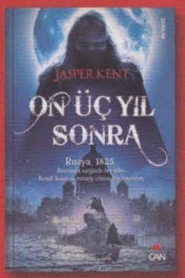
0878345
ARF
2012
THE
878345 ARF